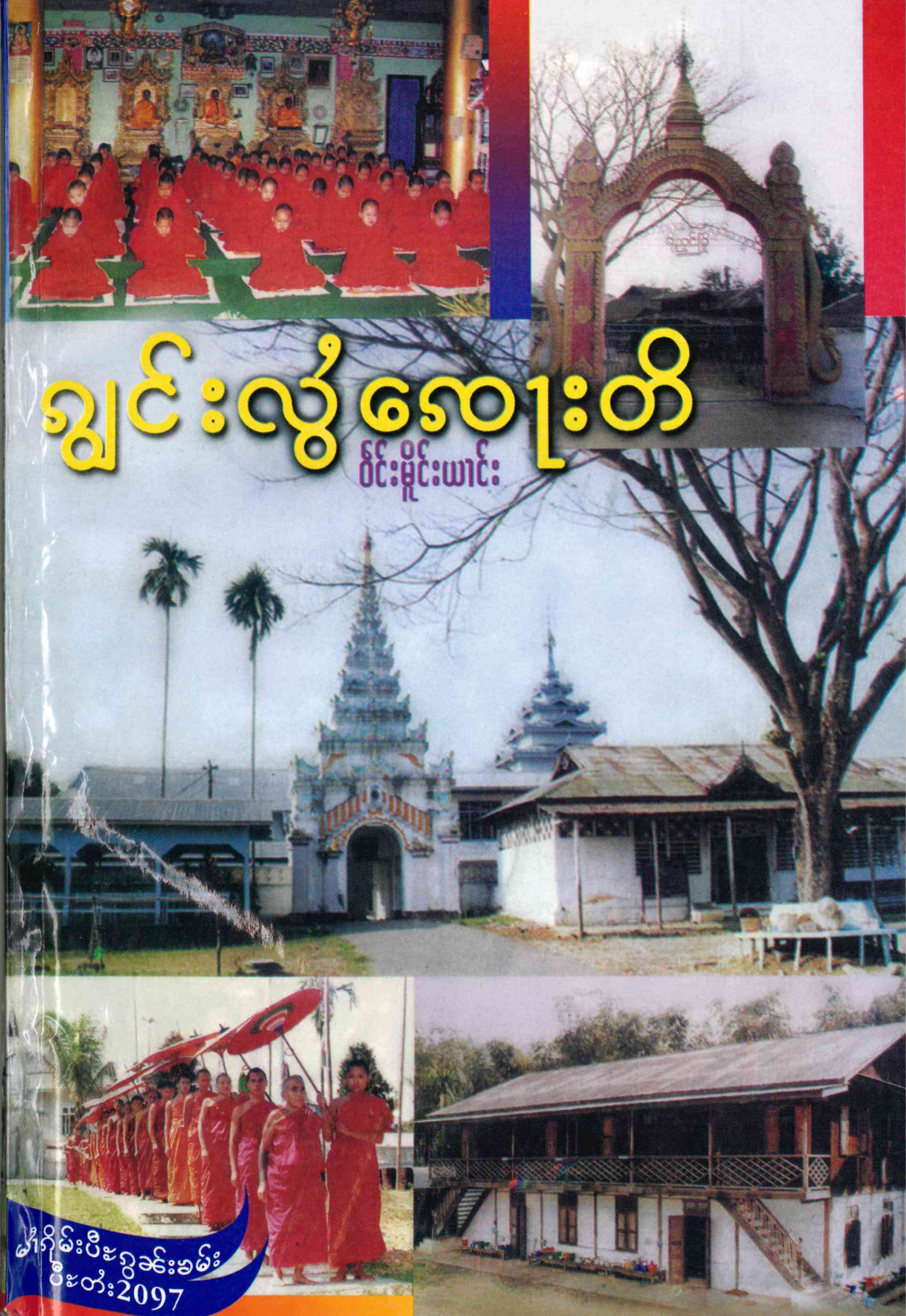

ၵျွင်းလွႆသေႃးတိ

ဝဵင်းမိူင်းယၢင်း

ပၢႆၵိူမ်းပီႊႁွၼ်းၶမ်း
ပီႊတႆး2097

ၵျၢင်းလဵဝ်းပလႃႇ,သႃႇ,ရ(ႁွၵ်ႈၵျိုး)
လဵဝ်းမထေ,ၸုၼ်ၶၢၼ်းႁျွင်း ထိုဝ် 21 (2434 – 2541)

ၡၢင်းသဝ်ႉဝၼ်,ၶပေရႃႇ, (2484 –)
သဝ်ႉမထေ,ၶူၢၼ်းလျွင်းမိူဝ်ႉလီဝ်

မႂ်ႇႁိုမ်းပီႊၶွၼ်ႊၶမ်း

ႁျင်းလွ်ၵေႃးတီ

ဝိင်းမိူင်းယၢင်း

မႄႈတမ်းပပ်ႉ

(မႄႈၵိမ်း ပီႈၸွမ်းၶမ်း ၵျွင်းလွႆၸေႃႈတီ - ၸိင်းမိူင်းယၢင်း)

ၶပ်းၸိင်ၵီတ်းၵွၵ်ႇ,ပီၼ် — လုမ်းၵေႃႈပၵ / ဝတ်ႉၵျွင်းလွႆၸေႃႈတီ / ၸိင်းမိူင်းယၢင်း

ၵီတ်ႇ,ၵွၵ်ႇ, — ပွၵ်ႈၵမ်းၶိူင်ႈ / လိူၼ်ၵူၵ်ႉမူၼ်း / ပီးတႆး 2097

ၼိုၼ်မိူၼ် — 1000 ပပ်ႉ

ၸဝ်ႈၶွင် — လုမ်းၵေႃႈပၵ

ၶပ်ႉလိၵ်ႈ ၼေလႈ ၵီတ်ႇ,ၵွၵ်ႇ, — မွၵ်ႇ,ၵူ,သွႆႈလီၼ်(တႃႈၵုင်ႈ) / ၾူၼ်း: 01-247688

လမ်းၼႄး

ၶပ်ႉ	လွင်ႈတၢင်း	ပၢႆၵမ်	ၼႃႈလိၵ်ႈ
1.	ၵႂၢမ်းၶႆႈမေႃး		5
2.	တွၼ်ႈၶိူင်ႈ		
	(1) လိၵ်ႈမိတ်ႉတႃႇၸဝ်ႈသြႃႇပလႃႇသႃႇရ	မုၼ်ၸၢင်းၸဝ်ႈၸီၼႄ	7
	(2) ၼရုၺ်ႈၼၶလွင်ႈၼေႇသႃႇ	ၶိင်းၵၢၼ်ႈၶမ်းသၢင်,သၢမ်(ၵုင်းၵလႃး)	10
3.	တွၼ်ႈသွင်		
	ၵိူင်းသင်,ၶႃႇမိူင်းမၢၼ်း ၼလႈ	မုၼ်ၸၢင်းၸဝ်ႈၸီၼႄ	13
4.	တွၼ်ႈသၢမ်		
	ၼိူင်ႈပိူင် ၵူၼ်းၶိုၼ်းလေႃးၵ ၼလႈ သိူၵ်ႈပိၼ်း	မုၼ်ၸၢင်းၸဝ်ႈၸီၼႄ	22
5.	တွၼ်ႈသီႇ		
	(1) ၶၢဝ်းတၢင်းၵျွင်းၸေႃႈတီ		
	လုၵ်ႉတီႈမိူင်းမိတ်ႈ မႄႈမိူင်းယၢင်း	ၶိင်းမွၵ်ႇ,သိင်(ၵွင်,ပုၼ်ႉ)	38
	(2) ပိၼ်းၵိပ်ႈသြႃႇၸဝ်ႈၵိတ်ႉတိထမ်,မ(မိူင်းၵွမ်)	မုၼ်ၸၢင်းၸဝ်ႈၸီၼႄ	40
	(3) ပိၼ်းၵိပ်ႈသြႃႇၸဝ်ႈပလႃႇသႃႇရ	။	41
	(4) ပိၼ်းၵိပ်ႈသြႃႇၸဝ်ႈဝၼ်,ၶပေလႃႇ	။	42

6. <u>တွၼ်ႈႁႃႈ</u>

(1) လွၵ်းမၢၵ်ႇမပ်ႉ ၶိုဝ်ႈၸၢႆးမထေႃ,ၵူၼ်းၵျွင်း — *မုၼ်ႇၸၢင်းၸၢႆးၶမ်း* — 44

(2) ပွႆးၶၢမ်,သၢင်, တႃႈမိူင်းယၢင်း ၶၼ်ႈၸၢႆႈၶၢဝ်း 50 ပီႊ — ။ — 47

7. <u>တွၼ်ႈႁူၵ်း</u>

(1) လွင်ႈႁပ်ႉသၢင်,လွင်း — *မုၼ်ႇၸၢင်းၸၢႆးၶမ်း* — 48

(2) လိၵ်ႈႁူမ်း ၸၢႆးၶုၼ်းသင်,ၶႃႈႁပ်ႉသၢင်,လွင်း — *ၸၢႆးဝၼ်,ၶပေႃၸႃႉ* — 55

8. <u>တွၼ်ႈၸဵတ်း</u>

သွၼ်သိၼ် ၼၼ်ႉ ၶၢမ်,သၢင်,လူင် — *ၸၢႆးၶမ်း+ၸၢႆးသေႃးပီ,တိ* — 59

9. <u>တွၼ်ႈပီတ်,</u>

လွင်ႈပွႆးၶၢမ်,သၢင်,ၵွၼ်, ၼၼ်ႉ ၶၢမ်,ၸၢင်း — *မုၼ်ႇၸၢင်း ၸၢႆးၵုတ်ႉတမ* — 68

10. <u>တွၼ်ႈၵဝ်ႈ</u>

ၶျေႃႇၵၢၼ်တူင့်ၶိုင်ၸၢႆးသင်,ၶႃႈ တႃႈၶိုင်ႈဝၼ်း — *မုၼ်ႇၸၢင်း ၸၢႆးၵုတ်ႉတမ* — 73

11. <u>တွၼ်ႈသိပ်း</u>

ပၵ်းပိူင်လွင်ႈၸၢႆးသၢင်,ၸၢႆးၸၢင်း

တေထွၵ်ႈလူင်းၵျွင်း — *မုၼ်ႇၸၢင်းၸၢႆးၵုတ်ႉတမ* — 84

12. <u>တွၼ်ႈသိပ်းဢဵတ်း</u>

လွင်ႈႁိတ်းသၢင်ႈၵၢၶႃႈ,သၢင်းၵျၢၼ်,သွၼ်းၶမ့်

လိၵ်ႈ(ႁူမ်း)ၸၢႆးၶုၼ်းသင်,ၶႃႈ

လူ,တၢၼ်းၶမ့်သွၼ်းပြႃႈသၢင်းၵျၢၼ်, — *ၸၢႆးမထေႃ,ၵူၼ်းၵျွင်းဝၼ်,ၶပေႃၸႃႉ* — 94

13. <u>တွၼ်ႈသိပ်းသွင်</u>

လွင်ႈၶျေႃးလိၵ်ႈ — *မုၼ်ႇၸၢင်းၸၢႆးသေႃးပီ,တိ* — 98

14. <u>တွၼ်ႈသိပ်းသၢမ်</u>

ၶျေႃႇၵၢၼ်ဝေ,ယႃႉဝၸုၼ်ႉ — *မုၼ်ႇၸၢင်းၸၢႆးသေႃးပီ,တိ* — 10

15. <u>တွၼ်ႈသိပ်းသီ,</u>

လွင်ႈႁိတ်းသၢင်ႈမိူင်ႈၵွၵ်,ဝႃႉ — *မုၼ်ႇၸၢင်းၸၢႆးသေႃးပီ,တိ* — 11

16. <u>တွၼ်ႈသိပ်းႁႃႈ</u>

လိူၼ်ၵထိၼ်, ၼၼ်ႉ လွင်ႈသၢင်,ၵၢၼ်း — *မုၼ်ႇၸၢင်းၸၢႆးၸုၼ်,တသႃႉမိ* — 11

ႁူမ်းၸၢႆးၶုၼ်းသင်,ၶႃႈ လူ,တၢၼ်းသၢင်,ၵၢၼ်းပြႃး

မိူင်ႈလိူၼ်သိပ်းသွင်မူၼ်း — *ၸၢႆးမထေႃ,ၵူၼ်းၵျွင်း ၸၢႆးဝၼ်,ၶပေႃၸႃႉ* — 1

17. <u>တွၼ်ႈသိပ်းႁူၵ်း</u>

ပၵ်းပိူင်လွၵ်းလၢႆး တတ်းယိပ်ႉသၢင်,ၵၢၼ်း — *မုၼ်ႇၸၢင်း ၸၢႆးၶမ်း* — 12

18. <u>တွၼ်ႈသိပ်းၸဵတ်း</u>

လွင်ႈၼလ,ထိူၼ်, ၼၼ်ႉ မၢႆမီႈၼလ,ထိူၼ်, — *ၸၢႆးၸၢင်းသုင်းမ* — 12

19. <u>တွၼ်ႈသိပ်းပီတ်,</u>

ၵျွင်းၸေႃးတိ ၶၢႆႉမႃးမိူင်းယၢင်း — *ၶိင်းမွၵ်,ၶမ်းႁွႆး* — 1

20. တွၼ်ႈသိပ်းၵဝ်ႈ

ၵပတေႇသတၢႆႉၵူၼ်းႁိူၼ်း	*ၼိင်းၵၢၼ်ႈၼမ်း(သၢင်ႇသၢမ်)*	143
ၵူလ်းၵေႃႉလီ သိပ်းပိူင်	*ၼိင်းသွႆႈၼမ်းၶိူင်း(ဝၢၼ်ႈၵၢႆးလူင်)*	149
တွၼ်ႈၵပၢႆႉသၵၢႆႉ	*သိူဝ်ၵၢၼ်လိၼ်း(ဝီင်းၼၢႆး)*	151

21. တွၼ်ႈသၢဝ်း

ၵၢပ်ႈသၢင်ႇလွင်း ၸလႈ ၵပ်ႉသၢင်ႇလွင်း	*ၼိင်းမွၵ်ႇၼမ်းၶိူင်း*	156
ၶေႈၵူမ်းၵၢၼ်ႇတေႃး ၵၢဝ်ႇလူႇတၢၼ်း မူဝ်ႈဝၼ်းသိၼ်	*ၼိင်းၵျွင်းဝၼ်ႇၼ*	159
ၵူမ်းၵၢၼ်ႇတေႃးသၢင်ႇၼၢႆႉ □ႉမျၢတ်ႈသဝ်ႈၸၵးသူးမူဝ်ႈၵွၵ်ႇဝၢႆႉ	〃	164
ၵူမ်းပၢင်းသၢင်ႇၼၢႆႉသဝ်ႈ တၢင်ႉၸတႇတီႈၵျွင်းၵဝ်ႇ	〃	166

22. တွၼ်ႈသၢဝ်းၵိတ်း

လွင်ႈၼိၼ်ႈၵၢၼ်ႇၼိၼ်ႈၵျွင်း	*ၼိင်းသၼ်ႇတ*	167
ႁူဝ်သုမ်း ၵၼ်မီးဝုႉၵူႈမူင်း(တေႃးလိဝ်)	〃	172

23. တွၼ်ႈသၢဝ်းသွင်

တွၼ်ႈလူႉသွမ်းတေႃႉ ၶုင်းဝတ်ႉ	*ၼိင်းမွၵ်ႇသိင်(ၵွင်ႇပုၼ်ႉ)*	176
ၶေႈၵူမ်း လုၵ်ႈလၢၼ်ၵၢၼ်ႇတေႃးၵူၼ်းထဝ်ႈ	*ၼိင်းသွႆႈၶိူင်း(ဝီင်းၼၢႆး)*	182
ပၼ်ႈတၢႆႉဝူၺ်ႇၵသူလ်ႇပၼ်လုၵ်ႈလၢင်း	〃	184
လိၵ်ႈယၢတ်ႇၶမ်ႉ ဝၼ်းၵၢၼ်ႇတေႃးလုမ်း	*ၼိင်းငိၼ်းယွတ်ႈ(မိူင်းယူႉ)*	186

ၶေႈလိၼ်ႈၶေႈ ၵမ်ႇၶဝ် ၶေႈသၢင်ႇ ၵမ်ႇၶဝ်

ၵူမ်းၶေမ်း

ၵွၼ်တၢင်းသုတ်း "မႂ်ႇသုင်" ထိုင် တင်းသိင်ႈၼၢႆႈ.... ၸိၵ်ႉၵၢၼ်ႉယဝ်ႉ မိၼ်တိတ်ႉ၊ မိၼ်တိတ်ႉယဝ်ႉ မူင်း၊ မူင်းယဝ်ႉဝၼ်း၊ ဝၼ်းယဝ်ႉလိူၼ်၊ လိၵ်ႈလၢႆႈယဝ်ႉၵူၢႆႇ ၵူႈၼၢဝ်း ၵူႈဝၼ်း ၶဝ်ႇၶဝ် ပီၸၶဝ်ႉၵေႃႈ လိၵ်ႈလၢႆႈၼၢႆႉၵူၢႆႇ သွမ်းၼၢဝ်းယၢမ်း ဝၼ်း လိူၼ် ၸိူင်ႉၶဝ်ႇၶဝ်ၶဝ်ႉသေ ပီၸၶိူင်ႈ ပီၸသွင် ပီၸသၢမ် သႃႉၵူၢႆႇ သိပ်းပီၸယၢဝ်း သၢဝ်းပီၸလိူဝ်သိူဝ်းၶဝ်ႉ ပိၼ်မႃးၶဝ်ႇၶဝ်ယဝ်ႉ။

ၵၢႆႇယူႉၵႃသၢၵ်ႈၵူၼ်းၶိူင်ႈၵေႃႉၶိူင်ႈၵေႃႉ ၸလႈသင်၊ ၵၢႆႇယူႉၵႃသၢၵ်ႈၵႃသွၵ်ႈၵႃၵူး မူႉ သုမ်း/မုၵ်ႉသုမ်းၶိူင်ႈၵၢၼ် ၶိူင်ႈၵၢၼ် ၸလႈသင်၊ မိဝ်းမီးသွႆ တင်း ၵမ်ႇမီးသွႆ၊ မိဝ်းလွႆ ၵမ်ႇဝၢႆႈ ပေႃးထုၼ်ႈထိုင်မႃး ၵမ်ႇၶဝ် ပေႃးတိမ်ထုၼ်ႈမႃး 50 ပီၸမူင်းယဝ်ႉသိုင် ၵွၼ်ၵၼ်ႁွင်ႉႁိၵ်ႈဝၢႆႈ "ပီၸၵွၼ်းၼမ်း"။ 75 ပီၸမူင်း သမ်ႉ ႁွင်ႉႁိၵ်ႈဝၢႆႈ "ပီၸၵွၼ်းသိင်" သႃႉၵူၢႆႇ ၶဝ်ႇၶဝ်ယဝ်ႉ။

ၶဝ်ႉၵေႃႈ တေႃႈမူဝ်ၶဝ် "ဝတ်ႉတၢႆးသေႃးတီရင်းၵွင်း ၵျွင်းၶွင်ၽႄ၊ ဝိင်းၵယၢင်း" ၶဝ်ႉ ၸတႇတင်ႈ ပီၸၵေႃးသႃႉ 1315 ၶိဝ်ႈသေ ပိၼ်ၵၢၼ်ထုၼ်ႈထိုင်မႃး 50 ပီၸမူင်းယဝ်ႉၶဝ်ၸလႈ ၵဝ်းၼၢႆႈ မူႉသုမ်းပွင်ၵၢၼ်ၵျွင်း ႁူမ်ႈပႃး သၵၢႆႉယသေႃးတီတင်းသိင်ႈ တေႁိတ်းပိၼ် ပွႆး "ပီၸၵွၼ်းၼမ်း" ၶဝ်သေ ယူင်းၵၢၼ်း ႁႂ်ႈပိၼ်တီႈမၢႆတွင်းၵိမ်း ၵိၵ်းပိၼ်းၵူၢႆႇၶေႈၶဝ်ႉ သင်ႇတေ ၼပ်းၼိုင် တၢႆႇပိၼ် "ပပ်ႉမၢႆၵိမ်းပီၸၵွၼ်းၼမ်းၵျွင်းသေႃးတီ" ၶဝ်ႇၶဝ်ယဝ်ႉ။

ၶဝ်ႇၵူဝ် "ပပ်ႉမၢႆၵိမ်းပီၸၵွၼ်းၼမ်းၵျွင်းသေႃးတီ" (တီႈၶွင်ၽႄ၊ မူင်းယၢင်း) ပေႃးတေ ၼမ်ႉ လိပ်ႈ တိမ်ထုၼ်ႈၵူၢႆႇၶဝ်ႉ ၵဝ်းၼၢႆႈ လႆႈပိုင်ႈၵိုင် ယွၼ်းတၢင်းသွႆႈထိမ် တိမ်ႈမူႉလိၵ်ႈ ပၢႆးၵူၼ်ႉ တီႈသဝ်ႈၸႃၵၢၼ်းသၢင်ႇၼၢႆႉ □ႉမျၢတ်ႈသဝ်ႈၸၵးသူး ၶိူဝ်ၵျွင်း ၵမ်ႇၵး ႁူမ်ႈပႃး ၵႈပူႉၵႈၼိင်း ၼိင်းႁူဝ်ဝတ်ႉ သိႇႁူဝ်ၵးသွမ်း သိုင်ႇတူင်း မူင်းယၢင်း ၵဝ်းၼဝ်သေၸလႈ သင်ႇလႆႈၼပ်းၼိုင် ႁိတ်း ၵွၵ်ႇမႃးယဝ်ႉ။

ၵွပ်ႈပူဝ်ႈဝၢႆႈ ၼၢဝ်းယၢမ်း တၢႆႇၼပ်းၼိုင် ႁႂ်ႈပိၼ်ပပ်ႉၶဝ်ႉ ၵမ်ႇပေႃးမီးၶမ်ၸလႈ သမ်ထိုင်ပွႆးယဝ်ႉ သေ သင်ႇတေလႆႈတၢင်းပိၼ်ပပ်ႉမႃးၶဝ်ၸလႈ ၶုင်းပပ်ႉလိၵ်ႈၽိၼ်ၶဝ်ႉ လွင်ႈပိၼ်း၊ ၽိင်ႈၽႄႇသၢႆႉ၊ ၵႃသိၼ်ႇၵၶေး၊ တၢင်းတိုဝ်းၵမ်သိူဝ်းၶဝ်ႉ သင်ဝၢႆႈ မီးတၢင်းယူပ်ႈယွမ်းၶဝ်ႉ ၸလႈသင်၊ တီႈ ၽိတ်းပိူင်ႈ ၶိူင်ႈၵူၢႆႇၶဝ်ႉ ၸလႈသင်၊ ၽူႈမီးတၢင်းႁူႉၸလႈ ပီႈၶွင်ႉၽူႈလူလိၵ်ႈၼဝ် ဝုႉသွႆယိူင်ႇယၢဝ်း

သေ ဂပ်းသိုပ်,မွၵ်,လၢတ်;ထိုင်မႃး တီ;ၶုဝ်းၼျ; ၸုမ်းၽူ;ပွင်ၵၢၼ်ၵျွင်းသေဂမ်း။ ပေႃးဝႃ; ၶုဝ်းၼျ; လံ;ႁူ႕ၸီင်;လွင်;မၼ်းလီလီၸိုင် ၵႃ;ၶျေ;ၶၼ်ႈ ၶုဝ်းၼျ; တေၼပ်းၼိုင် ၼူၼ်ႈၸမၸွမ်းယူ႕ၼျ;။

ၼ်ၼ်းတေႃ; ၸဝ်;မီးလၢၼ်, ၸလ; ပီ;ၶွင်ႈ ၽူ;လူလိၵ်;ၶုဝ်းၼဝ် ၼဝ်;ၸဝ်ႈသေ ပၼ်ၼိၼ်း တႃ, တေ သိုပ်,ၼၢဝ်းတၢင်းၸိုဝ်ႈၼိုဝ်း ၽျ,သႃ, သႃ,သၶျ, လံ;သေဂမ်း။

တႃ,တေပီၼ် "ပပ်ႇမၢ်ၵိမ်းပီးၵွၼ်းၼမ်းၵျွင်းၸေႃးတိ" ၽိုၼ်ၶၼ်ႈ ယိၼ်းႁူမ်ၸုမ်းသေ ၼွႆ;လံ; ယွၼ်းၼွပ်;ၸဝ်ႈ ယႂ်,ယႂ်,ၶမ်ၶမ်ထိုင် –

(1) ၸဝ်;ရၡၢၼ်းသင်,ၼျ, သျ,မျၢတ်;ၸဝ်;ၸဂးၸူး ၶိူဝ်ၵျွင်း။

(2) ၽူ;တီမ်;လိၵ်; ၸဝ်;ပၢ်ဂမ် ၸိူဝ်းၸွႆ;ထိမ်ပၼ်မူ,လိၵ်; ၵူ;ၸဝ်;ၵူ;ၼိင်း။

(3) ၽူ;ၶုၵ်ႈၽျ,သႃ,သေၸလ; ၸွႆ;ၵူၼ်ႈၸွႆ;ထတ်းလိၵ်; ၵူ;ၸဝ်;ၵူ;ၼိင်း။

(4) ၽူ;ၸွႆ;ထိမ်ၼိင်းၸိၼ်း ၸလ; သၡ,ယ ၸေႃးတိၶုဝ်းၼဝ် တင်းသိင်;။

(5) ၽူ;ၵၢၼ် ၼဝ်;ၸဝ်ႈၼဝ်;ၼေႃး ၸွႆ;ၼပ်းၼိုင်ပၼ် ၸၢ်းလ(ၶိူၼ်း–ဂယၢင်း) ပၢင်,ၵုတ်,။

(6) ၽူ;တီမ်;လိၵ်; ပိၼ်း ၸလ; ၽျ,သႃ,ၸေႃးတိ ၼိင်းဂၢၼ်;ၼမ်း(သၢင်,သၢမ်)။

(7) ၸုမ်းၸၢၵ်;ၵိတ်,လိၵ်;"မွၵ်,ႁူ,သွႆ;လိၼ်"ၼဝ်ၸိူဝ်းၶၼ်ႈ ၼျ;ၵေႃ;။

ယွၼ်းသူးပၼ် ၼွႆ;မီးလွင်;ၽွမ်ႈႁူမ်;ဂတ်းယိၼ်သိုဝ်းသႃ, ၼိၼ်;ယႂ်,မွႆ,သုင် ၶင်,ဂၼ် တင်းသိင်; ယႂ်,ယႂ်,ၶမ်ၶမ် သေဂမ်းၼျ;။

ၼွပ်;ၸဝ်ႈၶပ်ႇယမ်တင်းသိင်;သေ ....

မူ,ၸုမ်းၽူ;ပွင်ဂၢၼ်ၵျွင်း

ၸလ; ပွႆးပီးၵွၼ်းၼမ်းၵျွင်းၸေႃးတိ

ဝိင်းဂယၢင်း

တွၼ်;ၶိူင်;

လိၵ်;မိတ်ႇတႃ,ၸဝ်;သျ,ပလႃ,သႃ,ၵ

(1)

လိၵ်;မိတ်ႇတႃ,မထေ,ဂူၢၼ်းၵျွင်းၸဝ်;ပလႃ,သႃ,ၵ
တီမ်;ဝႆႇ မိူဝ်; 1330 ၶီ;၊ လိူၼ်သၢမ်လွင်;၊ ၼမ်;ၶိူင်;။

ၵၢလူဝ်,ၶုဝ်း ၸဝ်;ရၡၢၼ်းသင်,ၼျ, ၼွႆ; မိတ်ႇတႃ,ပၼ် ပၸွႆႇၸေႃးတႃ,ယဂႃ,တင်းလႆ ၸီတ်းသိုင်,ပိၵ်,မိူင်း ဂဝ်;ႁူဝ်သိပ်းၸုမ်း ၵိၵ်,လူၺ်; သီ,ႁူဝ်ဂႃးသွမ်း၊ ပေႃးဝႃ; လံ;ႁူ. လံ;ငိၼ်းဂမ်းၶိူင်; ၼွႆ;မၼ်းလီသေၵွၼ် တွၼ်းသေဂဝ်, ဝႃ;ၶၼ်ၸလ; ၵၢၵျွင်းလွင်; မၼ်းမီးဝႆႇၵိတ်းၵီ;သေၸလ; တၵ်းတေလံ; လၢတ်;ၸၶ ၸၵ်းၸၽပၼ်ၵွၼ်,၊ ၵွပ်;ၸိုင်ႇ ၶင်,ၶိူဝ်ၸလ;ဝႃးၶၼ်ၸမ်း လွင်;လူၺ်; ၵၢၸီး ၵၢပွႆး သႃ,သၶျ,ယုၵ်;သွင်, ၸလ; ၶင်,ၶိူဝ် သႃ,သၶျ,ၽျႃးပီၼ်ၸဝ်; တၵ်းတေ ၸိဝ်ႈ တိတ်ႇထတု ဂူ,ၶျ;မိူဝ်းၶိူင်တေႃ,ႁွတ်;ၶုႃ; ၼိင်ၶီ; ငႃးထွင်,ဝႃ;ၶၼ်ၸလ; ၵွပ်;ပိူဝ်; သျ,တ ဂႃ, ၵိင်,လႃ,မိင်,လႃ, ၵိင်ပိုင်;ဂၼ်သေၸလ; ၸင်,လံ;မီး မိတ်ႇတႃ,ပၼ်မႃး လိၵ်;ၵွၼ်, ပွတ်းၵွၼ်,တွၼ်;ၶိူင်;ဝႃ;ၶၼ် ပၸွႆႇၸေႃး တႃ, ယဂႃ, တႃ,ယိဂႃ,မ ၵၢမျူးတင်းလႆ ဂဝ်;သိုင်, သိပ်းမိူင်း ၵိၵ်,လူၺ်;သီ, ႁူဝ်ဂႃးသွမ်းတင်း လႆၼဝ်ၶျေး။

လွင်;လူၺ်; မူ,ၸုမ်းၼိင်း ဝေ,ယႃ,ဝတ်ႇ ၸႃ, ၵေႃးပဂၶုဝ်း ၶင်,ၶိူဝ်ပေႃးတေတီ,တၢၼ်ႇ မၼ်;ၵိမ်းဂူ,ၶျ; ယိၼ်းယၢဝ်းၼၢဝ်းၶိူင်ၶၼ်ႈ–

(1) ႁူဝ်ပဝ်; – ၵိဝ်,လူၺ်; ဂၢၼ်ႁူဝ်ပဝ်; ၼိတ်းဂူ,ယူဝ်းယူဝ်း ယႃ,လိူဝ်ယႃယွမ်း လီယဝ်ႇ။

(2) ၽၢၼ်,တႃ,– ၶၼ်ႈၵေႃ; ဂၢၼ်ၽၢၼ်,တႃ, ၼိတ်းဂူ,လီလီငၢမ်းငၢမ်း ယႃ,လိူဝ် ယႃ, ယွမ်း လီယဝ်ႇ။

(3) ၵၢဝွႆ,တေႃ,– ၶၼ်ႈၵေႃ; ဂၢၼ်ၵၢဝွႆ,တေႃ, ၼိတ်းဂူ,ယူဝ်းယူဝ်းတၢၼ်းတၢၼ်း ယႃ, လိူဝ်ယႃ,ယွမ်းလီယဝ်ႇ။

(4) ၽူ;ၶမ်းၶိုင်း– ၶၼ်ႈၵေႃ; ဂၢၼ်ၽူ;ၶမ်း ၶိုင်း ၼိတ်းဂူ,ယူဝ်းယူဝ်း တၢၼ်းၵၢၼ်း ယႃ,လိူဝ်ယႃ,ယွမ်း လီယဝ်ႇ။

(5) ၼိင်းၵျွင်း– ၶၼ်ႈၵေႃ; ဂၢၼ်ၼိင်းၵျွင်း ၼိတ်း ဂူ,ယူဝ်းယူဝ်းတၢၼ်းတၢၼ်း ယႃ,လိူဝ် ယႃ,ယွမ်း လီယဝ်ႇ။

မူ,ၸုမ်းၵေႃးပဂ(ဂူၼ်းလူင်) ၶုႃ;ၵေႃ,ၶၼ်ႈ

ၵၢၼ်ၽႄႈၵၢၼ်မၼ်း ႁဵတ်းႁႂ်ႈသိုဝ်ႈၽႄႈတၢၼ်း မၼ်း ယႃႉလိူဝ်ယႃႉယွမ်း လီယဝ်ႉ။

ယႃႉၶႂ်ႈလႆႈပိၼ် ၵၢၼ်ပိၼ်းၵၢၼ်ၸူင်, သုၵ်ႉ ယၢင်ႈၵဵဝ်ထူၺ်း ၵူၼ်မေႃးၵၢၼ်ႁႂ်ႈ, တၢင်းၶႃႈ ၶၢၼ်ႉ လီလႆႈမီးတၢင်းႁူႉ တၢင်းႁၼ်းၼႃး သၢင်ႇၶျၢင်ႇသေၸလႈ ႁဵတ်းလီလီတႃႇ။ တၵ်းတေ လႆႈလီသေၵႂၢၼ်ႇ တွၼ်းသေၵဵဝ်ႇယူႇယဝ်ႉၶႃႈ။

ပိူင်လူင် လွင်ႈလူလၢႆႈ ၼႆႉပၼ်သတီ ၶိင်းၵ မျိူးတင်းလၢႆၶဝ်ၶဲႈ ၶိူးၵဵဝ်, ယႃႉၼႆႉႁႅၼ်လႅၼ် ၶိူး မႆႉ,သမ်ႉတင်ႈထိင်ႈၵေႃႈ ၶိူးၵဵဝ်,ယႃႉၼႆႉႁႅၼ်လႅၼ် ႁွပ်ႈပိူင်ႈသင်ၸလႈ ၵူႈႁွၼ်,ၵႂၢၼ်ပူၼ်ႉမႃးၶဲႈ ၵေႃႈ ၵၢၽႅတ်ႉၵၢၼ်ဝူၺ်ႈၶဲႈ ႁဵၵ်းရႁၢၼ်း ၶိူဝ် ၵၢၼ်, ၶိူဝ်ၵျွင်းၵေႃႈ ၵမ်,ပႆ,တွၼ်ႉလႆႈငိၼ်း ၶင်,ၵဵဝ်,။ ပူႉၶိင်းၵမျိူးတင်းလၢႆၶဝ်ၵေႃႈ ၵမ်,ပႆ,တွၼ်ႉလႆႈငိၼ်းၶင်,ၵဵဝ်,။ မိူဝ်းမၼ်းပႆ, တွၼ်ႉမီးၸလႈ မီးမႃးၶဲႈ ၵၢၼ်ၶၢၼ်ႉႁႂ်ႈ,ၶႄႈ ႁူဝ် မၼ်းလႆႈၽွၵ်ႈပျၢၼ်,ပျိူင်းၸလႈႁႂ်ႈ,ၸလႈ ၸဝ်, ဝႃႈ "တၢင်းၵဵဝ်, ယႃႉပေထူမ်ၶႄႈ,ၽိူဝ်– တၢင်း မႆႉၶဲၵေႃႈ ယႃႉပေတီ,ၶႄႈ,ၽိူဝ်" ပေႃးႁဵတ်းၵႂၢၼ် ၵၢၼ်တီ,ၽိူဝ်ႈတၢင်းမႆႉ,ႁႂ်ႈ,တိၵ်းတိၵ်းၶဲႈလိူင် ႁူဝ်မၼ်းႁွမ်းယၢပ်,ႁူလႆးၵိုဝ်ႈ၊ တၢင်းမႆႉ,ၶဲႈ ပေႃးၵမ်,မေႃႁွမ်းၸတေႃႉလိူင် တေၵႂၢၼ်ၵၢဝ် ၶဝ်ႈယုမ်းၶေႃမ်ႁႂ်ႈ, တိၵ်းတိၵ်းၵိုဝ်ႈ။

(1) ၶိင်းလူင်၊ ၶိင်းပၢၼ်ႉမွၵ်, ၶဲႈ ၵေႃႉၶိူင်ႈ၊
(2) ၶိင်းၵျွင်း၊ ၶိင်းပၢၼ်ႉမွၵ်, ၶဲႈ ၵေႃႉၶိူင်ႈ၊
(3) ၶိင်းၽၢၼ်,တႃ၊ ၶိင်းပၢၼ်ႉမွၵ်,ၶဲႈၵေႃႉၶိူင်ႈ၊
(4) ၶိင်းၽူႈၶေႃမ်းၶိုင်း ၶိင်းပၢၼ်ႉမွၵ်, ၶဲႈၵေႃႉ ၶိူင်ႈ၊
(5) ၶိင်းၵႂႆ,တေႃ,၊ ၶိင်းပၢၼ်ႉမွၵ်, ၶဲႈ ၵေႃႉ ၶိူင်ႈ၊

ၶိုင်းၵူႈသီ,ပူႉၸူႈၶိင်း ၵိၵ်,လူလၢႆႈ ၵေႃႉမ တီ, သီ,ႁူဝ်ၵႂႃးသွမ်း ၶိုင်းၶင်,ၶိင်းလိူဝ်းၶဲႈ ယႃႉၼႆႉလႆႈၽွၵ်ႈပျၢၼ်, လွမ်းႁႂ်ႈ,ၶၼ်ႉ သတီ ၶႄႈ။ ပိူဝ်ႈၶဲ ၸင်,ဝႃႈ ၶိူးၵဵဝ်, ယႃႉၼႆႉလႆႈႁႅၼ် လႅၼ် ဝႃႈၶဲယဝ်ႉ။

သီ,ပူႉၸူႈၶိင်း– ၶိင်းပၢၼ်ႉမွၵ်, လိူဝ်းၶဲႈ ၵမ်,လူဝ်, ၼႆႉမၼ်းႁႅၼ်လႅၼ်ယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈပိူင်ႈၶဲ ႁဵၵ်းလိူဝ်ႈရႁၢၼ်းသင်,ၶႃ, ၶိူဝ်ၵျွင်း ၸင်, ႁဵတ်းပိၼ် သိုင်းမၸႃ, လိၵ်ႈၽိူၼ်လၢႆးၵႂၢၼ်, ပွတ်းၶိုင်ႈ ပၼ်လူင်းမႃး ၶင်,ၶဲယဝ်ႉ။

ၵၽွႆႉ– ၵၽွႆႉၵၢၼ်ဝႃႈၶၼ်ႉ ပေႃးဝႃႈ လီ,ဝႃး ၽွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်,ၵၢၼ် ၸင်,တေပိၼ် လႆႈၶင်,ၵဵဝ်,။ ၵၽွႆႉၵၢၼ်ဝႃႈၶဲႈ ပေႃးဝႃႈ ၵမ်,ၽွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်,ၵၢၼ်ၸတေႃႉလိူင် ၸၢင်ႈ ပိၼ်တႂ်းတပျိူး တပွၵ်ႉလီ, တပွၵ်ႉၵျိူး ပိၼ် ႁႂ်ႈ, ႁၢင်းၽႄႈႁၢင်းမၼ်း ၶဝ်ႈထိုၼ်,ၶဝ်ႈယုမ်းႁႂ်ႈ, တိၵ်းတိၵ်းယဝ်ႉၵိုဝ်ႈ။ လွင်ႈလူလၢႆႈ ႁဵတ်းရ ႁၢၼ်းသင်,ၶႃ, သမ်ႉပေႃးလႆႈႁဵတ်းလိၵ်ႈမိတ်ႉ တႃ, ပွတ်းၵႂၢၼ်,တွၼ်ႈၶိုင်ႈပၼ်မႃးၶဲႈ ႁွပ်ႈ ပိူင်ႈ မီးလွင်ႈတၢင်းယိူင်းၵၢၼ်း ၼႆႉၼႆႉပၸ်ႉ ၸေႃးတႃ,ယႁ, ၵဵဝ်ႈသိုင်,သိပ်းမိူင်း ၵိၵ်, လူလၢႆႈ သီ,ႁူဝ်ၵႂႃးသွမ်း ၵိၵ်,လူလၢႆႈ ၶိင်းဝေ, ယႃႉဝတ်ႉၸႃ, ၵေႃးပႁ သီ,ပူႉၸူႈၶိင်း ၼႆႉပေႃး ပိၼ်သူလၢႆႈ,တပျိူး လီးတလိုင်း ၵၢၼ်ဝႃႈၶၼ်ႉ ၸလႈ ႁဵတ်းလိူင်, ႁဵတ်းမိတ်ႉတႃ, ပၼ်မႃးၶဲ ယဝ်ႉ။

ပိူင်ၶိုင်ႈ ပေႃးဝႃႈ ပၸ်ႉၸေႃးတႃ,ယႁ, ၵမျိူး ၵိၵ်,လူလၢႆႈ ၵၽွႆႉမုၵ်ႉလုမ်း လိူဝ်းၶဲႈ ၽွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်,ၵၢၼ်ယူႇ,ၶဲၸတေႃႉလိူင် ႁဵတ်းရ ႁၢၼ်းသင်,ၶႃ, ယူႇၶိူဝ်ၵၢၼ်, ၶိူဝ်ၵျွင်း ၶဲ

ၵေႃႈ ပိၼ်ၵၢၼ်လုမ်းယူႇ ၸတေႃႉၸတေႃႉယဝ်ႉ။

သင်ဝႃႈ မူႉလုမ်းၵေႃးပႁ ႁၢႈၵေႃႉၶဲၸလႈ သင်၊ ပၸ်ႉၸေႃးတႃ,ယႁ, ၵဵဝ်ႈႁူဝ်သိပ်းလုမ်း ၶဲႈ ၸလႈသင်၊ ၵိၵ်,လူလၢႆႈ သီ,ႁူဝ်ၵႂႃးသွမ်းၶဲႈ ၸလႈသင်၊ ပေႃးဝႃႈ ၵမ်,ၽွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်, မႃးၵေႃႈ ႁဵတ်းရႁၢၼ်းသင်,ၶႃ,ၶဲႈ ပိၼ်ၵၢၼ် ယၢင်ႈႁူယူႇ,ယဝ်ႉ။ ပေႃးမၼ်းသုၵ်ႉႁူၵေႃႈ သုၵ်ႉ ပႃးလွႆယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈပိူင်ႈၶဲၸလႈ ပၸ်ႉၸေႃးတႃ, ယႁ, ၵဵဝ်ႈသိုင်,သိပ်းမိူင်း ၵိၵ်,လူလၢႆႈ မုၵ်ႉ လုမ်းၵေႃးပႁ၊ ၵိၵ်,လူလၢႆႈ သီ,ႁူဝ်ၵႂႃးသွမ်း ၵမျိူးတႁ,တင်းလၢႆၶဝ် ၽွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်, ၵၢၼ် ႁူႈပူႉ,ႁူႈၶိင်း လီယဝ်ႉ။

ၶေႃႈသင်,ဝႆႉ ၵၢၼ်လမ်,လွင်ႈပိူင်လူင် မီး ပိူင်ၶိုင်ႈ၊ လွင်ႈတေတၢင်,ႁဵတ်းၶိင်းၵေႃးပႁ ၽူႈလူႁၢၼ်လုမ်းလႃး ၶႄႈၵၢၼ်,တႃ,ၵျွင်း ၵျွင်း လွႆၸေႃးတီႈၶဲႈ တၢင်းၶႃႈ ယႃႉၼႆႉလႆႈမီး တီ, ယူႇယွမ်းတၢင်းယၢင်ႈယွင်ၶၼ်ႉ–

(1) ၼႆႉပိၼ် ၸၢင်းထုၵ်ႈ ၵမ်,ၶၼ်ႉ သၢင်, ထုၵ်ႈ ၵျွင်းၸေႃးတီ ၵမ်,ၶၼ်ႉ ၵၢဝ် ပူႉၶိင်း ၵမျိူးတင်းလၢႆၽွမ်ႉ။
(2) ၼႆႉပိၼ် ႁူၼ်းၵၢၼ်လွမ်းပူႉ,လွမ်းၶိင်းမႃး သေ ႁူပွင်, လွင်ႈထိုင်းၽိူင်,ပႃႈတွႆႈ။
(3) ၼႆႉပိၼ် ႁူၼ်းၵၢၼ်ႁူပွင်, လွင်ႈထိုင်း ၽိူင်,ပႃႈၶိူဝ် ၶိူဝ်ၵျွင်း။
(5) ၼႆႉပိၼ် ႁူၼ်းၵၢၼ် ၵၸႃ,ရ တၢင်းၵျွင်ႉ ၵမ်လီ မီးသိၼ်မီးထမ်း ၸပ်းတူဝ်။
(6) ၼႆႉပိၼ် ႁူၼ်းၵၢၼ်မီးလွႆယုမ်,ယမ် ၸဝ်ႈ သင်,ၶႃ, ၸလႈ ၽေႃ,သႃ,ၸေႃးတီ ႁဵတ်း ၸတေႃႉၸတေႃႉဝႃႈဝႃႈ။

မီးၶင်,ၶဲယဝ်ႉ ၶိင်းၶဝ်ၵိုဝ်း။

ပၼ်ႈတႃ, လုၵ်ႈၶွင်ႉ တပေးသၢင်,ၶႃ, ၸဝ်ႈၶိူဝ်ၵျွင်း သတီ သတီ သတီ

– ပေႃးသၢင်,လွင်းၶဝ် ၵမ်,ယွမ်း 400 (သီ, ပၢၵ်,လိူဝ်ႁႂ်ႈ, တၢင်းၶၼ်ႉၶဲႈ ပိူင်ၶိုင်ႈ။
– ပေႃးၽေႃးၵၢၼ်,တၸရ, ထိုင်မႃး ၶဲႈပိူင် ၶိုင်ႈ။

ၽၢင်ႇသတီ ယႂ်ႉ,ယႂ်ႉ,ၶမ်ၶမ်ၶႄႈ။

ထိင်ႈပိူင်ၶိုင်ႈ– ပေႃးမီးၵိၸ်ႉၸ ၽိူင်,ပႃႈတွႆႈ လိူင် ၵီးလူင်းၽိူင်,ပႃႈတွႆႈ ၵမ်,လူဝ်,ႁပ်ႉ/ ၵမ်,လူဝ်,ပႃးလွမ်း။ ၵိၸ်ႉၸ ထႃ,ၶ ၽႅဝ်,ပႃႈ တွႆႈၵေႃႈ ၼႆႉပႃႈတွႆႈ သၢင်းလၢင်း၊ ၽႅဝ်,ႁဵတ်း ၸဝ်ႈၶဝ် ၵမ်,လွႆႈလွင်ႈလူဝ်,လႆႈ တိပ်းတတ်း ပၼ်တႃ,ဝၼ်, (ပၼ်ႈၽွၼ်း) ႁဵတ်းၶဲႈ လူဝ်,လႆႈ ၶတ်းလွႆပိုၼ်,ပႃး ၸတေႃပရိသုၻိသီလ သိၼ်သိၵ်ႉၶႃ, ႁႂ်း။ လူဝ်,ႁႃတၢင်းၵႂၵ်,လွတ်ႈႁႂ်း။ ၵႂၢၼ်ၵၢၼ် ၶတ်းလွႆ ၼႆႉသႃ,သၶႄ, မၼ်ႈ ၵိမ်းၵိူင်သေ ၵမ်း။

ၽူႈၵိပ်းတမ်ႈတၢင်,ပပ်ႉ
မုၼ်ၸၢင်းၸဝ်ႈၸီၶ

(2)

(ၵ) ၽရျ်ႉၶၶ လွင်ႈၽျေႃႉသျႉ

ၵျူႈပီၶ် ၽျေႃႉသျႉပုတ်ႉထ ၶိုင်းလုမ်ႈၽျႃႉ ပတ်းပိုၶ်ႉၶႆႉ ၵႃး ၸတိၵ်,ၸၢၵ်ႈၶၶၵေၶ် ၵွၶ် တၢင်းၵဝ်ႉၵဝ်ႉၵမ်– မီးသွင်ၵၶ(သွင်ၵၶ်း) ၶႆၶလ; ၵိုဝ်းၽူႈသွပ်,ၵျပိုၶ်းၽျေႃႉသျႉၶဝ် တိမ်ႈဝှ်ၶေင်,ၶႆ။ ၶိုင်းသွင်ၵူဝ်ၵၶ်းၶႆႉၵမ်း ၵူဝ် ၵၶ်း ထေ,ရဝျတၵၶ ၶလ; တင်းၵူဝ်ၵၶ်း မၵျ,သမ်,ၼိၵႉၵၶ= မၵျသမ်,ၵီ,တိ ၵေျ ဝျ; ပီၶ်သွင်ၵၢၶ်ၶႆႉယဝ့်၊ ၶိုင်းၵျူ;သွင် ၵူဝ်သွင်ၵၶ်းၶႆႉ ဝၢ်းပုတ်ႉယၵဝ်; ၵၢဝ်ၶိပ်ႉ ပၢၶ်,ပူၶ်ႉၵျ, ပၢၵ်,ပၢ်ယၢၶ်;ၶေၶ်ႉ တိၵ်,ၵၶ် မး ၵၢမ်,ၶေၶ် တိၵ်,ၵၶ်မိူဝ်ႈသၢင်,ၵျ,ယၶေျ, ပွၵ်ႈသွင်ၶေၶ်ႉၶႆယဝ့်။

ၵၶ– ၵၢၶ်ၶိူင်;ၶေၶ်ႉ တိုဝ်းၵမ်ၵွမ်း ထွမ်,ၵၢဝ် ၵျႃင်ႉၵွမ်းၶေင်,ၵျ; သိၶ်;ၵျႃင်ႉ တၢင်းၵမ် လုၵ်;သိဝ်; သျ,ဝၵၵိုဝ်းပၢၶ်[ၽျေး] ပီၶ်ၵဝ်;ၶေၶ်ႉ၊ ၵၢၶ်ၶႆႉ မၶ်းပီၶ်ၵုမ်း ၵၢၶ်ယုမ်,ယမ်ၵၢဝ် ပိင်;ၶေင်,ပၵ်းပိူင် ၵၢၶ် ပီၶ်သိၶ်;ၵျႃင်ႉတၢင်းၵမ် ၵဝ်;မထေ,ၶဝ် ၵဝ်;မိူဝ်;ၵွၶ်တၢင်း သိုပ်,လၢမ်းတၢမ်းၵၶ် ၵျႃင်ႉမးၶလ; ၵင်,ၵိၵ်;ဝျ; "ထေ,ရဝျ,တ"ၶႆ ယဝ့်။ ၵုမ်းၶိုင်;ၵမ့် ၶေင်,ၵျ; သိၶ်;ၵျႃင်ႉ တၢင်းၵမ် သိုပ်,တၢမ်းလၢမ်းမးၵိုဝ်းၶေၶ်ႉ ၵွမ်းၵၢဝ်မိူဝ်;ယၢမ်း၊ ၵွင်;တီ;မၶ်းသေ ၵၢၶ်ထုၵ်,ၶမးၼိၶ်းယူ,ၶႆၶေၶ်ႉ ၵိုဝ်းၽွမ့် မၶ်း မီးၶမ်ၶလ; ၵွပ်;ၶေၶ် ၵုမ်းၵၢၶ်ၶမး သၢင်;ၵျၢင်;ပွင်ၼိၶ်းလႆ;ၶေၶ်ႉ ၵင်,ၵိၵ်; "မၵျ သမ်,ၼိၵ"ၶႆယဝ့်။ ၵိုဝ့်ၶေင်,ၶႆၶလ; ၽျေႃႉသျႉ ပုတ်ႉထ ပတ်းပိုၶ်ႉၶႆႉ ၵင်,တင်;မီးဝှ် ၵူဝ်လုမ်း လူင် သွင်ၵုမ်းသၵ်းလိင်းယူ,ယဝ့်။ ၵူဝ်;ၼၢဝ်း ၵိူင်ၵီးမး လုၵ်ႉတီ;မၵျ,သမ်,ၼိၵ သေ တိၵ်, ၵွၵ်,ထိင်;သွင်ၵုမ်း "ၵေးရလိၵ"ၶလ; တင်း"ၵော,ၵပေျူးၵျရ"ၶႆယဝ့်။ လၢ်းသမ့် လုၵ်ႉတီ; ၵေးရလိၵ သေ တိၵ်,ၵွၵ်,ထိင်; "ပၶ်,ၶေတ်ႉထိ"ၶလ;တင်း"ပၵူတ်ႉသုတိၵ" ၶႆယဝ့်။ လၢ်းသမ့် လုၵ်ႉတီ;ပၵူတ်ႉသုတိၵသေ တိၵ်,ၵွၵ်,ၵျ,ထိင်; ၵူဝ်ၵၶ်းၵၢၶ်လႆ;ၵိုဝ်; "ၵေ,တီ,ယ"ၶေၶ်ႉ ၵုမ်းၶိူင်ၶ၊ ၶိုင်းၵူဝ်ၵၶ်း မၵျ,သမ်,ၼိၵ ၶေၶ်ႉ ၵုမ်းၶၽမၶ်း ပီၶ်ၵျ, ၵျ;ၵုမ်းၶႆယဝ့်။

လုၵ်ႉတီ;ထေ,ရဝျ,တ သေၶလ; ၵွၶ် တၢင်းတၢင်းတိၵ်,မး"မၵိသျ,သၵ"ၶလ;တင်း "ဝၵ်ႉၵီ,ပုတ်ႉတၵ"သွင်ၵုမ်းၶႆႉၶႆယဝ့်။ လၢ်း သမ့်လုၵ်ႉတီ; ဝၵ်ႉၵီ,ပုတ်ႉတၵ သေ တိၵ်, ထိင်;သီ,ၵုမ်း သီ,ၵၶ"ထမုတ်ႉတရိယ၊ "ၽ [တြ]ယျ,ၶိၵ"၊ "သၶ်,ၶေျ,ၵျ,ရိၵ"၊ "သမ်,မိ တိယ" ၵိုဝ်းၶႆႉၶႆယဝ့်။ လုၵ်ႉတီ; မၵိသျ,သၵ သေၶလ; တိၵ်,မးထိင်;သွင်ၵၶ်း "သမ်,မတ်ႉ တိ"ၶလ; "ထမ်,မရတ်ႉတ"ၶႆယဝ့်။ လၢ်းသမ့် လုၵ်ႉတီ; သမ်,မတ်ႉတိ သေၶလ; တိၵ်,ထိင်; "ၵသ့်သပ့်ပိၵ"၊ "သင်,ၵၶ်,တိၵ" တင်း "သုတ်ႉတဝျ,တ" ၶႆယဝ့်။ ပိူဝ်;ၶႆၶလ; လုၵ်ႉ တီ; ထေ,ရဝျ,တ သေၶလ; ၵုမ်းၶၽမၶ်း

မီးသိပ်းၵိတ်းၵုမ်းၶိုင်း မၵျ,သမ်,ၼိၵ ၵိုင် တင်းၵုမ်းၶၽၵျ;ၵုမ်း ပီၶ်ၵူၵ်းၵုမ်း၊ ၶိုင်း ထေ,ရဝျ,တ ၵိုင် တင်းၵၶ ၶၽသိပ်းၵိတ်း ၵၶ မီးသိပ်းသွင်ၵၶသေၶလ; ၶိုင်း ပုတ်ႉထ ၽျေႃႉသျ, ပတ်းပိုၶ်ႉၵိုင် ၵၶတင်းလူင် မီး သိပ်းပိတ်,ၵၶ(သိပ်းပိတ်,ၵိူင်း)(သိပ်းပိတ်,ၵူဝ် ၵုမ်း) လႆ;ၵူ ၶေင်,ၶႆမးယူ,ယဝ့်။

ထေ,ရဝျ,တၶႆႉ လုၵ်ႉတီ; ၵမ်,ပူ,တီ,ပ (ၵိၶ်းတီးယၢး) ပွတ်းၵဝၢၶ်းသေၶလ; ၶဝ်; ၶိုင်း မိူင်းသီ,ၵူဝ် (သီ,ရိလင်းၵၢး)၊ မိူင်းထိး၊ မိူင်း မၢၶ်ၶ၊ မိူင်းလၢဝ်း၊ မိူင်းၵမ်,ပေးတီးယၢး (ၶမီၶ်) ၵိုဝ်းၶႆႉယဝ့်။ မၵျ,သမ်,ၼိၵ ၵၢမ်, ၶေၶ် မၵျ,ယျ,ၶ ၶေၶ်ႉသမ့် လုၵ်ႉတီ; မိူင်း ၵိၶ်းတီးယၢး ပွတ်းၵွင်,သေ ၶဝ်;ၶိုင်း မိူင်း ၽၢင်(တိပိတ်ႉ) မုၶ်,ၵူဝ်း ရိးယၢး၊ မိူင်းၶၶ,၊ ၵူဝ်းရိးယၢး၊ ၵျ,ပၢၶ်, ၶလ; ၵျူးသၢးၶဝ် ၵိုဝ်း ၶေၶ်ႉၵျ,ယဝ့်။ ၵွပ်;ပိူဝ်;ၶႆၶလ; ၽျေႃႉသျ, ပုတ်ႉထ ၶိုင်းမိူင်းမၢၶ်ၶ၊ မိူင်းတၢ်းၶႆႉ ပိၵ်ႉတီ; မီးဝှ်လၢ်ၵၶ်း လၢ်ၵိူင်းသေၵေျ; ၶဝ်;ပီၶ်ၵိူင်း ထေ,ရဝျ,တ ၶေင်,ၵၶ်ၶႆယဝ့်၊ လၢ်းၶိုင်; ၽၢ်, ပုတ်ႉထၶိုင်းမိူင်းမၢၶ်ၶ မိူင်းတၢ်းၶႆႉ ပေးဝျ; ပိၵ်ႉ ၽိုၶ်ႉတူလျ်းၼိၶ်း ပိုၶ်းမၶ်းတၢင်းလင်ပူၶ်ႉ မး တေျ,ပေးၵွတ်;ၵိမ်း သျ,သၶေျ, ပၢၵ်,ပီး ၶေၶ်ႉၵိုင် တၵ်းလႆ;ၵျၶ်မၶ်း ၶၶေဝ့် ထေ,ရ ဝျ,တၶႆႉယဝ့်။ လၢ်းသမ့် ပေးၵၢဝ်ၽၢ်, ပုတ်ႉထ ၶိုင်းလုမ်ႈၽျ,ၶႆႉ တင်းလူင်တင်းလၢ်သေ ပိၵ်ႉ ၽိုၶ်ႉတူလျ်းၼိၶ်း ပိုၶ်းတၢင်းလင်ပူၶ်ႉမး ၶေၶ်ႉၵိုင် ၵိုဝ်;သိင်မၶ်းၶမ်ၵၶ ၵိူဝ်ၶမ် ပေးဝျ;ၽိဝ်ၵွတ်;သျ,သၶေျ, ပၢၵ်,ပီးပူၶ်ႉ ၵၶၶေၶ်ႉၵိုင် တၵ်းလႆ;ၵျၶ်ပၢ်း ပုတ်ႉထ(ၽၢ်, ပုတ်ႉထ) (ၽျေႃႉသျ,ပုတ်ႉထ) ၵၢၶ်လိဝ် ၵၢမ်, ၶေၶ်မီးဝှ် "ပၢ်းပုတ်ႉထ" ၵျၢမ်းၶေျ;ၶႆႉ ၶေျ; လိဝ်ၵွႆးၶႆယဝ့်။

လွင်;ၵၢၶ်ပီၶ်ၵၢၶ်မီးၵိုဝ်းၶႆႉ ၵွပ်;ပိူဝ်; ၵူဝ်;ၵၢၶ်ၵူၶ်းၵျဝ်း တီ;လုမ်;ၽျႉၶႆႉ မီးလိၵ်; မး ၵၢမ်,ၶေၶ် မီးတၢင်းၵၢင်;တၢင်းမေျ ၵၢၶ်ၵိတ်းမၢ်တွင်း ၽိုၶ်ၽိုၶ်မၶ်းမၶ်းသေ တိမ်; မၢ်ဝှ် ၵင်,ဝျ; ပူၶ်ႉၵျ,လၢ်ပီးမိူင်း လၢ်ပၢၵ်,လၢ် ၵိင်ပီးမိူင်းၵေျ; ပေးပီၶ်လွင်;တၢင်း ၵၢၶ် ၵၢမ်,လီလိုမ်း ၵၢၶ်သမ့်လီတွင်းၵိုဝ်းၶေၶ်ႉ ၵၢၶ်လီၶုၵ်းၵဝ်လႆ; ၶ်;ၵဝ်ထိုင်ၵိုဝ်းၶေၶ်ႉ ပေး ဝျ; သွၵ်;ၵျၶိုင်းလိၵ်;ၶိုင်းလၢ်းၵိုင် တၵ်းၵျၶ် ၼိၶ်းလႆ;ၸၢ်;ၸၢ်;ယူ,ယဝ့်။

ၵွပ်;ပိူဝ်; မီးၶေင်,လွင်;တၢင်းဝျ;မးၵိုဝ်း ၶႆႉၶလ; ၵင်,ဝျ; ၵၢၶ်ပီၶ်မုၵ်ႉၵုမ်းၵေးတိ ၶႆၵေျ; ထုၵ်,လႆ;ၵွႆ;ပီၶ် ၵွႆ;မီးၽိၶ်ပိုၶ်း ၵၢၶ်ၶိူင်; ၵၢမ်,ၶေၶ် ၵီပ်းတွမ်ၵွမ်ၵၢဝ် လွင်;ၵေးတိ ၼိူဝ်းၵေးတိ ၵၢၶ်ၵေးတိ ၵျဝ်းၵိုဝ်းၶေၶ်ႉသေၶလ; တၢင်,ပီၶ်ၽိၶ် ပိုၶ်း တိမ်;ပီၶ်ၽိၶ်ပိုၶ်းၵၢၶ်ၶိူင်; ၶႆယူ, ယဝ့်။

(ၶ) လွင်;ၽျေႃႉသျ,

ၶိုင်းၵျ; ထေ,ရဝျ,တ ၽျေႃႉသျ, ၵၢၶ်မး တိၵ်,ၶၽ တီ;ၶိုင်းမိူင်းတၢ်း ၵၢၶ်ၵွင်ႉဝျ; မိူင်း ၵူမ်ၶတမ်ၵင်,ၶႆ;ၶႆႉ ပေးမးၶ်ၶသွၵ်;ၶွၵ်းၵျ တူလျ်းၵွမ်းၵိုင်၊ ၵၢၶ်ပီၶ်သိသ့်သျ,ၶရသိသ့် သျ, သၢ်သိပ်,[သျု,] တၶပး သိပ်,လၢမ်းတၢမ်း ၵၶ်မး ၶၢဝ်းၵိူင်ၶၢဝ်းၵိူးၶိၶ်, ၵၢမ်,ၶေၶ် ၵိူင် ၵီးသေပိူၶ်;ၵိုင် တၵ်းလႆ;ၵျၶ်ၼိုဝ်းၵျူင်းလွႆ

(2)

(ၵ) ၾရၺ်,ၸၶ လွင်ႈၾႄ,သျ,

ၵျႈပိၼ် ၾႄ,သျ,ပုတ်ႇထ ၶၼ်ႈလုမ်ႈၼျ ပတ်းပိုၼ်ႇၶၼ်ႇ ၵၢႊ ်တၢၵ်,ငၢၵ်ႈၸၶၵေၶ ၵွၼ် တၢင်းၵဝ့်ၵဝ့်ၵမ်– မီးသွင်ၵၶ(သွင်ၵၼ်း) ၶၼ်ၸလ; ၵိုဝ်းၾူႈသွပ်,ၷျပိုၼ်းၾႄ,သျ,ၼဝ် တၢမ်ႈဝ့ၶင်,ၶၼ်။ ၶၼ်ႈသွင်ႁွဝ်ၵၼ်းၶၼ်ႇၵမ်း ႁွဝ် ၵၼ်း ထေ,ရဝျတၵၶ ၸလ; တင်းႁွဝ်ၵၼ်း မၷျ,သမ်,မီၵ,ၵၶ= မၷျသမ်,ၵီ,တီ ၵေႈ ဝျ; ပိၼ်သွင်ၵၢၼ်ၶၼ်ႇယဝ့်၊ ၶၼ်ႈၵျႈသွင် ႁွဝ်သွင်ၵၼ်းၶၼ်ႇ ဝၢႆးပုတ်ႇယၵဝ်; ၵၢဝ်ၶိပ့် ပၢၶ,ပူၶ်ႇၵျ, ပၢၵ်,ပၢႆယၢၶ်ႈၶၶ်ႇ တၢၵ်,ၵၶ မႈ ၵမ်,ၶၶ တၢၵ်,ၵၶ်မိုဝ်ႈသၢင်,ၵျ,ယၶႄ, ပွၵ်ႈသွင်ၶၶ်ႇၶၼ်ယဝ့်။

ၵၶ– ၵၢၶ်ၶိုင်ႈၶၶ်ႇ တိုဝ်းၵမ်ၵွမ်း ထွမ်,ၵၢဝ် ၵျၢင့်ၵွမ်းၶင်,ၵျ; သိၼ်ႈၵျၢင့် တၢင်းၵမ် လုၵ်ႈသိဝ်; သျ,ဝၵၵိုဝ်းပၢၶ်[ၾျႄး] ပိၼ်ၵဝ်ႈၶၶ်ႇ၊ ၵၢၶ်ၶၼ်ႇ မၶ်းပိၼ်ၵုမ်း ၵၢၶ်ယုမ်,ယမ်ၵၢဝ် ပိင်ႈၶင်,ပၵ်းပိုင် ၵၢၶ် ပိၼ်သိၼ်ႈၵျၢင့်တၢင်းၵမ် ၵဝ်ႈမထေ,ၼဝ် ၵဝ်ႈမိုဝ်ႈၵွၶ်တၢင်း သိုပ်,လၢမ်းတၢမ်းၵၶ် ၵျၢင့်မႈၸလ; ၵင်,ၵိၵ်ႈဝျ; "ထေ,ရဝျ,တ"ၶၼ် ယဝ့်။ ၵုမ်းၶိုင်ႈၵမ့် ၶင်,ၵျ; သိၼ်ႈၵျၢင့် တၢင်းၵမ် သိုပ်,တၢမ်းလၢမ်းမႈၵိုဝ်းၶၶ်ႇ ၵွမ်းၵၢဝ်မိုဝ်ႈယၢမ်း၊ ၵွင်ႈတီႈမၶ်းသေ ၵၢၶ်ထုၵ်,ၸမႈမိၶ်းယူ,ၶၼ်ၶၶ်ႇ ၵိုဝ်းၾွမ့် မၶ်း မီးၶမ်ၸလ; ၵွပ်ႈၶၶ် ၵုမ်းၵၢၶ်ၸမႈ သၢင်ႈၷၢင်ႈပွင်မိၶ်းလိႈၶၶ်ႇ ၵင်,ၵိၵ်ႈ "မၷျ သမ်,မိၵ"ၶၼ်ယဝ့်။ ၵိုဝ့်ၶင်,ၶၼ်ၸလ; ၾႄ,သျ, ပုတ်ႇထ ပတ်းပိုၼ်ႇၶၼ်ႇ ၵင်,တင်ႈမီးဝ့် ႁွဝ်လုမ်း လူင် သွင်ၵုမ်းသၵ်းလိင်းယူ,ယဝ့်။ ၵူဝ်ႈၼၢဝ်း ႁိုင်ႁိုးမႈ လုၵ့်တီႈမၷျ,သမ်,မိၵ သေ တၢၵ်, ၵွၵ်,ထင်ႈသွင်ၵုမ်း "ၵေႈရလိၵ"ၸလ; တင်း"ၵော,ၵပျေႃးၷရ"ၶၼ်ယဝ့်။ လၢႆးသမ့် လုၵ့်တီႈ ၵေႈရလိၵ သေ တၢၵ်,ၵွၵ်,ထင်ႈ "ပၶ်,ၶတေ့ထိ"ၸလ;တင်း"ပႁုတ့်သုတိၵ" ၶၼ်ယဝ့်။ လၢႆးသမ့် လုၵ့်တီႈပႁုတ့်သုတိၵသေ တၢၵ်,ၵွၵ်,ၵျ,ထင်ႈ ႁွဝ်ၵၼ်းၵၢၶ်လိႈၵိုဝ်; "ၵေ,တီ,ယ"ၶၶ်ႇ ၵုမ်းၶိုင်ႈ၊ ၶၼ်ႈႁွဝ်ၵၼ်း မၷျ,သမ်,မိၵ ၶၶ်ႇ ၵုမ်းၸၾမၶ်း ပိၼ်ၵျ, ၷျႈၵုမ်းၶၼ်ယဝ့်။

လုၵ့်တီႈထေ,ရဝျ,တ သေၸလ; ၵွၶ် တၢင်းတၢင်းတၢၵ်,မႈ"မၷိသျ,သၵ"ၸလ;တင်း "ဝၵ့်ၵီ,ပုတ့်တၵ"သွင်ၵုမ်းၶၼ်ႇၶၼ်ယဝ့်။ လၢႆး သမ့်လုၵ့်တီႈ ဝၵ့်ၵီ,ပုတ့်တၵ သေ တၢၵ်, ထင်ႈသီ,ၵုမ်း သီ,ၵၶ"ထမုတ့်တရိယ၊ "ၾ [တြ]ယျ,ၶိၵ"၊ "သၶ်,ၶႄ,ၵျ,ရိၵ"၊ "သမ်,မိ တိယ" ၵိုဝ်းၶၼ်ႇၶၼ်ယဝ့်။ လုၵ့်တီႈ မၷိသျ,သၵ သေၸလ; တၢၵ်,မႈထင်ႈသွင်ၵၼ်း "သမ်,မတ့် တိ"ၸလ; "ထမ်,မၵုတ့်တ"ၶၼ်ယဝ့်။ လၢႆးသမ့် လုၵ့်တီႈ သမ်,မတ့်တိ သေၸလ; တၢၵ်,ထင်ႈ "ၵသ့်သပ့်ပိၵ"၊ "သင်,ၵၶ်,တိၵ" တင်း "သုတ့်တဝျ,တ" ၶၼ်ယဝ့်။ ပိုဝ်ႈၶၼ်ၸလ; လုၵ့် တီႈ ထေ,ရဝျ,တ သေၸလ; ၵုမ်းၸၾမၶ်း မီးသိပ်းၵၢတ်းၵုမ်းၶၼ်ႈ မၷျ,သမ်,မိၵ ၵိုင် တင်းၵုမ်းၸၾၷျႈၵုမ်း ပိၼ်ႁွၵ်းၵုမ်း၊ ၶၼ်ႈ ထေ,ရဝျ,တ ၵိုင် တင်းၵၶ ၸၾသိပ်းၵၢတ်း ၵၶ မီးသိပ်းသွင်ၵၶသေၸလ; ၶၼ်ႈ ပုတ့်ထ ၾႄ,သျ, ပတ်းပိုၼ်ႇၵိုင် ၵၶတင်းလူင် မီး သိပ်းပိတ်,ၵၶ(သိပ်းပိတ်,ႁိုင်း)(သိပ်းပိတ်,ႁွဝ် ၵုမ်း) လိႈႁူ ၶင်,ၶၼ်မႈယူ,ယဝ့်။

ထေ,ရဝျ,တၶၼ်ႇ လုၵ့်တီႈ ၵမ်,ပူ,တီ,ပ (ၵိၶ်းတီးယၢႈ) ပွတ်းၵဝၢၶ်းသေၸလ; ၼဝ်ႈ ၶၼ်ႈ မိုင်းသီ,ႁွဝ် (သီ,ရိလင်းၵႈ)၊ မိုင်းထႊ၊ မိုင်း မၢၶ်း၊ မိုင်းလၢဝ်း၊ မိုင်းၵမ်,ပေႈတီးယၢႈ (ၼမိၼ်) ၵိုဝ်းၶၼ်ႇယဝ့်။ မၷျ,သမ်,မိၵ ၵမ်, ၶၶ် မၷျ,ယျ,ၶ ၶၶ်ႇသမ့် လုၵ့်တီႈ မိုင်း ၵိၶ်းတီးယၢႈ ပွတ်းႁွင်,သေ ၼဝ်ႈၶၼ်ႈ မိုင်း ၾၢင်(တိပိတ်ႇ) မုၶ်,ႁူဝ်း ရိးယၢႈ၊ မိုင်းၸၼ,၊ ႁူဝ်းရိးယၢႈ၊ ၵျ,ပၢၶ်, ၸလ; ၵျႈသၢႈၼဝ် ၵိုဝ်း ၶၶ်ႇၵျ,ယဝ့်။ ၵွပ်ႈပိုဝ်ႈၶၼ်ၸလ; ၾႄ,သျ, ပုတ့်ထ ၶၼ်ႈမိုင်းမၢၶ်း၊ မိုင်းတၢႆးၶၼ်ႇ ပိၵ့်တီႈ မီးဝ့်လၢႆၵၶ်း လၢႆၵိုင်းသေၵေႈ ၼဝ်ႈပိၼ်ၵိုင်း ထေ,ရဝျ,တ ၶင်,ၵၶ်ၶၼ်ယဝ့်၊ လၢႆးၶိုင်ႈ ၾၢ, ပုတ့်ထၶၼ်ႈမိုင်းမၢၶ်း မိုင်းတၢႆးၶၼ်ႇ ပေႈဝျ; ပိၵ့် ၾိၶ်ႇတူရၺ်းမိၶ်း ပိုၼ်းမၶ်းတၢင်းလင်ပူၶ်ႇ မႈ တေ,ပေႈႁွတ်ႈၵိမ်း သျ,သၶႄ, ပၢၵ်,ပိႊ ၶၶ်ႇၵိုင် တၵ်းလိႈၷၶ်မၶ်း ၸၶဝ့် ထေ,ရ ဝျ,တၶၼ်ႇယဝ့်။ လၢႆးသမ့် ပေႈၵၢဝ်ၾၢ, ပုတ့်ထ ၶၼ်ႈလုမ်ႈၼျ,ၶၼ်ႇ တင်းလူင်တင်းလၢႆသေ ပိၵ့် ၾိၶ်ႇတူရၺ်းမိၶ်း ပိုၼ်းတၢင်းလင်ပူၶ်ႇမႈ ၶၶ်ႇၵိုင် ၵိုဝ်ႈသိင်မၶ်းၶမ်ၵႊႁိုဝ်ၶမ် ပေႈဝျ;ၾိဝ်ႁွတ်ႈသျ,သၶႄ, ပၢၵ်,ပိႊပူၶ် ၵႊၶၶ်ႇၵိုင် တၵ်းလိႈၷၶ်ပၢႆး ပုတ့်ထ(ၾၢ, ပုတ့်ထ) (ၾႄ,သျ,ပုတ့်ထ) ၵၢၶ်လိဝ် ၵမ်, ၶၶ်မီးဝ့် "ပၢႆးပုတ့်ထ" ၵျၢမ်းၼေႈၶၼ်ႇ ၼေႈ လိဝ်ၵွႆးၶၼ်ယဝ့်။

လွင်ႈၵၢၶ်ပိၼ်ၵၢၶ်မီးၵိုဝ်းၶၼ်ႇ ၵွပ်ႈပိုဝ်; ၵုဝ်ႈၵၢၶ်ႁူၶ်းၷဝ်း တီႈလုမ်ႈၼျ,ၶၼ်ႇ မီးလိၵ်; မႈ ၵမ်,ၶၶ် မီးတၢင်းၵၢင်ႈတၢင်းမေႃ ၵၢၶ်ၷိတ်းမၢႆတွင်း ၾွၾွမၶ်းမၶ်းသေ တၢမ်; မၢႆဝ့် ၵင်,ဝျ; ပူၶ်ႇၵျ,လၢႆပိႊမိုင်း လၢႆပၢၵ်,လၢႆ ၷိင်ပိႊမိုင်းၵေႈ ပေႈပိၼ်လွင်ႈတၢင်း ၵၢၶ် ၵမ်,လီလိုမ်း ၵၢၶ်သမ့်လီတွင်းၵိုဝ်းၶၶ်ႇ ၵၢၶ်လီၼုၵ်းၵဝ့်လိႈ ၼံႈၵဝ့်ထိုင်ၵိုဝ်းၶၶ်ႇ ပေႈ ဝျ; သွၵ်ႈၷျၶၼ်ႈလိၵ်ႈၶၼ်ႈလၢႆးၵိုင် တၵ်းၷၶ် မိၶ်းလိႈငၢႈငၢႈယူ,ယဝ့်။

ၵွပ်ႈပိုဝ်; မီးၶင်,လွင်ႈတၢင်းဝျႈမႈၵိုဝ်း ၶၼ်ႇၸလ; ၵင်,ဝျ; ၵၢၶ်ပိၼ်မုၵ့်ၵုမ်းၵေႃးတိ ၶၼ်ၵေႈ ထုၵ်,လိႈႁွႈပိၼ် ႁွႈမီးၾိၶ်ပိုၼ်း ၵၢၶ်ၶိုင်; ၵမ်,ၶၶ် ၵိပ်းတွမ်ႁွမ်ၵၢဝ် လွင်ႈၵေႃးတိ မိုဝ်းၵေႃးတိ ၵၢၶ်ၵေႃးတိ ၷဝ်းၵိုဝ်းၶၶ်ႇသေၸလ; တၢင်,ပိၼ်ၾိၶ် ပိုၼ်း တၢမ်ႈပိၼ်ၾိၶ်ပိုၼ်းၵၢၶ်ၶိုင်; ၶၼ်ယူ, ယဝ့်။

(ၼ) လွင်ႈၾႄ,သျ,

ၶၼ်ႈၵျ; ထေ,ရဝျ,တ ၾႄ,သျ, ၵၢၶ်မႈ တၢၵ်,ၸၾ တီႈၶၼ်ႈမိုင်းတၢႆး ၵၢၶ်ႁွင့်ဝျ; မိုင်း ႁူမ်ႊတုမ်ၵင်,ၶၼ်ႈၶၼ်ႇ ပေႈမႈၼံႊသွၵ်ႈၼွၵ်းၷျ တူရၺ်းၵွမ်းၵိုင်၊ ၵၢၶ်ပိၼ်သိသ့်သျ,ၶုသိသ့် သျ, သၢႆသိုပ်,[သျျ,] တၸပး သိုပ်,လၢမ်းတၢမ်း ၵၶ်မႈ ၼၢဝ်းႁိုင်ၼၢဝ်းႁိုးၶၶ်, ၵမ်,ၶၶ် ႁိုင် ႁိုးသေပိုၶ်ႈၵိုင် တၵ်းလိႈၷၶ်မိုဝ်းၵျွင်းလွႆး

(ငေႃးတီ) ၶႂ် လႆႈၵူႈဝၼ်း မၼ်းၵိူင်သေပိူၼ်ႈ ၵိူင်သေတၢင်,မုၵ်ႉတၢင်,ၵၼ်း တၢင်,ၵူဝ် တၢင်, ၸုမ်းၶႅၼ်ႇ ထိူမ်ဝႆႉၶင်,ၶၢႆ။

ၸတ,ၵၢဝ်ၸဝ်ႈဝႃႇ,ဢူငေႃးတီ ၵၢၼ် ပီၼ်ငဝ်ႈၵူဝ်ၵွၼ်းၵျွင်းလွႆၶႅၼ်ႇမႃး တေႃႇထိုင် ၸဝ်ႈၶင်ႈၵျွင်းၸင်,ၶႆႇ(ၸဝ်ႈဝၼ်,ၶပေၶၼ်,ၸျႃႇ) ၶႂ် ၸဝ်ႈမထေႃ,ၵူဝ်ၵျွင်း ပေႃးတီမ်ႁူႇ, သၢဝ်း သွင်ၸဝ်ႈ သိုပ်,ၵၼ်ၶၢႆယဝ်ႉ။ ၶင်,ၵၢၼ်မၼ်း ယိတ်, ယိုတ်ႈ ၵိူင်ၵိုးၶျႃႈၶေႃႈၶႂ် ၵၢမ်,ၸူႈၸလႆႈ ဝႃႈ ၵၢမ်,မီးလွင်ႈတၢင်း ယုင်ႈယွင်ၶွင်ႈၼမ်သင် သေၸလႆႈ ၸင်,တၵ်းယၢဝ်းလႆႈမႃး ၶွႆႈပေႃး ယိုတ်ႈယိၼ်, ယိၼ်းယၢဝ်းၼၢဝ်းၵိူင် သၢမ်ပၢၵ်, ပီႈၵိမ်းၵွမ်း ၵၢၼ်ဝႃႈၶႂ် ၵွမ်းၶင်ၽိင်ႈၽႃႉ ပီၼ်မီးလီၸႃႉယႃႉၸမႃး၊ ၸၵႈမတ်ႉ၊ ၵတ်ႉလူတ်း ၵပ်ႉလူမ်တင်းသိင်ႈလႆႈ တေႃႇလႆႈတုမ်ႉ လႆႈ

တတ်းလတ်းမႃးၸတ့ၸတ့ ဝႃႈဝႃႈယူႇ,ယဝ်ႉ။ ၵွႆးဝႃႈ ၵၢၼ်တီႈတၢင်းယၢပ်, ၽိတ်,ၸိူဝ်းၶႅၼ်ႇ ၼဝ်ၸဝ်ႈယိပ်းၵၢဝ် ၵိမ်း ၵၢဝ်ၶျေႃႈၸိုဝ်သင်, ပူင်တမ်း ၵၢၼ်မုၼ်ၼမ်းပုတ်ႉထၸဝ်ႈ ဝႆႉပၼ် ၶႅၼ်ႇ ပၼ်ႈၵၼ်,ၶၼ်ၶၼ်,ၶၵ်း သိၵ်ႈၶျႃႉ,ၵၢမ်, ပၼ်လူႉ သၢင်,ၵၢၼ်း ၵၢမ်,ၶွႆႈလွၼ်ႈ ၵိၼ်းမႃး ထုၵ်,ပၢႆးၵေႃႈပၢႆး ၵပ်ႉမႃးထုၵ်,ယၢႆးၵေႃႈ ယၢႆး ၵိတ်းၶၢႆၸင်, သင်ႉထင်ႈတင်းသေ ၽွမ်ႉ ၵၼ်ၵျၢပ်,ၵျၢမ် သႃႇ,သၶျေႃ, (ၵၢၼ်သႃႇ,သၶျေႃ) ၽြေႃးပီၼ်ၸဝ်ႈမႃး တေႃႇထိုင် ဝၼ်းမိူဝ်ႈၶႂ် ၶၢႆယဝ်ႉ။

ၵေႃႉတၢင်,ပိုၼ်း

ၼိင်းၵၢၼ်ႈၼမ်းသၢင်,သၢမ် (ၵုင်းၵလႃး)

ပွၵ်ႉၶၢႆးၵိဝ်း၊ ၸိင်းလႃႈသိဝ်ႈ။

ၸုမ်းၵေႃႇပၵ ၼပ်းၼိုင်ၵွၵ်ႉ, ပီႈထမ်း 2547, ပီႈတႆး 2097 လိူၼ်ၵျၵ်းမူၼ်း

တွၼ်ႈသွင်

ၵိူင်းသင်,ၶျႃႉ မိူင်းမၢၼ်း

1

ၵိူင်းသင်,ၶျႃႉမိူင်းမၢၼ်း

ပီႈ 1342 ၶၢႆႈ၊ လိူၼ်ၸီတ်းမွႆ, 12 ၼမ်ႈ၊ (25.5.81) လူင်ပွင်ၸိုင်ႈမိူင်းမၢၼ်ႈၼဝ် ၵွၼ်ၵူဝ် ၸတ,ပီၼ်ပၢင်ၵမ်လူင်သင်,ၶျႃႉ ၵူႈ ၵိူင်းၵိူင်း ပွၵ်ႈထိူဝ်ၶိုင်ႈသေ ၶွတ်,ၽွတ်ႈမုၵ်ႉ ၸုမ်းသင်,ၶျႃႉ,ၵူႈၸၶၼ်ႉၸၶၼ်ႉသေ မၵ်းမၼ်ႈဝႆႉ ၵိူင်းသင်,ၶျႃႉ (ၶွင်ႈမိူင်းမၢၼ်ႈၶႂ် မီး/ဝႆႉ) ၵဝ်ႈ ၵိူင်းယဝ်ႉ။

ၵဝ်ႈၵိူဝ်း ၵၢၼ်ဝႃႈၶႂ်–

(1) ၵိူင်း သုထမ်,မႃႉ၊

(2) ၵိူင်း သူၺ်,ၵျိၼ်,၊

(3) ၵိူင်း မၵျႃႉ,တူႃႉ,ၵ၊

(4) ၵိူင်း မူႉ,လတူႃႉ,ၵ၊

(5) ၵိူင်း ၵၢၼ်ႇၵွၵ်ႉၵျွင်းတူႃႉ,ၵ၊

(6) ၵိူင်း ဝေ,လုဝၼ်,၊

(7) ၵိူင်း ၸီတ်ႉတၼ်း၊

(8) ၵိူင်း ၵၶဝိမုၵ်ႈ

(9) ၵိူင်း မၵျႃႉ,ယိၼ်, ပီၼ်ၸိူဝ်းၶႂ်ယဝ်ႉ။

(ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ စာ၊ ၁၀၈)

ၵဝ်ႈၵိူင်းၸိူဝ်းၶႂ် ပီၼ်ၵၢၼ်ၼဝ်ႈပႃးၶွင်း သိၼ်ႈသၢႆမၢႆၵမ်းလိၼ်းသုတ်း ၶွင်းလုမ်းၽေႃ, ၵၢၼ်သႃႇ,သၶျေႃ, မိူင်းမၢၼ်ႈ မိူဝ်ႈ 1342 ၶၢႆႈ လိူၼ်သၢမ်လွင်ႈ 1 ၼမ်ႈ (1.2.80) ဝၼ်း သုၵ်းၶႅၼ်ႇယဝ်ႉ။ (သံဃာကိုဏ်းကြီး ၉ ဂိုဏ်း)

လိူဝ်သေၵဝ်ႈၵိူင်း ၸိူဝ်းပႃႈၶိူဝ်ၶႂ် တေ ၵၢမ်,လႆႈမီးၵိူင်းသင်ထိင်ႈ။ မိူၼ်ၶင်, ၽေႃ,မိူင်း၊ ၵိူင်းယူၼ်း၊ ၵိူင်းငေႃးတီ ၸိူဝ်းၶႂ် တေၵၢမ်, လႆႈၸုၵ်းမၼ်ႈပီၼ်ၵိူင်းၵျၢင်းၶျေႃ။ ၶွႆႈၵူမ်ႈ လေႃးၶွင်း ၵဝ်ႈၵိူင်းၶႂ် သေၵၢၼ်ၵၢၼ်ၶၢႆ ၶွင်း ပိုၼ်ငဝ်ႈမႃႇမီ သင်,ၶျႃႉမိူင်းမၢၼ်ႈ (မိူဝ်ႈ 25.5.81)ၶႅၼ်ႇ ၸၶဝ်ႉတိၵ်,တိၵ်,လိင်း လိင်းယဝ်ႉ။

ၶွင်းၵႃႈၵိူင်းလူင် ၵဝ်ႈၵိူင်းၸိူဝ်းၶႂ် ၵၢၼ် ပီၼ်ၵိူင်းလူင် သုထမ်,မႃႉ ၶႂ် မၼ်းပီၼ်ၵၢၼ် ပေႃႇ မီးဝႆႉၵွၼ်တၢင်းပိူၼ်ႈယဝ်ႉ။ ၵၢၼ်ပီၼ် ၵိၼ်ၵိုင်းၵူၼ်းၵိူင်းၶႂ်ၵေႃႈ တေႃႈၶင်,ၶႅၼ် ပီၼ်ၵၢၼ်ယၺ်,ၶမ်တိူဝ်းပိူၼ်ႈယူႇ,ယဝ်ႉ။

2

သင်ႇၼျႃႇႁိူင်းသုထမ်ႇမျႃႇ ၸလႆႈ လေႃးတီ

လဝ်ႈသင်ႇၼျႃႇတၢႆး ၵျွင်းလွႆလေႃးတီ (မိူင်းယၢင်း) ၼႆႉၵေႃႈ တေႃႇပီၼ်ၵၢၼ်ႁူမ်ႈလေႃး ၼဝ်ႈပႃး ႁိူင်းသုထမ်ႇမျႃႇၼႆႉ ၶၼ်ႇၵဝ်ႇယဝ်ႉ။

တီႈမႃႇတွင်း မိူဝ်ႈယၢမ်းလဝ်ႈသင်ႇၼျႃႇ တၢႆး လေႃးတီ ႁူမ်ႈလေႃးၼဝ်ႈပႃး ၶူဝ်းႁိူင်း သုထမ်ႇမျႃႇ ၶဵုၼ်ၶႆ 1348 ၶီႈ၊ လိူၼ်ပႅတ်ႇမႂ်ႇ 7 ၼမ်ႈ (13.7.86) ၼၢဝ်းယၢမ်းၵၢင်ဝၼ်း 1 မူင်း ၶၼ်ၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

ၵၢၼ်လႆႈႁူမ်ႈလေႃးၼဝ်ႈ ၶူဝ်းႁိူင်း သုထမ်ႇမျႃႇ မႃးၼႆႉ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈသင်? ၼႆ မိူဝ်ႈ 1342 ၶီႈၶၼ်ၶၼ်ႉ လွမ်းလူၺ်ႈ သင်ႇၼျႃႇ လဝ်ႈမုၼ် ၸလႆႈ ၼုၼ်မိူင်းလူင်ပွင်လိူင်ႈမိူင်းမၢၼ်ႈၼဝ် ၵိတ်းပၢင်ၵုမ်သေ လႆႈလွႆလႆႈၼေႃး မၵ်းမၼ်ႈဝႆႉ မီးႁိူင်းသင်ႇၼျႃႇ ၵဝ်ႈႁိူင်းႁူၺ်းၵမ်ႇၵႃး ၵိၵ်းပႃး တီႇပ်းတတ်းဝႆႉဝႃႈ "လိူဝ်သေၵဝ်ႈႁိူင်းၼႆႉ တေၵမ်ႇလႆႈမီးႁိူင်းသင်ထႅင်ႈ"။

မိူၼ်ၶင်ႇ ၾၢႆႇမိူင်း ႁိူင်းယူၼ်း၊ ႁိူင်းလေႃး လီ လိူဝ်းၼႆႉ တေၵမ်ႇလႆႈလုၵ်းမၼ်ႈ ပီၼ်ႁိူင်းၵၢင်းၼေႃ။ ၼႂ်ႈႁူမ်ႈလေႃး ၶူဝ်းၵဝ်ႈႁိူင်းလိူဝ်းၼႆႉ သေၵၢၼ်ၵၢၼ်ၶႆယဝ်ႉ။

ႁွပ်ႈၶႆၸလႆႈ လင်ႇတေႁူမ်ႈလေႃး ၼဝ်ႈ ၶူဝ်း ႁိူင်းသုထမ်ႇမျႃႇ ၵႂႃႇယဝ်ႉ။

ၶူဝ်းၵဝ်ႈႁိူင်းၼႆႉ ၵၢၼ်လႆႈၼဝ်ႈ ၶူဝ်းႁိူင်း သုထမ်ႇမျႃႇ ၼႆႉ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈသင်? ၼႆ ယွၼ်ႉလူၺ်ႈ လဝ်ႈသင်ႇၼျႃႇ တီႈၶူဝ်းမိူင်းယၢင်းၼႆႉ မီးႁိူင်း သုထမ်ႇမျႃႇ မီဝ်းလီဝ်ႁူၺ်းသေၵမ်ႇၵႃး ၵိၵ်းပႃး ပုၼ်ႈတႃႇ ၼႂ်ႈပေႃးငၢႆႈလွႆ လွင်ႈတၵႃႇတင်းလၢႆ တေလႆႈၵႂႃႇပူႇလေႃႇၵၼ်ႇတေႃး မိူဝ်းၵႂၵ်ႇဝႃႇ ၶၼ်ၶႆၸလႆႈ လင်ႇတေႁူမ်ႈလေႃးၼဝ်ႈပႃး ယဝ်ႉ။

လဝ်ႈသင်ႇၼျႃႇတၢႆးလေႃးတီ ၵမ်ႇလုၵ်း မၼ်ႈ ယၼ်ၵိမ်းလႆႈ ႁိူင်းၶိူင်ႈၵၢင်းၼေႃၼႆႉ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈသင်? ၼႆ ယွၼ်ႉလူၺ်ႈ မိူဝ်ႈယၢမ်းသင်ႇၼျႃႇ လဝ်ႈမုၼ် တင်း ၼုၼ်မိူင်းလူင်ပွင်လိူင်ႈမိူင်းမၢၼ်ႈၼဝ် ၵိတ်းပၢင်ၵုမ်လူင် သင်ႇၼျႃႇႁူႈႁိူင်း ႁိူင်း ပွၵ်ႈၵမ်းၶိူင်ႈ တီႈတႃႈၵင်ႈ မိူဝ်ႈ 1342 ၶီႈၶၼ်ၶၼ်ႉ ၵၢၼ်ပီၼ်လဝ်ႈသင်ႇၼျႃႇတၢႆး လေႃးတီ ၵမ်ႇၵႂႃႇမိူၼ်ႈႁွတ်ႈပၢင်ၵုမ်၊ ၵမ်ႇၵႂႃႇတၢင်လဝ်ႈ ယွၼ်းၼၢင်း ၵၢၼ်ၵုၼ်ၼၢတ်ႈ တႃႇလုၵ်း မၼ်ႈ ႁိူင်းၶိူင်ႈၵၢင်းၼေႃၶႆၸလႆႈ လင်ႇပေႃးလႆႈ ႁူမ်ႈလေႃးၼဝ်ႈပႃးၶူဝ်းၵဝ်ႈႁိူင်း(ႁိူင်းသုထမ်ႇမျႃႇ) ၵႂႃႇယူႇယဝ်ႉ။

3

ပပ်ႉလိၵ်ႈၾိုၼ်ၶႆႉ

လဝ်ႈသင်ႇၼျႃႇတၢႆးလေႃးတီၼႆႉ ႁွပ်ႈသင် ၸလႆႈ တၢင်ႇလိုဝ်ႈဝႃႈလေႃးတီ၊ ၼိူဝ်းပိုၼ်းလေႃးတီ၊ လွင်ႈယူႇလွင်ႈသဝ်း၊ လၢႆးၵိတ်းလၢႆးသၢင်ႈ ၸလႆႈ တူဝ်ႉၶိုင် ၾႄႇသျႃႇလေႃးတီ ၽၢင်ႇပူႈၶိူဝ် ၽၢင်ႇပူႈတူဝ်ႈ လီမ်လိူဝ်းၼႆႉၵူႇ ၶူဝ်းၾိုၼ်ပပ်ႉလိၵ်ႈ လွင်ႈၼိူဝ်းလေႃးတီ ၸလႆႈ ၽိုင်ႈၾႄႇသျႃႇ ၵၢၼ် ၼီင်းၵၢၼ်ႈၼမ်း(သၢင်ႇသၢမ်ႇ)လူႈသီဝ်ႈ

မႂ်းသွၵ်ႈ ၼွၵ်းႁႃ ၵီပ်းႁွမ်တွမ်လုတ်ႇမ်ႈသေ တၢင်ႇလၢၵ်ႈယဝ်ႉၶၼ်ၶႆႉၵေႃႈ ၸၶဝ်ႈ မီးယူႇ တင်းၶမ် ၶၼ်ႇၵဝ်ႇယဝ်ႉ။

ႁူၺ်းၵႃႈ လွမ်းၶၼ်ႇ ၶူဝ်းပပ်ႉၾိုၼ်ၶၼ်ႉ တီႈၶႄႈလိၵ်ႈ- 177 မီးဝႆႉဝႃႈ "လႆႈၼုၶ်ႉလႆႈ ႁုၶ်ႉ လႆႈထတ်းလႆႈလတ်း လႆႈတိၵ်ႈ လႆႈၵၢမ်း လႆႈလၢမ်း လႆႈလူၺ်ႈၸတႉၸတႉ ၶႆႉပိူင်ၶိူင်ႈ။ "တိမ်ႈယဝ်ႉထုၼ်ႈယဝ်ႉ ၵမ်ႇလုတ်ႈသင်ယဝ်ႉ ၶႆၵေႃႈ ၵမ်ႇလွႆႈၶၼ်ႇၵဝ်ႇ။ ၵၢၼ်ယွမ်းၵၢၼ် လုတ်ႈၵေႃႈ မီးတင်းၶမ်" ၶႆၵေႃႈပိူင်ၶိူင်ႈ။ တီႈမႃႇတွင်း ၵျွင်းလေႃးတီ ႁွတ်ႈထိုင်မိူင်းယၢင်း သၢင်ႈသဝ်းတီႈႁွင်းၶွင်ၾေ(ၵမ်းလိၼ်း)ၼႆႉ ထုၼ်ႈထိုင် ၵျႈသိပ်းပီႈယဝ်ႉၸလႆႈ တေၵိတ်း ပွႆးပီႈၵွၼ်းၼမ်း ယိူင်းၵၢၼ်း ၼႂ်ႈပီၼ် တီႈမႃႇ တွင်းၵိမ်း ပွႆးပီႈၵွၼ်းၼမ်းၼႆႉၵေႃႈ ပိူင်ၶိူင်ႈ။ ယွၼ်ႉလူၺ်ႈ မီးလွင်ႈတၢင်းသၢမ်ပိူင် လိူင်ႉၶၼ်ႇ ဝႆႈမႃးၼႆႉသေၸလႆႈ လင်ႇတေၼပ်းၼိုင် တႃႇ ပီၼ်ပပ်ႉၾိုၼ်ၶႆႉ မႃးယဝ်ႉ။

ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈ တၢင်းယိူင်းၵၢၼ်းမီးဝႆႉဝႃႈ ၼႂ်ႈ ပီၼ်တီႈမႃႇပီႈၵွၼ်းၼမ်း ၶႆၸလႆႈ ပပ်ႉလိၵ်ႈ (လွင်ႈၼိူဝ်းလေႃးတီ) ၾိုၼ်ၶႆႉ လင်ႇတေတိမ်ႈ လိူဝ်ႈပပ်ႉဝႃႈ "*ပပ်ႉမၢႆရိမ်း ပီႈၵွၼ်းၼမ်း ၵျွင်းလွႆလေႃးတီ ႁွင်းၶွင်ၾေ ဝီင်းၵျယၢင်း*" ၶႆ ယူႇယဝ်ႉ။ ၶူဝ်းပပ်ႉၾိုၼ်ၶႆႉ မၢင်တီႈမၢင်တွၼ်ႈ လႆႈပိူင်ႈၵိင် ပပ်ႉၾိုၼ်ၵၢၼ်*ၼီင်းၵၢၼ်ႈၼမ်း* တိမ်ႈမႃးၶၼ်ႉသေ တိမ်ႈသႂ်ႇၵမ်ႈၾွင်ႈၸလႆႈ ပပ်ႉၶႆႉတင်းပပ်ႉၶၼ်ႉ ၵၢၼ်မိူၼ်ၵၼ်(သွၼ်ႉၵၼ်)ၵေႃႈ တေမီးယူႇ။ ၵၢၼ်ပႅၵ်ႇပိူင်ႈၵမ်ႈ ၾွင်ႈ ၵိတ်းၵိုဝ်ႈ လိုဝ်ႈလွၼ်ႇၵေႃႈ တေမီးယူႇ။ လွင်ႈပႅၵ်ႇပိူင်ႈၵၼ်ၶႆႉလိူင် မီးတီႈ ႁွပ်ႈတၢင်း

ႁူပ်ႉထုပ်း တၢင်းၵျၼ်ထိုင် တၢင်းၵုၼ်ႉထိုင် တၢင်း ထတ်းသၢင် ၸလႆႈ ပႃႈၵုၶ်ႉလိူဝ်းၼႆႉ ၵမ်ႇမိူၼ် ၵၼ် ပိူင်ႈၵၼ် ၵူႇၵၼ် ၶိူင်ႈၵိတ်းၶိူင်ႈၵိဝ်ႈ သေၸလႆႈ လင်ႇပိူင်ႈၵၼ်ႁူၺ်းၶၼ်ႇၵဝ်ႇ။

4

တႃႇပီၼ်မႃးပပ်ႉၾိုၼ်ၶႆႉ

တႃႇၶၼ်ႇႁိုဝ် ပေႃးတေပီၼ်မႃး ပပ်ႉလိၵ်ႈ ၾိုၼ်ၶႆႉၶႆ လဝ်ႈသင်ႇၼျႃႇ(တၢႆးလေႃးတီ) ၶိူဝ် ၵျွင်း သမ်ႉ တင်းလိူဝ်းၼဝ်ႈပီၼ်မူႇလုမ်းလုမ်း လႃးၶႄႈၵၢၼ်ႇတႃႇၵျွင်း လဝ်ႈသင်ႇၼျႃႇ ၸလႆႈ ၼီင်းၵေႃးပၵၼဝ် ၵျႈပူႇႁူၵ်းၼီင်းသေ ၵမ်ႇၵႃး ႁူမ်ႈပႃးလီမ် (ၾူးပၼ်တၢင်းလွႆႈထိမ်ႇႁုၶ်ႉ)မေႃ သွၼ်လူင်လၢႆးလ (ၵိုၼ်း-ၵျယၢင်း) ပၢင်ႇ ၵုတ်ႇ၊ တင်း တၵႃႇ လႆႈႁူပ်ႉထုပ်း လႆႈၵုပ်ႇ ၵူဝ်းတိူင်ႇပၢင်ႇ ၵဝ်ၵၢင်လွႆၵၼ် မိူဝ်ႈမႃႇဝၼ်း 1364 ၶီႈ၊ လိူၼ်ၵမ်လပ်း ဝၼ်းသီၶ (1.2.2003)ဝၼ်းသဝ်ၶၼ်ႉ ၸျႃႇတၵႃႇ လႆႈလွႆလႆႈၼေႃးၵၼ်သေ တီႇပ်းတတ်းဝႆႉ "ၶၼ်ႇႁိုဝ် တေမီး တီႈမႃႇတွင်း မိူဝ်ႈပွႆးပီႈၵွၼ်း ၼမ်း ၵျွင်းႁဝ်း တီႈမိူင်းယၢင်း ၸလႆႈ တႃႇပီၼ် ပပ်ႉလိၵ်ႈၶႆႉ ႁဝ်းလူဝ်ႇၼတ်းလွႆသေ ၵိတ်းၵျႃႇ။ တွၼ်ႈတႃႇၾုင်ႇပႃႈၶိူဝ်ၶႆႉ လဝ်ႈသင်ႇၼျႃႇၶိူဝ် ၵျွင်းတိမ်ႈၵျႃႇ တွၼ်ႈၾုင်ႇပႃႈတူဝ်ႈၵေႃႈ ၼီင်းၼဝ် တီႈတူဝ်ႈတိမ်ႈ" ၵျႃႇ ၶႆသေ- ၵမ်းၶၼ်ႉ ၵၢၼ် ပီၼ်လဝ်ႈၸျႃႇမထေႇၶၼ်ႈၵျွင်း လဝ်ႈဝၼ်ႇၶ ပလျႃႇၵေႃႈ လင်ႇတေဝႃႈ "ၵိူဝ်ႈ.... လွႆႈယဝ်ႉ" ၶႆ ပၼ်ၼေႃႈမၵ်းမၼ်ႈ ၶၼ်ႇၶႆယူႇယဝ်ႉ။

ဝ်ႈသေခခ်ေ့ ဝခ်းခို်င်း ၵဝ်;သင်,ၼျ, ခို်ဝ်ၵျှင်းၵျ;တူခ်ရှုက်းပူး ၵင်,မူးကၢပ်,ရမ် တို်င်,ပၢင်,ဂခ်ေသ တွခ်;တျ, ခို်ဝ်ၵျှင်း လူဝ်, တီမ်;ခ်ေ့ ဧၽဝ့်တျ,ၵျ;ၵဝ်;ၵျ;ပူး မီင်,ဂခ် ကာဝ်ပုခ်;ၽွခ်းမခ်းသေ တီမ်;ၵျ, မိင်းၼဝ် ၵော့ တွခ်;ၽင်,ပူ;တ့ွ; လူဝ်,တီမ်;ခခ်ေ့ ဧၽဝၢဂ်းမိင်,ဂခ် ပခ်ပုခ်;ၽွခ်း တျ,သိ,ပူ, ၵျ;မိင်း ၼပ်းမိုင်တီမ်;ၵျ,သေ ထိုင်မူး 1364 ခီ;၊ လို်ခ်သိ,လွင်; 3 ၼမ်;ခခ်ေ့ ၵွမ်းခင်, ပုခ်;ၽွခ်းၽ်/မခ်းမီးဝ့်သေ ၼပ်းမိုင်တီမ်;မူး ခခ်ေ့ ကာဝ်မူးထိုင်တီ; ခရေ့ၵျှင်းသၢင်,ဝၢင်, (ၵျှင်းၵဝ်;သင်,ၼျ,)သေ ဂ;ပီခ်ၵဝ်;သင်, ၼျ, ခို်ဝ်ၵျှင်း ဧလ; မိင်းၼဝ် (ဂေ့ပဂ၊ မိင်းရှုဝ် ဝတ့်၊ မိင်းပရိဂ်;သၢတ်;သိ,ရှုဝ်ဂူးသွမ်း) ခ်ုး မို်င်းယၢင်း သျှ,တဂျ,သွင်ၽ်ႈ,သွင်ပျ; လ်;ရှုပ့် ထုပ်းတေ့,ခရေ့ရျ;ဂခ်ေသဧလ; ၵို်ဝ်းလ်; တီမ်;မူးလိဂ်;တျ,ပီခ်ပပ့်ခ်ေ့ လ်;မူးၵျ့းဧခ ဂခ် ရှုမ်;ဂခ်ထွမ်,ငီခ်း ရှုမ်;ဂခ်ထတ်း သၢင်;ယဝ့်ယဝ့်သေ ၵင်,တေတၢင်,ပီခ်ပပ့် ၽိခ်မူးခင်,ခ်ယဝ့်။

5

ၵွပ်;သင်ဧလ;

တၢင်,ၵိုဝ်;ရှုင့်ဝျ; ၵော့တိ

ၵိုဝ်;သီင်ၵော့တိ ကာခ်ဝျ;ခ်ေ့ မခ်းပီခ် ၵိုဝ်;သီင် ၵဝ်;မထေ,လူင် ဂခ်ေ,ၵရိယ (ၵဝ်;တူခ်ဧဂးၵူး တူခ်ၼူးမူး ပူးငဝ်;ရှုဝ် ဂခ်း) ကာခ်တီဂ်;ဧခ သင်,သွခ် ကွခ်ရှု, ကွခ်ၵျခ် ကွခ်ၽိဂ်း ကွခ်ဂမ် (ပီတ်;ၵျှ,ၵျ လီ) မူးခခ်ေ့ယဝ့်။

ၵိုဝ်;မခ်းၵဝ်; မို်ဝ်;ပီခ်သၢင်, ကာမ်, ခခ်ေ မို်ဝ်;မိုခ်;ပီခ်မုခ်မူးခခ်ေ့ ရှုင့်ဝျ; "ဝါရဓောတိ" "ဝျ,လြၵော့တိ" ခ်ဧလ; ၵင်,ဝျ; ၵော့တိကာခ်ဝျ;ခ်ေ့ ရှုင့်ၵွမ်းၵိုဝ်; မခ်းၵဝ်; (ၵဝ်;ကာခ်ဧတ,တင်;ရို်င်း ကာမ်, ခခ်ေ တင်;မုဂ့်ၵုမ်းၵော့တိမူး ကွခ်တၢင်း သုတ်းခခ်ေ့) ခ်ယဝ့်။

ကာခ်ငၢ်းမို်ခ်ခင်, လွင်;ခ်ေ့ၵိုင် ၵို်င့် ခင်, ရို်င်းသင်,ၼျ, ခ်ုးမို်င်းမၢခ်း မို်ဝ်;လီဝ်ခ်ေ့ မီးဝ့်ရို်င်းလူင် ဂဝ်;ရို်င်း ၵို်ဝ်းခခ်ေ့ ကာခ်ပီခ် ရို်င်းသုထမ်,မျ,၊ ရို်င်းသူရ်,ဂျှခ်,၊ ရို်င်းမၵျ, ယီခ်, ၵို်ဝ်းခ်ေ့–

(1) ရို်င်းသုထမ်,မျ,ခခ်ေ့ တၢင်,ရှုင့်ၵိုပ်; ရိဂ်း လူရ်; ၵလွပ်;သုထမ်,မျ, တီ;ကာခ်ၵဝ်; သျှ,လူင်ၼဝ် ပီတ်,ပူး ၵျ,ရမ်ဂခ် ခခ်ေ့သေ ဧလ; ၵင်,တၢင်,ၵိုဝ်;ရှုင့်ဝျ; ရို်င်းသုထမ်, မျ,။

(2) ရို်င်းသူရ်,ဂျှခ်,ခခ်ေ့ ၵဝ်;ကာခ်ဧတ, တင်;မူး ကွခ်တၢင်းသုတ်းခခ်ေ့ ပီခ်ၵဝ်; သျှ,ၵျ,ဂရ။ မခ်းၵဝ်;သမ့်ပီခ် ရှုခ်းရို်တ်, တီ;ဝၢခ်;သူရ်,ဂျှခ်,ခခ်ေ့ဧလ; ရို်င်းမခ်း ၵဝ်;ခခ်ေ့ ပီခ်ကာခ်ရှုင့်ၵွမ်း ၵိုဝ်;ၵျ,တိ တီ;ယူ,မခ်းၵဝ်;သေ ၵင်,ရှုင့်ဝျ; ရို်င်းသူရ်, ဂျှခ်,။

(3) ၵဝ်;ကာခ်ဧတ,တင်;ရို်င်း မၵျ,ယီခ်,ခ်ေ့ ၵိုဝ်;ၵဝ်;ရျှၢခ်းရှုင့်ဝျ; ၵဝ်;ပုတ့်ထဝမ်, သ၊ ၵိုဝ်;မို်ဝ်;ကွခ်, ဧလ; ၵို်ဝ်းရှုခ်းရို်ခ်း

ရှုင့်ဝျ; မွင်,ယီခ်,၊ ပီခ်ၵျ,တိ ၵို်ဝ့်မို်ဝ်းမွခ်း၊ ရို်တ်,တီ;မို်င်းထ်း၊ ၼၢမ်,သၢင်, ၼၢမ်,မုခ် တီ; မို်င်းထ်း လ်;သွခ်ၵျီခ်း လိဂ်;မွခ်း လိဂ်;ထ်း လိဂ်;ပျ,လိသေ လ်;ၼဝ်;တီမ်;တွပ်,လိဂ်; လ်; ကွင်,လိဂ်; ၵခ်ေ့မၵျ, တီ;မို်င်းၵွဂ်, ခ်ုးမို်င်း ထ်းဧလ; ၼုခ်ၵျ့ၼမ်းထ်း ၵင်,ယုဂ့်ယွင်; ဂၢပ်;ပခ် ၵုမ်;ၼူး "မဟာ" ခ်ယူ,ယဝ့်။ ဂမ်း ခခ်ေ့ ၵင်,ကာဝ်တင်းၵိုဝ်;ကွခ်,မခ်းၵဝ်; ခခ်ေ့ ၵွံးၵပ်းဂခ်ေသဧလ; ဂမ်းခခ်ေ့ ပို်ခ်;ၵင်,ရှုင့်ရိဂ်းဂခ်ဝျ; "ၵဝ်;မၵျယီခ်," ခ်ယဝ့်။

ဝၢ်းခခ်ေ့ မခ်းသမ့်လ်;သွခ်လိဂ်; လ်; ၵျ့းတြျး ၵျီတ်းကာဂျှုဝ်းသျ,သခေ, ခ်ုးမို်င်း ထ်း သေဧလ; ၼုခ်ၵျ့ၼမ်းထ်း ငီခ်းရှုမ်ၵုမ်း သေ ဂၢပ်;ပခ်ထီင်; ၵုမ်;ၼူး "မြတြာသရဏ ဓဇ" ခ်ယူ,ယဝ့်။

ဧတ,ကာဝ်ဂမ်းခခ်ေ့ ၵိုဝ်;သီင်မခ်း ပီခ် ကာခ်လိုဝ်းလင်ရှုင်ၵျၢင်းမူးသေဧလ; ပို်ခ်; ၵင်,ရှုင့်ဝျ; ၵဝ်;သျှ,တေ့,မၵျ,ယီခ်, ခ် ယူ,ယဝ့်။

ဝၢ်းခခ်ေ့ မခ်းၵဝ်;ၵင်,မူး ပျှ,ၵူ, သျ, သခေ, ခ်ုးမို်င်းမၢခ်း တီ;မို်င်းမွခ်းသေ ကာခ်ပီခ်တဧပးတဂျ,မခ်းၵဝ်;ၵို်ဝ်းခခ်ေ့ ပို်ခ်;ၵင်,ရှုင့်ဝျ; "ရို်င်းမၵျ,ယီခ်," ခ်ယူ, ယဝ့်။

ခ်ုးဂျ; တီမ်;လၢတ်;ဧခမေး လွင်;တၢင်, ရှုင့်ၵိုဝ်; ရို်င်းလူင်သၢမ်ရို်င်းၵို်ဝ်းခ်ေ့ ကိင်ခ်ုး ပပ့်လိဂ်; "သံဃာဂိုဏ်းကြီး ၉ ဂိုဏ်း အ ကြောင်း" ခခ်ေ့ယဝ့်။

(1) ရို်င်းသုထမ်,မျ, ခ်ေ့ တၢင်,ရှုင့်ရိဂ်းၵွမ်း ၵိုဝ်;တီ;သင်,ၼျ,ၼဝ်ၵဝ်; တို်င်,ပၢင်,ကာပ်,ရမ် ခရေ့ဂၢခ် သျ,သခေ,။

(2) ရို်င်းသူရ်,ဂျှခ်,ခ်ေ့ တၢင်,ရှုင့် ရိဂ်းၵွမ်း ၵိုဝ်;ၵျ,တိ တီ;ယူ,ၵဝ်;သျှ,ပူးကာခ် တင်; ရို်င်းမူးကွခ်တၢင်း။

(3) ရို်င်းမၵျ,ယီခ်,ခ်ေ့ တၢင်,ရှုင့်ရိဂ်းၵွမ်း ၵိုဝ်;ၵဝ်;သျှ,ပူးကာခ် တင်;ရို်င်းမူး ၵိုဝ်; ၼူး(မိပ်းၵုမ်;)ၵဝ်; ဧလ; ၵိုဝ်;သီင်ၵဝ်; မို်ဝ်;ကွခ်,။

ၵွမ်းခင်, လၢတ်;မူးၵိုဝ်;ရို်င်းသင်,ၼျ, ပူ;ခို်ဝ်ၵို်ဝ်းခ်ေ့–

မို်ခ်ၵို်င့်ခခ်ေ ခင်,ဂဝ်,ဧလ; ကာခ်ပီခ် မုဂ့်ၵုမ်း ကာမ်,ခခ်ေ ရို်င်း၊ ၵျှင်းၵော့တိ ခ်ေ့ ၵော့ ပီခ်ကာခ်တၢင်,ၵိုဝ်;ရှုင့်ၵွမ်း ရိဂ်း လူရ်; ၽွံ့တေ့,/ၵိုဝ်;ၵဝ်; ၵဝ်;သျှ,ပူး ကာခ်ဧတ,တင်; ပီခ်မူးရှုဝ်ဂခ်းၵော့တိ ကွခ်တၢင်းသုတ်းခခ်ေ့ယူ,ယဝ့်။

ၽွံ့တေ့, ၵိုဝ်;ၵဝ်;သျှ,ၼူးမူးပူးငဝ်; ခခ်ေ့ ၵျိဂ်;ၵိုဝ်;ဝျ; "ဝျ,လြၵော့တိ" ခ်ဧလ; တဧပး ဧလ; တဂျ, ၵို်ဝ်းမူးပိုင်;ကိင် ရို်ဝ်းလီ တီ;မခ်းၵဝ်;ခခ်ေ့ ကာဝ်ရင်,ကာဝ်မုခ်သေ ဧလ; ကာမ်,ပခ် ၵိုဝ်;သီင်ၽွံ့ၵဝ်; မွတ်,ၵျ၊ ယိပ်းကာဝ် တီ;ဝျ;ငၢ်; တီ;တွင်းငၢ်; ခမေ့ "ၵော့တိ" ကာခ်ဝျ;ခ်ေ့သေ ၵ့်တိုဝ်းၵိုဝ်; သီင် တီ;တွင်း ၵင်,တၢင်,ရှုင့်ဝျ; သျှ,တဂျ, မုဂ့်ၵုမ်းၵျှင်း ကာမ်,ခခ်ေ ရို်င်းၵော့တိ ခ် ယဝ့်။

ရူရ်းဂျ; ရို်င်းၵော့တိ ကာခ်ဝျ;ခ်ေ့ မို်ဝ်; ကွခ်တၢင်းတၢင်းခခ်ေ့ ဂမ်;ၽွင်;ဝျ; "ပီခ် ရို်င်းခို်င်;ၵျၢင်းမော ကာမ်,ခခ်ေ မီးဝ့် ရို်င်းခို်င်;

ၵျၢင်းၶေႃ ၵမ်ႉၸဝ်ႈၵွၵ်ႉတၢင်းလွႆ" ဝႃႈၶဝ် မႃး သေတႃႉၵေႃႈ ၼတ,ၵၢဝ်မိူဝ်ႈ 1348 ၶီႈ (13.6.86)ၶၼ်ႈထိုင်ၵျၢၼ်ႉၶဝ်ႈၶဝ် ပဵၼ်ၵၢၼ် ႁူမ်ႈၸဝ်ႈပႃးၶွႆးၵိူင်းလူင်သုထမ်,မႃႇသေ ၶိူင်ႈ ပီႊမိူင်း ပွႆးၵထိၼ်,မီးၶိူင်ႈပွၵ်ႈ သမ်ႉပွႆးၼၢမ်, သၢင်, သၢမ်ပီႊမိူင်းၶိူင်ႈပွၵ်ႈ ႁိူဝ်းၶဝ်ႈ တင်း ၸဝ်ႈသင်,ၼႃႇ ၶွႆးမိူင်း ပဵၼ်ၵၢၼ်လႆႈ ၸဝ်ႈ ၵွၵ်,ႁူပ်ႉထူပ်းၵၼ်ယူႇ,ယဝ်ႉ။

ၵိူင်းငေႃးတီၶဝ်ႈ ၵမ်,မီးသေတႃႉၵေႃႈ ၵၢၼ်ပဵၼ်မုၵ်ႉႁုမ်းငေႃးတီ၊ ၵၢၼ်,ၵျွင်းငေႃး တီ ၿႃ,တၵႃႇ,ငေႃးတီ၊ လၢႆးၵျဵတ်းလၢႆးသၢင်ႈ၊ လွင်ႈယူႇ,သဝ်း လွင်ႈတူင်ႉၶိူင် ႁဝ်ႈသင်,ၼႃႇ, ငေႃးတီ ၼလႆႈ တၵႃႇ,ငေႃးတီ ႁိူဝ်းၶဝ်ႈ မီးဝႆႉ ယူႇ,ယဝ်ႉ။

6

တီႈပွင်,ႁိုဝ်ႈ ငေႃးတီ

ငေႃးတီၵၢၼ်ဝႃႈၶဝ်ႈ ပဵၼ်ႁိုဝ်ႈၽွႆႉတေႃႇ, ၸူးမႃး ပႃးငဝ်ႈ ႁဝ်ႈၿႃ,ပႃးၵၢၼ် တင်ႈပဵၼ် ႁုမ်း/ၵိူင်းငေႃးတီ မႃးၵွၼ်တၢင်းတၢင်း ၶၼ်ႈယဝ်ႉ။

ႁူလ်းၵႃႈ ငေႃးတီ ၵၢၼ်ဝႃႈၶဝ်ႈ တီႈပွင်, သၽေးမၼ်း မီးၶၼ်ႇ,ႁိုဝ်? ပေႃးဝႃႈၶဝ်ႁိုင် ၶေႃႈၵၢၼ်ဝႃႈ ငေႃးတီၶဝ်ႈ မၼ်းၵမ်,ႁွႆႈ ၵႂၢမ်းၼၸ, ၵႂၢမ်းထႆး ၵႂၢမ်းတႆး ၵႂၢမ်းမၢၼ်ႊ မၼ်း ပဵၼ် ၵႂၢမ်းပႃႇ,လီ ႁဵတ်ႈႁဵတ်ႈယဝ်ႉ။ "ၽေ" ၶဝ်ႈ ၶေႃႈၶိူင်ႈ၊ "တီ"ၶဝ်ႈၶေႃႈၶိူင်ႈ၊ ၵၢဝ်ႁပ်း ၵၼ်သေ ႁင်,ပဵၼ်မႃး "ၽေတီ" ၶၼ်ယဝ်ႉ။

"ၽေ"ပႃႇ,လိတူဝ်ၶဝ်ႈ ပွင်,ဝႃႈ ႁွႆ၊ "တီ" ပႃႇ,လိတူဝ်ၶဝ်ႈ ပွင်,ဝႃႈ သၢမ်ၵၢၼ် ႁူပ်ႈႁပ်း ၵၼ်သေ ႁင်,ဝႃႈ ငေႃးတီ။ မၼ်းမီးတီႈပွင်, ဝႃႈ "ႁွႆသၢမ်ၵၢၼ်"။ ႁွႆၶဝ်ႈ မၼ်းမီးသၽေး ၵၢၼ်ႁူႉၶဝ်ၼလႆႈ ႁွႆႁူႉၽြေးၶဝ်ႈ ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ၊ ႁွႆ ႁူႉတြႃးၶဝ်ႈၵၢၼ်ၶိူင်ႈ၊ ႁွႆႁူႉသင်,ၼႃႇ,ၶဝ်ႈၵၢၼ် ၶိူင်ႈ၊ ႁွပ်ႈၶဝ် ႁင်,ဝႃႈ ႁွႆႁူႉသၢမ်ၵၢၼ် ၶဝ်ယူႇ, ယဝ်ႉ။

တီႈၵဵပ်ႈၵဵပ်ႈမၼ်း မီးၶၼ်ႇ,ၶဝ်ယဝ်ႉ။ ၵၢၼ် ၼၽ တီႈပၢၼ်ၵၢင်မၼ်း သမ်ႉမီးၶၼ်ႇ,ႁိုဝ်? ၶဝ် ႁွမ်းၶၼ်ႇ, တီႈၶွႆး ၽိၼ်ထမ်းလိၵ်ႈတွႆးလင်, ၵႃႇ,လူင် သိူၵ်ႈပိၼ်း ၵထုပ္ပတ္တိ ၵျွင်းလွႆ ငေႃး တီ မူႉ,ၵၢၼ်(ႁၢင်းၼၼ်,ထီ,) ႁေႃးတီၶၼ်, ငူၺ်, မိူင်းၽၢၼ်းပျူႉထုတ်, တၢမ်ႈဝႆႉ တီႈတွၼ်ႈ ၶိူင်ႈ ၼၢၼ်းငဝ်ႈၶၼ်ႈ မီးဝႆႉဝႃႈ "ၽေ ၽေ ၽေသတ္တာန် ဣရိယာပတ္တံ ၶျိၵ်- ဝႃႈတီႈ မိူဝ်ႈၶွၼ်း မိူဝ်ႈၶၼ်ႈ မိူဝ်ႈႁုၵ်း မိူဝ်ႈၼွႆႇ, မီးႁွႆ သတ္တာၵျေႃႉ,ႁူဝ်, ၵတိရတၶေ, သၢမ်ႁဝ်ႈ ရင်,ႁဝ်ႈယႃႇ,လူင်ယႃႇ,လိုမ်း- ယႃႇ,ႁိုမ်း ယႃႇ, ႁူဝ်ႈ ယႃႇ,ယွတ်, ယႃႇ,ၼွတ်, ယႃႇ,ၽဵ ယႃႇ,ႁဵ ယႃႇ,ပိူင်ႈ ယႃႇ,ၵိူင်ႈ ၶႂ်ႈမၼ်ႈသေ,သေ, ၶိမ် ငေ,ဝႆႉယုမ်,မၢတ်ႈ ၽြေးတြႃး ၼျွတ်ႉသႃးႁဝ်ႈ သင်,ၼႃႇ, ငေႃးမၶေး ႁိုၼ်ႈသႂ်သၢၼ်း ႁွႆ ပျူႉထၢၼ်းၵူႈပၢၼ်ယၢမ်း မိူၼ်ယိူင်ႈၵျဝ်း လႆႈ ၼမ်းႁွႆႉပဵၼ်ႁူမ်း ၼူပ်,မိူဝ်ႈထုပ်းလီၼလႆႈ ထုပ်း ႁေႃ ၵမ်,ၽေႈပိင်းမၢတ်ႈသေ,သေ, ႁွႆးႁူႉႁူမ် ႁုမ်းႁူလ်းယဝ်ႉ။ ။

ပေႃးမႃးပူၼ်ႉႁွမ်း လင်,ၵႃႇ, ၶမ်ႉၵႂၢမ်း ၵၢၼ်တၵ်ႈၼၶမႃးၶဝ်ႈ မၼ်းပဵၼ် လွင်ႈၵၢၼ် ၽရ်,ပၢၵ်ႈ ႁိူဝ်ၼၶတီႈပွင်,"ငေႃး" သၽေး

ႁွႆ ႁွႆသတ်ႉထႃႇ, ႁွႆႁိုၼ်ႈသႂ် ႁွႆသႂ် ႁွႆလီ မီး လွင်ႈႁူႉ ၼလႆႈ လွင်ႈယုမ်,ယမ် ႁူမ်ႁုမ်း တီႈ ၶိူဝ်ရင်,ရၼ်း မုၼ်ငဝ်းၽြေး တြႃး သင်,ၼႃႇ, ရတၶေ, ၵဵဝ်ႈမျၢတ်ႈ သၢမ်ပိူင် ႁဵမ်တီႈ မိူဝ်ႈ ၶွၼ်း မိူဝ်ႈၶၼ်ႈ မိူဝ်ႈႁုၵ်း မိူဝ်ႈၼွႆႇ, တၢင်းၵႃႈ ဣရိယႃႇ,ပထ သီ,ပႃး ထုပ်းရႃး ငေႃးၵထမ်, လီ/ႁေႃ ၶၼ်ႇ,ႁိုဝ်ၵေႃႈ ၵမ်,လူင် ၵမ်,လိုမ်း ရတၶေ,မျၢတ်ႈႁဝ်ႈသၢမ်ပႃး ဝႃႈၶဝ်ယဝ်ႉ။

လၢႆးသမ်ႉ "တီ" ၵၢၼ်ဝႃႈၶဝ်ႈၵေႃႈ တေႃႈ တၢမ်ႈႁၢပ်ႈ ၶမ်ႉၵႂၢမ်း လင်,ၵႃႇ,ၼၶဝႆႉ ၶၼ်ႇ,ၶဝ် ယူႇ,။ "တီ" ၵၢၼ်ဝႃႈႁမ်း ၼၽပဵၼ် သတ်ႉထ ၼပ်ႉၵၢၼ်, ပျၢၼ်,ပဵၼ်ႁွၵ်းယၢတ်ႈ-

(1) တီသရဏံ၊

(2) တီရတနံ၊

(3) တီဒေသံ၊

(4) တီၶနံ၊

(5) တီဘာဂံ၊

(6) တီၸုတိ

ပႃႇ,လီပၢတ်ႈတေႃႇ, ပႂ်,ၽေ,ၵၢၶၢၵ်ႈ တၵ်းပၢၵ်ႈႁွတ်,ႁွတ်, တၵ်းထွတ်,ထၢင်, ထၢင်, ႁွႆႈပၢင်,ႁဵင်ႈႁဵင်ႈ ထွမ်,ထိင်ႈတုင်း ၵဵပ်း ႁွမ်,ဝႆႉသတီ ႁွႆႈမၢတ်ႈ တၵ်းလၢတ်ႈႁွမ်း ၵ ၵျွင်းဝတ်ႉတႆး ငူၶၼ်ႈမႂ်း ႁဝ်ႈၵူးမၢင်, ငီၶၼ်း ယဝ်ႉသျၢင်းၸဝ်ႈႁွႆငေႃး သေးတိင်,တရိယမ်, ၵဵပ်းပၶၼ်ႈပေတိင်း ထိင်းၵျပ်ႉၵၢဝ်တုင်းလူၺ်ႈ တႃႉ"

ၶမ်ႉၵႂၢမ်းပွင်ႈၶဝ်ႈ မၼ်းၽရ်,ၼၶ "တီ" ၼၽပဵၼ်ႁွၵ်းပိူင် ၵၢၼ်ဝႃႈ တီသရဏံ၊ တီရ တနံ၊ တီဒေသံ၊ တၶနံ၊ တီဘာဂံ၊ တီၸုတိ ႁိုဝ်ႈ ၶဝ်ႈယဝ်ႉ။ "တီ" ႁွၵ်းပိူင်ႁိုဝ်းၶဝ်ႈ ၵၢၶၢၵ်ႈ တီႈပွင်,မၼ်း ၽရ်,ဝႆႉၶၼ်ႇ,ႁိုဝ်? ၶဝ်-

(1) တီသရဏံ- ဝႃႈလူၺ်ႈ သရၶေၵ်,ႁဝ်ႈ သၢမ်ပိူင် ၶဝ်ႈ လူဝ်,မၼ်ႈၵပ်းႁပ်း တူဝ်တေႃႇ, ႁုဝ်ႈသုတ်းပၢၼ်။

(2) တီရတနံ - ဝႃႈလူၺ်ႈ ၽြေးတြႃးသင်,ၼႃႇ, ရတၶေ, မျၢတ်ႈႁဝ်ႈသၢမ်ပိူင်ၶဝ်ႈ ၵၢဝ်ပဵၼ် တီႈပိုင်ႈၵိင် တီႈၵိူဝ်းလီႁဝ်ႈၵဝ်,။

(3) တီဒေသံ- ဝႃႈလူၺ်ႈလွင်ႈယုၵ်ႉယွင်ႈႁွင်ႈ သုင် ပရိယၢတ်ႈ၊ ပတိပၢတ်ႈ၊ ပတိဝေ,ထ သႃႇ, သၶေ,သၢမ်ပိူင် ႁွႆႈပေႃးႁိုဝ်ႈႁိူင်းပိူင်းသႂ်။

(4) တီၶနံ- ဝႃႈလူၺ်ႈၼူဝ်းၼွင် ၵၢၼ်ၵပ်းၵႂ်, လူၺ်ႈ ရတၶေ,မျၢတ်ႈႁဝ်ႈသၢမ်ပႃး ၼလႆႈ "သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ" ၼူဝ်းၼွင်ႁူၶၼ်းလီ မီးဝႆႉၶွႆးတူဝ်ႁဝ်ႈ ၵဝ်,။

(5) တီဘာဂံ- ဝႃႈလူၺ်ႈ လွင်ႈလူလွမ်ပႂ်ႉပႃး ၶေႃႈၵၢၼ် ၽေ,သႃႇ, ငူၶၼ်ႈၼိူဝ်း ၵမ်,ပၼ် ၼိူဝ်း ၵျႃႇသႃႇၼၢတ်,သေ သိုပ်,ၵသၢၵ်ႈသႃႇ,သၶေ, ပုတ်ႉထႁဝ်ႈ။

(6) တီၸုတိ- ႁွမ်းၶၼ်ႇ,ၽြေးပဵၼ်ႁဝ်ႈတမ်း ဝႆႉ လွၼ်ႈၵၢၼ်ၵမူၺ်, သႃႇ,သၶေ,ၶဝ်ႈ တိၶၼ်း ၵျတ်း ၼတ်းႁွႆၵျဵတ်းသၢင်ႈ ႁွႆႈမၼ်း မၼ်ႈၵိမ်း ယိၶၼ်းယၢဝ်းၼၢဝ်းႁိူင်။

(ၵိင်ၶွႆးၽိၼ်ထမ်းႁဝ်ႈၵတႃႇ,ၶၵျၢမ်း ၶမ်ႉၵႂၢမ်း ႁဝ်ႈၵေႃးလီ,) တီႈပွင်, "ငေႃး တင်း တီ"ငေႃးတီ ၶဝ်ႈ ပဵၼ်မီးၶၼ်ႇ,ၶဝ်ယဝ်ႉ။

7

ႁွပ်ႈသင်ၸလႆႈ ႁွင့်ဝႃႈၵျွင်းလွႆ/တႆးဝတ့်?

ၸုမ်းၶေႃးတီၶႆႈ ၵမ်ႈၽွင်ႈ ႁွင့်ဝႃႈၸုမ်း ၵျွင်းလွႆ၊ ၵမ်ႈၽွင်ႈ ႁွင့်ဝႃႈ တႆးဝတ့်၊ လွင်ႈၶႆႈ ႁွင့်ၵၢၼ်လိူဝ်ၵေႃႈ တေႃႈၵႃမ်,ၽီတ်းၶင်ႇ,ၵဝ်,၊ ၵိတ်းႁိူဝ်ၸလႆႈ ဝႃႈၶၢဝ်းၵိူင် ၵၢၼ်ပီၼ်ငဝ်ႈတူၼ် ၸၵးၸူး ၼူးမႃးလူင်ၸဝ်ႈဝႃႉ,လြၶေႃးတီၶၼ်ႇ မၼ်းၸဝ်ႈၵျႃႉ,ယူႉ,သဝ်း ၶင်ႈၵၢၼ်ႁြူး ၶိုး ထမ်ႈၶိုးထိူၼ်, ၶိုးၼိူဝ်း မူးသိူဝ်း။ ၸင်,ၵျႃႉ ထူပ်းႁၢၼ် (ၶိုးၸွႆမူးသိူဝ်း ယင်းၵႃမ်,ထႃင်, ပီၼ်ၵူၼ်း)ၵၢၼ်ၶႆႈ ပိူင်ၶိုင်ႈၵႃမ်,ၵႃး ပူၼ်ႇမႃး ယဝ့်ၸလႆႈ တီႈၵွင်ႈၵျွင်းၶေႃးတီ ၸတ,တင်ႈ ယူႉ,သဝ်းမႃးၸိူဝ်းၶၼ်ႇ တီႈလွႆၵႃမ်,တီႈလွႆ ၵေႃႈ ပီၼ်ၵျွင်းမႂ်ႇၵွၼ်, ၼႃးၵွၼ်,ႁိမ်းထိူၼ်, ႁိမ်းလွႆၵမ်ႈၶမ်။ ၵျွင်းၼမ်းၶိုးဝၢၼ်ႈၵူၼ်း ၸလႆႈ ၵျွင်းၸမ်ဝၢၼ်ႈၵူၼ်းၸတ့်ၸၵ့် ယင်း ၵႃမ်,လႆႈငိၼ်းမိၼ်ႈ။ ဝႃႈလႃးၵေႃႈ တေမီးယူႉ, ႁိူဝ်? ၵူၺ်းၵႃႈ ပီၼ်ၶင်ႇ, မိူဝ်ႈၵျွင်းတင်ႈယူႉ, တီႈမိူင်းမိတ်ႈၶၼ်ႇ ၼိူၼ်ႈပူၵ်းတင်ႈၵျွင်း တီႈ ၶိူဝ်လွႆၶေႃင်းၽီ(ၶေႃတ့်သမီးတွင်,) ၶႆ တီႈ ၶိူင်ႈ။ မိူဝ်ႈယူႉ,တီႈၵျွင်းလွႆၼိူဝ်းၵေႃႈ ၵျႃႉ,တင်ႈ ၵျွင်း တီႈပၢၼ်းတႃပ်ႈ လွႆႁွင်းၵၢၼ်ႈ၊ ၸပ်းလွႆ ၸႃင့် ၵႆယႃၼ်ဝၢၼ်ႈၵူၼ်း ပီၼ်ထိူၼ်,ဝႆႇ ၶင်, ၵဝ်, ၶႆႈၵေႃႈတီႈၶိူင်ႈ။ တီႈပႃင်ၶိမ် မၢၵ်, ဝၢဝ်း၊ ၵိင်းၵလႃး၊ ႁွင်းမၢဝ်းၶမ့်ၼမ်း ၸိူဝ်းၶႆႈ ၵေႃႈ တင်ႈၵျွင်းပီၼ်ၵၢၼ်ၸပ်းလွႆ၊ ၸမ် ထိူၼ်,လႃလႃ မိူဝ်ႈတင်ႈၵျွင်း တီႈ(ၶိူဝ်လွႆ) လွႆ လိၵ်း၊ မိူင်းၶေႃးၽေႃင်ၶၼ်ႇ ၼိၼ်းႁူႉထႃင်,ၸိင်ႈ လိၶေႃႉ၊ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈၸိူဝ်းၶႆႈၸလႆႈ ၸင်,ႁွင့်ၸပ်း ၸိူဝ်ႈဝႃႈ "ၵျွင်းလွႆ"ၶႆယူႉ,ယဝ့်။ ႁွပ်ႈၶႆ ၵမ်ႈ ၽွင်ႈဝႃႈ "ၵျွင်းလွႆ"ၵၢၼ်ဝႃႈၶႆႈ တေပီၼ်ႁွင့် ၸွမ်းမိူဝ်ႈ ၵျွင်းလူင်ၸဝ်ႈသင်,ၼႃႉ, တင်ႈၶိူဝ် လွႆလိၵ်း၊ တီႈမိူင်းၶေႃးၽေႃင်ၶၼ်ႇမႃးၵိူဝ်ႈ" ၶႆႈၵေႃႈ ၸိူဝ်ႈၸွႆႈယူႉ,၊ ၵႃမ်,ၽီတ်း။ ၸုမ်း ၶေႃးတီၶႆႈ ဝႆႇၵျွင်းၸဝ်ႈသင်,ၼႃႉ, လင်ၶိူင်ႈ (သွင်လင်) တီႈၶိူင်ႈ(သွင်တီႈ) ၵႂ်းသေၸလႆႈ လိူဝ်ၶၼ်ႇ ၵူႈတီႈၵူႈလိၼ် မီးဝတ့်ၽြေးပီၼ် ၸဝ်ႈ (ၵျွင်းတေႃႉ၊ ၵျွင်းၽြေး) လႃလႃၵူၺ်း ၸလႆႈ ၸင်,ႁွင့် "တႆးဝတ့်" ၶႆယဝ့်။

8

ႁွပ်ႈသင်ႁွင့်ၶွင်ၽေႃ?

ႁွင်းၶွင်ၽေႃ ၵႃမ်,ၶၼ်ႇ ၵျွင်းၶွင်ၽေႃ ၵၢၼ်ဝႃႈၶႆႈ ထႃႉ,ၶၽၢၼ်ႇ,ဝၼ်းၵွၵ်ႉ,ၵျွင်း(ပူၼ်ႇ ဝၢင်းၵျွင်းၵျႃႉ,ၵိတ်းၶိူင်ႈ) ၶၼ်ႇ မီးဝႆႇၵျွင်း သိမ်, တင်း ၶွင်သိမ်,၊ တီႈၽင်,ႁိူၵ်းၶွင်သိမ်, သိူဝ်ႈၸိင်,ၸၢၼ်းဝၼ်းၵွၵ်ႉ,ၶၼ်ႇ မီးၽေႁိၼ် ၽီပ့်လုၵ်ႈၶိူင်ႈ ၸပ်းဝႆႇ၊ ၶေႃႇတၢၼ်,တၢၼ်,။ ၽေႁိၼ်လုၵ်ႈၶႆႈ မီးဝႆႇၸိမ်မိူဝ်ႈၵွၼ်တႃင်းသေ တေႃႉ,ထိူင်မႃး ႁၢၼ်ႇၶႆႈၵေႃႈ ႁၢၼ်မီးဝႆႇယူႉ,။ ႁွပ်ႈ ၶႆ ၶွင်ၶႆႈ ႁွင့်ၸိူဝ်ႈၵိူၵ်းလူၺ်ႈ ၶွင်သိမ်,သမ့် မီးတီႈၵိမ်းဝႆႇ ႁိၼ်ၽေႃ ၽီပ့်ၶေႃလုၵ်ႈၶႆၸလႆႈ ၸင်,ႁွင့်ဝႃႈ ၶွင်,ၽေႃၶႆယဝ့်။

ၶွင်,သိမ်,လုၵ်ႈၶႆႈ ၵႃမ်,ၸွႆႈၽွႆမႃးႁိတ်း ၵၢဝ်။ ငဝ်ႈမၼ်းၸိူင်– မိူဝ်ႈၶၼ်ႇ မိူဝ်ႈၶၼ်ႇ ၸၵးၶမ့်ယႃင်းလူင်ၶၼ်ႇ လႆလူင်းမႃး ၽၢၼ်,ပႃႈ ၶေႃႈဝၼ်းၵွၵ်ႉ,ၵျွင်း သိူဝ်ႈၶွင်သိမ်,သေ ၶမ့် လူင်မႃးထိပ်,ထွင်းတွင်ႈသွႆ, ၶိူင်ႈပွၵ်ႈၶိူင်ႈ ၵိတ်းၸလႆႈ သၽေ,ဝၵျႃင်းမၼ်း ပီၼ်လုၵ်းယွႆ, ၵျႃင်ႈ ထႃင်လူင်မႃးသေယဝ့် ဝႃးၶၼ်ႇ ပိူၼ်ႈ ၸင်,ၼိူၼ်းၸမ ၸႁ ၵိုတ်း ၽၢၼ်,ၶိူဝ်ၶၼ်ႇသေ ၵၢဝ်ၶမ့်လႆလူင်းၵျႃႉ, ၽၢၼ်,ဝၼ်းတူၵ်းၵျွင်း ၽၢၼ်, ဝၼ်းၵွၵ်ႉ,ၵျွင်းၶႆႈ ၶမ့်ၵႃမ်,လႆလူင်းမႃးၸလႆႈ ၸင်,ပီၼ်ထႃင်ၶွင်ဝႆႇ တီႈၶိုးၶွင်ၶၼ်ႇ ပူၵ်း တင်ႈၵျွင်းသိမ်, ၸဝ်ႈသင်,ၼႃႉ,မႃး တေႃႉ,ႁၢၼ်ႇ ၶႆယဝ့်။

ၽၢၼ်,ၶိူဝ်ၶွင်သိမ်, ပီၼ်ႁွင်းဝႆႇ ႁၢင်းမၼ်း တီႈထႃႉ,ၶၵွင်ႈလိၼ် ၵိင်းႁွင်း ၽၢၼ်,ၶိူဝ်ၶွင် သိမ်,ၶႆႈ ၸင်,ႁွင့်ဝႃႈ "ႁွင်းၶွင်ၽေႃ"ၶႆယဝ့်။

လႆးသမ့် ၵျွင်းၶွင်ၽေႃ ၵၢၼ်ဝႃႈၶႆႈၸိူင် ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈ သႁၢႉ,ယၶေႃးတီ မႃးပူၵ်းတင်ႈၵျွင်း တီႁွင်းၶွင်ၽေႃၶႆၸလႆႈ ၸင်,ႁွင့်ဝႃႈ "ႁွင်း ၶွင်ၽေႃ" ၶႆယဝ့်။ ဝႃးလိူၼ်း ၼိူၼ်းႁွင့်ၵျွင်းတႆး ၶႆႈ ႁွပ်ႈသင်? ၶႆ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈ ႁြူ,တၵႃႉ, မုၵ်ႉ ၸုမ်းသႁၢႉ,ယ ၶေႃးတီၶႆႈ ပီၼ်တႆးၵမ်ႈၶမ်၊ ၸဝ်ႈသင်,ၼႃႉ တီႈၵျွင်းၶေႃးတီၵေႃႈ ၸိမ်မိူဝ်ႈ ၵွၼ်တႃင်း ယႃမ်းၶၼ်ႇ ၵွၼ်ၵၼ်သွၼ် ၵၢၼ်, တိမ်ႈ ၶျေႃး လိၵ်ႈလႆး ၵပျူႉ,လင်,ၵႃႉ, ထမ်းတႆး သေၵႃမ်,ၵႃး ပီၼ်ၽူႈလူလွမ်ပွႆႇပႃး လိၵ်ႈလႆး ၽိင်ႈၸင်ႈ ၽေႉ,သႃႉ,တႆး ထိုင်းတႆး မီးမႃးတင်းႁိူင်တင်းႁိူး ၶႆၸလႆႈ ၵူၼ်းတင်း ၶမ် ၸင်,လႆႈႁွင့်ၸိူဝ်ႈဝႃႈ "ၵျွင်းတႆး" ၶႆ ယဝ့်။

မုၼ်ၸႃင်း ၸဝ်ႈၸိၶ

တွၼ်ႈသၢမ်

ၾိင်ႈပိူင်ၵူၼ်းၼိုဝ်းလေႃးၵ လႄႈ သိူၵ်ႈပိၼ်း

1

ၾိင်ႈပိူင်ၵူၼ်းၼိုဝ်းလေႃးၵ လႄႈ သိူၵ်ႈပိၼ်း

ၸွမ်းၶဝ်ႈ, ၾိင်ႈပိူင်ၵူၼ်းဢၼ်မီးဝႆႉ ၼိုဝ်းလေႃးၵၼိူင်းၵၢင်လူင်ၼႆႉ ၸိူဝ်းၵူၼ်းၵေႃႈ မီးၸိူဝ်းၽႂ်ၸိူဝ်းမၼ်းဝႆႉယူႇ၊ မိူင်းၵေႃႈ မီးမိူင်းၽႂ်မိူင်းမၼ်းဝႆႉယူႇ၊ ဝၢၼ်ႈၵေႃႈ မီးဝၢၼ်ႈၽႂ်ဝၢၼ်ႈမၼ်းဝႆႉယူႇ၊ ၵၢၼ်ႇႁိူၼ်းၵေႃႈ မီးၵၢၼ်ႇၽႂ်ႁိူၼ်းမၼ်းဝႆႉယူႇ၊ မူႇႁိမ်း လႄႈ မုၵ်ႉႁိမ်းၵေႃႈ မီးမူႇၽႂ်ႁိမ်းမၼ်းဝႆႉယူႇ၊ ၽႃႇသႃႇၵေႃႈ မီးၽႃႇသႃႇၽႂ်ၽႃႇသႃႇမၼ်းဝႆႉယူႇ၊ လိၵ်ႈလၢႆးၵေႃႈ လိၵ်ႈလၢႆးၽႂ်မၼ်းမီးဝႆႉယူႇ။

သိူၵ်ႈပိၼ်းဢၼ်ဝႃႈၼႆႉၵေႃႈ တေႃႈမီး ငူၼ်ႈပိၼ်း လႄႈ မီးသိူၵ်ႈပိၼ်းဝႆႉ ၸၢင်းၽႂ်ၸၢင်းမၼ်းယူႇ,ဢမ်ႇ,ၸၢင်ႉ ၼႆ ၽူႈတီႇမ်ႈလိၵ်ႈ တိုၼ်းယုမ်ႇ,ယမ်ႇဝႆႉယူႇ ၸတ်ႉၸတ်ႉဝႃႈဝႃႈ။ ၵူၺ်းၵႃႈ ၸွမ်းၶဝ်ႈ, မီးဝႆႉသိူၵ်ႈပိၼ်း ၼၼ်ႈဢၼ် ၼၼ်ႈဢၼ်ၼႆႉ မီးယူႇ,ၽႂ်ၽႂ်မၼ်းမၼ်း ဢၼ်လႆႈဢၼ်ၼၼ်ႉ သေတႃႉၵေႃႈ ပေႃးဢမ်ႇ,မီးၵေႃႉ တီႇမ်ႈတၢင်ႇ,လိၵ်ႈပိၼ်းသေ ၸၼ်ႁွၵ်ႇ, မွၵ်ႇ, လၢတ်ႈပၼ်ၼိုင်း လွင်ႈပိၼ်းၼၼ်ႉ ၵူၼ်းတင်းလၢႆ တေၵမ်ႇ,လႆႈႁူႉထိုင်သေၵမ်ႇ,ၵႃး ၵူၼ်းၼမ်ၵမ်ႈၽွင်ႈ ယင်းႁၢင်ႈထၢင်ႇ,ပိူင်ႈ ၵူၼ်ႉပိူင်ႈ ၵိူင်ႈႁွၵ်ႇ,လွၵ်းပိၼ်းၼၼ်ႉၵႂႃႇ,လူးႁွၼ်ႇ။ ယွၼ်ႉၼၼ်ႉ ၸွမ်းၶဝ်ႈ, ပိၼ်းၽႂ်ပိၼ်းမၼ်း မီးဝႆႉၼၼ်ႉ ၽူႈႁူႉလွင်ႈပိၼ်းသေၵေႃႉၵေႃႉ ထုၵ်ႇ,လီ တီႇမ်ႈႁွၵ်ႇ, မွၵ်ႇ,လၢတ်ႈၸၼ်ပၼ် ႁႂ်ႈၵူၼ်းတင်းလၢႆ လႆႈၶၼ်လႆႈႁူႉ လႆႈပွင်ႇ,ႁႅၼ်းလီလီ ယူႇ, ၼႆယဝ်ႉ။

ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈႁိုင်ႉၼႆႉလႄႈ မိူၼ်ၼင်ႇ, ၵူၼ်းတႆး ၶဝ်းမီးဝႆႉ ဢၼ်ၼိုင်ႈဝႃႈ "ၵႂၢမ်းၵူၼ်းၵေႃႈ ၵူၼ်းပႃး- ၵႂၢမ်းမွၵ်ႇ,ၵႂၢမ်းၽေး သမ်ႉ လူမ်းဢဝ်" ၵဝ်ၵဝ် မိုၼ်းမိုၼ်း ၵေႃႉႁိုင်းဢုပ်ႇ,လၢတ်ႈတွင်ႈထၢမ် လၢမ်းမႃး ဢဝ်ႁီမ်ယူဝ်းတၢႆး ၵျႃႉပၢၼ်ႇ, ၵျႃႉမၼ်ႇ, တီႈၵႃႉ လႄႈ တင်းႁမ် ၵူၼ်းတင်းၼမ် တေႃႉတႆႉ, ၼင်းလၢတ်ႈ ဢိၼ်းထိုင်ႁူႉ ၶဝ်ႈႁႂ်ႈသေ ၵၢင်ႁႂ်ႈ ၼႂ်ႈႁူႉပွင်ႇ, လွင်ႈတၢင်းလႄႈ ဢၼ်ပိၼ်းသိူၵ်ႈပိၼ်းငူၼ်ႈၼိုဝ်း မုၼ်ႁဝ်ႈၵျင်းလွႆႁေႃးတိ မုၵ်ႉႁိမ်း(မူႇႁိမ်း)ႁေႃးတိ၊ ၽႃႇသႃႇ,ႁေႃးတိ ႁိမ် ႁိူဝ်ႈၼႆႉဢိုင်,လႄႈ ၵိူၵ်ႇပႃးတၢင်ႇ,လွင်ႈတၢင်ႇ,ပိူင်ႁိူဝ်ႈၼၼ်ႉ တၵ်းတေတီႇမ်ႈႁွၵ်ႇ, မွၵ်ႇ,လၢတ်ႈ ႁၵ်းၸၽ ၸၼ်ပၼ် ၸွမ်းၶဝ်ႈ, မၼ်းပီႈၼမ်မၼ်းမီးဝႆႉ ယူႇ,ယဝ်ႉ။

2

ငူၼ်ႈပိၼ်းႁေႃးတိ

ငူၼ်ႈပိၼ်းဢၼ်ထုပ်ႇတွၵ်ႇ ၵျင်းလွႆႁေႃးတိ ဢၼ်ဝႃႈၼႆႉ မူႇလ ငဝ်ႈၸၢၵ်ႈမၼ်းႁိုင်ႁိမ်မိူဝ်ႈ ဝၢႆးႁတ်တတ်ႉထ သင်ႇ,ၵႃႇ,ယၼ်ႇ,တၢင်ႇ,ယဝ်ႉယဝ်ႉ ႁဝ်ႈၵျၢၼ်း ဢၼ်မီးႁိူဝ်ႈသိင် ၼိုၼ်းသႃႇ,သၼႄႇ, ပုတ်ႉထႁဝ်ႈ မိူဝ်ႈယၢမ်းၼင်ႇ,ၼၼ်ႉ ႁဝ်ႈပုတ်ႉထၽႄးသ သမ်ႉတင်း ႁဝ်ႈၵလြၢမ်, သွင်ႁဝ်ႈၼႆႉၵေႃႈ ၵွၼ်ၵူဝ်(ၵိတ်းၵၼ်း)သင်, ၼႃ,ၼဝ်ႁဝ်ႈသေ ၵိတ်းသၢင်ႈၼႄႈၵၢၼ် သႃ,သၼႄႇ, လူလွမ်ပိူင်ႉပႃး သႃ,သၼႄႇ,ၽြႄးပိၼ်ႁဝ်ႈ ၸၢၼ်ႉတေႃ,ပေးဢဝ်ၼီပ်ႉပၢၼ်, ပူၼ်ႉၵႂႃႇ,တင်း သွင်ႁဝ်ႈယူႇ,ယဝ်ႉ။ (သွင်ႁဝ်ႈၼႆႉ ဢမ်,ႁူမ်ႈ ၵၼ် ၼင်ႇ,ၵဝ်,၊ ပိၼ်ႁူဝ်ႈပၢၼ်ၽႂ်မၼ်းဝႆႉ။)

လိၼ်းလၢႆးဝၢႆးသေ ႁဝ်ႈၵလြၢမ်, ဢဝ်ၼီပ်ႉပၢၼ်, ပျၢၼ်,လုၼ်,ပူၼ်ႉၵႂႃႇ,ဝၢႆးမိူဝ်းယဝ်ႉ၊ မိူဝ်ႈပီႊသႃ,သၼႄႇ, ပုတ်ႉထႁဝ်ႈ ၼိုၼ်ႈလႆႈ **2070** (သွင်ႁိင်ပၢႆႁိတ်ႉသိပ်း)ပီႊၼၼ်ႉ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈ ၽူႈမိူၵ်ႈၵူၼ်းလိူင်း ၵိူင်းမဝ်တိူဝ်ႉထိ တၵ်ႉ ၵတွၼ်းႁိူဝ်းၼၼ်ႉ ဢဝ်တင်းဝႃ,တ (ဢယူႇ) မဝ် ပိၼ်ၸၽႄႈ ၸမ,ၸွၵ်ႈ ယႃႉၽျွၵ်ႈ ၵဝ်းတဝ် ဢဝ်သႃ,သၼႄႇ, ပုတ်ႉထႁဝ်ႈ ၼုၼ်,သဝ်ႈဝဝ်း ၵူၼ်ႁိူဝ်,သေ ၸၢၼ်ႉတေႃ,ထိုင်မႃး မိူဝ်ႈပီႊ သႃ,သၼႄႇ, ၼိုၼ်ႈလႆႈ 2127 (သွင်ႁိင်ပၢႆပၢၵ်ႇ, သၢဝ်းႁိတ်း)ၼၼ်ႉ သၢႆငဝ်းသႃ,သၼႄႇ, ပုတ်ႉထႁဝ်ႈၸဝ်း တိၼ်းဝႃႈ ၼုၼ်,သဝ်ႈဝဝ်း မွင်ႁိူဝ်, ၸတ်ႉၸတ်ႉဝႃႈဝႃႈသေလႈ ႁဝ်ႈၵျၢၼ်း သင်, ၼႃ,ၼဝ်ႁဝ်ႈ ဢၼ်ၵမ်ၽိူၵ်း ႁၢင်းႁွမ်း ယူႇ, ႁွမ်းတၢင်းႁၢင်းဝႃ,တ ၽြႄးပိၼ်ႁဝ်ႈၼၼ်ႉ သမ်ႉပေႃးၼွႆႈဝတ်ႈဝႆးၵၢဝ်ႈ, ၵမ်းၼိုင်ႈယူႇ,ယဝ်ႉ။

မိူဝ်ႈယၢမ်းၼင်ႇ,ၼၼ်ႉ ဢၼ်ပိၼ်ႁဝ်ႈၵျၢၼ်း ပွမ်ၵေႃႈ ဝႆႉမီးယႂ်ႇ, မီးၼမ်ၼႄႈ,လႄႈ ၼုၼ်မိူင်း ႁင်,ၸွင်ႉႁိတ်ႈတူလၢႆးသေ ႁဝ်ႈၵျၢၼ်းသင်, ၼႃ, ၵႃႈႁိူဝ်ႈဢၼ်မဝ်,လီ,ၼမ်ႉ မဝ်,ႁပ်းထမ်း ၼၼ်ႉ ႁိူဝ်ႈထၢၵ်ႈ။ ၵမ်ႈၽွင်ႈ ဢၼ်လႆႈထၢၵ်ႈ ၵေႃႈ မီးတင်းၼမ်၊ ၵမ်ႈၽွင်ႈ ၸဝ်ႈယၢင်,ၽႄး ၼုၼ်သေ လႆႈပၢႆႈႁိူဝ်,မိူဝ်းၼိုၼ်း မိူင်းယူၼ်း၊ မိူင်းလွႆ၊ မိူင်းတႆး။ ဢၼ်လီ,ၼမ်ႉ ႁပ်းထမ်း ၵမ်ႈၽွင်ႈ သမ်ႉ ပၢႆႈမဝ်ႈထိုၼ်, မဝ်ႈၼိုဝ်း ဝႃႈၼ ယဝ်ႉ။

"ငူၼ်ႈၼိုဝ်း ၵျင်းလွႆႁေႃးတိ" ဢၼ်ဝႃႈ ၼႆႉ လုၵ်ႉတီႈၵိူင်းၼၼ်ႉ ပၢၼ်ၼၼ်ႉ မိူဝ်ႈၼၼ်ႉ သေ ၸတ်ႉ,တင်ႈ ပိၼ်မႃးယဝ်ႉ။

3

သိူၵ်ႈပိၼ်း ႁေႃးတိ

(ဢမ်,ၼၼ်ႉ သိူၵ်ႈပိၼ်း ႁဝ်ႈၵူးမၢင်,)

ႁဝ်ႈတူၼ်ၸၵႃးႁူး ၸူးမႃး ပႃးငဝ်ႈ ႁဝ်ႈ ဢၼ် ၸတ်ႉ,တင်ႈပိၼ်ၵၼ်းႁေႃးတိ မႃးၼႆႉ ပိၼ်မုၼ်ႁဝ်ႈသြႃ,တေႃ, ၽႄႉ,ႁိူဝ်ႈ ၽွႆႉဝႃႈ "ဝႃ,လြႁေႃးတိ" ၼႆယဝ်ႉ။ ငူၼ်ႈၼိုဝ်း၊ ႁိူဝ်ႉ

ၼႄႈလိၵ်ႈ

ꩬၢတ်ႈ ꩬဝ်ႈသြႃႉဝႃႉလြꩬေႃးတီ ၼႆ့ ပိၼ်မီး ၼင်ႉꩭိုဝ်? ၼႆ–

ပိၼ်လုၵ်ႈ ꩬဝ်ႈꩭႃႉ(ဝူဝ်း)လူင် မိူင်းမေႃး၊ (မိူင်းမေႃးၼႆ့ ပိၼ်မိူင်း ꩫၼ်ꩬမ်ၼေႃးဝၺ်း၊ ပၢင်ဝႆ– ꩭိမ်းၼမ့်တိူင်း ယႃႉၼၢၼ်,(ယုၼ့် ၼၢၼ်ႉ၊ မိူင်းꩫမ,)ပေႃးပိၼ်ꩫမ, ꩫမ်းပိၼ်မၢၼ်း လႆႈဝႃႈ ပိၼ်လုၵ်ႈပေႃးꩫမ, ꩫမ်းမၢၼ်း။

ꩬိုဝ်ႈပေႃႈ ꩭွင့် ꩬိုၼ့်ꩭွၼ်း(ꩬိုဝ်းꩭုꩭၢမ်း ꩫမ,ꩫဝ် လၢတ်ႈဝႃႈ ꩬိုၼ့်ꩭွၼ်း ၼႆ့ ꩭၢမ်းတႆး ပွင်,ဝႃႈ လုမ်းလူင်၊ ꩭုဝ်ꩭၢၼ်ၼႆယဝ့်။) ꩬိုဝ်ႈ ꩫမ်းꩭွင့် မျႃႉတိူင်းယီၼ်,(မြသိန်းရင်)။

ꩬိုဝ်ႈꩬဝ်ႈမိူဝ်ႈလိၵ့်/ꩫွၼ်,ꩭွင့်ယၢင့်ꩬေꩻ တီ,။ မိူဝ်ႈꩬဝ်ႈꩭိုတ်,ၼၼ့် ပီꩻသႃ,သၼေ, 2160 (သွင်ꩭိင်ပႆပၢၵ်,ꩭုၵ်းသိပ်း)။ ပီꩻꩬေႃး ꩬႃ, 978 (ꩭဝ်ႈပၢၵ်,ꩬီတ်းသိပ်းပိတ်,)။ ꩬႃ, တီ မိူင်းမေႃး၊ မိူင်းတႆး(ပွတ်းဝၼ်းꩫွၵ်,)။

(တွၼ်ႈသိူၵ်ႈပိုၼ်း ꩬဝ်ႈဝႃႉလြꩬေႃးတီ ပိင်ႈꩫၼ်တိမ်ႈꩫၼေႃး ပႃႈၼိူဝ်ၼႆ့ ꩬေ,ꩫၼ် တိမ်ႈတၢင်,မူ,ပိုၼ်းဝံ့ ပိၼ်မိူင်းလွ်သိင်သိ (မိူင်း ꩭုဝ်ꩬုမ်း) ꩭျၵ့်ꩫမး၊ တိမ်ႈဝံ့ မိူဝ်ႈပီꩻꩬေႃးꩬႃ, 1319 ၼီႈၼၼ့်ယဝ့်။ လိူဝ်သေၼႆ့ ပိၼ်ꩫၼ် မီးၼိုဝ်းပပ့်ပိုၼ်းꩭဝ်,ꩭဝ်,ꩫလႈ လိၵ်ႈꩭိၵ်းꩭၢၼ်, ꩭိၵ်းꩭျင်း ꩫၼ်မီးဝံ့ ꩬိမ်မိူဝ်ႈꩭွၼ်,ၼၼ့် ꩭမ်ႈ ၼမ်ယဝ့်။ တၢင်းꩭိုင်ပပ့်လိၵ်ႈမူ,ၼဲ့ မီးမႃးမွၵ်ႈ 260 ပီꩻလိူဝ်။ ꩬိမ်မိူဝ်ႈꩭျင်းယူ,တီႈလွ်လိၵ်း၊ မိူင်းꩬေꩻꩬေင် ၼၼ့်ယဝ့်။ လိၵ်ႈပိုၼ်းမူ,ꩭဝ်, သမ့်တိမ်ႈဝံ့ တၢင်းꩭိုင် မီးမႃးမွၵ်ႈ 80 ပီꩻလိူဝ်၊ ꩬိမ်မိူဝ်ႈꩭျင်းယူ,ၼမ့်ꩫမ်း၊ ꩭင်းꩭလႃးၼၼ့် ယဝ့်။ ပိၼ်ꩬဝ်ႈလွ်တိမ်ႈတၢင်,ပိုၼ်းဝံ့ၼဲ့ꩫတႃ့ ꩫမ်,လႆႈꩭုလီလီ။)

ꩬဝ်ႈဝႃႉလြꩬေႃးတီ(ယၢင့်ꩬေꩻတီ,) ၼဲ့ မိူဝ်ႈတိူၵ့်ꩫွၼ်,ၼၼ့် ꩫႃ,ယူ့ထူၼ်ႈ ꩬီတ်း ꩫုပ်,၊ ပေႃႈꩫမႈꩬဝ်ႈ ꩫဝ်ꩭူ,ꩫၢပ်ႈမိုၼ်ႈယူ, ꩭျင်းꩬဝ်ႈမုၼ် နမော ဆရာတော် တီႈမၢၼ်ႈ ꩭလုင်,ၼၼ်းꩫျၼ်း၊ တိူင်းꩫꩬꩻ(သꩭိင်း)ၼၼ့် သေ ထိုင်မိူဝ်ႈ ပီꩻꩬေႃးꩬႃ,993 (ꩭဝ်ႈပၢၵ်,ꩭဝ်ႈ သိပ်းသၢမ်)ၼီႈ ꩫႃ,ယူ့ꩬဝ်ႈထူၼ်ႈထိုင် 15 ꩫုပ်,၊ ꩫမ်,သၢင်,သေ မိုၼ်ႈပိၼ်ꩬဝ်ႈသၢင်, (သႃ,မꩬေ,) ꩬိုဝ်ႈꩬဝ်ႈပိၼ်သၢင်, ဝရဇောတိ (ဝႃ,လြꩬေႃးတီ) ၼႆယဝ့်။

ထိုင်မိူဝ်ႈ ပီꩻꩬေႃးꩬႃ, 998 ၼီႈၼၼ့် ꩫႃ,ယူ့ꩬဝ်ႈတိမ် 20 ꩫုပ်,သေ ꩫၼ်ပိၼ် ꩬဝ်ႈသြႃ,မၼ်း မုၼ်ꩬဝ်ႈ(ꩬေꩻꩭိင်း)"နမော ဆရာတော်"ၼၼ့် ꩭိတ်းပိၼ် ꩬဝ်ႈသြႃ,ꩫ ပတ့်ꩫꩬ,သေ ယုၵ့်ယွင်ႈပၼ် ꩬဝ်ႈဝႃ,လြꩬေႃး တီ ꩫမ်,ပိၼ် မုၼ်ပိၼ်ꩬၢင်းမႃးယူ,ယဝ့်။

မိူဝ်ႈပိၼ် ꩬဝꩬဝ်ႈသၢင်, ꩫလႈ ရꩭၢၼ်း ပၢၼ်ꩬၢင်းꩫွၼ်,ၼၼ့် မၼ်းꩬဝ်ႈလႆႈပိုင်ႈ ꩭိင် ꩬဝ်ႈသြႃ,မၼ်းသေ သွၼ် ꩫၢၼ်, လိၵ်ႈ လႆးꩭျမ်းꩭၢၼ်, ဝိꩫၼꩬေႃးသုတ့်တၢၼ်, ꩫꩬီ ထမ်,မႃ, ပိတꩭၢတ်ႈသၢမ်ꩭွင် ꩭျမ်းꩫမ်း ထမ်း ꩬဝ်ႈ တမ်ႈတီႈ ၼမေႃးသြႃ,တေႃ,ၼၼ့်သေ ꩫူမ်ꩫၢၼ်, ပျၼ်,လႆႈ ဝိꩫၼꩬေႃးꩭျႈꩭျမ်းသေ ꩫလႈ လွင်ႈꩭုတၢင်းꩭၼ် ၼွင်းလွင်ႈꩭမ်တၢင်း ꩬၢင်း ꩬိုဝ်းၼၼ့် ပိၼ်ꩫၼ်မီးဝံ့ ဝၢင်ႈꩫွၵ်း ဝၢင်ႈꩬုၵ်ꩬဝ်ႈ တင်းၼမ်တင်းလႆ ယူ,ယဝ့်။

ဝႆႈသေၼၼ့် ထိုင်မႃးဝၼ်းၼိုင်ႈ ꩬဝ်ႈဝႃ, လြꩬေႃးတီ ꩬင်,တၵ်းꩫဝ်ႈꩭူ,ꩬုꩻꩭုတ်ႈꩬိဝ် ထိုင် တွ်ႈတၵ်းꩫထမ်,ꩭိမ်းꩬမ် ꩬဝ်ႈသြႃ, မၼ်းသေꩫလႈ မီးတင်းꩭၢမ်းꩫူၼ်ႈ ꩭၢမ်း ꩫွၼ်, ꩬေႃႉယွၼ်,မႃ,ၼ ဝႃ,ꩬꩭပုၵ့်သႃ, တွင်ႈ ထၢမ်ထိုင် ꩬဝ်ႈသြႃ,မၼ်းဝႃႈ "ꩭၼ်,တေႃးꩫႃႈ ꩬဝ်ႈသြႃ, ꩬွမ်းၼင်, ꩭႃႈၼိူဝ်းလိၵ်ႈလႆး ꩬိုၼ် ထမ်း ꩭျမ်းꩭၢၼ်, ꩬျေႃးပိၼ်ꩬဝ်ႈ တေ,သꩬေ, တေႃ,ꩬျေႃးမႃး မီးဝံ့ꩫလႈ ꩫၼ်ပိၼ် ဝိꩫၼꩬေႃး တြႃး လွင်ႈꩬၢင်းတၢင်းꩭမ်ၼၼ့် ပိၼ်ꩫၼ်ယွ်, ꩭူင်ႈ မီးၼမ် ꩫမ်,ꩭႃး ပႃးꩬိမ်ꩫၼဝ့် လိၵ့် လမ်,ꩭမ်,ꩬီ, ꩫတ့်ꩫတ့်ဝႃႈဝႃႈယူ, တီႈꩫႃႈ။ ꩭွ်း ꩭႃႈ ꩭဝ်းသြႃ,တꩫပꩻ ꩭမ်ꩬၢင်းယူ, မိူဝ်ႈလိဝ်ၼဲ့ ပိၼ်ꩫၼ်မဝ်,မိုတ်းထိုင် ပုဒ္ဓါဝါဒ ꩫေႃးသင်, သွၼ် (သုင်းမ) ꩬျေႃးပိၼ်ꩬဝ်ႈယဝ့်ꩫလႈ ꩬွင်, မၼ်းတေမီးꩬွၼ်းလီ (ꩫꩭျုဝ်း) တီႈပိုၼ်ႈ တီႈꩭဝ်း ယူ,ꩫႃႈꩭိုဝ်? ၼႆယဝ့်။

ꩬဝ်ႈသြႃ,တေႃ,လူင်ဝႃႈ "ꩭိူဝ်ႈ ꩫွင်ပိုၼ်ႈ ꩭိတ်းမႃး ꩬၢင်းမႃးၼင်,ၼႆ တင်းမၢၼ်ႈတင်း မိူင်းတင်းပိုၼ်ႈတင်းꩭဝ်း မိုၼ်ꩭၼ်ယဝ့်။ တေႃႈ လိဝ် မွ်းꩬဝ်ႈ သမ့်မႃးလဝ်ႈလၢတ်ႈၼင်, ၼႆၼဲ့ ꩭၢင်ꩬွ်မွ်း ꩫွ်ႈꩭိတ်းꩬိုင့်ꩭိုဝ်? ꩫွ်ႈꩫွ်ႈꩬၢင်းꩭမ် ꩬွမ်းၼင်,ꩭိုဝ်? မွ်းꩬဝ်ႈ ꩭၼ်လွၵ်းလႆး ၼင်, ꩭိုဝ်မႃးထိင်ႈ? " ၼႆယဝ့်။

ꩬဝ်ႈဝႃ,လြꩬေႃးတီ ဝႃႈ "ꩫေႃး....ꩭၼ်, တေႃးတီႈꩫႃႈ ꩬဝ်ႈသြႃ, တၢင်းꩬၢင်းꩭဝ်းꩭႃး သြႃ,တꩫပꩻ ꩬၢင်းယူ,မိူဝ်ႈလိဝ်ၼဲ့ ပိၼ်မဝ်, မိုတ်းထိုင် ပုဒ္ဓါဝါဒ ꩫေႃးသင်,သွၼ် (ꩭၢမ်း သုင်းမတေႃ,) ꩬျေႃးပိၼ်ꩬဝ်ႈ မီးဝံ့ၼၼ့်ꩫႃႈ။ ꩫၼ်ꩫမ်,လီ,လျေႃ, ꩫမ်,တေႃ,ၼမ့်ꩬပ်း ၼၼ့် သင်ꩭဝ်းꩭိင့်ꩫပ, ꩫဝႈပၢၵ်ႈ ပူင်ဝၢင်း ပိတ်ႈ သေ ꩬိုၵ်းꩭမ်ꩬၢင်းꩬွမ်း ꩫွ်ႈလီ,မိၼ်ႈ ꩫွ်ႈမိုတ်းထူၼ်ႈ ၼုၵ့်ꩫပၢတ်ႈတေႃ, ၼမ့်ထမ်း ꩭၢမ်းꩫမ်းꩬျေႃးပိၼ်ꩬဝ်ႈ တမ်းဝၢင်းဝံ့ပၼ် 8 ၼီးꩬီး ꩭၢၼ်းပၵ်းပိုင်ပုတ့်ထꩫပတေ,ၼၼ့် ꩬင်,တေလီ တီႈꩫႃႈယဝ့် ꩬဝ်ႈသြႃ,"ၼႆယဝ့်။

ꩬဝ်ႈသြႃ,တေႃ,လူင်ဝႃႈ "ꩭိူဝ်း တꩫပꩻ ꩭဝ် ꩬဝ်ႈဝႃ,ꩭိူၺ်း ꩫွင်ပိုၼ်ႈ ꩫွၼ်ꩭဝ်းꩭိတ်း ၼႆ ꩭမ်မႃး ꩬၢင်းမႃး ꩫꩬိၼ်,ꩬိၼ်, ꩫ သၢၵ်ႈသၢၵ်ႈ ꩬိမ်မိူဝ်ႈ လႆꩬုဝ်ႈလၢၵ်ႈထၢၵ်ႈ ꩬေႃႈ တေႃႈꩬၢင်းꩭမ် မီးမႃးၼင်,ၼႆ ၼင်,ꩭဝ်, ꩫၼ်မွ်းဝႃႈ တၵ်းꩫွ်ႈꩫွ်ႈလိၵ်ႈလႆႈ လွင်ႈꩬၢင်း တၢင်းꩭမ်ꩫၼ်ဝႃႈၼဲ့ တေႃႈၼင်, ꩬင်,ၼိုႈꩭိုဝ် တေပိၼ်လႆႈလႃးလႃးယဝ့်" ၼႆ ꩬဝ်ႈသြႃ, တေႃ,လူင်ၼၼ့် လၢတ်ႈပၼ်ၼင်,ၼႆယူ,ယဝ့်။

ယေႃး.... ဝႆႈသေၼၼ့် ယူ,ꩫမ်,ပေႃးꩭိုင် ပေႃးၼၢၼ်း မိၼ်ႈမိူဝ်ႈ ꩫမုꩭိꩬ့ꩬ ၼေႃႈꩭၢၼ်, တႃꩭျင်း ပေႃ,သိမီးမႃး လူဝ်,ꩭူ,လူဝ်,ပႆသေ ꩫလႈ ꩬဝ်ႈသြႃ,တေႃ,လူင်ꩬေႃႈ ꩭျူ,ꩬေႃတ်, ယၢၼ်ꩭျင်း ꩫွၵ်,ပႆꩫၢဝ်းတၢင်းယူ,သေꩫလႈ ꩬဝ်ႈဝႃ,လြꩬေႃးတီ ꩬေႃႈ ꩬင်,သမ့်သွၵ်ႈꩭႃ ꩬိုၼ့်တူၺ်း ၼိူးတိူၵ်ႈလိၵ်ႈလႆးꩭျမ်းꩭၢၼ်, ထိင်ႈ ꩭၼ်ꩬိင်ႈꩭျမ်းမူ, ꩫꩬွင်,ꩬွင်, ꩬိၵ်ႈ ꩭူးꩭျူꩬွင်, ပေႃ,ပွၵ်ႈမီးမႃး ꩫွ်ႈꩭူ,ꩭႃပိုင်ႈꩭိင် ၼိၵ်ႈသꩬေႃး သြႃ,တၢင်,တီႈတၢင်,ꩬဝ်ႈထိင်ႈ ၼႆꩫလႈ ꩫုပ်,မိူဝ်ႈꩬဝ်ႈသြႃ,တေႃ,လူင်မၼ်း ပျၼ်,ပွၵ်ႈ ꩭျူꩬွတ်ႈꩬိဝ်မႃးမိုၼ်း တီႈꩭၢၼ်, ꩭွင်းတီႈꩭျင်းꩭဝ်,ၼၼ့် မၼ်းꩬင်,တိူင်,ပၢင်, လဝ်ႈလၢတ်ႈထိင်ႈ ပွၵ်ႈၼိူင်ႈသေယဝ့် ဝႆႈ ၼၼ့် ꩬင်,တၵ်းယွၼ်းꩫဝ် ꩫယူ,ꩫꩭၢင့် တီႈꩬဝ်ႈသြႃ,တေႃ,လူင်မၼ်း ꩭမ်းလိဝ်။ ꩫေႃး လၢတ်ႈ ꩫၼရႃꩭၢတ်ႈယွၼ်းဝႃႈ ꩭၼ်,တေႃး တီႈꩫႃႈ ꩬဝ်ႈသြႃ, ꩫႃးၼေ,ꩬေႃႈ ꩫမ်,ꩭျမ်း သႃ, ၼႆꩫႃႈꩫလႈ ꩫႃႈတꩫပꩻတေႃ, ꩫွ်ႈလႆႈ

ယွခ်းကာဝ် ကာယူ့,ကာဈာင့် ꩭဝ်;သျ,ꩬဝ်းသေ ꩬွ်;လံ;မိူဝ်း꩷ ꩬီ,ꩬွ်းꩡသားဂၢပ်; ပိုင်;ꩭိင်ၶိꩬ်; သꩬေ:ထိ်င်; တီ;သျ, တၢင်,ꩭဝ်;တၢင်,တူခ် တၢင်,မုခ်တၢင်,ပႈ သေဂမ်းတီ;ꩡျ;။

ꩬိခ်းတော့; ꩭဝ်;သျ,ꩬဝ်း သီးꩡၢမ်, ယွ်, ယွ်,ခမ်ခမ် ကာမ်,ဂႈ မိတ့်တ,ꩭိတ်းလူသေ ပခ်ကာဈာင့်သေဂမ်းတီ;ꩡျ;။ ဂမ်းခခေ့ ꩭဝ်; သျ,တော့,မခ်းꩬေ; ကာမ်,ꩭၢင်;ꩬိတ်းꩭိုဝ် သီး တႈꩡလ; ꩭွမ်းခင်, ꩬေ;ꩬူမ်းတꩡပး လဝ်; လၢတ်;ယွခ်းကာဈာင့်မႈခခေ့ ထၢခ်;ပေးလံ; လူတ်းထွ်ပွ်,ဝၢင်းꩡၢင့်ပခ်ꩬူ,ဝ; "ꩭိူဝ်; တ ꩡပးဂဝ် ꩭဝ်;ဝ,လြꩭိုလ်း ပေးဝ; ဂၢင်ꩭွ်မွ်း ꩭဝ်; မီးꩭိုင့်ခခေꩬေ; ဂမ်;ꩭွ်ꩡလ;၊ ꩬွ်;ꩬူ,꩷ ပိုင်;ꩭိင် ၶိꩬ်;သꩬေ:ထိ်င်; တီ;လွ်ꩬေ; ꩭဝ် ꩭွ်မွ်းဝ;။ ꩬွ်;ꩬူ,ꩬေ;ꩬူ,တ. ꩬူ,လွ်းလွ်းတ. တꩡပးꩭိုလ်း....။ ဂမ်းခခေ့ ꩭဝ်;ဝ,လြ ꩭော:တိꩬေ; ꩡုပ့်ꩡဝ်, တဝ့်သွꩬ်, ယုꩬ့်မိုဝ်း တၢင်,ꩭူဝ်ꩭူဝ်,သေ, ယွခ်းꩬေ,ယွခ်းလွ်း ꩭ ပိတ်;ဂ, ယဝꩭီ,မꩬေ ပူ,ꩭော,ဂခ်,တော ꩭဝ်;သျ,မခ်းꩭဝ်; ယဝ့်တူဝ်;လီငါမ်း ꩬေ; ꩭွမ်းမိုဝ်းသေ ꩭင်,တေလုꩬ့်မႈ ꩭူခ်လင် သုတ့်ꩭွꩬ်,သုတ့်ꩭွꩬ်, ꩬူ,လွ်းလွ်း တေမီး သၢခ်,တၢခ်, ꩭီတ်းပိတ်,ယၢင်;ယဝ့် ꩭင်, ꩭိခ်,ꩭေ;ယၢင်ꩡလူင်း ပ်ယၢခ်ဂၢခ်,ꩬျင်းꩬူ, ယဝ့်။

ꩭွင်းယၢမ်း မိူဝ်;မခ်းꩭဝ်; ꩬျူ.ꩭၢတ်, လူင်းꩬျင်းꩬူ,ခခေ့– တီ;မ်ၢတွင်း (မှတ်တမ်း ꩬွာ)ꩭဝ်;သျ,ꩡဝ်မိူဝ်;ꩬွခ်, ဂဝ်သိုပ်,မွ်းတၢမ်း ဂၢမ်းဂခ် လၢတ်;ꩡꩬ ဂခ်မႈခခေ့ မီးဝ့် ဝ;– ပေးဝ; ꩭဝ်;ဝ,လြꩭော:တိ ꩭိဝ်ꩬွတ်;

ပႈꩬွꩬ်;ဝၢင်းꩬျင်းခခေ့ ယဝ့်ꩬေ; မခ်းꩭဝ်; ꩭဝ်တင်းယုမ်းꩡꩬမ် ꩭခ်ခိူင်; ဝိတ့်ထိမ်; ပိတ်;ꩡဝ်;ꩬူ, ခွ်းဝၢင်းꩬျင်းသေယဝ့် ꩭင်,တေ ပ်ယၢခ်ဂၢခ်,ꩬျင်းꩬူ, ခဲဝ;။ မိူဝ်;ခခေ့ သမ့် မီး ꩭဝ်;သၢင်,ꩭွခ်,ပႈခိုင်; လံ;ꩬခ်ထူပ်း ꩬႈ ဂမ်းလီဝ်သေꩡလ; ꩭင်,ꩬူ, မိူဝ်းလဝ်; လၢတ်;ပခ်ထိုင် သျ,တော့,လူင်ပႈꩭခ်ခင်; ꩬျင်းခခေ့ ဂမ်းလီဝ်ယဝ့်။ ဂမ်းခခေ့ ꩭဝ်; သျ,တော့,လူင်ခခေ့ ꩭင်,ဝ; "ꩭဝ်;သၢင်, ꩭွခ်,ꩭိုလ်း ꩭခ်မွ်းလဝ်; လၢတ်;ဝ; ꩭဝ်; ဝ,လြꩭော:တိ ꩭဝ်တင်းယုမ်းꩡꩬမ် ပိတ်; ꩡဝ်;မႈ ခွ်းဝၢင်းꩬျင်းꩬဝ်း ꩭခ်ဝ;ခခေ့ မခ်းꩭမ်,ꩭွ်;မိဝ်းမခ်းꩭူလ်း၊ မခ်းပွင်,ဝ; မခ်းꩭဝ်;ꩡတ့ လွတ်;ခွ်းယုမ်းꩡꩬမ် ꩬိူဝ်း ꩬူတ်;လူင်ခခေ့ယဝ့်။ ꩬဝ်းသျ,တꩡပးခဲ့ꩡတ့ တိုꩬ့်မီး ꩭိတ်းꩡမ်ꩬ;ခွ်းယုမ်းꩡꩬမ် ꩬိူဝ်းꩬူတ်; လူင်ယူ, ꩭမ်,ပံ,ပူခ့်လံ;ငါ;ငါ;ꩬူလ်း။ မွ်းယ, ပေꩬွ်;ꩭ.မခ်းꩬေ;" ခဲ ꩭဝ်;သျ,တော့,လူင် ခင်;ꩬျင်း လၢတ်;ပခ် တꩡပးမခ်းꩭဝ်;ꩬူ, ခင်,ခဲယဝ့်။

ယေႈ.... ဂမ်းခခေ့ ꩭဝ်;ဝ,လြꩭော:တိ ꩬေ; ꩭင်,တꩬ်းတမ်းꩭွ်တမ်းꩬေး ယုꩬ့်တူဝ် ယေႈꩬိင်း တမ်းတိခ်ꩭွမ်းတၢင်းယၢင်;ꩭေ; ꩭိဝ်,ꩬသျ,မျၢတ်;မီးမုခ် ꩡုခ်လီပႈꩬွင်း တီ; တꩬ်းꩡဝ်;ꩭွင်းမီ,ꩡူဝ်,ခိꩬ့်သယ မီ,ꩬွ်းꩡသား ဂၢပ်; ꩭွ်ꩭိင်ꩬိင်းပိုင်;ꩭဝ်;ꩭူ;ꩭူ.ယွ်,ꩬခ်ခမ် ꩭၢင်းဂမ်ꩭွမ်းခင်, ဝိꩡခႈတြူးꩬျမ်းဂၢခ်, မၢခ်,မိခ်;ꩭပ်းထမ်း ꩭသင်းꩭမတြူးတော, ꩭြေးပိခ်ꩭဝ်;လီလီခခေ့ ဝခ်းခိူင်;ယဝ့် ဝခ်းခိူင်; လိူခ်ခိူင်;ယဝ့်လိူခ်ခိူင်; မၢခ်;

ခိူင်;ယဝ့်မၢခ်;ခိူင်;၊ မိူင်းခိူင်;ယဝ့်မိူင်းခိူင်;၊ ꩭမ်,ꩭိတ်းꩭမ်,လိုဝ်; လတ်းသိုဝ်;ပ်တၢင်း ဝၢင်းတိခ်ꩭွမ်းလၢခ်း ꩭꩡၢခ်းထိုင်ထွင် ပိတ်,ပီးဂဝ်;ပီးလိုဝ်ꩬူ, ခိူဝ်မႈတွ်; ꩬျူ.ꩬွင်,ပ် ꩭၢခ်း ထၢခ်;ꩭွတ်,ꩭီတ်,ꩬူ, ꩬွခ်းꩬ꩷ ခွ်း မိူင်းမၢခ်း ꩭမ်,ဂႈ ပႈꩭိမ်မိူင်းတ်း မိူင်းထ်း မိူင်းယူခ်း မိူင်းꩡိုခ် မိူင်းလၢင်း ꩭိုဝ်းခဲ့ သိပ်း ပီးꩡဝ်; ဂဝ်;ပီးꩭွꩬ်, ꩬ꩷ပေးꩭွတ်,မူတ်းꩬေ; မဝ်,ထူပ်းသျ,မျၢတ်; ဂ;လွ်သꩬ်းတီ;။ ပေး ဝ; ထိုင်မိူဝ်;သိပ်းပီးꩭမ်တေတိမ်ယဝ့်ꩬေ; ꩭဝ်;ꩭင်,လံ;ꩡိခ်းꩡၢဝ်,ငၢဝ်းပိူခ်;ꩭုပ်,လၢတ်; ဝ; "ꩭခ်ပိခ်မုခ်ꩭဝ်;မထေ, ꩬျꩬ့်ဂ, သျ, တော့,လူင်ခခေ့ မခ်းꩭဝ်;ꩭူ.ယွ်,ꩬခ်ခမ် ဂတ့်ꩬိခ်,လူင့်လိခ်, ဂ;ခွ်းလိꩬ်;လ်း တြူး ꩬျမ်းဂၢခ်, ꩡတ့ꩡတ့ဝ;ဝ;ခဲꩡလ; ꩭၢမ်းꩬူ, သေးပူးလေ့လ, ꩡꩭႈ တူလ်းထိ်င်;လူး" ခဲ ယူ,ယဝ်;။

4

ꩭခꩬꩬၢတ်;ယွခ်းဝ;
ꩭဝ်;ဝ,လြꩭော:တိ
ꩡလ; မုခ်ꩭဝ်;ꩬျꩬ့်ဂ,

ဂမ်းခခေ့ ꩭဝ်;ဝ,လြꩭော:တိꩬေ; ပေးဝ; လံ;ငိခ်းပိူခ်;လၢတ်;ထိုင် ꩭိုဝ်;သိ်င် ꩡၢဝ်,ငၢဝ်းသျ,တော့,လူင်မုခ်ꩭဝ်;မထေ,ꩬျꩬ့် ဂ, လံ;ꩭူ.တွင်းဝ့်သေꩡျ, လီငါမ်းယဝ့်ꩬေ;

ခင်,ꩭိုဝ် ပေးတေလံ;ထူပ်းꩬꩬ မိုခ်ခင်, ပိူခ်;ꩭုပ်,မံ;လၢတ်;ပခ်ခခေ့ ꩭင်,ပ်မိူဝ်း꩷ ထူပ်းꩬꩬယဝ့်သေ ခိꩬ့်သယ မီ,ꩬွ်းꩡꩭႈ တူဝ်ꩭိင်ꩬိင်းပိုင်;သေꩡလ; ခꩬꩬ့;ꩬေ,ဝꩭီ, လဝ်;လၢတ်;ꩭူးထိုင် မထေ,ꩬျꩬ့်ဂ,ခခေ့ ဂမ်းလီဝ် ပꩬ်,လၢတ်;လဝ်;ထၢမ်ဝ;–

✱ꩭဝ်;ဝ,လြꩭော:တိ ။ ။ ဂခ်,တေးꩡျ; ꩭဝ်;သျ,တော့,လူင်တီ;ꩡျ;။ လွင်;ဂမ်တၢင်း ꩭၢင်း ဂ;ခွ်းတြူးတော,ꩭြေးပိခ်ꩭဝ်;ခခေ့ ꩭဝ်;သျ,တော့,ꩬဝ်း ꩭၢင်းဂမ်ခင်,ꩭိုဝ်ခိူင်; ꩭူ. ꩬခ်တြူးမိဝ်းခင်,ꩭိုဝ်တီ;ꩡျ;။

✱မုခ်ꩭဝ်;ꩬျꩬ့်ဂ, ။ ။ ꩭွမ်းခင်,တေ,သ ခꩬေ,တော့,မုခ်ꩡမ်းꩭြေးပိခ်ꩭဝ်; ꩬေးတော့, မူ,တမ်းထႈ မီးမႈꩭိုဝ်းခခေ့ ဂဝ်ꩭဝ်;ꩭူꩬခ် သေယဝ့် ဂဝ်ꩭဝ်;ဂမ်ꩭွမ်းꩭၢင်းꩭွမ်းသေ ꩭမ်,ဂႈ တြူးသုတ်;ဝိꩡခꩬ ꩭꩭိထမ်,မ, ꩭိုဝ်းခခေ့ꩬေ; လၢတ်;လံ; ꩡ်;ꩭၢင်;ယူ, ꩭိူဝ်;။

ꩭခ်ပိခ်သိခ်;တၢင်း မိူင်းꩭီ မိူင်းသၢင် မိူင်းꩬူခ်း ꩡလ; ငꩬ်း 128 မေ; ꩭိꩬ်,လူလ်; ꩭတိတ့် ꩭခꩬေ,ဂၢတ်; ပꩭွ်ꩭူပ့်ပၢခ်, ဂ,လ သၢမ်ပိူင် ꩭိုဝ်းခဲ့ယဝ့်။

ꩭဝ်;ဝ,လြꩭော:တိꩬေ; ပေးဝ; လံ;ꩭူ. လံ;ငိခ်း ခင်,ခဲယဝ့် ꩭင်,လဝ်;ထၢမ်ဝ;–

"သင်ခခေ် တၢင်းမိူင်းခိပ့်ပၢခ်,ꩭိုင် ꩭဝ်;ꩬဝ်း ꩭွင်,ꩭူꩬခ်ꩡျ;ꩭိုဝ်?

✱ မုခ်ꩭဝ်;ꩬျꩬ့်ဂ,။ ။ တၢင်းမိူင်းခိပ့်ပၢခ်, ꩭိုင် မဝ်,ꩭူꩬခ်။

✱ ꩭဝ်;ဝ,လြꩭော:တိ။ ။ သင်ခခေ် ꩬဝ်းခဲ့ ꩭိုင် ꩡဝ်;ပိခ်တꩡပးꩭူ;လွ်ꩡျ;?

* မုၼ်ၸဝ်ႈၵျွၵ်ႉၵႃႉ။ ။ ပိၼ်ႇတၢင်းပဵၼ်ၽြူးပိၼ်ႇ ၸဝ်ႈ ၵေႃႉတမၵိူဝ်ႈ ၸဝ်ႈဝႃႉလြသေႃးတီ သၢင်ႇၶၼ် ဝၢႆးလင်ၽြူးပိၼ်ႇၸဝ်ႈ ၵေႃႉတမ ၵဝ်ၶိုပ်ႉပၢၼ်,ယဝ်ႉၶၼ် ၵၼ်ပိၼ်ႇၸဝ်ႈ ၸွၼ်းတႃႉ ၸလႈ မၢၵ်,ၼူဝ်,ၶိုပ်ႉပၢၼ်, ၵၼ် ဝႃႈၶၼ် ၸွင်,ယင်းသိုပ်,လၢမ်းတၢမ်းၵၼ် မီး မႄးယူႉ,ၼႃႈႁိုဝ်? မဝ်,မီးယဝ်ႉၼႃႈႁိုဝ်?

* မုၼ်ၸဝ်ႈၵျွၵ်ႉၵႃႉ။ ။ ယင်းမီးလႆႈဝႃႈၶႆ ဝၢႆးလင် ၽြူးပိၼ်ႇၸဝ်ႈ ၵဝ်ၶိုပ်ႉပၢၼ်,ယဝ်ႉ ၶၼ် ၸဝ်ႈၸွၼ်းတႃႉ,လွႆၼဝ် ၶိုပ်ႉပၢၼ်,လွႆ ၼဝ် ပိၼ်ႇၵၼ်သိုပ်,တၢမ်းလၢမ်းၵၼ်မီးမႄး ၸွၼ်,ၸွၼ်,သၢၵ်ႈသၢၵ်ႈ ၼၢၼ်းထိုင် ပီႊသႃႉ သၶေႃ,လႆႈ 1050 (ႁွၵ်းပၢၵ်ႇၸဝ်ႈသိပ်း) ၸဝ်ႈ တိၵ်ႉသမၸလးသမ်ႉပေႃႉ။

* ၸဝ်ႈဝႃႉလြသေႃးတီ။ ။ သၢင်ႇၶၼ် ၶိုပ်ႉ ပၢၼ်,သုတ်းၵႂႈ ၸဝ်ႈတိၵ်ႉသမၸလးယဝ်ႉၼႃႈ ႁိုဝ်?

* မုၼ်ၸဝ်ႈၵျွၵ်ႉၵႃႉ။ ။ ပႆ,သုတ်းလႆႈ ယင်း တၵ်းမီးႁူႉ, တေႃႉထိုင် သႃႉသၶေႃ, ႁႂႈႁွၵ်းၶီႈ ပီႊမိူင်းႁွၼ်,။

* ၸဝ်ႈဝႃႉလြသေႃးတီ။ ။ သၢင်ႇၶၼ် တၢင်း ႁူႉ,ၶိုပ်ႉပၢၼ်, တေမီးတီႈလွႆ မိူင်းလွႆ တီႈၼႃႈ တီႈၵၼ်တေၵႃးထုၵ်ႈတြူးလႆႈၶိုပ်ႉပၢၼ်, လီလီၶၼ် ၼႅၼ်းတေႃႈမွၵ်,လၢတ်ႈၸၶပၼ် ၼႃႈတၸပးတေႃႉသေၵမ်းၼႃႈ။

* မုၼ်ၸဝ်ႈၵျွၵ်ႉၵႃႉ။ ။ သၢင်ၶင်, ၵဝ်လႆႈႁူႉ ၸမ်ႉ မီးၶိုင်းဝိၸၶေးမႁႃႉဝႃႉ, ၵတ်ထၵထႃႉ သြူႉ,ၸဝ်ႈၼဝ်ၸၶဝ်ႇၶၼ် "ႁူၼ်းလုၵ်ႈဝၼ်းပုတ်ႉ ၶိုင်းမိူင်းၵေႃးသမ်,ၼီ, တီႈတိၼ်လွႆၼူဝ်းၼွင်, တွင်,ၶၼ် ၵၼ်ပိၼ်ႇ လေႃႇၵုတ္တရ ရတၼႃ

ၸဝ်ႈ ၸလႈ သႃႉသၶေႃ,ၶႆ တေႃႁိုဝ်ႈႁိူင်း ၶိုင်းသွင်ႁွင် ပီႊလိူဝ် သၢမ်ႁွၵ်ႈပီႊယွမ်း ၼျွတ်ႈၶၵ်ႈၸဝ်ႈ တၵ်းမီး ၵဝ်ႈႁုၵ်ႉတေ,ၵိူဝ်ႈ"ၶႆ ၶိုင်းဝိၸၶေး မႁႃႉဝႃႉ, ၵတ်ထၵထႃႉႁေႃး ၶင်,ၶႆယဝ်ႉ။

ၵမ်းၶၼ် ၸဝ်ႈဝႃႉလြသေႃးတီ တၢင်, လဝ်ႈထၢမ်ထိင်ႈဝႃႈ–

"ၵၼ်,တေႃးၼႃႈၸဝ်ႈသြူႉ ၼူဝ်းၼွင်,တွင်, ၶၼ် မီးတီႈၵရပ်ႈမိူင်းလွႆ တီႈၼႃႈၶေႃး ၸဝ်ႈ"

ၵမ်းၶၼ် ၸဝ်ႈသြူႉ,တေႃႉလူင် ၵျွၵ်ႉၵႃႉ ၸင်,ဝႃႈ–"မီးၵႂႈမိူင်းႁဝ်းၶႆယဝ်ႉ၊ ပႂႈႁွင်,ႁွမ်း ၸိင်းၸၵိင်း ၼၢဝ်,ဝၼ်းတူၵ်းမၢၼ်ႈမႂ်ႇသၢင်းၶေမ် တီႈထမ်ႈလူင် ၵၼ်ၶိုင်ႈၶၼ် ၸဝ်ႈပုတ်ႉထ ၶေးသ မႄးတွၵ်,ၵၢမ်းၸပးပၼ်ဝႆႉ ပႂႈၶေႃႈ ၼေ ထမ်ႈလူင်ၶၼ်ယူႉ,ယဝ်ႉ"

ၸဝ်ႈဝႃႉလြသေႃးတီၵေႃႈ ပေႃးဝႃႈ လႆႈ ငိၼ်းႁူမ်းမုၼ်ၸဝ်ႈၵျွၵ်ႉၵႃႉ,သြူႉ,တေႃႉလူင် ပူင်လၢတ်ႈမႄး ၶင်,ၶၼ်ယဝ်ႉၵေႃႈ ယိၼ်း ပိၼ်ႇလွႆႁူမ်ၸုမ်းသိုဝ်းသေၸလႈ ယုၵ်ႉမိုဝ်း တၢင်,ႁူဝ် ၼုပ်ႉၼဝ်,လဝ်ႈလၢတ်ႈယွၼ်းၵဝ် (ၵၶရၺႃတ်ႈ) ၵယူႉ,ၵၼွင်ႉၵမ်းလီဝ် ၸဝ်ႈ ဝႃႉလြသေႃးတီ လဝ်ႈဝႃႈ–

"ပေႃးဝႃႈ မီးၶင်,ၶႆၵေႃႈ ၵၼ်,တေႃးၼႃႈ ၸဝ်ႈသြူႉ,ၼွင်ႉပၼ် ၼႃႈတၸပးတေႃႉသေၵမ်း ၼႃႈ၊ ႁႂ်ႈလႆႈမိူဝ်းသၢင်းၵမ် ၵႃးထုၵ်ႈတြူး ၵႂႈ တီႈႁူးထမ်ႈၶၼ်သေၵမ်းတီႈၼႃႈ။"

ၵမ်းၶၼ် မုၼ်ၸဝ်ႈၵျွၵ်ႉၵႃႉ,သြူႉ,တေႃႉ လူင်ၵေႃႈ ၸင်,ပၼ်ၵယူႉ,ၵၼွင်ႉပၢၵ်,ဝႃႈ "ၼႂ်ႈ ႁူႉ,ၵေႃႈ ႁူႉ,တႃႉ"ဝႃႈၶႆ။ ၵမ်းၶၼ် ၸဝ်ႈဝႃႉ လြသေႃးတီၵေႃႈ ႁွမ်းမိုဝ်းသိပ်းၶိုဝ်ႉ ယုၵ်ႉ

တၢင်,သီႈမွမ်ႈၸွမ်ႁူဝ် ႁွမ်းတူဝ် ႁူဝ်,သေ,သေ ယွၼ်းပူႉ,သေႃႉ,ၵၼ်,တေႃးယဝ်ႉ တူဝ်ၼိင်းသုတ်ႉ ၵွၵ်,ႁူၼ်လင်လွႆးလွႆးယဝ်ႉ ၼေႃတ်,ယၢၼ်လူင်း ၵျွင်းႁူႉ, ၶင်,ၶၼ်ယဝ်ႉ။

5

ၸဝ်ႈဝႃႉလြသေႃးတီ

ႁူႉၸူးထမ်ႈ

လွႆၵေႃႈပိၼ်ႇလူၺ်ႈၼင်းၵၢမ်, တၶၼ်းၼူဝ်း ၸဝ်ႈသေၸလႈ ၸဝ်ႈၵေႃႈ မဝ်,ႁူႉသိၼ်ႈတႃႈ သၢႆတၢင်းလႃးလႃး သိၼ်ႈတၢင်းၵၼ်တေႁူႉ, ၸူးထမ်ႈၶၼ်ၸလႈ ၵရပ်ႈႁွၵ်းၶၼ်ၵေႃႈ တေႃႈၸဝ်ႈ ယင်းၵမ်,တွၼ်ႈမႄးႁွတ်ႈမႄးၼဵဝ် သေပွၵ်ႈတေ ပိၼ်ႇလူၺ်ႈ ၼိပ်ႉသႃႉသၶေႃ, ပၢၵ်ႈလွင်ႈ ၸၶတေႃင်းသေၸလႈ ၸဝ်ႈၵေႃႈ ပႆ ႁူႉ,တွတ်ႈတွတ်ႈ တတ်းတတ်းလတ်းႁူႉ, တေႃႉ, ပေႃးၼဵဝ်ႁွတ်ႈ ပၢၵ်,ၶႄႈႁူးထမ်ႈၶၼ် ယဝ်ႉ။ ၸဝ်ႈၵေႃႈ လႆႈႁူႉ,တူလၺ်ႈႁၼ် ၵၼ်ပိၼ်ႇ လိၵ်ႈၵၢမ်းၸပး တွၵ်,ၸပ်းဝႆႉတီႈၼေထမ်ႈ ၶၼ်သေ ၵမ်းၶၼ် ၸဝ်ႈၸင်, ၵိုတ်ႉၼူၼ်ႉဝူၼ်ႉ ဝႃႈ တူဝ်လိၵ်ႈၵမ်းၸပးၶႆ မၼ်းထိုၵ်ႈလႃးၵဝ် ၵမၢၼ်,ယဝ်ႈ။ မၼ်းပၼ်ပျူႉ,တိၵ်ႈၵဝ် ၵ မၢၼ်,ယဝ်ႈ ဝႃႈၶႆသေၸလႈ ၸဝ်ႈၸင်,ၼုၵ်း လွႆလႆႈ ၼႆႈလွႆထူပ်း ၸတုပါရိသုဒ္ဓိ သိၼ်လူင် သီ,သိၼ်ႈၶႆ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ သီလ ၶႆ ပိၼ် ငဝ်ႈႁၢၵ်ႈမၼ်းယဝ်ႉ။ ပၸွႆႉသေးလေးပႄးၶႆ တၵ်း တေႁွတ်းႁိုဝ် ႁူၺ်ႈမၼ်းပေႃးၸိုၼ်ႈသၢင်,

မူတ်းသုၺ် ၸမ်းၶေႃးၶႆယူႉ,။

ၵမ်းၶၼ် ၸဝ်ႈၵေႃႈ ပေႃးလၵ်းၵိတ်းမိူင် ၸုၵ်းၶိမ်လိမ်းၼိင်းႁူႉ, ၵပ်ႉၵွၼ်,ၵမ်းၶိုင်ႈယူႉ, ယဝ်ႉ။ ၵမ်,ပေႃးႁိုင် ၸဝ်ႈၸင်,သတိ ၶိမ်တူဝ် မီးမႄးၼိုၼ်းသေ ၸဝ်ႈၸင်,ၵတိၵ်ႉထၢၼ်,ဝႃႈ "ႁွမ်းၶင်, တူဝ်လိၵ်ႈၵၢမ်းၸပး မီးၸပ်းၼေ ထမ်ႈဝႆႉၶႆ သၢင်ႁွၺ်ႈၵဝ်မၢၼ်,မၢၼ်, သၢင်ထိုၵ်ႈ ၵဝ်ပျူႉ,ၸုသႃႉ,သၶေႃ, ႁိုဝ်ႈႁိူင်းပိူင်းသုၺ်ႁူႉ,ၶေႃႈ မိူဝ်းႁိုင်ၸမ်ႉ မိူဝ်ႈၶႆ ယႃႉႁူၺ်ႈတၶၼ်းပူၼ်ႉ ပထမ တႃႉ,ယၵႃႉ, ၼူးၼျွတ်ႈထိုၵ်ႈၶႆ ႁူၺ်ႈပေႃႉမႄး သေ ၵမ်းတႃႉ" ဝႃႈၶႆ။ ပေႃးဝႃႈဝႆႉ ၵတိၵ်ႉထၢၼ်, ၶိုင်းၸွႆၶင်,ၶႆယဝ်ႉၵေႃႈ ၵမ်းၶၼ် ၸဝ်ႈၸင်, ၼဝ်ႈထိုင်ၵႂႈၶိုင်းႁူင်ထမ်ႈၶၼ်သေ ၸမႄးပတ်း ၸမႄးၼဵဝ်ႈ တီႈယူႉ,ၵွင်ႈၶင်ႈသေ, ၼျူႉ,လီလီ ငၢမ်းငၢမ်းယဝ်ႉ ၸမႄးတူဝ်ၶင်ႈၼွႆ, ႁုတ်,လီလီ ငၢမ်းငၢမ်းသေ ပွႆးမျူးၵႃးထုၵ်ႈ ၼေႃ,ဝၶေႃ, ၵမ်,မထၢၼ်းယူႉ, တီႈ ၶၼ်ႈယဝ်ႉ။

6

ၸဝ်ႈဝႃႉလြသေႃးတီ

ၸလႈ မူးသိုဝ်းငပိုဝ်း

တီႈႁွၵ်းၶႆ ၶိုင်းပပ်ႉလိၵ်ႈ လွင်ႈၼိုဝ်းသေႃး တီ ၸလႈ ၼိုင်ႈၼေႃ,သႃႉ,(ၸတ,ၶႄႈလိၵ်ႈ 7 ႁူႉ,) ၼိင်းၵၼ်ႈၼမ်းတီမ်ႈၶၼ် ၸၶဝ်ႇဝႃႈ မိူဝ်ႈပူၼ်ႉ မႄး ႁွမ်းႁွမ်း 300 (သၢမ်ပၢၵ်,) ပီႊၶၼ် ႁွမ်း ၸိင်းသၵိင်း ဝၼ်းတူၵ်း မၢၼ်ႈမႂ်ႇသၢင်းၶေမ် တီႈထမ်ႈလူင် လုၵ်ႈၶိုင်ႈၶၼ် မီးပိၼ်ပွင်,သၢမ်

ႁူး မီးၶဝ်ႈမုၼ်တူၼ်ၼိူင်ႈ ႁူဝ်ႈပၢၼ် 30 ႁိမ်းႁွမ်းၼၼ်ႉ သိၵ်ႉၼႃႉဝႃႉ သိပ်းၼိူင်ႈယၢၼ်ႊ ၼၼ်ႉ မိူၼ်ႈၽွင်း တၢင်းယူႇလီတီႇမ်ထူၼ်ႈ၊ ႁိူင်း တူဝ်ႁိူင်းႁဵဝ် တိူဝ်ႉၵိၼ်,ၼိၼ်လီ၊ ၼင်ႈၽေႈလိူင် ၵမ်,ပေႊၵဝ်, ပေႊမွႆႉ,သေ ၼင်ႈၸူႆ,ၶုတ်,ဝႆႉ ယူႇ၊ မၢၵ်,တၢတူဝ်းသၢမ်သွၵ်,ယွမ်းယွမ်း သွင် သွၵ်,လိူဝ်လိူဝ်သေ မိူၼ်ၸၢင်ႈၵဝ်ႁဵဝ် ပႂ်ႉတီႈ လူမ်းမဝ်ႈလူမ်းၵွၵ်, ၵဝ်ႁဵဝ်ၼီမ်တီႈလူမ်း မဝ်ႈလူမ်းၵွၵ်,ဝႆႉ ၵမ်,ၼၼ် တေလႆႈဝႃႈ ႁိတ်းၵၢၼ်တူဝ်ၼီမ် ႁဵဝ်ၼီမ်ၼႆႉၵိုဝ်။ ယၢမ်း ၽွင်းၼင်,ၼၼ် မီးပူ,လႃႈၼိူဝ် မူးသိူဝ်းၵေႃ ၼိူင်ႈ ၼင်ႈၼူဝ်းၵဝ်,မွင် တင်း တိုဝ်းၵုပ်းမွႆႉသိုင် မူၼ်,ၼမ်ႉမဝ်ႈ ပႊၵၢင်,ပႊပိုၼ် တင်းမူၵ်,ပိုၼ် သေ ၸလ,လႃႈၵွၼ်ႊၽိဝ် ႁိမ်းၼေႃႈထမ်ႈ ယၢမ်းဝၼ်း ၵိူဝ်ၼိူဝ်း ႁမ်လပ်ႉလွႆ မိူဝ်းၼၼ်ႉ ငဝ်းဝၼ်းၵေႃႈၵူၼ်ႈသေ လိူင်ဝဝ်းႁဝ်ႈႁဝ်း ၵေႃႈ ႁၢင်းငၢမ်းယူ,ၼႂ်းထမ်ႈ။ ၵၼ်ပိၼ် သႃႇတၢမၼ်းပူ,မူးသိူဝ်းၼၼ်ႉ ႁင်,ၵူ, မိူဝ်း တူဝ်ႁၼ် ႁဝ်ႈဝႃ,ငၢမ်းတီ မီးယူ, ၼႂ်း ထမ်ႈၼၼ်ႉသေၸလ; ယိၵ်ႉတူဝ်းမဝ်ႈၵူ,ဝႃႈ တၵ်းပိၼ်မိဝ်းသင်ၼႆ ၵမ်,ထၢင်,ႁိင်ႈလီ သမ်ႉမီးသီငဝ်းဝဝ်းလိူင် ၵၢပ်ႈၸၢင်ႈမိူၼ်ပိူင် တူဝ်ၵူင်ယီးၽေႃၼ်းဝႆႉၸလ; မူးသိူဝ်းၵေႃႈ ဝူၼ်ႉ ဝႃႈ တၵ်းပိၼ်တူဝ်သင် ၵၢမ်းၵေႃးၼႆသေ လီပ်ႈၵူ,လီပ်ႈမႃး ၵျမ်,ၵၢင်ႈၸၢင်ႈႁိၼ်း တႃ, တေပိုတ်းမဝ်ႈၼႂ်းထမ်ႈယူ,ယဝ်ႉ။

ႁဝ်ႈဝႃ,ငၢမ်းတီၵေႃႈ ၸိၼ်းသိင် တိၼ် ၵၼ်ယိပ်,ယွမ်,ယိပ်,ယုမ်း မေႊမႊ ၼၼ်ႉ ၼုၵ်းၼူၼ်ႉဝူၼ်ႉပွင်,ဝႃႈ တၵ်းႁဵဝ်ႈတင်းမူး သိူဝ်းမဝ် တဝ်ထိုၼ်,မႊၼႆၸလ; ႁင်,လွတ်ႈ ၶေႃႈၵႃႈ,ထႃႉ,ဝႃႈ "သဗ္ဗသတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု" ၼႆယူ,။ မိူဝ်ႈၼၼ်ႉ ပူ,လႃႈၼိူဝ်ႉမူး သိူဝ်းၵေႃႈ ႁင်,ယုၵ်ႉၵၢင်, တၢင်,ပိုၼ်မၼ်းသေ ၵုတ်,သွႆ,ယိူဝ်းသွႆ, ႁဝ်ႈမုၼ်တူၼ်ၼၼ်ႉ ႁွပ်ႈ ပိူဝ်ႈ ႁိူင်းမိတ်ႉတႃ,ပျမ်,မႃ, ၸိၵျႃ,ၵ ၵိုဝ်။ ၵမ်, ၼၼ် ယွၼ်ႉႁွပ်ႈ မီးငဝ်ႈလွင်ႈမၼ်း သေပိူင်ပိူင် ၵိုဝ်။ တၢင်းယၼ်,ၵၢင်ႈမူးသိူဝ်းၼၼ်ႉ ၵမ်, ပိၼ်မႊလႆႈ ၵမ်,တီမ်ထူၼ်ႈလႆႈ ယိူဝ်းပွၵ်ႈ ၼိူင်ႈ ၵမ်,တိူဝ်ႉလႆႈ ယိူဝ်းထိင်ႈပွၵ်ႈသွင် သႃႇ ၵၢင်,ယင်းၵမ်,တိူဝ်ႉပိုၼ် ယိူဝ်းထိင်ႈ ပွၵ်ႈသၢမ် ၵမ်းလိူၼ်း ၵၢင်,မႊတိူဝ်ႉတူဝ်မၼ်းမိုၼ်း ၼင်, ၵဝ်,။ ၽဝ်,ၼၼ်ႉ မၼ်းၵေႃႈဝူၼ်ႉဝႃႈ တၵ်း ပိၼ်ပိူင်သင်ႁမ်းၼေႃး ႁူႉပေႊလႆႈႁူႉ လီလီ ငၢမ်းငၢမ်းၼႆႉ ၵဝ်တေမဝ်ႈၵူ,တၢင်းၼႂ်းႁိမ်း ႁမ်သေ ယိမ်ႈတူဝ်း သေ,သေ,မျ,မျ,ၼႆသေ မၼ်းႁင်,မဝ်ႈႁူးၼႂ်းထမ်ႈ လႆႈႁၼ် ႁဝ်ႈရ ႁၢၼ်း ႁဝ်ႈဝႃ,ငၢမ်းတီ ၼင်ႈႁၢင်းငၢမ်း ယူ, ၼင်,ၼၼ်ၸလ; မူးသိူဝ်းၵေႃႈ ၵဝ်မိူဝ်း တူပ်းၵူၵ်းတူၵ်းႁဵဝ်သေ မၢင်ႉၼဵတ်ႈၼုပ်ႉဝႆႉ ၵမ်း လိူဝ်ယဝ်ႉ။ ပၢၵ်,ဝႃႈ "ၵေႃး ၵဝ်ၼႆ ၽိတ်းလူင် ၽိတ်းလၢင်ယဝ်ႉ။

ၵဝ်လႆႈၽိတ်းမိၼ်ႈ ႁဝ်ႈမျၢတ်ႈမုၼ်ယႂ်, ၽိုင်းၼမ် ၵမ်သိၼ်ၵမ်ထမ်းဝႆႉၸလ; ၵၢင်,ၵဝ် ႁင်,ပေႊ မဝ်,တိူဝ်ႉလႆႈ မဝ်,လၼ်,လႆႈၵွႆး" ဝႃႈ ၼႆသေ ၵူမ်ႈၵွမ်းၼွမ်းႁူး ႁဝ်ႈယူ,။ ၵမ်း ၼၼ်ႉ ႁဝ်ႈဝႃ,ငၢမ်းတီ ႁင်,ႁွင်ႉမၼ်းဝႃႈ "မႊတႃႉ မႊတႃႉ မႊတႃႉ ၵိူဝ်း.... ၵဝ်တေ ၸေႃးၵျႃႊပၼ် ႁွင်,မိုဝ်းတေထွမ်,ၵိုဝ်"ဝႃႈၼႆ မိူဝ်ႈၼၼ်ႉ ပူ,မူးသိူဝ်း ႁင်,လဝ်ႈဝႃႈ "တၵ်း ထွမ်,တီႈမႃႈၵေႃႈႁဝ်ႈ"ၵမ်းၼၼ်ႉ ႁဝ်ႈၵဝ်း

ႁင်,တၵ်းသၢင်းၵျူဝ်, ၸေႃးၵျႃႊပျူးပၼ် ၵ သူဝ်, ၵၢၵုသူဝ်, ၵၢၵျူဝ်း ၵၢပ်တ်ႈသွင်ပိူင် ၵၢ တိတ်ႉ ပတ်ႉႁုပၢၼ်, ၵၢၼေ,ၵၢတ်ႈ ၵ,လသၢမ် ပႊ သတ်ႉႁႃ,သီ,ပႊ မွႆးမျူးလၢတ်ႈၸၼ ၸၽ ပၼ် ၵူႈသမ်,သိၼ်ပိူင်ယူ,ယဝ်ႉ။

ယၢမ်းၽွင်း ၸေႃးၵျႃႊသင်,သွၼ် ပွၼ်ႈ ၸၼ ၸၽပၼ် မူးသိူဝ်းဝႆႉယူ,ၼၼ်ႉ ၵလိူၵ်ႈၵ ၸလ, သမ်ႉမီးလိူၵ်,တူဝ်ၼိူင်ႊမိၼ်မႊ ၼူပ်းၵၢပ်ႈ မိၼ်မိူဝ်း ပူ,မူးသိူဝ်းဝႆႉယူ, သႃႇတၢႁဝ်ႈ ႁင်, တူဝ်းႁၼ်ၵမ်းလိူဝ်သေၸလ; ႁဝ်ႈႁင်,ဝူၼ်ႉ ဝႃႈ ၵဝ်တေႁၢမ်းႁဵဝ်မၼ်းလူးၵွၼ်, ပူ,မူးသိူဝ်း ၼႆႉ ၵွႆးမဝ်ႈပိၼ်သၢၵ်ႈသေ,ဝႆႉ ၵႃႈၼႆႈၼႆ ႁဝ်ႈ ႁင်,ဝႃႈ"လိူၵ်,ၼုပ်းမိၼ်မွႆး ပေ,သေၸလ;"ဝႃႈ ၼႆ ပူ,မူးသိူဝ်းလဝ်ႈဝႃႈ "မဝ်,ပေ,လႆႈ ၵမ်, ႁတ်းပေ, ၵမ်,ႁတ်းၵၢဝ်တၢတီႈမႃႈ" ႁဝ်ႈ ဝႃ,ငၢမ်းတီႁင်,ဝႃႈ "ၵွပ်ႈသင်သမ်ႉဝႃႈ ၵမ်,ႁတ်းပေ, ၵမ်,ႁတ်းမႃႈတၢႁမ်းၶေႃး၊ လွင်ႈၵမ်,ႁတ်းၵဝ်တၢၼႆ ၼိူင်ႊႁဵဝ်မွႆးပိၼ်ၵိုဝ် ဝႆႉ"ဝႃႈၼႆ။ ၵမ်းၼၼ်ႉ ပူ,မူးသိူဝ်း ႁင်,လဝ်ႈဝႃႈ "ႁဝ်ႈႁဝ်းၸေႃးၵျႃႊ ပၼ်ၵဝ်မႃႈ ပေႊပေ,ၼႆ မိူင်းၵၢၸပ,သီ,ပႊၼၼ်ႉ ပိုတ်,ၵူင်ႈလႊၵူင် ၸတ်ႉၸတ်ႉတီႈမႃႈၼႆၸလ; ႁင်,ဝႃႈ ၵဝ်မႃႈ မဝ်, ႁတ်းပေ,လႊလႊတီႈမႃႈ" ဝႃႈၼႆ ႁဝ်ႈဝႃ, ငၢမ်းတီ ႁင်,ဝႃႈ-

ပေႊၼႆၵဝ်ၸေႃးၵျႃႊပၼ်မွႆး ႁွင်,မွႆးယုမ်, ၵိုဝ် ဝႃႈၼႆ-

* ပူ,မူးသိူဝ်း- ၵေႃးပိၼ်ၵၼ်ယုမ်,တီႈမႃ ၵေႃႈ.... ႁဝ်ႈ။

* ႁဝ်ႈဝႃ,ငၢမ်းလေႊတီ- မွႆးႁွင်,မၢမ်,လႆႈ ၵ တိသိႁဵဝ်ႉႁႃ,ယူ,ၵိုဝ်?

* ပူ,မူးသိူဝ်း- မၢမ်,လႆႈတီႈမႃႈၵေႃႈႁဝ်ႈ။

* ႁဝ်ႈဝႃ,ငၢမ်းတီ- ပေႊႁိူဝ်ႉၼႆ မၢမ်, ၵၢဝ် သၵၼေ,ၵင်,သေတႃႉ ။

* ပူ,မူးသိူဝ်း- ၵေႃး မိူဝ်ႈၼႆ မမ်ႈၵူ,ယဝ်ႉတီႈ မႃႈ။ မိူဝ်ႈၽုၵ်ႈ ႁင်,ၵွၼ်ၵၼ်မႊ တင်းလုၵ်ႈ တင်းမေး တီႈမႃႈၵေႃးႁဝ်ႈ။

* ႁဝ်ႈဝႃ,ငၢမ်းတီ- ၵိူဝ်ႈလီယဝ်ႉ ဝၼ်း ၵေႃႈ မမ်ႈယဝ်ႉ။ မိူဝ်းၵေႃႈ မိူဝ်းသေၵွၼ်,ၸလ; ဝႃႈၼႆ။

ယၢမ်းၼၼ်ႉ လုၵ်ႈႁူင်းလိၼ်းဝၼ်းလူင် ၵေႃႈ ႁူမ်တူၵ်းမူၵ်းၸႃႇ ၽႃႇ,တၢင်းဝၼ်းတူၵ်း ၼၼ်ႉသေယဝ်ႉ ပူ,လႃႈၼိူဝ်ႉၵေႃႈ သုတ်ႉသႂ်ႈမႂ်ႇ ၵွၵ်, ပွၵ်ႈဝႂ်,ႁူၼ်လင် မိူဝ်းၵူ,သေယဝ်ႉၸေႃး၊ ပေႊဝႃႈ ပွၵ်ႈသႂ်,ဝႂ်,ၼိုၼ်းမိူဝ်းႁွတ်ႈထိုင် တမ်ႈ တီႈ ၵိင်,ထွင်,ၵိူၼ်းယေးယဝ်ႉၵေႃႈ ႁင်, တၵ်းလွင်ႉၵဝ်လုၵ်ႈလၢင်းၼေၢင်းမေးမႊၼင်ႈ သေ မိူဝ်းၵွၵ်,မွၵ်,လၢတ်ႈၸၼပၼ် လွင်ႈလႆႈ ၵူ,ႁူပ်ႉထုပ်းမိၼ်ႈမၢၼ်ယႃး ႁဝ်ႈၵၼ်ႁၢင်း ၸေႃး ၼင်းထမ်ႈ ၵၼ်ပိၼ်လုၵ်ႈမေးမၼ်းၵေႃႈ ယိၼ်းပိၼ်မေႃႈႁူမ်ႁုမ်းၽႂ် မေႃႈယႂ်,ႁုမ်းၼမ် ယုမ်,ယမ်ႁွမ်းၵမ်းလိူဝ်ယူ,ယဝ်ႉ။

(ၵၼ်ပိၼ်မူးသိူဝ်းၼႆ ၼိၼ်းၼၼ်ႉ တင်း ၼိၼ်း ၼွၼ်းပေႊၵမ်,လပ်း ႁဵဝ်မၼ်းၵူ, ႁပ်း ယူ, တီႈၵၼ်ႁဝ်ႈရႁၢၼ်း ၵႃႈထုၵ်ႈၸေႃး ၵႃႈၼင်းထမ်ႈၼၼ်ႉယူ,ယဝ်ႉ။) ပူ,မူးသိူဝ်းၼႆ ႁိုဝ်ႈမၼ်းၵွင်ႉဝႃႈ ငပိဝ်းၼႆယဝ်ႉ။ ထိၼ်ႈဝၼ်း ၼိူင်ႈ မၢဝ်းယၢမ်းၵၢင်ၼင် ၽေႃႉသွႆပ်ႉလႃႈၼၼ်ႉ ၵၼ်ပိၼ်မူးသိူဝ်း ငပိဝ်း မဝ်ပေႊၸမ်ႈလုၵ်ႈ ႁင်,ၵဝ်မဝ်ႈၼမ်ႉတၢင်းၵိၼ်သေ ၵွၼ်ၵၼ် ၵူ,ႁူးထိုၼ်, ပႃ,မွႆႉသၢင်းၼေၢမ် ၵႃႈတီႈ ထမ်ႈႁူး

ၵူႊမၢင်ႇၶၼ်ႈ ႁွတ်ႈလိူင်ၶႄႈ ၸမ်ႈယဝ့်ၵေႈ လၢင်ႇ,ၵၢဝ်ၼဝ်ႈၶမ့် တၢင်းၵိၼ် ၵၢၼ်ၼဝ်ၵိၼ်း ၵူ,ၶၼ်ႈ ၶွပ်,ယိုၼ်ႈဝၢင်းပၼ် လဝ်ႈဝႃႇလႅ ၵၢဝ်းတီ လီလီငၢမ်းငၢမ်းသေယဝ့် လဝ်ႈလၢင်ႇ, မျူႇပၼ် ပူင်ပၼ် ၵျႃႈၼဝ်ႁပ့်တုင်းၵၢဝ် သရၶေ, ႁင်,သၢမ်ပိူင် တင်း သိၼ်သီ,လႁျႈပႃး ၵျႃႈၼဝ် ဝႃႈလွမ်း။

7

မူႊသိူဝ်းၼဝ်

ၼၢမ်,ႁင်,တုင်းသိၼ်

အဇ္ဈတၱေ	– ယနေ့ကိုအစပြု၍၊
ပါဏုပေတံ	– အသက်ထက်ဆုံး။
ဗုဒ္ဓံ	– ဘုရားမြတ်စွာကို၊
သရဏံ	– ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊
ဂစ္ဆာမိ	– မှတ်ပါ၏။
အဇ္ဈတၱေ	– ယနေ့ကိုအစပြု၍၊
ပါဏုပေတံ	– အသက်ထက်ဆုံး။
ဓမ္မံ	– တရားတော်မြတ်ကို၊
သရဏံ	– ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊
ဂစ္ဆာမိ	– မှတ်ပါ၏။
အဇ္ဈတၱေ	– ယနေ့ကိုအစပြု၍၊
ပါဏုပေတံ	– အသက်ထက်ဆုံး။
သံဃာ	– သံဃာတော်မြတ်ကို၊
သရဏံ	– ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊
ဂစ္ဆာမိ	– မှတ်ပါ၏။

(ၼတ,ၵၢဝ်ဝၼ်းမိူဝ်ႈၶႂ်ႈႁူ, တေႃ,သိင်ႈ လူဝ်ႈသုတ်းပၢၼ်ၶၼ်ႈ တီႈၽြႃးပိၼ်လဝ်ႈ တီႈတြႃးတေႃ,လဝ်ႈ တီႈသင်,မျ,တေႃ,လဝ်ႈ ၶၼ်ႈ ၵဝ်မျႈပိုင်ႈၵိင် ႁူဝ်းၵွႆႇၵိူဝ်းလီ ႁူႈလဝ့် ၶႂ်ဝၼ်းၼမ်ႈ ၵၢမ်,လူင်ၵၢမ်,လိူမ်း မၢတ်ႈမၼ်ႈ တွင်းၵိမ်း တီႈမျႈယဝ့်) ၶႂ်ပိၼ် သရၶေ,ႁင်, သၢမ်ပႃးယဝ့်။

သိၼ်သီ,လ ႁျႈပႃးလမ့် –

(1) ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(ၵျႈပိၼ်သတ်းတဝ, တူဝ်မီးလွဵတင်း လူင် ၵၢမ်,လီၵၢဝ်တၢႆ တေလိူဝ်ႈၼဝ,ပၢၵ်ႈ ပူင် ဝၢင်းယဝ့်။)

(2) အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(ၵျႈပိၼ်ၵၢၵ့်လႃ,ၼူဝ်းၼွင်ပိူၼ်ႈၶၼ်ႈ ၵၢမ်,လီလၵ့်ၵၢဝ် တေလိူဝ်ႈၼဝ,ပၢၵ်ႈ ပူင်ဝၢင်း ယဝ့်။)

(3) ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(ၵျႈတီႈလုၵ်ႈမေးပိူၼ်ႈ ၵၢမ်,လီယ,ႁဝ်း ၽိတ်းပိူင်ႈ တေလိူဝ်ႈၼဝ,ပၢၵ်ႈပူင်ဝၢင်းယဝ့်။)

(4) မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိ ယာမိ။

(ၵျၢမ်းပိတ်ႉလိၼ်ပိူၼ်ႈ ၵၢမ်,လီတၢၼ်ႈ လၢတ်ႈ တေလိူဝ်ႈၼဝ,ပၢၵ်ႈ ပူင်ဝၢင်းယဝ့်။)

(5)သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(ၵျႈပိၼ် ၵမ့်လေႃ, လေႃ,လႃ, လဝ်ႈယ, ပိင်းပၢင်း လႁူ, ၵၢၼ်လၢင်ႈမဝ်းမိင်းတင်း

ပပ်ႉမၢႆၵိမ်း ပီႊႁွၼ်းၼမ်း ၵျွင်းလွႆၵၢဝ်းတီ ႁွင်းၶွင်းၾေႇ ၸိင်းၵျႃင်း

လူင်ၶၼ်ႈ ၵၢမ်,လီၵိၼ် ၵၢမ်,လီသုတ်, တေလိူဝ်ႈသျူင်,ၵျိၼ်,ၼဝ,ပၢၵ်ႈ ပူင်ဝၢင်းယဝ့်။)

ၶႂ်ပိၼ်သိၼ်သီ,လႁျႈပႃးယဝ့်။

ႁျႈၼဝ် ၶပေႃႈယမ်ၵမ်ၵိၼ်,တေႃ,လူဝ်ႈ တေႃ,ပၢၼ်ႁူ, ဝႃႈၶႂ်ယူ,ယဝ့်။ ငပိဝ်းၼဝ်ၵေႈ ႁပ့်ၼၢမ်,ၵၢဝ် ယဝ့်တူဝ်ႈလီငၢမ်းသေ သု,ထု ၵၢၶုမေးတၶေ,ယဝ့် ယွၼ်းၼၢမ်,ၵိတ်းပိၼ် ပလဵ့်လေးလေးပႃး တ,ယၵ, ၵမ်းလိဝ်ၼလႈ လဝ်ႈၵေႈ ႁပ့်ပိၼ်တၵ,ပလဵ့်လေးသီ,ပိူင်ႁူ, ၵမ်းလိဝ်ယဝ့်။

တီႈၶႂ်ႈ လင်,ဝႃႈ တၵ,ၽူႈၵၢၼ်ၼၢမ်, ထွၵ်ႈပမ့်ပၼ် ပလဵ့်လေးလေးပႃး ငဝ်ႈတူၼ်မူး မႃး လဝ်ႈသြ,တေႃ,လူင် လဝ်ႈဝ,လြလေးတီ ႁဝ်းၶႂ် ပိၼ်မူးသိူဝ်းငပိဝ်းၼဝ်ပေႈၼမႈလုၵ်ႈ ၼတ,ၵွၼ်တၢင်းပိူၼ်ႈယဝ့်ႁွႃး။ ဝႃႈသေ လဝ်ႈဝ,လြလေးတီ ႁပ့်ၼၢမ်,ငပိဝ်းၼဝ်ပေႈ ၼမႈလုၵ်ႈ ပိၼ်ပလဵ့်လေးလေးပႃးတ,ယၵ, ယဝ့်ၵေႈ ၵမ်းၶၼ်ႈ ပူ,လၢၶိူဝ့်ၼဝ် လင်,ထၢမ် ငဝ်ႈငျ,လႃ,တီ လိူဝ့်မိူဝ်း၊ လွင်ႈတၢင်းတီႈလဝ်ႈ ၼလႈ လဝ်ႈလင်,လၢတ်ႈဝႈ ၵဝ်လမ်း ပိၼ် လုၵ်ႈလဝ်ႈၽူ,ႁူဝ်းလူင် မိူင်းမေး၊ ပေႈၼၼ, ၼမႈမၢၼ်း လိတ်းၼူပ်,ၼိၼ်ႈယူ,ၵျူင်း တီႈမၢၼ်ႈ ၵလုင်,ၶၼ်းမျၢၼ်း၊ သိပ်းႁျႈၼူပ်, ၼၢမ်,ပိၼ် လဝ်ႈသၢင်, သု,မၶေ, တီႈၵျူင်းမုၼ်လဝ်ႈ လ ၵိင်း၊ လိူဝ်ႈ 20 ပီႊၼိၼ်ႈပိၼ် ပၢၼ်,လၢင်း၊ လိူဝ်ႈ ပိၼ်သၢင်,ပိၼ်လၢင်းလမ့် လဝ်ႈသြ,တၢင်,ဝႈ "ဝရဇောတိ" (ဝ,လြလေးတီ) ၶႂ်ယဝ့်။

ၵဝ်လမ်းလိူဝ်ႈသွၼ်ၵၢဝ်လိၵ်ႈလၢႆး ပိတ ၵၢတ်ႈထမ်းလဝ်ႈသေ ႁူပွင်,တွင်းၵၢဝ်မႃး လၢႆ တီႈလၢႆလိၼ်ၶမ်ယူ, ၶငေ,ၵဝ်,။ ၵွႆးၵျႈ ၵၢၼ်

တၵ်း(လိူၵ်း) သိူၵ်ႈႁွတ်ႈမၢၵ်ႈၽူဝ်,ၶိပ့်ပၢၼ်, ၶၼ်ႈၼလႈ သိၼ်ႈတၢင်းၶိပ့်ပၢၼ်,ၶၼ်ႈ ႁ ၵၢမ်,လိူဝ်ႈငိူၼ်ႈတၢင်းမၼ်းၼလႈ လင်,လိူဝ်ႈ ယွၼ်းၵၢၼူင့် လဝ်ႈသြ,ၼူးမႃးပႃးငဝ်ႈသေ ၵိဝ်,ႁွၼ်ၼလၢဝ်းႁျႁူ,ပိူင်ႈ လဝ်ႈၶိူင်ႈယဝ့် လဝ်ႈၶိူင်ႈ တီႈၶိူင်ႈယဝ့်တီႈၶိူင်ႈ ဝတ့်ဝႃး လင်ၶိူင်ႈယဝ့်လင်ၶိူင်ႈ ၵမ်းလိုၼ်း လင်,လိူဝ်ႈ ႁူႉၼၢဝ်,ငိၼ်းငၢဝ်း လဝ်ႈသြ,တေႃ,လူင် ႁျၵ့်ၵ, ႁူႉယွႆ,ႁၼ်ၶမ် ၵတ့်လၢင်းလိၵ်ႈလၢႆး ပီတ ၵၢတ်ႈ တြႃးၽြႃးပိၼ်လဝ်ႈၼလႈ၊ လိူဝ်ႈႁူ,တွင်း ထၢမ် သိၼ်ႈတၢင်း မၢၵ်ႈၽူဝ်,ၶိပ့်ပၢၼ်,ၶ ၼလႈ မၼ်းလဝ်ႈလင်,ဝႈ ပေႈပိၼ်သိၼ် တၢင်း မၢၵ်ႈၽူဝ်,ၶိပ့်ပၢၼ်,လိူင် ၵဝ်ပႆ,ၼၶ လိူဝ်ႈၶႂ် ၵဝ်သမ့်ထၢမ်ဝႈ သင်ၶၼ်ႈ မၢၵ်,ၽူဝ်, ၶိပ့်ပၢၼ်,ၶႂ် သုတ်းယဝ့်ၵိူဝ်။ မၼ်းလဝ်ႈဝႈ ပႆ,သုတ်းယင်းမီးယူ, လိူဝ်ႈႁူႉဝႈ ၵျႈတီႈ ထမ် ၵိင်းၶႂ် မီးဝ့်လိၵ်ႈလၢႆးၽိၼ်ၵၼ် ၵၢၼ်ၶိူင် ဝိသုဒ္ဓိ မၢၵ်ႈ ၵၢထၵထ, လဝ်ႈဗုဒ္ဓဃောသ တိမ်ႈတွၵ်, လိၵ်ႈၵၢမ်းၼပးဝ့်ၶႂ်ၼလႈ ၵဝ်လင် ႁျူ,မႃး ၵၢဝ်ၵိတ်းတီႈပိူင်ႈၵိင်သေ လၢင်းၵမ် ထိူင်တီႈပေႈႁူႉႁၼ် သလဵ့်လႃ,သီ,ပႃး တြႃးၵ ရိယ,ၼဝ်ၶၼ်ႈ လီလီငၢမ်းငၢမ်းၶႂ်ယဝ့်။

လဝ်ႈဝ,လြလေးတီ ၼိူးၵွၵ်,မွၵ်,လၢတ်ႈ ၼၶပၼ် သၢႆၵူၢမ်း ပၢႆၵူၢမ်းသုတ်းယဝ့်ၵေႈ ပူ လႃႈၶိူဝ့်ၼဝ် လင်,ႁျၵၢဝ်မွၵ်,ထိူၼ်,မွၵ်,ၼိူဝ်း သေ မႃးယွၼ်းပူ,လႃ,ၵၼ်,တေႃး ၼူပ့်ဝ်ႈလဝ်ႈ မုၼ်သေ ပွၵ်ႈမိူဝ်းႁူ,ယဝ့်ႁွႃး။

ဝႃးသေၶၼ်ႈ မိူၼ်ၶင်, ၵျၢမ်းတႃးႁဝ်းဝ "ၵၢႆႁူၼ်းၵေႈႁူၼ်းပႃး ၵၢႆၽေးသမ့်လူမ် ၵၢဝ်" ၶႂ်ၼလႈ သိင်ၼၢဝ်,သတၢင်း လဝ်ႈဝ

လြၶေႃးတီၶႆႈ ၵဝ်ၵုပ်ႉမိူင်းလၢတ်ႈ ၵူၼ်းႁၼ်ႈ ၶၶဵင်းမေႊ ထၢၼ်ႈပေႊၼိၼ်ႈထိုင်ၵူႇ ၵျႆႈတီႈ ၼၢင်ႈႁေႃ ၸုၼ်ႁေႃမၼ်းၶၶဵင်ယဝ့်ၼလႆႈ ယၢမ်း ၶၶဵင် ၸုၼ်ႁေႃမၼ်းတၢၶေႃင်းၵၼ်ၸုၼ်, သေၵေႃႈ ယုမ်ႉမၢတ်ႈ ၵတုသၢဝ့်ၶေႃႉ ပုတ်ႉထေႊ လေႊ ၵိၵ်ႈတြူးသေၼလႆႈ ပၼ်တ်ႈၶေႃႇႁႃလီ ၶီမ်ၶိုဝ်း မေႊလုၵ်ႈ သူၺ်ႉလႃႇၶေႃႉတီပီႈၶွင့် တိုၼ်း မျိူဝ်း ၶိုဝ်ႉမိူဝ်း တင်းသိင်ႈတင်းလူင် ၵွၼ် ၵၼ်မိူဝ်းၶူးႁွတ်ႈထိုင် ၵျႆႈတီႈထမ်ႈၵူးမၢင်, ၶေႃႈဝႃႉလြၶေႃးတီ မိူဝ်ႈၵၼ်သႃႉသၶေ, ၽျေႊပၼ်ၶေႃႈ ၼိၼ်ႈလႆႈ 2094 ပီႊ ၵေႊၶေႃႉ, 1012 လိူၼ်သိပ်းလပ်း ဝၼ်းသွၵ်ႉၵျူႉ, (ဝၼ်း သုၵ်း)ၶၶဵင်ႉ ၸုၼ်ႁေႃမၼ်း မီးတင်း ၵႃႉသႃႉလီ သွင်ၵုပ်ႉ၊ မွၵ်ႉယႃႈၼမ်းသွင်လူင်ႉ၊ မွၵ်ႉယႃႈ ၼိၼ်းသွင်လူင်ႉ၊ ပူႉၶေႃႉလူႉတၢၼ်း ၵတၶေ, မျၢတ်ႈၶေႃႈတင်းသၢမ်၊ ၼၢမ်ႉႁပ်ႉသၵၶေႉၵင်, ၼလႆႈ သိၼ်ႁႃႈ တင်းသိင်ႈတင်းလူင်ယဝ့်ႁေႃး၊ ဝႆႉၶၶဵင်ႉ(မင်းလေးသီဟကျော်) ၶေႃင်ႉသမ့်ၼတ, ၵူးမၢင်ႉသုင်းပွၵ်ႈ ထမ်ႈသၢမ်ပိဝ်၊ ၶိုၼ်းမၼ်း ပေႊတမ်း ႁူႉၼမ်းပလၢင်ႉသိပ်းသွင်လင်၊ ႁိုတ်း ပွင်ထူၼ်ႈသီႉပီႊ ၶေႃင်ႉယဝ့်တူဝ်ႈလီငၢမ်းသေ လူႉၵပ်ႈၵၢပ်ႈတၢၼ်း ၶေႃႈဝႃႉလြၶေႃးတီ လႆႈယၢတ်ႉၶမ့်ၼွမ်ႈတဝ်ႈ သႃႉထု ၵၼ်ၼုမေႉ, ၼေႃႈဝႃႈၶႆယဝ့်ႁေႃး။

ပိူဝ်ႈၶႆ ၵၼ်ႁဝ်း လႆႈငိၼ်းႁူၼ်းထဝ်ႈ ၼဝ် ၵုပ်ႉလၢတ်ႈၼႆႈထိုင်ၵၼ်ဝႃႈ “ၵူးမၢင်, သုင်းပွၵ်ႈ ၵူးမၢင်ႉသုင်းပွၵ်ႈ” ၵၼ်ဝႃႈၶႆႉ ႁူဝ်ပိုင်းမိူဝ်ႈၵွၼ်တၢင်း လုၵ်ႉတီႈႁိင်းၶႆႉမႃး ယဝ့်။ ၵေႉၼူႈၼဝ်ႈပၼ်တၵႃႉလူႉတၢၼ်း ၵူး မၢင်ႉသုင်းပွၵ်ႈၶႆႉ ပၼ်ၸုၼ်မၢင်းလေး သီႉႁ ၵျူႉၶႆႉယဝ့်။ လိူၼ်းလႆႈဝႆႉၶၶဵင်ႉ ထိုင်မႃး ပီႊ ၵေႊၶေႃႉ, 1028 ၶီႈ ၶၢင်းမိူင်းၵွင်းၶေႃႈ သမ့်ၼမႊၵုမ်းသေ လူႉတၢၼ်းယၢတ်ႉၶမ့် ထမ်ႈသၢမ်ပိဝ်ထိင်ႈ၊ ၵွပ်ႈမီး ၶင်ႉၶႆၼလႆႈ ငဝ်ႈတူၼ်ၸူးမႃးလူင် ၶေႃႈဝႃႉလြၶေႃးတီၶႆႉ ၶေႃႈၵူးမၢင်ႉၶႆၵေႃႈ ဝႃႈယဝ့်ႁေႃး။

8

သင်ႉၼႃႉ ၵူဝ်းပႃးၶု

ယၢမ်းၶၶဵင် ၶေႃႈသင်ႉၼႃႉ ၵူဝ်းပႃးၶု ၵၼ်ဝႃႈၶၶဵင်ႉ မိူင်းၵွင်းၼွင်တိၵ်ႉ သွင်ပႃး သ လၢင်းၵၢင်းပေႉ သွင်ပႃး၊ မင်းတုင် ပီႈၶွင့်သွင် ပႃး၊ ၶေႃႉႁိူင်းၵမိင်, ၵမျူဝ်းသႃးတွင်ႉမႃ သွင် ပႃး၊ ၼဝ်ၶေႃႈပၼ်တ်ႉပႃးၶႆႉယဝ့်။

ၼဝ်ၶေႃႈထိုၵ်ႈမႃးလႃးတေႃႉ, ၶေႃႈၵူး မၢင်ႉသုင်းပွၵ်ႈသေၼလႆႈ ၶေႃင်ႉမႃး ၶီၵ်ႉသရေး ၼၶေးၶေ, တွင်းပၢၼ်, တွင်ႈထၢမ်တြူး တီႈ ၶေႃႈၵူးမၢင်ႉ။ ၶေႃႈၵူးမၢင်, ၶေႃင်ႉတၵ်း သၢင်းၵျူဝ်ႉႁေႃးပၼ် ငဝ်ႈႁၢၵ်ႈတၢင်းၶၢင်း တူၼ် သိၼ်သိၵ်ႉၼႃႉ ၵႁၢၼ်း ပတုပရိသုတ်ႉတ သီႉလလေးပႃး သိၼ်လူင်သီႉသိၼ်ႈ ၵိၵ်ႉ, လူၺ်ႈ သၢဝ့်ၶေႃႉလေးပႃး တြူးၶီပ်ႉပၢၼ်, ၽၢင်ႉလၢၼ်းသၢင်းၵျူဝ်ႉႁေႃးပၼ် သုတ်းသိင်ႈ ယဝ့် တူဝ်ႈလီငၢမ်းယဝ့်ၵေႃႈ ၼဝ်ၶေႃႈပၼ်တ်ႉပႃး ၵေႃႈ ပွင်ႉၶိုဝ်သၽေးတြူး ၵီႉၵၼ် လႆႈၶိုဝ်လႆႈ ၼေႊ ၽွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်ႉၵၼ် တင်းပၼ်တ်ႉၶေႃႈ သေ ၼဝ်ၶေႃႈႁပ်ႉယိၼ်တုင်းၵဝ် ၵေႊဝႃႉ တ ၵူႈသမ်ႉသိၼ်ပိုင် ၵဝ်ၶေႃႈၵူးမၢင်ႉႁိုတ်း

ၵုပၶဝ့်ၼၶေႃႉ ယိၼ်ပၼ်တၼပႊ ၶေႃႈဝႃႉလြ ၶေႃးတီၵူႉၵမ်းလီဝ်ယဝ့်။

ဝႆႉၶၶဵင်ႉ ၵရိင်ႉလႃဝႃႉသီႉ ပီႈၶွင့်သွင် ပႃး ၵိၵ်ႉတင်း ၶေႃႈၶၶဵင်ႉတမႃႉလႃႉ၊ ၶေႃႈ သုၶေႃႉၵ မျၢင်ၶိင်း မျိူဝ့်သႃး ၽေးမ သတၢင်း ၵိူး ၼၵ်ၼ မူဝ်းဝ တမေးဝ ၵရပ်ႈၶိတ်းပႃးၶႆ ၶေႃင်ႉၼိဝ်မႃးသေ ၼၢမ်ႉၵဝ်ၶတုပရိ သုတ်ႉထိ သီလလေးပႃး သိၼ်လူင်သီႉသိၼ်ႈ၊ ၼဝ်ၶေႃႈ ၵူဝ်းပႃး ၶေႃင်ႉၵဝ်ပဝ်လၢပ်ႈၵမ့်မဝႃႉၶေႃႉၼၢမ်ႉ မုၼ် ၵျႈသိမ်ႉၶမ့်သမ်ႉမုၵ်ႈ ၵၼ်ၸုၼ်ႁေႃ ၼမ်း လူႉတၢၼ်းၶၶဵင်ႉယဝ့်။

ဝႆႉၶၶဵင်ႉ ၼဝ်ၶေႃႈပၼ်တ်ႉပႃး ၵၼ်မႃး ၵွၼ်တၢင်းၶၶဵင်ႉ ယွၼ်းၵဝ် ၵယူႉၵၶၢင်ႉ ၶေႃႈသြူႉတေႃႉၶေႃႈ ဝႃႉလြၶေႃးတီလႆႈယဝ့် လီလီငၢမ်းငၢမ်းသေ ၶေႃင်ႉတေ တေႉသၶေႃႉၵိႉ ၵျူႉၵွၵ်ႉၼၢဝ်းတၢင်း မိူဝ်းႁပျူႉၶု သႃႉသၶေ, သိုဝ်ႈၽိၵ်ႉတၢၼ်းမၼ်းယဝ့်။ ၵွႆးၵျႈ ၶွမ်းလူၺ်ႈ ၵႃႉလဝိပတ်ႉတိၵၢပ်ႈၼလႆႈ ၶေႃင်ႉၶိဝ်းၵွတ်ႈ ၶိဝ်းဝႆႉၶိဝ်းႁၢၶႆႉယဝ့်။ တေႃႈၵွႆးၶေႃႈၵူး မၢင်, သုင်းပွၵ်ႈ ၶေႃႈဝႃႉလြၶေႃးတီၶမ်း ပိူဝ်ႈပျူႉတိၵ်ႈ မီးမႃးၵၼ်ဝႃႈ “ၽူဝ်းၼွင်ႉတွင်, ၵွၵ်ႉတွၵ်ႉသီႉ သီႉမီးတလိတ်ႉလိတ်ႉ” ၶႆၶၶဵင်ႉ ၶေႃင်ႉၼိူႈတြူး သႃႉသၶေႉႁိူဝ်ႈႁိူင်းပိုင်းသွၺ် ၵျႈ မိူင်းႁေႃမၼ်းႁၢၶႆႉယူႉ။

ၵျွင်းသင်ႉၼႃႉမျၢတ်ႈၶေႃႈတင်းလႆႈ မီး ပၼ်တ်ႉတိူၵ်ႈ၊ တင်း ၶေႃႈၵူးမၢင်ႉ၊ ၶေႃင်ႉၼၽႈ ၼိၼ်ႈ မိူင်းလွႆႁဝ်းမႃး မိူင်းပူၺ်းလႃႉၵွၼ်, မၢၼ်ႈသၢမ်တိူၵ်ႈၶႆႉယဝ့်။

ယၢမ်း ပီႊၵေႊၶေႃႉ 1036 ဝႆႉၸုၼ် ၶေႃၼ်းၵျ ပႆႈပၼ်တ်ႈသေယဝ့်၊ ၸုၼ်ၵျူႉသပ တေး သမ့်ပုတ်ႈၶင်ႈႁေႃမၼ်း။ ၶေႃင်ႉမႃးၽိတ်ႈ ပၢင်း ၶေႃႈၵူးမၢင်ႉသုင်းပွၵ်ႉ မိူဝ်းႁေႃၼလႆႈ ၶေႃႈႁဝ်းသၢင်းၵျူဝ်, ႁေႃးပၼ်တြူး ၵ ယုတ်ႈၵမျၢတ်ႈ သၢဝ့်ၶေႃႉသီႉပႃး တြူးၶီပ်ႉ ပၢၼ်, ၵူႈသမ်ႉသိၼ်ပိုင်ယဝ့်။

ၵမျၢတ်ႈၶိုင်ၼၢမ်ႉ၊ ၵယုတ်ႈၶိုင် မဝ်, ၼၢမ်ႉ၊ မဝ်ႉၼျွတ်ႈလႆႈ။ ၶိုၼ်းမဝ်ႉၼျွတ်ႈလႆႈၵေႃႈ မၼ်းၵူဝ်ၽုင်းတၢၼ်းၼူဝ်းၶေႃႈၼလႆႈ မဝ်ႉယႃႉ မဝ်ႉၽျၵ်ႈလႆႈႁေႃး။

ဝႆႉၶၶဵင်ႉ ႁွတ်ႈမိူဝ်းသၵ်ႉၵရိတ်ႉ 1068 (ႁိင်ပႆႈႁူၵ်းသိပ်းပၼ်တ်ႉ) ၶၶဵင်ႉ ၶေႃႈၵူးမၢင်, ႁဝ်း ၶူဝ်ႈၵႃႉယူႉလႆႈ 90 (ၵဝ်ႈသိပ်းတိမ်) ဝႃႉတေႃႉၶေႃႈလႆႈ 70 (ၶိတ်းသိပ်းတိမ်) ပၼ်ၵၼ်ၼဝ်ႈသူၼ်မၢၵ်ႉႁၢၵ်ႈၼမ်း ဝႆႉမိူဝ်းပူၼ်ႉ ၵူႉ, တီႈထမ်ႈ သၢမ်ပိဝ်ယဝ့်ႁေႃး။ ဝႆႉၶၶဵင်ႉ ၶေႃင်ႉႁပ်ႉပၢင်းမျၵ်ႈၵဝ် ၶေႃႈၶၶဵင်ႉတမႃႉလႃႉ မျိူဝ့်သိတ်ႉတိုၵ်ႈမိင်ႉထိတ်ႉ ပုတ်ႈၶေႃႈၵူးမၢင်, သုင်းပွၵ်ႉ ပၼ်ၶေႃႈမထေႉ ၵူဝ်ၵျွင်းၶႆယဝ့်။

ပၢၼ်ၶေႃႈၶၶဵင်ႉတမႃႉလႃႉၶၶဵင်ႉ ယွၼ်ႉ ပိူဝ်ႈ ၽုင်းတၢၼ်းၼူဝ်းၶေႃႈ ၵမ်ႉမိူၼ်ၶေႃႈၵူး မၢင်ႉၼလႆႈ ၸုၼ်မိူင်း ၽူႈၵၼ် ၵမျၢတ်ႈၶိုင် ၼၢမ်ႉ၊ ၵယုတ်ႈၶိုင် မဝ်ႉၼၢမ်ႉၶၶဵင်ႉ ႁိၵ်ႈဝႃႈ ပိူၼ်ႈမိူဝ်းလဝ်ႈလၢတ်ႈမၼ်း၊ ၶေႃင်ႉပၢင်းၵဝ် ၼဝ်ၶေႃႈ ႁွတ်ႈမိူဝ်းၶိူဝ်ႁေႃသေ ထၢမ်တူၺ်း လွင်ႈဝႃႈ “ၶေႃႈႁဝ်းၼဝ်ႁေႃးဝႃႈ ၵၼ်ၵေႃႉ ၶေႃႉတီႉၵွင်းမူးၶၶဵင်ႉ ဝႃႈပၼ်ၵွင်ၵုတ်ႉၵွင် ၼၢၼ် ၵွင်လိၼ်။ ၵၼ်ပိူၼ်ႈ ပူၵ်းၵျွင်းၼိၼ်း ၵျွင်းၼမ်းလူႉၶၶဵင်ႉ ဝႃႈပၼ် ၵွင်မွႆႉသၵ်းၶႆ ၶွင်, လႆႈႁေႃးလႆႈဝႃႈ” ၼဝ်ၶေႃႈၵေႃႈဝႃႈ လႆႈဝႃႈလႆႈ ႁေႃးယူႉၶႆ ၵိူဝ်းတၵ်းထၢမ်ၶွမ်းၼိၼ်း၊ သမ့်

ၵမ်,ထမ်သၼ်သေ ပူင်ၵျမ်းလိုပ်ႈၶျေႈ ၵမ်း လီဝ်ၶႆယဝ်ႉ။

ထိုင်မျႈ ပီႈၵေႃးၸၢ, 1069 (ၵိုင်ပႆရွၵ်း သိပ်းၵဝ်ႈ) ပီႈ မၢၼ်ႈမိူင်းမၼ်းၵေႃး လူ.လီဝ် ၵမ်းလီဝ်၊ ၵပီတ်ႈထိုင်တူဝ်သေ ၵိုဝ့်ၼိူဝ်း မၼ်းၵေႃး ၽေတ်,ၽီႈၽေတ်,ၸၽၵျေ, တင်း သီင်ႈယဝ်ႉ။ ထိုင်မျႈ 1070 ၶၼ်ႉ ၸၼ်, တၵ်းၸတ,တင်ႈမၢၼ်ႈမိူင်းလီမျႈ၊ ၸၼ်,ဝ့် မၵျ, တၢၼ်, ပီၼ်ၸၵ,ၸဝ်ႈမုၼ်၊ ၵွႆႈပီၼ်ၵိူင်းၵုပ်ႉ ဝျႈၼ် တီႈလွႆ တၢၼ်းလွႆၵမ်,ဝျႈ ၵွႆႈပႆမဝ်ႈတီႈ လီဝ်၊ ပီၼ်ပၢၼ်မူးသိူဝ်း ၽူဝ်းၵွင်,ၸေ,ယျ ၶႆယဝ်ႉ။ ပေႃးဝျႈ ၼိူဝ်းၵျွင်းလွႆၶေႃးတီ တီႈ မိူင်းတွႆႈၵွတ်ႈၵွႆးသေယဝ်ႉ ၸၼ်,တၵ်းၼိုၼ်ႈမျႈ ၵိူဝ်ႈၵိူင်း တၢင်းမိူင်းတႆးပွတ်းၸၢၼ်း တီႈပူလ်း လ. လွၵ့်ၸွၵ်,၊ မိူင်းပွၼ်၊ မၢၼ်ႈၸိူင်း မိူင်းၶွင်၊ ဝၢၼ်ႈၵီၼ်, ပၢင်လူင်၊ တေ,ထိုင် ၸၼ်,ၶႆႈ တီႈ မိူင်းလွၵ့်ၸွၵ်, မၢၼ်ႈၵူင်ၵျၢင်(ၵျွၵ့်ၵူ) ၶၼ်ႉ မီး ၵွင်းမူးၶေႃးတီဝ့်ယူ, တီႈမၢၼ်ႈယွတ်ႈ ၵိမ်း မၢၼ်ႈၸိူင်းၶၼ်ႉ ယင်းမီးဝတ်ႉၶေႃးတီလင် ၶိူင်ႈ မိူဝ်ႈပၢၼ်ၸဝ်ႈ ဝျ,ၸြေႃးတီ ၸလႈ ၸဝ်ႈၶၼ်,တမျ,လျ, မဝ်တိုၵ့်ၵိူဝ်ႈၵိူင်းၶၼ်ႉ ၵၼ်ၸၽၵျေ,တၢင်း ၵူမ်ႈမၢၵ်,လၢင်း သွင်သူပ်း (မိူင်းတႆးလီင်) ၵိုဝ်းၶၼ်ႉ တေၵိူဝ်ႈၵိူင်း ၵျ, ၵျၢင်ႈယူ,။ ၵွပ်ႈပိုဝ်ႈ ၼိူဝ်းၵူၼ်း ၵၶွၵ့်ၽီတ်ႉ မဝ် လႆႈၵွၼ်ၵူဝ်ၵွၼ်ၵၼ်း သျ,သၶျေ,ၵေႃး မီးတင်းၶမ် မိူၼ်ၶၼ်, ၸဝ်ႈၵၼ်ၵွၼ်ၵူဝ် တၵၵ့်တၢင်,(တုင်ႉတေႃးၶေ) လွႆ၊ မူဝ်းထိ ၵျ,မ ပွႆးၵျွင်းလွႆၵိုဝ်းၶၼ်ႉ ပီၼ်ၵူၼ်း ၵၶွၵ့် ၽီတ်ႉတင်းသီင်ႈယဝ်ႉ။

ၵျွင်းၶေႃးတီ ၵမ်,ၶၼ်ႉ မုၵ့်ၸုမ်းၶေႃး တီၶႆ ၵူမ်ႈဝျႈ လုၵ့်တီႈလီဝ် ငဝ်ႈမၼ်းပီၼ် ၵၼ်လီဝ်သေတ.ၵေႃး ၸွမ်းပိုဝ်ႈတမ်,မၢၼ်ႈ တမ်,မိူင်း တမ်,ၸဝ်ႈ တမ်,ၶုၼ်လွႆ၊ ၵိၵ်, တင်းတၵျ, ၵမ်,ထုၵ်,မေၽေႃးၵျမ်းၵၼ်လွႆ၊ ၸၼ်,ဝျႈ ၵျွင်းၵမ်,ထင်သဝ်းတီႈလီဝ် ၵွင်ႈ လီဝ်၊ ၵျ,ၵျ,မျႈမျႈ လုၵ့်ၵဝ်တီႈမိူင်းမၢၼ်ႈ ၽီဝ်မိူဝ်းမိူင်းတႆး ပွတ်းၸၢၼ်း ပွတ်းၵွင်,ၵမ်, ၵျႈ မျႈၸီမ်မဝ်ႈထိုင် မိူင်းတီႈယူ,တႆးၵျဝ်း ၵၼ်ပီၼ်မိူင်းၸမ, ၵိုဝ်းၶိူဝ်မူင်း တွႆႈမူင်း ၵွတ်ႈထိုင်ၵျ, လႆတီႈလႆလီၼ်ယူ,ၶႆ တီႈၶႆႈ တေမျႈလၢတ်ႈၵွၵ်,မွၵ်,ၸၶ မၢဝ်းတၢင်းၵျွင်း ၶေႃးတီ ယၢင်ႈပႆတႆ,ၽေႈမျႈ ၸီမ်မိူဝ်ႈၵေႃး,ၸၢ. ငဝ်ႈမၼ်း ၸတ,တီႈထမ်ႈၵူးမၢင်, ၵိမ်းဝီင်း ၸၵိင်းၶၼ်ႉ တေ,ထိုင် ၵျွင်းၵျဝ်းၵွတ်ႈၽီဝ် တီႈမိူင်းယၢင်းၶႆယူ,ယဝ်ႉ။

9

မၢဝ်းတၢင်း ၵျွင်းတေႃးတီ ယၢင်းၸပႆမျႈ

ၸွမ်းၶၼ်, ၵၼ်မီး ၶၼ်ႈမိပ်းၸေႈၸၶဝ့် ၶျေႈၽီၼ်,လီၼ်မိူင်းမၢၼ်ႈ ၸလႈ ၸီ့ၸၶၸွမ်း မၢဝ်းတၢင်း ၵျွင်းၶေႃးတီ ပႆမျႈၶႆ....

1. ၸတ,ၸၢ.ငဝ်ႈပိူင်းလုၵ့်တီႈ ၵူးမၢင်, (ၸၵီင်း) မျႈတီႈ (တိူင်းၸၵီင်း) ၵူမ်ႈမၢၵ်,လၢင်း
2. မၢၼ်ႈတျႈလိူဝ်, (မၢၼ်းတလေး)
3. ၵျ,တၢင်းမိူင်းတႆးပွတ်းၸၢၼ်း ပူလ်းလ.ၵွၼ်,၊ လွၵ့်ၸွၵ်,
4. ၵျ,ၸူးမိူင်းပွၼ်
5. ၼိုၼ်ႈလျႈသီဝ်ႈ၊ ၵူဝ်ပိုၵ့်
6. ၵျ,ၶမ့်မမ်း၊ ၵွင်းမၢဝ်း
7. ၵျ,မိူင်းမွၼ်၊ သီဝ်းမိဝ်
8. ၵျ,ၸေႃးၽေင်၊ လွႆလီၵ်း
9. မျႈတၢင့်ယၢၼ်း
10. ၼိုၼ်ႈၵူဝ်းၵၢင့်
11. ၵျ,မမ်းတိူၼ်း၊ မိူင်းမၢဝ်း
12. လူင်းၶမ့်မမ်း၊ ၵွင်းမၢဝ်း
13. လူင်းသူလ်,ၵျၢင်,
14. ၼိုၼ်ႈမိူင်းမွၼ်
15. လူင်းၶမ့်မမ်း၊ ၵုင်းၵလျႈ
16. ၵျ,ပၢင်ၶီမ် မိူင်းဝုလ်း
17. မျႈတီႈသီ,ပေ၊ ၼိုၼ်ႈလွႆၼိူဝ်း
18. လူင်းမိူင်းမိတ်ႈ
19. မျႈမီးမိူင်းယၢင်း မီးၶၼ်,ၶႆယဝ်ႉ။

မုၼ်ၸၢင်းၸဝ်ႈၸီၶ

တွၼ်ႈသီႇ

ၶၢဝ်းတၢင်းၵျွင်းၶေႃးတႆ

1

ၶၢဝ်းတၢင်းၵျွင်းၶေႃးတႆ လုၵ်ႉတီႈ မိူင်းမိတ်ႈ မႃး မိူင်းယၢင်း

(ၵ) ပီႊၶေႃးၶႃႇ 1315 ၶဵင်ႈ၊ လိူၼ်သၢမ် လွင်ႈ 7 ၶမ်ႈၶၼ်ႇ ၼေပ်ႉၵွမ်း ပီႊ လိူၼ် ၶၼ်ႈ ၵိင်းသီႇ၊ ပေႃးၶေပ်ႉၵွမ်း ၶၼ်ႈပပ်ႉမၢႆဝၼ်း (ပြႃႇၵ္ဒိၼ်) မိူင်းမၢၼ်ႊၶၼ်ႇၶၼ် မ်ၶၼ်ႈလိူၼ်သီႇ လွင်ႈ 7 ၶမ်ႈ၊ ၵၢင်ၶၼ် 7 မူင်း၊ ၵဝ်ႈသၢင်ႇၶႃႇ ၶေႃးတႆ လုၵ်ႉတီႈ ၵျွင်းၶွင်ၾၵ်ႈၶေမ်၊ မိူင်း မိတ်ႈၶၼ်ႇ ငတႃႇၵျွႉယၢင်ႊ ၵွၵ်ႇၵျွင်းမႃးသေ–

1. ယင်ႉလိဝ်ႈသဝ်းၵိင်း တီႈၵၢင်းၵျေႃး ဝၢၼ်ႈ မွႆႇ၊ သွင်မိုၼ်း(ဝၼ်းသိၼ် လိူၼ်လွင်ႈပီတ်ႇၶမ်ႈ မိုၼ်ႈၵျွင်းတီႈၶၼ်ႇ)

2. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (လွင်ႈ 9 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ ၶမ်ႉသီႇတႃႇ ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

3. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (လွင်ႈ 10 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈမျိတ်ႉသူင်ႇ ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

4. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး(လွင်ႈ 11 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ ၼၢမ်ႈပူၶ်ႉၶမ်ႉမၢဝ်းယဝ်ႉ ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

5. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး(လွင်ႈ 12 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ မလီၼ်ႇၵုင်း ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

6. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး(လွင်ႈ 13,14 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈၼူဝ်ႇတႃႇ သွင်မိုၼ်း။ (လိူၼ်သၢမ်လပ်း၊ ဝၼ်းသိၼ် ၼဝ်ႈသိမ်ႇ ၵႃႈၶၼ်ႈ)

7. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (လိူၼ်သီႇမွႆႇ1 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈၶေႃးတေႃး ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

8. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (မွႆႇ 2 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ ၵျၢၶ်ႉၵျွႉ ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

9. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (မွႆႇ 3 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ ၵုၶ်းၼျွင်း ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

10. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (မွႆႇ 4 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ ၼျွင်းဝႃႉ ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

11. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (မွႆႇ 5 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ ငၵုဝ်း ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

12. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (မွႆႇ 6 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ ၵိၼ်းတယၢတ်ႈ ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

13. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး(မွႆႇ 7,8 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ ၵပ်ႉပလီၵ်ႉ သွင်မိုၼ်း။ (မ်ၶၼ်ႈဝၼ်းသိၼ်၊ မွႆႇပီတ်ႇၶမ်ႈ မိုၼ်ႈၵျွင်း တီႈၶၼ်ႈ)

14. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (မွႆႇ 9 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ ၵၢၼ်းၶီႇ(ၵၶီႇ) ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

15. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (မွႆႇ 10 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈ ၶေႃးပီင်း ၶရိူင်ႈမိုၼ်း။

16. သိုပ်ႇၵျွႉမႃး (မွႆႇ 11,12 ၶမ်ႈ)သဝ်းၵိင်း တီႈၶမ်ႉပုၵ်ႉတွင်ႇ တႃသွင်မိုၼ်း။ (ပီၼ်မိုၼ်း ဝၼ်း)

ဝၼ်းထိုင်မႃး တီႈၵျွင်းၶွင်ၾေႃ မိူင်းယၢင်း ၶၼ်ႇ ၶၼ်ႈၵိင်းသီႇ ငတေႃႉ မ်ၶၼ်ႈလိူၼ်သီႇမွႆႇ 12 ၶမ်ႈ။ ၶၼ်ႈပိူၵ်ႉမတိူင်ႇ မ်ၶၼ်ႈလိူၼ်ႁႃႈမွႆႇ 12 ၶမ်ႈ

(ၶ) ၵဝ်ႈသၢင်ႇၶႃႇ ၵၢၼ်လုၵ်ႉတီႈမိူင်းမိတ်ႈ ၵျွႉမႃးမိူင်းယၢင်းၶၼ်ႇ ဩၵျွႉ ၵဝ်ႈၵိတ္တိဝမ္မၶ(မိူင်း ၵွမ်)ငလႈ ၵဝ်ႈၵၢင်းၶဝ် မီး 8 ပႃး၊ ၵဝ်ႈ သၢင်ႇၶဝ် မီး 45 ပႃး၊ ၵွမ်ႈ လေႃးၵၼ် တင်း ၵၢၼ်ႇတင်းၵျွင်းမီး 53 ပႃး။

(c) ၵိူဝ်းၼိင်းၶဝ် ၵၢၼ်ၵိတ်းဝေႇယႃႇဝတ်ႉၵ (ပၢင်းၵဝ်ႈၶဝ်) ၵွမ်းၵဝ်ႈၶဝ်မႃးၶၼ်ႇ–

1. ၼိင်းၵျၢဝ်းသီင်– ပၢင်ႇၵႃတ်ႇ

2. ၼိင်းသွႆႈသီင်ၵျိူင်း– ပၢင်ႇၵႃတ်ႇ

3. ၼိင်းသွႆႈဝိၼ်းမွင်ႇၵေႃး– ပၢင်ႇၵႃတ်ႇ

4. ၼိင်းမၢၼ်ႇၵိၼ်ႇသၢမ်– ၵျၢႆးလူင်

5. ၼိင်းမွၵ်ႇသီင်– ဝီင်းၾၢႆး

6. ၼိင်းမၢၼ်ႇသီင်မွင်ႇယူင်း– ဝီင်းၾၢႆး

7. ၼိင်းသီင်ၵျိူင်း– မေႃႇၵိုင်း

8. ၼိင်းမွင်ႇပႃႉ– မေႃႇၵိုင်း

9. ၼိင်းသွႆႈဝိၼ်းၵီၼ်ႈ–ၵငတႃးၵုင်း

10. ၼိင်းမၢၼ်ႇသီင်– ၵငတႃးၵုင်း

11. ?

12. ?

(ၸ) (ၶၢႆးၵိၼ်းသွမ်း ၵၢၼ်ၵွမ်းတီႈမိူင်းမိတ်ႈ မႃး)

1. ၶၢႆးၼျိတ်ႉမေႇ–ပၢင်ႇၵႃတ်ႇ

2. ?

3. ?

(သ) ၵိူဝ်းယူႇတီႈမိူင်းမိတ်ႈသေ မႃႉၵွမ်းမႃး

1. ၼိင်းသီင်ၵူ

2. ၼိင်းယွတ်ႈၶမ်းသွ်ထုၼ်းလႃႉ

3. ၼိင်းၵျွင်းၵွင်းမူးၵဝိင်

4. သၢင်ႇၵျေႃႇ

5. သၢင်ႇထုၼ်းတိၼ်ႇ (ၶၼ်ႇတိယ)

6. ၼိင်းၵျူဝ်း

7. ၼိင်းၵိပ်ႇ

8. ?

9. ?

ၾူႈတီမ်ႈတၢင်ႇပိုၼ်း
ၼိင်းမွၵ်ႇသီင်(ၵွင်ႇပုၼ်ႉ)
ၵမ်ႉၵျဝ်ဝတ်ႉ၊ ပၢင်ႇၵႃတ်ႇ

ၶေႃႇလိၵ်ႈ

2

ပိုၶ်ႉၵိပ်ႉ[သျ]ၸၢဝ်ႈ ၵိတ်ႇတိထမ်ႇမ (မိူင်းၵွမ်)

*ပီႈၵိုတ်ႇ, 1254 ၶီႈ၊ လိူၶ်ၵျႈမွ်ႇ, 5 ဝၶ်း၊

*ၸၢႇတိ ဝၢၶ်ႈမိူင်းၵွမ်၊ ၵိူင်ႇသိၶ်ႈဝီ၊

*ၸိုဝ်ႈပေႈၼမႈ မိင်းသိင်ၵိူင်း၊ ၶၢင်းသိင်ၵိူင်း။

*မီးပီႈၶွင့် 5 ၵေႃ၊ ၸဝ်ႈပိၶ်ၵေႃႈၵွၶ်ႇ, သေပိူၶ်ႈ။

*ၸိုဝ်ႈၸဝ်ႈမိူဝ်ႈၵွၶ်ႇ, ၸၢႆႉၵၢႆႈၼုၶ်ႇ။

*1273 ၵၢႇယု 19 ၼူပ်ႇ, ယူႇၵျွင်း ၵိတ်း သၢင်ႇလွင်း တီႈၵျွင်းၵိင်းၵလၢႆး– ၶေမ့်ၼမ်း။

*ၸူဝ်ႈပၢၶ် [သျ]ၸဝ်ႈသေႃႇယၢၶ်ႇတ ၸဝ်ႈ တၢသိင် ၼလႈ တူၶ်ၼူႈထိသွင် ၸဝ်ႈၵိတ်ႇတိ ၶေၶ်ႇတ။

*1274 ၶီႈ လိူၶ်သၢမ်– ၼၢမ်ႇသၢင်ႇ။ ၸိုဝ်ႈ ပိၶ်သၢင်ႇ, ၵွင့်ဝၢႈ ၵိတ်ႇတိထမ်ႇမ။

*လိူၶ်သီႇ– ၼၢမ်ႇသေႃင်း။ တီႈၼၢမ်ႇသေႃင်း– ၶေမ့်ဝၶ်း၊ မိူင်းမၢဝ်း ၽၢၵ်ႈမိူင်းၼၼႇ။ ([သျ]ၸဝ်ႈၵိတ်ႇတိၶေၶ်ႇတ ၶ်ႈ ၸဝ်ႈသေႃင်းၼူမိုဝ်း ၵေႈၸွႆႈယဝ့်) ၸဝ်ႈ[သျ]ၵၢပၸွ့ၼၸ, ပိၶ် [သျ]ၸဝ်ႈၵိတ်ႇတိၶေၶ်ႇတ။

*[သျ]ၸဝ်ႈၵိတ်ႇတိၶေၶ်ႇတ တင်း ၸဝ်ႈ သေႃင်းၵိတ်ႇတိထမ်ႇမ ၵူမ်ႈပႈၸဝ်ႈၼဝ် ၵမ်ႈ ၽွင်ႈ။ မိူဝ်ႈၶေၶ် ၼဝ်ၸဝ်ႈလုၵ်ႇတီႈၶေမ့်ၼမ်း ၵိင်းၵလၢႆးမႈ တီႈမိူင်းယၢင်း၊ ၶွင်ၽေ ပထမ ပွၵ်ႈၵမ်းၶိူင်ႈ။ ဝႆၢးၶေၶ် ၼိုၶ်းၵျူႉၵျူႇ တီႈ ၵျၢၶ်ႇတၢႇၼျွင်း ၶေမ့်မႈ ၵၼတၢးၵိင်း။

*ဝႆၢးၶေၶ် ၼိုၶ်းၵျူႉမႈၸူး မိူင်းယၢင်း ၶွင်ၽေ ပွၵ်ႈၵမ်းသွင်။

*ဝႆၢးၶေၶ် ၼိုၶ်းၵျူႉမိူဝ်း ၵိင်းၵလၢႆး ၶေမ့်ၼမ်း၊ လုၵ်ႇတီႈၵိင်းၵလၢႆး ၵျူႉမိူဝ်းပၢင်ၶိမ် (မၢၵ်ႇ, ဝၢဝ်း)။

*လုၵ်ႇပၢင်ၶိမ် ၵျူႉထိုင်လွႆးၼိူဝ်း၊ လုၵ်ႇတီႈလွႆး ၼိူဝ်း ၵျူႉထိုင်မိူင်းမိတ်ႈ။

*ၼိုၶ်ႈပိၶ်ၸဝ်ႈမထေႇၶင်ႈၵျွင်း တီႈမိူင်း မိတ်ႈ မိူဝ်ႈပီႈၵေႃးၸႃႇ, 1313 ၶီႈ။

*ထိုင်မိူဝ်ႈ 1315 ၶီႈ၊ လုၵ်ႇတီႈမိူင်းမိတ်ႈ ၵျူႉ ၼႆႇမႈတီႈမိူင်းယၢင်း၊ ၶွင်ၽေပွၵ်ႈၵမ်းသၢမ်။

*မႈၶင်ႈၵျွင်း တီႈမိူင်းယၢင်း ၶွင်ၽေ ပွၵ်ႈ ၵမ်းပႈလင်ၶ်ႈ 13 ပီႈ။

* ၵျပ့်တၼပး ထူၶ်ႈသီႇၵၢပ်ႈသေ ၵၢႇယု ၸဝ်ႈ လႆႈ 74 ပီႈ၊ သိၵ်ႈၼျႇ ဝႇတေႃႇၸဝ်ႈ လႆႈ 54 ဝႇ။

* မိူဝ်ႈပီႈၵေႃးၸႃႇ, 1328 ၶီႈ၊ လိူၶ်ၸိတ်း လွင်ႈ 9 ၼမ်ႈ၊ တၢမ်းၼမ်ႈ 4:10 မူင်းၶေၶ် လွၶ်ႇၵျူႇ ၼဝ်ႈသူၶ်မၢၵ်ႇၵျၢၵ်ႈၼမ်း ၵျူႇယဝ့် ၵျေႃး။

တီႈမႆၢတွင်း– ဝႇၸဝ်ႈ 54 ဝႇၶ်ႈၸမ့်

- ယူႇတီႈ ၵိင်းၵလၢႆး ၶေမ့်ၼမ်း– 22 ဝႇ။
- ယူႇတီႈပၢင်ၶိမ် မၢၵ်ႇဝၢဝ်း– 4 ဝႇ။
- ယူႇတီႈလွႆးၼိူဝ်း– 4 ဝႇ။
- ယူႇတီႈၶေႃတ့်သမီးတွင်ႇ မိူင်းမိတ်ႈ 4 ဝႇ၊
- ယူႇတီႈၶွင်ၽၵ်းၶေမ် မိူင်းမိတ်ႈ 7 ဝႇ၊
- ယူႇတီႈၶွင်ၽေ မိူင်းယၢင်း 13 ဝႇ။

ၵွပ်ႈၶ်ႈ [သျ]ၸဝ်ႈၵိတ်ႇတိထမ်ႇမ (ၸဝ်ႈ မိူင်းၵွမ်)ၶ်ႈ လႆႈဝႈပိၶ်ၸဝ်ႈပႈၵၢၶ် လႆႈၼႆ့ လွၵ်းထွၵ်ႇတီႈ လၢႆမိူင်း လၢႆၵျွင်း ၶေမ်ၼတ့် ၶေမ်ဝၢႈၶ်ႈၼလႈ လီယွင်ႈၵၢမ်းၶေမ့်ၸွႆ ၸဝ်ႈ ၸိုၶ်ႈသွ့် မၶ်ႈၵိၶ်ႇၶ်ႈၶ်ႈၵိမ်းၵၢမ်ႇၵၢႆး လီ ယွင်ႈယေႃးပႈ ၸီမ်လွင်ႈၸဝ်ႈမေဝ့်ၸွႆယ့်, ယၢဝ်းၼတ့်ၼတ့်။ ၸဝ်ႈၶ်ႈ ပေ့လိၵ်ႈမၢၶ်း၊ လိၵ်ႈတၢႆး၊ လိၵ်ႈပႇလီ။ ၵိပ့်ၽၢႆႇလင်ႇၵႇ ၶေမ့် ၵူမ်းလူင် ၶေမ့်ၵူမ်းၵွၶ်ႇ, သွၶ်ပၶ်ပိူၶ်ႈလႆႈ ပၶ်[တျ]းၼိမ့် သိင်လီ၊ တူဝ်လိၵ်ႈၵျၢင်ႈလီ၊ တၢင်းသေႃင်းၼွၵ်းတွင်ႈ၊ သၢၶ်တင်း လူင်ၵေႈ ၼိမ့်ၵတ့်၊ တၢင်းလၢတ်ႈမေ၊ တေႃးသၵေႃႇမၢင်၊ ယိူၶ့်လႆႈ။ ၸိူဝ်းၸဝ်ႈသေႃင်းၸဝ်ႈသၢင်ႇ, ၵၢၶ် တူၵ်းပႈလင် တၶ်းၼိုတ်းမၶ်း ၸဝ်ႈသေ ၼလႈ ၵတ့်ၼိၶ်ႇလိၵ်ႈလၢႆး ၶေမ့်ၵူမ်းလူင် ၶေမ့် ၵူမ်းၵွၶ်ႇ, ၵၢမ်ႇဝႈ ပိၶ်မေမႈတီႈ မၶ်း ၸဝ်ႈ ၵမ်ႈၶေမ်ယဝ့်။

3

ပိုၶ်ႉၵိပ်ႉ[သျ]ၸဝ်ႈ ပလၢႇသၢႇၵ

*ပီႈၵိုတ်ႇ, ၵေႃးၸႃႇ, 1292 ၶီႈ၊ လိူၶ်သိပ်း မွ်ႇ, 10 ၼမ်ႈ၊ ဝၶ်းၽတ်း။

*ၸၢႇတိ ဝၢၶ်ႈသေႃးတိ(သၢၶ်းၼျွင်း)၊ ဝိင်း ၵျွၵ်ႇၵီး၊ တိူင်းပၵူဝ်း။

*ၸိုဝ်ႈပေႈၼမႈ မိင်းၵၢၶ်ႈသိင်(ဦးဖိုးကျောက်) ၶၢင်းၵၢၶ်ႈသိင် (ဒေါ်ရွှေမြ)။

*မီးပီႈၶွင့် 9 ၵေႃ၊ ၸဝ်ႈပိၶ်ၵေႃႈမႆၢ 5၊

*ၵၢႇယုလႆႈ 10 ၼူပ်ႇ၊ ၼိုၶ်ႈၵူင်းၵိၶ်း တီႈ ဝိင်းၵျွၵ်ႇၵီး။

*ၵၢႇယုလႆႈ 12 ၼူပ်ႇ, ၼႆႇမႈၼိုၶ်ႈၵူင်းၵိၶ်း တီႈဝိင်းသူလၢ်ႇၵျွင်ႇ။

*မႈယူႇၵျွင်းမိူင်းယၢင်း မိူဝ်ႈပီႈၵေႃးၸႃႇ, 1317 ၶီႈ၊ လိူၶ်သိပ်းၵိတ်းလပ်း၊ ၵၢႇယု လႆႈ 25 ၼူပ်ႇ။

*ၼၢမ်ႇသၢင်ႇ, မိူဝ်ႈပီႈၵေႃးၸႃႇ, 1318 ၶီႈ၊ လိူၶ်သၢမ်မွ်ႇ, 5 ၼမ်ႈ (ၵႈၶိူင်ႈ)။ ပွႆးၼၢမ်ႇ သၢင်ႇလူင် ဝိင်းမိူင်းယၢင်း ပွၵ်ႈၵမ်းၶိူင်ႈ။

*ပၢၶ်ၸဝ်ႈၼူႈမႈလူင် ၵိတ်ႇတိထမ်ႇမ။

*ၸိုဝ်ႈၸဝ်ႈသၢင်ႇၵွင့်ဝၢႈ ပၶ်ႇလၢႇသၢႇၵ။

*မိူဝ်ႈၼၢမ်ႇသေႃင်း ပီႈၵေႃးၸႃႇ, 1319 ၶီႈ၊ လိူၶ်ၵူၵ်းမွ်ႇ, 5 ၼမ်ႈ။

*တီႈသိမ်ႇ (ဥဒကုက္ခေပ)ၶေမ့်ယၢင်း။

*[သျ]ၵမ့်မဝႇ, ၽႆၢႇၼူ ပိၶ်ၸဝ်ႈသေႃင်း(လူင်) ၶေၶ်ႇတပလၢႇ (မၢၶ်ႇငိၶ်းတႇၼပး)။

*[သျ]ၵမ့်မဝႇ, ၽႆၢႇသႆၢ ပိၶ်ၸဝ်ႈသေႃင်းၵၶ ထမ်ႇမ (ယွတ်ႈသိင်တႇၼပး)။

*ၸဝ်ႈၵျဝ်းၼိုၶ်ႈပိၶ် ၸဝ်ႈမထေႇၶင်ႈ/ ၵူၢၶ်းၵျွင်းမိူဝ်ႈပီႈၵေႃးၸႃႇ, 1328 ၶီႈ၊ တေႃႇထိုင် 1359 ၶီႈသေ ၵၢၶ်ပိူင်လူင် ပုၶ်ႈ သႇသၶေႇ(မုၵ်ႇၸုမ်းၽေႇသႇ) သေႃးတိ ၵွၶ်ၵိတ်းသၢင်ႈမႈ လွင်ႈၼဝ်ႈၵူမ်ႈပႈ တင်း ၵိူင်းသုထမ်ႇမႇ။

[သျ]ၸဝ်ႈပလၢႇသၢႇၵၶ်ႈ လႆႈဝႈပိၶ် ၸဝ်ႈၵၢၶ်ၸွႆယၢဝ်းၸွႆလီ မီးပျမ်ႇမႇ ဝိၵျႇၵ [တျ]းတိမ်ထူၶ်ႈသေ မီးတင်းၶေႈၵီႈတၢသွ့်၊ မေလၢတ်ႈတေႃႇ သူပ်းလီသိင်ဝၢၶ် ၼၢၶ်ၼိုၶ်း တိၶ်းမ်ၶ်ႈၸွႆၵူတၼပးတၵႇတင်းလႆ။ ၵူၶ်း မိတ်ႈၵိဝ်းမၶ်းၸဝ်ႈၵေႈ လႆႈဝႈၶေမ်ၼတ့် ၼတ့်။ ပေ့ၸိမ် လိၵ်ႈမၢၶ်ႈ၊ လိၵ်ႈတၢႆး၊ လိၵ်ႈ

ပႃႇလီ ၶလႄႈ လိၵ်ႈထမ်း(ထြႃး) လင်ႇၵႃႇလူင် ၶမ့်ၵူၼ်းပွတ်း/ယၢဝ်း/ ပျူဝ်းတွၼ်ႈ/ၽီႇလႃႇ ၵိူဝ်းၶၼ့် သွၼ်ၶၶပေၼ်ပိူၼ်ႈၵေႃႈပီၼ်လႆႈ။

မၼ်းၵဝ်ႈၶၼ့် မီးလွင်ႈၾၢင်ႉသတိ ယွ်ႇၶမ် တႃႇသေႇၶလႄႈ(သညာ) တွင်းၵိမ်း ၵၼ်လႆႈၵျပ်ႉ ထူပ်း ပူၼ့်မႃးပႃႈလင် လွင်ႈလီလွင်ႈၵႃႉ ၵိၵ့် ၵၶျေႈၵၢၼ် ၾျေႇသႃႇ သႃႇသၶျေႇ ပီၼ်မႃးမီး မႃး ၶင်ႇၵူဝ်ၵေႃႈ မီးတင်းၶမ့်ၵွႆႈၵတ်းၵၢၼ် သေ ၵတ်းတၢၼ်ႈၵတ်းလၢတ်ႈ ၵတ်းၵီတ်း ၵၢင်ႈတီၢ်ပ်းတတ်းမၵ်းမၼ်ႈလႆႈ ၵမ်ႇၵိူင့် ၵိူဝ်ႈ။ တၢင်းလၢတ်ႈမေႃ ၶျေႈၵူမ်းၵွႆႈၵိုဝ်ႈ သိုဝ်ႈမီၼ်ႈ ၵူၼ်းထွမ်ႇၶဝ်ႈၵွႆလီ ၵမ်ႇမီးမၢၼ်ႇ မႃႇၶပႃႇၶၼ်သုင်၊ ၵျေးထြႃး ပၼ်ထြႃးၶိမ့် သိုင် ၵေႃႈလီ။

ၵိူင့်ၶင်ႇ ၵၢၼ်လၢတ်ႈမႃး ပႃႈၶၵိူဝ်ၶၼ့် ၶလႄႈ ထိုင်ၵူဝ်ႈပၢၼ်ၵဝ်ႈသေ ၵၢၼ်လႆႈၶၢမ်ႇ ယၢပ်ႇ ၵၢပ်ႇၶဢၵ်းၶျေႈၵၢၼ်ပိူင်လူင် ၵၢၼ်ၶိူင်ႈ ယၢပ်ႇၵီၼ်းၶီၼ်ၵွႆၶျေႇၶလႄႈ လွင်ႈ "သာသနာ သၼ္ၵျွင်ႊၶေႊ" ၶၼ့် ၵဝ်ႈၵဝ်တင်း သတိဝိရိယ ပၼ်ႇလႃႇလႃၼ်ႇ ၵိူဝ်းၶၼ့် ၵီတ်းၵျွဝ်ၵၢင်းၵၢင်း ၵူၼ့်ၵူၢင်ႈတူလ်းယၢဝ်းသေ ၶတ်းသၢင်ႈၵၢင်ႈ ၵၢၼ်းတင်းယွ်ႇတင်းၶမ် ၵဝ်ၵႆမႃးၵမ်လွႆး လွႆးသေၶလႄႈ ပီၼ်ၵၢၼ် ယဝ့်တူဝ်ႈ ထိုင်တီႈ ယိူင်းမၢႆမႃးယူႇယဝ့်။

ထိုင်မႃး ပီႊၵေႃးၵႃႇ 1359 ၶီႈ၊ ၵႃႇယူႉ တေႃႇၵဝ်ႈ လႆႈ 67 ၶူပ်ႇ၊သိၵ့်ၶျႇဝႃႇတေႃႇ ၵဝ်ႈလႆႈ 40 ဝႃႇ၊ မိူဝ်ႈၵျွဝ်ပီႊ လိူၼ်ၵျႃႈမူၼ်း (22.4.97)၊ ၵၢင်ၶၼ့် 11 မူင်း တီၢ်မ်တီၢ်မ် ၶၶၼ့် ၵၢၼ်ၶိၵ့်ၵ ၵၢမ်ႇထြႃး ၵွတ်ႈၵၢင်ႈထိုင် တူဝ်ယဝ့် လွၼ်ႇၵူႇ ၶဝ်ႈသူၼ်မၢၵ်ႇၵၢၵ်ႈၶမ်း သေ လုၵ်ႈၶွင်ႈတၵႃႇ သီႇၵျွဝ်ၵႃးသွမ်း ၶလႄႈ ၵဝ်ႈၵျွဝ်(ၵဝ်ႈၵိူင်ႇ) သိပ်းၵုမ်း ၵျွမ်ႈလုမ်းပွင် ပီၼ် ပွႆးလေႃႉ ၵၢၼ်တီမၵၢၵ့်ၵီၵႃႇပၶ ပူႇ ၵႃႇ မိူဝ်ႈ 1359 ၶီႈ၊ လိူၼ်သၢမ်ၶွ်ႇ 8 ၶမ်ႈ တေႃႇလိူၼ်မူၼ်း (4.2.98-11.2.98) ၵဝ်ႇယဝ့်တူဝ်ႈလီငၢမ်းယဝ့်ၵျေး။

4

ပိုၼ်းၵီပ်ႈ

သြႃႇၵဝ်ႈဝၼ်ႇၶပလႃႇ

(ၵဝ်ႈတူၼ်ၶူး ၵၢၼ်ၶင်ႈၵျွင်းယူႇမိူဝ်ႈလီဝ်)

*ပီႊၵိူတ်ႇ ၵေႃးၵႃႇ 1302 ၶီႈ၊ လိူၼ်သၢမ်၊ ဝၼ်းပုတ်ႉ။

*ၵႃႇတီ ဝၢၼ်ႈဝတ်ႉ၊ မိူင်းလွႆၶိူဝ်း၊ ၶေႊဝီင်း သီႇပေႃႇ။

*ၵိုဝ်ႈပေႃႈၶမႄႈ ၶိင်းယွတ်ႈသီင်သၢင်ႇၵွင်ႇ၊ ၶဵဝ်းယွတ်ႈသီင်သူလ်ႇ။

*ၵိုဝ်ႈမိူဝ်ႈၵွၼ်ႇၵွင့်ဝႃႈ ၵဝ်းၵၢႆႈသွ်လူး။

*မီးပီႈၶွင့် 7 ၵေႃႈ ၵဝ်ႈပီၼ်ၵေႃႉ ထူၼ်ႈသီႇ

*မိူဝ်ႈလီၵ့် လိၵ်ႈၵမ်ႇလႆႈသွၼ်(လၢႆးၶတ့် လႆႈသွၼ်ယူႇ)။

*မႃးယူႇၵျွင်း မိူင်းယၢင်း၊ မိူဝ်ႈပီႊၵေႃးၵႃႇ 1323 ၶီႈ၊ လိူၼ်ၵီင်။

*ၵီတ်းသၢင်ႇလွင်း တေႃႇထိုင် 1324 ၶီႈ၊ လိူၼ်သၢမ်၊ ၶၢမ်ႇသၢင်ႇ မိူဝ်ႈပွႆးၶၢမ်ႇသၢင်ႇလူင် မိူင်းယၢင်း ထူၼ်ႈထိုင်ပွၵ်ႈၵမ်း 3။

*ၵႃးၶၢမ်ႇသၢင်ႇၵဝ်ႈ မီၼ်ႈလႃႈၵႃး 3။

ၵၢင်းထၢတ်ႈရပ်ႈၵွင်းမူး ၵဝ်ႈသွင်ပႃး ၶလႄႈ ဝတ်ႉၵျွင်းၾြႃး

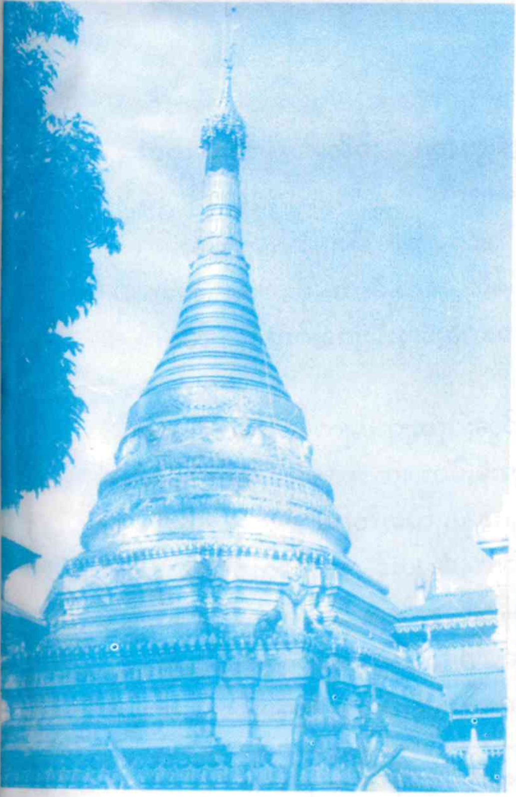

ၵၢင်းထၢတ်ႈရပ်ႈၵွင်းမူး
ၵဝ်ႈၵိတ်ႉတီထမ်ႇမ

ၵၢင်းထၢတ်ႈရပ်ႈၵွင်းမူး
ၵဝ်ႈပလႃႇသႃႇရ(သူလ်ႇၵျၢင်ႇ)

*ၵိုဝ်ႈပဵၼ်သၢင်ႇၵွင်ႉဝႆႈ ဝၼ်ႇၶပေႃႉ။
*မိူဝ်ႈၼမ်ႇသၢင်ႇ 1324 ၶီႈ၊ လိူၼ်သီႇမူႉ၊ 8 ၶမ်ႈ၊ တီႈသိမ်ႇၶမေႉ(ၵူဝ်ႈၼၢဝ်း)၊ ၶမေႉယၢင်း၊ ၵဝ်ႈၸွႉၵုပၵူဝ်ႉၶၵ, ပဵၼ်ၵဝ်ႈၵိတ်ႉတီထမ်ႇ, မ၊ ၵဝ်ႈၸွႉၵမ်ႉမဝႃႉ, ၾႆႉၽူ ပဵၼ်ၵဝ်ႈၵၢင်း လူင် ပေႃႉသႃႉၵ၊ ၵဝ်ႈၸွႉၵမ်ႉမဝႃႉ, ၾႆႉသႂ် ပဵၼ် ၵဝ်ႈၵၢင်းၵိၼ်ႇတယသ်ႉသ။
*မိူဝ်ႈၶိုၼ်ႈပဵၼ်ၵဝ်ႈၵၢင်းလူင် (ၵဝ်ႈၸွႉ ၽူမိူဝ်း) ၼႆႉ 1352 ၶီႈ၊ ၵႃႉယုၵဝ်ႈ 50 တိမ်၊ ဝႃႉတေႃႉၵဝ်ႈ 28 ဝႃႉ၊ မိူဝ်ႈၶိုၼ်ႈပဵၼ် ၵဝ်ႈမထေႇၶင်ႈ/ၵုၼ်းၵျွင်းၶၼေႉ 1359 ၶီႈ၊ လိူၼ်သၢမ်လွင်ႈ ၼမ်ႈၶူင်ႈ၊ ၵႃႉယုၵဝ်ႈ လႆႈ 57 ပီႊ၊ ဝႃႉတေႃႉၵဝ်ႈလႆႈ 35 ဝႃႉသေ သိုပ်ႇမႃး တေႃႉႁၢၼ်ႉ ပီႊပွႆးၵွၼ်းၼမ်းၵျွင်း 1365 ၶီႈ ၼႆႉ ၶင်ႈၵုၼ်းၵျွင်း မီးမႃး 5 ဝႃႉ၊ 5 ပီႊ ယဝ်ႉၶႃး။

ၵဝ်ႈဝၼ်ႇၶပေႃႉ တူၼ်ၼႆႉၵေႃႈ ၵႂ် ယိုၼ်းၵႂ်ယၢဝ်းၵႂ်ယိူတ်ႇသိုဝ်ႈ လၢတ်ႈၵုမ်း တီႈၵိုဝ်ႈ တီႈၵႂ်ႈၵူလ်းၵူလ်း၊ လၢတ်ႈၵၢမ်ႇ ထိူင်းၵၢမ်ႇၾိူး ၵၢမ်ႇမၢင်ႉ ၵၢမ်ႇၶိူတ်ႈ၊ လၢတ်ႈ တေႃးသၵေႃ, သၵေႉယႂ်ႉ ၵိၼ်ႇတၵေႉလီၼိမ်ႉ လိူပ်ႈ ၵုပတီ တူဝ်ၵဝ်ႈၵေႃႈမီးႁၢင်ႈၼိူၵ်ႉၶတႃႉ ၶတႃႉ။

မေႃၵၢင်ႈပၼ်ၵိူင်း တႃႉပေႃႉလုၵ်ႈၶွင်ႈ တၶပး ၼိုၼ်ႈယႂ်ႉမူႉသုင်ၶတႃႉၶတႃႉ။ ၵၢမ်ႇမီးၵႂ် သီႈၶၵ်ႉပူၼ်ႈလႄးလႄး၊ လၢတ်ႈတေႃႉၾိူၵေႃႈ သူပ်းၵူၼ်ႈသိူင်ၵႂၢၼ်ႇ၊ ၵၢင်ႈသွၼ်ႇတၢင်း ဝူၼ်ႉၵုင်ႈၵႂ်၊ ၵုၵ်းပႆၶင်ႈၶွၼ်းၶွၼ်းၶိုင် ၵႃႉၵူၺ်ႉ မိူဝ်ႈယၢမ်းလႂ်ၵေႃႈ တိုၼ်းၾၢင်ႉသတီ ဝႂ်ႉတႃႉသေႇ။ ၵဝ်ႈၶႃးတြူးလင်ႇၵႃႉလူင်ၵေႃႈ ၼိမ်ႉလီသိူင်ဝၢၼ် ၶႄႈၵၢၼ်ၾိူင်ႈထိူင်းၾႄႉသႃႉ ၶလႈ ၵၢလိၼ်ႇၵၢၶၶ (ၵျွင်းလွႆၶေႃးတီ) ၵေႃႈ တိုၼ်းဝႃႈ ယိပ်းမၼ်ႈပၼ်ႈၵိူမ်း လွင်ႈ ၶၸင်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်းၶလႈ လွင်ႈႁတ်ႉသၢႆလႅင်ႇၾိူ ၼိမ်ႉလိူပ်ႈ သမ်ႉပေႉ ၵၢမ်ႇမီး တီႈတေလၢတ်ႈ ၶႄႈၵၢၼ်ပႅၵ်ႉယၢတ်ႈ ပတီပၢတ်ႈၼႆႉ ၵဝ်ႈၵၢမ်ႇ ဝႂ်မဝ် တိုၼ်းၵဝ်ၼိူၵ်ႉ ၶတႃႉၶတႃႉယဝ်ႉ။

ၵႂ်ၵႂ်သင်ႇသွၼ်ဝႆႉ တေသၢၼ်ၵူလ်ၵႂ်ႈ တူလ်းမွင်း တေသၢၼ်သွင်း ၵႂ်ႈတူလ်းတူဝ် ယႃႉႁိူတ်းၵူၼ်းလမ်ၵူဝ်ပွႆႇၵူၼ်ႈ၊ ယႃႉႁိူတ်းၵိူင်ႉ ၶင်, ၵူၼ်းယိပ်းၶေႃးၼူးႁဝ်ႇ၊ ၵိၼ်ၶဝ်ႈၵႂ်ႈ လၵ်းၵိၼ်ၾၵ်းၵႂ်ႈလိူမ်၊ လၵ်းလိူမ်မိဝ်းၵၢမ်ႇ လႆႈလွင်ႈၶၼေႉ ၵၢမ်ႇၵႂ်ႈ။ မေႃၵိၼ်ၵေႃႈ လူဝ်ႇ မေၶီႈ၊ ၵႂ်ႈၵၼ်ၵိၼ်ၵင်ႇဝၢၼ် ၵႂ်ႈၵၼ်ႁၢမ် ၵင်ႇမဝ်၊ ၵႂ်ႈၵၼ်ၵၢဝ်ၵင်ႇငႂ်ႈ၊ ၵၢၼ်လွႆၵေႃႈ ႁဝ်းလူဝ်ႇၵႂမ်ႇလွမ်ႈၾွမ်ႉၵၼ် ၵင်ႇပဵၼ်လႆႈ ပူးၶူင်ႈ ၶလႈ ပူးၶူင်ႈ လူဝ်ႇထုၵ်ႇမေႃၾေး ၵုမ်းၵၼ်၊ မီးလွင်ႈၵိတ်ႇၼွင်ႈ တုမ်ႉတိူဝ်ႉၵၼ် ၵိတ်းၵႂတ်းၵေႃႈ ၶင်ႇၵိူဝ်ပေႃးတေမေ ပူတ်းဝၢင်းၶျၢင်းပွႆႇၵၼ် လူဝ်ႇမေယိုၼ်ႉၵၼ်ႈ တေႃႉၵၼ် လေႃးၾႄ တေႃးသ မေႃးႁ မႃႉၶ တိတ်ႉထိ ၵိူဝ်းၼႆႉ လူဝ်ႇယိုၼ်ႉ ဢိၵိဢိၵႂ်ႉသႃႉ သမ်ႉလူဝ်ႇပိူတ်ႈ လွင်ႈၵၢမ်ႇလီ ၵၢမ်ႇၵၢပ်ႈၼႆႉ ႁဝ်းယႃႉၵႂၢၼ်ႁိူတ်း။ ယႃႉပေတူလ်းၵၼ် ယိုင်ႈ ၵၼ်ႁိူတ်း။ လွင်ႈလီ လွင်ႈၵျူး လွင်ႈထုၵ်ႇ လွင်ႈၵၢပ်ႈၼႆႉ ၵဝ်ႈၶူင်ႈ ၵူႉၶူင်ႈၵၼ် ၵဝ်ႈ ၶူင်ႈႁၼ်ၶူင်ႈလွင်ႈ ၵႂ်ႈထိမ်ၵၼ်သေ ယုၵ်ႉ ယွင်ႈ ပွႆႉပႃးသႃႉသၶေႉ ၾိူးပဵၼ်ၵဝ်ႈၵူႃႉ" ၼႆ ယူႉယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈ႒႑

မဝေႁ,လိၼ်ႈၵျၢၼ်းႁျင်း

လွၵ်းမၢႆၶပ် ၵိုပ်ႈလိၼ်ႈမဝေႁ,ၵျၢၼ်းႁျင်းၶၼ် 21 / 22 လိၼ်ႈ

မၢႆၶပ်	ၵိုပ်ႈလိၼ်ႈမဝေႁ,ၵျၢၼ်းႁျင်း	ပီးၵိုတ်,လိၼ်ႈ		ၵၢ႕ယူ	ဝၢ႕တေႃ	ဝၢ႕ၶင်ႈႁျင်း	ပီးလွၼ်,		တီႈလွၼ်,
		သၢ႕သၶျ	ဂေႃးလၢ႕				သၢ႕သၶျ	ဂေႃးလၢ႕	
1	လိၼ်ႈဝၢ႕ၺြေႃးတိ	2160	978	90	70	60	2250	1068	ထမ်းသၢမ်ပီဝ်။
2	လိၼ်ႈၶၶႅၼ်,တမၢ႕လၢ႕	2190	1008	80	60	20	2270	1088	ႁူမ်ႈမၢၵ်,လၢင်း။
3	လိၼ်ႈသုၵၢ႕ဂ	2190	1008	96	76	16	2286	1104	ပူလုံးလၢ႕။
4	လိၼ်ႈပလျၢ႕ၵိတ်ႈတိ	2250	1068	51	31	15	2301	1119	ပူလုံးလၢ႕။
5	လိၼ်ႈၶၶႅၼ်,တလၢ႕ၽ	2256	1074	53	33	8	2309	1127	ႁူပ်ပိုၵ်၊ လၢ႕သီဝ်ႈ။
6	လိၼ်ႈၶၶႅၼ်,တမေႁု	2261	1079	60	40	12	2321	1139	သီဝ်းၶိဝ်၊ မိူင်းမၢဝ်း။
7	လိၼ်ႈတၢၵ်,မွၵ်,ထမ်,မပလျၢ႕	2289	1117	50	30	18	2339	1167	လွႆလီၵ်း၊ ဢေးၽၢင်။
8	လိၼ်ႈၵိင်,တပပ်ႈၽဝတီ,	2301	1119	50	37	19	2358	1176	လွႆလီၵ်း ဢေးၽၢင်။
9	လိၼ်ႈဝၢ႕ၺြထမ်,မ(တူ႕ယႃး)*[1]	2309	1127	71	51	22	2380	1198	လွႆလီၵ်း၊ ဢေးၽၢင်။
10	လိၼ်ႈယသ့်သထမ်,မ *[1,2]	2318	1136	85	65	23	2403	1221	လွႆလီၵ်း၊ ဢေးၽၢင်။

သိုပ်ႈထိင်း

လွၵ်းမၢႆၶပ်ႈၵိုပ်ႈလိၼ်ႈမဝေႁ,ၵျၢၼ်းႁျင်းၶၼ် 21 / 22 လိၼ်ႈ

မၢႆၶပ်	ၵိုပ်ႈလိၼ်ႈမဝေႁ,ၵျၢၼ်းႁျင်း	ပီးၵိုတ်,လိၼ်ႈ		ၵၢ႕ယူ	ဝၢ႕တေႃ	ဝၢ႕ၶင်ႈႁျင်း	ပီးလွၼ်,		တီႈလွၼ်,
		သၢ႕သၶျ	ဂေႃးလၢ႕				သၢ႕သၶျ	ဂေႃးလၢ႕	
11	လိၼ်ႈၵိတ်ႈတိသၢ႕ၺြ *[3]	2337	1155	70	50	4	2407	1225	ၶမ်းတိူၼ်း၊ မိူင်းမၢဝ်း။
12	လိၼ်ႈၵိၶႅၼ်,တဝၢ႕ၺြ	2373,	1191	60	40	26	2433	1251	ၵွင်းမၢဝ်း၊ ၶမ်ႉၶမ်း။
13	လိၼ်ႈၶၶႅၼ်,တပလျၢ႕	2387	1205	58	38	12	2445	1263	ၶွင်ယၢင်း၊ မိူင်းၼိူင်း။
14	လိၼ်ႈပၶႅၼ်,ၵိတ်ႈတ	2389	1207	65	45	9	2454	1272	ၵွင်းမၢဝ်း။
15	လိၼ်ႈဢေႃ,ယၶႅၼ်,တ(မိူင်းၼွမ်)*[4]	2403	1221	60	40	9	2463	1281	ၵွင်းၵလႃး၊ ၶမ်ႉၶမ်း။
16	လိၼ်ႈၵိတ်ႈတိၶၶႅၼ်,တ (မိူင်းယၢင်း)*[4]	2411	1229	55	35	3	2466	1284	ၵွင်းၵလႃး၊ ၶမ်ႉၶမ်း။
17	လိၼ်ႈဂေႃးဝိၶႅၼ်,တ(မၢၶင်ႈၵႂ်း)	2416	1234	60	40	10	2476	1294	ၵွင်းၵလႃး၊ ၶမ်ႉၶမ်း။
18	လိၼ်ႈသုၶၶႅၼ်,တၢ႕(ပၢင်ၶိမ်)	2420	1238	65	45	9	2485	1303	လွႆမိူင်း။
19	လိၼ်ႈယသ႕ထမ်,မ(ၶေႃးၶိင်)	2425	1243	70	50	10	2495	1313	မိူင်းမိတ်ႈ။
20	လိၼ်ႈၵိတ်ႈတိထမ်,မ(မိူင်းၼွမ်)*[5]	2436	1254	74	54	15	2510	1328	ၶွင်ၽႃ၊ မိူင်းယၢင်း။
21	လိၼ်ႈပလျၢ႕သၢ႕ဂ(ႁွၵ်ၵိူႈ)*[6]	2474	1292	67	41	30	2541	1359	ၶွင်ၽႃ၊ မိူင်းယၢင်း။
22	လိၼ်ႈဝၶႅၼ်,ၶပလျၢ႕(လွႆမိူင်း)	2484	1302						

ၶေႃႈသပ်းလႅင်း

*₁ သွင်ၸဝ်ႈၶုၼ် တႅမ်ႈလိၵ်ႈမၢတ်ႇတႃႇ ဝႆႉၵိုၵ်းႁူင်း၊ ၵႃႇယူႇလိၵ်ႈၵိုၵ်းႁူင်းၶဝ်ႈ တၢင်းႁိုင် မၼ်းမီးမႃး 266 ပီ။

*₂ ၸဝ်ႈယသ်ႇသထမ်ႇမ ၶုၼ် ၸဝ်ႈယတ်ႇသဝတီႇ,ၶဵၼ်ႇလႄႈ ႁွင့်ယဝ်ႈ။ ၼတႃႇႁွင့်မိူဝ်ႈပဵၼ်ၸဝ်ႈ သၢင်ႇ, ၸိုဝ်ႈၶိူင်ႈ၊ မိူဝ်ႈပဵၼ်ၸဝ်ႈၸၢင်းသမ်ႉ ႁွင့်ၸိုဝ်ႈၶိူင်ႈ။

*₃ ၸဝ်ႈဢိတ်ႇတိသႃႇရ ၶုၼ် ၸဝ်ႈဢိတ်ႇတိဝၢႆႇလႅၼ်ႇလႄႈ ႁွင့်ယဝ်ႈ။ မီးၸိုဝ်ႈ သွင်ၸိုဝ်ႈ ၶၵ်ႇ,ၵဝ်ႇ၊ မိူဝ်ႈပဵၼ်သၢင်ႇ, ၵၢဝ်ၸိုဝ်ႈၵၼ်ၶိူင်ႈ၊ မိူဝ်ႈပဵၼ်ၸၢင်းသမ်ႉ လႅၵ်ႈလၢႆႈၵၢဝ်ထႅင်ႈ ၸိုဝ်ႈၵၼ် ၶိူင်ႈ။

*₄ ၸဝ်ႈဢိတ်ႇတိၶၼ်ႇတ ၶုၼ် ၸိမ်မိူဝ်ႈၸဝ်ႈၵေႃႇယၼ်ႇတ တိုၵ်ႉမီး လႆႈယုၵ်ႉမၼ်းၸဝ်ႈမိူၼ်ႈ ယဝ်ႉ၊ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈ ၸဝ်ႈလူင် တႃႇၵမ်ႇၼၼ်ႇၵျႃႉ။

*₅ ၸဝ်ႈဢိတ်ႇတိထမ်ႇမ (ၸဝ်ႈမိူင်းႁွမ်) ၶုၼ် ပဵၼ်ၸဝ်ႈၵၼ်ယၢမ်ႈၵျူႉႁွတ်ႈ မိူင်းယၢင်း 3 ပွၵ်ႈ၊ ပွၵ်ႈၵမ်းလိုၼ်းသုတ်း ၸဝ်ႈပဵၼ်မထေႇ,ၵုၼ်းႁူင်း ၵွၼ်ႁူပ်ၶေႃးၶေႃႈ ၸဝ်ႈရၸၢၼ်း သၢင်ႇ,ၼႃႇ, လုၵ်ႉတီႈမိူင်းမိတ်ႈ ၵျူႉၼဝ်ႈမိူင်းယၢင်း၊ ႁူင်းၵေႃႈ ၼတႃႇ,တင်ႈပူၵ်းၵိမ်း တေႃႇၵျၢၼ်ႉ ယၢမ်းလီဝ်ယဝ်ႉ။

*₆ ပၢၼ်ၸဝ်ႈပညႃႇသႃႇရ ၶုၼ် ၵွမ်းၶၵ်ႇ, ၼၼ်ႉမိူင်း ၼလႆႈ ငဝ်ႈငၼ်းသၢင်ႇ,ၼႃႇမိူင်းမၢၼ်း ႁူလ်းႁွင့် ႁႅၼ်ႈၼဝ်ႈႁွမ်းၵိုၵ်းပႄႉ ၶၼ်းၵၼ်းလူင်ၵဝ်ႈၵၼ်းၶၼ်ႇ သေၵၼ်ၵၼ်ၶဵၼ်ႇၼလႆႈ မၼ်းၸဝ်ႈၸဝ်ႈ, ၵွၼ်ႁူပ်ၶေႃးၶေႃႈ ၸႂ်ႉတၵႃႇ, ၼဝ်ႈၵိုၵ်းၶၼ်းၵၼ်းသုထမ်ႇ,မႃႇ,ၵူႇ မိူဝ်ႈ ပီႈသႃႇသၼႃႇ 2530 ၊ ပီႈတႆး 2080 ၶၼ်ႈ ၶၼ်ၶဝ်ယဝ်ႉ။

2. ပွႆးၶၢမ်,သၢင်, တီႈမိူင်းယၢင်း

ၵၢပ်ႈလူင်/ၵွၼ်ႇ, 19 ၵၢပ်ႈ ၶၼ်းႁူဝ်ႈၶၢဝ်း 50 ပီ

မၢႆၶပ်ႉ	ၵၢပ်ႈလူင်/ၵွၼ်ႇ,	ပွၵ်ႈၵမ်း	ပီႈၵေႃးၸႂ်	လိူၼ်/ဝၼ်း	သၢင်,လွင်း	ၸဝ်ႈမထေႇ,ၵုၼ်းႁူင်း
1.	ၵၢပ်ႈၵွၼ်ႇ,	1	1316	6 မူၼ်း	32	ၸဝ်ႈဢိတ်ႇတိထမ်ႇမ
2.	ၵၢပ်ႈလူင်	1	1318	3 မူၼ်း	115	။
3.	ၵၢပ်ႈလူင်	2	1321	3 မူၼ်း	102	။
4.	ၵၢပ်ႈလူင်	3	1324	3 မူၼ်း	177	။
5.	ၵၢပ်ႈလူင်	4	1327	3 မူၼ်း	168	။
6.	ၵၢပ်ႈလူင်	5	1330	3 မူၼ်း	245	ၸဝ်ႈပညႃႇသႃႇရ
7.	ၵၢပ်ႈလူင်	6	1333	3 မူၼ်း	224	။
8.	ၵၢပ်ႈလူင်	7	1336	3 မူၼ်း	223	။
9.	ၵၢပ်ႈၵွၼ်ႇ,	2	1336	5မ့်, 8ၶမ်ႈ	3	။
10.	ၵၢပ်ႈလူင်	8	1339	3 မူၼ်း	396	။
11.	ၵၢပ်ႈလူင်	9	1342	3 မူၼ်း	146	။
12.	ၵၢပ်ႈၵွၼ်ႇ,	3	1343	6 မူၼ်း	29	။
13.	ၵၢပ်ႈလူင်	10	1345	3 မူၼ်း	285	။
14.	ၵၢပ်ႈၵွၼ်ႇ,	4	1346	6 မူၼ်း	34	။
15.	ၵၢပ်ႈလူင်	11	1348	3 မူၼ်း	309	။
16.	ၵၢပ်ႈလူင်	12	1351	3 မူၼ်း	371	။
17.	ၵၢပ်ႈၵွၼ်ႇ,	5	1352	6 မူၼ်း	50	။
18.	ၵၢပ်ႈလူင်	13	1354	3 မူၼ်း	213	။
19.	ၵၢပ်ႈၵွၼ်ႇ,	6	1355	6 မူၼ်း	58	။
20.	ၵၢပ်ႈလူင်	14	1357	3 မူၼ်း	359	။
21.	ၵၢပ်ႈၵွၼ်ႇ,	7	1358	6 မူၼ်း	58	။
22.	ၵၢပ်ႈလူင်	15	1360	3 မူၼ်း	339	ၸဝ်ႈဝၼ်ႇၼပေႃႇလႃႇ
23.	ၵၢပ်ႈၵွၼ်ႇ,	8	1361	6 မူၼ်း	106	။
24.	ၵၢပ်ႈလူင်	16	1364	3 မူၼ်း	318	။
25.	ၵၢပ်ႈၵွၼ်ႇ,	9	1364	6 မူၼ်း	50	။

ႁူမ်ႈၵၼ် ၶမ်,သၢင်, 4410 ၸဝ်ႈ

မူၼ်ၸၢင်း ၸဝ်ႈၸီၼ

တွၼ်ႈႁူဝ်း

လွင်ႈႁပ်ႉသၢင်ႇလွင်း

1

ၼိူင်ႈထုင်းႁပ်ႉသၢင်ႇလွင်း

ၵွမ်းၶႅင်ႇ, မီးဝႆႉထုင်းၵၢမ်, ထမ်ႇမတႃႇ ၵဝ်ႈသင်ႇၽႃႇ, ၵျွင်းသေႃးတီၶႃႈ ပေႃးထိုင်ၽၢဝ်း ယၢမ်း(ကာလပရိစ္ဆေဒ) သၢမ်ပီႊမိူင်းထူၼ်ႈယဝ်ႉ ၵဝ်ႇတေႁပ်ႉတၢင်းပႃး(ႁပ်ႉသၢင်ႇလွင်း) ၶိူင်းပွၵ်ႈသေ ႁဵတ်းပွႆးၽၢမ်ႇသၢင်ႇၶိူင်ႈပွၵ်ႈ ၵၢၼ် ဝႃႈၶႃႈ ၵူၼ်းတင်းလၢႆ လႆႈႁူႉလႆႈငိၼ်းယူႇၵမ်ႈ ၶမ်ယဝ်ႉၶႃႈ ၵွပ်ႈသင်? သင်မီးၽေႃႈ ထၢမ်မႃး ၶႅင်ႇၶႃႈၵိုင် –

ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈ □ႃႇ, တင်း တၵႃႇ, သွင်ၾၢႆႇသွင် ပႃႈ ထွၵ်ႈတေႃႇပၵ်ႉၸဝ်းတႃႇယၵႃႇ, သၽႃႇယ မူႇၵုမ်းသေႃးတီ (မုၵ်ႉၵုမ်းသေႃးတီ) တီႈၵမ် တီႈၵဵ ၵိမ်ၼၢၼ်ၵိမ်မီး ႁူႈတီႈႁူႈမိူင်း၊ ၼႂ်းလႆႈ ၵုတွမ်ႁွမ်ၼိူင်း ႁင်းၼႂ်ႁင်းမၼ်းသေ ၼႂ်းလႆႈ ႁူမ်ႈႁွမ်းၵွမ်းၵၼ် ႁဵတ်းသၢင်ႈပွင်ပိၼ် ပၼ်ႈ တႃႇငၢႆႈၵႂ် လူမ်ၵႂ် ၶႅင်ႇၵၼ် တင်းသွင်ၾၢႆႇ, သွင်ပႃႈ တင်းမူတ်းတင်းသဵင်ႈၸလႆႈ မူႇၵုမ်း

(မုၵ်ႉၵုမ်း) □ႃႇ,တၵႃႇ,သေႃးတီတင်းလၢႆ ၵဝ်ႇတေတႅပ်းတတ်း မၵ်းမၼ်ႈဝႃႈ "သၢမ်ပီႊ မိူင်း ၵဝ်ႇႁပ်ႉသၢင်ႇလွင်းၶိူင်ႈပွၵ်ႈ" ၵမ်, ၶၶၼ် "ထူၼ်ႈသၢမ်ပီႊ ၵဝ်ႇႁပ်ႉတၢင်းပႃးၶိူင်ႈ ၵၢပ်ႈ" ၶႃႈယဝ်ႉ။ လွင်ႈၶႃႈ ၵူဝ်ႈၵျွင်းၽႂ်ႉထိုင်တီႈ မိူင်းယၢင်းသေ ၵဝ်ႇ, ႁဵတ်းမႃးၵေႃႈ ၵမ်ႇၵွႆႈ ၶႅင်ႇၵဝ်ႇ။ ၼိူင်ႈထုင်းၵၢၼ်ၶႃႈ မီးမႃး ၵိမ်မိူဝ်ႈ မိၶႃႈ မိူဝ်ႈၵွၼ်, မိူဝ်ႈၵျွင်းပွၵ်းတင်ႈထင်သဝ်း လၢႆတီႈလၢႆၸၼ် လၢႆဝၢၼ်ႈလၢႆမိူင်း ၵိူဝ်းၶႅၼ် ယဝ်ႉ။

2

ၽၢဝ်းယၢမ်းႁပ်ႉသၢင်ႇလွင်း

ၵွၼ်တၢင်း တေႁပ်ႉသၢင်ႇလွင်း သိပ်း လိူၼ်ယွမ်းယွမ်းၶၶၼ် (မိူဝ်ႈပီႊၵွၵ်ႇဝႃႇ သၢင်ႇ ၵၢင်) ၶၶၼ် ၸိင်းဝေႇယႃႇဝၵ်ႉၵႃႉ ၵေႃးပၵ ၽဝ် ႁူမ်ႈပႃးၸိင်းႁူဝ်ဝတ်ႉ ၸလႆႈ ပရိတ်ႈသၢတ်ႈ ႁူဝ် ဝတ်ႉ ၶူးမိူင်းတီႈၵမ် ၵမ်ႇၵႃး ပႃးၵိမ် ၸိင်း

တၢင်တူဝ် ၵဝ်ႈႁူဝ် သိပ်းၵုမ်း ပတ်ႉသေးတႃႇ ယၵႃႇ, တီႈၵဵႁူႈတီႈတီႈ ႁူႈမိူင်းမိူင်း လႆႈမႃး ၸတ,တင်ႈ ပၢင်ၵုမ်ႁူပ်ႉထူပ်း တေႃႇၶျေႈတိူင်, ပၢင်, ၵီႈၸၼ,ယင်ၸၶ တီႈၶႂ်းၵၸုပ်ႈၶၶၼ် ၵွမ်းၶႅင်ႇ, ၼိူင်ႈထုင်းမီးဝႆႉ "သၢမ်ပီႊမိူင်း ႁပ်ႉ သၢင်ႇလွင်းၶိူင်ႈပွၵ်ႈ" ၵၢၼ်ဝႃႈၶႃႈ တေထိုင် မႃးယဝ်ႉၸလႆႈ လူဝ်ႇႁဵတ်းၵွမ်း ၵိုင်ႇၶႅင်ႇ, ထုင်း ႁဝ်းမီးဝႆႉယူႇၶႃႈ ၼႂ်ၵေႃႈ ၼွမ်ႉသိူင်ပိူင်းပၢၵ်ႇ, လႆႈ ၵွႆႈလႆႈၽေႃႈၵၢၼ် တင်းမူတ်းသေ ၵဝ်ႇမိူၼ်ႈ တၢင်ႇလဝ်ႈ ယွၼ်းၵၢၽုင်ႉတီႈ ၵဝ်ႈၵႂႃးၼ်း သင်ႇၽႃႇ, တင်းၵၢၼ်ႇတင်းၵျွင်း၊ ၵဝ်ႈၵႂႃးၼ်း သင်ႇၽႃႇၽဝ်ၵဝ်ႈၵေႃႈ ပူင်ၽေႃႈ ၽုင်ႉပၼ်ဝႃႈ "ပေႃးဝႃႈ ပတ်ႉသေးတႃႇယၵႃႇ, သီႇႁူဝ်ၵႃး သွမ်း ၵဝ်ႈႁူဝ်သိပ်းလုမ်းၼွမ်ႉၵၢၼ် တင်းမူတ်း တင်းသိူင်ႈယူႇၵေႃႈ ပိၼ်ၵၢၼ်လီယဝ်ႉၵိုဝ်ႈ" ၵူလႆးၵႃႈ ၵၢၼ်တေမႃးယူႇၵျွင်း ႁဵတ်းသၢင်ႇ လွင်းၶၶၼ် ၵိုဝ်းၵၢၼ် ၵမ်ႇႁူႉလိၵ်ႈ ၵမ်ႇ မေႃလိၵ်ႈ ၵၶၼ်ႉလိၵ်ႈၵေႃ,ၽဝ် သူင်ႇမႃး မိူဝ်ႈ လိူၼ်ပဵတ်ႇႁူဝ်ဝႃႇ။ ၵိုဝ်းႁူႉလိၵ်ႈမေႃလိၵ်ႈ ၵၶၼ်ႉလိၵ်ႈၶမ်ၶၶၼ် ဝႆႉသူင်ႇ, မိူဝ်ႈလိူၼ်သိပ်း ၵီတ်း ၵွၵ်ႇဝႃႇ၊ ဝႆႉသွင်ၽၵ်ႈ သွင်ၵၢၽႃႇ, ၶႅင်ႇ, ၶဝ်ယဝ်ႉ။

ၵွမ်းၶႅင်ႇ, ၽေႃႈတႅပ်းတတ်းမၵ်းမၼ်ႈ □ႃႇ, ၸလႆႈ တၵႃႇ, မီးဝႆႉ ၵၢၼ်တႅမ်ႈလၢတ်ႈၸၶ မႃး ပႃႈၶိူဝ်ၶႃႈ ၽၢဝ်းယၢမ်းႁပ်ႉၵၢဝ် သၢင်ႇလွင်း ၶႃႈ မီးသွင်ၵၢၽႃႇ။ လိူၼ်ပဵတ်ႇ, ၽဝ်ႈဝႃႇ, ၸလႆႈ လိူၼ်သိပ်းၵီတ်း ၵွၵ်ႇဝႃႇ ၶႃႈယဝ်ႉ။

3

လွၵ်းလၢႆးႁပ်ႉသၢင်ႇလွင်း

ၽဝ်ႈဝႃႇ, ၸလႆႈ ၵွၵ်ႇဝႃႇ သၢင်ႇလွင်း ၵိုဝ်း တေမိူၼ်ႈယူႇၵျွင်းၶႃႈ(လွၵ်းလၢႆးသူင်ႇၵၢပ်ႈ ႁပ်ႉၵိတ်ႈ ၼၢင်ႇပၼ်ႈတႂ်ႈ မိူဝ်ႈပႆႇ,ၼိူဝ်ၵျွင်းၵိုင် တူလုမ်းတီႈၶႂ်းတွၼ်ႈၸိင်းၽဝ် တႅမ်ႈၸၶဝႆႉ ၼႂ်ႇ ပႃႈၶျေႈၶၶၼ် တေလႆႈႁၶၼ်ၵိၼ်ႈယူႇ) တွၼ်ႈ ၵႃႇၶၼ်းသင်ႇၽႃႇ,ၵဝ်ႈၽဝ် ၶိူဝ်ၵျွင်း ႁပ်ႉၶႃႈ ၵိုင် –

(1) ၵွမ်းၶႅင်ႇ, ၸိင်းၽဝ် လႆႈတႅမ်ႈမႃးသိၼ်ႈ ၵိုဝ်ႈၵဝ်ႈ□ႃႇ,(ၵဝ်ႈၵၢင်း ၵဝ်ႈသၢင်ႇ)တႃႇ တေယိၼ်ၵပ်း ၵၢပ်ႈပၼ် ၸလႆႈ တၢင်ႇလဝ်ႈ ဝႆႉ လွင်ႈတေသူင်ႇ,သၢင်ႇလွင်းၶၶၼ် ၵဝ်ႈၵၢင်း သင်းမူႉၽဝ် လႆႈၵၢဝ်ၸိပ်းသေႈၶၶၼ် ယိၼ်ႈ ပၼ် ႁူႈၵဝ်ႈႁူႈပႃးသေယဝ်ႉ (ၵဝ်ႈမထေ, ၵူၼ်းၵျွင်း) ၵဝ်ႈ□ႃႇ,ၶႅင်ႈၵျွင်း ၵဝ်ႈၵၢင်း ၽူမိူဝ်း၊ ၵဝ်ႈၵၢင်းသဝ်ႉမိူဝ်း၊ ၵဝ်ႈၵၢင်း ၽပ်ႉမၢႆ သီႇ,ၶႃႈတင်းမူတ်း သင်ႇ,ၽႃႇ,ၶႃႈပႃးၵိမ် လႆႈၵျႃႉ မႃးၵၢဝ်တီႈၵၢဝ်ၵွင်ႈသေ ၵဝ်ႈမထေ,ၶႅင်ႈ တင်ႉတေ, ၵဝ်ႈၵၢင်းသီႇ,ပႃး ၶႅင်ႈႁွမ်းဝႆႉ ၶိူင်ႈ ၼႂ်ႇ,သွင်ပႃး တူဝ်ႈတူဝ်ႈတၶၼ်းတၶၼ်းသေ –

(2) ၸိင်းၽဝ် ၵဝ်ႇ,ၵွၼ်ၵၢဝ်သၢင်ႇ,လွင်းမိူၼ်ႈ ယူႇ,ၶႅင်ႈ ၵၢဝ်ၵွင်ႈၶႂ်းၶျေႈၵျွင်းသၢင်ႇ,ဝၢင်ႇ, သေၸလႆႈ ၸိင်းၵျွင်းၵွၼ်ႁူဝ် သၢင်ႇ,လွင်း ၸလႆႈ တၵႃႇ,တင်းလၢႆ ၽုပ်ႉဝႆႈၵၶၼ်,တေႃး ယွၼ်း တၢင်ႇ,လဝ်ႈ ၵိဝ်ႈၵၢပ်ႈသၢင်ႇ,လွင်း ၵိုင်ႇၶႅင်ႇ, ၵူၼ်းၸိင်းၵျွင်းမီးဝႆႉၶၶၼ် ယဝ်ႉၶျေႃး။

(3) ၵဝ်ႈမထေၵူၼ်းၵျွင်း၊ ၵဝ်ႇ,တေၵိတ်ႈ

ထၢမ်ႁပ်ႉၵၢဝ် ၵိူင်ႉၶႅင်, "လိၵ်ႈၵွၢမ်းၸဝ်ႈရ ႁၢၼ်းသၢင်,ၶျ, ႁပ်ႉသၢင်,လွင်း" ၶႅၼ်ႉယဝ်ႉ။ မိူဝ်ႈၾွင်း ၶိင်းၶဝ် ယွၼ်းၵၢပ်ႈသၢင်,လွင်းယူ, ၶႅၼ်ႉ ၸဝ်ႈၸၢင်း ၸဝ်ႈသၢင်, ၵိူဝ်းၵၼ်လႄႈ ၼိပ်းမ်ု သိၼ်ႈၵိုဝ်ႈဝုႆႉၼလႈ တေလႄႈယွၼ်းသွၼ် ၶႅၼ်ႉ လႄႈမိၼ်ႈယူ, ပွႆႉတီႈၶိုၼ်းၵွင်ႈ(လုၵ်းၶိူဝ်) ၸဝ်ႈၸၢင်းၶဝ်ၵၼ်ယူ,ၸပ်းၵျွင်းသၢင်,ဝၢင်, ၶႅၼ်ႉသေ ၼႁႈရူထွမ်,ဝုႆႉ ႁင်းၾႅ ႁင်းမၼ်း။

(4) ပေႊဝႃႈ ၸဝ်ႈမထေ,ၵုၼ်းၵျွင်း ၵိတ်ႈ ထၢမ်ႁပ်ႉၵၢဝ်ဝႃႈၵွမ်း ၵိူင်ႉၶႅင်, ၵွမ်းမၼ်းမီး ဝုႆႉၶႅၼ်ႉ သုတ်းယဝ်ႉ သၢင်,လွင်း ၼလႈ ၶိင်းၶေႃး တၵ,ၶဝ် သ,ထု....သၢမ်ၵမ်း ၶုပ်ႉသၢမ်လႄႊ။

(5) ၸဝ်ႈ[သြ],ၶႅင်ႈၵျွင်း ၶိၼ်းၵိတ်ႈထၢမ် သၢင်,လွင်းၵိူဝ်းၶႅၼ်ႉထိင်ႈ ဝႃႈ. "ရူလ်းၵႃႈ ၵိူဝ်းသူ သၢင်,လွင်း ၵၼ်တေမႃး ယူ,ၵၢၼ်, ယူ,ၵျွင်း ၵိူဝ်းၶႅ ၵၼ်ၸၢပ်ႈလူလ်ႈ သူလ်, လ, ၸ,တီႉ ပီႈၶွင်ႉ တိၼ်းမိဝ်းသူ ၵၼ်ရူ. ၸၵ်းမၵ်းၵိုဝ်ႈ မၵ်းသိင်ၶႅၼ်ႉ ၵွင်,မီးယူ, ၵိူဝ်? ၵမ်းၶႅၼ်ႉ ၶိင်းၵျွင်းၸင်,ၵွႆႉသၢင်,လွင်း တွပ်,လဝ်ႈဝႃႈ "မီးၶျႈၵေႃႈ" ၶႅ လႄႈဝႃႈ ရူႈ ၵေ.ရူႈရူၶၼ်းယဝ်ႉ။

(6) ၵမ်းၶႅၼ်ႉ ၸဝ်ႈၸၢင်း/သၢင်,ၶဝ် ၵၼ် လႄႈၼိပ်းမ်ုၵိုဝ်ႈ တေလႄႈယွၼ်းသွၼ် သၢင်, လွင်း ၵိူဝ်းၶႅၼ်ႉ ၸင်,ၵွၵ်,မႃးၸူးၶုပ်ႉဝႆႈ တီႈ ၸဝ်ႈမထေ,ၵုၼ်းၵျွင်း သၢမ်ၵမ်းသေ ယွၼ်း ဝႃႈ "ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်,တေႃးၶျ ၸဝ်ႈမထေ, ၵုၼ်းၵျွင်း ၶျႈတၼပးတေ, ယွၼ်းသွၼ် သၢင်,လွင်း (....)ၵေ.ၶျ" ၶႅယဝ်ႉ။ {ၶိုၼ်းၶွပ်, ၵွၼ်,ၶႅ တေလႄႈဝႃႈ ၵိူင်ႉၶႅင်, ၶိုၼ်းၼိပ်းမ်ု ၸေႃႈမီးဝုႆႉ 1 ၵေ.၊ 2 ၵေ.၊3 ၵေ၊ 4 ၵေ၊ 5 ၵေ. ၸ,ရူ, ပိင်ႈမီးသေ တေလႄႈသွၼ်ၶႅၼ်ႉ ယဝ်ႉ} ရူလ်းၵႃႈ ၼိပ်းမ်ုၸေႃႈ သိၼ်ႈၵိုဝ်ႈသၢင်, လွင်းၶႅၼ်ႉ လႄႈၵၢပ်ႈပၼ် တီႈၶိင်းၵျွင်း။

(7) မိူဝ်ႈၾွင်း ၸဝ်ႈၸၢင်း/သၢင်, သေပႃးပႃး မႃးယွၼ်းယူ, တီႈၸဝ်ႈမထေ,ၵုၼ်းၵျွင်း ၶႅၼ်ႉ ၶိင်းၵျွင်း ယိပ်းမ်ုၸေႃႈသိၼ်ႈၵိုဝ်ႈၶႅၼ်ႉ သေ ၵွင်ႉပၼ်ၵိုဝ်ႈသၢင်,လွင်း ပိင်ႈမီးၶိုၼ်းမ်ုၸေႃႈ ၶႅၼ်ႉ ၵွႆႉၶဝ်လုၵ်ႉၵုၵ်းဝုႆႉၵမ်းၶိူင်ႈ။ ၸဝ်ႈပႃး ၵၼ်မႃးယွၼ်းၶႅၼ်ႉ လုၵ်ႉတီႈၸဝ်ႈမထေ, ၵုၼ်းၵျွင်း ယၢင်ႈပႂ်လူင်းၵျွင်း သၢင်,ဝၢင်,ရူ, ၵေႃႈ ၶိင်းၵျွင်းၵွႆႉသၢင်,လွင်း ၵုၵ်းဝုႆႉၵိူဝ်း ၶႅၼ်ႉဝႃႈ "ပႂ်ၵွမ်းပႃႈလင်ၸဝ်ႈ[သြ],ရူ,ၼလႈ" ၶႅသေ သၢင်,လွင်းၵေႃႈ ပႂ်ၵွမ်းတၢင်းလင်ရူ, တေ,ထိုင် တီႈၵျွင်းသၢင်,လွင်းၶဝ် တေယူ, ၶႅၼ်ႉယဝ်ႉ။ ဝႃးၶႅၼ်ႉ ပႃးၶိူင်ႈယဝ်ႉပႃးၶိူင်ႈ တၢမ်းၵၼ်သေ ၵွၵ်,မႃးယွၼ်း ပႃးလွႆႉယွၼ်း ၵေႃႈ ၵွမ်းယွၼ်းမၼ်းၼတ မိူၼ်ၵၼ်ယူ,။ ပိၵ်, ၵၼ်တီႈ သၢင်,လွင်းၶမ်တင်းၵေ,ၶႅၼ်ႉ ရူလ်း။

(8) လွင်ႈၶိူင်ႈ ပေႊမီးသၢင်,လွင်း ၵၼ်ၵမ်, ယိုၼ်ၸပ်းၵွႆႉ ၵမ်,ၵၢပ်ႈၸဝ်ႈလွႆႉသေပႃး၊ ပေႊၶႅၵိုဝ်ႈ လႄႈႁိတ်းၵွမ်း "လႄႊတမ်းပိၼ်ႈ"၊ လႄႊတမ်းပိၼ်ႈ ၵၼ်ဝႃႈၶႅ သၢင်,လွင်း ၵိူဝ်း ၵၼ် ၵမ်,ယိုၼ်ၸပ်းၾႅၶႅၼ်ႉ မီးဝုႆႉလႄႊၵေ. ၵေႃႈ ၶိင်းၵျွင်းလႄႈလဝ်ႈလၢတ်ႈတီႈ ၸဝ်ႈ[သြ], သုင်းမ.ၶဝ်ဝုႆႉသေ ပိင်ႈသၢင်,လွင်း တေတမ်း ပိၼ်ႈ မီးဝုႆႉၶႅၼ်ႉ (ပိူင်တိၵ်ႈမၼ်း– သၢင်,လွင်း မီး10 ၵေ. ၶႅၵေႃႈ ၸဝ်ႈ[သြ], သုင်းမ.ၶဝ် လႄႈမွၵ်,လၢတ်ႈၸဝ်ႈၶဝ် ၵၼ်ၵမ်,ပႂ်,မီးတ ၼပးတ,10 ပႃး)လႄႈႁိၼ်း ပိၼ်ႈပုၼ်း ပွႆႉထႃႈ

ၶေႃႈလိၵ်ႈ

ၶၢင်းၸဝ်ႈမထေ,ၵုၼ်းၵျွင်း ၼလႈ ၸဝ်ႈၶူမိူင်း – ၸဝ်ႈသႂ်မိူင်း

ၶၢင်းသၢင်,လွင်း

ဝႆႉတီႈၼင်းလုၵ်းၼႃပ်သေ ပေႃးဝႃႈ သၢင်ႇလွင်း ၶိူဝ်းယိၼ်းၶပ်းၼၼ်ႉ ၵူၼ်းမူတ်းယဝ်ႉ မိူင်းႁူင်း ၶင်ႇ ၽိတ်ႈပၢင်းၶဝ်ႈၼၵ် ၵၢၼ်ယိပ်းပိၼ်ႈပွႆး ဝႆႉ 10 ပႃးၼၼ်ႉဝႃႈ "ၶဝ်ႈၶဝ်းၼၵ် ၵၢၼ်တေ တမ်းပိၼ်ႈၼၼ်ႉ ႁူႉၵွၵ်းမၢးၼျႃႈၸလႆႈ"ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

ၵမ်းၼၼ်ႉ ၼၵ်သိပ်းပႃးၼၼ်ႉ ၶင်ႇယိပ်း ၵၢၼ်ပိၼ်ႈပုၼ်းၽႅမ်ၼၼ်းသေ ၵွၵ်းမၢးတီႈၶျေႃႈ ႁူင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ ၵၢၼ်ႉၼႃပ်ၼၼ်ႉသေ ၵၢၼ်ပိၼ်ႈ ၽႅ ပိၼ်ႈမၼ်း တမ်းၼွမ်းဝႆႉယဝ်ႉ တႃႇၶျေႃႈ ယၢင်ႈ မိုၼ်ႈတၢင်းၼႃပ် သွင် သၢမ်ယၢင်ႈ။ ၵမ်းၼၼ်ႉ မိူင်းၼၵ်ၶင်ႇလၢတ်ႈ သၢင်ႇလွင်း 10ၵေႃႉ ၶိူဝ်း ၼၼ်ႉဝႃႈ "မၢးယိပ်းၵၢၼ် ပိၼ်ႈၶိူဝ်းၼႆႉ ၼႃင်ႈ ၵေႃႉၼႃင်ႈပိၼ်ႈၸလႆႈ" ၼႆ။ ၵမ်းၼၼ်ႉ ၼၵ်ၶင်ႇ မၢးၵၢၼ် ၵေႃႉၵၢၼ်ၵၢၼ်သေ ၶဝ်ႈၼၵ် 20ပႃး ၼၼ်ႉ ယၢင်ႈပႆလူင်းႁူင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇႁူႇ သၢင်ႇ လွင်းၼၵ် 10 ၵေႃႉၶိူဝ်းၼၼ်ႉၵေႃႈ ၵွၼ်ယၢင်ႈ ပႆၶွမ်း ပႃႈလင်ၶဝ်ႈၼၵ်ႁူႇ တေႃႇထိုင် ႁူင်း သၢင်ႇလွင်းသေ ၶဝ်ႈၼၵ်ၵျၢၸိတ်ႈတူၺ်းပိၼ်ႈ ၶဝ်ႈၵဝ်ႇ၊ ပိၼ်ႈၶဝ်ႈၵဝ်ႇၼၼ်ႉ သၢင်ႇလွင်း ၵေႃႉလွႆ ၵၢၼ်ယိပ်းမၢးၵေႃႈ ၵေႃႉၼၼ်ႉယဝ်ႉ ပိၼ်ႈ တၸပႃးၶဝ်ႈၵဝ်ႇ။ ၽေႃႇသၢင်ႇလွင်းၵေႃႈ ၵၢၼ် မၢးမိၼ်ႈ ပိၼ်ႈၶဝ်ႈပႃးလွႆၵေႃႈ ပႃးၼၼ်ႉယဝ်ႉ ပိၼ်သျႇၶဝ်ႈၵဝ်ႇ။

လွင်ႈၵပ်ႉတၸပႃးၼႆႉ ပိၼ်မိူၼ်ၼင်ႇၼႆယဝ်ႉ။ (ၵပ်ႉၼဝ်ႈဝႃႇ ၸလႆႈ ၵွၵ်ႇဝႃႇ မိူၼ်ၵၼ်ႁူၺ်း ၼင်ႇၵဝ်ႇ။)

(9) ၶဝ်ႈသျႇသင်ႇသွၼ် သၢင်ႇလွင်းၼႆႉ ဝႆႉမီး သွင်ပႃး၊ သွင်ပႃးၼႆႉ ပေႃးမီးသၢင်ႇလွင်းမၢႆႇ ႁွတ်ႈမိုၼ်ႈႁူင်းမၢးၼႆ လႆႈႁွင်ႉသၢင်ႇလွင်းၼၵ် ႁူႇၸၼ ထၢင်တၢတ်ႇ(ၵိင်ႇ) ၸလႆႈ ၼမ်ႉမေႃႇ ယေႇၵၢၼ်ႇ တႃႇၵွႆႉ တႃႇတိုဝ်း ၵိၵ်ႇသမ်ႉ လႆႈ သင်ႇသွၼ် လၢတ်ႈပၼ် ႁူႈလွင်ႈလွင်ႈၸလႆႈ လႆႈတူၺ်းထိုင် ၼႃပ်သၢင်ႇလွင်း ႁူႈလွင်ႈလွင်ႈ တေႃႇပေႃးလႆႈၼမ်ႇသၢင်ႇ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

4

လွင်ႈသွၼ်လိၵ်ႈပၼ် သၢင်ႇလွင်း

(1) မိူဝ်ႈဝၼ်း သၢင်ႇလွင်း ၸတႇမိုၼ်ႈႁူင်း ၼၼ်ႉ လိၵ်ႈၵၢၼ် ၶဝ်ႈၶၢင်းၶဝ်ႈသၢင်ႇ တေ လႆႈသွၼ်ၼၼ်ႉ လႆႈၵၢၼ်တူဝ်ၸမ ႁူႇပႃႇလိ ၼမေႃဖုၻ်ႇယ ၶႃႉႁူႇ တေႃႇထိုင် ဗျည်းအက္ခရာ 33 တူဝ်။ ၶိူင်ႈၼင်ႇ ၼင်းလိၵ်ႈမၢၼ်းမီးဝႆႉၼၼ်ႉ တိမ်ႈသုၼ်ႇၼင်းပိၼ်ႈသေ ႁူႇၶူးတီႈၶဝ်ႈမထေႇ ႁူၼ်းႁူင်း ၵမ်ႇၼၼ် ၶဝ်ႈသျႇၽႅမ်ၼၼ်း သေပႃးပႃးယဝ်ႉ ယွၼ်းလဝ်ႈဝႃႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၼျႃႈ(....)ၶဝ်ႈ ၼျႃႈတၸပႃး တေ သွၼ်တၸပႃးႁူႇ လႄႈတိမ်ႈတူဝ် ၸမႈလိၵ်ႈပႃႇ လိမၢး ၵျႈလႆႈယွၼ်းၼိၵ်ႉသရေး တီႈ(....)ၶဝ်ႈ ၵဝ်းသေၵမ်းၼျႃႈ"ၼႆသေ ၵျေႃးၸၼ ငဝ်ႈတေႃႇ ပႆ။ ပေႃးၵမ်ႇမိၼ်ႈၶွမ်း ၼျေႃႈ/သိင် ၵိၵ်ႉမရျႇ ပႃႇလိ မီးဝႆႉၼၼ်ႉၶိုင် ၶဝ်ႈမထေႇႁူၼ်းႁူင်း ၵမ်ႇၼၼ် ၶဝ်ႈသျႇၼမေႃး(ၼမေႃ) သွၼ် လိၵ်ႈ လႆႈဝႃႈၸၼ ၵျေႃးၸၼမိုၼ်း၊ ယဝ်ႉၵေႃႈ လႆႈယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃးသေ ၶင်ႇလုၵ်ႉႁူႇ။ တီႈ သၢင်ႇလွင်းၼၼ်ႉ ၵွၼ်တၢင်းႁူဝ်ပိုင်းသုတ်း လႆႈၵၢၼ်တူဝ်ၸမ လိၵ်ႈပႃႇလိၶိူဝ်းၼၼ်ႉ ၸၼ

ပၼ် သွၼ်ပၼ် ႁူႉၵေႃႉၵေႃႉယဝ့်။ ပႃးၵၢၼ် သွၼ်လိၵ်; ၼမေႃဗုၻ်ႇယ ၵႂႃႉႁူႉၶၶေ့ ၵၼ်,ႁွင့် ဝႃ; ၵဝ်;ႁဵ,ၶမေႃးယဝ့်။

(2) ပေႃးဝႃ; သွၼ်ပၼ် တူဝ်ၼမ;လိၵ်;ပႃ,လိ သေ ၵၢၼ်,လႆ; ဝႃ;လႆ; တီမ်;လႆ;ယဝ့်ၵေႃ; သမ့်လႆ;သိုပ်,ယွၼ်းၵၢဝ် ႁၢမ်းဝႆ;ၽြႃး ၵမ်း လီဝ်ယဝ့်။ ႁူလ်းၵႃ; ထူၼ်;ထိုင် သွင်ဝၼ်းမႃး ၵဝ်,တေလႆ;ယွၼ်းၵၢဝ်။ လႆးယွၼ်းမၼ်းၶ် ၵိုင် ၵွၼ်သၢင်,လွင်းႁူ,ၵူးတီ; ၵဝ်;မထေ,ႁၢၼ်းႁၢင်းယဝ့် ၶုပ့်ဝႆ;သၢမ်ၵမ်းသေ ၶင်;ငွမ် ႁွမ်းမိုဝ်း လဝ်;ယွၼ်း ၵွၼ်ဝႃ;"ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်,တေႃးၼႃ; ၵဝ်;မထေ,ႁၢၼ်းႁၢင်း ၼႃ;တ ၼပး ယွၼ်းၵၢဝ် ၵျမ်းပႃ,လိတေႃ,ၼႃ;"ၶ်သေ ၶုပ့်သၢမ်ၵမ်း။ သမ့်ယွၼ်းထိင်;ၵႃ; "ၵၼ်, တေႃး ၵၼ်,တေႃးၼႃ; ၵဝ်;မထေ,ႁၢၼ်းႁၢင်း ၼႃ;တၼပး ယွၼ်းၵူၵ်းၵၢဝ် ႁၢမ်းဝႆ;ၽြႃးၼႃ;။ ၼတ,ၵၢဝ် ဩဂၢသ၊ ဩဂၢသ၊ ဩဂၢသ၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ တေႃ,ႁွတ်; ႁိုင်ပင် ဘုရား ၼႃ;။ နမောတဿ၊ ဗုဒ္ဓံ ဓမ္မံ သံဃံ၊ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ၊ ဣတိပိသော၊ သွက္ခာတော၊ သုပ္ပဋိ ပန္နော၊ သမ္ဗုဒ္ဓေ၊ ဗုဒ္ဓံနုဿတိ၊ နမောဗုဒ္ဓဿ တေႃ, ႁွတ်; နိဉ္ပဒ္ဒဝါ ၼႃ;။ ၵႃ;ပီၼ် ႁၢမ်းဝႆ;ၽြႃး ၼႃ; တၼပးၶဝ် ယွၼ်းၵူၵ်းၵၢဝ် တင်းမူတ်းတင်း သိင်;ၼႃ;" ၶ်သေ ၶုပ့်သၢမ်ၵမ်း သမ့်ၵွၼ် ယွၼ်း ၵၼ်,တေႃးထိင်;ဝႃ;"ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်, တေႃးၼႃ; ၵဝ်;မထေ,ႁၢၼ်းႁၢင်း ၼႃ;တၼပး ယွၼ်းၵၼ်,တေႃးၼႃ;" ၶ်သေ ၶုပ့်သၢမ်ၵမ်း ယဝ့် ၵၼ်,လုၵ့်ႁွၼ်လင်ႁူ,။ တွၼ်;တႃ, ယွၼ်းတီ; ၵဝ်;မထေ,ႁၢၼ်းႁၢင်း ပီၼ်မီး ၶင်,ၶ် ယဝ့်။

လိၵ်;ႁၢမ်းဝႆ;ၽြႃး ၽေႃ,ပႃ,လိ ၼလ; ၽေႃ, ႁၢမ်းတႆး ၵၢၼ်ၵဝ်;သၢင်,ၼႃ,ၶေႃးတီ ၵွ့် တိုဝ်းၶ့ တူလ်းတီ; ႁွဝ်ၶေႃ;လိၵ်; မီးဝ့်ဝႃ; လိၵ်;ၵၢသုင်းၵၢသွင်, လိၵ်;ႁၢမ်းဝႆ;ၽြႃးၶၶေ့ တႃ,။ ဝႆးၶၶေ့ သမ့်လႆ;ၵွၼ်သၢင်,လွင်း ႁူ, ယွၼ်းတီ;ၵဝ်;သွၼ်လိၵ်; ၵဝ်;ႁဵ,ၶမေႃး ထိင်;။ ႁၢမ်းယွၼ်းမၼ်းၼတ့ တင်းၵၢၼ် ယွၼ်း တီ;ၵဝ်;မထေ,ႁၢၼ်းႁၢင်း မူၼ်ၵၼ် ယဝ့်။ ႁူလ်းၵႃ; ပိၵ်,တီ;ၵွင်;လွ်ၵွင်;ၶၶေ့ တီ;ဝႃ; "ၵဝ်;မထေ,ႁၢၼ်းႁၢင်း" ၶၶေ့ လႆ; ဝႃ; "ၵဝ်; ဩ,ၵဝ်;" မီးၶ့ႁူလ်းၶင်,ၵဝ်,။

သၢင်,လွင်းၼဝ် ၵိုဝ်းၵၢၼ် ၼိုၼ်;မႃးယူ, ႁၢင်းၶၶေ့ ပေႃးၼိုၼ်;ႁၢင်း ထူၼ်;ထိုင်သၢမ် သီ,ဝၼ်းယဝ့် ယၢမ်းၶၶေ့ ၵဝ်;ဩ,သုင်းမႃ. ၼဝ် လႆ;ႁွတ်;မႃးၵူး တီ;ၵဝ်;မထေ,ႁၢၼ်း ႁၢင်းသေ ၶုပ့်သၢမ်ၵမ်းယဝ့် ၵွၼ်ၼဝ်ယွၼ်း ၼၢမ်,ၵုင်, တုဝ်းသိၼ်ဝႃ; "ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်, တေႃးၼႃ; ၵဝ်;မထေ,ႁၢၼ်းႁၢင်း ၼႃ;တၼပး ၵဝ်;ၼဝ် ယွၼ်းၼၢမ်,ၵုင်, တုဝ်းသိၼ်ၼႃ;" ၶ် ယဝ့်။ ၵၢၼ်ၼူ.ၵုင်, ၼူ.သိၼ်ပၼ်သၢင်,လွင်း ၼဝ်ၶ့ ၵဝ်;မထေ,ႁၢၼ်းႁၢင်း ၼိုၼ်းၵွ့်ၵဝ်; ဩ,သုင်းမၼဝ် တၢင်တူဝ်သေ ၼူ.ပၼ်ၶင်, ၵဝ်,ယဝ့်။ ႁၢမ်းၼၢမ်,ၵုင်,တုဝ်းသိၼ်ၶ့ၶ် အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏာပေတံ ဗုဒ္ဓံသရဏံဂစ္ဆာမိ ၵႂႃႉႁူႉ တေႃ,တိူၵ်; သိၼ်ႁၢ;သုတ်းၶၶေ့ယဝ့်။ ၵဝ်; ဩ,သုင်းမႃ.ၼဝ် ၼူ.ပၼ်ယဝ့်သေ လႆ;ၼိုၼ်း မွၵ်,လၢတ်;သပ်းလီင်းၼၶပၼ် ၵၢၶၢၵ်; တီ; ပွင်,မၼ်း ၵမ်းလီဝ်ယဝ့်။

လွင်;တူင့်ၶိုင်ၵမ်;ၽွင်;

ၼလ; သွၼ်လိၵ်;

ပေႃးသၢင်,လွင်းၼဝ် လႆ;လိၵ်;ႁၢမ်းဝႆ; ၽြႃးယဝ့်ၶ် ၵဝ်;ဩ,မၼ်း တေလႆ;သွၼ် ပၼ် လိၵ်;ပႃ,လိ ပရိတ်;လူင် သမၼ္တာ ၵႂႃႉႁူႉ သိပ်းၵီတ်းသုတ်;ၵိုဝ်းၶၶေ့ယဝ့် ၼၢဝ်းယၢမ်း သွၼ်လိၵ်;ပၼ်သၢင်,လွင်းၶ့ တွၼ်;ၵၢင်ၶ် ၼလ; ၵၢင်ဝၼ်းၶၶေ့ ၵဝ်;ၼဝ် သုင်းသွမ်း၊ ၵၢၼ်,လိၵ်; ၵူလ့်လိၵ်;ၼျူးယဝ့်။ ႁူ,သွၼ် တေႃ,ထူၼ်; ၶိူင်;မူင်းတီမ်တီမ်။ တွၼ်;တၢမ်း ၼမ်;ၶ့ 4 မူင်း တေႃ, 5 မူင်း။ ၶိူင်;ဝၼ်း သၢမ်ပွၵ်;။ ၵၢင်ၼမ်; ၼၢဝ်းယၢမ်း 6 မူင်းၼိုင်; တေႃ, 5 မူင်းၼိုင်; ပွႆ,ၽေ;ပၼ်သၢင်,လွင်း ႁဵတ်း ဝၢတ်;မိပ်,ၽၶေ့ပၼ်ၵဝ်;ဩ,။ ၵၢင်ၼမ်; 7 မူင်းၼိုင်; တေႃ,ထိုင် 8 မူင်းၼိုင်;လိူဝ်လိူဝ် သမ့် ၽွၼ့်လိၵ်; တီ;ၶေ;ႁၢင်းသၢင်,ဝၢင်,။ လိၵ်; ၵၢၼ် သၢင်,လွင်း တေၵျၵ်;ၵၢၼ်,ၶၶေ့ လႆ; ၵၢဝ်ၵမ်ႁူ, ၵမ်,ၶၶ ၵမ်ၵိုၼ်း တီမ်;သွ်, ၶ့ႈပိၼ်;ပုၼ်းလမ် (ၵၢၼ်ၶေ;ပွတ်း မီးမွၵ်; ၶိူင်;ထတ်း ၶေ;ယၢဝ်းမီးမွၵ်;သွင်ပေ,) ၶၶေ့ ယဝ့်။ ပေႃးသွၼ် ၵၢၼ်,လိၵ်; ပရိတ်;လူင် 11 သုတ်; လႆ;မူတ်းယဝ့် သမ့်လႆ;သိုပ်,ၼိုၼ်; သိုပ်, ၵၢဝ်-

ၵျမ်းသွင် မင်,ၵလႃ.သုတ်; ၶိသ့်သယ

ၵျမ်းသၢမ် ပႃ,ဂျူ,ၽေဝႃ,သုတ်; ၶိသ့်သယ

ၵျမ်းသီ, ပေ,တသုတ်; ၶိသ့်သယ

ၵျမ်းႁႃ; ဝတ့်တၵႃ,ထႃ, ၼၼ်ထၵရုတ်; ၶိသ့်သယ

ၵျမ်းႁူၵ်း ဝိၼၶေးသေမိယ ၶိသ့်သယ

ၵျမ်းၵီတ်း ဝိၼၶေး ႁူ,လတူ,သၵၶိသ့်သယ

ၵျမ်းပီတ်, ဝိၼၶေး ၵၢၶေ,သၶ ၵုၵ့်တေ သ ၶိသ့်သယ

ၵျမ်းၵဝ်; ပ.ၵိၼ်,ၶၵေ ၶိသ့်သယ

ၵျမ်းသိပ်း ဝိၼၶေးယေႃး သႃ,မၶေ,လူင် ၶိသ့်သယ

ပေႃးပူၼ့်သေ သိပ်းၵျမ်းၵိုဝ်းပႃ;ၶိူဝ် ၶ့ လႆ;ဝႃ; ပီၼ်ၵျမ်းပွင်းၶ်ယဝ့်။ ၼၢဝ်းယၢမ်း သၢင်,လွင်း ယွၼ်းၼိုၼ်;လိၵ်; ၼလ; တီမ်; လိၵ်;ၶ့ တွၼ်;ၵၢင်ၶ် ပီတ်,မူင်းပႆၼိုင်; တေႃ, သိပ်းမူင်း မိူဝ်;တေၼိုၼ်;လိၵ်;ၶၶေ့ လႆ;ယွၼ်း ဝႃ; "ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်,တေႃးၼႃ;(........)ၵဝ်; ၼႃ;တၼပးၵဝ်; ယွၼ်းၼိုၼ်;လိၵ်;ၼႃ;" ၶ် ယဝ့်။ ၼၢဝ်းယၢမ်းၵၢင်ၶ် သိပ်းမူင်းတေႃ, သိပ်း ၵီတ်းမူင်းၶ့ ပၼ်ၼၢဝ်းယၢမ်း သၢင်,လွင်း ႁဵတ်းဝၢတ်; သၵ့်သၢင်,ၵၢၼ်း (လွႆးၼူဝ်း) သၵ့် ၼူဝ်း ၼလ; ၵၢပ်,ၶမ့် တီၵ်းၶမ့် လႆးၶမ့် ၵိုဝ်းၶ့ယဝ့်။ ၼၢဝ်းယၢမ်းဝႆးဝၼ်း ၶိူင်;မူင်း ၼိုင်; တေႃ, သွင်မူင်းၼိုင်; သၢင်,လွင်း တေး လိၵ်; ၼၶေလိၵ်; တီ;ၵဝ်;ႁဵ,ၽႂ်မၼ်း။

6

လွင်ႈယွၼ်းဢၢၵ်လိၵ်ႈ (ဢၢသုင်းဢၢသွင်ႇ)တႃႇၸႂ်ႉတိုဝ်း

သၢင်ႇလွင်း ၶိုၼ်ႈယူႇၵျိင်း မိူဝ်ႈႁူဝ်ဝႃႇ, ၶၼ်ႉ ၵိူဝ်းၶႃၼ်းလႆႈလိၵ်ႈ ၸလႈ ထုၼ်ႈ ထိုင် လိူၼ်သီပ်း(တၢမ်းၵွၵ်ႇဝႃႇ) ၵေႃႈ လိၵ်ႈ ဢၢသုင်းဢၢသွင်ႇ ပႆႇပႃႈလႆႈတီႇမ်ထုၼ်ႈၶႆႈၵိုင် ၵဝ်ႈသျႇၽွမ်ၼ်း လႆႈၵႂၼ်ႁူႇႁူးတီႈၵဝ်ႈ မထေႇ,ႁၢၼ်းၵျိင်းသေ ယွၼ်းႁူၵ်းဢၢၵ်ဝႃႈ "ၵၼ်ႇ,တေႃး ၵၼ်ႇ,တေႃးၼႃႈ ၵဝ်ႈမထေႇ, ႁၢၼ်းၵျိင်း ၼႃႈတၸပးၵဝ်ႈ ယွၼ်းႁူၵ်းဢၢၵ် လိၵ်ႈႁၢမ်း ဢၢသုင်းဢၢသွင်ႇ,ၼႃႈ ၸတႃႇ,ဢၢၵ် ကရဏီယ၊ ယေကေစိ၊ န ပရောပရံ တေႃႇထိုင် မေတ္တသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ၼႃႈ။ အနေကဇာတိ ယဒိဟဝေပါတ္တ၊ ဇေယျတ္ထော တေႃႇတိုၵ်ႈ ဥာတိ ဘိ" ၼႃႈ။ ၵႂႃႇပိၼ်လိၵ်ႈႁၢမ်းဢၢသုင်းဢၢသွင်ႇ, ၵိူဝ်းၶႆႈ ၼႃႈတၸပးၵဝ်ႈၼဝ် ယွၼ်းႁူၵ်းဢၢၵ် မူတ်းမူတ်းသီင်ႈသီင်ႈၼႃႈ" ၶႆယဝ်ႉ။

လိၵ်ႈႁၢမ်း(ဢၢသုင်းဢၢသွင်ႇ) တႃႇၸႂ်ႉတိုဝ်း ၵိူဝ်းၶၼ်ႉ မၼ်းပိၼ် ဢၢၼ်လမ်,လွင်ႈ တႃႇလႆႈၼၢမ်,ပိၼ်ၵဝ်ႈသၢင်,ၶၼ်ႉ ဢၢမ်,လႆႈ ဢၢမ်,ပိၼ်ၶႆၸလႈ ၵင်,ပေႃးလႆႈႁူၵ်းဢၢၵ် ၶိုၼ်းၸၵႈၵၢင်မၼ်းယူႇယဝ်ႉ။ လိၵ်ႈမၼ်း ႁၢမ်း မၼ်းၵိူဝ်းၶႆႉ တူလ်ႈတီႈတွၼ်ႈလိၵ်ႈ ဢၢသုင်းဢၢသွင်, ဢၢၼ်တီႇမ်ႈသႂ်, ၶိုၼ်းပပ်ႉၶႆႉၶၼ်ႉတႃႇ။

7

ယွၼ်းဢၢၵ်လိၵ်ႈႁၢမ်း ၼၢမ်,သၢင်,

ပေႃးထိုင်မႃး လိူၼ်သီပ်းသွင်လွင်ႈၼမ်ႈ ၶိူင်ႈ ၵူႉႁူႇ,ၶၼ်ႉ ၵဝ်ႈသျႇ,ၶမေႃးၽွမ်ၼ်း လႆႈၵႂၼ်ဢၢၵ် သၢင်,လွင်းၼဝ် တၸပးၽွမ်ၼ်း ႁူႇ,ႁူး တီႈၵဝ်ႈမထေႇ,ႁၢၼ်းၵျိင်းသေ ၵႂၼ် ယွၼ်းႁူၵ်းဢၢၵ် လိၵ်ႈႁၢမ်းတႃႇ,ၼၢမ်,သၢင်, ယူႇယဝ်ႉ။ ႁူႇ,ၼုပ်ႉဝႆႈသၢမ်ၵမ်းသေ ၶင်ႈငွမ်ႁွမ်း မိူဝ်း လဝ်ႈယွၼ်းၵႂၼ်ဝႃႈ "ၵၼ်ႇ,တေႃး ၵၼ်ႇ, တေႃးၼႃႈ ၵဝ်ႈမထေႇ,ႁၢၼ်းၵျိင်း ၼႃႈတၸပး ၵဝ်ႈ ယွၼ်းႁူၵ်းဢၢၵ် လိၵ်ႈႁၢမ်းၼၢမ်,သၢင်, ၼႃႈ။ ၸတႃႇ,ဢၢၵ် ၵေႃးၵႃႇ,သ၊ ၵေႃးၵႃႇ,သ၊ ၵေႃးၵႃႇ,သ၊ သင်,ၼမိတ်ႉၸသး ႁၢမ်းၵိူတ်ႈ သမ်,သႃးရ၊ သၵလ၊ ၵေးသႃး၊ ဢုပိတ်ႉသႃး ယေႃး၊ သိၶ်သီပ်းၵႂႃႈ ပိၼ်လိၵ်ႈႁၢမ်းၼၢမ်, သၢင်,ၵိူဝ်းၶၼ်ႉ ၼႃႈတၸပးၵဝ်ႈၼဝ် ယွၼ်း ႁူၵ်းဢၢၵ် တင်းမူတ်းတင်းသီင်ႈၼႃႈ" ၶႆသေ ယွၼ်းၵၼ်ႇ,တေႃးယဝ်ႉယဝ်ႉ ယွၼ်းတီႈၵဝ်ႈမ ထေႇ,ႁၢၼ်းၵျိင်းယဝ်ႉ သမ်ႉလႆႈ ၵႂၼ်ယွၼ်း တီႈၵဝ်ႈသျႇ,ၶမေႃး သွၼ်လိၵ်ႈထိင်ႈ။ ႁၢမ်း မၼ်းၸတ ပိၵ်,ၵၼ်တီႈယွၼ်းဝႃႈ "ၵဝ်ႈမ ထေႇ,ႁၢၼ်းၵျိင်း" ၸလႈ "ၵဝ်ႈသျႇ,ၵဝ်ႈ" ၶၼ်ႉ ႁူလ်း။ လိၵ်ႈမၼ်း ႁၢမ်းမၼ်းၸတ တူလ်းတီႈ တွၼ်ႈလိၵ်ႈႁၢမ်းၼၢမ်,သၢင်,၊ ၶၼ်ႉတႃႇ။ လိၵ်ႈ ႁၢမ်းသၢင်,လွင်း လူဝ်,ဝႃႈၸလႈ ၵဝ်ႈသျႇ,ၼၢမ်, သၢင်,ပၼ် လူဝ်,ဝႃႈၵိူဝ်းၶၼ်ႉ မီးဝႆႉတင်းမူတ်း တင်းသီင်ႈယူႇ။

8

ယွၼ်းႁူၵ်းဢၢၵ်

ႁၢမ်းပေႉ,ၼဝ်ႈၽၵ်း

ပစ္စဝေက္ခဏ (ပဋိသင်္ခါယော)

သီ,ပုၵ်ႈ

ပေႃးထိုင်မႃးလိူၼ်ၵိင်လွင်ႈၼမ်ႈၶိူင်ႈ ၵႂႃႈ ပိၼ် ၵဝ်ႈသင်,ၼႃႇ, တင်းၵျိင်း လႆႈၵႂၼ်သၢင်, လွင်းၼဝ် တၸပးၽွမ်ၼ်း ႁူႇ,ႁူးထိုင် တီႈၵဝ်ႈ မထေႇ,ႁၢၼ်းၵျိင်းသေ လႆႈၵႂၼ်ယွၼ်းဢၢၵ် လိၵ်ႈ ပစ္စဝေက္ခဏ သီ,ပုၵ်ႈ ဢၢမ်,ၶၼ်ႉ ပတိ သင်,ၼႃႇ,ယေႃး ၸလႈ ႁၢမ်းပေႉ,ၼဝ်ႈၽၵ်း သၢင်,ၵၢၼ်း၊ သွမ်းၵျိင်း၊ ယႃႈယႃၵေႃႈ ႁွင်ႉ ယဝ်ႉ။ လၢႆးယွၼ်းမၼ်းၵိုင် ႁူႇ,ၶင်ႈၼုပ်ႉဝႆႈ သၢမ်ၵမ်းယဝ်ႉ ႁွမ်းမိူဝ်းသေ ယွၼ်းဝႃႈ "ၵၼ်ႇ, တေႃး ၵၼ်ႇ,တေႃးၼႃႈ ၵဝ်ႈမထေႇ,ႁၢၼ်းၵျိင်း ၼႃႈတၸပးၵဝ်ႈၼဝ် ယွၼ်းႁူၵ်းဢၢၵ် လိၵ်ႈ ႁၢမ်း ပစ္စဝေက္ခဏ သီ,ပုၵ်ႈၼႃႈ" ၶႆယဝ်ႉ။ ၶိုၼ်း ၶင်, ပစ္စဝေက္ခဏ သီ,ပုၵ်ႈၶႆႉ ပေႃးသၢင်,လွင်း ဢၢၼ်,ၵျၢၵ်ႈလႆႈလိၵ်ႈ လႆႈႁၢမ်းမၼ်းယဝ်ႉၶႆ လႆႈၵိူဝ်းၽိူၵ်းဝႃႈ ၶိုၼ်းၵႃႈၶိူင်ႈပုၵ်ႈၶႆႉ ပွၵ်ႈပွင်း ၵိူတ်းသီပ်း၊ ၶိုၼ်းၶိူင်ႈဝၼ်း ႁွႆႈယဝ်ႉတူဝ်ႈတင်း သီ,ပုၵ်ႈ၊ ဢၢၼ်ၶႆႉ ပိၼ်လွင်ႈၽိူၵ်းဝႆႉ၊ ပေႃးၼၢမ်, ပိၼ်ၵဝ်ႈသၢင်,မႃး ႁွႆႈပေႃးပိၼ်တၢင်းယၢမ်ႈ လီ မီးတၢင်းၸႆႈၵိူဝ်း တီႈၼဝ်ၶႆယဝ်ႉ။

မုၼ်ၵဝ်ၢင်း ၵဝ်ႈၵိၶ

လိၵ်ႈႁၢမ်း

ၵဝ်ႈရၵျၢၼ်းသင်,ၼႃႇ, ၵျပ်ႉသၢင်,လွင်း

ၵူဝ်ႈ ပၼ်,ၼွပ်ႈသူ,ႁူတ်ႈထိုင်မႃး သ တၢင်းၵျိတ်ႈလ၊ ၼုပ်,ၽူႉပီးၵိူၼ်းလိူၼ်ၶႆႉ ယင်းဢၢၼ်မီးတင်း ပိတ်ႉၸေႃးတႃႇ,ယၵႃႇ, သီ, ႁူဝ်ၵႃးသွမ်းတီႇမ်မႃးၵိမ်ၵဝ်ႈႁူဝ်သီပ်းလုမ်း၊ ပွင်းလုမ်းႁူႈႁူဝ်ႁိုၼ်းၵျၢင်ယေႃး ၼုၵ်းၵိူဝ်လႆႈ မႆႈ ၵိူဝ်ထုပ်း ရင်,သိင်မုၼ်ၼမ်းၽျေး ၵျူး သင်,ၼႃႇ, တင်ႉတေႃ, ၸတးသဝ်း ၵႂႃႈတီႈရင်းႁွင်း ၵျိင်း ၶွင်ၽေသိုဝ်ႈတီင်း ၶိင်းၶႆႉ ႁူႈပေႃးလႆႈမႃးၽူး မႃးမျၢင်,မႃးလူႇ,မႃးတၢၼ်း မိူဝ်ႈဢၢၼ်ၼႃၼ်း လိူၼ် သီပ်းၵိူတ်း ပၼ်,ၶရေသသီပ်းၵျႃႈ ပေျႃ,ဝႃႇ မူၼ်း တီႇမ် ၼဝ်ႈပိၼ် ဢၢၼႃႇ,ယႆႉ, ဢၢၼႃႇ,လူင် ဝၼ်းႁူင် ဝၼ်းၵျၢင်း ဝၼ်းသတၢင်းၽျေးပိၼ်ၵဝ်ႈ ၵႂၼ် ဢၢၵ်တပေးတပၢၼ်း ရၵျၢၼ်း သင်,ၼႃႇ,ပူင်သေ ဢူႉပိုတ်ႉပဝႃႇ,ရၶေႃ, ၵျူးတေႃႇ,ၵဝ်ႈ ၵွၵ်,သေ တိူၵ်ႈတႃႇ, သူးသီင် သူးငိုၼ်း သူးၼမ်း ရသေး ယူႇ,ၶိုၼ်းပႃႇ, သင်,ၼႃႇ,ယူႇ,ၶိုၼ်းၵၢၼ်,ၶိုၼ်းၵျိင်းၵေႃႈ ပူင်သေ ဢူႉပုတ်ႉ ပဝႃႇ,ရၶေႃ, တေ,သၵဝႃႇ,ရိူ, ၸလ,ႁျတ်ႈ လူ,ၶေႃတ်ႈသတ်းတဝႃႇ, ပျမ်,မႃႇ,

ၽီသၢင် သတ်းရူၶ်း တင်းလၢႆ ပိုဝ်ႈမီး ၶင်ႇၶႆ မိူဝ်ႈလိူၶ်သိပ်းၵီတ်း လွင်ႈဝႂ်ႇၼူႂ်ႇ လူင်းလႆႈ သွင်ၼမ်ႈ၊ ၼဝ်ႈပီၶ်ဝၶ်းသီႇၶၶေ့ ၵၶ်ႇတေႃး လုမ်း၊ ၵဝ်ႈရှူဝ်သိပ်းၶုမ်း မိူဝ်ႈ ၵၢၶ်ၶူဝ်းဝျႇ ၶွၵ်ႈဝျႇ လႆႈမႃးၼိၶ်ႈၵၢၶ်ႇ လူင်းၵျွင်း ယူဝ် လႆႈမႃး ၶုၵ်းသူင်မုင်ႈတီမ်ႇ ၼၢမ်ႈၶျေႃႈ ၵႂ်းတႃ ၼိပ်ႇၾႅ လၢၼင်ႈ တီႈၵတိ့ရတၶျေႇတေႃႇ ၶဝ်ႈသၢမ်ပႃး ၶိူဝ်းၶႆ့ တင်းသိင်ႈတင်းလူင် ရှူဝ်ၽႆၶုမ်းမၶ်း ၶျွႆႈပေႃးလႆႈ မႃးယွၶ်းသိၼူဝ်း ပူႇၶေႃႇၵၶ်ႇတေႃး ၶင်ႇတၵ်းၵိပ်းယုင်း တင်းၵၶ်ဝတ့်ထူ့ ပတ့်ၶေႃး လေးပႃး မိတ့်ၡႃး တႃပူ ပေႃးလႆႈပီၶ်ၶင်ႇ သီၶ်ႈရှူဝ်သႂ်ၶွႆယဝ့် ၵေႃႈ ၶင်ႇတၵ်းပူၵ့်ပီၶ် ၶေႃႇၵျေႃႇပီၶ်ၶွၵ်း ၶိတ်ႈသေး မေးမျၢၶ်း သၢၶ်ရူႈမႆ သႂ်ရူႈ ယွတ်ႈ ၶင်ႇၵိူဝ် ဝတ့်ထူ့ ပၶ့်ၸၶေး လေးပႃး တေရွတ်ႈထိုင် ၶိူဝ်ၵၢၶ်ႇၶိူဝ်ၵျွင်း ၶင်ႇ ၵွၶ်ၵၶ်မႃး ပႃးၵၶ်တဝ်ႈ လႆႈမႃး လူ့ၵၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၶ်း ၽြႄး တြူး သင်ႇၼျႇ ရတၶျေႇ တေႃႇၶဝ်ႈသၢမ်ပႃး တီႈရင်းၵွင်း ၵျွင်းၶွင်ၾႅ သိုဝ်ႈတီင်းႁိင်းၶႆ့ ၼိမ့်လိပ်ႈလီငမ်း လႆႈၼၢမ်ႇ သိၶ် ၾေႃင်းထမ်း ထွမ်ႇတြူးတေႃႇၽြႄးပီၶ် ၶဝ်ႈ ယၢတ်ႇၶမ့်ၼုမ်ႈတဝ်ႈ ဝေႇဝၵ်ႈဝၢင်း ပၶ် လူ့ၶေႃတ်ႈသတ်းတဝျႇ ပျမ်ႇမျႇ ၽီသၢင် သတ်းရူၶ်းတင်းလၢႆ သၢမ်သိပ်းၵီတ်းၼူင်း ၶင်ႇတၵ်းၵွၶ်ၵၶ် ဝႂ်ႇပျၶ်ႇပွၵ်ႈလူင်းၵျွင်း မိူဝ်းၶူ့တုမ် ၸတႇတင်ႈ ပၢင်ရုမ် တီႈသႃႇလႃႇၵ ၶလွပ်ႈၵိူၶ်းသိၶ် သိုဝ်ႈတီင်းႁိင်းၶၶေ့ၶိုင် ၽိဝ်ထိုင် သၢမ်ပီး မိူင်းၶိူင်ႈပွၵ်ႈ မီးဝ့်ၵမျေႃႇ ၼၢမ်ႇ ထုင်းၶၢမ်ႇ ၵျွင်းလွႆၶေႃးတီ ၵပ့်ၵဝ်ၵ ပီႇၵႃႇလၵ ပၶ်ႇတူ့ပလႃႇသသၢင်ႇလွင်း ယူႇ ၵၢၶ်ႇယူ့ၵျွင်း ဝျႈၶ်ၸလႈ ပေႃးတိုင်ႇပၢင်ႇ ၶိီး ၶျေး သယေး လႆႈၶွႆၵၶ် ရူႈရှူဝ်ရူႈၶုမ်း ၽွမ့်သီင်ပီင်းပၢၵ်ႇၵၶ် ရူႈသိုင်ႇရူႈမိူင်းယဝ့် ၵေႃႈ ၶင်ႇၵၢၶ်ၵွၶ်ၵၶ်ႁိၶ်းၵၢဝ် ပၢၶ်း ပွၵ့်ပွၵ့်မွၵ်ႇယႃႈ တၢင်ႇပၢၶ် တမ်းၽိူၶ်ၼိၶ်ႈ မႃးယွၶ်းၵၢဝ် ၵယူ့ၵၼူင်ႇ ႁဝ်းၶဝ်ႈရ ႁၢၶ်း သင်ႇၼျႇ တင်းၵၢၶ် တင်းၵျွင်း ပေႃးဝျႈ လႆႈရှူ့လႆႈငိၶ်းယဝ့် ပွႆႇလုတ်ႈၼူင်းပၶ် ၵျႈပူ့ ၵျႈၼိင်းၼဝ် ၶင်ႇၵွၶ်ၵၶ် လူင်းမိူဝ်းတီႈသႃႇ လႃႇၵ ၶလွပ်ႈၵိူၶ်းသိၶ် သိုဝ်ႈတီင်းႁိင်း ၶၶေ့ ၶုလုမ်းတုမ်ၵၶ် တိုင်ႇပၢင်ႇ ၶီႇယၢင်ႇ တီမ်ႈလိၵ်ႈၽၢၵ်ႇရွတ်ႈပၶ်ထိုင် ၵဝ်ႈရှူဝ်သိပ်း ၶုမ်း လႆႈမိူဝ်းၾတ်းၵျေး ရှူပွင်ႇသယေး ၽူႈ လွႆၽႆ ယင်းမီးတင်းလုၵ်ႈၵႂ်ႈၶႂ်းၵိူၶ်း ၵမ်ႇ ပွႆ့ၵိၶ်မျႇ ၵမ်ႇထျႈၵိၶ်ႁိင်း ၼွႆႈမႃးထွၵ်ႈ ထၢမ်းသႃႇသၶျေႇမုၶ်ၼမ်းၽြႄးပီၶ်ၶဝ်ႈ တီႈ ရင်းၵွင်း ၵျွင်းၶွင်ၾႅ သိုဝ်ႈတီင်းႁိင်းၶႆ့ ၼွႆႈ ၵၢၶ်ၵွၶ် ၵၶ်သူင်ႇထေႃမျႇထႃး ၶိူဝ်းၵၢမ်ႇ ရှူ့လိၵ်ႈ ၼွႆႈသူင်ႇမႃး လိူၶ်ပိတ်ႇမူ့ ၼဝ်ႈဝျႈ။ ၶိူဝ်းၵၢၶ်ရှူ့လိၵ်ႈ ၼွႆႈသူင်ႇမႃး မိူဝ်ႈလိူၶ်သိပ်း ၵီတ်းၵွၵ်ႇဝျႇ။ မီးဝ့်သွင်ၵၼျႇ ထႃႇၶ့ ပေႃးဝျႈ လႆႈရှူ့လႆႈငိၶ်း ရူႈရှူဝ်ၵိူၶ်းႁၢင်ယေး ယဝ့် ငိၶ်းရှူမ်ရှူမ် ၶုမ်းၶုမ်း ၵေႃးရုမ်း ၶင်ႇ တၵ်းထိုင်မႃး လိူၶ်ပိတ်ႇၼဝ်ႈဝျႇၶ့ မီးတင်း သၢင်ႇလွင်း ၶိူဝ်းမိူင်း ၶွၵ်ႈမိူင်း ၽႆၵမ်ႇလႆႈ တိၵ်ႈ တူဝ်းၶူဝ်းသေႃႇ ၵလူဝ်ႇလူဝ် ပေႃႇ ပွၵ်ႈၵွၵ်ႇမႃး တီႈၶိူဝ်းမၢၵ်ႇႁၢင်ႈရှူဝ်ၶွႆ ၶင်ႇ တၵ်းယွၶ်းၵၢဝ် ၵယူ့ၵၼူင်ႇ ၵျႈတီႈ ပေႃႈ ၸမႈမျႇတႃႇ သူလ်ႇလျႇၶေႃႇတိ့ ပေႃးလုၵ်ႈ ယင်းမီးၶွႆၼွႆႈထွၵ်ႈ ၼွႆႈထၢမ်းသႃႇသၶျေႇ မုၶ်

ၼမ်းၽြႄးပီၶ်ၶဝ်ႈၵေႃႈ ၵူ့တႃ့။ ၵၢၶ်ပီၶ် မိ့ၾႅ့ပေႃႈၸမႈမျႇတႃႇ ၶင်ႇတၵ်း ၵွၶ်ၵၢဝ် တူဝ်ၼဝ် သၢင်ႇလွင်း ၵူ့မိူဝ်းၵၢပ်ႈထိုင် ၼိင်း ရှူဝ်ဝတ့်၊ ဝတ့်ၽႆဝႃးမၶ်း ပေႃးလႆႈရှူ့ငိၶ်းယဝ့် ၵပ့်ၼၢမ်ႇ တုင်းၵဝ် ၶိတ်ႈသေး မေးမျၢၶ်း သၢၶ်ရူႈမွႆသွႆရူႈယွတ်ႈ။ ၶင်ႇၵိူဝ် ဝတ့်ထူ့ ပၶ့် ၸၶေး လေးပႃး ပေႃးတေရွတ်ႈထိုင် ၶိူဝ်ၵၢၶ်ႇ ၶိူဝ်ၵျွင်း ပေႃးတေလႆႈမႃးသူင်ႇသၢင်ႇလွင်း ၵမ်ႇၶၶေ ၶိ့ၵၢၶ်းၼၢၶ်းၵၢဝ် ရူဝ်ႇၶၸလ ပုတ်ႈၵျၢင်း တၢင်တူဝ် ၶိူင်ႈရှူဝ်ၶိူင်ႈၶုမ်း ပူႇ ၶိူင်ႈသွင်ၼိင်း မီးသေတူဝ်မဝ်ၶွႆၵ့် ဝ့်သေၼဝျႇ ဝျႇသၶျေႈရှိၶ်းၵၢၶ်ယေး ပႃးၵၢဝ်ဝတ့်ထူ့ ပၶ့်ၸၶေး လေးပႃး ၵွၶ်ၵၢဝ်သၢင်ႇလွင်းမႃး လတ်း တူင်ႈလူင်းမိူင်းၼၢမ်ႈၶမ့် ၵမ်ႇရူဝ်လႆ၊ ပ်လွႆ ၵမ်ႇရူဝ်မွႆႈ ၶပ်းမီ ၶေႃႇလီ ၵိူဝ်းသၢင်း ၾေႃး ၵႂ်းရထႃး မႃးထိုင်သိုင်ႇတိူင်းမိူင်းယၢင်း လႆႈမႃးၼျူ့ထုင်ပူင်မျႇ လိုဝ်ႈသႃႇ ၼျႇၶွႆ လိုဝ်ႈ လၢပ်ႈ ၸတးသဝ်း တီႈသႃႇလႃႇၵၶလွပ်ႈ ၵိူၶ်းသိၶ် သိုဝ်ႈတီင်းႁိင်းၶႆ့ ၼျူ့ထုင်ပူင်မျႇ လိုဝ်ႈသႃႇ ၼျႇၶွႆတၵ့်ၶျေႃ ၼႃသူ ၵျႈပူ့ၵျႈၼိင်း ယဝ့်ၶွတ်ႇတူဝ်ႈလီငမ်း လၢႆးတၢမ်း မီးတင်း ဝတ့်ထူ့ပၶ့်ၸၶေးသီႇပႃး ၵိဝ်ႈၵၢပ်ႈၶေႃမ်ႇထႃး ပူ့ၼိင်းယူ့ၼိပ်ႇ ၵိပ်ႇၶမ် ၶျေႈၵၢၶ်ႇတႃၵျွင်း ၵပ့်ၼၢမ်ႇ ၵွင်းၵၢဝ် ၶိတ်ႈသေးမေးမျၢၶ်း သၢၶ်သၢင်ႇ ၶၢင်ႇၶိူၶ်ႈမူတ်းသွႆ ရှူဝ်ၽႆၶုမ်း မၶ်း မိူဝ်ႈၾွင်း ၶင်ႇတၵ်းၵွၶ်ၵၶ် ၼိၶ်ႈမႃး ၶိူဝ်ၵျွင်း လႆႈမႃးၾူးမႃးမျၢင်ႇ ၽြႄး တြူး သင်ႇ ၼျႇ ရတၶျေႇ တေႃႇၶဝ်ႈသၢမ်ပႃး ပေႃးၵတ်း ယိၶ်ၼျမ်းသႃႇ ယူ့တင်းၵၢၶ်ႇတင်းၵျွင်းၵေႃႈ ငိၶ်းရှူမ်ရှူမ် ၶုမ်းၶုမ်း ၶင်ႇတၵ်း ၵွၶ်ၵၶ် လူင်းမိူဝ်း တီႈသႃႇလႃႇၵၶလွပ်ႈ ၵိူၶ်းသိၶ် သိုဝ်ႈတီင်းႁိင်းၶၶေ့ ၶင်ႇၵိူဝ် ရူ့သူလ်ႇတၵ်း တူဝ်း ၵၢရျူဝ်းတၵ်းပွႃး ၶင်ႇတၵ်းထုၵ်ႈၵၢဝ် ပၶ့်ၸၶေးလေးပႃး ၵူ့မိူဝ်းၼဝ်ႈၵၢတ်ႇ ၼဝ်ႈ သႃး သိုဝ့်သိၵ်ႈလိၵ်ႈလၢႆႈ ၵေႃႇၶေႃႇ ၸၼးၾႅ့ ပေႃးဝျႈ ပေႃႇၶုမ်ႇ ရုမ်ႇထူၶ်ႈ တီမ်တၶ်းယဝ့် ၵေႃႈ ၶင်ႇတၵ်းတၢင်ႇထေႃႈတၢင်ႇၵႃး မႃးၽိဝ် တီႈသႃႇလႃႇ ၵၶလွပ်ႈ ၵိူၶ်းသိၶ် သိုဝ်ႈတီင်း ႁိင်းၶၶေ့ ၶင်ႇတၵ်းၶိတ်ႈသေးမေးမျၢၶ်း သၢၶ်သၢင်ႇ ၶၢင်ႇၶိူၶ်ႈမူတ်းသွႆ ရှူဝ်ၽႆၶုမ်း မၶ်း ပေႃးထိုင် မိူဝ်ႈၾၵ်ႈဝၶ်းၵိူဝ်း တေလူ့ တေတၢၶ်း ၶင်ႇတၵ်းၽီတ်ႈၵွၵ်ႇ မွၵ်ႇထိုင် ၼိင်းၶၢႆး ၶမ်ၶိမ်ႁိမ်းၵွမ်း ပေႃးၶေႃႈ လႆႈရှူ့ လႆႈငိၶ်းယဝ့် ပေႃးထိုင် ၾႅ့ပၢင်မိူင်းသွႆၵၢင်ၶွႆ မိူင်းလီင်း ၶင်ႇတၵ်းၵွၶ်ၵၶ်မႃး ပႃးၵၶ် တဝ်ႈတီႈသႃႇလႃႇၵ ၶလွပ်ႈ ၵိူၶ်းသိၶ် သိုဝ်ႈ တီင်းႁိင်း ၶႆ့ ၵေႃႇၶေႃႇ ၸၼးၾႅ့ ႁိၶ်းသွႆ့သႃ့ သွႆ့သွင်း မွၵ်ႇယႃႈၼဝ်ႈတီၵ်ႇလွင်ႈ တၢင်ႇပၢၶ် တမ်းၽိူၶ်ၵွပ်ႇၼဝ်ႈ တဝ်ႈရွတ်ႈမႃးထိုင် တီႈ ၶူဝ်းပိၵ့်မၢၶ် ၵၢၶ် ၵျွင်း သိုဝ်ႈတီင်းႁိင်းၶႆ့ မီးတင်းၼိူင်ႈဝူတ်ႈၼိူင်ႈၼျႇ ပၢၶ်းပွၵ့်မွၵ်ႇယႃႈ ၼဝ်ႈတီၵ်ႇ ၶၢၵ်ႈၶေႃႇ တႃႈလၢင် တၢင်ႇပၢၶ် တမ်းၽိူၶ်၊ မိုဝ်းသိပ်းၶိဝ့် ယုၵ့်တၢင်ႇသီႈမွမ်ႈ ၶွမ်ရှူဝ် ၵွမ်းတူဝ်ယူဝ်သေ ယွၶ်းသိၼူဝ်း ပူႇ ၶေႃႇ ၵၶ်ႇတေႃး ၽြႄး တြူး သင်ႇၼျႇ ရတ ၶျေႇတေႃႇၶဝ်ႈသၢမ်ပႃး တၵ်းမႃး ယွၶ်းပႂ်ႇ ယွၶ်းသႂ်ႇ ယွၶ်းလွႆး ယွၶ်းသုၵ်ႈ ယွၶ်းသီ ယွၶ်းၵၢဝ်ရူ့သူလ် ၵၵိဝ်းတၢင်းလီ တီႈရင်ႇ ၶဝ်ႈမုၶ်ၶဝ်ႈ ယွၶ်းသွၵ်ႈ ယွၶ်းလဝ်ႈ ပၢၶ်ႇၵျူး တၵ်းမႃးလူ့ၵၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၶ်း

ၵေႃႉၵႃႉ ၼမ်းၽွႆ, ၼဝ်ႈၶမ်ႇ သွမ်းပၢၼ်း သွမ်းၵျႃး သွမ်းၵၢထူး သွမ်းပၵ်ႉ ၵႃႉယႃႉ သွမ်းမႃႉသႃႉ သွမ်းႁူဝ်ၵႃး၊ ယွၼ်းထွမ်ႉၵြႃး ၽြႃးပိၼ်ၵဝ်ႈ ယၢတ်ႉၶမ်ႇ ၸုမ်ႈတဝ်ႈယဝ်ႉ ၵွတ်ႉတူဝ်ႈလီၽိင်, မိူဝ်ႈၽွင်း ပေႃးထိုင် ဝၢႆး ဝၼ်း တေသူင်ႉသၢင်ႇလွင်ႈ ၵၢၼ်ပိၼ် ပေႃႈ ၼမ်ႈ သူၺ်ႇလႃႇ ၵႃႉတီႈ ပီႈၶွင်ႉ မိူင်းၶၢဝ်း မျႃးပွင်း ၵဝ်ႇၵၢၼ်ၵွၼ်ၵၢဝ်သၢင်ႇလွင်ႈ မီး, လိင်မီး,ၵႃး မႃးႁွတ်ႈ တီႈသႃႇလႃႇၵ ၵလွပ်ႈ ႁူၼ်းသိၼ် သိုပ်ႇတိင်း ႁိင်းၶၶွၼ်ႉ ၵမ်းၶိူင်ႈ။ ၵမ်ႇႁိူင် ၵဝ်ႇၵဝ်သၢင်ႇလွင်ႈ ၵၢပ်ႈထိုင် ပူႇ မိူင်း လၢတ်ႈလွင်ႈ တွင်ႈထၢမ် ၵၶေႃႉၵ တမ်ႇ။ ပေႃးဝႃႈ ၼၢမ်ႇလိူဝ်ႈယူႇ ႁူႈသမ်ႇသိၼ်ပိူင် ၵဝ်ႇတၵ်းႁပ်ႉၼၢမ်ႇတုင်းၵဝ် ၵိူဝ်းမဝ် သၢင်ႇ လွင်ႈ၊ ၶင်ႇႁိူဝ် တေႁွတ်ႈထိုင် ၶိူဝ်ၵၢၼ်ႇ ၶိူဝ်ၵျွင်း မိူင်းၶၢဝ်းမဝ် ၵဝ်ႇၵွၼ်ၵၼ် သူင်ႇ ထေႃမႃႉထႃးတေႃႉမႃးၽႄႈလူမ်ႇ၊ ၼူဝ်းၶွၼ်း၊ သၢတ်ႇၶျူး၊ ၵိၼ်ၶွၼ်း၊ မွၼ်ႁူဝ်ၼွင်းၵုင်း သုတ်းမုင်း၊ တိူၵ်ႈဝၢၼ်ႇ၊ ၵွၵ်း၊ ၵေႃႇ ငူးတၢၼ်း, ၼဝ်ၼိၼ်ႈမႃးဝႆႉၶိူဝ်ၵျွင်း ၵဝ်ႇၵွၼ်ၵၼ်ၵဝ် တူဝ်ၼဝ်သၢင်ႇလွင်ႈ ၼိၼ်ႈမႃးၶဝ်ႈသိုပ်ႈၽႆ တၼ်းမၼ်း။ မီးတၢင်းပၢၼ်းပွၵ်ႉမွၵ်ႇ,ယႃႈၼဝ်ႈ တိၵ်ႉ၊ ၼေႈထိၵ်ႇ,ၵၢၵ်ႈၵႃႉ၊ တႃႈလၢင်ႇ, တၢင်ႇပၢၼ်ႉ တမ်းၽိူၼ် ၽွမ်ႉၵၼ်ယၵ်ႉတၢင်ႇ, သီႈမွမ်ႈၵွမ်ႁူဝ် ၵွမ်းတူဝ်ယူဝ်ႇသေ, ယွၼ်းသိ ၼူဝ်းပူႇ,ၶေႃႉၵၼ်,တေႃး ႁဝ်းၵဝ်ႈရႁၢၼ်း သင်ႇၼႃႉ, တင်းၵၢၼ်,တင်းၵျွင်း၊ ယွၼ်းၵိူဝ်ႈ ယွၼ်းၵၢပ်ႈသၢင်ႇလွင်ႈ တီႈႁဝ်းၵဝ်ႈရ ႁၢၼ်းသင်ႇၼႃႉ, တင်းၵၢၼ်,တင်းၵျွင်းဝႃႈၶဝ် သေၵေႃႈ ပေႃးမိူင်းၼဝ်လႆႈၵိူတ်ႈသေး မေး ၶဝ်ႈလိူဝ်ႈ မျၢၼ်းတွင်ႈထၢမ် လႆႈႁူႉဝႃႈ ၵၢၼ်ႇပေႃႈၼမ်ႈ ၵေႃႈလႆႈ၊ တၢမ်ႇၵဝ်ႈမုၼ်ၼုၼ်ၵေႃႈလွတ်ႈ၊ ၶီႈ ၵမ်ႇႁွင်း ၼွင်ၵမ်ႇတၢင်ႇ, လၵ်ႉၼၶေႃႉ ၵင်ႇၵႃႉငႃးပႃးၵေႃႈ ပေႃႉၵုမ်ႇ၊ ၵုမ်ႇထုၼ်ႈတိမ် တၼ်းယဝ်ႉ ႁဝ်းၵဝ်ႇ, တေႁပ်ႉၼၢမ်ႇ,တုင်းၵဝ် ၵိူဝ်းမဝ်သၢင်ႇလွင်ႈ ၼဝ်ႈမႃးပိၼ် တၼပႃး တ ပၢၼ်းႁဝ်း ၵဝ်ႈရႁၢၼ်းသင်ႇၼႃႉ, တင်းၵၢၼ်, တင်းၵျွင်းသေၼလႈ ၵၢၼ်,လိၵ်ႈ သွၼ်ထမ်း ႁူႈၵဝ်ႉၶၶ်ဝၼ်းၼမ်ႈ ႁိတ်းဝၢတ်ႈႁိတ်းၶေႃႈ၊ ပတ်းယူး၊ လူၽိဝ်ႈ၊ ပိၵ်ႉမၢၼ်, ၵၢၼ်,ၵျွင်း၊ ဝတ်ႉဝႃး ၽေသိူဝ်, ႁွင်းမူးၵႃႉ,တီ,သႃႉ,ရီႉ,ရ ထႃႉ,ၶူႉ, ယူႉ,ၵၢၼ်,ယူႉ,ၵျွင်း သွၼ်လိၵ်ႈ ၵိဝ်း လိႈၵိဝ်းတွင်း မၼ်းၵိမ်းယိၼ်းႁိူင် ႁၢၼ်ႉတေႃႉ, ပေႃးထိုင်လိႈၶၼုင်းၽေႃႈလိူင်သၢင်ႇ,ၵၢၼ်း ၽြႃး ပိၼ်ၵဝ်ႈ တသသီ,သိၼ် သိပ်းတၢင်,ၵဝ်ႈ သီႈမွမ်ႈၵွမ်ႁူဝ် တူဝ်ၼဝ်သၢင်ႇလွင်ႈ ၵျိုႈပေႃး ၼဝ်ႈပိၼ် ႁူႉသူဝ်,ၵၢၵျူဝ်း သတူဝ်းသွင်ၽိူဝ်, သွင်ပႃႈ ထိုင်ၵႃႈ ပေႃႈၼမ်ႈ မႃႉ,တႃႉ,ပီ,တႃႉ, သူၺ်ႇ,လႃႇ,ၵႃႉ,တီႈ ပီႈၶွင်ႉ ငိူၼ်းႁွင်ႉႁူႈၵဝ်ႉၶၼ်ႈ ဝၼ်းငၢႆးမိူဝ်ႈၶဵဝ် မိူင်းၶၢဝ်းၼဝ် ယင်းလိူဝ်ႈ ၵဝ် သၢင်ႇလွင်ႈၵိူဝ်းၶဵဝ် မႃးၶွပ်ႉ,ၵၢပ်ႈထိုင် ႁဝ်း ၵဝ်ႈရႁၢၼ်း သင်ႇၼႃႉ, တင်းၵၢၼ်,တင်းၵျွင်း ၵေႃႈ ပေႃးမၼ်းသၢၼ်ႉသၢင်ႇ, ၵၢင်,ၵိူၼ်းမူတ်း သိူဝ်ယူႉ, ႁူႈသမ်ႇ,သိၼ်ပိူင်ၵေႃႈ ပိၼ်ၵၢၼ်လီ ယဝ်ႉၵိူဝ်ႈ။

ၵဝ်ႈဝၼ်,ၶပေလႃႉ

ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၼ်းၵျွင်း

ၵျွင်းလွႆၶေႃးတီ၊ ၵွင်းၶွင်ၽႃ၊ ၸိင်းၵျႃးယၢင်း။

ၶေႃႈလိၵ်ႈ

တွၼ်ႈၵိတ်း

သွၼ်သိင်
ၸေလႈ ၶမ်,သၢင်,လူင်

1

ႁၢင်ႈႁိၼ်းတႃႉ,သွၼ်သိင်

တႃႉ,သွၼ်သိင်သၢင်,လွင်းၼဝ်ၶၶ်ႈ ၶင်, ႁိူဝ် ပေႃးတေလိူဝ်ႈသွၼ်ၵူႉ,ၵေႃႈ ၵၢၼ်ပိၼ် ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၼ်းၵျွင်း ၸလႈ ၵဝ်ႈသြႃႉ,လူင် (ၵဝ်ႈၵၢင်းလူင်) ၵိၵ်,ပႃး ၵဝ်ႈသြႃႉ,သႆႈ (ၵဝ်ႈၵၢင်းသႆႈ)၊ သၢမ်ပႃး ၵုပ်,ၵၼ်သေ လိူဝ်ႈၵူဝ်လိူဝ်ႈၵူမ်းၵၼ်ယဝ်ႉၵိူဝ် ထိုင်မႃးလိူၼ် သိပ်းသွင်လွင်ႈ၊ 10 ၼမ်ႈ၊ ၵၢင်ၶူဝ်ၶၶ်ႈ ၵဝ်,ၽိတ်ႈပၢင်း ၵဝ်းမထေ,ၵူၼ်းၵျွင်း ၵျ မႃးၶင်ႈယဝ်ႉသေ ပေႃးဝႃႈၵဝ်ႈၵၢင်းၼဝ် မႃးၵုမ်,ၵၼ်ယဝ်ႉၵေႃႈ ၵဝ်ႈသြႃႉ,လူင် (ၵဝ်ႈ ၵၢင်းလူင်) ၵဝ်,ၼုပ်ႉသၢမ်ၵမ်းယဝ်ႉ ၶင်ႈ ငွ မ်ႁွမ်းမိူင်းဝိႈၵူး ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၼ်းၵျွင်း သေ ပူၵ်ႉၼၶ ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၼ်းၵျွင်း ၼတ, တီႈ ၼမောတဿ တေႃႉ,ထိုင် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဿ သၢမ်ၵမ်း ဗုဒ္ဓံသရဏံဂစ္ဆာမိ - ဓမ္မံ သရဏံဂစ္ဆာမိ - သံဃံသရဏံဂစ္ဆာမိ ၵိူဝ်းၶၶ်ႈယဝ်ႉ။ လိူဝ်ႈဝႃႈ ယူဝ်းယူဝ်းၵေႃႈ ၵမ်, ၵဵင်ႈ၊ ထၢၼ်,ၵလိင်းၵေႃႈ ၽိူဝ်ႈတူၵ်း ၵရုလၵ သိင်ၶၵိုၼ်းသိင်မဝ်ၵေႃႈ ၽိူဝ်ႈမိၼ်ႈႁိတ်းၶၼ်ၵူႉ, တေႃႉ,ထိုင် ၵဝ်ႈၵၢင်းႁၢင်သုတ်း (ၵဝ်ႈ ၵၢင်းႁၢင်ၵျွင်း) ပေႃးၵၢဝ် ၼပ်ႉမၢႆဝႃႈၵေႃႈ မၼ်းၵဝ်ႈလႃးမၢႆသုတ်းပိုၼ်ႈၸလႈ ၵဝ်,ဝႃႈ ၵၢင်းႁၢင်သုတ်း (ၵၢင်းႁၢင်ၵျွင်း) ၶၼ်ယဝ်ႉ။

ၼေႃႈၵူမ်း ၵၢၼ်ဝႃႈမႃး ပႃႈၶိူဝ်ၶၶ်ႈ ၼေႃႈ ဝႃႈ ပူၵ်ႉၼၶၶေၶၶ်ႈ ပွင်,ဝႃႈ ပေႃးပူၵ်ႉၵူႉ ဗုဒ္ဓ ၼေႃႈၶၶ်ႈ တူၵ်းၵမ်,တူၵ်း ထၢၼ်,ၵလိင်း။ ပေႃးၵမ်,တူၵ်းၶၼ်ၵေႃႈ ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၼ်း ၵျွင်းၵဝ်,ပူၵ်ႉၼၶ ၵိူဝ်းပိၼ်လုၵ်ႈၶွင်ႉ ၵဝ်ႈ ၵၢင်းၼဝ် ၵဝ်,ယိူင်ႈၵၢဝ်သေ ၼမ်းၵွမ်းၵူႉ, ထိုင်မႃး လိူၼ်သိပ်းသွင်လွင်ႈ 11 ၼမ်ႈ၊ ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၼ်းၵျွင်း ၵဝ်,ၵၢပ်ႈပၼ် ပုၼ်ႈၽွၼ်း တႃႉ,သွၼ်သိင်သၢင်,လွင်းၼဝ် လိူၵ်ႈၵၢဝ် တႃႉ,ၵိတ်းပႃး ၵိတ်းၵဝ်ႈသေ ၽိူဝ်ႈၵၢဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းၵူႉ, တေႃႉ,ၼမ်,သၢင်, ၶၶ်ႈယဝ်ႉ။

လႆးၵဝ်ႈမထေ,ၵူၼ်းၵျွင်း ၵၢပ်ႈပၼ် ပုၼ်ႈၽွၼ်းတႃႉ,သွၼ်သိင်ၶၶ်ႈ ၼတ,ၵၢဝ်ၵဝ်ႈ သြႃႉ,လူင်လူင်းမႃး တေႃႉ,ထိုင်တီႈၵဝ်ႈၵၢင်း

မၢႆၸပ်ႉပိုတ်ႇ၊ ႁူလ်းၵျႈ လႆႈတူလ်းၵၢဝ် ငဝ်းလၢႆး သၢႆငၢႆ သၢင်ႇလွင်း ၶမ်ႉၵေႃႇသေၸလႈ မၵ်း တတ်းပၼ်ၶင်ႇၵဝ်ႇ။ ဝႆးၶၼ်ႉ ၸဝ်ႈၸၢင်း ၸဝ်ႉ ၵိူဝ်းတေသွၼ်သိၼ် ၸလႈ ၸဝ်ႈၽြႃးႇသွၼ်သိၼ်ၵိူဝ်းၶၼ်ႉ ၸင်ႇမႃး ၸဝ်ႈသိၼ်ၵေႃးၵွမ်း ၵၼ် သွင်သၢမ်ဝၼ်း ပုၼ်ႈတႃႇ၊ ႁၢမ်းဝႃႈ ႁၢမ်း သွၼ် ႁၢမ်းၵေႃး ႁူႈပေႃးမိူၼ်ၵၼ် ႁူႈပႃးပႃး ႁူႈၵႃးၵႃး ၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

2

လွၵ်းလၢႆးၸိၼ်ႇၵႃး ၶၢမ်ႇသၢင်ႇလွင်း

လွင်ႈလူၺ်ႈ ၶၢပ်ႉၸိၼ်ႇၵႃးၶၢမ်ႇသၢင်ႇ လွင်းၶၼ်ႉ ၸႃးမိၼ်ႈလိူၼ်သိပ်းသွင်လပ်း၊ ၵၢင် ဝၼ်း၊ ၸိၼ်ႇၶပ်ႉၸွမ်းၶိူင်းဝၢင်းႁူင်း ၵွၼ်တၢင်း။ ၸဝ်ႈၽြႃးႇသုင်းမႃႉသၢင်ႇလွင်းၶဝ် ၽိတ်ႈပၢင်းၵဝ် ၸဝ်ႈၸၢင်းတင်းမူတ်းၸလႈ ၵိၵ်ႇလူၺ်ႈ ၸဝ်ႈမထေႇႁၢၼ်းႁူင်း မႃးၸွႆႈ တိၵ်ႈတၢင်းသုင် ၸလႈ တိမ်ႇ ၶပ်ႉႁူးၸေႃႉႁူႉ။

လွၵ်းလၢႆးတိၵ်ႈတၢင်းသုင်တိမ်ႇၵၼ်ၶၼ်ႉ ၸိုင် ၵၢဝ်ၸိူဝ်းႁူတ်ႈလွင်း ၸိူဝ်းပႃးယႂ်ႇတိၵ်ႈ ၵွၼ်တၢင်း။ ပေႃးဝႆႉၸိတ်းၵႃးၶၼ်ႉၵေႃႈ တိၵ်ႈ ၵၢဝ်ၶိုင်ႈၵမ်း ၸိတ်းၵေႃႉ ၶၼ်သေ ပေႃးတိၵ်ႈ ယဝ်ႉၸိတ်းၵေႃႉ ထိင်ႈပွၵ်ႈသွင် ၸိၼ်ႇၸွမ်း ၽၢႆႇၸူ၊ ႁူဝ်တေႃႇၸၢင်၊ ထိင်ႈၸိတ်းၵေႃႉ ပွၵ်ႈ သၢမ်ၶၼ်ႉ သမ်ႉၸိၼ်ႇၸွမ်းၽၢႆႇသႆႉ၊ ၵိတ်းၶၼ် ၸိၼ်ႇၶပ်ႉၵၼ် တေႃႇသုတ်းၸၢင် ထိုင်သၢင်ႇ လွင်းၸၢင်ႁူင်းယဝ်ႉ။

ပေႃးၸိၼ်ႇယဝ်ႉ ၵႃးလွႆၵႃးၶၼ်ႉ ၽြႃး သုင်းမႃႉၶဝ် ၸင်ႇမွၵ်ႇလၢတ်ႈပၼ် သၢင်ႇလွင်း တင်းသိၼ်ႈဝႃႈ "ၵျႃးၶၼ်ႉ ၸဝ်ႈၽြႃးႇသွၼ်သိၼ် ၸႃးၸဝ်ႈၸၢင်းပႃးၶၼ်ႉ။ ၵႃးၶၼ်ႉ ၸႃးၸဝ်ႈ ၽြႃးႇပႃးၶၼ်ႉ ၵိတ်းၶၼ်မွၵ်ႇပၼ်ၶဝ်ယဝ်ႉ၊ ၵမ်း ၶၼ်ႉ ၸဝ်ႈၽြႃးႇသွၼ်သိၼ်ၶဝ်ၸဝ်ႈ ၸိူဝ်း ၶၼ်ႉ ၸင်ႇၽိတ်ႈပၢင်းၵဝ် ၸဝ်ႈၸၢင်း သေ ပႃးပႃး ၸွႆႈမႃႇပၼ် ၸိုဝ်ႈသိၼ် ၸလႈ တီႈယူႇ သၢင်ႇလွင်း ၵႃးၽႂ်ၵႃးမၼ်း တိမ်ႈၵၢဝ် ႁူဝ် တေႃႇၸၢင်ယဝ်ႉ။

ၸဝ်ႈၽြႃးႇသုင်းမႃႉ သၢင်ႇလွင်းၶဝ် ၸင်ႇ ပွၼ်ႈသွၼ် မွၵ်ႇလၢတ်ႈပၼ် ၵႃႈတီႈ သၢင်ႇ လွင်း လွင်ႈတေသွၼ်သိၼ် လွႆၸိူဝ်းၶၼ်ႉ။ ယဝ်ႉ ၵေႃႈ ၵၼ်ႇတေႃး (ၸဝ်ႈမထေႇႁၢၼ်းႁူင်း) ၸလႈ ၸဝ်ႈၽြႃးႇသုင်းမႃႉၶဝ်သေ လူင်းႁူင်း သၢင်ႇဝၢင်ႇ ႁူႇၸူးႁူင်းၽႂ်မၼ်း ၵင်းၽႂ် ၵင်း မၼ်းယဝ်ႉ။

ပေႃးထိုင်မႃး ၶၢဝ်းယၢမ်း ၵၼ်ၸဝ်ႈၽြႃး သုင်းမႃႉၶဝ်ဝႃႈဝႆႉၶၼ်ႉ လူဝ်ႇႁူႇပၢင်း ၸဝ်ႈ ၽြႃးႇသွၼ်သိၼ် ၵႃးၽႂ်ၵႃးမၼ်းမႃး သွၼ်ႁူႇ ႁူလ်းယဝ်ႉ။

3

လွင်ႈသွၼ်သိၼ်သၢင်ႇလွင်း

လွင်ႈသွၼ်သိၼ် ၵေႃးႁၢမ်း ၶၢမ်ႇသၢင်ႇ ပုၼ်ႈတႃႇႁူႇၵေႃးယွၼ်း ၶၢမ်ႇသၢင်ႇ ၶၼ်ႉ မၢၼ်ႇတၢပ်ႈ ပၢင်ပွႆးမိူဝ်ႈလိူၼ်သၢမ်မႂ်ႉ 8 ၶမ်ႈ တေႃႇထိုင် လိူၼ်သၢမ်မူၼ်း ယဝ်ႉတူဝ်ႈ သိမ်း ပၢင် သိမ်းပွႆးႁူႇၶၼ်ႉ-

(1) လိူၼ်သိပ်းသွင်လပ်း- ၸိၼ်ႇၵႃးၶၢမ်ႇ သၢင်ႇ ၶိုင်ႈၵႃးတေဝႆႉလႆၸဝ်ႈ၊ ၵမ်ႇၶၼ်ႉ ၶၼ်ႉသၢင်ႇလွင်းၶဝ် တင်းလႆၶၼ်ႉ တေဝႆႉလႆၵႃး၊ ၸိူဝ်းၶၼ်ႉ လူဝ်ႇႁူႈယဝ်ႉတူဝ်ႈဝႆႉ ၵွၼ်တၢင်း ယဝ်ႉ။

(2) ပေႃးထိုင်မႃးလိူၼ်ၸိင်မႂ်ႉ ၶမ်ႈၶိုင်ႈၶၼ်ႉ ဝႆးသွမ်းၶၼ်ယဝ်ႉ ၸတႇသွၼ်ႁူႇ ၵႃးၽႂ်ၵႃးမၼ်း ၸွမ်းၶင်ႇ ၽြႃးႇသုင်းမႃႉၶဝ် လၢတ်ႈပၼ် သၢင်ႇ လွင်းဝႆႉၵႃးၶၼ်ႉ တေၸႃးသွၼ်ႁူင်းၶၼ်ႉ ၵႃႈ ၶၼ်ႉ တေၸႃးသွၼ်ႁူင်းၶၼ်ႉ၊ ၸႃးတီႈႁူင်း လွႆၵေႃႈ ၵွၼ်ၽွမ်ႉၵၼ် ႁူႇပွႆႉထူႈဝႆႉ တီႈႁူင်း ၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ၵမ်းၶၼ်ႉ ပေႃးဝႃႈမႃး ၸေႃးၵၼ် ယဝ်ႉၶၼ်ၵေႃႈ ၶေႃးၵေႃး ၵေႃႉယႂ်ႇ ၶိုင်ႈၵႃးသွၼ် မၢႆသွင်ၶၼ်ႉ လႆႈၵၢဝ်ၽႄႈဝ ၽႄႈသိုဝ်ႇ ၸိူဝ်း ၵၼ် ႁူၼ်းၶိုင်ႈၵႃး ၵၢဝ်မႃးၶၼ်ႉ သိုဝ်ႇသွၼ်ႉဝႆႉ ႁူႈၶိမ်ႉလိပ်ႈ။ ၵၼ်ပိၼ်ႁူဝ်ၵေႃး ၸလႈ မႃႇၵေႃးသွင်ၵေႃႉ ၸင်ႇတၵ်းႁူႇ ၽိတ်ႈပၢင်း ၸဝ်ႈၽြႃးႇသွၼ်သိၼ် တီႈႁူင်းၸဝ်ႈၸၢင်းၶဝ်။ ပိၼ်ၸဝ်ႈၽြႃးႇပႃးလွႆၶၼ်ၵေႃႈ ႁူႇၸူးပႃးၶၼ်ႉ သေ ၶုပ်ႉသၢမ်ၵမ်းယဝ်ႉ ႁူဝ်ၵေႃး ယွၼ်းၽိတ်ႈ ပၢင်းဝႃႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၶႃႈ ၸဝ်ႈ ၽြႃးႇၸဝ်ႈ ၸဝ်ႈၽြႃးႇ သွၼ်သိၼ်ၵႃး(....)။ ၶႃႈ တၸပးတေႃႇၶဝ် ယွၼ်းၽိတ်ႈပၢင်း ၸဝ်ႈၽြႃး ႁဝ်း ႁူႉႁူႇသွၼ်သိၼ်ပၼ် ၶႃႈတၸပးၸဝ်ႈ ၶဝ်ၶႃႈ"။ မႃႇၵေႃး သမ်ႉယွၼ်းဝႃႈ "ၵၼ်ႇ တေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၶႃႈ ၸဝ်ႈၽြႃးႇၸဝ်ႈ ၶႃႈတ ၸပးၸဝ်ႈ ယွၼ်းၵၢဝ်ၵိပ်ႇပူႉ ယၢမ်းမူင်း(နာရီ) ၵမ်ႉပလႃႇၶႃႈ" ဝႃႈၶၼ်သေ ၶုပ်ႉသၢမ်ၵမ်း။ ၵမ်း ၶၼ်ႉ ၸဝ်ႈၽြႃးႇသွၼ်သိၼ်ၵေႃႈ ၵၢဝ်ၸိူင်ႈ လူဝ်ႇၸွႆႉတိူဝ်းၸိူဝ်းၶၼ်ႉ ပၼ်ႁူႇယဝ်ႉ။ ပႆး ၶၼ်ႉ ၸူဝ်ႈၵွၼ်ႇၵိပ်ႉၶိုင်ႈ ၸဝ်ႈၸၢင်း ပႃး ၵၼ်မီးပုၼ်ႈၽွၼ်းသွၼ်သိၼ်ၶၼ်ႉ ၸင်ႇႁူႇ ၸူးႁူင်း သွၼ်သိၼ် ၵႃးၽႂ်ၵႃးမၼ်းယဝ်ႉ။

(3) ပေႃးဝႃႈ ၸဝ်ႈၽြႃးႇသွၼ်သိၼ် ၽိဝ်ၶဝ်ႈ ၶိုင်းႁူင်းမႃးသေ ၶင်ႈသဝ်းတီႈ ၵွင်ႈသိူဝ်ႇ ၵမ်ႉပလႃႇဝႆႉၶၼ်ႉ ယဝ်ႉၵေႃႈ ၵၼ်ပိၼ်ႁူဝ် ၵေႃးၶၼ်ႉ ၸင်ႇၵွၼ်ႁူၼ်းပႃးတိူဝ်ႈ မၼ်းၸိူဝ်း ၶၼ်ႉ ၶုပ်ႉသၢမ်ၵမ်းသေဝႃႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇ တေႃးၶႃႈ ၸဝ်ႈၽြႃးႇ ၸဝ်ႈ ၶႃႈတၸပးၸဝ်ႈၶဝ် ယွၼ်းၽိတ်ႈပၢင်း သွၼ်သိၼ်ပၼ်ၶႃႈ" ၶၼ်သေ သွၼ်ႁူႇ။ ၶိုင်ႈၶိုင်ႈဝၼ်းၶၼ်ႉ သွၼ်ႁူႇ သွင် ၶႂၵ်ႈ ၵၢင်ၶိုင် ၸလႈ ၵၢင်ၶမ်ႈ။ ၵၢင်ၶိုင်သွၼ် တေႃႇသိပ်းမူင်း ၸင်ႇၶူး။ ၵၢင်ၶမ်ႈႁူၵ်းမူင်း တေႃႇ ၸိတ်းမူင်းပႆႉသီႇသိပ်းႁူႈမိတ်ႉ ၸင်ႇၶူး၊ ၶိုင်းဝူင်ႈၵၢင်မၼ်း လႆႈလိုဝ်ႈၵမ်းၶိုင်ႈ၊ ၵၢင်ၶမ်ႈ ပေႃး ၸဝ်ႈၽြႃးႇသွၼ်သေ ယၢမ်းမူင်းလႆႈယဝ်ႉ တိမ်ယဝ်ႉၶၼ်ၵေႃႈ ၸဝ်ႈၽြႃးႇသွၼ်သိၼ်ၵွၼ် သၢင်ႇလွင်း ယူႇတီႈသွၼ်သိၼ် ၵႃးၽႂ်ၵႃးမၼ်း သေ ၵိတ်းႁူတ်ႈၵၼ်ႇတေႃး ၸဝ်ႈမထေႇႁၢၼ်း ႁူင်းယဝ်ႉ တၸပးသွၼ်သိၼ် ၵွၼ်ၵၼ် ၵၼ်ႇ တေႃး ၸဝ်ႈၽြႃးႇသွၼ်သိၼ်သေ သိမ်းမိူဝ်း ၽႄႈ

သိူဝ်ႇပူၼ်ႉမၼ်းယဝ်ႉ။

ၼႂ်းၸပ်းမၢႆသၢမ်ၼႆႉ ၼတႃႇၵၢဝ်ႇ ႁဵင်းမိူင်ႈ လိူၼ်ၸဵင်မႂ်ႇ ၸမ်ႈၶိူင်ႈၼၼ်ႉ သွၼ်မႃး တေႃႇ ထိုင် လိူၼ်ၸဵင်မူၼ်းၼႆႉ သွၼ်ႁူႉ ၶိူင်ႈဝၼ်း သွင်ပွၵ်ႈ ႁူႉဝၼ်း။

(4) ပေႃးဝႃႈ ထိုင်မႃးလိူၼ်ၸဵင်လွင်ႈၸမ်ႈၶိူင်ႈ ၼၼ်ႉ ၵႃးၶိူင်ႈ၊ လွင်ႈသွင်ၸမ်ႈၼၼ်ႉ ၵႃးသွင်၊ ၵိတ်းၼႆ တၢမ်းလူင်းမႃး ၵႃးၶိူင်ႈယဝ်ႉၵႃးၶိူင်ႈ တေႃႇပေႃးသုတ်းၵႃးႁၢင်သုတ်းႁူႉ။ ၶိူင်ႈ ဝၼ်းၶိူင်ႈၵႃး လႆႈမႃးၶေႃးၼၶ လဝ်ႈမထေ, ႁူၶၼ်းႁူင်းၵႃႈတီႈ ၶႅၼ်ႈႁူင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ။ ႁူမ်း မၼ်းလိူဝ်းၼၼ်ႉ လႆႈၶေႃးၼၶ ႁူဝ်တေႃႇပေႃး သုတ်းယဝ်ႉ။ တီႈၼႆႈ တီႈပွင်ႇမၼ်းဝႃႈ လိူဝ်း သွၼ်မႃး ၼိုင်ႈၽၢၵ်ႇ,လိူၼ်ၼႆႉ မီႉၵၢမ်ႇ,မီႉ လူဝ်ႇ,ၼမႃးတီႈလႆ လူဝ်ႇ,ထွၼ် လူဝ်ႇ,ထိူင်ႈတီႈလႆ ၽိတ်ႈပၢင်း လဝ်ႈမထေ,ႁူၶၼ်းႁူင်း လီႉသင်ႇ, ပၼ်ၶဝ်ႇ,ၼႆယဝ်ႉ၊ ဝႃႈၼႆ မႃးၶေႃးၼၶလဝ်ႈ မထေ,ႁူၶၼ်းႁူင်းယဝ်ႉ ၼႂ်းၵႃႈ လူဝ်ႈပႆ,ထိုင် ပွႆးၸၢမ်ႇ,သၢင်ႇ,ၼၼ်ႉ သမ်ႉမိူၼ်းလႆႈသွၼ် ၶေႃးထိူင်ႈ ၶိူင်ႈသိၼ် ၶိူင်ႈပွၵ်ႈတေႃႇပေႃး ထိုင်တီႈၵႃးႁဵၵ်း လူင်းႁူႉ,ၸၢမ်ႇ,သၢင်ႇ, ၵႃႈတီႈ မၢၼ်ႇ,တၢပ်ႈလူင်ၼႂ်းပွႆး မိူဝ်ႈလိူၼ်သၢမ်ၼၼ်ႉ ယဝ်ႉ။ (မိူၼ်ၼင်ႇ, ၵႃးၶိူင်ႈ တေလူင်းမိူဝ်ႈၽၵ်ႈ ယဝ်ႉၼႆ မိူဝ်ႈၼႂ်ႉၵၢင်ၸမ်ႈ သမ်ႉမိူၼ်းၶေႃး သွၼ်ထိူင်ႈပွၵ်ႈၶိူင်ႈ။ ၶိူင်ႈဝၼ်းၶိူင်ႈၵႃး တေႃႇပေႃးမူတ်းၼၼ်ႉယဝ်ႉ။) ပေႃးၵႃးၶိူင်ႈ တေလူင်းမိူဝ်ႈၽၵ်ႈၼႆၼၼ်ႉ လႆႈထူပ်ႉဝႆႉ လီမ် မိူဝ်ႈၼႆႉ။

4

ႁၢင်ႈၵိၼ်း ပရိၵ်ႉၶရႃႇ သၢင်ႇ,လွင်း

လွင်ႈႁၢင်ႈၵိၼ်း ပရိၵ်ႉၶရႃႇ သၢင်ႇ,လွင်း ပုၼ်ႈတေႃႇၶၢမ်ႇ,သၢင်ႇ, ၼႂ်းပွႆး တီႈမၢၼ်ႇ,တၢပ်ႈ၊ ၶၢဝ်းလိူၼ်သၢမ်လမ်း–လုၵ်ႉလိူၼ်ၵမ်လွင်ႈ 11 ၶမ်ႈ၊ 12 ၶမ်ႈ ၼတႃႇ,ၵိၼ်းလွင်းႁူႉ, ပရိၵ်ႉၶရႃႇ, ၼင်ႇ ၼိူင်ႈၵိၵ်းပိူင်ႁွမ်း ၼတႃႇ,ၵၢဝ်တရၵ်ႉ၊ ၶဝ်ႇ တရၵ်ႉ၊ သၢင်ႇ,ၵၢၼ်းႁူမ်ႇ,၊ သၢင်ႇ,ၵၢၼ်းၶၼ်ႈ၊ သၢင်းပိုၼ်ႇ,၊ သၢႆႁတ်ႉၵူၵ်း၊ သၢႆႁတ်ႉၵၢင်ႈ၊ မီၵ်း၊ ၵမ်ႉပလႃႇ,၊ ၽႄႈလိတ်ႉသွမ်း ၵမ်ႇ,ၼၼ် ၽိူၼ်ႇ, ႁူမ်ႇ,တၵ်း ၵိၵ်ႇ,လၺ်ႈမွၼ်ႁူဝ် ၽႄႈသိူဝ်ႇ,လိူဝ်း ၼႂ်ႉ ၵမ်ႇ,ၵႃး ပႃးလီမ် တူၼ်ႈသၢင်ႇ,ၵၢၼ်း ပရိၵ်ႉ ၶရႃႇ,လႆႈယဝ်ႉ။

လွင်ႈလဝ်ႈ[ၸႂ်],သွၼ်လိၵ်ႈ လူဝ်ႇ,ၵိၼ်းပၼ်

တွၼ်ႈတေႃႇ,လဝ်ႈ[ၸႂ်],သွၼ်လိၵ်ႈ ၵမ်ႇ, ၼၼ် လဝ်ႈ[ၸႂ်],ၼမေႃး လူဝ်ႇ,လႆႈၵိၼ်းပၼ်–

(ၵ) သၢင်ႇ,ၵၢၼ်းႁူမ်ႇ, ၶိူင်ႈႁူမ်ႇ,သိပ်းၽိုၼ်

(ၶ) သၢင်ႇ,ၵၢၼ်းလီဝ်း တေႃႇ,ၶၼ်ႈ ၵမ်ႇ,ပေႃး ၵဝ်ႇ,ပေႃးမူႇ,

(င) ၵမ်ႉပလႃႇ, ၵမ်ႇ,ပေႃးၵဝ်ႇ,ပေႃးမူႇ, ၼင်ႇ ၵိၵ်ႇ,လူၺ်ႈ ၽႄႈလိတ်ႉသွမ်း ၵမ်ႇ,ၼၼ် ၽႄႈ ႁူမ်ႇ,တၵ်း ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

ၼႂ်းတွၼ်ႈ မၢႆ(ၶ) ၼင်ႇ မၢႆ(င) ၼႆႉ သၢင်ႇ, ၵၢၼ်းလီဝ်း တေႃႇ,ၶၼ်ႈ တင်း ၵမ်ႉပလႃႇ, ၵမ်ႇ, ပေႃးၵဝ်ႇ,ပေႃးမူႇ,ၼႆႉ တေႃႇ,ၶၼ်ႈလႆႈ။

5

လွင်ႈၶပ်ႉတူၼ်ႈသၢင်ႇ,ၵၢၼ်း သၢင်ႇ,လွင်း

ၼႂ်းလူဝ်ႇၽွင်းပွႆးၶၢမ်ႇ,သၢင်ႇ, ႁူႉဝၼ်း ပွၼ်ႈၵၢင်ၼႆ ဝၼ်းၼၼ်ႉ ၶဵင်ႈတင်ႈၼတႃႇ, တၵႃႇ ၶဝ် ၼိုၼ်ႈႁူင်း လူင်းႁူင်းယဝ်ႉ မွၵ်ႈယၢမ်း သိပ်း မူင်းလိူဝ်လိူဝ်ၼၼ်ႉ လဝ်ႈသၢင်ႇ,လဝ်ႈလၢင်းၶဝ် လိူဝ်းမိူၼ်ႈလႃး လဝ်ႈ[ၸႂ်],တူၼ်ႈသၢင်ႇ,ၵၢၼ်း ၼၼ်ႉ ႁူႉပႃး လႆႈႁွပ်,ၵၢဝ်ပူၵ်ႉၵိုၼ်တူၼ်ႈ သၢင်ႇ,ၵၢၼ်း ၵၢၼ်ၵိုၼ်ဝႆႉ (သၢင်ႇ,ၵၢၼ်း၊ သၢင်း ပိုၼ်ႇ,၊ တရၵ်ႉ၊ သၢႆၵၢင်ႈ၊ သၢႆႁတ်ႉၵူၵ်းလပ်း ၵၼ်) ၼၼ်ႉ မႃးလူးၶႅၼ်ႈႁူင်းသၢင်ႇ,ဝၢင်ႇ,သေ ပွႆႉထႃႈၵၼ် လူဝ်ႇၵွၼ်,ၵမ်းၶိူင်ႈ။ ၵမ်းၼၼ်ႉ ၵၢၼ်ပိုၼ်လဝ်ႈ[ၸႂ်],သွၼ်သိုၼ်ၵႃး တေလူင်း ၶၢမ်ႇ,သၢင်ႇ,ဝၼ်းၼႆႉၼၼ်ႉ လၼ်ႇ,ႁွင်ႉလိူဝ်ႈသၢင်ႇ, လွင်း ၼင်ႇ လိူဝ်ႈ[ၸႂ်],တူၼ်ႈသၢင်ႇ,ၵၢၼ်း ၼတႃႇ,တီႈ ႁူဝ်ၶေႃး တမ်းၵၢင်မၼ်းယဝ်ႉသေ ၶေႃးၶေႃး တမ်းၶပ်ႉၽၢႆႇ,ၸူၸ မႃႇ,ၶေႃး တမ်း ၶပ်ႉၽၢႆႇ,သႂ်ႈ ၶပ်ႉမၢႆသီ, တမ်းၽၢႆႇ,ၸူ၊ ၶပ်ႉမၢႆႁႃႈ တမ်းၽၢႆႇ,သႂ်ႈ ၵိတ်းၼႆသိပ်,ၶပ်ႉတၢမ်းႁူႉ, တေႃႇ, ပေႃးသုတ်းႁၢင်ၶေႃး ၵေႃႇလိၵ်ႉၵွၼ်,သေ ပိူၼ်ႈၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ဝႃႈၼၼ်ႉ လဝ်ႈ[ၸႂ်],သွၼ်သိုၼ် ၵႃးၼၼ်ႉ လႆႈၵၢဝ်လွမ်ပိဝ်ၵွၼ်, ၵၢၼ်ၵၢဝ် လေႃႈၵိတ်းၵိတ်းသေ တီမ်ႈလပ်းလိူဝ်ႈသၢင်ႇ, လွင်း ၼင်ႇ လိူဝ်ႈလဝ်ႈ[ၸႂ်],တူၼ်ႈသၢင်ႇ,ၵၢၼ်း ၵိၵ်ႇ, မၢႆၶပ်ႉ ၽႅႇ,သႂ်ႈ ၽႅႇ,ၸူ ၵႃးၶၢမ်ႇ,သၢင်ႇ,ၼၼ်ႉ ၼိပ်းပၵ်းသႂ်ႉ, တီႈတူၼ်ႈသၢင်ႇ,ၵၢၼ်း ယဝ်ႉယဝ်ႉ ၵေႃႈ ၵၢဝ်လီမ်လဝ်ႈသၢင်ႇ, လဝ်ႈလၢင်း လဝ်ႇ,

ၵွၼ်ၵၼ် ၵၢဝ်တင်းသီ,ပိတ်ႈ၊ မွၼ်ႁူဝ် တမ်း လွမ်း ၶိူင်ႈတီႈ ၶိူင်ႈလုၵ်ႈ တေႃႇ,ပေႃးရမ်, လေႃးႁူဝ် တေႃႇ,ႁၢင်ယဝ်ႉ။ ၼႂ်းသီ,ပိတ်ႈၼၼ်ႉ လႆႈသႂ်ႇ, ပရိၵ်ႉၶရႃႇ, ၼႂ်းမၼ်းသီ,မိဝ်း– 1.မိတ်ႈ ထူႁူဝ်၊ 2.မီၵ်းႁႃႇမၢၵ်ႈ၊ 3.ၶရိူင်ႇ,လိတ်ႈထွင် ၼမေႉ၊ 4.ၵၼ်းလၢတ်ႈ လိူဝ်းၼႆယဝ်ႉ။ တီႈ တူၼ်ႈ သၢင်ႇ,ၵၢၼ်းၼၼ်ႉ ၼႂ်းၵိၼ်မၼ်းၼၼ်ႉ မီးမူႉလွမ်ႈ၊ တီႈမူႉလွမ်ႈၼၼ်ႉ 1. ၵၢဝ်သႂ်ႁတ်ႉ ၵူၵ်း ၵိၼ်လပ်းၵွၼ်တၢင်းယဝ်ႉ၊ 2.ၵၢဝ် သၢင်းပိုၼ်ႇ, ၵိၼ်လပ်းလွမ်း၊ 3.ၵၢဝ်သၢင်ႇ,ၵၢၼ်း ၵိၼ်လပ်း၊ 4.ၵၢဝ်တရၵ်ႉၵိၼ်၊ 5.ၶွၵ်ႈတ ရၵ်ႉ သမ်ႉၵၢဝ်ၽႄႈလိတ်ႉပူၵ်ႉတၢင်းတူဝ်ႈ၊ 6.ၵၢဝ် သႂ်ႁတ်ႉၵၢင်ႈမတ်ႉ၊ 7.ၵၢဝ်မွၵ်ႇ,တူၼ်ႈသိပ်း မီး ၶဝ်ႇ,ၼႆယဝ်ႉ။

တူၼ်ႈသၢင်ႇ,ၵၢၼ်း ၵၢၼ်လဝ်ႈၶဝ် ၶပ်ႉ ၽိူၼ်ႇ,ဝႆႉလိူဝ်းၼၼ်ႉ ပေႃးယဝ်ႉတူဝ်ႈ ရမ်, ထူၼ်ႈ တင်းမူတ်း မွၵ်ႈၶၢဝ်းယၢမ်း 10 မူင်း 45 မိတ်ႉယၢၼ်ႈၼၼ်ႉ မိူင်းဝေ,ယႃႇ,ဝလိုၼ်ႉလ ၶဝ် ၵၢၼ်မီးပုၼ်ႈၽွၼ်းၼၼ်ႉ လင်ႇ,ၵွၼ်ၵၼ် မႃးတေႃႇ, တူၼ်ႈသၢင်ႇ,ၵၢၼ်းလူင်းႁူင်း ႁူႉ, တမ်းၶပ်ႉဝႆႉ တီႈၼႂ်းမၢၼ်ႇ,တၢပ်ႈလူင် ၼႂ်းပွႆး ပုၼ်ႉယဝ်ႉ။

6

သၢင်ႇ,လွင်းလူင်းၶၢမ်ႇ,သၢင်ႇ,

ပေႃးထိုင် ဝၼ်းသၢင်ႇ,လွင်း တေလူင်း ၼႆႉ မွၵ်ႈၶၢဝ်းယၢမ်း 11 မူင်း ပႆ 30 မိတ်ႉ တၵႃႇ ၽႆတၵႃႇ,မၼ်း မႃးပွႆႉႁၢင်ႈမိူင်ႈလွမ်းသၢင်ႇ,လွင်း

ပေႃးတီမ်လူင်ၵူႉ ၶေႈၵျွင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇယဝ့်။ ပေႃးပီၼ်တၵႃႉမ (တႃႉယီၵႃႉမ) ၸတႉ တေ ၵမ်ႇလႆႈမႃးၶင်ႇၵဝ်ႇ။ ပေႃးဝႃႈ ဝႆႉပီၼ်ႁဝ်ႈ သင်ႇၼႃႉၵူႉယဝ့်ၵေႃႈ မိူဝ်ႈၶဝ်ႉ ၵႃးၶိုင်ႈ တေ လူင်းၶဝ်ႈၸိုင် ႁဝ်ႈၺႃႉသွၼ်သိၼ်ၼဝ်ႈ ႁင်ႇ ၵွၼ်သၢင်ႇလွင်း ၵႃးၶဝ်ႉသေ ယွၼ်းၵႃႈတီႈ ႁဝ်ႈမထေႇၵူၼ်းၵျွင်း ၵူမ်းဝႃႈမၼ်း– “ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၼႃႈ ႁဝ်ႈမထေႇ ၵူၼ်းၵျွင်း ၼႃႈတၸပႉႁဝ်ႈ ယွၼ်းလူင်းၸလ ပွႆးၼႃႈ” ပေႃးယွၼ်းယဝ့် ၵၼ်ႇတေႃးသေ ႁင်ႇ ၵူႉယွၼ်း တီႈႁဝ်ႈၺႃႉသွၼ်လိၵ်ႈ ၽႂ်မၼ်း၊ ပေႃးယဝ့် ၵူႈတီႈႁဝ်ႈၺႃႉသွၼ်လိၵ်ႈ ႁဝ်းယဝ့် သမ့်ၵူႉႁူးတီႈ ႁဝ်ႈၺႃႉတူၼ်ႈ သၢင်ႇၵၢၼ်း။ ၵမ်းၶၼ်ႉ ႁဝ်ႈၺႃႉတူၼ်ႈ သၢင်ႇၵၢၼ်း ႁင်ႇတၵ်း ႁၢင်ႈမိူင်ႈလီပ်ႈလီ လပ့်လွင်းယဝ့်ၵေႃႈ ႁိူဝ်းပီၼ်ၵိုၼ်ႈပီႈမိူဝ်းၶွင့် ပေႃႈၼၢမ်ႇၸမႈၼၢမ်ႇ ၵမ်ႇၶၼ်ႉ ပေႃႈၵွၵ်ႇၸမႈ ၵွၵ်ႇ ႁင်ႇမႃးပၢင်းၵၢဝ် သၢင်ႇလွင်းၽႂ်မၼ်း၊ ထွတ်ႇႁၢင်ႈတီႈမႃႆတွင်း ႁင်းၽႂ်ႁင်းမၼ်း။ (ၶူင်းၶင်ႇၵႃး ၼၢမ်ႇသၢင်ႇ ၶိုင်ႈၵႃးၶၼ်ႉ ပေႃး ဝႃႈ မီးသၢင်ႇလွင်း 45 ၵေႃႇႁိုင် ႁဝ်ႈၺႃႉ တူၼ်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်းၵေႃႈမီး 45 ပႃးၶင်ႇၵဝ်ႇ)၊ ဝႆးသေ ထွတ်ႇႁၢင်ႈယဝ့် ထိုင်မႃး ၼၢဝ်းယၢမ်း မွၵ်ႈ 12 မူင်း လိူဝ်ၶၼ်ႉ မိူင်းၵျွင်း (ပူႉႁၢၼ်) ႁင်ႇမႃး ယွၼ်းပၢင်းသၢင်ႇလွင်း ၵႃႈတီႈ လူင်း ၵျွင်း တေႃႉထိုင်မၢၼ်ႇတၢပ်ႈ မိူဝ်ႈပႆႇၽိူဝ်မၢၼ်ႇ တၢပ်ႈၶၼ်ႉ ၸတႇၵၢဝ်ၵွၵ်ႇၶေႈတူ (ၼူင့် ဝၢင်း) ၵျွင်းၵူႉ တၵႃႉတင်းလၢႆ ၼိပ်ႇၽေလႃ ၼၢင်ႈသွင်ၽႂ်ႇသေ ႁိူဝ်းပီၼ်တၵႃႉယိင်းၼဝ်ႈ ၽၢဝ်ႇၼဝ်ႈတိၵ်ႇ၊ တၵႃႉႁၢႆးၵင်ႈႁွင်ႈၼမ်း သၢင်ႇလွင်း။ သၢင်ႇလွင်းၶိုင်ႈပႃး ၵင်ႈႁွင်ႈ ၼမ်းသွင်လူင်ႇ။ ၵမ်ႈၽွင်ႈၵေႃႈ ၼိပ်ႇၽေလႃ ၼၢင်ႈ ဝေႇယႃႉဝၵ့်ႁ ယိပ်းၶမ့်တၸ်ႈ ၸလ ၵိပ်ႇပူႉသၢင်ႇလွင်း တိုဝ်းၼိပ်းတိၼ် ပႆလိၼ် တေႃႉထိုင် ၶူင်းပွႆးမၢၼ်ႇတၢပ်ႈယဝ့်။

ႁဝ်ႈၺႃႉတူၼ်ႈသၢင်ႇလွင်း ၵၢၼ်ဝႃႈ ၶၼ်ႉ ပီၼ်ႁဝ်ႈႁၢင်း ႁဝ်ႈသၢင်ႇ ပႃးၵၢၼ် မီးပုၼ်ႈၽွၼ်း ႁၢင်ႈႁၢၼ်းပူၵ်ႉၵိၼ် ၼပ့်တမ်း တူၼ်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်းၶၼ်ၸလ သမ့်တင်းၶူင်ႈ ၼူဝ်းလွင်း တီႈၵျွင်းၵမ်ႇၵႃး ပႃးလိမ်လႆႈၵူႉ ၶင်ႈပွႆႉပၼ်သၢင်ႇလွင်း။ ယွၼ်းၼၢမ်ႇသၢင်ႇ ၸလ ၶူင်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်းပၼ်သၢင်ႇလွင်း တီႈ မၢၼ်ႇတၢပ်ႈ ပၢင်ပွႆးတေႃႉယဝ့် ၶၼ်ႉယဝ့်။

မိူင်းႁၢင်ႈမိူင်းသၢင်ႇလွင်းၶၼ်ႉ ၼီၼ်းၵူဝ်၊ သိူဝ်ႈ၊ ဝၢတ်ႈလေႃးၸပႉ၊ ၵူၼ်တၢဝ်း၊ သႂ်ႁတ့် ၵိဝ်ႈ (သႂ်ႁၢဝ်ႉပႃႉ)၊ မွၵ်ႇယႃႈယိပ်း၊ မွၵ်ႇယႃႈ ၶိပ်းႁူဝ်ၶေႈၽၵ်ႇ၊ ၽေႈႁီတ့် ၸလ မိူင်ႈလုပ်ႈ မုၼ်ႈတၢႆးၽွင်ၵေႃႈ ပိၼ်ႈၶင်ႇမေတေလႆႈႁၢင်ႈ မိူင်ႈပၼ် ႁၢင်ႈမိူင်ႈၵျႈပေႃးၼိပ့်လိပ်ႈငၢမ်းတႃ ၶၼ်ႉယဝ့်။

ဝႆးသေ သၢင်ႇလွင်းၼဝ်လူင်းယဝ့် ပေႃး ထိုင်မႃး ဝႆးဝၼ်း မွၵ်ႈ 2 မူင်း၊ မိူင်းၵျွင်း ႁင်ႇ မႃးပၢင်းႁဝ်ႈသင်ႇၼႃႉ ၶိုဝ်ၵျွင်း ၵျူႉၵူႉတီႈ မၢၼ်ႇတၢပ်ႈလူင်ၶူင်းပွႆး။ ပေႃးဝႃႈ ႁဝ်ႈသင်ႇ ၼႃႉ ၵျူႉၽိူဝ်ယဝ့်ၵေႃႈ ၵွၼ်ၵၼ်ယင့်လိုဝ်ႈ ၵိပ့်ၵွၼ်ႇၵမ်းၶိုင်ႈသေ ႁင်ႇၵွၼ်ၵွၵ်ႇမႃး ပႃႈၶေႈ ၽၢႆႇၶေႈႁူႉၼမ်း (ပလၢင်ႇ) သေ တင်ႈ ၸတႇ ၵွင်ႈၽႂ်ၵွင်ႈမၼ်း ၽၢႆႇၶေႈတူၼ်ႈ သၢင်ႇၵၢၼ်း ၵၼ်မိင်းဝေႇယႃႉဝၵ့်ႁၼဝ် ၵဝ်မႃးၼပ့်ဝႆႉၶၼ်ႉယဝ့်။

7

ၼၢမ်ႇသၢင်ႇ တီႈၶူင်းပွႆး

ပေႃးဝႃႈ ႁဝ်ႈသင်ႇၼႃႉတင်းသိၼ်ႈ လႆႈတီႈ လႆႈၵွင်ႈယဝ့်ၵေႃႈ ႁဝ်ႈမထေႇၶင်ႈၵျွင်း ၸလ ႁဝ်ႈၺႃႉလူင် (ႁဝ်ႈႁၢင်းလူင်) ၵိၵ်ႇ လူလၢႆႈ ၺႃႉသွၼ်သိၼ် ၼိၼ်ႈၶိုဝ်ၵူႉၼမ်းယဝ့် ၵေႃႈ မိူင်းၵျွင်းႁင်ႇတၵ်းယိပ်းၵၢဝ်ပၼ်ႉမွၵ်ႇ သေ ၵူႉပၢင်းၵၢဝ် သၢင်ႇလွင်းၼဝ် ၵႃႈတီႈ မၢၼ်ႇတၢပ်ႈၸၼႃးၽွ့ႇတၢင်းၵိၼ်ၶၼ်ႉသေ မႃး ႁူးၵႃႈတီႈ မၢၼ်ႇတၢပ်ႈၼၢမ်ႇသၢင်ႇလူင်။ ၵမ်း ၶၼ်ႉ သၢင်ႇလွင်းၼဝ်ၵေႃႈ ႁင်ႇတၵ်းယိ ႁီၼ်ႇၼပ့်သိုဝ်ႈၽႂ်ၵွင်ႈမၼ်း။ ႁွမ်းၶင်ႇ ၼပ့်ပၼ် သွၼ်ၵေႃးသိၼ်တီႈၵျွင်းၶၼ်ႉသေ ႁုၵ်းဝွ့်သိုဝ်ႈသိုဝ်ႈ။ ႁဝ်ႈၺႃႉတူၼ်ႈသၢင်ႇ ၵၢၼ်းၽႂ်မၼ်းၵေႃႈ ပေႃးဝႃႈ သၢင်ႇလွင်းၼဝ် လႆႈတီႈမိၼ်ႈၵွင်ႈၽႂ်မၼ်းယဝ့်ႁိုင် ၵၼ်ပီၼ် ႁဝ်ႈၺႃႉသွၼ်သိၼ်ၼဝ် ႁင်ႇဝႃႈ ငွမ်လူင်းလွႆး လွႆး ၽိူင်ႇၵၼ်ႁူႈၵေႃႉ ပေႃးငွမ်ယဝ့် ႁဝ်ႈၺႃႉ သွၼ်သိၼ် ႁင်ႇဝႃႈထိူင်ႈ–ၶိုင်ႈ “ၼုပ့်ၸလ”၊ သွင် “သမ့်မိၼ်းၵူၼ်မႃး”။ ၵိတ်းၶၼ်တေႃႉထိုင် ႁူၵ်းၵမ်း။ ပေႃးဢေးသၢမ်ပွၵ်ႈၵေႃႈ ႁဝ်ႈၺႃႉ သွၼ်သိၼ် ႁင်ႇဝႃႈထိူင်ႈ သျူၵ်ႈလပ်ႈ ၸလၶ် သၢင်ႇလွင်း ႁင်ႇသျူၵ်ႈ လပ်ႈဝႃႈ “ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၼႃႈ ႁဝ်ႈၺႃႉႁဝ်ႈ ၼႃႈတၸပႉ တေႃႉ လူင်းၸလပွႆးပွၵ်ႈမႃး ယွၼ်းသျူၵ်ႈ ယွၼ်းလပ်ႈၼႃႈ” ၶ်သေ ၼုပ့်သၢမ်ၵမ်းယဝ့် ႁဝ်ႈၺႃႉသွၼ်သိၼ် ႁင်ႇဝႃႈ လုၵ့်ႁုၵ်းၸလ သၢင်ႇလွင်းၼဝ်တင်းမူတ်း ၽွမ့်ၵၼ်လုၵ့်ၽိူင်ႇ ၽိူင်ႇ လွႆးလွႆးသေ ႁုၵ်းဝွ့်၊ ၵမ်းၶၼ်ႉ ၵၢၼ် ပီၼ် ႁဝ်ႈႁၢင်းၼဝ်ႁဝ်ႈ ႁိုဝ်းမီးပုၼ်ႈၽွၼ်း လူဝ်ႇၵူႉၸမႈၼူဝ်းလွင်း ၽႂ်ႇသႂ် ၽႂ်ႇၼူ ၵိၵ်ႇ ပႃးပၼ်ယႃႈယႃၸလ ပၼ်ၶမ့်ၵိၼ် ႁိူဝ်းၶ် လႆႈလုၵ့်ၵူႉႁူး သၢင်ႇလွင်းၼဝ်သေ ၵိတ်းပၼ် ႁွမ်းၶင်ႇ ပုၼ်ႈၽွၼ်းၽႂ်မၼ်း မီးဝွ့်ၶၼ်ႉယူႉ ယဝ့်။

ပေႃးတူဝ်ႈတၼ်း မူတ်းယဝ့်ၵေႃႈ ႁဝ်ႈ ၺႃႉသွၼ်သိၼ် ႁင်ႇၵွ့်သၢင်ႇလွင်း ယွၼ်းၼဝ်ႈ ပၢင်သင်ႇၼႃႉ ႁွမ်းၶင်ႇ ၵူၼ်းမၼ်းမီးဝွ့်ၶၼ်ႉ ယဝ့်။ ၵူၼ်းမၼ်းလိၵ်ႈမၼ်းၶ် တူလၢႆးတီႈ တွၼ်ႈလိၵ်ႈၵူၼ်းၼၢမ်ႇသၢင်ႇ “ၶၼ်ႉတႃႉ”။

ပေႃးသၢင်ႇလွင်းယွၼ်းၼဝ်ႈပၢင်သင်ႇၼႃႉ ယဝ့်ၶ်ၵေႃႈ ၵမ်းၶၼ်ႉ ႁဝ်ႈၺႃႉၵႃးၼၢမ်ႇ သၢင်ႇၶၼ်ႉ လႆႈဝႃႈ မေႃႈပႃႉလီ ပၼ်သတိ တိၵ်းသူၼ်း ၵူႈႁဝ်ႈသင်ႇၼႃႉတင်းလၢႆ လွတ်ႈ ဝၢၼ်းပရိတ့်။ ယဝ့်ၵေႃႈ ႁဝ်ႈၺႃႉၵႃးၼၢမ်ႇ သၢင်ႇ ႁင်ႇႁိတ်ႈထၢမ်သၢင်ႇလွင်းၸလ သၢင်ႇလွင်းမိၼ်းတွပ်ႇ ႁွမ်းၶင်ႇၵူၼ်းထၢမ် တွပ်ႇမီးဝွ့်ၶၼ်ႉယဝ့်။

(ၵူၼ်းထၢမ်တွပ်ႇ လိၵ်ႈမၼ်း တူလၢႆးၵၢဝ် တွၼ်ႈလိၵ်ႈၼၢမ်ႇသၢင်ႇၶၼ်ႉတႃႉ။)

ဝႆးၶၼ်ႉ သၢင်ႇလွင်း ႁင်ႇလုၵ့်ၸမႈငွမ် ႁူပ်ႇတူၼ်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်းသေ ယွၼ်းၼၢမ်ႇပီၼ် ႁဝ်ႈသၢင်ႇ၊ ယွၼ်းၵၢပ်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်း၊ ယွၼ်း ၵၢဝ်သၢင်ႇၵၢၼ်း တီႈႁဝ်ႈၺႃႉ ႁွမ်းၶင်ႇ ၵူၼ်းပႃႉလီမီးဝွ့်ၶၼ်ႉ တေႃႉပေႃးထူၼ်ႈထိုင် ႁိတ်ႈၵမ်းၶၼ်ႉယဝ့်။ (ၵူၼ်းမၼ်း တူဝ်ႈပႃႉလီ မၼ်း တူလၢႆးၵၢဝ် တွၼ်ႈၵူၼ်းၼၢမ်ႇသၢင်ႇ ပႃႈတွၼ်ႈမၼ်းၶၼ်ႉ တေလႆႈႁၼ်ယူႉယဝ့်”။

ဝႆးသေ လိၵ်ႈယွၼ်းသၢင်ႇၵၢၼ်း သၵ္ကလ တိမ်ထူၼ်ႈ ၸိတ်းပွၵ်ႈၼၼ်ႉ သၢင်ႇလွင်းယိပ်း တင်းပုၵ်ႉသၢင်ႇၵၢၼ်း ၵမ်ႇၼၼ် တူၼ်ႈသၢင်ႇ ၵၢၼ်းသေ လုၵ်ႉႁုၵ်းမႃး။ ၵမ်းၼၼ်ႉ ၸဝ်ႈ ၽြႃးႇတူၼ်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်း ၸၢင်ႇၶုင်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်း ပၼ်။ ၽွင်းၶုင်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်းယူႇ ၵမ်ႇပႆႇယဝ်ႉ တူဝ်ႈၼၼ်ႉ သၢင်ႇၵၢၼ်း တေၵမ်ႇလႆႈပွႆႇ တူၵ်း။ ပေႃးဝႃႈ တူၵ်းၵႂႃႇၼၼ်ႉ ပေႃးထိုင်တီႈ ၵျွင်း လူဝ်ႇလႆႈမႃးၸၢမ်ႇယွၼ်းသၢင်ႇၵၢၼ်း ထိင်ႈပွၵ်ႈၼိူင်ႈ။ ၽွင်းၶုင်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်း ၵမ်ႇ ပႆႇပႆႈယဝ်ႉတူဝ်ႈလီၼၼ်ႉ ၸၢင်ႇမီးၸဝ်ႈၸၢင်း သေပႆးပႆး ၵၢၼ်မီးပုၼ်ႈၽွၼ်း တူပ်းၸဝ် မိၼ်ႉၼၼ်ႉ လႆႈၵၢဝ်ၸဝ်ႈမိၼ်ႉ သုၺ်ႇၽိၼ်ႇႁွၵ်း ႁုမ်ႇၶမ်ႉသေ တူပ်းပၼ် ၸမ်ႈပၼ် တီႈႁူဝ် ၸဝ်ႈသၢင်ႇ ၵၢၼ်မုၺ်ႇမုၺ်ႇၼၼ်ႉ ႁူႈၸဝ်ႈၸဝ်ႈ တေႃႇပေႃးငေႃးမူတ်းၼၼ်ႉယူႇယဝ်ႉ။

လွင်ႈၸဝ်ႈမိၼ်ႉ ႁုမ်ႇၶမ်ႉ ၸမ်ႈပၼ် တူပ်း ပၼ်ၼၼ်ႉႁိုင် ၶုၼ်းပီၼၶေးမၵႃႇဝႃႇ ၵၢတ်ႉထၵ ထႃႇ ပပ်ႉပိတ်ႉႁိၵႃႇထႃႇ ၼၼ်ႉၼၶဝ်ႉဝႃႈ "ပိၼ် ၸဝ်ႈသၢင်ႇ ၶုင်ႈၵႃႇသႃ ၽႄႈၽိၼ်လိူင်ယဝ်ႉ" ၼႆႉ ပိူင်ၼိူင်ႈ။ ၵၢဝ်ၵႃႇၸဝ်ႈမိၼ်ႉၼႆႉ "ယႃႉပိုတ်ႈ ၵႃႇသိဝ်ႁွမ်ႁူၺ်း ၵၢၼ်ၸပ်းတူဝ် မိူဝ်ႈပႆႇၶုင်ႈ လိူင်ၼၼ်ႉ" ၼႆႉ ပိူင်ၼိူင်ႈ။ ယွၼ်ႉမီးလွင်ႈတင်း ၼင်ႇလၢတ်ႈမႃး သွင်ပိူင်ၼႆႉၼလ ၸဝ်ႈၵၢဝ် ၸဝ်ႈမိၼ်ႉငေႃးၼမ်ႉ ၸမ်ႈတူပ်းပၼ်ယူႇယဝ်ႉ။ မိူဝ်ႈၽွင်းတိုၵ်ႉၶုင်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်း ၸမ်ယဝ်ႉ တူဝ်ႈယူႉၼၼ်ႉ ၸဝ်ႈ ၽြႃးႇတူၼ်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်း ၸင်ႇပၼ်သတိ ႁိုဝ်ႉၵၢဝ် ပစ္စက္ခဉာဏ်ႈ ၸိတ်ႉ သၢမ်ပွၵ်ႈ။ မိူဝ်ႈၽွင်း တိုၵ်ႉၶုင်ႈသၢင်ႇ ၵၢၼ်း ပၼ်ယူႇၼၼ်ႉၶဝ်ႇၵဝ်ႇ။ ၸဝ်ႈႁၢင်း

ၸဝ်ႈ ၽြႃးႇၵေႃးတမ်ႇသၢင်ႇ သေပႆးပႆး ၵၢၼ်မီး ပုၼ်ႈၽွၼ်း တၢင်ႇၵေႇသႃႇ (ထႃႇရူဝ်) ပၼ် သၢင်ႇမူႉၸဝ်ၼၼ်ႉ လႆႈၵၢဝ် တၢၵ်ႉပႆႉမႃႇ ၵူႇႁူး ၸဝ်ႈမထေႇၵူၼ်းၵျွင်းသေ ၸုပ်ႉသၢမ်ၵမ်းယဝ်ႉ လဝ်ႈယွၼ်းဝႃႈ "ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ အဟံဘန္တေ တ္တမသာ တာရသာ ပန္တုကမ္မံ အာပုဇ္ဇာမိ၊ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ ၼႆသေ ၸဝ်မထေႇၵူၼ်းၵျွင်း ႁၢင်ႇပူင်ၶိူဝ်ႈပႃႇလိ ၸၢင်ႉပၼ်ဝႃႈ "ပဋိရူပံ" ၸဝ်ႈႁၢင်းဝႃႈ "သာဓု ဘန္တေသမ္ပဋိစ္ဆာမိ" တေႃႇႁေးထူၼ်ႈသၢမ်ၵမ်း သေ ၸုပ်ႉသၢမ်ၵမ်းယဝ်ႉ ႁၢင်ႇၵူႇႁူး သၢင်ႇမူႉ ၵေႃႉပိၼ်ႁွၵ်ႉၵေႃး ၵေႃႉယိုၼ်ႈသေပိူၼ်ႈၼၼ်ႉသေ ယိပ်းၵၢဝ်မိတ်ႈထႃႇရူဝ် တၢင်ႇရူဝ်သၢင်ႇမူႉသေ ၵႂၼ်ဝႃႈၵူမ်း "တၢင်ႇၵေႇသႃႇ" ထႃႇႁပၼ်ႇ ႁၵၵမ်ႇမထၢၼ်း ႁိုင်ႉၶဝ်ႇ ၵူမ်းမၼ်းမီးဝႆႉ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

ဝႃႈၵူမ်းၵမ်ႇမထၢၼ်း "တၢင်ႇၵေႇသႃႇ" တင်းထႃႇရူဝ်မၼ် ႁူမ်ႈၵၼ်ၸတႇ ႁူမ်ႈၵၼ်ဝႃႈ ႁိတ်းပွၵ်ႈ ႁူမ်ႈၵၼ်ယဝ်ႉ။ ဝႆးၼၼ်ႉ ယွၼ်း ဥပဇ္ဈာယော သေ ႁပ်ႉၸမ်ႇ တိုဝ်းၵမ်ၵၢဝ်သိၼ် သိပ်း။ ပေႃးႁပ်ႉယဝ်ႉၵေႃႈ ဝႆႇၶိူဝ်ႈႁူး တင်း တၵႃႇမိင်းၶႅဝ်း ပရိတ်ႈသၢတ်ႈၶႃႈပွႆးယဝ်ႉ ႁိုင်ႇ သၢင်ႇၵၢၼ်းႁူႈပႆးပႆး။ တၵႃႇမိင်းၶႅဝ်း ပရိတ်ႈ သၢတ်ႈတင်းလႆႈ ႁူမ်ႁူမ်း ႁူမ်းမိုဝ်းဝႆႈသႃ ႁွင်း ၽိူဝ်ႁွင်းမၼ်းယဝ်ႉ ၸဝ်ႈ ၽြႃးႇၵေႃးတမ်ႇသၢင်ႇဝႃႈ "ယဝ်ႉႁွတ်ႇတူဝ်ႈလီငၢမ်း ဝႃႈတီႈ ပႁိုဝ်ႉႁေး တႃႇယၵႃႇတင်းလႆႈၸဝ်ၵူလိုဝ်း" ၼႆသေ မိင်း ၵျွင်း ႁၢင်ႇၵႂၼ်တၵႃႇတင်းလႆႈ ၸုပ်ႉဝႆႈယွၼ်း ထၢမ်" ၸၵ်းၵၢၼ်း ၵၢၶႄႇ ၸေႃးၵႃႇ တၢင်းပိၼ်ၵမ်ႇ ႁႃႉသင်ၸူႈၶိူဝ်ႈၸဝ်ႈ" ၼႆသေ ၸဝ်ႈ

ၽြႃးႇၵေႃးတမ်ႇသၢင်ႇ တၢင်တူဝ်ႁိုဝ်ႈသင်ႇၸႃႇ တင်းၵျွင်းဝႃႈ "ၵူဝ်ႈ ၵမ်ႇႁႃႉ" ၼႆယဝ်ႉၵေႃႈ တၵႃႇတင်းလႆႈ သႃႇထူႉသၢမ်ၵမ်းယဝ်ႉ ယွၼ်း ပူႇငေႃႇၵၼ်ႇတေႃးလူပ်းလၢင်သေ ၸဝ်ႈ ၽြႃးႇ ၵေႃးတမ်ႇသၢင်ႇၼၼ်ႉ ပၼ်ပွၼ်းလူပ်းလိူၼ်း ယဝ်ႉၵေႃႈ မိင်းၸဝ် သႃႇထူႉၵၢဝ်သၢမ်ၵမ်းသေ ယၼ်ႇၽႄႈၵင်ႈလူင်း။ ၸဝ်ႈသင်ႇၸႃႇ တင်းလႆႈ ၵေႃႈ ၸမ်းၶုင်ႈၸမ်းလိပ်ႈ သၢင်ႇၵၢၼ်းၽိူဝ်မၼ်း၊ ပေႃးႁၢင်ႈႁၢင်းၸဝ် ႁိုင်ႇသၢင်ႇၵၢၼ်းယဝ်ႉၵေႃႈ မိင်းၵျွင်း ႁၢင်ႇယိပ်းၵၢဝ်ပၢၼ်ႉမွၵ်ႇသေ ပၢင်း ၸဝ်ႈသင်ႇၸႃႇမိူဝ်းႁူးၵျွင်း။ မိူဝ်ႈၽွင်းၽိူဝ်မႃး ၶေႃႈတူဝၢင်းၵျွင်းၼၼ်ႉ လွတ်ႈၵၢၼ်ႇ ပစ္စဝေက္ခဏ တွၼ်ႈသေၼႃႇသၼံ သၢမ်ပွၵ်ႈႁူႈပႆးပႆးသေ ၸဝ်ႈဝၢင်းၵျွင်းယဝ်ႉ။

ဝႃႈပွၵ်ႈပွႆးတီႈမႃၼ်ႇ တႃႇပ်ႈမႃး ၵူးၸၢမ်ႇ သၢင်ႇ မိူဝ်ႈၼၼ်ႉ ၵၢၼ်ပိၼ် သၢင်ႇမူႉၸဝ် တင်း မူတ်းၼၼ်ႉ ပႆႇပႆႈလႆႈႁူႇ ၶႄႇၵျွင်းၽိူဝ်မၼ်း ႁွၼ်ႇ။ ၵႂၼ်ၵၼ် ထႃႈဝႆႉ ၼၼ်ႈၵျွင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ ၽြႃးႇသုင်းမႃႉလူင် ပွၼ်ႈသွၼ်မွၵ်ႇလွင်ႈပွင်ႇ တၢင်း ပိင်ႇလူဝ်ႇလၢတ်ႈပၼ် လႆႈၸိၼ်းႁူႉပွင်ႇ ႁိုဝ်ယဝ်ႉ ၸင်ႇလႆႈႁူႇၵျွင်းၽိူဝ်မၼ်း ႁၢင်းၵမ် ႁွမ်းႁူႇ ႁွမ်းၶေင်ႇလွင်ႈတၢင်းႁၢင်းသႃႇမ ၶေႇမီးဝႆႉၼၼ်ႉ တေႃႇပေႃး ထၢၵ်ႈလူင်းၵျွၵ်း ႁူႇ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

ၸဝ်ႈၸိၼ+ၸဝ်ႈသေႃးပီႇတီ

ပပ်ႉမၢႆၵိမ်း ပီႊႁွၼ်းၶမ်း ၵျွင်းလွႆငေႃးတီ ႁွင်းၶွင်ၽေ ဝိင်းၵုယၢင်း

တွၼ်ႈပဵတ်ႇ

လွင်ႈပွႆးၼမ်ႇသၢင်ႇၵႂၼ်ႇ ၸႂ်ႈ ၼမ်ႇၵၢင်း

လွင်ႈပွႆးၼမ်ႇသၢင်ႇၵႂၼ်ႇ ၸႂ်ႈ ၼမ်ႇၵၢင်း

(ၵ) ဝၢႆးလိူၼ်သၢမ် ၼမ်ႇသၢင်ႇလူင်ယဝ်ႉသေ ၵၼ်ပိၼ်ပၵ်ႉသေးတႃႇၼဝ် ၵဝ်ၵိမ် တီႈ ၵမ် ၸႂ်ႈ တီႈၵႆၵပ်ႇႁမ်ႁၼ် လွင်ႈတေပိၼ် ပွႆးၼမ်ႇသၢင်ႇၵႂၼ်ႇ(ၵုပ်ႈလိူၼ်းလင် ထိင်ႈ ၼျၵ်ႈၶိူင်ႈ)ၶႃႈ တူၺ်းထိုင်မူႇၵုမ်း ၸႂ်ႈ ပၵ်ႉသေးတႃႇၵူႈတီႈၵူႈမိူင်း ၵိုဝ်းၵၼ်မီး လုၵ်ႈၵၢႆႈၵၢႆးၵိူၼ်း(ယူႇႁူင်းၵွၼ်း) မီးၵၼ်ႉ လိၵ်ႈသုင်သမ်ႉ ၶိုႈၶုင်ႈဝႆသၢင်ႇၵၢၼ်း ၵွပ်ႈ ၵမ်ႇတၼ်း ၼိုတ်းမိူဝ်ႈလိူၼ်သၢမ်ၶၼ်ႉၸႂ်ႈ ၵင်ႇဝႃႈၵွတ်းထိင်ႈ ၼမ်ႇသၢင်ႇၵႂၼ်ႇၼျၵ်ႈ ၶိူင်ႈ။

(ၶ) ၼမ်ႇသၢင်ႇၵႂၼ်ႇပွၵ်ႈၵမ်းလိူၼ်းၶႃႈ ပေႃး ဝႃႈ ထိုင်လိူၼ်ႁႃႈမူႇ 8 ဝၼ်း ၵိူဝ်းတေၼမ်ႇ သၢင်ႇၶၼ် မီးၵႃႈၵိုဝ် ၶိုႈသူင်ႇထိုင်တီႈၵျွင်း၊ ၵွပ်ႈၼၢဝ်းယၢမ်းၵမ်ႇမီးၶမ် ၵူဝ်မီးလွင်ႈတၢင်း ယၢပ်ႇၸႂ်ႈ တိပ်းတတ်းဝႃႉ၊ ၼၢဝ်းယၢမ်းသုင်ႇ ၵၢပ်ႈသၢင်ႇလွင်းၶႃႈ တိူၵ်ႈလိူၼ်ႁႃႈမူၼ်း လိူၼ်ႁႃႈလွင်ႈၵူႇတၢင်းၶၼ် ၵမ်ႇႁပ်ႉၼမ်ႇ လႆႈယဝ်ႉ။(ၶႃႈပိၼ် ပိူင်တိတ်ႈတေႃးဝႃႉယဝ်ႉ)

(င) လွင်ႈလူဝ်ႇႁၢင်ႈႁၢၼ်း ၼိူင်ႈၼိုဝ်းပၵ်ႈၶၵျ်ႇ ပဵတ်ႇပိူင်၊ လိၵ်ႈၵသုင်း ၵသွင်ႇ၊ လွင်ႈသွၼ် သိင် ႞ႇႁပ်ႉတူၼ်ႈ၊ ႞ႇတၵ ပိၼ်ႇၵၵ၊ ႞ႇပၼ်သိၼ် ၼဝ်ၵဝ်ႈၵိုဝ်းၶႃႈ တင်းၵပ်ႈ လူင် မိုၼ်ၵၼ်ယဝ်ႉ။ ၵူၺ်းၵႈ ၼၢဝ်းယၢမ်း ပိူင်ႈၵၼ်ယူႇ။ ပေႃးဝႃႈသၢင်ႇလွင်း မီး 20 လိူဝ် ၵူႇ၊ လႆႈၸၼ်ႁိတ်းပိၼ်တႃႇသွင်ၵႃး၊ ပေႃးဝႃႈ လိူၼ်ႁူၵ်းမူႇ 13 ၼမ်ႈ ၼမ်ႇၵႃးၶိူင်ႈ၊ 14 ၵႃး သွင်၊ 15 ဝၼ်းယၢတ်ႇၶမ်ႉ၊ ႁပ်ႉၵဝ်ၵၵျူဝ်း သၢင်ႇမူႇ၊ ထွမ်ႇ႞း၊ ၵၼ်ၶႃႈ ႁွင်ႉဝႃႈပွႆးၼမ်ႇ သၢင်ႇၵႂၼ်ႇ။

(ၵ) ပွႆးၼမ်ႇသၢင်ႇၵႂၼ်ႇၶႃႈ ၵမ်ႇမီးမၢၼ်ႇ တၢပ်ႈ၊ ထိင်ၵၢတ်ႈထိင်သိင်း၊ ပျူႇၵွမ်းၼိူင်ႈ ၼိူဝ်းသိင်ၵွင်မွင်းတၢႆးၵူၺ်း။ တီႈၵွင်ႈမျၵ်ႈၵဝ် သၢင်ႇလွင်း ပိၼ်ၵဝ်ႈသၢင်ႇ ၵေႃႈ ပိၼ်တီႈထႃႇ ၶေႉ ၶေႈၵျွင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇၵူၺ်း။ ၵၼ်တၵႃႇ ၶွၵ်ႈၼႃႉပႃႈမိူင်းၸတႉ ၵမ်ႇၸၼ်ၶမ်။ ပိၼ် တၵႃႇတီႈၵမ်ၵမ်ႈၶမ်ယဝ်ႉ။ ပိူင်လူင်ၸတႉ ၶင်ႇၵိူဝ်ၼေႃႇသႃႇ သႃႇသၶေႃႇ တေၵုၵ်းယၼ် မၼ်ႈၵၢၼ်၊ မီးၼိူင်းၵူႇတၢင်းၶေႈၶၼ်ႉ ပိၼ် ပုၼ်ႈၼွၼ်းႁဝ်း႞ႇတၵႃႇတင်းသိင်ႈ၊ လူဝ်ႇဝႃႉ ၵဵႃႈၵွမ်းယူႇၶႆယဝ်ႉ။

လွင်ႈႁိတ်းသၢင်ႈ တႃႇၼမ်ႇၵၢင်း

(ၵ) ပေႃးဝႃႈ မီးမႃးၵဝ်ႈသၢင်ႇ ၵၼ်ၵသၢၵ်ႈ တိမ်သၢဝ်းသေ သမ်ႉၶိုႈပိၼ်မုၼ်ပိၼ်ၵၢင်း ၶၼ်ႉ လိူဝ်သေၶိုၼ်းဝႃႇ ၼမ်ႇလႆႈယူႇၵူႈလိူၼ်၊ ပေႃးဝႃႈ႞ႇတၵႃႇ တူဝ်ႈတၼ်းၶင်ႇၵၼ် ၵမ်ႇလိူၵ်ႈၼိင်ႇၼၢဝ်းယၢမ်း ၵမ်ႈပွင်ပိၼ်လႆႈ ယဝ်ႉ။

(ၶ) ၵဝ်ႈသၢင်ႇ ၵိူဝ်းတေၶိုႈၼမ်ႇပိၼ်ၵၢင်း ၶၼ်ႉ ၵၼ်ပိၼ်ၵဝ်ႈ႞ႇသႆ တေလႆႈတွင်ႈ ထၢမ်တူၺ်း ၵွင်ႇလႆႈၵၶျၢင်ႉပေႃႈၸမႈ/ၵၢင်ႇ ၵႃႇႁူႈယိူင်ႈ ၵွင်ႇတိမ်ထူၼ်ႈ၊ ၵသၢၵ်ႈၵွင်ႇ တိမ်၊ ပေႃးႁူႉလိသေၼျူႇယဝ်ႉၵေႃႈ ၵင်ႇၵႂၼ် ၵဝ်ၵဝ်ႈသၢင်ႇ ၵိူဝ်းတေၼမ်ႇၶၼ်ႉ ပႃးတင်း တၵိူၵ်ႉတၢင်ႇမႃႇသေၸႂ်ႈ ၵူႇလဝ်ႈထိုင်တီႈ ၵဝ်ႈ႞ႇၸူမိူဝ်း ၵၢမ်းယွၼ်းလဝ်ႈ မၼ်းဝႃႈ–

"ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၼႃႈၵဝ်ႈ ႞ႇၵဝ်ႈ ႁဝ်းထွမ်ႇငၼ်းၵမ်းၶိုင်ႈၼႃႈ ၵွမ်းလူလ်ႈၵဝ်ႈ သၢင်ႇၼဝ် ႁူႈတူၼ်ႁူၵ်းပႃး ၵိူဝ်းၶႃႈ မီးၵွႆၶိုႈ ၼမ်ႇၵၢင်းသေ မႃးၵူႈၼႃႈတၸပၸႂ်ႈ ၼႃႈတ ၸပတေႃႇၵေႃႈ တွင်ႈထၢမ်တူၺ်းသေ လႆႈႁူႉ လွင်ႈၵသၢၵ်ႈၵေႃႈ တိမ်ထူၼ်ႈ၊ ၵၶျၢင်ႉပေႃႈ ၸမႈၵေႃႈလႆႈ၊ ၵၢင်ႇၵႃႇႁူႈယိူင်ႈၵေႃႈ တိမ် ထူၼ်ႈသေယဝ်ႉ ၼႃႈတၸပတေႃႇၵင်ႇၵႂၼ် ၵဝ်တူဝ်ၼဝ်မႃးလဝ်ႈထိုင် ၵဝ်ႈ႞ႇႁဝ်းၼႃႈ ၵေႃႈ" ၶႃႈယဝ်ႉ။

(င) ၵမ်းၶၼ်ႉ ၵၼ်ပိၼ်ၵဝ်ႈ႞ႇလူင်(ၸူမိူဝ်း) ၵင်ႇၵႂၼ်ၵဝ် ၵဝ်ႈသၢင်ႇ ၵိူဝ်းၶၼ်ႉ ၵူႇၵူးတီႈၵဝ်ႈမထေႇ ၵူၼ်းၵျွင်းသေ ယွၼ်း လဝ်ႈထိုင်ယဝ်ႉ။

(ၵ) ပေႃးလဝ်ႈလၢတ်ႈယဝ်ႉၵေႃႈ သမ်ႉယွၼ်း ၵဝ်လိၵ်ႈ ပုၼ်ႈတႃႇၵွႆႉတိူဝ်း ၶိုႈၼဝၵဝ်ႈ ၵၢင်း၊ ၵူၼ်းယွၼ်းမၼ်းဝႃႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၼႃႈ ၵဝ်ႈမထေႇ ၵူၼ်းၵျွင်းတီႈၼႃႈ ၼႃႈတၸပတေႃႇၼဝ် ယွၼ်းၵူၵ်း ၵဝ်လိၵ်ႈ ပုၼ်ႈတႃႇ(ၵွႆႉတိူဝ်း) ၼမ်ႇၵၢင်းၼႃႈ ၸတႇၵဝ်–

1. ၵူၼ်းတေႇသၶေႃႇၵျူး ပႃးလူင်/ၵႂၼ်ႇ
2. ၵူၼ်းတိၵ်ႉထၢၼ်ႇသၢင်ႇၵၢၼ်းၼိူၼ်လိူဝ်/ လၢႆၼိူၼ်
3. ၵူၼ်းတိၵ်ႉထၢၼ်ႇမၼ်ႈၼိူၼ်ႇလၢႆၼိူၼ်/ ၼိူၼ်လိူဝ်
4. ၵူၼ်းတိၵ်ႉထၢၼ်ႇသၢင်းပိင်ႇ
5. ၵူၼ်းတိၵ်ႉၵၢၼ်ႇတၵိူၵ်ႉ
6. ၵူၼ်းတိၵ်ႉထၢၼ်ႇသီႇပိတ်ႈ
7. ၵူၼ်းၼျူႉသီႇပိတ်ႈ
8. ၵူၼ်းတွၵ်ႈ(ၵပ်ႉပိင်ၸတု)တႃႇၶူၵ်ႉယုင်း
9. ၵူၼ်းၼဝ်ႈသိမ်ႇ လိူၼ်လပ်း/မူၼ်း
10. ၵူၼ်းၼဝ်ႈသိမ်ႇ သိၼ်ၵွၵ်ႇဝႃႇ

ၵႃႈပိၼ်ၵူၼ်းတႃႇၼမ်ႇၵၢင်းၵိူဝ်းၶႃႈ ၼႃႈ တၸပတေႃႇၼဝ် ယွၼ်းၵူၵ်းၵဝ် တင်းမူတ်း တင်းသိင်ႈၼႃႈ" ၶႃႈသေ ယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃးယဝ်ႉယဝ်ႉ

ၶေႈလိၵ်ႈ

(သ) ဝၢႆးၶၶၼ်ႉ ၵၢၼ်,လိၵ်ႈ ၵျၵ်ႈလိၵ်ႈ ပုၼ်ႈ တၢ, လူဝ်,ၵုၺ်ႉတိုဝ်း ပေႃးပေျႉၵုမ်,ယဝ်ႉ ၵၢၼ် တေမၢပ်,ၵၢင်းၶၼ်ႉ ၶုဝ်းၶိူင်ႈလိူၼ် ၽပ်ႉမၢမ်, သွင်သီၼ် မိူ, ၼလႈ တင်းလွင်ႈ။ ၵၢၼ်ပိၼ် လိူၼ်လပ်း ၼလႈ မူၼ်းၶၼ်ႉ ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈဝၢ ၵဝ်ႈ ၵၢင်းမဝ် လူဝ်,မဝ်ႈသိမ်, ၵၢမ်,ပေႃးမီးမၢဝ်း ယၢမ်းမၼ်း။

(ၵ) မိူဝ်ႈပႆ,ပျႈထိုင် ဝၼ်းလၢပ်ႈၵၢင်းလွင်း ၶၶၼ်ႉ သမ်ႉလႆႈယွၼ်းၵၢၺၢင်ႉၾတ်းၶျေႃးလိၵ်ႈ ၵမ်ႉမဝ, ၵဝ်ႈမထေ,ၵုၢၼ်းၵျွင်းမၼ်းၵဝ်ႈ ၵွၼ်ရူဝ်လုၵ်ႈၶွင်ႉတၼပး ၾတ်းၶျေႃးမဝ်ႈ သိင် တၢ,သွင်သၢမ်ဝၼ်း ၶိူင်ႈဝၼ်းၾတ်း ၶျေႃးၶိူင်ႈပွၵ်ႈ။ ၵၢၼ်ပိၼ် ၵဝ်ႈၵၢင်းၾၢၼ်, တၢ, သမ်ႉလူဝ်,ယွၼ်းၵၢၺၢင်ႉတီႈ ၵဝ်ႈမထေ, ၵုၢၼ်းၵျွင်း တၢ,ယိပ်းတိုဝ်းပရိၵ်ႉမၵျ, တၢ, ၵဝ်ႈ ၵၢင်းလွင်း ၼွႆႈမၼ်းပေျႉၵုမ်,ၵူႈမိဝ်းမိဝ်း။

လွင်ႈၵိတ်းသၢင်ႈဝၼ်းမၢမ်ႉၵၢင်း

(ၵ) ၵမ်းၶၶၼ်ႉ ပေႃးၾိဝ်ဝၼ်းတေမၢမ်,မႃး ၵၢၼ်ပိၼ်ၵဝ်ႈသျ,လူင် ၵဝ်ႈသျ,သႆႉ ပႆႉတ ၵိုၵ်ႉသေ သမ်ႉလႆႈၵုၢ,ယွၼ်းၾတ်းၶျေႃး တၢ, လၢပ်ႈပၼ်ၵၢင်းလွင်းမဝ် တီႈၵဝ်ႈမထေ, ၵုၢၼ်းၵျွင်း။ ၵၢၼ်ပိၼ်ၵၢင်းလွင်းမဝ် ၵိုဝ်း ၶၶၼ်ႉ လႆးမပ်ႉယႆၵၼ်ၵိုင် ၵၢမ်,ၵဝ်တူဝ်သုင် ဝျႈသေမပ်ႉ၊ လႆႈၵဝ်ၵၼ်ႉလိၵ်ႈမဝ်ဝျႈ။ ၵၼ်ႉ လိၵ်ႈၾႆယႆ, ၶမ်တိုဝ်းၵေႃႈ ၵၢမ်,ၶၶၼ် ဝ,ၾႆ ယႆ, ၶမ်တိုဝ်းၵေႃႈ ၵဝ်ၶၶၼ်ႉ မပ်ႉဝႆႉတၢင်းၶိူဝ် ယဝ်ႉ။

(မ) ၵမ်းၶၶၼ်ႉ ပေႃးၾိဝ်ဝၢႆးပိၼ်း(သွမ်းဝၼ်း) ယဝ်ႉ ၵၢၼ်ပိၼ်ၵဝ်ႈၵၢင်း တေလႆႈၸိၼ်းၵၢ, ပၢတ်ႈသေ ပိုႉထျႈၵဝ်ႈမထေ,ၵုၢၼ်းၵျွင်း တွၵ်းၶွၵ်ႈ။ မိူဝ်ႈၾၼ်,ပျႈၶိူဝ် ၼလႈ ၾၼ်,ပျႈ တိုႈ တူဝ်ႈတၼ်း ၶငဲ,ၵၼ်ၶၶၼ်ႉ။

(င) ပေႃးဝျႈ မိင်းၵျွင်း ၾိတ်ႈပၢင်း ၵဝ်ႈမ ထေ,ၵုၢၼ်းၵျွင်း ၵုၢ,ရၢပ်ႈၵၢင်းလွင်းၵေႃႈ ၵဝ်ႈမထေ, ၵင်,တွၵ်းၶွၵ်ႈ။ ၵဝ်ႈၵၢင်း ၼလႈ ၵၢင်းလွင်း ၵွၼ်ၵၼ်မပ်ႉတၢမ်းၵၼ်ၵုၢ, ၵဝ်ႈသၢင်,မဝ် ၵိတ်းရူတ်ႈၵွင်ႈ တင်းၵုၢ,တင်း မႃး။ မိင်းၶၢႆး ၵိတ်းရူတ်ႈၶျေ၊ မိင်းမဝ် ၵၢဝ် ပရိၵ်ႉမၵျ,ၵုၢ, ၵိၵ်,ပႃး မိူင်ႈၵုၺ်ႉတိုဝ်း လႆပိူင် ၵိုဝ်းၶၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

(ၵ) ၵိုဝ်းၶၢႆးမဝ် သိုဝ်,တၢႈသိုဝ်,တၢင်း၊ ၵၢၼ်ယိပ်းမွၵ်,ပႆႉတၵိုၵ်ႉ ယၢင်ႈပႆ လွမ်းပျႈလင် ၵဝ်ႈၵၢင်းမဝ်ၵုၢ,ၶၶၼ်ႉ ပိၼ်ၵၢင်းလွင်း၊ ပေႃး ၾိဝ်သိမ်,သေ ပုဗ္ဗကရဏသီ,ပိုင် တိမ်ထူၼ်ႈ ယဝ်ႉၶၼ် ၵဝ်ႈသျ,ၵုပၵ်ႉၼၵ, ၼလႈ ၵဝ်ႈ သျ,ၵမ်,မဝ, သၢမ်ၵဝ်ႈ သၢမ်ပႃး ၵိၵ်,ပႃး ၵရၵ, သင်,မျ ၵဝ်ၵွင်ႈ ၵဝ်တီႈယဝ်ႉ။

(သ) ၵမ်းၶၶၼ်ႉ ၵင်,ၶွင်ႉပၢၼ်,ၵၢင်းလွင်း မဝ်ႈၵုၢ,ၶုဝ်းသိမ်,သေ ၵဝ်ၶမ်ႉၾိတ်း၊ ပၵ်ႉ ၼၵ, ၵၢမ်, ၶၶၼ် ၵဝ်သႆး ၵဝ်မႆႉၵၢတ်,ၵဝ် ၵိတ်းလႆႈယူ,တင်းသၢမ်မိဝ်းယဝ်ႉ။

(ရ) ပေႃးယဝ်ႉတူဝ်ႈသေ ၵၢၼ်ပိၼ်ပၢၼ်, ၵၢင်းလွင်း ၵင်,ယွၼ်း ၵုပၵ်ႉၼၵ, သၢမ် ပွၵ်ႈယဝ်ႉသေ ၵၢၼ်ပိၼ်ၵဝ်ႈမထေ,ၵုၢၼ်း ၵျွင်း ၵင်,ဝျႈ "ပတိရူပမ်း" ၵၢင်းလွင်းဝျႈ "သာဓု ဘန္တေ သမ္ပဋိစ္ဆာမိ"။ ပေႃးယဝ်ႉ သၢမ်ပွၵ်ႈ ၵေႃႈ ၵင်,ၾတ်းၶျေႃးလိၵ်ႈၵမ်ႉမဝ,တေႃ,

ပေႃးပၼ်ၵေႃးဝ,တ ၵင်,တေယဝ်ႉ။ ၵၢၼ် မၢမ်, ပၢၼ်,ၵၢင်းလွင်းၶၶၼ်ႉ ၶိူင်ႈပွၵ်ႈၶၶၼ်ႉ ၵၢမ်,ပူၼ်ႉလႆႈ သၢမ်ပႃး၊ ၵၢၼ်ၾတ်းၶျေႃး ၵမ်ႉမဝ, လိူဝ်သေသၢမ်ၵဝ်ႈ ပိၼ်ၵ,ရၵသင်, မျ,တင်းမူတ်းယဝ်ႉ။ ၵူလ်းၵျႈ ပေႃးမီးၶမ် တိုဝ်းၵေႃႈ လႆႈၵိတ်းလႆပွၵ်ႈယဝ်ႉ။

(တ) မိူဝ်ႈတေ မၢမ်,ၵၢင်းၶၶၼ်ႉ တေလႆႈ တူလ်းၶျေ,ရီ,၊ ဝၼ်း၊ ၵုတ၊ လိူၼ်၊ ၾဝး၊ သိမ်,၊ မိူင်း၊ ဝၢၼ်ႈ၊ သျ,ၵုပၵ်ႉၼၵ,၊ သျ, ၶျေႃးၵမ်,မဝ, 3 ပႃး၊ ၵ,ရၵ သင်,မျ,၊ တၵ, ပတ်ႉၵေးသီ,ပိုင် ၵၢၼ်ၶၼ်ႉ ပိၼ်လၵ်းမၢႆၵိမ်း မိူဝ်ႈမၢမ်,ပိၼ်ရၵျၢၼ်း ၶၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

(ထ) ပေႃးမၢမ်,ရၢႈၾွင်း မိူဝ်ႈၵၢမ်,မီးၶမ်ႉ သမ်ႉလႆႈၵိတ်း သိမ်,ၵူဝ်ႈမၢဝ်း (ခေတ္တ) တီႈၶုဝ်း ၶမ်ႉယၢင်းသေမၢမ်,၊ ပေႃးမီးၶမ်ႉ မၢမ်,တီႈ သိမ်,ဝတ်ႉၶွင်ၾေၶၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

တီႈၵျွင်းသိမ်,ၶၶၼ်ႉ ၶွၵ်ႈမၼ်း ပိၼ်တၢ, သၢင်ႉၵုတ်, လွမ်ႉၶွပ်ႈဝုံႉ၊ ၶုဝ်းဝၢင်းတၢ,သၢင်ႉ ၶၶၼ်ႉ မီးၵျွင်းသွင်လင်။ လင်ၶိူင်ႈ ရွင်ႉၵျွင်း ၼတး (ၵျွင်းလိုဝ်ႈ)၊ လင်ၵၢၼ်မီးသွင်မေႃး သၢမ်ၵဝ်း ၵၢၼ်ပိၼ်ၵျွင်းတိၵ်ႈၵွၼ်,ၶၶၼ်ႉ ရွင်ႉဝျႈ သိမ်,(သိမ)မၼ်းပိၼ်ပျ,လီလူ။ ဥဒက ၵျေပ ၶၼ်ႉ ၵိတ်းၶုဝ်းရွင်ႈၶမ်ႉ၊ ၶွင်ၶမ်ႉ။ ၵူဝ်ႈ မၢဝ်းၾူၼ်သီ,လိူၼ် ယၢ,ၼွႆႈၶမ်ႉမၼ်းၼိင်ႈသေ ပွၵ်ႈၶၶၼ်ႉ ရွင်ႉဝျႈ သိမ်,ၶမ်ႉ၊ ၵၢၼ်လႆႈဝုံႉသတိ ၶၶၼ်ႉ ၵႆ,မူဝ်လႆ ပႆမဝ်ႈၵူးတီႈသိမ်,ၶၶၼ်ႉ တင်းသိမ်, တင်းမူဝ်လႆ ယၢ,ၼွႆႈလႆႈတိုဝ်ႉၵၼ်၊ ၼွႆႈယၢၼ်ၵၼ်ၶိူင်ႈမိုပ်ႈ ၶိူင်ႈသွၵ်,၊ ၶၼ်ႉပိၼ် ပိုင်လမ်,လွင်ႈ တၢ,သိမ်,ၶမ်ႉ။

(ၶ) ၵၢင်ၵ,ၽျႈပိုင် တၢ,ပိၼ်ရၵျၢၼ်း–

1. ၵသၢၵ်ႈတိမ်သၢဝ်း ပိုင်ၶိူင်ႈ၊
2. ၵမ်,မဝ, တိမ်ထူၼ်ႈ ပိုင်ၶိူင်ႈ၊
3. သိမ်,တိမ်ထူၼ်ႈ ပိုင်ၶိူင်ႈ၊
4. ပရိတ်ႈသၢတ်ႈရၵျၢၼ်း ရူၵ်းပႃး ၽျႈပႃး မိၼ်ႈၶိူဝ်၊
5. ၵူၼ်းၵဝ်းၵၢင်,ၵဵတ်ႈ ပီ,သ ၵၢင်,ၵ, လၵ်ႉမၶျေ,ၵၢမ်,လူ,ပႃးမႃးၶုဝ်းသၼ်,ထေ, ပိုင်ၶိူင်ႈ၊

ပေႃးၽျႈပိုင်ၶၼ်ႉ တိမ်ထူၼ်ႈယဝ်ႉ ၵင်,လႆႈ ဝျႈ ရၵျၢၼ်းယဝ်ႉ။

(ပ) လၢႆးၶပ်ႉသွၼ်,ၵသၢၵ်ႈ

ၶုဝ်းၵျႈၵူၼ်းၽဝ်း ယူ,ၶုဝ်းတွင်ႉၼမႈ(ပဋိ သန္ဓေ) ၵိုတ်,မႃးၶၼ်ႉ ၵၢၼ်ယူ,ၵဵတ်းလိူၼ် ၵိုတ်,မႃးၵေႃႈတေမီး၊ ၵၢၼ်ယူ,ပိတ်,လိူၼ် သေ ၵိုတ်,မႃးၼတ ၵၢမ်,ပိၼ်တူဝ်၊ ၵၼ်ယူ, ၵဝ်ႈလိူၼ်သေ ၵိုတ်,ၵေႃႈတေမီး၊ ၵၢၼ်ယူ, သိပ်းလိူၼ်သေ ၵိုတ်,ၵေႃႈတေမီး။

ပေႃးယူ,ၶုဝ်းတွင်ႉၼမႈ 7 လိူၼ် သေယဝ်ႉ ၵိုတ်,မႃး၊ ၼတ,ဝၼ်းၵၢၼ်ၵိုတ်,ၵွၵ်,တွင်ႉမႃး ၶၶၼ်ႉ ပေႃးၵသၢၵ်ႈလႆႈ 19 ပႆၽျႈလိူၼ် (5 လိူၼ် ၼလႈ 7 လိူၼ် ပေႃးမႃးလေႃးၵၼ် ပိၼ် ၵုၢ, သိပ်းသွင်လိူၼ် ၵင်,ရွင်ႉၶိူင်ႈပီး၊ 19 တင်းၶိူင်ႈပီး ပေႃးမႃးလေႃးၵၼ်) ၵင်,ဝျႈ တိမ်သၢဝ်းလီလီယဝ်ႉ။

ၵဝ်ႈလိူၼ် ၼလႈ သိပ်းလိူၼ် လၢႆးသွၼ်, မၼ်းၵေႃႈ မိူၼ်ၵိုင်ႉၶၼ်ယဝ်ႉ။ ပေႃးပိၼ် သၼ်, ထေ,ၵဝ်ႈလိူၼ် 19– ပႆ 3 လိူၼ်၊ ပေႃးပိၼ် သၼ်,ထေ, 10–ပႆ 2 လိူၼ် လႆႈဝျႈ ၵသၢၵ်ႈ တိမ်ထူၼ်ႈ သၢဝ်းၶိူင်ႈ။ သမ်ႉဝျႈ ၼွႆႈမၢမ်, ပိၼ် မုၼ်ပိၼ်ၵၢင်းၵေႃႈ မၢမ်,ထိုၵ်ႈယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ ၵႃသၢၵ်ႈတႅမ်ႈသႃဝ်းလီၼလႈ ၶၢမ်ႇၽၢင်းၶၼ်ႇ ပိၼ်ႇရၢၼ်း ၽင်ႇၽိတ်ႈလီ ယဝ်ႉ။ ၵၼ်ပိၼ်ႇ သႂ်ၽ သမၵ္ဂိူင်းႁၼ်ၾွမ်ႉႁၼ် ၶၢမ်ႇပၼ်ၵေႃႈ ၵမ်ႇလႆႈထုၵ်ႇ,တုၵ်ႉႁၢတ်ႈယဝ်ႉ၊

ပေႃးဝႃႈ ၵႃသၢၵ်ႈ ၵမ်ႇ,တိမ်ႇသႃဝ်း ၼလႈ ၶၢမ်ႇ,ၽမ်ႉ ရၢၼ်းသၢင်ႇ,ၶျႇ,ၶဝ်ၽဝ်ႈၵေႃႈ လႆႈ တၢင်းယၢပ်ႇ,ၵွႆး၊ ၵမ်ႇ,ပိၼ်ႇၽဝ်ႈၽၢင်းလႆႈ မိူၼ် တၢင်းၽဝ်ႈသၢင်ႇ,ၵွႆးၶင်ႇ,ႁဝ်ႇ။ ၵၼ်ပိၼ်ႇရ ၡၢၼ်းၶဝ်ၽဝ်ႈၶၼ်ႇ ပေႃးႁူႉယူႉ လွင်ႈၵၼ် ၵမ်ႇ,တိမ်ႇသႃဝ်း ၵဝ်ၶၢမ်ႇ,ၽမ်ႉ ယင်းလႆႈထုၵ်ႇ, တုၵ်ႉႁၢတ်ႈယဝ်ႉ။

မုၼ်ၽၢင်းရၢၼ်း ၵၼ်ဝႃႈၶႆႉ ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ ၵၵျွင်းၵၢင်ႇ,ႁႃႇ,ၡႃႈပႃး တိမ်ႇထုၼ်ႈလီၵေႃႈ ပိူင်ၶိူင်ႈ၊ ၵွပ်ႈၵၼ်ပူၼ်ႉယၢၼ် ၼဝၽဝ်ႈ သၢင်ႇ,သ,မၶေ, သေၼလႈ ၵွတ်ႈထိုင် ၵယႃႇ မိတ်ႈသုင်ပိူင်ၶိူင်ႈ၊ လႆႈၽိုဝ်ႈဝႃႈ မုၼ်ၽၢင်း (ပၺ္ၺႃ) ဝႃႈၶဝ်ယဝ်ႉ။ "ပၺ္ၺ" ၵၼ်ဝႃႈၶႆႉ ဝႃႈတိ ၡႃႈပႃးယဝ်ႉ။ "အၵ်ႃ" ၵၼ်ဝႃႈၶႆႉ ပွင်ႇ,ဝႃႈ ၵၵျွင်းယဝ်ႉ။ "မုၼ်ၽၢင်း" ၵၼ်ဝႃႈၶႆႉ ၵွပ်ႈ ပိူဝ်ႈ ၵၢင်ႇ,ႁႃႇ,ၡႃႈပႃး တိမ်ႇထုၼ်ႈလီၼလႈ ၽင်ႇ, လႆႈၵွင်ႉၽိုဝ်ႈဝႃႈ မုၼ်ၽၢင်းယဝ်ႉ။

(ၾ) ၵၢင်ႇ,ႁႃႇ,ၵၼ်ပူတ်းဝၢင်း ၽဝ်ႈၽၢင်း

(လွင်ႈၶျူႉသိၵ်ႉၶျႇ,ၽဝ်ႈၽၢင်း)

လွင်ႈပူတ်းသိၵ်ႉၶျႇ, (ၶျူႉသိၵ်ႉၶျႇ,) ၶႆႉ ၵၢင်ႇ, ႁႃႇ,မၶၼ်း မီးႁူၵ်းပိူင်ယဝ်ႉ။

1.ၸိတ္တ၊ 2.ၶေတ္တ၊ 3.ကာလ၊ 4.ပယောဂ၊ 5.ပုဂ္ဂလ၊ 6.ဝိဇာနာန။ ၸိတ္တ– ပႃးၽွင်ႈၶိုဝ်ႈထၢၵ်ႈ ၵိတ်းၵူၼ်းၵွၼ်း ၼတႉၼတႉဝႃႈဝႃႈ။ ၶေတ္တ– တေလႆႈပူတ်းသိၵ်ႉၶျႇ,ၶၼ်ႇ ႁူႉပွင်ႇ,လွင်ႈတၢင်း မၶၼ်းလီလီ။ ၾွင်းယၢမ်း လွတ်ႈဝႃႈၼလႈ တင်း ၽွင်ႈၶိုဝ်ႈပူတ်းဝၢင်း မိၼ်ႈပၽွင်ႉၽုပၢၼ်,ယၢမ်းလိဝ် ႁၼ်။ ပယောဂ– လွင်ႈၵွၵ်ႇ,သူပ်းၵွၵ်ႇ,ပၢၵ်ႇ,၊ ၽဝ်ႈ ႁဝ်,ၼတႉ။ ပုဂ္ဂလ– ပူၵ်ႉႁူဝ်,ၾူႈထွမ်, ငိၼ်းၶၼ်ႇ ပိၼ်ႇၵူၼ်းၵၼ်ႁၼ်တၢင်းၽွမ်း လွင်ႈပူတ်းဝၢင်းသိၵ်ႉၶျႇ,၊ ဝိဇာနာန– ၽွမ်းၶင်, ႁၢမ်းၽဝ်ႈႁဝ်,လွတ်ႈဝႃႈ ပူတ်းဝၢင်းသိၵ်ႉၶျႇ, ၶၼ်ႇ ၾူႈထွမ်,ငိၼ်းႁူႉၽိင်ႈ သၾေႃးမၶၼ်း ၽွမ်း ၵွႈၵၢင်ႇ,ႁႃႇ,လီ,လူတ်ႈႁၼ် သိၵ်ႉၶျႇ,တူၵ်းယဝ်ႉ။

မုၼ်ၽၢင်း ၽဝ်ႈၵုတ်ႉတ

တွၼ်ႈႁဝ်ႈ

ၶေႃႈႁၼ်တူင်ႉၶိုင်ၽဝ်ႈသၢင်ႇ,ၶျႇ, တႃႇ,ၶိူင်ႈဝၼ်း

1

ႁၼ်တူင်ႉၶိုင် ၽဝ်ႈသၢင်ႇ,ၶျႇ,

တႃႇ,ၶိူင်ႈဝၼ်း

(1) ႁူဝ်ၶၢဝ်ႉ 4 မူင်း – လုၵ်ႉတီႈၶွၼ်း

(2) ႁၢင်ၶၢဝ် 5 မူင်း – ႁူမ်ႈႁၼ်ၵိတ်းဝႆႈၾြႃး သုင်,မိတ်ႉတႃႇ၊

(3) ႁၢင်ၶၢဝ် 5:30 မူင်း – ၵွၼ်ႁၼ်သုင်းသွမ်းၶၢဝ်၊

(4) ႁၢင်ၶၢဝ် 6 မူင်း – ၵွၼ်ႁၼ်ၵၢၼ်,လိၵ်ႈ တီႈၶေႃႈၵျွင်းလူင်

(5) ႁၢင်ၶၢဝ် 7 မူင်း – ၽူလၺ်ႉလိၵ်ႈၶၢဝ်းၵျွင်း တီႈၵွင်ႈၾင်ၵွင်ႈမၶၼ်း၊

(6) ႁၢင်ၶၢဝ် 8 မူင်း တေႃႇ, 11 မူင်း – ၶိုၼ်ႈလိၵ်ႈ၊ တိမ်ႈလိၵ်ႈ၊ ထုတ်,တြႃး၊ ၶူၼ်ႉမိူဝ်ႈ ပၽွႉၽ ဝၵ်ႉၶၶျေႃ,၊ တိၵ်းၶမ်ႉ၊ ၵၢပ်,ၶမ်ႉ၊

(7) ႁၢင်ၶၢဝ် 11 မူင်း – ၵၢဝ်ပိၼ်း၊

(8) ဝႆးၵၢဝ်ပိၼ်းယဝ်ႉ ၼတ, 11:30 မူင်း – ၵၢၼ်,လိၵ်ႈတီႈၶေႃႈၵျွင်းလူင်၊

(9) ႁၢင်ဝၼ်း 12:30 မူင်း – ၽူလၺ်ႉလိၵ်ႈ ၶၢဝ်းၵျွင်း တီႈၵွင်ႈၾင်ၵွင်ႈမၶၼ်း၊

(10) ႁၢင်ဝၼ်း 1:30 မူင်း တေႃႇ, ဝႆးဝၼ်း 3 မူင်း – တိမ်ႈလိၵ်ႈ၊ ထုတ်,တြႃး၊ ထိမ်ၶမ်ႉ၊

(11) ဝႆးဝၼ်း 3 မူင်းတေႃႇ, 4:30 မူင်း – ၽူလၺ်ႉသွၼ်တြႃးလင်,ႁႃႇ,လူင်၊

(12) ဝႆးဝၼ်း 4:30 မူင်းတေႃႇ, 5 မူင်း – ၵၢပ်,ၶမ်ႉ၊

(13) တၢမ်းၶမ်ႈ 5 မူင်း – ၵၢၼ်,လိၵ်ႈ တီႈၶေႃႈၵျွင်းလူင်၊

(14) ႁူဝ်ၶမ်ႈ 6 မူင်း – ဝႆႈၾြႃး ၶၢဝ်းၵျွင်းတေႃႇ,(ၵျွင်းၾြႃး)၊

(15) ႁၢင်ၶမ်ႈ 6:30 မူင်းတေႃႇ, 7:30 – ႁူပ်ႉထူပ်း ၵိတ်းဝူတ်ႈၾၶၼ်ႇ ၽဝ်ႈသြူႇ,၊

(16) ႁၢင်ၶမ်ႈ 7:30 မူင်း – ၾွၼ်ႉလိၵ်ႈ တီႈၶေႃႈၵျွင်းလူင်၊

(17) ႁၢင်ၶမ်ႈ 8:30 မူင်း – ႁၼ်,တေႃး ၽဝ်ႈမထေ,ၵႃၼ်းၵျွင်းယဝ်ႉသေ ၶွၼ်း(ၵိင်း)ၵူႇ,၊ တႃႇ,ဝၼ်းၶိူင်ႈ တီႈၵိပ်ႈမီးၶင်,ၶဝ်ယဝ်ႉ။

2

ၵၢၼ်တူင့်ၶိူင်ၸဝ်ႈသၢင်ႇၼႂ်း
တၢႆၶိူင်ႈဝၼ်း

(တီႈပၢၼ်ၵၢင်)

(1) ၵမ်းၵႂၼ်တၢင်းသုတ်း မိူဝ်ႈႁဝ်း ယွၼ်း ၶၼ်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်း ႁဝ်းလႆႈႁပ်ႉၼမ်ႇပႃး ၸူတ်ႈ သၢမ်ပိူင် ၸေတီယၵ်ႉနဝတ်ႇ၊ပႃဠိယၵ်ႉနဝတ်ႇ၊ အာစရိယဝတ်ႇ။ ၸင်ႇဝႃႈ ၸူတ်ႈသၢမ်ပိူင်ၶႅမ့် မီးဝႆႉ ႁူႈၸဝ်ႈႁူႈပႃးယူႇ။ တေလႆႈၵဵတ်းၸွမ်း ယၢမ်း လွႆယၢမ်းၶၶႅၼ့်ယဝ့်။

ပေႃးလုၵ့်မႃး ႁူဝ်ၶိုၼ်ၸဝ့် 4:00 မူင်း ၸဝ်ႈသၢင်ႇၼဝ် တေလႆႈတူၺ်းပၼ်ႇ ထိမ်ပၼ် ၶမ့်သုၵ်ႈၶႄႈ၊ (ပေႃးပိၼ်ၼၢဝ်းၵတ်း ၶမ့် ၵုၼ်ႇ, ၶမ့်မႆႈ) တီႈၸဝ်ႈသြ, ၸလ ၸဝ်ႈ ၸၢင်းၼဝ်ၸဝ်ႈ။ ပေႃးပိၼ်ၸဝ်ႈၸၢင်း သမ့် တေလႆႈတေ,သၶႄႉ,ၵျူးငိၼ်း ၵႃႉပၢတ်ႈ ၸဝ်ႈၶိူင်ႈ ၸလ ၸဝ်ႈၶိူင်ႈ။ ၵၼ်ၵဵတ်း ၸူတ်ႈပတ်းၽိဝ်ႈ ၵၢၼ်,ၵျွင်း၊ ၶွင်းသိၼ်၊ ၶၼ်ႈ တူၺ်းၶႄႈၵၢၼ်ပတိပၢတ်ႈ၊ ၵဵတ်းၵၢၼ် တြႃးၶ့ၸတ့ မီးၵၼ်တၼ်းၵႂၼ် တၼ်း လိၼ်းၵၼ်ယူႇ, ၵမ်,ပိၼ်သၢင်။ ပေႃးယဝ့်ၵေႈ မႃးယူႇ,ၵႂင် ၶွၼ်း(ၵိင်း)ၽႆမၼ်း တူၺ်း လိၵ်ႈသေ ပွႆႇထွမ်,သိၼ်ႁွၵ်ႈ ၸဝ်ႈမထေ,ၵျၢၼ်း ၵျွင်းယူႇ,ယဝ့်။

(2) ပေႃးဝႃႈ ထိုင် 5 မူင်း၊ ၸဝ်ႈမထေ, ၵျၢၼ်းၵျွင်း တွၵ်းႁွၵ်,ယဝ့်ၶ ၵႄႈပိၼ်ၸဝ်ႈ သၢင်, ၸဝ်ႈၸၢင်း ၵႂၼ်ၵၼ်ၵၢဝ်တရၵ့်ပ့ႆႉမႄႈ သေ မႃးၶၼ်ႈၸဵၼ်,ၵၼ် ၵႂင်ႈၽႆ ၵႂင်ႈမၼ်း ၽွမ့်ၵၼ်ၵၼ်,တေႃး ဝႆႈၿႃးပိၼ်ၸဝ်ႈ ယဝ့်ႁူႉ, သေ ၵၼ်ပိၼ်တရၵ့် ၸဝ်ႈၸၢင်းၼဝ်ၶၶႅၼ့် ၸဝ်ႈသၢင်,ၼဝ် တူပ့်ပုၵ့်ၶျေႃ,လီလီသေ ၵၢဝ် မိူဝ်းဝႆႉ တီႈၵႂင်ႈမၼ်းယဝ့် ႁူႉၶိုၼ်းၵျွင်းၽႆမၼ်း ၼိုၼ်း။ တေလႆႈၶင်ႈယူႇ, ၵႂင်ႈၶွၼ်းၽႆမၼ်း သေ ၽွၼ်ႉလိၵ်ႈ၊ သူင်,မိတ့်တၢႆ, ၵိူင်ၸူဝ်ႈ 10 မိတ့်ယဝ့်။

(3) ပေႃးထိုင် 6 မူင်း ၸမ်ၸမ်ၸင်,တေလႆႈ ငိၼ်းသိင်ႁွၵ်ႈလူင်၊ ၸဝ်ႈသၢင်,ႁူဝ်ၵျွင်း တွႆ, ၶိုၼ်းၵျွင်းသွမ်းၶၶႅၼ့်။ ၵမ်းၶ့တေလႆႈ ၵိတ်း ယိတ်းထၢတ်,သိင်ယိၼ်သေ ၸဝ်ႈသၢင်,ၼဝ် သမ့်လူဝ်,ႁူႉသိူဝ်,ပၼ် ၵမ့်ပလႃႉ၊ ၽႄႈတၢင်, တၵ်း၊ ႁွၵ်းၶမ့်သုၵ်ႈမိူဝ်း ပုၼ်ႈတၢႆ,ၸဝ်ႈ ၸၢင်းၼဝ်၊ ပေႃးဝႃႈ သိူဝ်,ယဝ့် ႁၢင်းၽႆမၼ်း တေလႆႈၵွၵ်,မႃးယူႇ,ထႃႈတၢင်းၶွၵ်ႈ (တီႈ ၸၢၼ်းၵျွင်းသွမ်း)။ ၵၼ်ပိၼ် ၸူတ်ႈလွင်းတေ လႆႈလွင်းပၼ် ၽိူၼ်ၸဝ်ႈမထေ,ၵျၢၼ်းၵျွင်း ၸလ ၸဝ်ႈသြ,လူင်(ၸုမိူဝ်း)။ ပေႃးဝႃႈသွင် တီႈၶ့ယဝ့်သေ ၸင်,လွင်းပုၼ်ႈတၢႆ ၸဝ်ႈ ၸၢင်းၼဝ်ၸလ ၸဝ်ႈသၢင်,ၼဝ်။ ၵၼ်ပိၼ် ၸူတ်ႈလွင်းၵေႈ လႆႈၸၽပိၼ်သွင်ၸုမ်း၊ ပုၼ်ႈ တၢႆ,လွင်းၽၵ်းသွမ်း ၼဝ်ႈသွမ်း၊ ပေႃးဝႃႈ လွင်း ယဝ့် တေလႆႈၽိတ်ႈပၢင်းၵၼ် တူၺ်းၵေႃ, ၶမ် ၵမ်,လူဝ်,ႁွႆႈမၼ်းပိူင်ႈၵၼ်။ ပေႃးယဝ့် ၵေႈ ၼ့ႆတမ်း ၶိူဝ်ၽိူၼ်တီႈလွႆတီႈၶၶႅၼ့်၊ ၵၼ်ပိၼ်ၸူတ်ႈၵပ်ႈၽိူၼ်သွမ်း ၸလ ၸူတ်ႈ သီ,ပိတ်ႈၶ့ တၢႆ,ၸဝ်ႈၸၢင်းၶိူင်ႈပႃးလူဝ်,မီး ၸဝ်ႈသၢင်,သွင်ပႃးၵပ်ႈပၼ်။ ပေႃးပိၼ်ၽၵ်း မိဝ် တေလႆႈယၵ်း တေလႆႈတိင်းသေ ၸဝ်ႈ ၸၢင်းဝႃႈ "ၵပ္ပိယံ ကရောတိ" ၶဵယဝ့် ၸဝ်ႈသၢင်,လႆႈဝႃႈ "ၵပ္ပိယံဘန္တေ" ၶဵယဝ့်။

ပေႃးပိၼ် ၵၼ်ၵမ်,မီးတူၼ်ႈၸိူဝ်းၶၶႅၼ့် တေလႆႈဝႃႈ "ၵပ္ပိယံမံသံခါဒ" ၵၼ်ပိၼ် ၸဝ်ႈၸၢင်း တေလႆႈယူႇ ႁၢတ့်ထပၢတ်ႈ ၵမ်, ၸမ်ၵမ်,ၵႆ ၸွမ်းၶၼ်,ၶိုၼ်းဝိၸၶႄး တၢင်း ၸၢင်းၶျေႃးဝ့် ၸင်,သုင်းထိုၵ်ႈ ပေႃးပိၼ် ၸဝ်ႈ ၸၢင်းၶ လႆႈသုင်းၶိုၼ်းသီ,ပိတ်ႈ၊ သီ,ပိတ်ႈ ၶိူင်ႈၸဝ်ႈၶိူင်ႈလုၵ်ႈ၊ ၽိူၼ်ၵေႈ ၶိူင်ႈပႃး ၶိူင်ႈၽိူၼ်၊ သွင်သၢမ်ပႃး ၵမ်,ႁူမ်ႈၵၼ်လႆႈ။

လွင်ႈၶ့ ၶိုၼ်းၽိူၼ်တၢင်းၸၢင်း ဝိၸၶႄး ၶျေႃး ဝ့်ယူႇ "ဘိက္ခုနော ရဟန်းတို့သည်၊ ကေထာရက်၊ တစ်ခွက်တည်းဖြင့်သာ၊ ဘောဇနံ၊ ဘောဇဉ်ကို၊ နဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ၊ ဘုဉ်းမပေးအပ်၊ နခါဒိတဗ္ဗံ၊ မသုံးဆောင်အပ်" ၶဵယဝ့်။

ပေႃးငိၼ်းသိင်ႁွၵ်ႈလူင်မႃးထိင်ႈ ၵၼ် ပိၼ်ၸူတ်ႈၵိင်,(ထၢင်) ၸူတ်ႈၽိူၼ်း ၸူတ်ႈပတ်း ၼဝ် ၸိူဝ်းပွႆႉယူႇ,ထႃႈတၢင်းၶွၵ်ႈၵျွင်းသွမ်း ၸိူဝ်းၶၶႅၼ့် ၸင်,ၵႂၼ်ၵၼ်ၼဝ်ႈၵျၢႉႁၢင်းၽႆ မၼ်း။ ၵၢဝ်ၵမ့်ပလႃႉ,သိူဝ်,ယဝ့်သေ ၶၼ်ႈၸႂ်, ၼုတ်,သေ ၵၢဝ်ၽႄႈတၢင်,တၵ်း (ၽႄႈၸိတ့် သွမ်း) တမ်းၶိူဝ်ႁူဝ်ၼဝ်,သေ ပွႆႇထႃႈၵၼ်၊ ပေႃး သေႃးႁူႈပႃး ၵုမ်,ထူၼ်ႈယဝ့်။ ၵၼ်ပိၼ် ႁူဝ် ၽိူၼ်သုင်းၵႂၼ်တၢင်း (ႁူဝ်ၽိူၼ်ၶၶႅၼ့် ယႂ်, သေသီ,ပႃးၸိူဝ်းၶၶႅၼ့်)။ ပေႃးပိၼ်ၸဝ်ႈသၢင်, သုင်းၶိုၼ်းဝၢၼ်,(ၵၢင်,)ပေႃး သုင်းယဝ့် ၸင်, မႃးၵၢၼ်,ၽႆၵျွင်းမၼ်း။ ၵမ်းၶၶႅၼ့် ပေႃးငိၼ်း သိင်ႁွၵ်ႈမႃးထိင်ႈ ၸဝ်ႈသၢင်, ၸူတ်ႈလွင်းၼဝ် ၵႂၼ်ၵၼ်မႃးၽိဝ်ႈပုၼ်ႈၽွၼ်း လၢင့်သိမ်း ၸႃႉ ဝႃႈႁူႉ, ပိၼ်ပုၼ်ႈၽွၼ်း ၸူတ်ႈလွင်းၼဝ်မူတ်း မူတ်းယဝ့်။

(4) ၸိူဝ်းၵၼ်ၸူတ်ႈၵိင်, ၸူတ်ႈၽိူၼ်း ၸူတ်ႈ ပတ်း ၵိၵ်,ပႃး ၸဝ်ႈၸၢင်းၼဝ်ၸိူဝ်းၶၶႅၼ့် တေလႆႈႁူႉ,ၵၢၼ်,လိၵ်ႈထႃႈၵႂၼ်တၢင်း ၸူတ်ႈလွင်းၼဝ်။ ပေႃးငိၼ်းသိင်ႁွၵ်ႈထိင်ႈ ၵမ်း လိၼ်း ၵၼ်ပိၼ်ၸဝ်ႈသၢင်, ၸူတ်ႈပတ်းၼဝ် တူၵ်းလႃးၵႃးလွႆၵေႈ တေလႆႈႁူႉ,ပတ်းၽိဝ်ႈ၊ ၵၼ်ၼဝ်ႈသွမ်းတူၵ်းႁူင်ႈ ၸိူဝ်းတႂ်ႈၵျွင်းၶိူဝ် ၵျွင်းၵေႈ တေလႆႈႁူႉ,ပတ်းယဝ့် ၼိုၼ်းႁူႉ, ၵႂင်ႈၵၢၼ်,လိၵ်ႈၽႆမၼ်းၼိုၼ်း၊ ၵၼ်ၵၢဝ် ႁူႉ,ၵၢၼ်,ၵေႈ ပပ့်လိၵ်ႈတႅမ်း၊ မၢၼ်ႈ မဝ်,လႆႈ ပႃးႁူႉ,ၵၢၼ်,သေမိဝ်း၊ လႆႈၵၢဝ်ပိၼ်ႈပုၼ်း ၵၼ်ႁဝ်းတိမ်ႈဝ့်လိၵ်ႈ ၶိုၼ်းပပ့်ပႃႉ,လိ ၵမ်, ၶၶႅၼ် ပႃႉ,လိ ပိၼ်,ၽၢၵ်,မၢၼ်ႈ သိပ်းၵျၢမ်း၊ ပေႃး ပုၼ့်ၵျၢမ်းပွင်းသိပ်းၵျၢမ်းယဝ့် ၸင်,လႆႈၵၢဝ် ၽၢၵ်,ၶွၵ်ႈမၼ်း တၢင်,ၵၼ်။ ပေႃးထိုင် ၵၢသိင်, 8 မူင်း၊ ၸဝ်ႈၵၼ်ပႃးယ့်, (ဝႃႉယ့်,) သေပိူၼ်ႈ ၶၶႅၼ့် ၸင်,ၵႂၼ်ၼျူးၵၼ်,တေႃးၽြူး ႁူမ်ႈ သိင်လိဝ်ၵၼ်၊ ပေႃးယဝ့် ၼိုၼ်းၼဝ်ႈမႃးၶိုၼ်း ၵျွင်း။

(5) ၵမ်းၶၶႅၼ့် ၵၢဝ်ပိၼ်ႈဝ့် သမ့်ၵၢၼ်,ၶျေႃး ၶိုၼ်းပပ့်ပႃႉ,လိ။ (ၵၼ်ၶ့ ႁွင့်ၸူလ့် လိၵ်ႈ) 60 မိတ့် တိမ်ယဝ့်သေ လိဝ်ႈၼျူး

(6) ပိၼ်တွၼ်ႈတၢႆ, ၵဵတ်းၵၢၼ်သုၼ်,တူဝ်ၽႆ မၼ်း၊ ၶိူဝ်တိမ်ႈ ၶိူဝ်ၶျေႃး ၶိူဝ်လူလိၵ်ႈလႅး ပႅးၽႄႉ, သႃႉ, သႃႉ,သၶႄႉ, လိူဝ်ၶၶႅၼ့် ၼုၼ့်မႆႈ ပိၸ့်ၸဝၵ့် ၼၶႄႉ, သီ,ပုၵ်ႈ (ၽႄႉ,တိၼ်းပၸ့်သေႃးသီ,ပိူင်) ၵၼ်တၵႃႉ,ၼဝ် မႃးလူ, ၵမ်,ၶၶႅၼ် ပေႃးပိၼ် ၸဝ်ႈသၢင်, ယွၼ်းၵဵတ်းၸူတ်ႈသၵ့်လွႆး သၢင်, ၵၢၼ်း၊ ၽႄႈၸိတ့်၊ ၵမ့်ပလႃႉ,ၸဝ်ႈသြ, ၸလ ၵိၵ်,ပႃး ၸဝ်ႈၸၢင်းၼဝ်ၸဝ်ႈ လိူဝ်ၶ့ တိၵ်း

ၶမ်ႉ၊ လၢႆႈၶမ်ႉ၊ ၵၢပ်ႇၶမ်ႉ ႁိုဝ်းၶႃႉ။

(7) ၵမ်းၶၼ်ႉ ပေႃးၼႅၵ်ႈ 11:00 မူင်းတီႈ မႃး ၵၢၼ်ပိၼ်ၶဝ်ႈသၢင်ႇႁူဝ်ၵျွင်း ၶင်ႇၵူႊတွႆႇ ႁွၵ်ႈလူင် ၶူဝ်းၵျွင်းသွမ်းထိင်ႈ ႁူႉဝႆႈ ထိုင်ၼၢဝ်း ယၢမ်းပိၼ်းယဝ်ႉၸလႈ လွင်ႈၵူတ်ႈၶျေႃႇသိူဝ်ႇ ၵမ်ႉပလၢႇ ၵူတ်ႈလွင်းၵူတ်ႈၵၢပ်ႈ ၵၢၼ်သုင်း ၸလႈ ၼဵဝ်ႈလၢင်ႉ ႁိုဝ်းၶႃႉ မိူၼ်ၵၼ်တင်း တွၼ်ႈၵၢင်ၶႃႉ ၵမ်ႇပဵၵ်ႇသင်ၵၼ်။

ၵမ်ႇၶၼ် ပေႃးပိၼ်ၶူဝ်းဝႆႇ....

ႁူလ်းၵႆႈ လွင်ႈပိၼ်းၶႃႉ မၢင်ပွၵ်ႈ 10:30 မူင်း ၵေႃႈ ၼွၵ်ႈၶၼ်းသုင်းယဝ်ႉ။ သမ်ႉတင်း 11:00 မူင်းၶႃႉ ပိၼ်းၶဝ်ႇၵၼ်ယဝ်ႉ။ ပေႃးဝႆႈ ၶဝ်ႈ ၵၢၼ်မီးတၢင်းၵူႇ တၵႆႇၼဝ် ၼီတ်ႈပၢင်းၵူႇ သေတီႈတီႈၶၼ်ႉ။ ႁူဝ်ၵမ်ႇမီးၼၢဝ်းယၢမ်း တႆႇၼိင်းၶၢဝ်းဝေႇယႆႇဝၵ်ႉလ ၵမ်သိၼ်ၼဝ် လူဝ်ႇၵိၼ်လိၼ်းလင် ၸလႈ ၶင်ႇသုင်း 10:30 မူင်း၊ ပေႃးၸုတ်ႉထူႉ ပၵ်ႉၵေႃး မီးဝႆႉၸလႈ ၵမ်ႇ လႆႈၵူႇလႆႈပႆ တီႈလႆႇ သမ်ႉသုင်း 11 မူင်းယဝ်ႉ။

(8) ဝၢႆးၵၢဝ်ပိၼ်းယဝ်ႉ 11:30 မူင်း ၵၢၼ်ႇ လိၵ်ႈ တေႃႇထိုင် 12:30 မူင်း ၶင်ႇၼျူးသေ မႃးၶူဝ်းၵျွင်း။

(9) သမ်ႉမႃးႁူလ်ႉလိၵ်ႈ တီႈၵွင်ႈၶွၼ်း တေႃႇထိုင် 1:30 မူင်း သေၶင်ႇၼျူး။

(10) ၵၢဝ် 1:30 မူင်း လိူဝ်ၵူႇတၢင်းၶၼ်ႉ ပိၼ်ၼၢဝ်းယၢမ်းလိူဝ်ႈ၊ ပွတ်းလိူဝ်ႈဝၢႆးဝၼ်း ၸလႈ ပွတ်းၶႅ ပဵၵ်ႇၵၼ်ၵီတ်းၵီႈ။ ၶဝ်ႈ သၢင်ႇၼဝ် သမ်ႉမီးၵူတ်ႈလၢႆႈၶမ်ႉသုင်း(ၵိၼ်) ၵီၵ်ႇထိင်ႈ ၶမ်ႉသုၵ်ႈတိၼ် သုၵ်ႈမိူဝ်း ပူၼ်ႈ ပၢၵ်ႇပွတ်ႈမိဝ်ႈၼဝ်လွႆ ႁိုဝ်းၶႃႉယဝ်ႉ။

(11) ပေႃးထိုင် 3:00 မူင်း လႆႈၽိၵ်းၵျေႃး ႁူလ်ႉလိၵ်ႈ ၽၢႆႇ[ꩡ]ၢးၵူလ်ႉ(လင်ႇၵႆႇလူင်) ၽၢႆႇတၢး။ ပေႃးဝႆႈ ပႆႇပႆႈမေၵျေႃးၶၢင်းႁူလ်းၶႃႉ လႆႈၵၢဝ်ပုပ်ႉ[ꩡ]ၢးၵူႇၶီတ်ႉသရေး ၼီတ်ႈၵၢင်း ၶဝ်ႈ[ꩡ]ၢႇ ၵၢၼ်ႁူႉမေႃဝႆႉၵွၼ်တၢင်း ႁိုဝ်း ၶၼ်ႉ ၶဝ်ႈသၢင်ႇပိၼ်ပိၼ် ၶဝ်ႈၶၢင်းပိၼ် ပိၼ်။

(12) ပေႃးထိုင် 4:30 မူင်း တေႃႇ 5:00 မူင်း ပိၼ်ၼၢဝ်းယၢမ်း ၵူႇၵၢပ်ႇၶမ်ႉ။ ပေႃးယဝ်ႉ ပွႆႉ ထွမ်ႇသိင်ႁွၵ်ႈ ၶျေႈၵျွင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ။

(13) တၢမ်းၼမ်ႈ 5:00 မူင်း ပေႃးသိင်ႁွၵ်ႈ တွၵ်းတွၵ်း ၵွၵ်ႇမႃးယဝ်ႉ ၵၢဝ်ပိၼ်ႈပုၼ်း တင်း တႁၵ်ႉသေ ၵူႇၵၢၼ်ႇလိၵ်ႈ တီႈၶျေႈ ၵျွင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ။

(14) ပေႃးထိုင် 6:00 မူင်း လိူဝ်လိူဝ် ၶဝ်ႈ မထေႇၵူၶၼ်းၵျွင်း တွၵ်းႁွၵ်ႈထိင်ႈ ပွၵ်ႈၶိူင်ႈ သေ ၶင်ႇၼျူး၊ ၵၢဝ်တႁၵ်ႉတၢင်ႇမႆႇယဝ်ႉယႆ ႁွမ်းဝႆႇယႂ်ႇတေႃႇၵွၼ်ႇသေ ပႆႁွမ်းလင် ၶဝ်ႈမထေႇၵူၶၼ်းၵျွင်း။ ၶဝ်ႈၶၢင်းသုတ်း ၵူႇယဝ်ႉ ၵၢၼ်ပိၼ်ၶဝ်ႈသၢင်ႇၵဝ်ႇ ႁိုဝ်းမီးဝႆႇ ယႂ်ႇ ႁွမ်းပႆႈလင်ၵၼ်ၵူႇထိင်ႈ။ ၵၢၼ်ပိၼ် ၶဝ်ႈသၢင်ႇမႂ်ႇ ဝႆႇလိၵ်ႉၶၼ်ႉ ၵွၼ်ၵၼ် ႁွမ်း မိူဝ်းဝိႈတေႃႇသုတ်းသေ ၶင်ႇၵူႇႁွမ်းလင် တေႃႇပေႃးၼႅၵ်ႈထိုင် တီႈၵျွင်းတေႃႇ(ၵျွင်း [ꩡ]ျေး)ယဝ်ႉ ယူႇသဝ်းၵွင်ႈ ၽိူမ်ၵၼ်းယဝ်ႉ ၶင်ႇ ၵွၼ်ၵၼ် လူႇမွၵ်ႇ၊ ၶမ်ႉ၊ တီၼ်းၽိုၼ်း၊ တီၼ်း ႁွမ်(ၽၢႆႇၵူၢမ်း ပႆႇလီ) သုတ်းယဝ်ႉ ၵၼ်ႇတေႃး ၸုတၶျေႇသၢမ်ၶဝ်ႈ ၽၢႆႇပႆႇလီ [ꩡ]ၵၢသ တေႃႇၼႅၵ်ႈ ၼိူဝ်ပတ္ထဝ်၊ ၵၼ်ႇတေႃး လူပ်းလင် ၵူၢမ်းတၢႆးယဝ်ႉ။ ၶဝ်ႈသၢင်ႇၼဝ် မႃးပူၵ်ႉပၼ်ၵျေႃႇ တႁၵ်ႉၶဝ်ႈ ၶၢင်းၼဝ်ၶဝ်ႈ ယဝ်ႉၶင်ႇၼိၼ်းမႃး တီႈၶျေႈၵျွင်းလူင်၊ ၵွၼ်ၵၼ်ၶၼ်ႈႁွမ်ၽိူမ် မၼ်းသေ ၵၢၼ်ပိၼ်ၶဝ်ႈၶၢင်းလူင် (ၶဝ်ႈ [ꩡ]ျူႇၸူမိူဝ်း) ၵွၼ်ၵၼ်ႇတေႃး ၶဝ်ႈမထေႇ ၵူၶၼ်းၵျွင်း ၵူၢမ်းမၼ်းဝႆႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၼႆႈ ႁူဝ်တေႃႇၽိူင်းၵျီးၶဝ်ႈ ၼႆႈ တၸပးၶဝ်ႈ ယွၼ်းထၢမ် ဝတ်းၵၢၼ် ၵ ၶျေႇၵျေးၵႆႇ ၼျမ်းသႆႇ ၵမ်ႇၶႆႇ တီႈၼႆႈ ၶေႃးၶဝ်ႈ" ၼုပ်ႉသၢမ်ၵမ်းသေ ၼိၼ်းယွၼ်း ၵၼ်ႇတေႃးဝႆႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၼႆႈ ၶဝ်ႈမထေႇၵူၶၼ်းၵျွင်း ၼႆႈတၸပးၶဝ်ႈ ယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃးၼႆႈ" ၶႂ်သေ၊

ၵမ်းၶၼ်ႉၵၢၼ်ပိၼ်ၶဝ်ႈၶၢင်းသၢမ်မိူဝ်း (ၶဝ်ႈ[ꩡ]ျူႇသၢမ်) သမ်ႉၵွၼ်ၵီတ်း ၵူတ်ႈၶဝ်ႈ [ꩡ]ျူႇလူင်။ ပေႃးယဝ်ႉ ၶဝ်ႈသၢင်ႇၼဝ် သမ်ႉမႃး ပွႆႉထႆႈ တီႈၶဝ်ႈ[ꩡ]ျူႇၽိူမ်ၼၵ်ႉသေ ၵီတ်းၵူတ်ႈ ၵမ်ႇၶၼ် ထွမ်ႇၵူၢမ်းသင်ႇသွၼ် (ၵၢသုင်း ၵမႆႇ)။ ၵၢၼ်ၶႃႉၸတ ၵမ်ႇမီးႁူႈဝၼ်းၶဝ်ႇ ၵဝ်ႇ။ ၵၢၼ်ၵီတ်းၵူတ်ႈ ၶဝ်ႈ[ꩡ]ျူႇလူင် ၸလႈ ၶဝ်ႈ[ꩡ]ျူႇၶမေး ၽိူမ်ၼၵ်ႉၶၼ်ႉ ၵူၢမ်းဝႆႈ မၼ်း တင်းမိူဝ်ႈၶဝ်ႈမထေႇၵူၶၼ်းၵျွင်း ပဵၵ်ႇ ၵၼ် ၵီတ်းၵီႈ၊ "ၶဝ်ႈမထေႇ" ၸလႈ "ၶဝ်ႈ[ꩡ]ျူႇ" ပဵၵ်ႇၵၢၼ်ၶႃႉႁူလ်း၊ ပေႃးၵီတ်း ၵူတ်ႈၵၼ်ႇတေႃး တင်းသၢမ်တီႈယဝ်ႉ ၵၢဝ် ပိၼ်ႈၵၢဝ်တႁၵ်ႉၽိူမ်ၼၵ်ႉသေ မႃးဝႆႉၶူဝ်းၵျွင်း၊ တွၼ်ႈၶႃႉ ပိၼ်တႆႇလိူဝ်ႈထိင်ႈယဝ်ႉ။

(15) ၵၢင်ၼမ်ႈ 6:30 မူင်းၶႃႉ ၶဝ်ႇႁူဝ် ၵႆႇၶဝိယၵူတ်ႈ တေၵမ်ႇယွမ်းၶၼ်ႉ သမ်ႉ ယွၼ်းၵီတ်းၵူတ်ႈၽၶၼ်ႉမိပ်ႇၶဝ်ႈ[ꩡ]ျူႇၽိူမ်ၼၵ်ႉ ၵမ်ႇၶၼ် ၶဝ်ႈၶၢင်းၼဝ်ၶဝ်ႈ သေပႃးပႃး ၵမ်းပွင်ပိၼ်လႆႈ ၵမ်ႇၶၼ် ယွၼ်းၵၢၼ်ၼျၢင်ႉ ၽုလ်ႇထွမ်ႇ[ꩡ]ျူး တီႈၶျေႈၵျွင်းသေ ပွႆႉထွမ်ႇ သိင်ႁွၵ်ႈ။

(16) ပေႃးထိုင် 7:00 မူင်းမႃး ၶဝ်ႈမထေႇ ၵူၶၼ်းၵျွင်း တွၵ်းႁွၵ်ႈ ပေႃးလႆႈငိၼ်းသိင် ယဝ်ႉ လိူဝ်သေ ၶဝ်ႈၵၢၼ်ပွႆႉၵျွင်း ၶိူင်ႈၵျွင်း သွင်ၶဝ်ႈၶၼ်ႉ တေလႆႈမႃး တီႈၶျေႈၵျွင်း သၢင်ႇဝၢင်ႇ။ ၶဝ်ႈၵွင်ႈၽိူမ်ၼၵ်ႉသေ ၽွၼ်ႉ လိၵ်ႈ၊ ၽွၼ်ႉလိၵ်ႈၶႃႉ ႁိုဝ်းလႆႈမႃးၶၼ်ႉ တေ လႆႈၼူၼ်ႉလႆႈဝႆႈ၊ လိၵ်ႈၵၢၼ်လႆႈဝႆႉ ၶဝ်ႇႁူဝ် တေၵမ်ႇလိမ်းလႆႈ ႁွင်ႉၽွၼ်ႉလိၵ်ႈ ဝႆႈလိၵ်ႈ၊ ၵမ်ႇလႆႈတူလ်းတူဝ်လိၵ်ႈ။ ႁူဝ်ႈၽွင်းႁိုဝ်း ၶႃႉ ၵမ်ႇလႆႈၵူႇတီႈလွႆ၊ ပေႃးမီးၶျေႇၵၢၼ် လမ်ႇလွင်ႈၸတ လႆႈယူႇ။

(17) ပေႃးၼႅၵ်ႈ 8:00 မူင်းမႃး သိင်ႁွၵ်ႈ ၶဝ်ႈမထေႇၵူၶၼ်းၵျွင်း ၵွၵ်ႇမႃး တႆႇၼျူး ၽွၼ်ႉလိၵ်ႈၶႂ်သေ ၵွၼ်ၼုပ်ႉဝႆႉႁူး ၶဝ်ႈမ ထေႇယဝ်ႉ ၵီတ်းၵူတ်ႈၵၼ်ႇတေႃး ၵမ်ႈလိၼ်း ၵႆႈတီႈၶဝ်ႈမထေႇၵူၶၼ်းၵျွင်းယဝ်ႉ။ ၶဝ်ႈ သၢင်ႇၵၢၼ်မီးၵူတ်ႈသိူဝ်ႇၽေႈ သမ်ႉသိူဝ်ႇပၼ် ၽေႈၶဝ်ႈၶၢင်း ၵီၵ်ႇပႃး ၶဝ်ႈ[ꩡ]ျူႇၽိူမ်ၼၵ်ႉ သေ တႆႇပုၼ်ႈၽိူမ်ၼၵ်ႉၵေႃႈ ပေႃးသိူဝ်ႇယဝ်ႉ မူတ်းၶႂ်တေလႆႈမွတ်ႇၽိုၼ်းၵၢၼ်ႇၽိူၵျွင်းမၼ်း ႁူႈတီႈတီႈသေၵိင်း (ၶွၼ်း)။

ၼၢဝ်းၶႃႉ တေလႆႈယူႇ ၵွင်ႈၽိူတီႈမၼ်း ပေႃးဝႆႈ ပိၵ်ႉၶဝၵ်ႉၼၶျေႇ ပိၵ်ႉၵေႃးသီႇပိူင် ပႆႇပႆႈယဝ်ႉတင်းသီႇပုၵ်ႈၵေႃႈတေလႆႈၶဝ်ႇတီႈ ၶွၼ်းသေ ၼူၼ်ႉမိူဝ်ႈတေႃႇပေႃးယဝ်ႉ ၶင်ႇတေ လႆႈၶွၼ်း။ ၸတၵၢင်ၶႅ ဝၢႆးၵႆႇႁူင်ႇသွမ်း ယဝ်ႉ တေႃႇထိုင် 12:00 မူင်းၵၢင်ၶိုၼ်းလိူဝ် ၵူႇတၢင်းၶၼ်ႉ ပေႃးၵမ်ႇယဝ်ႉ မိူင်းလိင်းမႃး

တေလႆႈသျၢၵ်ႈလဝ်ႈ (မွၵ်ႇ,ထိုင်) ႁဝ်းမဢေ,
ၵူၼ်းၵျွင်း တေလႆႈမီးၵၢၼ်မၼ်း။ ပေႃးၵမ်,
ယဝ်ႉႁွမ်းဝၼ်းလိူဝ်ဝၼ်းၶၼ်ႇ ၶၼ်းပိၶေးၶျႃး
ဝႆႉဝႃႈ........

လင်,ၵႃ,ႁဝ်းၵေႃးလီ,တီႈမ်ႈဝႆႉ....

ပေႃးဝႃႈ ပစ္စဝၵ္ခၼႃ သၢင်,ၸၢင်, ၵၢင်,ၵႃ,
သီ,ယိုင်ႈ ပိူင်ႈသေ မိူဝ်ႈလိူဝ်ၶိူင်ႈၸလႈ ၵၢမ်,
တွပ်, ၽေႁတ်ႉၶၼ်းႁမ်း -

တၵ်းလႆႈတေႃႇပိၼ် ငၢၼ်သူဝ်းႁူဝ်းလိူင် ၼဝ်
လိမ်တိၼ်းတႃဝၼ်းလိၼ်း ၼၢမ်,လိူဝ်ၵိၼ်း
ၺႃပ်ႈၵိမ်ႈႁဝ်းယဝ်ႉ။

ၶၼ်းၽေးလေးလူင်း ၵေႃႈၼုၺ်,ဝႆႉဝႃႈ....

(1) ထေယပရိဘောကော -
လၵ်ႉတိုဝ်းလၵ်ႉ ၵိၼ်ၵမူၺ်ႈ,ၽြေး။

(2) ၵ္ဂၵၸပရိဘောကော -
ႁူႈယိပ်း ယိမ်ၵိၼ် ၵမူၺ်,ၽြေး။

(3) တာယၥ္ၸပရိဘောကော-
ၼူၼ်ႉမႆႈပႁဵဝ်ႉႁ ဝၵ်ႉၼၶေ,သေ ၵိၼ်ထိုၵ်ႈ
ၵမူၺ်,ၽြေး။

(4) သာမိဇိပရိဘောကော -
ပိၼ်ႁဝ်းၵရိယႃ, သေသၢင်ႉသၢင်ႉယဝ်ႉ
သေ သုင်းထိုၵ်ႈၵမူၺ်,ၽြေး။

ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈၼႆ ပေႃးသၢင်,ၸၢင်,(ၼူၼ်ႉမႆႈ)
ႁွမ်းပႁဵဝ်ႉႁဝၵ်ႉၼၶေ, ၼႆႉ ႁင်,တေလွတ်ႈ
လၵ်ႉၵိၼ် ႁူႈၵိၼ်ၵမူၺ်,ၽြေး။ ပေႃးဝႃႈ
ႁဝ်းၵမ်,လႆႈ ႁူႈၵိၼ် ႁိုၵ်းၵိၼ် ၵိမ်ၵိၼ် လၵ်ႉ
ၵိၼ် တွပ်,လူမ်ႈၽေ,တီၼ်း(သၢင်,ၸၢင်,ႁွမ်း)
ယဝ်ႉၵူ, ဝၼ်းလိူဝ်ဝၼ်းၶၼ်ႇ လႆႈဝႃႈ ပိၼ်လုၵ်ႈ
ႁၵ်ႉသႃ,ၵီ,ဝၢင်, တၸပႊၽြေးပိၼ်ႁဝ်းႁိတ်ႈ
ႁိတ်ႈယဝ်ႉ။

3

ၶိူင်ႈသိၼ်ၶၼ်ႇ မီးႁိတ်းဝၼ်း

ထူၼ်ႈသၢမ်ဝၼ်း

ၸလႈ ၵၢင်သိၼ်

ပေႃးၽိဝ်ၵၢင်သိၼ် ဝႆးသိၼ်သွင်ဝၼ်း
ထူၼ်ႈထိုင်သၢမ်ဝၼ်းမႃးၼႆ ၵၢင်ၶၼ် ႁူၺ်ႈ
လိၵ်ႈၽူးယဝ်ႉ ၵၼ်ပိၼ် ႁဝ်းသၢင်,ၼဝ် ႁူတ်ႈ
လွင်း ပတ်းၽိဝ်ႈၵၢၼ်,ၵျွင်း တၢင်းတဵၵ်ႈတၢင်း
ၶိူဝ် ၵျွင်းၽၵ်ၵျွင်းမၼ်း။ ၵၼ်ပိၼ်ႁူတ်ႈၵိင်,
တေလႆႈလၢင်ႉထၢင်တၢတ်, လုမ်းလႃးပွတ်ႈ
ထူဝ်း ထိမ်ၶမ်ႉၶၼ်းယွင်၊ ပုၼ်ႈၽွၼ်းၽၵ်မၼ်း
ၵိင်,လိူဝ်ၵိင်,ၶၼ်ႇ ႁူႈမၼ်း ႁၢင်,ႁိုၼ်ႈမိမ်ႉ
လိပ်ႈ၊ ၵၼ်ပိၼ်ႁူတ်ႈၽိုၼ်း လႆႈတေႃ,ႁူ,ပၼ်
တီႈသိုင်,တင်ႈၶမ်ႉမႆႈ၊ ၵၼ်ပိၼ်ၶမ်ႉမေ,
လုဝ်,လၢင်ႉၽိဝ်ႈ ပွတ်ႈထူဝ်း၊ ယႃ,ပေပၼ်မီး
တဝ်းၵႆးၼဝ်ႁိူဝ်းၶၼ်ႇ ၵၼ်ပိၼ်ႁူတ်ႈပတ်း ၼဝ်
သမ်ႉမီးပုၼ်ႈၽွၼ်း လၢင်ႉထၢင်၊ တၢတ်,ၵွၼ်,
(ၽေႃႈၵွၼ်,) ယႃ,ပေပၼ်မၼ်းသုၵ်ႉသၢၵ်ႉ။
ပုၼ်ႈၽွၼ်းႁဝ်းႁၢင်း တေလႆႈ ႁိတ်ႉမၢၼ်,
ၽၵ်းတူႁူးလိၼ်း၊ ပတ်းၽိဝ်ႈတီႈၵျွင်း ႁဝ်ႈ
ႁၢင်းၼဝ် ၸလႈ ၵျွင်းသၢင်,ဝၢင်, ႁူႈတီႈတီႈ။

တွၼ်ႈၵၢင်သိၼ် မီးႁိူင်ႉၶၼ်ယဝ်ႉ။

4

ၽိဝ်ဝၼ်းၽိတ်ႈမႃး ၸလႈ

ၵၢၼ်ႁူတ်ႈၶျေ

ၵွၼ်တၢင်း ဝၼ်းသိၼ်ဝၼ်းၶိူင်ႈ(ဝၼ်း
ၽိတ်ႈ) ၶၼ်ႉၵေႃႈ ႁိတ်းႁွမ်း ႁိူင်ႉၶင်, ဝၼ်း
ၵၢင်သိၼ်ၶၼ်ႇ ၶင်,ၵဝ်,။ ၵၼ်ပတ်းၽိဝ်ႈ
လၢင်ႉထၢင်တၢတ်, ႁိူဝ်းၶၼ်ႇ ပေႃးဝႃႈ ၽူၼ်
ၵၢမ်,မႃး၊ ၵၢမ်,ႁိူဝ်ႈ ၼၢဝ်းၵတ်း ၵၢမ်,မီးၶေႃႈ
ၵၢၼ်သၢင်ၶၼ်ႇ လႆႈႁိတ်းဝႃႁူၺ်ႉလိၵ်ႈယဝ်ႉ လူင်း
ႁိတ်းၵၢၼ်ႁူတ်ႈ, ၶျေ,ၽၵ်မၼ်း ႁွမ်းၶင်,
ပုၼ်ႈၽွၼ်းမီးဝႆႉၶၼ်ႇယဝ်ႉ။ ၵၼ်ပတ်းၽိဝ်ႈ
လၢင်ႉထၢင်တၢတ်, ႁိူဝ်းၶၼ်ႇ တင်းမိူဝ်ႈၵၢင်
သိၼ်ၵေႃႈ မိူၼ်ၵၼ်ၶင်,ၵဝ်,။ ၵၼ်လိူဝ်ၶၼ်ႇ
မႃး မီးတွၼ်ႈၵၢင်ဝၼ်း။ ပေႃးဝႃးႁူၺ်ႉလိၵ်ႈ
ၼူးယဝ်ႉ ႁဝ်းမဢေ,ၵူၼ်းၵျွင်း တွၵ်းႁွၵ်ႈ
သေၸလႈ ႁဝ်းသၢင်,ၼႃ,တင်းမုတ်း ၵွၼ်ၵၼ်
ယိပ်းယူးပတ်း ၵူ,ပတ်းၽိဝ်ႈ တီႈၶေႃႈၵျွင်း
သၢင်,ဝၢင်,၊ ၵျွင်းပိတၵၢတ်ႈ၊ ၵျွင်းဝတ်ႉ၊ ၵျွင်း
ၽြေး၊ ႁေ,တီ,(ႁွင်း မူး) ႁင်းၽၵ်ႁင်းမၼ်းသေ
ၵၼ်,တေႃးၽြေးယဝ်ႉ ႁင်,ပွၵ်ႈမႃးတီႈၵျွင်း။
ၵမ်းၶၼ်ႇ မီးၶေႃႈၵၢၼ် သုၼ်,တူဝ်ႁဝ်းၵဝ်,
ပိင်ႈလူဝ်,ႁိတ်းၶၼ်ႇ ႁိတ်းလႆႈယဝ်ႉ။ ပေႃးပိၼ်
ဝၼ်းၽိတ်ႈ လိူၼ်လပ်း လိူၼ်မူၼ်းၼႆ တီႈ
ထႃ,ၶေ,ဝၢင်းသိမ်,ၶၼ်ႇၵေႃႈ လႆႈၵွၼ်ၵၼ်
ၵူ,ႁိတ်းႁူတ်ႈပတ်းယူးသေ ႁင်,ပွၵ်ႈမႃးတီႈ
ၵျွင်းယဝ်ႉ။ ၵၼ်တေလႃႈမေႃႈမွၵ်ႇ,(ၶမ်ႉတဝ်ႈ
မွၵ်ႇ,) တီႈၶေႃႈၵျွင်း ၸလႈ ၵျွင်းပိတၵၢတ်ႈ
ၶၼ်ႇ မီးႁူတ်ႈထိင်ႈႁၢင်းႁွႆး၊ ၵၼ်ၶၼ်ႇ ၵမ်ႈ
တူဝ်ႈတၢၼ်း ၵၢမ်,ဝႆႉၼၢဝ်းယၢမ်း လွင်ႈၶၼ်ႇၸတ
ပေႃးၵၢမ်,ႁိူဝ်ႈဝၼ်းၽိတ်ႈ ၵၢမ်,လႆႈၶင်,ၵဝ်,။

5

တွၼ်ႈတႃ,ဝၼ်းသိၼ်

ၽိင်ႈမိၼ်းၵၢၼ်,ၵျွင်း ဝၼ်းသိၼ် မိူဝ်ႈ
လူ,တၢၼ်း ႁဝ်းသၢင်,ၼႃ,ၶၼ်ႇ တူၺ်းတီႈၵၢၼ်
မိင်းၵၢၼ်ႈၼမ်းသၢင်,သၢမ် တီႈမ်ႈဝႆႉ ပပ်ႉၵၢၼ်
ႁိုဝ်ႈဝႃႈ လွင်ႈမိူဝ်းၶေႃးတီ ၸလႈ ၽိင်ႈၽေ,
သႃ,ၶေ,လိၵ်ႈ 100 တီႈမ်ၶၼ်ႇ ၸၶေႇ ထၢင်,
ႁိင်ႈလိင်းလီယူ,။ ၸတ,မိၼ်ႈတေႃ,ပေႃး လူ,
တၢၼ်းယဝ်ႉ မိူဝ်ႈၶၼ်ႇ ၸလႈ ပၢၼ်ႁင်,ၶၼ်ႈ
လႆႈလူယိုင်ႈႁွမ်းပၢၼ်မိုင်းလိၵ်ႈလၢႆႈယူ,
ၵိတ်းၶိူင်ႈ။ မိင်းၵျွင်းၵွၼ်ၵၢၼ် ႁူမ်ႈဝႃႈ
ၵၼ်,တေႃး၊ မိင်းၵျွင်းယွၼ်းထၢမ်ဝတ်းၵၢၼ်
ၵျူးၵႃ,ႁဝ်းၼဝ်၊ မိင်းၵျွင်းယုၵ်ႉၽိူၼ်မွၵ်ႇ,
ၸတ,ၵၢဝ်, ယွၼ်းယွင်ႈႁင်, ယွၼ်းလူ,ယွၼ်း
တၢၼ်း၊ ယွၼ်းဝၢင်းၵဝ်သိၼ် ယွၼ်းထွမ်,
ၸြူးႁဝ်း ႁျၢးၸြူးဝၢင်းပၼ် သရၶေ,ႁင်,
ၸလႈ သိၼ် (ၶၼ်းဝႃ, သိၼ်ပိတ်,) ႁဝ်းၵၢၼ်
တေပၼ်ၸြူးၶၼ်ႇ ႁျၢးၶျေႃႈၵူမ်းပႃ,လိ
တႃ,ႁဝ်းၼဝ် တင်းၵျွင်းၵွၼ်ၵၢၼ် ဝၢၼ်းပ
ရိတ်ႈ၊ ႁဝ်းၼဝ်ႁူမ်ႈၵၢၼ် လွတ်ႈႁျၢး ပရိတ်ႈ
ယဝ်ႉၵူ,သေ ထွမ်,ၸြူးယဝ်ႉၵေႃႈ တၵႃ,ယၢတ်,
ၶမ်ႉ ၵၼ်,တေႃး လူပ်းလင်၊ ႁဝ်းႁျၢးၸြူး
ပၼ်ပွၼ်းသေ တၵႃ,ၼုပ်ႉဝႆး သၢမ်ၵမ်း၊ လူင်း
ၵျွင်းႁၢင်းၽၵ်မၼ်း။ ၵၼ်ၶၼ်ႇ ထူမ်ၵၢၼ်ၵဝ်,

ၶမးတီႈၵၢၼ်မႂ်ႇ, မဝ်ႇလႆႈဝူၼ်ႉ၊ လႆႈဝူၼ်ႉၸွမ်း ပၢၼ်ပိၼ်ႇမၼ်းၼႆယဝ့်။ (ၶိုၼ်းပပ်ႉၼႆႉၵေႃႈ ၽၢႆႇပူၼ်ႉၶေႃႈၶၼ်ႈ ပေႃးလူတူၺ်းၸူႉတိၵ်း တိၵ်း တေလႆႈႁၼ်မိၼ်ႈယူႇ။)

6

ၽိူင်ႈပူင်ၶူဝ်ၵျွင်း

မိတ်ႉတႃႉၵြူး

ၶိုၼ်းၵႃႈၽိူင်ႈတေႉသၶျေႉၵြူးၼႆႉ ၸဵၵ်ႉဝႆႉ သၢမ်တွၼ်ႈ–

1. တွၼ်ႈပိုတ်ႇၽရၺ်ႇ,
2. တွၼ်ႈတူဝ်ၵြူး
3. တွၼ်ႈလူပ်းလိုၼ်း.... ၸိုဝ်ႈၼႆႉယဝ့်။

ၶိုၼ်းၼႆႉ ပေႃးၼိူဝ်ႈႁၼ် တီႈၵုင်ႈမၼ်း တူၺ်း တီႈလွင်ႈၼိုဝ်းၸေႃးတိ ၸလႆႈ ၽိူင်ႈၽႄႉသႃႉ, လုင်းၵၢၼ်ႈၶမ်းသၢင်ႇ,သၢမ် တီႈမ်ႈဝႆႉ ၶျေႈလိၵ်ႈ 66 တေႃႇထိုင် 77 ၼၼ်ႉ လႆႈႁၼ် ထၢင်ႇ, ၸႅင်ႈလႅင်းလီ ပိၼ်ၵၢၼ်ႉလီၶဝ်ႈၸႂ်ယူႇယဝ့်။ ပေႃးပိၼ် ဝၼ်းသိၼ်ၶႅ ၵၢၼ်ႇ,လိၵ်ႈၶျူးယဝ့် ၵၢမ်ႇ,ၸူရၺ်ႉလိၵ်ႈယဝ့်။ လူဝ်ႇ,ၵျူႉသိုဝ်ႇ,ၵမ်ႉပလႃႉ, တီႈၶျေႈၵျွင်းသၢင်ႇ,ဝၢင်ႇ, ပေႃးယဝ့်ၼၼ်ႉ ၵၢၼ် ပိၼ်သၢင်ႇ,ၵၢၼ်း၊ သၢင်းပိူင်ႇ၊ ၼိူင်ႈၶရင်ႈ မႆၸိုဝ်း ၼၼ်ႉ တၢၵ်ႇ, ယၢင် တွႆႈလၢင်ႈၵျွင်း ၵၢမ်ႇ,ၼၼ် တီႈႁၢင်းၵၢင်ပၢင်ႇ,ၸိုဝ်းၼၼ်ႉ တေလႆႈႁူႈဝႆႉ ႁၢင်းၽႂ်မၼ်း။ ပေႃးဝူၼ်ႉ ၵၢမ်ႇ,ႁူႈ ၵၢမ်ႇ,ၽိုဝ်ႈ ၵၢမ်ႇ,သိမ်းၼႆ ၵၢၼ်ပိၼ်ၸဝ်ႈ ၸၢင်းၽၼ်ႇ, တႃႉၶဝ် တေလႆႈၵျူႉၽိုဝ်ႈမႃးဝႆႉ။ ပေႃးၵၢမ်ႇ, ပူၼ်ႉသၢမ်ဝၼ်း မႃးယွၼ်းၼိုဝ်းလႆႈယူႇ။ ပေႃး ပူၼ်ႉသၢမ်ဝၼ်းယဝ့်ၸိုင် တေလႆႈၵဝ်သျၢင်းၵ ယႃႉ, ၸဝ်ႈသၢင်ႇ,ၶျႃႉ၊ လွင်ႈမၼ်းမီးၶၢင်ႇ,ၼႆ။ ပေႃးထိုင်ၶၢဝ်းယၢမ်း တၢမ်းၶမ်ႈ ၵိတ်းၵူတ်ႈ (ဝႆႈ)ၽြူးယဝ့် ၸဝ်ႈသၢင်ႇ,ၶဝ် တင်းမူတ်း လႆႈ ႁူမ်ႈၵၼ် ယွၼ်းၶၢမ်ႇ,သိၼ်သိပ်း တီႈၶျေႈၵျွင်း သၢင်ႇ,ဝၢင်ႇ၊ ၸဝ်ႈၸၢင်းၶဝ် ၶူၼ်ႈပႃးၶူၼ်ႈ သိၼ် လႆႈပၼ်ႇ,ပုတ်ႈၵၼ် ၶျူႉသိၼ်သိပ်းပၼ် တီႈၸဝ်ႈသၢင်ႇ,ၶဝ်။

7

ၶျေႈၵၢၼ်တူဝ်း

မူဝ်ႈလူၼ်လပ်း/လူၼ်မူၼ်း

ပေႃးပိၼ်ဝၼ်းသိၼ်လူၼ်လပ်း၊ လူၼ်မူၼ်း တၵႃႉ,ၶဝ်ၼိုၼ်ႈၵျွင်း လူႇ,တၢၼ်းယဝ့် ၵျူႉသေ ဝႂ်းသုင်းပိၼ်းယဝ့် ၵၢၼ်ႇ,လိၵ်ႈ၊ ၸူရၺ်ႉလိၵ်ႈ။ ယဝ့်ၵေႃႈ ၸိုဝ်းၸဝ်ႈၸၢင်းသမ်ႉ တေ,သၶျေႉ,ၵျူးၸိၼ်းၵႃႉ,ပၢတ်ႈၸဝ်ႈၶူင်ႈ ၸလႆႈ ၸဝ်ႈၶူင်ႈယဝ့်သေ ပွႆးထူႈထွမ်, သိၼ်ၵွၵ်ႈ ၸဝ်ႈမထေ,ၵျၢၼ်းၵျွင်း၊ ၸဝ်ႈသၢင်ႇ, ၶဝ်ၵမ်ႈၽွင်ႈမႃးၵၢဝ်ႇ တၵႃႉၸဝ်ႈၸၢင်း ၸလႆႈ မွၵ်ႇ,ယႃႉ၊ ၶဵင်ႇ,ၸဵတ်ႈ၊ ယူးပတ်း ၵျူႉပွႆးထူႈ တီႈသိမ်, ၵွၼ်တၢင်း၊ ပေႃးဝူၼ်ႉ သိၼ်ၵွၵ်ႈ ၵွၵ်ႇ, မႃး ၸဝ်ႈၸၢင်းၶဝ် ယဝ်တၢမ်းၵၼ်ပႂ်ၸွမ်းလင် ၸဝ်ႈမထေ,ၵျၢၼ်းၵျွင်းၵျူႉ၊ ၸဝ်ႈသၢင်ႇ,ၶဝ် ၸိုဝ်းၵိတ်းၵူတ်ႈၸွင်ႈ ၵင်ႈပၼ်ၸဝ်ႈၸၢင်းၶဝ် ၸိမ်ၵျူႉ,ၸိမ်မႃး။ ပေႃးၽိုဝ်ႈ သိမ်,ယဝ့် ပိင်ႈ

ၶၢင်ႇ,ၵူတ်ႈၶျေႉ,ၸဝ်ႈၸၢင်း မီးၼၼ်ႉ လႆႈၵိတ်း ၸွမ်းသေ ၸဵင်ႇ,ၶဝ်ႈၶူင်ႈပွၵ်ႈ သၢမ်ပႂ်း တေႃႇ, ပေႃးယဝ့်။ ပေႃးၵၢမ်ႇ,ၵမ်ႇ,ၵေႃႈ သွင်ပႂ်း ၸၢင်ႈ မီးယူႇ,ၼၼ်ႉၸတေႃး ၵၢမ်ႇ,ၸွႆႈပိူင်တႃႇ ၵဝ်ၸဝ်ႈ ၸၢင်းၶမ်ႉၵေႃ,ဝူၼ်ႉယဝ့်။

ပေႃးၸဝ်ႈၸၢင်း ၶဝ်ႈသိမ်,ယဝ့် မႃးၼိုဝ်း ၼၼ်ႉ ၸိုဝ်းၵၢမ်,မီးၵူတ်ႈၵျူႉ,သိမ်,သေ ပွႆးထူႈတီႈၵျွင်းၼၼ်ႉ လူဝ်ႇ,လႆႈပၼ်ၶမ်ႉတဝ်ႈ တႃႉ,ၸဝ်ႈ ၸၢင်းၶဝ်သုင်း ၸိုဝ်းပွၵ်ႈသိမ်,မႃး၊ သမ်ႉမႃးပွႆး ထူႈတီႈၵျွင်းသၢင်ႇ,ဝၢင်ႇ,တင်းမူတ်း။ ပေႃး ၸဝ်ႈၸၢင်းၶဝ် ၽိုဝ်ႈမႃးၼႆ ၵွၼ်ၵၼ် ၸွမ်းမိုဝ်း ၶုပ်ႉဝႆႉတေႃႉ,သုတ်း။ ပေႃးယဝ့်ၵေႃႈ ၵျူႉၶိုၼ်း ၵျွင်းၽႂ်မၼ်း၊ ပိၼ်ၶၢဝ်းတႃႉ,လူဝ်ႇ,ၵိတ်း ၵၢၼ် သုၼ်,တူဝ်ၽႂ်မၼ်း။ ၼိုင်ႈတီႈမ်ႈၼိုင်ႈၶျေး ၸလႆႈ လူတူၺ်းလိၵ်ႈလၢႆး လၢႆပိူင်ၸိုဝ်းၼၼ်ႉ ယဝ့်။

ပေႃးၽိုဝ်ႈယၢမ်း ၵၢပ်ႇ,ၶမ်ႉယဝ့် ၸမ် ၵၢၼ်ႇ,လိၵ်ႈမႃးၼၼ်ႉ ၸဝ်ႈၸၢင်း ၽၼ်ႇ,တႃႉ တေလႆႈၵျူႉ,ယွၼ်းၸပ်းတီၼ်း တီႈၸဝ်ႈမ ထေ,ၵျၢၼ်းၵျွင်း (ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်,တေႃးၶျူႈ ၸဝ်ႈမထေ,ၵျၢၼ်းၵျွင်း ၶျူႈတၸပးၸဝ်ႈ ယွၼ်းၵဝ်တီၼ်း ၸဝ်ႈသၢင်ႇ,ၶျႃႉ ၵျူႉ,တႆႈတႃႉ, လူႇ,ၶိုၼ်းၵျွင်းတေႃႉ,ၶျူႈ)။ ၸပ်းတီၼ်းၵွမ် တီၼ်းၽိူၼ်းသေ ၵွၼ်တၢင်းသုတ်း ၸဝ်ႈမ ထေ,ၵျၢၼ်းၵျွင်း ၵၢဝ်ႇ,လူႇ,ၵၢဝ်ႇ,တၢၼ်း ၵွၼ် တၢင်းယဝ့် ၸင်,ၵွၼ်ၵၼ်လူႇ,မွၵ်ႇ,၊ ၶမ်ႉ၊ တီၼ်းၽိူၼ်း သမ်ႉသိုပ်ႇ, ယွင်ႈယေႃး ရင်,ရၼ်း မၼ်ငဝ်းၽြူးပိၼ်ၸဝ်ႈ။ လွတ်ႈၶျေး ၵၢၶေ, ၵၸႃႉ,တိ တေႃႉ,ပေႃးသုတ်း၊ ၵိတ်းၵူတ်ႈၽြူး ပိၼ်ၸဝ်ႈတေႃႉ မူၼ်ၵၼ်တင်းႁူႈဝၼ်းယူႇ။ တႂ်းၵိတ်းၵူတ်ႈၽြူး တီႈၵျွင်းတေႃႉ,ယဝ့် ပွၵ်ႈ မႃးၼၼ်ႉ ၸဝ်ႈသၢင်ႇ,ၶျႃႉ,ၶဝ် မႃးၶၢမ်ႇ,သိၼ်သိပ်း တီႈၶျေႈၵျွင်းသၢင်ႇ,ဝၢင်ႇ။ ၵၢၼ် ၶၢမ်ႇ,သိၼ်တေႃႉ လႆႈၶၢမ်ႇ,ၸွမ်းႁူႈသိမ်,။ ပေႃးပိၼ်လူၼ်မႂ်ႇ,/လွင်ႈ တေႃႉ ၵၢမ်ႇ,ပႃး ၵၢဝ်ႇ,လူႇ, ၵၢဝ်ႇ,တၢၼ်း၊ လွတ်ႈ ၶျေး ၵၢၶေ,ၵၸႃႉ,တိ။ ပေႃးပိၼ်လူၼ်မူၼ်း/ လပ်း ၸၢင်,လွတ်ႈၶျေး ၸလႆႈ ၵၢဝ်ႇ,လူႇ,တၢၼ်း၊ ပေႃးပိၼ်လူၼ်မႂ်ႇ,/ လွင်ႈတေႃႉ ႁူႈဝၼ်းမူၼ် ၵၼ်ယဝ့်။

တီႈၶႅ ထွၼ်တီႈၶျေႈလိၵ်ႈ 41 လွင်ႈၼိုဝ်း ၸေႃးတိ ၸလႆႈ ၽိူင်ႈၽႄႉသႃႉ,

8

ပၵ်းပိူင်ၶရင်,ပႃ့ၶိူဝ်

ၸဝ်ႉမထေ,ႁူဝ်ၵျွင်း (ၸဝ်ႉမထေ,ႁၢၼ်းၵျွင်း)

ၸဝ်ႉၸၢင်းၸုမိုဝ်း (ၸဝ်ႉသြႃ့,လူင်)

ၸဝ်ႉၸၢင်းသႅ့မိုဝ်း (ၸဝ်ႉသြႃ့,သႅ့)

ၸဝ်ႉၸၢင်းၶၼ်,တႃ့, လူင်

ၸဝ်ႉၸၢင်းသုင်းမႃ့,လူင်
ၸဝ်ႉၸၢင်းသုင်းမႃ့,ဢွၼ်,

ၸဝ်ႉၸၢင်းၶၼ်,တႃ့,ဢွၼ်,

ၸဝ်ႉၸၢင်းပၼ်ယႃႉယႃ

ပၵ်းပိူင်ၸဝ်ႉသၢင်, (သႃ့,မၼေ,)ၶဝ်

ၸဝ်ႉသၢင်,ႁူဝ်ၵျွင်း

ၸဝ်ႉသၢင်,ၶေႃးၵျွင်း

ႁူဝ်ၸုတ်ႉလွင်း

ႁူဝ်ၸုတ်ႉၵိင်,

ႁူဝ်ၸုတ်ႉၼိၼ်း

ႁူဝ်ၸုတ်ႉပၢတ်ႉ

ၸုမ်းၸုတ်ႉလွင်း

ၸုမ်းၸုတ်ႉၵိင်,

ၸုမ်းၸုတ်ႉၼိၼ်း

ၸုမ်းၸုတ်ႉပၢတ်ႉ

ၶျေႃ့လိၵ်ႉ

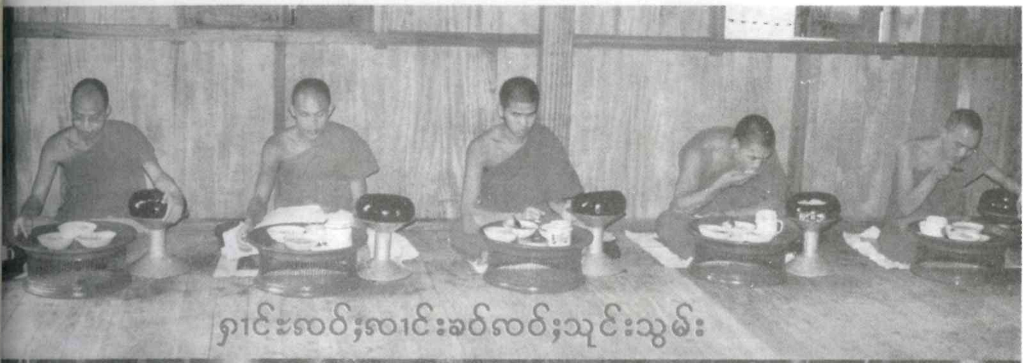
ၵၢင်ႊၸဝ်ႉၸၢင်းၶဝ်ၸဝ်ႉသုင်းသွမ်း

ၵၢင်ႊၵီတ်းဝူတ်ႉဝႆႉၽြႃး(ၵၢင်ၶမ်ႉ–ၵၢင်ၶင်ႈ)

ၵၢင်ႊၸဝ်ႉၸၢင်း ၸဝ်ႉသၢင်,ၶဝ် ၵႃၶၼ်,လိၵ်ႉၵႃၶၼ်,လၢႆး–ပႃ့,လိ
တိမ်ႉသႂ်,ၶင်းပီၶၼ်ႉ

ၸၢင်ႈမထေႊလဝ်ႈၵူၼ်းၶျွင်း ၵိဢ်ႇလူၺ်ႈ လဝ်ႈလၢင်း လဝ်ႈသၢင်ႇၶဝ်
တၢင်ႉၼတႊသပေႊမုဝ်ႈဝၼ်းသိၼ် တီႈၶျွင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ

ၸၢင်ႈလဝ်ႈသၢင်ႇၶျႇ ၵၢၼ်ႇလိၵ်ႈ တီႈၶေႃႈၶျွင်းလူင်

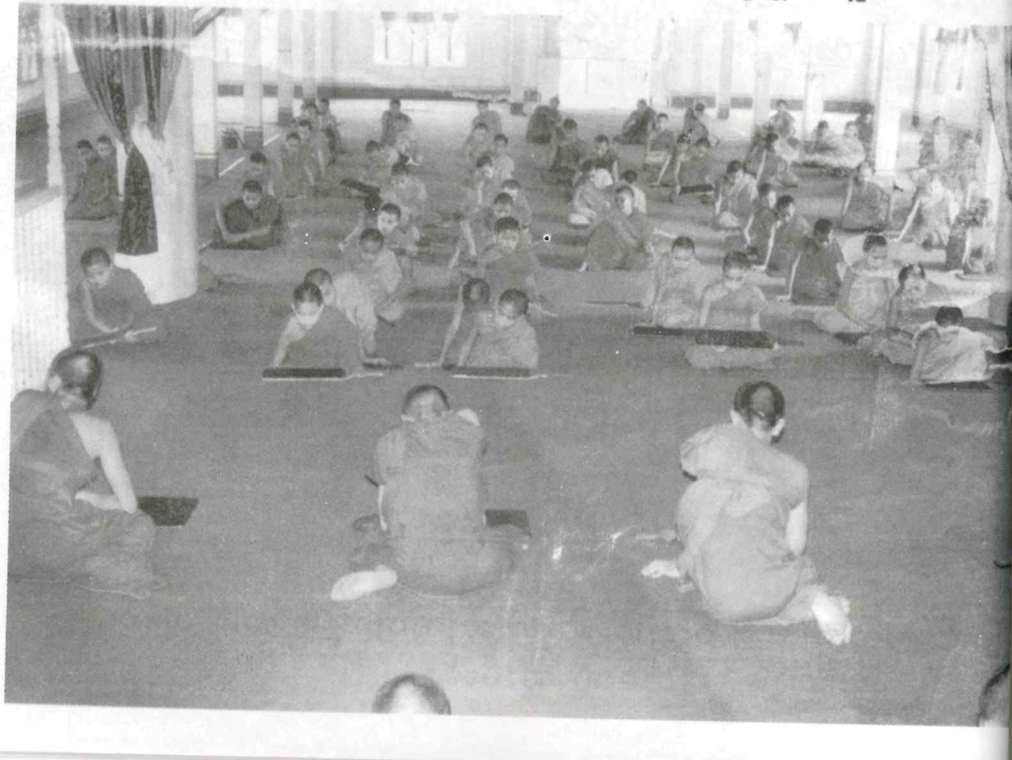

ၵၢၼ်ငၢၼ်းလဝ်ႈလၢင်းၶဝ်

လဝ်ႈလၢင်းၸူမိုဝ်း သၢႆႉမိုဝ်းၶၼ်ႉ ႁွႆႈ ထိမ်လဝ်ႈမထေႊ ၵူၼ်းၶျွင်းႁူႈလွင်ႈလွင်ႈ၊ လဝ်ႈလၢင်းၽၼ်ႇတျႇၶၼ်ႉ လူတူလျ်းပိင်း သိမ်း ၼူဝ်းၵၢၼ်ႇၼူဝ်းၶျွင်း၊ မိင်ႇၼၽေၵၢၼ်ထုၵ်ႇ ပၼ် လဝ်ႈလွ်လဝ်ႈၶၼ်ႉ။ လဝ်ႈလၢင်းသုင်းမျႉ သွင်လဝ်ႈၶၼ်ႉ ႁွင်ႉဝျႈ ၵဝ်လၢင်းသုင်းမျႉ လူင် လဝ်ႈလၢင်းသုင်းမျႉၵွၼ်ႇၶၼ်ႉ လႆႈပၼ် တၢင်း သင်ႇသွၼ်လဝ်ႈသၢင်ႇသျႇမၶေႊၶဝ်။

မီးထိင်ႈ လဝ်ႈလၢင်းပၼ်ယျႈယျ ၵၢၼ် ဝျႈၶၼ်ႉ- မၼ်းလဝ်ႈ မီးၶေႈၵၢၼ်(ပုၼ်ႈ ၽွၼ်း) ယိပ်းယျႈယျ လဝ်ႈသင်ႇၶျႇ၊ ပၼ်ယျႈ ယျလဝ်ႈသင်ႇၶျႇ။ လဝ်ႈၵၢၼ်ၵမ်ႇယူႇလီ မီးတၢင်းပိၼ်(ရျေးၵျႇ) သေမိဝ်းမိဝ်း လူဝ်ႇ ယွၼ်းၵဝ်ယျႈယျ တျႇတၢင်းပိၼ် ၶိၼ်းၶျၼ်ႉ လႆႈၵူႇယွႆၼ်း တီႈလဝ်ႈလၢင်း(သျႇ) ပၼ်ယျႈ ယျ။ မၼ်းလဝ်ႈ လႆႈၵဝ်ပၼ်မျး မိဝ်းလွ်မိဝ်း ၶၼ်ႉၵမ်ႇၵျး ပေႊႁူၼ်းပိၼ်ၶျမ်ႉၵိၼ်းၵွ်ၶၼ် လႆႈၵူႇတူလျ်းသေ လုမ်းလေႊယူတ်းယျပၼ် တီႈၵွင်ႈၶွၼ်း လဝ်ႈၵၢၼ်ပိၼ်ၶၼ်ႉႁွၼ်ႇ။ မီးတၢင်းပိၼ် ၼလႈ ယူတ်းယျသေ တၢင်းပိၼ် ၵမ်ႇၶိၼ်း ၵမ်ႇၶျၼ် ထုၵ်ႇလီႁွင်ႉၵဝ် မေႊ ယျတၢင်းၶွၵ်ႈ သျႇဝၼ်ႇ ႁူင်းယျၶွင်းမိုင်းမျး ယူတ်းယျပၼ်ၵေႈ လဝ်ႈလၢင်းပၼ်ယျႈယျ ၶၼ်ႉ ထုၵ်ႇလႆႈ ႁူႉထိုင်သေ ၼပ်းၼိုင်ပၼ်ယူႇ ယဝ်ႉ။

မုၼ်လၢင်း လဝ်ႈၵုတ်ႉတမ

တွၼ်ႈသိပ်း

ပၵ်းပိူင်လွင်ႈၵဝ်ႈသၢင်ႇ ၵဝ်ႈၵၢင်း ၽေတထုၵ်ႈလူင်းၵျၢင်း

1

ပၵ်းပိူင်တႃႇထုၵ်ႈလူင်းၵျၢင်း

(ၵ) တွၼ်ႈသၢင်ႇမွႆႇထုၵ်ႈ

ပေႃးဝႃႈ ၼမ်ႇသၢင်ႇယဝ်ႉ ၵမ်ႇတၼ်း လႆႈဝႃႇ သမ်ႉၼွႆႈလိၵ်ႈလၢႆႈ ပိၼ်ၽေဝၵူၼ်းၵိူၼ်း ၶၼ်ႉ ႁွင်ႉဝႃႈ သၢင်ႇမွႆႇထုၵ်ႈ။ ပေႃးဝႃႈယွၼ်း ထုၵ်ႈ တေလႆႈပႃးတင်း တရၵ်ႉသေ ၵွၼ် တၢင်းသုတ်း တေလႆႈၵူႇယွၼ်းတီႈ ၵဝ်ႈၼူးမ ၼထႇယဝ်ႉသေ သမ်ႉတေလႆႈၵူႇယွၼ်းတီႈ ၵဝ်ႈသျႇၶမေႊ ၵၢမ်းယွၼ်းၵႃႇၸႃင်ႉ မၼ်း တေလႆႈယွၼ်းဝႃႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃး ၼႃႈ ၵဝ်ႈမထေႇ ၵၢၼ်းၵျၢင်း ၼႃႈတၼပႃး တေႃႇ ယွၼ်းပရိသုၻ ဝႆႇပျၢၼ်ႇပွၵ်ႈလူင်းမိူဝ်း ပိၼ် ၵူၼ်းၵိူၼ်းၵူၼ်းယေးၼႃႈ" (မိူဝ်ႈလိဝ်သမ်ႉ ယွၼ်းဝႃႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၼႃႈ ၵဝ်ႈ မထေႇ ၵၢၼ်းၵျၢင်း ၼႃႈတၼပႃးတေႃႇယွၼ်းပွၵ်ႈ ဝႆႇသႆႇၼိုၼ်းမိူဝ်းၼႃႈ") ၶၼ်ယဝ်ႉ။ ပေႃးလႆႈ ၵႃၸႃင်ႉတင်းသွင်တီႈယဝ်ႉ ၵဝ်ႇမႄးၶုၼ်ႈသိုဝ်ႈ ၼူဝ်းၶၼ်ႈၵျၢင်း (ၶၼ်ႈဝႃႈၶုၼ်ႈၵေႃႈ မဝ်ႇလႆႈၶုၼ်ႈ ၵႃႈၵွႆမိူဝ်း သွၼ်ႉၶမ်ၶမ်) ၵဝ်ႇၵၢဝ် သၢင်းပိင်ႇ ၶိုင်ႈၽိုၼ်၊ သၢင်ႇၵၢၼ်းၶိုင်ႈၽိုၼ် သၢႆၵွတ်ႉ ၵႅဝ် သၢႆၵွတ်ႉၵူၵ်းၵိၼ်ယဝ်ႉ မႃးတီႈၵဝ်ႈသျႇ ၵဝ်းသေ လဝ်ႈဝႃႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃး ၼႃႈ ၵဝ်ႈသျႇၵဝ်ႈ ၼႃႈတၼပႃးတေႃႇ ယွၼ်း ပုတ်းသိၼ်သိပ်း ယွၼ်းၼမ်ႇသိၼ်ၵႃႈ ၼႃႈ" လိၼ်းသုတ်းၶၼ်ႉ ယွၼ်းထွမ်ႇၵၢမ်းသၼ်ႇ သွၼ် တီႈၵဝ်ႈသျႇသေယဝ်ႉ ၵဝ်ႇလႆႈဝႃႈ သၢင်ႇထုၵ်ႈမွႆႇ ထုၵ်ႈလူင်းၵျၢင်းၵူႇယဝ်ႉ။

(ၶ) တွၼ်ႈသၢင်ႇၵပ်ႇထုၵ်ႈ

ၵဝ်ႈသၢင်ႇၵပ်ႇသမ်ႉ ယူႇသၼ်းလႆႈၶိုင်ႈ ဝႃႇ သွင်ဝႃႇ ၵမ်ႇၶၼ်ႈ လႆႈၵပ်ႉတၼပႃးသေ ယဝ်ႉ လူင်းၵျၢင်းၵူႇၶၼ်ႉ ႁွင်ႉဝႃႈ ၵဝ်ႈသၢင်ႇၵပ်ႇ ထုၵ်ႈ။ ပေႃးတေယွၼ်းလူင်း ပိၼ်ၵူၼ်းၵိူၼ်း ၶၼ် လူဝ်ႇလႆႈယွၼ်း တီႈၵဝ်ႈမထေႇ ၵၢၼ်း ၵျၢင်းယဝ်ႉ။ တီႈၵဝ်ႈသျႇၶမေႊ၊ ၶုၼ်ႈၼူဝ်း ၵႃႇၵူႇ ၵိူဝ်းၶၼ်ႉၼလ ပုတ်းသိၼ်၊ ၼမ်ႇသိၼ်၊

ထွမ်ႇၵၢမ်းသၼ်ႇသွၼ် တမ်းပုၵ်ႉသၢင်ႇၵၢၼ်း (ၵမ်ႇၶၼ် ၵိၼ်သၢင်ႇၵၢၼ်း) ၵိူဝ်းၶၼ်ႉ တင်းၵဝ်ႈသၢင်ႇမွႆႇထုၵ်ႈ မိူၼ်ၵၼ်ယူႇယဝ်ႉ။

ၵၢၼ်တေလႆႈႁၢင်ႈႁႅၼ်း တိူဝ်းလိူဝ် ၵဝ်ႈသၢင်ႇမွႆႇထုၵ်ႈၶၼ်ႉ –

(ၵ) လိၵ်ႈတူင်ႉၼိင်းၶႅၼ်း လိၵ်ႈတွပ်ႇၼိင်းၶႅၼ်း

(ၶ) လိၵ်ႈယွၼ်းပၢင်းၵျေးတြႃး

(င) လိၵ်ႈဝေႇၵူႉသူလ်ႇ

(ၸ) လိၵ်ႈဝေႇပၵ်ႉၸယႃႇၶ

(သ) လိၵ်ႈတၢင်ႇသွမ်း/ထွၼ်သွမ်း/လိၵ်ႈယၢတ်ႇ ၶမေႉ ၵိမ်ၵိူဝ်းၶၼ်ႉ ၼဝ်ႈပိၼ် တၢင်းယိပ်းတၢင်း တိုဝ်း ၵဝ်ႈသၢင်ႇ ၵဝ်ႈၵၢင်းထုၵ်ႈၼတေႉၼတေႉ ယဝ်ႉ။

(င) တွၼ်ႈတႃႇမုၼ်ၵၢင်းထုၵ်ႈ

ပေႃးပိၼ်ၵဝ်ႈၵၢင်း(မုၼ်ၵၢင်း)ၶၼ်ႉ သၼ်သမ်ႉဝႃႈ ယူႇၶိုဝ်ၵျၢင်းၵမ်ႇပေႃႉယဝ်ႉ။ မွႆႇ ထုၵ်ႈလူင်းၵျၢင်းၶၼ် လူဝ်ႇယွၼ်းၵဝ်ႈၼူးမ ထေႇ ၵွၼ်တၢင်း၊ သမ်ႉယွၼ်းထိူင်ႈ ၵဝ်ႈသျႇ ၽတ်းၵျေး ၵမ်ႇမဝႃႇ တင်းသွင်ၵဝ်ႈသေယဝ်ႉ ၵဝ်ႇၵူႇယွၼ်း တီႈၵဝ်ႈသျႇၶမေႊႁဝ်း လိၼ်းသုတ်း။ ၵမ်းၶမေႉ ၵဝ်ႇပႃးတ်ႈတရၵ်ႉ တၢင်ႇမႃႇသေ ၵူႇယွၼ်းပုတ်းသိၵ်ႉၼႃႇ တီႈ ၵဝ်ႈမထေႇ ၵၢၼ်းၵျၢင်းတီႈၶၼ်ႈ တေလႆႈလွင်ႉပႃး ၵဝ်ႈသၢင်ႇၼဝ် ၵူႇထွမ်ႇ ၶိၼ်းၽေႃႇ ၼူၽေႃႇ သၢႆ ၶိုင်ႈၽေႃႇ သွင်ပႃး။ ပေႃးဝႃႈ သၢမ်ပွၵ်ႈတိမ်ယဝ်ႉ ၵဝ်ႇၼုပ်ႉသေ ယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃး၊ ၵဝ်ႇမႃး ၶၼ်ႈၼူဝ်းၵူၼ်းၵိူၼ်း။ ပေႃးယဝ်ႉ ၵဝ်ႇၵူႇ ယွၼ်းၼမ်ႇရၵ်ႇ တူင်းသိၼ်(ရပ်ႉသိၼ်) တီႈ ၵဝ်ႈမထေႇ ၵၢၼ်းၵျၢင်းယဝ်ႉ။

ၵူၢမ်းၼမ်ႇရၵ်ႇ

အဋ္ဌတဂ္ဂေ– ယနေ့ကို အစပြု၍ ပါနုပေတံ– အသက်ထက်ဆုံး၊ ဗုဒ္ဓံ –မြတ်စွာဘုရားကို၊ သရဏံ– ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆာမိ– မှတ်ပါ၏။

(ၶမ်ႇ–သံၽံ)

ပေႃးဝႃႈ ၼမ်ႇရၵ်ႇယဝ်ႉ သိုပ်ႇယွၼ်းၼမ်ႇ သိၼ်ၵျႃႇၵွမ်းၵမ်းလိဝ်၊ လိၼ်းသုတ်းသမ်ႉ ယွၼ်းထွမ်ႇၵၢမ်းသၼ်ႇသွၼ် တီႈၵဝ်ႈမထေႇ ၵၢၼ်းၵျၢင်း ပေႃးသုတ်းယဝ်ႉၵေႃႈ ၵမ်းလိၼ် ယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃးသေ ၵဝ်ႇလႆႈဝႃႈ ၵၢင်း ထုၵ်ႈယဝ်ႉ။

လိၼ်းၵၢဝ်ပုၵ်ႉသၢင်ႇၵၢၼ်းၵေႃႈ ၵူႇတမ်း တီႈၶျေႃႈ ၵျၢင်းလွၵ်ႈၼတေႉ တၢင်းၵဝ်ႈသၢင်ႇထုၵ်ႈ ၼဝ်ၶမေႉ မိူၼ်ၵၼ်ယဝ်ႉ။

2

ၽရၺ်ႇၼၶလွင်ႈၵွႆႉတိုဝ်းလိၵ်ႈ သၢင်ႇ/ၵၢင်းထုၵ်ႈ

ပေႃးဝႃႈ ထုၵ်ႈလူင်းၵျၢင်းယဝ်ႉ တေလႆႈၵူႇ တၵ်ႉၶႅၼ်း ၼိင်း/ၶႅၼ်း ဝေႇယႃႇဝၵ်ႉၵႃႉ ၼိင်း ၵေႃးပၵ ၵိၵ်ႇပႃး ၼိင်းႁူဝ်ဝတ်ႉပိင်ႈၶေင်ႇၵဝ်း ၵူႇသွတ်ႈၽိုဝ်လႆႈၶမေႉ။

(ၵ) ၵူၢမ်းတၵ်ႉၶႅၼ်း ၼိင်းၶႅၼ်း

ၵေႃးၶၼ်ႉၵေႃႈ ၼႂ်ႈၵွႆႉလူရၺ်ႈ ၵဝ်းၼႃႈၵေႃႉ ပိၼ်လုၵ်ႈပိၼ်လၢၼ် ယင်းၵၢၼ်လႆႈၵူႇမိူဝ်း ထွၵ်ႈထၢမ်းသႃႇသၶျေႇတေႃႇ မုၼ်ၼမ်းၽြေး

ပီၼ်ၸဝ်ႈဝႃႇၶဲသေၵေႃႇ (ၸဝ်ႈမိင်း/ၶၢဝ်း ၵဝ်းမဝ်ယူႇတၢင်းၶိူၼ်းတၢင်းယေး၊ ယင်းပွႆး ယူႇလီၵိၼ်ဝၢၼ် ၵတ်းယီၼ်ၸွႆၼေႃး ၵမ်ႇၸႃႇ တီႈၼႃႇ ၶေႃး။

(ၶ) ၵျၢမ်းတွပ်ႇမိင်းၶၢဝ်း

ၵေႃး.... ၵဝ်းၼႃႇ ၵေႃႇပီၼ်လုၵ်ႈပီၼ် လၢၼ် ယင်းၵၢၼ်လႆႈၵျႃႇမိူဝ်းမဝ်ႈ ထၢမ်းသႃႇ သၶေႃႇတေႃႇ မုၼ်မမ်းၽျေႃးပီၼ်ၸဝ်ႈ လႆႈၵျႃႇ မိူဝ်းၵိတ်းဝတ်ႈၵိတ်းၼေႃႇ ၽျေႃးတြႃးသၢင်ႇၼႃႇ ၵျႃးၸဝ်ႇၶႆဝၼ်းမမ်ႈ ပေႃးၶင်ႇ မၵျႃႇသတ်ႇတ လူင်ႇၸွင်ႈမွႆထီးမမ်း ၵိႈသုမ်ႇမုင်းငမ်း တူဝ် တူၼ်မိင်းၵၢင်ႉ ပီၼ်ၵၢၼ်ယူႇလီယူႇၼႃႈ ၵေႃႈ။

(ၵ) ၵျၢမ်းသၢင်ႇ, ၸၢင်းထူၵ်ႈၸၽေမ်ႉၵျူႉသူလ်

ၵေႃး.... ၶၼ်ႇၵေႃႈ မႅႆႈၸွႆလူလ်ႈ ၵဝ်းၼႃႈ လုၵ်ႈလၢၼ် (ၵေႃႇၵျူၼ်း) ယင်းၵၢၼ်လႆႈမိူဝ်း ထွၵ်ႈထၢမ်းသႃႇသၶေႃႇ ၽျေႃးပီၼ်ၸဝ်ႈလႆႈမေႃး ယဝ်ႉ (....ဝႃႇ)သေၸလႈ ပီၼ်ၵၢၼ်ပရိသတ်ႉ ထႃႉ ဝႆႇပျၢၼ် ပွၵ်ႈမိၼ်းလူင်းမေႃးပီၼ်ၵျူၼ်း ၶိူၼ်းၵျူၼ်းယေးယဝ်ႉ ယၢမ်းတေႃႈလီဝ် ၸၢင်ႇ ၶၼ်ႈ ယင်းမီးသူၸဝ်ႈ ၵႃႈပူႇၵႃႈမိင်းၵႃႈပီႈၵႃႈ ၶွင်ႉတၢင်းသိင်ႈ ယင်းပွႆးၵိၼ်းၵၢဝ် မွၵ်ႇယၢႈ မဝ်ႈသၢၼ် တၢင်ႇပၢၼ်ႉတမ်းၽိၼ် တၵ်းမေႃး ယွၼ်းၵပ်ႉၵျူႉသူလ်, ၵဝ်းၼႃႈဝႃႈၶဲၸလႈ မႅႆႈၸွႆ လူလ်ႈ ၵဝ်းၼႃႈလႆႈမိူဝ်းထွၵ်ႈတၢမ်းသႃႇသၶေႃႇ ၽျေႃးပီၼ်ၸဝ်ႈ မဝ်ႈၵိတ်း ပၼ်ႇၸုပလႃႇသ သၢင်ႇလွင်း ယူႇၵျွင်းသွၼ်လိၵ်ႈ ၵေႃႇၸၶ မေႃး ပုတ်ႉထႃႇယ ၵၵျိူး၊ မၸူလ်း တူလ်းမဝ်ၵ ၵိူးယေး လၢတ်ႈၸေႃး ယပိင်းယယိတ်ႉ၊ ၶွၵ်ႉ ပိတ်ႉဝသွႆးတွႆးတိတ်ႉ တၢင်ႇသၢတ်ႈ၊ ၵဝ်တင်း ပီၼ်ႈပုၼ်းလမ် ပေႇထၢၼ်ႇ ၸၶၵေႃၼ်ႇၸၶ ၵျၢၵ်ႈ ငဝ်ႈၵျၢၵ်ႈ ပႃႇလီတေႃႇပရိတ်လူင် မီးမေႃး ၸူပ်ႇၶိုင်ႈပီးပႆ မိၼ်ႈပီၼ်ၸဝ်ႈသၢင်ႇ တၢင်ႇ မိၼ်ႈသိၼ်သိပ်း ယိပ်းၵၢဝ်ပိၸွႆၸဝၵ်ႉမၶေႃႇ ၵိၵ်းပႃႇမၼ်ႇတၵရူတ်ႈ၊ သေမိယရူတ်ႈ လူတ်ႈ တၢင်းတႆႇလႆႈမေႃးယဝ်ႉ (....ပီး) ၸွတ်ႈတီႈၵုၸွႆ ထိၸွႆၸမွၼ်းမဝ်ႇ ၸွႆၵဝ်ႇမဝ်ႇတိင်ႈ ၵသူလ်ႇ မူတ်းသိင်ႈသုတ်းၵျႃႇ မဝ်ႇမီးမူၼ်ႈၸွႆ ၶင်းသႃႇ သၶေႃႇ ၸင်ႇတၵ်းယွၼ်းၵၢဝ်ၵျၢင်ႉ ၵုပၸွႆ ၸသႇသြႃႇတူၼ်ငဝ်ႈ ပိတ်ႈသေၸူဝ်းသဝ်ႈ ၸူဝ်း သိတ်ႈၵႃႇ သႃႇဝ ပရိသတ်ႉထဝႆႇပျၢၼ်ႇပွၵ်ႈမေႃး ပီၼ်ၵျူၼ်း ၶိူၼ်းၵျူၼ်းယေးယဝ်ႉ။ တေႃႈလီဝ် ၸင်ႇၶၼ်ႈ ၶင်ႇၵႃႈ ၵသူလ်ႇၵၵျူဝ်းတၢင်းလီ တီႈၸိူဝ်းၵဝ်းၼႃႈ လႆႈထၢမ်းလႆႈၵျၢပ်ႇ ၵၢၼ် ယၢပ်ႇ ပရိယတ်ႉတိ ပတိပတ်ႉတိ ၵိတ်းရူတ်ႈ ၽျေႃး တြႃး သၢင်ႇၼႃႇ၊ သြႃႇမျၢတ်ႈၸိူဝ်းၶၼ်ႉ ၵသူလ်ႇတၢင်းလီ မီးၵျႃႇၵႃႈၶိူဝ်ၶိုင်ႈၵေႃႈ တၵ်းမေႃးၽေႃႇၵၢင် ဝၢင်းမိင်ႈ ၸင်ႈမိင်ႈ ၶင်ႇ ၽေႃင်ယွႆး ၵွႆႈလႆႈၵျူမ်ႈၸၢမ် ၵျူမ်ႈမၢမ် ၵတ်း ယီၼ်မျၢမ်းသႃႇသၢမ်ပိူင်၊ မျၢမ်းဝႃႇၽီ၊ မျၢမ်းသႃႇ ၵျူၼ်း၊ မျၢမ်းသႃႇၵျၢၼ်ႉ ပေႃးတေႃႇတိူၵ်ႈ သိူၵ်ႈ ၸွတ်ႈမၢၵ်ႈၽူလ်ၶိပ်ႉပၢၼ် ယႃႇလၢၼ် ယႃႇ လွႆး ၵူးၵေႃႇၵူးၵျူၼ်း သေၵမ်းလူလ်ႈၵေႃႈ။

(ၸ) ၵျၢမ်းရူလ်ႇငိၼ်းပၸွႆၸႃႇယၶ

ၵေႃး.... ၶၼ်ႇၵေႃႈ မႅႆႈၸွႆလူလ်ႈ ၸဝ်ႈမိင်း ၸဝ်ႈၶၢဝ်းၵဝ်းမဝ် ယင်းၵၢၼ်မီးတင်းငိၼ်း ပၸွႆၸႃႇယၶ မေႃးၵမ်ႉထွၵ်ႈၵဝ်းၼႃႈ ဝႃႈၶႆ သေ ၵဝ်းၼႃႈၵေႃႈ လႆႈမိူဝ်းထွၵ်ႈထၢမ်းသႃႇသ ၶေႃႇ မုၼ်မမ်းၽျေႃးပီၼ်ၸဝ်ႈ လႆႈၵျႃႇမိူဝ်းၵိတ်း ဝေႇယႃႇဝၸွႆၸႃႇ ၽျေႃးတြႃးသၢင်ႇၼႃႇ ၵျႃးၸဝ်ႇ ၶႆဝၼ်းမမ်ႈ ၵမ်ႇမီးၽေႈပူင်လူင်လိမ်း၊ ပိၵ်ႉ သမ်ႉဝႃႈ ၵသူလ်ႇ ၵၵျူဝ်းတၢင်းလီမၼ်း မီး မေႃး လႆသိၼ်ၵမ်ႇၽေႃႇသေၵေႃႈ ၵဝ်းၼႃႈၵေႃႇ ပီၼ်လုၵ်ႈပီၼ်လၢၼ် တၵ်းမေႃးရူလ်ႇဝၢၵ်ႈဝၢင်း ပၼ် ၸဝ်ႈပူႇၸဝ်ႈမိင်းၵဝ်းမဝ် တင်းမူတ်း တင်းသိင်ႈ ၵွႆႈမၼ်းပီၼ်ၶင်ႇ ၽေႃင်သိင်ယွႆး မမ်းၶၼ်ႉၵွႆႈလႆႈသုမလီပီၼ် ၵတ်းယီၼ်သိူဝ်း သႃႇသၢမ်ပိူင် သိူဝ်းသႃႇၽီ၊ သိူဝ်းသႃႇၵျူၼ်း၊ သိူဝ်းသႃႇၵျၢၼ်ႉပေႃးတေႃႇတိူၵ်ႈ သိူၵ်ႈၸွတ်ႈ မိူင်းသိင်မိူင်းမမ်း မိူင်းမၢၵ်ႈၽူလ်ၶိပ်ႉပၢၼ် ယႃႇလၢၼ် ယႃႇၵၢင်းသေၵမ်းတီႈၼႃႈၵေႃႈ။

မုၼ်ၸၢင်းၸဝ်ႈၵုတ်ႉတမ

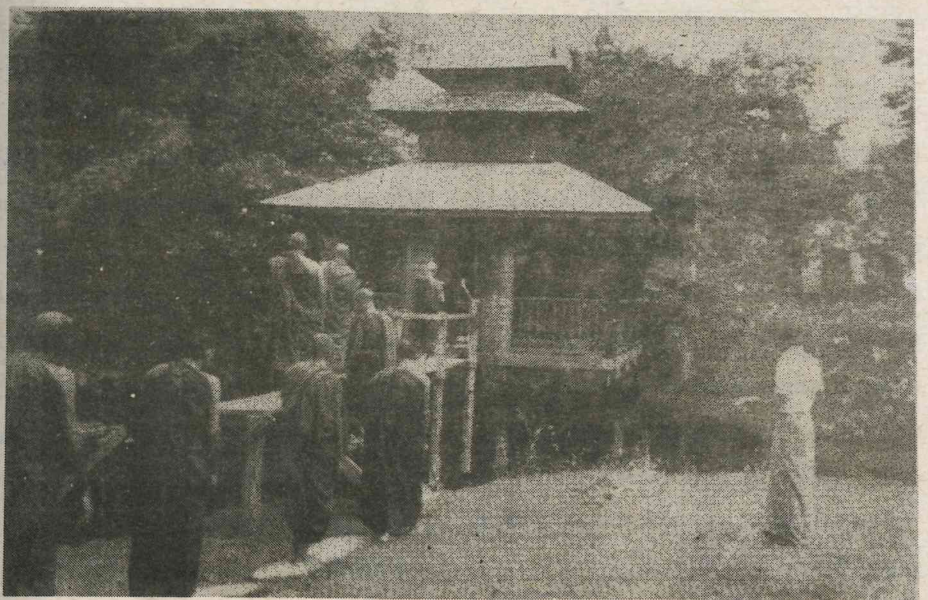

တွၼ်ႈသိပ်းၵဵတ်း:

လွင်ႈၵိတ်းသၢင်ႈ ၵႃၶျု,သၢင်းၵျၢၼ်,သွၼ်းၶမ်ႇ

1

လွင်ႈၵႃၶျု, သၢင်းၵျၢၼ်,သွၼ်းၶမ်ႇ

(ၵ) ၵွမ်းၶင်,ၶဵ,ၶဵတ်ႈ သၵ်ႉၵရိတ်ႈပီးမိူင်း ပီးၶိူင်ႈပူၼ်ႉၵျု,ယဝ်ႉ ပီးၶိူင်ႈထိုင်မႃး၊ ပီးၵဝ်, ပူၼ်ႉၵျု, ပီးမွ်ႉ,ထိုင်မႃး၊ သိုပ်,လၢမ်းတၢမ်းၵၼ် ၵၢၼ်ဝႃႈၶႂ် ၼၢဝ်းယၢမ်းလိၵ်ႈလၢႆႈ၊ ပီးၵဝ်, ၼလ ပီးမွ်ႉ,ၶႂ်ႉၵိုင်– ပဵၼ်မိူဝ်ႈ ၵႃၶျု,သၢင်း ၵျၢၼ်, သွၼ်းၶမ်ႇၶႂ်ႉယဝ်ႉ။ ၵူလႆးၵႃႈ ပီးၶိူင်ႈ တင်း ပီးၶိူင်ႈ ၵၢမ်,မိူၼ်ၵၼ်။ ၵႃၶျု,သၢင်း ၵျၢၼ်, သွၼ်းၶမ်ႇ ၼလ ၼၢဝ်းယၢမ်းလိၵ်ႈလၢႆႈ သၵ်ႉၵရိတ်ႈ ပီးၵဝ်, တင်း ပီးမွ်ႉ,ၶႂ် မၢင်ပီး မိၼ်ႈလိူၼ်ႁၢႆႈ၊ မၢင်ပီးမိၼ်ႈလိူၼ်ႁူၵ်း။ ပေႃး မိၼ်ႈပီးလူင် လိူၼ်ပဵတ်,သွၼ်ႉၶႂ် ပဵၼ်လိူၼ် ႁူၵ်း၊ ပေႃးမိၼ်ႈပီးဢွၼ်, လိူၼ်ပဵတ်,ၵၢမ်, သွၼ်ႉၶႂ် ပဵၼ်လိူၼ်ႁၢႆႈ။ ၵင်,ဝႃႈ ၵၢမ်,မိူၼ် ၵၼ်။ ၵၢၼ်ၶႂ်ႉ ၵူၼ်းႁဝ်း ႁူ,ထိုင်ယူ, ၵမ်ႈၶမ် ယဝ်ႉ။

ပေႃးၵႃၶျု,သၢင်းၵျၢၼ်, သွၼ်းၶမ်ႇထိုင် မႃးၶႂ် ၶရႈတေသွၼ်းၶမ်ႇၶႂ် ပေႃးပဵၼ် ၵူၼ်း ႁိူၼ်းၼဝ်ၶႂ်ၵေႃႈ ၵၢၼ်ပဵၼ်ႁူဝ်ပူ,ႁူဝ်မိင်း ႁူဝ် ဝတ်ႉၼဝ် ၵင်,ၵၢၼ်တွႆႇ,မွင်း ႁွင်ႉလၢတ်ႈပၢဝ်, သေႃႉသေ ပေႃးထိုင် လိူၼ်ၶႂ် ဝၼ်းၶႂ် မိင်,ၶႂ် ၵွၼ်ၵၼ်မႃးတုမ် တီႈၶႂ်ႈတီႈၶၼ်ႈ မိင်,လွ် ၼၢဝ်းၶၼ်ႉၶႂ် လႆႈသေႃႉ,ၵေႃးၶူဝ်းၵျူးပၼ် ယူ,ယဝ်ႉ။

(ၶ) ၶႂ်ၼလ ႁဝ်းၵဝ်ႈရႃၼ်းသင်,ၼျု, ၶိူဝ် ၵၢၼ်,ၶိူဝ်ၵျွင်း၊ ၵျွင်းလွႆၶွင်ၽ ဝတ်ႉတၢႆးမိူင်း ယၢင်းၶႂ်ၵေႃႈ တေႃႈၶင်,ၶၼ် ၶင်,ၵဝ်,။ ပေႃးဝႃႈ ထိုင်မႃး ၶူၺ်းလုၵ်ႈလိူၼ်သၢင်းၵျၢၼ်, သွၼ်းၶမ်ႇယဝ်ႉၶႂ် ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၼ်းၵျွင်း ၶၼ်ႉ ၼတ,ငဝ်ႈႁူဝ်ပိုင်း ႁွင်ႉၵၢဝ်လုၵ်ႈၶွင်ႈတ ၼပႆးတပၢၼ်း ရႃၼ်းသင်,ၼျု, သီ,ၵဝ်ႈႁၢႆႈပႆး သေ ၵုပ်,ၵေႃး တိုင်,ပၢင်,ၵွမ်းၶင်, ထိုင်မႃး ၶူၺ်းလုၵ်ႈလိူၼ်သၢင်းၵျၢၼ်,သွၼ်းၶမ်ႇပီးၶႂ် ၼတ,ၵႃဝ်ဝၼ်းၶႂ် မိူဝ်ႈၶႂ် ၵွၼ်ၵၼ်ၵိတ်း သၢင်ႈ ႁၢင်ႈၵျၼ်းၵျု, တၢႆႈၶႂ်၊ ၵုပ်,မေၵေႃး ၵျၢမ်းၵၼ်သေၼလ ပေႃးဝႃႈ လႆႈလွ်ၵၼ်ယဝ်ႉ

(ၵဝ်ႈၵၢင်းသုင်းမႃ ၼလ ၵဝ်ႈၵၢင်းၽၼ်, တႃ,) ၼဝ်ၵဝ်ႈ ၵွၼ်ႁူဝ်လူဝ်း လၢင်းၵိတ်းၵျု, ၶိူင်ႈဝၼ်းၶိူင်ႈၵဵတ်း တေႃ,ယဝ်ႉယဝ်ႈ။

တီႈတၵ်ႈမၼ်း– ၵိုင်ႉၶင်, ပူၼ်ႉမႃး ၶိုၼ်း ပီး1364 ၶဵ ၶႂ် သၢင်းၵျၢၼ်,တူၵ်း လိူၼ် ႁႃႈၶႂ်ၼလ ၼတ,ၵႃဝ် လိူၼ်ႁႃႈမွ်ႉ, 4 ၼမ်ႈ၊ 5 ၼမ်ႈ ၵွၼ်ၵိတ်းသၢင်ႈႁၢင်ႈပွင်,ၵျု,။

2

လွင်ႈၵိတ်းသၢင်ႈ ႁူႈလွင်ႈလွင်ႈ

(ၵ) သၢမ်ၼမ်ႈၶၼ်ႉ ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၼ်းၵျွင်း ပူင်ၵျၢမ်း ၵေႃးဝု,တ ထိုင်လုၵ်ႈၶွင်ႉတၼပႆးတ ပၢၼ်း တင်းၵျွင်း လွင်ႈလူဝ်,ၵွမ်,လွမ်ႈၽွမ်ႉ ၵၼ် ၵိတ်းဝေ,ယႃ,ဝၵ်ႉၵ ၼလ တႃ,ပဵၼ်ပွႆး သွၼ်းၶမ်ႇ ၵၢမ်,ၵႃး ပႆးၵဵမ် ႁူႈလွင်ႈလွင်ႈ။

(ၶ) 4 ၼမ်ႈ ႁွင်ႉၵၢဝ် သင်,ၼျု,ၵဝ်ႈ ၵမ်ႈၽွင်ႈ သေ လူင်းၼုတ်းၶမ်ႇမေႃ,သၢႆး တီႈၼၵးၶမ်ႇ ယၢင်း၊ ၵၢၼ်မီးဝွႆႉၽႅ,ဝၼ်းတူၵ်းၵျွင်း (လုၵ်ႉ ၽႅ,ၵၢၼ်း လႆၵူးၽႅ,ႁွင်,)။ ၶမ်ႇမေႃ,ၶၼ်ႉ တၢင်းၵူင်ႈၶရႈပွတ်း သီ,သွၵ်,၊ ၶရႈယၢဝ်း ပဵတ်,သွၵ်,၊ တၢင်းလိုၵ်ႉသၢမ်သွၵ်,။

တီႈတွင်း– ၶမ်ႇမေႃ,သၢႆးၶႂ် ၵၢမ်,ၼုတ်း ၵွမ်း ႁူႈပီးၶင်,ၵဝ်,။ ပေႃးဝႃႈ မီးၵဝ်ႈသင်, ၼျု,ၶမ်ၵင်,ၼုတ်း၊ ပေႃးၵၢမ်,ပေႃး မီးၶမ် ၵေႃႈ ၵၢမ်,ၼုတ်း။

(င) 5 ၼမ်ႈ၊ သမ်ႉလၢင်းၶမ်ႇမေႃ, ၶိုၼ်းဝၢင်းၵျွင်း၊ ၶမ်ႇမေႃ,ၶိုၼ်းဝၢင်းၵျွင်းၶႂ် သမ်ႉမီးဝွႆႉသီ,မေႃ,၊ လၢင်းတွၼ်ႈၵၢင်ၶႂ် သွင်မေႃ,၊ ၵၢင်ဝၼ်းသွင် မေႃ, ပွတ်ႈထူဝ်းပတ်းလၢင်းၵိင်ႈၵိင်ႈ။

(ၵ) 6 ၼမ်ႈ ၽွမ်ႉၵၼ်ၽၼ်းမွ်ႉ ၵျ,ၵမၢတ်ႈ ၵမ်ႈၽွင်ႈ ၵၵ်းၽႅ,သေ ၵမ်ႈၽွင်ႈဝိတ်ႉတွၵ်, မၼ်း ႁူႈပေႃးမိမ်ႉလိပ်ႈ၊ တၢၵ်,လိတ်,ဝွႆ ၵၢင်ၶႂ် ပေႃးထိုင်မႃးၵၢင်ဝၼ်း ဝႆးသွမ်းပဵၼ်းယဝ်ႉ ၵိူဝ်း မေသၢၼ်ၵေႃႈသၢၼ်၊ ၵိူဝ်းၽႅ,မွ်ႉၵေႃႈၽႅ,။

(သ) 7 ၼမ်ႈ၊ ႁၢင်ႈၵၢင်ၶႂ် ၵွၼ်ၵၼ်တၵ်ႈ ၵွင်ႈမၢၼ်,တၢပ်ႈ၊ ၼုတ်းႁူးသဝ်လၵ်းမၼ်း လၢင်ႉပြၢတ်ႈသၢတ်ႈ ၵျွင်းသွၼ်း၊ ပူၵ်းတင်ႈသဝ် ၵျွင်းသွၼ်း၊ ပူၵ်းမိင်,ႁၢင်းၶမ်ႇတႃ,သွၼ်း၊ ႁၢင်ႈႁူင်းသွၼ်းလွ်ပိင်ႈၶင်,ပွင်ပဵၼ်လႆႈ။ လုၵ်ႉ ၵႃဝ် 7 ၼမ်ႈ ၵိတ်းတေႃ, 8 ၼမ်ႈ၊ ဝၼ်းသိၼ် လိုဝ်ႈသေ ႁၢင်ႈၵၢင်ၶႂ် ၵၢင်ဝၼ်း ၵင်,မႃး သိုပ်,ၵိတ်းထိင်ႈ 9 ၼမ်ႈ တေႃ,ထိုင် 10 ၼမ်ႈ၊ မၢၼ်,တၢပ်ႈ ၼလ ၵျွင်းသွၼ်း ၵင်,ၵၢၼ်ယဝ်ႉ ၵွတ်,တူဝ်ႈသေ,ၼျု,လိငၢမ်းယဝ်ႉ ၵၢဝ်တင်း ၶေ,ႁူရႆႈ၊ ၶေ,ၵွႆႈ၊ မွၵ်,ယႃႈ လၢႆပိူင် ႁၢင်ႈမိူင်ႈမတ်ႉၵပ်း ၵပ်းၵၼ် သွ်ႇၵဵမ်ၽရႈၵင်ႈ ထၢပ်ႈၶိုၼ်း ထၢပ်ႈၶွၵ်ႈ။

(လ) ထိုင်မႃး 11 ၼမ်ႈ၊ ၵၢင်ၶႂ်ၶၼ်ႉ ပေႃးဝႃႈ ဝၢႆးသွမ်းယဝ်ႉ ၵဝ်ႈရႃၼ်းသင်,ၼျု, တင်း ၵၢၼ်, တင်းၵျွင်း ၼဝ် ပႆးၵႃဝ် တၵ်ႉၽွႆမၼ်း သေ ၵွၼ်ၵၼ် ၵျု,ၵူးတီႈတၢင်းၵျွင်းတေႃ, ၵျု,ထႃႈဝွ် ႁၢင်းၽွႆမၼ်း။ ပေႃးဝႃႈ မႃးၵုင်, ၵၼ် တီႈၶိုၼ်းၵျွင်းတေႃ,ယဝ်ႉၶႂ် ၵွၼ်ၵၼ် ၵႃဝ်တၵ်ႉ ပႆႉမျ,ၽွႆမၼ်းသေ ၵင်,ၵွၼ်ၵိတ်း ၵူတ်ႈ ယွၼ်းပၢင်းႁူၼ်ႁၢင်ႈ သၢင်းထူးမိင်းသိင် ၼမ်း[ၽျေး]ပိၼ်ၵဝ်ႈ ၵျူ,ၵူးတင်ႈၼတ, ၵႃႈတီႈ ၵျွင်းသွၼ်း။ ပေႃးဝႃႈ ယွၼ်းပၢင်းယဝ်ႉ ၵိုဝ်း

ၶရႈလိၵ်ႈ

ၵၢၼ်တေပၢင်း ႁူၼ်ႉႁၢင်ႈၽြႃးပိၼ်ၶဝ်ႈ ၶၼ်ႈ ၵၢဝ်ၵွၼ်ႈပူၵ်ႉသုၵ်ႈမိုဝ်း သိၼ်ႈသႂ်ယဝ်ႉ ၶင်ႇၵႂၢၼ်ပၢင်းၵႂၵ်ႉၵျွင်းတေႃႇမႃး။ မိူဝ်ႈၽွင်း ႁဝ်းပၢင်းၶၼ်ႈ ၵိူဝ်းၵၢၼ် ၶဝ်ႈသင်ႇၸူႉႁဝ်း ၶဝ် ၵမ်ႈၽွင်ႈ ႁူမ်းမိုဝ်းဝႆႈၵွမ်း တၢင်းသွင် ၽၢၵ်ႇၸၢင်ႈ၊ တေႃႇႁွတ်ႈတီႈ မၢၼ်ႇတၢပ်ႈၵျွင်း သွၼ်းၶၼ်ႈ ႁူဝ်ႁၢင် တွႆႇႁိပ်ႇၽႅပ်ႉပၢင်း တင်ႈ တေႇ တီႈၵျွင်းသွၼ်း။

(တ) ၶူဝ်ႈၵူႈၶိုင်း ၸၵႈၵၢင် သွၼ်းၶမ်ႉၶူဝ်ႈ ပႆႇပၢင်းႁူၼ်ႉႁၢင်း ၽြႃးပိၼ်ၶဝ်ႈၶၼ်ႈ လွင်ႈ ဝႆႈၽြႃး တွၼ်ႈၵၢင်ၶိုင် ဝႆႈတီႈၵျွင်းသွၼ်း၊ ၵမ်ႈ ၽွင်ႈဝႆႈတီႈၶျေႈၵျွင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ၊ ၵမ်ႈၽွင်ႈ ပေႃးထိုင်မႃး တွၼ်ႈတၢမ်းၶမ်ႈ ၵႂၢၼ်ၵၼ် ၵူႈ ဝႆႈၵူႈတီႈၵျွင်းသွၼ်း မၢၼ်ႇတၢပ်ႈ တင်းမူတ်း တင်းသိင်ႈ။

(ထ) ဝၢႆးၼႃႇတ်းၵုတ်ႈယဝ်ႉၶႆ ၵႂၢၼ်ၵၼ်ၵူႈ ထွမ်ႇတြႃးလူင် ၽလ်ႇပွႆႇမိၼ်းတြႃးလင်ႇၵႂႇလူင် ၵူႈ တီႈ ၵျွင်းသွၼ်းမၢၼ်ႇတၢပ်ႈ၊ ပေႃးထိုင်မႃး ၶႃဝ်းၽွၼ်ႉလိၵ်ႈၶႆၵေႃႈ ပေႃးၶဝ်ႈမထေႇ ၸႃၼ်းၵျွင်း တွၵ်းႁွၵ်ႈၶႆၵေႃႈ ၵႂၢၼ်မႃးၽွၼ်ႉ လိၵ်ႈ ၶျေႈၵျွင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ။ ၵူႈတီႈၵျွင်းသွၼ်း ၶၼ်ႈ ၸတႉ တေမီးၶဝ်ႈၶၢင်းၽၼ်ႇတႃႇ ၶဝ်ၶဝ်ႈ သွင်ပႃး ၵိၵ်ႇလူလ်ႈ ၶဝ်ႈၶၢင်း သွင် သၢမ်ပႃး ပွႆးၵူႇၵူႈဝၼ်း ၵူႈၶမ်ႈ တေႃႇပေႃးပၢင်း ၽြႃးၶဝ်ႈၵျွင်းတေႃႇ။

3

လွင်ႈၶွၼ်းပွႆး

ၸလႈ လွင်ႈမိူၼ်းတိမ်

(ၵ) တီႈမၢၼ်ႇတၢပ်ႈၵျွင်းသွၼ်းၶႆ ပေႃးထိုင် ၶႃဝ်းၵိင်းၶွၼ်းမႃး ၶိမ်ၶဝ်ႈၶၢင်း ၶဝ်ႈ သၢင်ႇ ၵႂၢၼ်ၵၼ်ၶွၼ်းပွႆး ႁူႈၶမ်ႈယဝ်ႉ။ ႁူလ်း ၵူႈ လွင်ႈၶွၼ်းပွႆးၵၢင်ၶမ်ႈၵၢင်မိူၼ်းၶႆ ပေႃး တိမ်မိူၼ်းယဝ်ႉၶႆ မီးၶဝ်ႈသၢင်ႇၶဝ်ႁူလ်း ၶွၼ်းပွႆး။ ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ ၶိူင်းၽိၼ်ပိၸၶႄး ပုတ်ႉထ ၵူႉပတေႇ၊ ၸၶဝ်ႉဝူႈ ၶဝ်ႈၶၢင်း(ၶျွင်း) တင်း ၶဝ်ႈသၢင်ႇ(သႃႇမၶေႇ) ၶဝ်ၶႆ ၵိင်း (ၶွၼ်း) တီႈႁူမ်ႈငဝ်းၵၢၼ်လိၵ်ႈၵၼ် ႁူဝ်ၶမ်ႈ တေႃႇမိူင်းသႂ် ပေႃးတိမ်သၢမ်မိူၼ်းယဝ်ႉ မိူဝ်ႈ ထိုင်ထူၼ်ႈသိုဝ်ႇမိူၼ်းၶၼ်ႈ ပေႃးၵိင်း(ၶွၼ်း) ႁူမ်ႈလိၵ်ႈၵၼ်ထိင်ႈ ထုၵ်ႇၵႃႉပၢတ်ႈၶႆယဝ်ႉ။

ၶင်ႇဝူႈ ပေႃးတိမ်မိူၼ်းယဝ်ႉၵေႃႈ မီး ၶဝ်ႈသၢင်ႇၶဝ်ႁူလ်း ၶွၼ်းပွႆး။ ၵၢၼ်ၶွၼ်း ပွႆးၽြႃး တီႈမၢၼ်ႇတၢပ်ႈၵျွင်းသွၼ်းၶႆ ၵမ်ႇ ၶူဝ်ႈ တင်းၵၢၼ်ႇ၊ တင်းၵျွင်း ၶဝ်ႈၶၢင်းၶဝ် ၵမ်ႈၽွင်ႈ ၶဝ်ႈသၢင်ႇၶဝ် ၵမ်ႈၽွင်ႈႁူလ်းၶင်ႇ ၵဝ်ႇ။

(ၶ) ပေႃးတိမ်မိူၼ်း လွင်ႈၶိုင်း ၽိၼ်ပိၸၶႄး ထမ်းၶဝ်ႈ (ၵျမ်းယေႃႇ သႃႇမၶေႇ လူင်) ၸၶ ဝူႈ "ယောပန ဘိက္ခု၊ အကြင် ရဟန်းသည်၊ အနုပသာမဏေန-လူသာမဏေနှင့်။ ဥတရိ ဒွိရတ္တရိ ရတ္တံ၊ နှစ်ညဥ့်သုံးညဥ့်ထက် အလွန်။ သဟသေယျ-တစ်မိုးတစ်ရံတည်းသော

ႁၢင်ႈၶဝ်ႈၶၢင်း ၶဝ်ႈသၢင်ႇၶဝ် ယွၼ်းၵၢဝ်ၶေႃးဝူႈတ တမ်ႈတီႈၶဝ်ႈမထေႇ ၸႃၼ်းၵျွင်း တီႈၵျွင်းလူင်

ႁၢင်ႈ မိူဝ်ႈၶဝ်ႈသၢင်ႇၶဝ် သိုင်းသွမ်း

ႁၢင်ႈသပိတ်ႈၽိူၼ်သွမ်း ပၼ်ႈတႃႇၶဝ်ႈသၢင်ႇၶဝ်သိုင်း

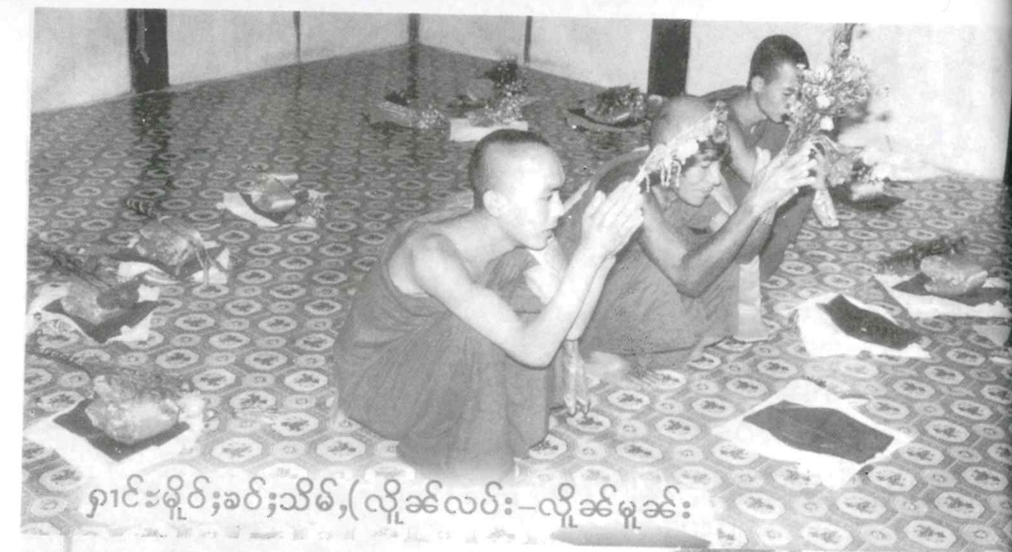

ၵၢင်ႊမိူဝ်ႈၶဝ်ႈသိမ်,(လိူၼ်လပ်း–လိူၼ်မူၼ်း

ၵၢင်ႊၸဝ်ႈမဵဝ်,ၸၢၼ်းၵျွင်း ၵိူဝ်,လူလ်ႈ
ၸဝ်ႈၸၢင်းၵဝ်ႈၸဝ်ႈ(မိူဝ်ႈၶူဝ်,ၶဝ်ႈသိမ်,)
ၸဝ်ႈသၢင်,ၶဝ်ႈၸဵၼ်ႈၵင်ႈၸွင်ႈၵိတ်းဝၢတ်ႈၸွမ်း

ၵၢင်ႊမိူဝ်ႈၶဝ်ႈသိမ်,ယဝ်ႉ
ၶိူၼ်းၵွၵ်,မႃး

ကျောင်း၌တကွအိပ်ခြင်းကို။ ကပ္ပေယျ–ပြြာ့အုံ။ တသသ ဘိက္ခုနော–ထိုရဟန်းအား။ ပါစိတ္တိယံ–ပါစိတ်အာပတ်သင့်သည်။ ပေါတိ–ဖြစ်၏” ၶႆ ယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈပိူဝ်ႈၶႆ ပေႃးသၢမ်ၶိုၼ်းတီႊမ်ယဝ်ႉ ၵၢဝ်ၸီမ်သၢႆၼႆး ၵၢဝ်ၶၢတ်,၊ ၵၢဝ်ၽၢတ်,၊ ၵၢဝ်ယၢၼ်ၶိုၼ်းၶိုင်ႈသေယဝ်ႉ ၸင်,လႆႈၶွၼ်း ႁူမ်ႈၸဝ်း ၵၢၼ်လီဝ်ၵၢၼ်ထိူင်ႈ။

4

လွင်ႈသွၼ်းၶမ်ႉၽြႃး တီႈၵျွင်း

(ၵ) ၸဝ်ႈၵျၢၼ်းသင်,ၶျ, ၶေႃးတီၶႃႉ ပေႃး ထိုင် လိူၼ်ၵျႈမႂ်, 12 ၶမ်ႈ ၸင်,တေၼတ, သွၼ်း ႁူၼ်,ၵၢင်ႈသၢင်းထူး ၽြႃးပီၼ်ၸဝ်ႈ ယဝ်ႉ။

(ၶ) ၵၢင်ၶႃႈ ဝၼ်း 12 ၶမ်ႈ ၶၼ်ႈ ဝႆးသွမ်းၶႃႈ ယဝ်ႉ သင်,ၶျ,ၸဝ်ႈၶဝ်ၵမ်ႈၽွင်ႈ ၵွၼ်ၵၢၼ် တီႈၵ်းၶမ်ႉတၢင်,ဝႆႉ ၶိူဝ်ၸီင်,ၵျွင်းသွၼ်းသင်,ၶျ, ၸဝ်ႈတင်းလၢႆ ပႃးၵၢဝ်တၵၵ်ႉၽႂ်မၼ်းသေ မႃး ၸုမ်,ၵၼ် ၵႈတီႈမၢၼ်,တၢပ်ႈၵႂႃႇ,ၶျေး ၵျွင်း သွၼ်းမူတ်းယဝ်ႉၶႆၵေႃႈ။

(ၸ) ၸဝ်ႈမဵဝ်,ၸၢၼ်းၵျွင်း ၵွၼ်ၵၢဝ်တ ၵၵ်ႉတၢင်,မႃႇသေ ၵိတ်းၵူတ်ႈၵိတ်းၶျေႃႇၵၢၼ်, တေႃး ၵၢဝ်,လူ,ၵၢဝ်,တၢၼ်း ၶမ်ႉၵတ်းၶမ်ႉ ယိၼ်၊ တီၼ်းၼႆး တီၼ်းႁွမ်၊ မွၵ်,ယႃႈတၢင်း လူ,။

(ၸ) ၸိူဝ်းၵၢၼ် လႆႈတီႊၵ်းၶမ်ႉ တၢင်,ဝႆႉၶိူဝ် ၶိင်, ၵျွင်းသွၼ်းၶၼ်ႈ ၸင်,ၵွၼ်ၵၢၼ် ယွၼ်း ၵၢပ်ႈ ၶမ်ႉသွၼ်း တီႈၸဝ်ႈမဵဝ်,ၸၢၼ်းၵျွင်း ၼလႈ ၸဝ်ႈသြ,ၶျ/သႂ်ႉသေ ၽိတ်ႈပၢင်းသွၼ်း ၶမ်ႉၽြႃးပီၼ်ၸဝ်ႈ ၼွႆႈၵၢပ်ႈပႃးလွႆၵေႃႈ ၵျ,ၸူး တီႈပႃးၶၼ်ႈသေ ၵၢမ်းဝႃႈမၼ်းၶႆ (ၼုပ်ႉသၢမ် ၵမ်းသေယဝ်ႉဝႃႈ) “ၵၢၼ်,တေႃး ၵၢၼ်,တေႃး ၶျႈ(ၸဝ်ႈ ....) ၶျႈတၼပႃးၸဝ်ႈ ယွၼ်း ၵၢပ်ႈၶမ်ႉသွၼ်းၽြႃးပီၼ်ၸဝ်ႈၶျႈ” ၶႆ ၼုပ်ႉ သၢမ်ၵမ်း။

(သ) ၸဝ်ႈမဵဝ်,ၸၢၼ်းၵျွင်း ၼလႈ ၸဝ်ႈ သြ,လူင် ၸဝ်ႈသြ,သႂ်ႉၶဝ်ၸဝ်ႈသၢမ်ပႃး သွၼ်းၵွၼ်တၢင်း။ ၸဝ်ႈၸၢင်းၶဝ်ၸဝ်ႈ ပေႃး မီးၸဝ်ႈသၢင်,ၵဝ်,ၶႆၵေႃႈ ပႃးၸီမ်ၸဝ်ႈသၢင်, ၵဝ်,ၶဝ် ႁူမ်ႈၵၢၼ်သွၼ်းၵျ, ပွၵ်ႈၶိူင်ႈယဝ်ႉသေ လိူဝ်ႈဝႆႉ ၸူဝ်ႈၵွၼ်,ၵီပ်ႉၶိူင်ႈ၊ ယဝ်ႉၵေႃႈ ၵွၼ် ၵၢၼ် ၵၢၼ်,တေႃးလူပ်းလင်။ ဝႆးၶၼ်ႈၼတ ႁွပ်ႈ ဝႃႈ လူ,တၢၼ်းယဝ်ႉၼလႈ ၵႈပီၼ်ၸဝ်ႈၸၢင်း ၸဝ်ႈသၢင်, တင်းၵၢၼ်,တင်းၵျွင်း ၵွၼ်ၵၢၼ် သွၼ်းၶမ်ႉၽြႃး မူတ်းမူတ်းယဝ်ႉ။ ႁူလ်ႈၵႈ တီႊၵ်းသွၼ်း သိူဝ်ႈၽႂ်တၢၼ်းမၼ်းယဝ်ႉ။

တီႈမၢႆတွင်း–

ၸွမ်းၶင်, သြ,ၵၢၸီၼ်, ၵွၼ်ၵိတ်းႁူႈ ပီႊပီႊမႃးၶၼ်ႈ ၸူဝ်ႈၽွင်း သီ,မိူဝ်ႈၵျႈဝၼ်း ၵျႈမိူဝ်ႈႁူၵ်းဝၼ်း သွၼ်းၶမ်ႉလိူၼ်ၵျႈ သၢင်း ၵျၢၼ်,ၶႆႉ တမ်းၵၢၼ်ၵၢၼ်,လိၵ်ႈ သွၼ်လိၵ်ႈ သေ ၵွၼ်ၵၢၼ်သွၼ်းၶမ်ႉၽြႃး (ၵၢင်ႈၵၢင်ၶႃႈ လုၵ်ႉၵၢဝ်ဝႆးသွမ်းၶႃႈ တေႃ,ထိုင် 9 မူင်း 10 မူင်း ၵျ,တၢင်းၶၼ်ႈ ၸင်,တေၵျလိူဝ်ႈၵျ, ၵင်းၽႂ်ၵင်းမၼ်း ထၢၼ်ႈပေႃးပီၼ်သႂ် ပီၼ် ယိုတ်ႈဝႆႉယဝ်ႉ)။ လွၵ်းလႆးသွၼ်းၶမ်ႉ တီႈၵျွင်း

ၶေႃႈလိၵ်ႈ

ၸဝ်ႈသင်ႇၶႃႉ ႁူင်းတႆးၶႆႈ ၶွမ်းၶႄင်ႇ လၢတ်ႈ မႃး တီႈၶိူဝ်းၶႆႈ ၵမ်ႉၵႅၼ်ႈဝႆႉၸိင်ႇၼၢဝ်းမၼ်းပၼ် လၢတ်ႈၶွမ်း သတ်ႉထႃႇသေႃႇတၢင်းၼၼ်ႉ ၸဝ်ႈရ ၵျၢၼ်းသင်ႇၶႃႉၸဝ်ႈ ပိၼ်လႆႈသေ သွၼ်း ၵူႇၵၢင်းၽႂ်ၵၢင်းမၼ်း။

သွၼ်းၶမ်ႇသၢင်းၵူႇ ၶိုၼ်ႈပီႊၵေႃးသူႇ **1363၊ ပီႊတႆး 2096 ၶီႈ လိူၼ်ႁႃႈမႄႈ 12 ၼမ်ႈ ပိၼ်ဝၼ်းၵပ်ႉတွၼ်ႈ၊ ဝၼ်းထိုင် 13 ၼမ်ႈ (13.4.03) ဝၼ်းတူၵ်း၊ 14 ၼမ်ႈ ဝၼ်းၶဝ်ႈ၊ 15 ၼမ်ႈ ဝၼ်းၶိုၼ်ႈ၊ လိူၼ်ႁႃႈလွင်ႈၼမ်ႈ ၶိုင်ႈ(17.4.03) ၶဵ့ပီႊယိပ်ႉၸဝ်ႈသၵ်ႉၵ ရိတ်ႈ 1364 ပိၼ်ပီႊသႃႇသၼၼႃႇမႂ်ႇဝၼ်းၶိုင်ႈ** ယဝ်ႉ။

5

လၢင်ႇႁူင်းတေႃႇၵွင်းမူး ၸလႈ ပၢင်း[ၽြေး]ၸဝ်ႈႁူင်းတေႃႇ

(ၵ) လွင်ႈလၢင်ႇႁူင်းတေႃႇၵွင်းမူးၶဵ့ ၸၢႆးမ်ၶဵ့ ဝၼ်းထိ 17.4.03၊ လိူၼ်ႁႃႈလွင်ႈၼမ်ႈၶိုင်ႈ၊ လႆႈဝႃႈ ပီႊမႂ်ႇဝၼ်းၶိုင်ႈၶၼ်ႈ သင်ႇၶႃႉၸဝ်ႈ ႁူင်းလွႆႈသေႃးတီၵွင်း ၵွၼ်ၵၼ်ၼတ်းၵႅ ၼႆႉ ၵိၼ်း ၵိတ်းပိၼ်ၵႃႇယရူႇသူလ်ႉ ၵွမ်ႇလွမ်ႈၽွမ်ႉ ၵၼ် တိၵ်းၶမ်ႉတီႈ ၶမ်ႉမေႃႇၶိုဝ်းဝၢင်းႁူင်း ၵမ်ႇၶၼ်ႈၵေႃႈ ၶမ်ႉမေႃႇသၢႆး ၸိူဝ်းၶဵ့ ၵွၼ် ၵၼ်ပိၼ်ယိုတ်ႈပိၼ်သႂ်မႃး ၵွၼ်ၽိဝ်ႈပတ်း လၢင်ႇႁူင်းတေႃႇၵွင်းမူး တွၼ်ႈၵၢင်ၶိုဝ်။ (တွၼ်ႈၵၢင်ဝၼ်းၵေႃႈ သွၼ်းၶမ်ႇၶႄင်ႇၵဝ်ႇ)

(ၶ) ထိုင်မႃး လိူၼ်ႁႃႈလွင်ႈ 2 ၼမ်ႈ၊ ဝႆးသွမ်း ၶိုဝ်ယဝ်ႉ ၸဝ်ႈမထေႃႇၵူၼ်းႁူင်း ၸင်ႇတၵ်း မွၵ်ႇၵိုဝ်ႈၸဝ်ႈ[သြ]ႇသိုင်းမူႇၼဝ် သေႃႇၵွင်ႉၵျၸဝ်ႈ သၢင်ႇၸဝ်ႈၸၢင်းၼဝ် ပႃးၵၢဝ်တၢၵ်ႉၽႆ မၼ်းသေ မႃးပိုဝ်ႉတၢင်းမၢၼ်ႇတၢပ်ႈႁူင်းသွၼ်း ၵဝ်းၶၼ်ႈ ၸဝ်ႈ[သြ]ႇသိုင်းမူႇၼဝ်ၵေႃႈ ၸင်ႇ တေႃႇၵွင်ႉၵျၵၼ်မႃး တုမ်တီႈႁူင်းသွၼ်းမၢၼ်ႇ တၢပ်ႈဝႆႉထူႇ။ ပေႃးဝႃႈ မႃးသုမ်ႇ ယဝ်ႉၵေႃႈ ၸဝ်ႈမထေႃႇၵူၼ်းႁူင်း ၸင်ႇတၵ်း ၵွၼ်ၵၢဝ် လုၵ်ႈၶွင်ႈတၸပႃးတပၢၼ်း ရၵျၢၼ်းသင်ႇၶႃႉ ၸဝ်ႈတၢင်းလႂ် ၵၢဝ်တၢၵ်ႉတၢင်ႇမူႇႁူႈပႃးသေ (1)ၸဝ်ႈမထေႃႇၵူၼ်းႁူင်းဝႃႈ ၵွၼ်ၵၼ်ၼုပ်ႉ ဝႃႈ ဗုၻ်ႏပူႇၸေမိ ၶမ္မံပူႇၸေမိ သံဃံပူႇၸေမိ ၶဵ့သေ ၵိတ်းၵူတ်ႈၵၼ်ႇတေႃး ၵေႃးၵႃႇသ ၽေႃႇတႆး ၵွၼ်တၢင်း။

(2) ၸဝ်ႈမထေႃႇၵူၼ်းႁူင်း ၵဝ်ႇလူႇပၢၼ်ႇ ၵျူး ယွၼ်းၽေႃႇၵၢပ်ႉတ်ႈ ၵႃႇယ ဝသီ မၶဵ့ ၼေယဝ်ႉ ယွၼ်းပၢင်း[ၽြေး]ႁူၼ်ႇၵၢင်ၸဝ်ႈ ႁူမ်ႈမိူဝ်း တၢင်ႇတေ တီႈၵၢၼ်ႇႁူင်းတီႈႁူင်းၵဝ်ႇ တီႈၶိုဝ်းဝတ်ႉဝႃးႁူင်းတေႃႇ ၵၼ်မိူဝ်ႈ ၶႂ်ႈ ၵွၵ်ႇႁူင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇလူင် ၶဵ့ယဝ်ႉ။

(3) ၵွၼ်ၵၼ်ၵိတ်းၵူတ်ႈ ၵၼ်ႇတေႃး လူပ်း လင်သေ ၸဝ်ႈၸၵျၢၼ်းသင်ႇၶႃႉၼဝ် ၵွၼ် ပၢင်းႁူၼ်ႇၵၢင်း[ၽြေး]ပိၼ်ၸဝ်ႈ ႁူမ်ႈၼဝ်ႈႁူင်း တေႃႇၵူႇထၢၼ်ႈပေႃး ပိၼ်ယိုတ်းပိၼ်သႂ် ၵူႇ ယဝ်ႉ။

တီႈတွၼ်း– မိူဝ်ႈပႆႇၽိတ်ႈပၢင်းႁူၼ်ႇၵၢင်း[ၽြေး] ၶဵ့ ၸိူဝ်းၸဝ်ႈၼွႆႈလူႇၶမ်ႉၵွမ် မႃးတွမ်ဝႆႉ တီႈ ၶိုဝ်ႈႁူင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ လွၵ်းလႆးပၢင်းႁူၼ်ႇၵၢင်း [ၽြေး]ပိၼ်ၸဝ်ႈၵဝ်း ႁူမ်ႈၼဝ်ႈ တီႈၵၢၼ်ႇႁူင်းတီႈ

ႁူင်းတေႃႇၶၼ်ႈၶဵ့ၵေႃႈ မိူၼ်ၶဝ်ႈ ပွၵ်ႈၵမ်း ၵွၼ်တၢင်းမိူဝ်ႈပၢင်းမႃးၶၼ်ႈၶဝ်ႈၵဝ်ႇ။ (ၵွၼ်း ၵႃႈ တီႈၶဵ့ မိူဝ်ႈၵဝ်းပႆႇလႆႈၵွၼ်ၵၼ် ယွၼ်း ပၢင်းႁူၼ်ႇၵၢင်း[ၽြေး]ပိၼ်ၸဝ်ႈၶၼ်ႈ ၸိူဝ်း ၵၼ်ၸဝ်ႈၸၢင်းၽၼ်ႇတေႃႇၼဝ်ၸဝ်ႈ ႁွင်ႉၵၢဝ် ၸဝ်ႈၸၢင်းသီႇႁႃႈႁူၵ်းပႃး ၸမႃးပတ်းပူႇလူ တူလ်ႉလီလီသေ တီႈလူဝ်ႇလႂ်ႈၵေႃႈ လႂ်ႈ ပိတ်ႈ၊ တီႈလူဝ်ႇၸမႃးၵေႃႈၸမႃး၊ တီႈလူဝ်ႇထိုင်ႈ ၵေႃႈထိုင်ႈ။ ၵိတ်းၶၼ်ႈသေ ၵၢင်ႈမိူင်ႈဝႆႉႁူႈမိဝ်း မိဝ်း။ ၵမ်ႉပလႃႇၵွၼ်ႇ တႃႇ[ၽြေး]ပိၼ်ၸဝ်ႈ တင်ႈၸတ ၵေႃႈ တေလႆႈလႃးဝႆႉသေႃးလုမ်ႉ)။

(ၸ) ပေႃးဝႃႈပၢင်း[ၽြေး]ယဝ်ႉတူဝ်ႈၵေႃႈ ၵၼ် ၸဝ်ႈၸၢင်းၸဝ်ႈသၢင်ႇၼဝ် ယိုင်းၵၢၼ်း တႃႇ လူႇ[ၽြေး] ၸလႈ ၵၼ်ႁူမ်ႈၵၼ်လွင်းဝႆႉၶမ်ႉႁူမ် ၸိူဝ်းၶဵ့ ၵဝ်ထွၵ်ႉသႂ်ႉၶိုဝ်းပိုင်း(ၵဝ်ၶမ်ႉ ၸိတ်ႈၼုၼ်းလေႃး)သေ ၵဝ်ၼုဝ်ႈမွၵ်ႇမႂ်ႇ သပေ (ၵမ်ႇၶၼ်ႈ)မွၵ်ႇၵမ်ႇၵေႃႇ လုပ်ႈၽိတ်း သၢင်း ထူး[ၽြေး] တီႈၶိုဝ်ႈႁူင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ၊ တီႈၶိုဝ်းႁူင်း [တြႃး]ပိတၵတ်ႈ၊ တီႈၵွင်းမူးသွင်သူႇ ၸလႈ သၢင်းထူးၸဝ်ႈ ၶိုဝ်းႁူင်းတေႃႇ ၸိူဝ်းၶဵ့ယဝ်ႉ။

6

လွင်ႈပူႇသေႃႇၵၼ်ႇတေႃး သၢမ်တီႈ သီႇတၢင်း

(ၵ) ဝႆးသေၽိတ်းၶမ်ႉႁူမ်ယဝ်ႉ ၼၢဝ်းယၢမ်း ၵၢင်ၶိုဝ် မွၵ်ႇ 9 မူင်းၶဵ့ ၸဝ်ႈၸၵျၢၼ်း သင်ႇ ၶႃႉတၢင်းႁူင်း လူဝ်ႇၵဝ်ပႃးတၢၵ်ႉၽႆမၼ်းၵူႇ သူးႁူင်းတေႃႇသေ ၸဝ်ႈမထေႃႇၵူၼ်းႁူင်း ၵွၼ်ႁူဝ်လူဝ်ႇလၢင်း လုၵ်ႈၶွင်ႈတၸပႃးတ ပၢၼ်းတၢင်းလႂ် ယွၼ်းၽေႃႇ ၵႃႇယ ဝသီ မ ၶေး တမ်ႈတီႈရတၼၼ်ႉမျတ်ႈၸဝ်ႈသၢမ်ပႃး ၶိုဝ်းႁူင်း[ၽြေး]။

(ၶ) ပေႃးဝႃႈ ၵၼ်ႇတေႃးၶိုဝ်းႁူင်းတေႃႇယဝ်ႉ ၵေႃႈ သင်ႇၶႃႉၸဝ်ႈတၢင်းလႂ် ၸင်ႇၵွၼ်မႃး သူး တၢင်းၵွင်းမူး ယူႇၵူႇပေႃးၸွပ်ႈသေ ၸဝ်ႈ မထေႃႇၵူၼ်းႁူင်း ၵွၼ်ၵၼ်ႇတေႃးၶဵ့ ၵဝ်ႇ။

(ၸ) ႁူင်းတေႃႇ ၸလႈ ၵွင်းမူးပေႃး သွင်တီႈၶဵ့ ယဝ်ႉသေ ၸဝ်ႈမထေႃႇၵူၼ်းႁူင်း ၸင်ႇတၵ်း ၵွၼ်ၵဝ် လုၵ်ႈၶွင်ႈပွင်ႈပႆတၢင်းလႂ် ပူႇသေႃႇ ၵၼ်ႇတေႃးထိုင်ႈ တီႈၶိုဝ်ႈႁူင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇ။

(ၼ) ဝႆးသေ ၸဝ်ႈမထေႃႇၵူၼ်းႁူင်း ၵွၼ် ၵဝ်လုၵ်ႈၶွင်ႈပွင်ႈပႆ သင်ႇၶႃႉၸဝ်ႈတၢင်းလႂ် ၵၼ်ႇတေႃးသၢမ်တီႈယဝ်ႉၶဵ့ ၵႃႈတီႈၶိုဝ်ႈႁူင်း သၢင်ႇဝၢင်ႇၶၼ်ႈၶဝ်ႈၵဝ်ႇ၊ ၸဝ်ႈၸၢင်း ၸူမိူဝ်း ၸင်ႇတေမိုဝ်းတၢင်းမိူဝ်းသိပ်းၶိၼ်ႉ ယုၵ်ႉတၢင်ႇတူႈ သီႇမွမ်ႈၶွမ်ႁူပ်ႉ ၽိတ်ႈပၢင်း ၵဝ်ၸဝ်ႈမထေႃႇ ၵူၼ်းႁူင်း ႁူမ်ႈၶၢင်ႈၶိူဝ်ႈၵူႇၼမ်ႈ ၸဝ်ႈၸၢင်း လူင် ၸင်ႇၵွၼ် ၸဝ်ႈသၢင်ႇ၊ ၸဝ်ႈၸၢင်းၼဝ် ၼုပ်ႉၵွမ်းၶၼ်မ်းၶူး ပူႇသေႃႇၵၼ်ႇ တေႃးၸဝ်ႈ မထေႃႇၵူၼ်းႁူင်း။

(ၾ) ဝႆးၵၼ်ႇတေႃး ၸဝ်ႈမထေႃႇၵူၼ်းႁူင်း ယဝ်ႉ ၸဝ်ႈၸၢင်းလူင် ၸင်ႇၵွၼ်ၸဝ်ႈသၢင်ႇ၊ ၸဝ်ႈၸၢင်းၼဝ် ယွၼ်းထွမ်ႇၵူမ်းသၢင်ႇသွၼ် (ၵူမ်းၵသိုင်းၵမျႃႉ–[ဩ]ၸါဒ) ၵႃႈတီႈ ၸဝ်ႈမ ထေႃႇၵူၼ်းႁူင်း။ ပေႃးဝႃႈ ၸဝ်ႈမထေႃႇၵူၼ်း ႁူင်း သိုင်းမူႇၵူႇယဝ်ႉၵေႃႈ ၸဝ်ႈၸၢင်းၸဝ်ႈ

သၢင်ႇၶဝ်ၵႂၢၼ် ၵၼ်ႇတေႃး ၸဝ်ႈမထေႇ,ၵူၼ်း ၵျွင်း သေယဝ်ႉၵူႈ။

7

လွင်ႈၵူႉသွၼ်းၶမ်ႇၶိူဝ်းဝၢၼ်ႈ

(ၵ) လွင်ႈၵူႉသွၼ်းၶမ်ႇ ၶိူဝ်းဝၢၼ်ႈၶဝ်ႈ ပေႃး တၵႃႉၶဝ်ၽိတ်ႈပၢင်းၵူႉ ၸင်ႇၵူႉၶင်ႇၵဝ်ႇ။

လွင်ႈတၵႃႉၶဝ် မၼ်းၽိတ်ႈပၢင်း ၵူႉသွၼ်း ၶမ်ႇၽြေးၶိူဝ်းဝၢၼ်ႈ(သီႇ,ႁူဝ်ၵႃးသွမ်း) ၶိူင်ႈ ဝၢၼ်းၶဝ်ႈ ၶိူင်ႈပိုးပၢင်းၵူႉ ၶိူင်ႈပွၵ်ႈႁူၺ်း။ ပၢင်းၵူႉသွၼ်းၶမ်ႇၽြေး ၵၢၼ်ဝႃႈၶဝ်ႈ လွင်ႈမၼ်း ပၢင်းၸတ ၽွင်းပွႆးသၢင်းၵျၢၼ်, ပိၼ်ဝၼ်းလွႆ ၵၢၼ်ဝႃႈၶၼ်ႇ ၵဝ်တၵႃႉ,တၼ်းဝႃႈယဝ်ႉ၊ လႄႈတၵႃႉၶဝ် မၼ်းပၢင်းၶဝ်ႈ မၼ်းပၢင်းႁူမ်ႈလီဝ် ၵမ်,ၸွႆႈၶင်ႇၵဝ်ႇ။ မၢင်ပိုးၵေႃႈ ပၢင်းသေး ႁူႈဝၢၼ်ႈ၊ မၢင်ပိုးၵေႃႈ ၵမ်,သေးၶိတ်းၶဝ် ၵမ်ႈတၵႃႉၶဝ် ပိၼ်လႆႈယဝ်ႉ။

(ၶ) မၢင်တီႈ မၢင်ဝၢၼ်ႈၵေႃႈ ပၢင်းၵူႉ,သုင်း သွမ်း ၶပ်ႉတၢင်း လူ၊ မၢင်တီႈမၢင်ဝၢၼ်ႈၶဝ်ၵေႃႈ ပၢင်းၵူႉ,သွၼ်းၶမ်ႇ လူ,ၵၢပ်ႈ ယမၵလိၵ (ၶမ်ႇဝၢၼ်) ၶိတ်းၶဝ် ၵမ်ႈတၵႃႉၶဝ် ပွင်ပိၼ် လႆႈ။ မိူၼ်ၶင်, မိူဝ်ႈၶဝ် ၸိုင်းၽၢႆးၶဝ်ပၢင်း ၶဝ်ၵေႃႈ ၵူႉ,ၸိုင်းၽၢႆး၊ ၸိုင်းၽၢႆးၶဝ်ၸတ ၵွပ်ႈဝႃႈ ၶၢမ်ႇၵႆၵျွင်းၸလ ႈလႆႈၵူႉ, ၶၢၼ်းမိုၼ်း။ ၵၢင်ၶမ်ႈ ပိၼ်ပွႆးတြႃး ၸဝ်ႈၶဝ်ၶွၼ်း၊ ၵၢင်ၶဝ်ၵေႃႈ ပိၼ် ပွႆးတြႃး မိတ်ႉတႃႉတြႃး။

(င) 1. မိူဝ်ႈတၵႃႉၶဝ် ၽိတ်ႈပၢင်းၸဝ်ႈသၢင်ႇ, ၶျ, ၵူ,သွၼ်းၶမ်ႇၽြေးၶ ၼႆ ယႆ,သေပိူၼ်ႈ ၵေႃႈ မၼ်းၸဝ်ႈၵႂၢၼ်,ႁူဝ် သၢင်ႇ,ၶျ,ၵိူၵ်, လူၺ်ႈ တၵႃႉမိူင်းၶၢၼ်းယိုင်းၸႃးသေ လူ,ၵူႉ။ ပေႃးဝႃႈ ၸဝ်ႈၸၢင်းလူင် ၵႂၢၼ်ၵူႉ,ၶဝ်ၵေႃႈ ၸဝ်ႈၸၢင်း လူင် ၵႂၢၼ်လူ,။

(င)2. ပေႃးလူ,ယဝ်ႉယဝ်ႉၶဝ် ၸတ,ၵဝ် ၸဝ်ႈၸၢင်းၶဝ်ၵူႉ,သွၼ်းၵႂၢၼ်တင်း။ ၸတ, ၵဝ်ၸဝ်ႈၸၢင်းလူင် လူင်းမၼ်းႁႃႈပႃး ၶိူင်ႈ ၵမ်း ၵူႉ,သွၼ်းႁႃႈပႃး၊ တေႃႉထိုင်ႁၢင် ၸဝ်ႈ သၢင်ႇ,ၵႂၢၼ်, တေႃႉပေႃးမူတ်းယဝ်ႉ။

(င) 3. မိူင်းၶၢၼ်းဝေ,ယႃႉ,ဝၸွႆႈၸႃႉ ၶဝ်ႈသွၼ်း ပေႃးဝႃႈ မိူင်းၶၢၼ်းၶဝ်သွၼ်းယဝ်ႉၶဝ်ၵေႃႈ လူပ်း လိၼ်း ၸဝ်ႈၸၢင်းၶဝ် သၢမ်တူၼ် သီႇ,ပႃး ၸင်ႇ, သွၼ်းၶမ်ႇႁူမ်လႅၢႆလႅၢႆ လူပ်းလင် ယဝ်ႉသေ ၵၼ်ႇ,တေႃးလူပ်းလင်။

(င) 4. ပေႃးဝႃႈ သွၼ်းၶမ်ႇယဝ်ႉမူတ်းယဝ်ႉ ၶဝ်ၵေႃႈ လိဝ်ႈၵမ်းၵႂၢၼ်,ၶိူင်ႈသေ မိူင်းၵျွင်း ၸင်ႇ,ယိပ်းၵဝ်ပၢၼ်ႇမွၵ်ႇ,သေ ပၢင်းၸဝ်ႈၶဝ် ၵျွ,မၼ်းတီႈၵျွင်းမိုၼ်း ၶိတ်းၶဝ်ႁူႈဝၢၼ်ႈယဝ်ႉ။

မုၼ်ၸၢင်းၸဝ်ႈၸီၼ်,ၶ

— — — — — — — — — — — — — —

8

လိၵ်ႈ(ႁၢမ်း)ၸဝ်ႈၵျၢၼ်းသၢင်,ၶျ

လူ,တၢၼ်းၶမ်ႇ

သွၼ်းၽြေးသၢင်းၵျၢၼ်

သႃးထူႉ သႃးထူႉၸဝ်ႈ သႃးထူႉ ၵၼ်ႇ, တေႃးတီႈၶျ ဗုၻ္ဓ ဗုၻ္ဓ၊ ဓမ္မာ ဓမ္မ၊ သံဃာ သံဃ တၢင်းၵႃႈၽြေးတြႃးသၢင်,ၶျ, ရတၼၶေ, တေႃႉၵိဝ်ႈမျၢတ်ႈသၢမ်ပႃး ဝ်ႉၸွႆႈမျၢတ်ႈၵႃး တွၼ်းတၢင်, ၶိူဝ်ၶျၢင်,သီႇ,ၵၼ်မိူင်းၸိုင်ႈ ႁႃ ၵၢၼ်ၶိူင်းမိူင်း ၵင်,ၸဝ်ႈမုၼ်ၸဝ်ႈၵမ်,လႆႈ လွႆငၢမ်, မီးၵၢမ်,မုၼ်လီမိူင်းၵျူး ၵထူးဝိသေသ ၵၶမ်း ၶဝ်ႈပိၼ်တီႈပိုင်ႈ တၼ်းၵိုင် ၵိတ်ႉ သၢမိ ၵမ်,မီးၽေႈပူင်လူင်လိမ်း ၶုၵ်းလႆႈမႆႈ ၸွႆထူပ်း ၵင်,ၵၼ်းမုၼ်ၸဝ်ႈ ပၼ်လီပၼ်ပိၼ် ပၼ်ၵတ်းယီၼ်ၶျမ်းသႃႉ, တီႈလူ,ၶေႃတ်ႈ သတ်းတဝႃႉ, ပျမ်,မႃႉၽီသၢင်သတ်းၵူၼ်း တင်းလႅၢ ပိူဝ်ႈမီးၶင်,ၶဝ် ၸွမ်းလူၺ်ႈၶိတ်ႉ ၸိၼ်, လၸိၼ်, ၵုတယႃႉ,သီ,သိပ်းသွင် လိူၼ် မိူၼ်ၵၼ်ႁူႈမိင်, ၵိင်,မၢၼ်,ၶျေႃ,မၢၼ်, ဝသ်ႉသၼ်, ပၼ်,ပုတ်ႈသုတ်ႈလႅၢႆႈ ၶႂႃႉထွၵ်, ပျွင်းၸလး ၸင်,တေပၼ်,ၶွပ်ႈ သူ,ႁွတ်ႈထိုင် မႃး ၶုပ်,ၽႃႉပိုးၸိူၼ်းလိူၼ်ၶဝ်ႈ ၶဝ်ႈပိၼ်တၶူး လလိူၼ်ႁႃႈ ၵၶျ,မႁႃႉ,သၢင်းၵျၢၼ်, မိင်, သွၼ်းၶမ်ႇသွၼ်းၶွင် ၶျႈတၸပးတေႃႉၶဝ် ၵႂၢၼ်ၵၼ်မိူင်ပွင် ၶုတ်းၶမ်ႇမေႃႉ,သႂႃး လၢင်း ၶမ်ႇမေႃႉ,ၶိူဝ်းဝၢင်းၵျွင်း ၸူႉသွင်းၵၼ်ၸၵ်း တွၵ်,သၢၼ်ၽေ ၵျ,ၸမၢတ်ႈ ၸတ,တင်ႈၵႅႆ, ၶေး မုင်းလိၵ်းသွတ်ႈပျူးႁူမ်ႈလုင်, သၢမ်ၽုင်, သီ,ၸႂႃး ပႅႆထီး မီးတင်းမၢၵ်,ၽုၼ်းတႆႈလိူင်း ၶိူဝ်း ၸိုင်းၵင်ႈၵႃႉ, ၽေႁျ,ၸမၢတ်ႈယၼ်,ၵင်ႈ မုင်း ၶိူဝ်- ၵျွင်းသွၼ်းႁၢင်းလိၼ်း ၶၵေႃးတၢင်, ၶိူဝ်- မွႆႉလွၼ်းသိူဝ်ႈၽိင်, တီႈမိင်,တမ်းပုင်း ၶမ်ႇ ၵွၵ်းၵၢင်, မႃႉ,လႃႉ,ၽေႃင်, သိူဝ်,သၢတ်, ပတ်းပူလူမေး ၶေႃ,ႁူၺ်ႈၶေႃ,ၵႂႆႈ မတ်ႉၸွႆႈ ၸပ်းသဝ် မွၵ်,မွႆႉ သပေ,ယဝ်ႉၸွတ်,တူဝ်ႈ သေ ၶျႃ,လီငၢမ်း ၸင်, တၵ်းၵႂမ်,လွမ်ႈၽွမ်ႉၵၼ်ၵူႉ, မိူဝ်း ၽိတ်ႈပၢၼ်, ပၢင်းၵဝ်ႁူၼ်,ႁၢင်ၸသၢင်း ထူး ၽြေးပိၼ်ၸဝ်ႈ တီႈၶိူဝ်းၵျွင်းတေႃႉ, လႆႈ မိူဝ်းၶင်ႈငွမ်ၸေႃ, သိူဝ်ႈၽႂ်တၼ်းမၼ်း ပေႃး ဝႃႈ တူဝ်ႈတၼ်းယဝ်ႉ တင်းမူတ်းတင်းသိင်ႈ မီး တင်းမိူင်ႈႁူတ်ႈ မိူင်ႈၶျေႃ, တၵၵ်ႈတၢင်,မႃႉ, ၽေႃ, မိူဝ်းသိပ်းၶိဝ်ႉ ယုၵ်ႉတၢင်,သီႈမွမ်းၸွမ်ႁူဝ် ၵွမ်းတူဝ်ႁူဝ်,သေ, ယွၼ်းၽိတ်းပၢၼ်,ပၢင်း ၵဝ်ႁူၼ်,ႁၢင်းသၢင်းထူး ၽြေးပိၼ်ၸဝ်ႈမၼ်း တင်ႈၸတ,ၸတးသဝ် တီႈၶိူဝ်းၵျွင်းသွၼ်း သိူဝ်ႈတိူင်းၶိင်းၶဝ်ႈ လႆႈၽိတ်းလႆႈပၢင်းမၼ်း တင်ႈၸတ, သေ,ၶျ,သပ်ႉပႅႆ လီငၢမ်းယဝ်ႉဝႃႈၶဝ် တီႈၶျႈၵေႃးၸဝ်ႈ။

ၶဝ်ၵေႃႈႁွတ်ႈသူ,ထိုင်မၼ်း မိူဝ်ႈတၼ်းဝၼ်း ၶဝ်ႈ ၽႃႉသႂ်မိူင်းၸၢင်, ၽႃႉပၢင်,မိူင်းလိူင်း ဝႃး ၵဝ်သွမ်းၶဝ်ယဝ်ႉတူဝ်ႈသေ,ၶျ, ၶျႈတၸပး တေႃႉၶဝ် ၸဝ်ႈၵျႃၼ်းသၢင်,ၶျ, တင်းၵၢၼ်, တင်းၵျွင်း ၸင်,တၵ်းၵႂမ်,လွမ်ႈၽွမ်ႉၵၼ် ပႃး ၵဝ်ပုင်းလိၵ်း ၸွႆးၵေႃ, ၵူႉ,တိၵ်းၶမ်ႇမေႃ,သႂႃး ၶမ်ႇမေႃ,ၶိူဝ်းဝၢင်းၵျွင်း ႁၢပ်,ႁွင်းၽိဝ်မႃး ၶျူးဝ်ႉ ၶိူဝ်မိင်, ပုင်းၶမ်ႇတမ်းတၢင်, ၸင်,ၶဝ်ႈလႆႈမႃး ၸုသုမ်တုမ်ၵၼ် မီးၸိမ်မိူင်ႈႁူတ်ႈမိူင်ႈၶျေႃ, ပၢၼ်းပွၵ်ႉပွၵ်ႉမွၵ်,ယႃႈ တၵၵ်ႈပႆႉမႃႉ, ၽေႃ,မိူဝ်း သိပ်းၶိဝ်ႉယုၵ်ႉတၢင်, သီႈမွမ်းၸွမ်ႁူဝ် ၵွမ်း တူဝ်ႁူဝ်,သေ, ယွၼ်းသိၶိူဝ်းပူ,သေႃ,ၵၼ်, တေႃး ၽြေး တြႃး သၢင်,ၶျ, ရၶေ,တေႃႉ,ၸဝ်ႈ သၢမ်ပႃး တၵ်းမၼ်းယွၼ်းပူတ်း ယွၼ်းပႅႆ, ယွၼ်းသႆ, ယွၼ်းလွႆး ယွၼ်းသုၵ်ႈ ယွၼ်းသီ ယွၼ်းၵဝ် ရသူလ်,ၵၵျူဝ်းတၢင်းလီ ၵင်, ၸဝ်ႈမုၼ်ၸဝ်ႈ ၸွမ်း ႁူမ်,ၸွမ်းငမ်းသေၵမ်း၊ ၸွႆႈလႆႈသုၶလီပိၼ် ၵတ်းယီၼ်ၶျမ်းသႃႉ, မိင်,

ၶႃႉမိူဝ်ႈလီဝ်ၶေႃႈ ၵၠၼ်ႈလိၼ်ႈမႃးယွၼ်းလူႉၵၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၼ်း ယေ,ၶျၢၼ်းၶမ်ႇၵတ်းၶမ်ႇထွင် ၵူမ်ႈပႃးၶမ်ႇၵွမ် ၼလႆႈ ၵႂႆႈၵၢၼ်မိုင်ပွင် ၵၠၼ်ႈပေႃး လိၼ်ႈယွၼ်းလူႉၵၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၼ်း ယွၼ်းလိၼ်ႈ သွၼ်းၶမ်ႇ သွၼ်းၶၼ်း ၶႂ်းၵူဝ်ႈၵၢၵျူဝ်, ၵၢၵျူး မိူဝ်ႈၵၢၼ် မၵျႃႉသၢင်းၵျၢၼ်,သီ,မိူဝ့်ၵျႃႈ ဝၼ်း တေႃႉပေႃး လိၼ်ႈသွၼ်းလိၼ်ႈလူႉၶမ်ႇၵွမ် ထိုင်တီႈယွတ်ႈ ၵွတ်ႈတီႈၵွမ် ယဝ့်တူဝ်ႈသေ, ၶျႃႉလီငၢမ်း ၵမ်းၶေႃႈ ၵၢၶဝ်သံသ မၵျပ့်ၽလေၵူႉ သူလ်, ၵၢၵျူဝ်းတၢင်းလီမၶၼ်း ၵၠၼ်ႈၵွမ်းသူင်, ၵၠၼ်ႈပူင်ပၶၼ်ၽွၼ်းလီ လေႃးၵီ,လေႃးၵူၵ်ႈတျႃႉ ၵၠၼ်ႈလိၼ်ႈၶျမ်းသႃႉ,တူဝ်ၵွႆသွင်ပႃး လူဝ်,လႃးၵၠၼ်ႈ လိၼ်ႈၶျမ်းသႃႉ,သၢမ်ပိူင် ၶျမ်းသႃႉ,ၽီ၊ ၶျမ်းသႃႉ, ၵူၶၼ်း၊ ၶျမ်းသႃႉ,ၵျၢၶ်ႇပေႃးတေႃႉ,တူၵ်ႈ သိူၵ်ႈ ၵွတ်ႈမိူင်းသိူင် မိူင်းၶမ်း မိူင်းမၢၵ်ႈၽူဝ်,ၶိပ့် ပၢၶ်, ၵမၢၶ်,ၶၢၶ်ပီၶ် ယႃႉ,ၵျၢင့် ယႃႉ,ၵျၢတ်ႈ ယႃႉ,ၵၢတ်ႈ ယႃႉ,ၵၢင်းသေၵမ်း တီႈၶႃႈၵောႈ ၵဝ်ႈ။

သႃႉထူႉ... သႃႉထူႉ... သႃႉထူႉ...

9

ယွၼ်းပၢင်းၾျႃးၶဝ်ႈၵျႃင်းၶိုၶ်း

မိူဝ်ႈသွၼ်းၶမ်ႇယဝ့်

သႃႉထူႉ သႃႉထူႉ သႃႉထူႉ ၵၶ်,တေႃး ၵၶ်,တေႃး ၾျႃးတျႃးသင်,ၶႃႉ ၵတၶေႃႉ,တေႃႉ ၵဝ်ႈသၢမ်ပႃး ဝ့်ၵၠၼ်ႈမျၢတ်ႈၵႃးတွၼ်းတၢင်, ၶူဝ်ၸၢင်,သီ,ၵၶ်မိူင်း ၵျႃႈၵၢၼ်တၵ်းၶိူင်း ၵင်,ၵဝ်ႈ ငဝ်းၵဝ်ႈ ၵမ်,လိၼ်ႈလွႆငၢမ်, မီးၵမ်, မုၶ်လီၶျိူးၵျူး ၵထူးဝီသေသ သၵၶမ်း ၶဝ်ႈပီၶ်တီႈပိုင်ႈတၶ်းၵိင် ၵမ်,မီး ၽေႃႈပူင် လူင်လိူမ်း ၵင်,ၵဝ်ႈမုၶ်ၵဝ်ႈ ၵွမ်းၵူမ်,ၵွမ်း ငမ်း ပေႃးတၢၼ်,သတ့်တမ်,လူင်,ၵွင်ႈ မွႆထီး ၵႃႉ,ၵင်ႈ ၵူမ်,ၵျၢင်ႈသၢမ်သိပ်းၵီတ်းၽူင်, ၵ လူင်းၵူင်,လူႉၶေႃတ်ႈ သတ်းတဝႃႉ ပျမ်,မႃႉ ၽီသၢင်သတ်းၵူၶ်းတင်းလႆ ပိူဝ်ႈမီးၶင်,ၶ် ပၶ်,ၶွပ်ႈၵွတ်ႈသူႉ,ထိုင်မႃး ၶိတ့်ၵိၶ်,လ ၵိၶ်,ၵၢတုယႃႉ,သီ, သိပ်းသွင်လူၶ် မိူၶ်ၵၶ် ၵူးၶိင်, ၵိင်,မၢၶ်, ၵျေ,မၢၶ်, ၵူတ်ႈသၢၶ်, ပၶ်,ပုတ်ႈ သုတ်ႈလႆႈၶႃႉထွၵ်,ပွင်ႈ ၼလႃး ၶူပ်, ၽႃႉပီးၵူၶ်းလူၶ်ၶေႃႈ ၶဝ်ႈပီၶ်လူၶ်ၵျႃႈ ၵူး ၽေႃ,ၵူးပႃး လူႉ,တၢၼ်းၵၢၶ်,ၽွႆၵျႃင်းမၶ်း ၼတ,ၵၢဝ် ၵိမ်မိူဝ်ႈသၢင်းၵျၢၶ်,ဝၶ်းၵျူဝ်, ဝၶ်းတူၵ်း ဝၶ်းၵျၢပ်ႈ သိုပ်,လၢမ်းတၢမ်းမႃး ၵမ်,လၢပ်ႈသေၽဝ်, တေႃႉ,ထိုင်ပီးၵဝ်,ပူၶ် ၸူႉ ပီးမွႆ,ထိုင်မႃး ၵွၶ်ၵၶ်ၶတ်းၵွႆၵျူဝ်း ၵႃး သွၼ်းၶမ်ႇ ၾျႃးတျႃးသင်,ၶႃႉ ၵတၶေႃႉ, တေႃႉ,ၵဝ်ႈသၢမ်ပႃး ၵွင်,မျၢင်,ထၢင်,သျူးယဝ့် ၵွတ်,တူဝ်ႈလီငၢမ်းၶေႃႈ ၵင်,တၵ်းၵွၶ်ၵၶ် မႃး ပႃးၵၶ်တဝ်ႈ တီႈၵျႃင်းသိူဝ်ႈတီင်းၵိင်းၶေႃႈ လိၼ်ႈမႃးယူႉ,တီႈၽွႆတၶ်းမၶ်း ပေႃးဝႃႈတူဝ်ႈ တၶ်းၶူင်ႈၵူတ်ႈၶူင်ႈၶျေႉ တၵုၵ့်ပႆႉမႃႉ ၽေႃ,မိုဝ်း သိပ်းၶိဝ့်ယုၵ့်တၢင်, သီႈမွမ်းၵွမ်းၵူဝ် ၵွမ်း တူဝ်ၵူဝ်,သေ, ယွၼ်းသီၶူဝ်းပူႉ,ၵေႃႉ,ၵၶ်, တေႃး ၾျႃးတျႃးသင်,ၶႃႉ ၵတၶေႃႉ,ၵိဝ်ႈမျၢတ်ႈ သၢမ်ပႃး ၵၠၼ်ႈလိၼ်ႈယွၼ်းၽိတ်ႈပၢၶ်, ပၢင်းၵၢဝ် ၵူၶ်,ၵျၢင်း သၢင်းထူး ၾျႃးပီၶ်ၵဝ်ႈ မိူဝ်ႈ တင်ႈတေ,ၼတးသဝ်း တီႈၶႂ်းၵၢၶ်,ၵွင်း ၵျႃင်း

ၵဝ်, တီႈၵိင်းမိင်,တၢင်,ၶျႃႈၵျႃင်းသၢင်,ဝၢင်, ၼလႆႈ တၢၼ်းၶႂ်းၵျႃင်းဝတ့်ၵျႃင်းဝႃး ၵျႃင်းတေႃႉ, ၾျႃးပီၶ်ၵဝ်ႈ သိူဝ်ႈတီင်းၵိင်းၶၶေႃႈ တၢၶ့် သိၶ်းမီးၵိမ် မွၵ်,မေႃႈၶမ်ႇ ၵမ့်ပလႃႉ ၽေႃႈ ၵွပ်း မွၶ်ၵူဝ် ၶွၶ်,ၵၠၼ်ႈ တုင်းပျူး တီႈၵျႃင်းတေႃႉ, ဝတ့်ဝႃႈ ၵၠၼ်ႈပီၶ်ၵၢသုင်းၵၢသွင်, တီ,ထွင်,ၵိုၵ်း ၵျႃင်း ၵၢၶ်ပီၶ်ၵႆ,ၶျႃႈတၶ်းသွင်း သိူဝ်ႈ တီင်းၵိင်းၶေႃႈ ၵၢၶ်ဝ့်ၵမ်,လိၼ်ႈ သိမ်းၵမ်,ပီၶ် ယွၼ်းယႃႉ ယွၼ်းၽိဝ်ႈ ၽိူဝ်ၶုတ်ႈထူထီ ၵၢၶ် လီၵၢၶ်ငၢမ်း ၵၠၼ်ႈလိၼ်ႈသိမ်းဝ့် ၵိမ်မွႆၵိမ်တွၵ်, ၵၢၶ်မီးၶူင်ႈၶိပ်ႈၶူင်ႈသွၵ်, ယွၼ်းယိပ်း ယွၼ်းတိုဝ်း ၵၢၶ်ယွၵ်းၵၢၶ်ယုင်, ၵၢၶ်ၵူင်ႈ လူႉလီဝ်ဝ့် ၽိဝ်ႈမိူဝ်ႈၽုၵ်ႈဝၶ်းၵူဝ်း ယွၼ်း ၵုတ်,ၽွၼ်း ၽဝ်ၽွၼ်း တွမ်မႆးပတ်းပူ လူႉ,ၼမႃး တီႈၶႂ်းၵျႃင်းတေႃႉ, လီၽူးလီမျေႃႉ, သၢင်းသၢင်း လၢင်းလၢင်း တီႈၶႂ်းဝၢင်းၵျႃင်း ၵွမ်တွမ်လိၼ်ႈ ယွၼ်း လိၼ်ႈသွၼ်းၶမ်ႇၵွမ် ယဝ့်ၵွတ်,တူဝ်ႈ သေ,ၶျူႉ,လီငၢမ်းၼလႆႈ ၵမ်းၶေႃႈ တေပွၵ်ႈဝႆ,သႆ, ၶိူၶ်းမိူဝ်းၵၢၶ်,ၽွႆၵျႃင်းမၶ်း ၶုၵ်းၵွႆလိၼ်ႈ မႆႈၵွႆ ထုပ်းမိူဝ်ႈသီ,မိူဝ့်ၵျႃႈဝၶ်း ၵၢၶ်ပူၶ့်မႃး လိၼ်ႈ သွၼ်းၶမ်ႇ ၵူၶ်,ၵျၢင်းသၢင်းထူး ၾျႃးပီၶ် ၵဝ်ႈ မိူဝ်ႈလီဝ်ၶေႃႈ ၵမ်,ၵူ,လိၼ်ႈၵျၶ်ပီၶ် ယူဝ် လိၼ်ႈၵုၵ်းသုင် မုင်ႈတိမ်, ယီတ်,မိၶ် ပီၶ်မိုဝ်း ၵမ်,လိၼ်ႈၵူမ်ႈၵူႉ,ၵွမ်းငွမ် မိူဝ်ႈလိၼ်ႈသွၼ်းၶမ်ႇ ၵွမ်ၵူဝ်းၶေႃႈ ယူဝ်လိၼ်ႈၶၢမ်ႈၵႃႈၶျႃႈ ၵႆၵႃႈတႃ ၶွၼ်း မိပ်,ၽေ လႃၶၢင်ႈ ၵမ်,ၵူ,လိၼ်ႈၵျၶ်ပီၶ် ၵူဝ်လိၼ်ႈၽိတ်း ၽိၵ်,ပိၵ်,ပိုင်ႈယႂၢင်းမႃး တင်း ၵႃႈသုပ်းၵွႆတူဝ်မိင်း ၵၢမ်,သၢမ်ပႃး ၵယၵမ်, သၢမ်ပိူင် သူၶ်ႈတိၶ်မဝ်,ၵၢင်ႈမွႆပႆတိၶ် မဝ်, ၵၢင်ႈယၢင်ႈ ယူဝ်လိၼ်ႈယိပ်,ယမ်ႈပမ်ႈငဝ်းၶၢမ်ႈ ၶျႃႈ ၵႆတႃ မိပ်,ၽေလႃၶၢင်ႈမိုၶ်ႈၵျႃင်း ၶွၼ်း ပႆၵျႃင်းသၶ်, ယိတ်,မိၶ်ပီၶ်မိုဝ်း ၵုၵ်းသုင် မုင်ႈတိမ်,ၶၶေႃႈ ၼလႆႈသင် ဝၵိ,ၵမ်,သီ,ပိူင် မီး သူပ်းမဝ်,ၵၢင်ႈလၢတ်ႈ မီးပၢၵ်,မဝ်,ၵၢင်ႈၶၢၶ် ယိဝ်လိၼ်ႈလၢတ်ႈသိင်ယွႆ,သွႆ, သိင်ၵိင်းတိင်းသိင် လိၵ့် ၶမ်ႇလႆးသိၶ် ၵိၶ်မေႃးမိင်ႈၶၶေႃႈ ၼလႆႈသင် မၶျႃႈၵမ်,သၢမ်ပိူင် တင်းၵႃႈသႆၵွႆ ၵိတ့်သႃႉ, ပျူႉ,ပတ်တ မိၵ့်သႃႉ,ၵျႃႉ,ၶ ၵၢၶ် လီမႆႈၵွႆၵၢဝ် သမ့်ၵမ်,မႆႈၵွႆ ၵၢၶ်ၵမ်,လီ မႆႈၵွႆ ယိဝ်သမ့်လိၼ်ႈမႆႈၵွႆၵႃႉ, တင်းၵႃႈတိမ်, သုင်ၵၢၵ်ႈသုၵ်ႈလေႃးပႃးလေ,ၵျေႉ လေ,ၵျႃႉ, ၵူဝ်လူမ်းၵျၢင်လူမ်း ယူဝ်လိၼ်ႈၽူင့်သွႆ, သိၶ်သွႆ, ၶမ်ၶွင်ႈ ၵူဝ်ပီၶ်ၵၢပိတ်ႈ မိုၶ်,ၵဝ်သိၶ်ၵွင်ႈ မိုၶ်,လွင်ႈသိၶ်တၢင်း ယင်းသမ့်ပီၶ်သေ ၼလႆႈသင် ၵမ်,ပီၶ်သေၼလႆႈသင် ယွၼ်း ၽေ, ယွၼ်းလူတ်း ယွၼ်းပုတ်း ယွၼ်းပႆ, ယွၼ်းသႆ, ယွၼ်းလႂ်း ယွၼ်းသုၵ်ႈ ယွၼ်းသီ ယွၼ်းၵၢဝ်ၵူႉသူလ်, ၵၢၵျူဝ်းတၢင်းလီ တီႈ ၵင်,ၵဝ်ႈမုၶ်ၵဝ်ႈ ၵွမ်းၵူမ်,ၵွမ်းငမ်း သေ ၵမ်းတီႈၶႃႈၵောႈၵဝ်ႈ.... ၵၠၼ်ႈလိၼ်ႈသုၵ့်ၶလီ ပီၶ် ၵတ်းယိၶ်ၶျမ်းသႃႉ, ၶျမ်းသႃႉ,ၽီ၊ ၶျမ်း သႃႉ,ၵူၶၼ်း၊ ၶျမ်းသႃႉ,ၵျၢၶ်ႇပေႃးတေႃႉ,တူၵ်ႈ သိူၵ်ႈၵွတ်ႈ မိူင်းသိူင် မိူင်းၶမ်း မိူင်းမၢၵ်ႈၽူဝ်, ၶိပ့်ပၢၶ်, ၵမၢၶ်, ၶၶ်ပီၶ် ယႃႉ,ၵျၢင့် ယႃႉ, ၵျၢတ်ႈ ယႃႉ,ၵၢတ်ႈ ယႃႉ,ၵၢင်း သေၵမ်းတီႈၶႃႈ ၵောႈၵဝ်ႈ။

သႃႉထူႉ .... သႃႉထူႉ... သႃႉထူႉ

ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျႃင်း

ဘဒ္ဒႏ္တ ဝဏ္ဏပညာ

တွၼ်ႈသိပ်းသွင်

လွင်ႈၶြႃးလိၵ်ႈ

1

လွင်ႈၶြႃးလိၵ်ႈ ၵိုၵ်းၵၢၼ်,ၵိုၵ်းၵျွင်း

(ၵ) လိၵ်ႈၵိုၵ်းၵၢၼ်,ၵိုၵ်းၵျွင်းၶဝ်ႈ ဝႆးသေ မူႉ ၼေႃႉၵၼ်,တေႃး သွၼ်းၶမ်ႉယဝ်ႉ ဝၼ်းၶိူင်ႈ ၼင်,ၶြႃး/ထွမ်,။ ပပ်ႉမူႉၶဝ်ႈ ပီၼ်ၼဝ်ႈမထေ, ဝႃႉလြထမ်,မ တင်း ၼဝ်ႈမထေ, ယသ်ႉသ ထမ်,မ ၵၢၼ်လွၼ်,ၵူႉ တီႈၵျွင်းလွႆလီၵ်းၶၼ်ႉ တီမ်ႈဝႆႉ။ တေႃႉမိူဝ်ႈလီဝ် (1364 ၶၼ်ႈ) မီးမႃး 250 ပီႊ လိူဝ်လိူဝ်ယဝ်ႉ။

(ၶ) ၼဝ်ႈမထေ,ဝႃႉလြထမ်,မ တင်း ၼဝ်ႈ ယသ်ႉသထမ်ဘမမိတ်ႉတႃႉၵိတ်းလူႉ တၼပး ပႃႈလင်ဝႆးလိၼ်း ႁူဝ်ႁိတ်းၽိတ်းပိူင်ႈ ၶိူင်ႈ ၵွၵ်,လွၵ်းၶၢင်, ထမ်,မဝိၶယေ သွင်ပိူင်သေ ၼလႈ ၼင်,တီမ်ႈတမ်းဝႆႉပၼ်ၶဝ်ယဝ်ႉ။ လွၵ်း လႆးၶြႃးလိၵ်ႈတူၵ်းၵၢၼ်,ၵိုၵ်းၵျွင်းၶဝ်ႈ ၵွၼ်း ၵၼ်ၶြႃးထွမ်,ငိၼ်းၵၢၼ် ၶိူင်ႈပီႊ ၶိူင်ႈပွၵ်ႈ မိူဝ်ႈတေၶြႃးၶၼ်ႉ ၶွင်ႉၵၢဝ် ၼဝ်ႈရႃၶၼ်း သင်,ၶႃႉၼဝ်ႈ တင်းၵၢၼ်, တင်းၵျွင်းမႃးတုမ် ၵၼ် ၵႃႈတီႈၶေႃႈၵျွင်းသၢင်,ဝၢင်,သေ ပေႃးဝႃႈ ၼုမ်,ယဝ်ႉၵေႃႈ ၵွၼ်ၵၼ် ၵၼ်,တေႃး ရတ ၶေႃႉမျၢတ်ႈၼဝ်ႈသၢမ်ပႃး။ ယဝ်ႉၵေႃႈ ၼဝ်ႈ ၼၢင်းၶူမိူဝ်း ၼင်,ၵွၼ်ၼဝ်ႈသၢင်, ၼဝ်ႈ ၼၢင်းၶဝ် ယွၼ်းထွမ်,လိၵ်ႈၵိုၵ်းၵၢၼ်ၵိုၵ်း ၵျွင်း ၵႃႈတီႈၼဝ်ႈမထေၵူၼ်းၵျွင်း။ ယဝ်ႉၵေႃႈ ၼဝ်ႈမထေ,ၵူၼ်းၵျွင်းႁဝ်း ၼတ,ငဝ်ႈ ၶမေႃး တသ်ႉသ သၢမ်ၵမ်း ၶြႃးၵူႉၵွၼ်တၢင်းယဝ်ႉ။

(င) ၼဝ်ႈမထေ,ၼတ,ၶြႃးယဝ်ႉၶၼ်ႉ ၼဝ်ႈ ၼၢင်းလူင် သမ်ႉၼိၼ်း သိပ်,ၶြႃးၵူႉ တေႃႉထိုင် ၼဝ်ႈသႆႉမိူဝ်း။ ပေႃးသုတ်းယဝ်ႉၵေႃႈ သႃႉထူႉ သႃႉထူႉၶဝ်သၢမ်ၵမ်းသေ ၵၼ်,တေႃးၼဝ်ႈမ ထေၵူၼ်းၵျွင်း။ ၶၢဝ်းယၢမ်းမၼ်း ၼတ,မွၵ်ႈ 1:00 မူင်း တေႃႉထိုင် 3:00 မူင်း ၼင်,ယဝ်ႉ ယဝ်ႉ။

2

လွင်ႈတီမ်ႈတြႃးလင်,ၵႃႉလူင်

ထိုင်းသင်,ၶႃႉၼဝ်ႈလွႆၵေႃးတီၼမ်ႉ ၶၼ်း ၶိူင်ႈပီႊ မီးဝႆႉသွင်ၼုပ်ႈ၊ ၼုပ်ႈလႆႈတီမ်ႈ ၼလႈ ၶျၵ်ႈၵမ်,လႆႈတီမ်ႈ။

(ၵ) တႃႉတေထုတ်,တီမ်ႈ လိၵ်ႈလင်,ၵႃႉလူင် ၽဵဝ်,တႆးၶဝ်ႈ ပေႃးဝႃႈ ၶြႃးလိၵ်ႈ ႁူပ်းၵၢၼ်, ႁူပ်းၵျွင်းယဝ်ႉ ၼင်,လႆႈတီမ်ႈၶင်ႇ,ၵဝ်,၊ ၼတ, ၵဝ်လိူၼ်ၶျႃႈလွင်ႈ တီမ်ႈၵူႉ တေႃႉထိုင် ၵွၵ်, ဝႃႉပုၼ်ႉယဝ်ႉ။ ပေႃးတေထုတ်,တီမ်ႈၵဝ်တြႃး လင်,ၵႃႉလူင် ယေႈမူႉယေႈတွႆးၶဝ် သမ်ႉမီးလွၵ်း လႆးမႃႇမီႈမၼ်း။ ၼွမ်းၶင်ႇ,ပႃႈတွႆႈၶဝ် ယဝ်ႉ။

1. ယွၼ်းတီႈၼဝ်ႈမထေၵူၼ်းၵျွင်း၊

2. သိပ်,ယွၼ်းၵႃႈတီႈသြ,ၶမေႃးၽွၼ်မၼ်း၊

(ၶ) ပေႃးဝႃႈ ယွၼ်းယဝ်ႉ သွင်တီႈသွင်တၢင်း ၵေႃႈ ၼင်,ပၢင်းၵဝ် မႃးၽူးၵႃႈတီႈၼဝ်ႈသြ, ၶမေႃးထိင်ႈၵမ်းၶိူင်ႈ။

(င) လုၵ်ႉတီႈၶေႃႈတူၵျွင်းၼဝ်ႈသြ,ႁဝ်း ၶၼ်ႉသေ ၶုပ်ႉသၢမ်ၵမ်းသေ ပၢင်းၵဝ်သြ, ၼဝ်ႈၵွၵ်,မႃး။ "ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်,ဝေႃးၶႃႈ ၼဝ်ႈသြ,ၼဝ်ႈ ၶႃႈတၼပးၼဝ်ႈ ၽိတ်ႈပၢင်း ၼဝ်ႈသြ,ၼဝ်ႈႁဝ်းၼတ,ပၼ် ၶမေႃးတြႃး လင်,ၵႃႉလူင် ႁူဝ်ၽိၼ်ၶႃႈ" ဝႃႈၶဝ်ယဝ်ႉ ၶုပ်ႉ သၢမ်ၵမ်း။ ၼိၼ်းဝႃႈ "ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်,တေႃး ၶႃႈ ၼဝ်ႈသြ,ၼဝ်ႈ ၶႃႈတၼပးၼဝ်ႈ ယွၼ်း ၵၼ်,တေႃးၶႃႈ" သေယဝ်ႉ ၶုပ်ႉသၢမ်ၵမ်း။ ယဝ်ႉ ၵေႃႈ လူဝ်,သိပ်,တီမ်ႈၵူႉ တေႃႉပေႃး သုတ်း တွႆးယဝ်ႉ။

လႆးယွၼ်းတီမ်ႈတြႃးလူင်ၶဝ်ႈ မိူၼ်ၵၼ်ၵူႈ ပႃး ၵမ်,လိူၵ်ႈၼဝ်ႈသၢင်,ၼဝ်ႈၼၢင်းၵွၼ်, ၵွၼ်,ယႂ်ႉယႂ်ႉ, လူဝ်,ႁိတ်းၶဝ် ယွၼ်းၵူႈပႃး ယဝ်ႉ။

3

လွင်ႈသွၼ် တီမ်ႈလင်,ၵႃႉလူင်

လွင်ႈသွၼ်တီမ်ႈလင်,ၵႃႉလူင်ၶဝ်ႈ ၶုပ်,ပီႊ မိူင်း ၼင်,ၼတ,ၶိူင်ႈပွၵ်ႈ။ ပၢင်သွၼ်ၶဝ်ႈ ၼိုဝ်ႈ ဝႃႈ "ပၢင်သွၼ်လင်,ၵႃႉ" ၶဝ်ယဝ်ႉ။ သွၼ် မိူဝ်ႈ ၽွင်းၶၼ်း ဝႃႉၶၼ်းသေသေ လွၵ်းလႆးပွင်ႁိတ်း ၼမ်း–

(ၵ) ၼဝ်ႈၵတ်ႉၽဵဝ်,လင်,ၵႃႉလူင် ၵမ်,ဝႃႈ၊ ပႃး လီၵ်ႉပႃးယႂ်, ၵမ်,ဝႃႈ ၼဝ်ႈလွႆပီၼ်လႆႈၵေႃႈ မၼ်းၼဝ်ႈၵွၼ်ႁူဝ် သွၼ်ၵူႉ။

(ၶ) ၵိူဝ်းၵၢၼ်မိၼ်ႈမႃး ႁိၼ်းၵဝ် ပၵ်းပိူင် လင်,ၵႃႉ လႆးၶြႃး လႆးၵၢပ်ႈ လႆႈပႃႇႁိူဝ်း ၶၼ်ႉၼတ, ၵမ်,ပႃးတၵႃႉၼဝ် ပီၼ်ၼဝ်ႈသၢင်, ၼဝ်ႈၼၢင်းၶဝ်လႆလႆ။

(င) ၶၢဝ်းသွၼ်ၶဝ်ႈ ၼတ,ၵဝ် ၵၢင်ဝၼ်း တေႃႉ ထိုင် 2 မူင်းၶိုင်ႈ ၵမ်,ၶၼ်ႉ 3 မူင်း ၼင်,တေ လိူဝ်ႈၶျူးယဝ်ႉ။

(ၼ) ၵွင်ႈၼတ,တင်ႈ ပၢင်သွၼ် ၼတ,ပီၼ် တီႈၶေႃႈၵျွင်းသၢင်,ဝၢင်,။

4

လွင်ႈပျႃႉထုတ်ႇတြႃးမူႉမ်ႇ

လွင်ႈပျႃႉထုတ်ႇတြႃးလင်ႇၵႃႇလူင်ၶႅင် ပေႃး ဝႃႈဝႆးပၢင်သွၼ်ယဝ့် ၵွၼ်ၵၼ် ၼတ်းၵႂ် သ်ႇ ၽေႃးဝ့် ၸိတ်းလွင်ႈလိၵ်ႉၼိၵ်ႉၼမ်ႇသေ ၵႃမ်း တူၺ်း ပျႃႉဍူၺ်ႇႁၢင်းၾၢင်းမၼ်း ႁူႈၵဝ်ႈယူႇ၊ ႁူၺ်းၶႄ၊ တီႈၶၼ်ႈ ပိၼ်တၢင်း ၵမ်ႇပိၼ်ၸတ ၼီးတီႈၶမ်ႉၵတ် ၸလႈ တၢင်းသူင်ၾႅမၼ်းၶႅင် ယဝ့်။ လွင်ႈပျႃႉထုတ်ႇတြႃးမူႉမ်ႇၶႅ သမ်ႉမီးဝ့် လႆးလင်ႇၵႃႇ လႆမိဝ်းလႆလွင်ႈ။ ၵမ်ႉႁဝ်းၼိုႈ ၵၢပ်ႈလႆးလွ်ၵႃႈလႆႈ။ လွၵ်းလႆးပၵ်းပိူင် မၼ်းၵႃႈ မၼ်းမီးၶႅင်၊ ၸၶဝ့်တၢင်းပုႈတ်ႈ ၶႅယဝ့်။

(ၵ) ပေႃးဝႃႈတၵႃႇၼဝ် မႃးတွင်းပၢၼ်၊ ၵႃႈ တီႈ ၵဝ်ႈသၢင်ႇပႃးၶႅင် ၵဝ်ႈၵၢင်းၶႅင်ပႃး ၶႅၼ် ၵမ်ႇလႆႈပျႃႉပၼ်ၵၼ်လႆႈပျႃႉထုတ်ႇ တီမ်ႈပၼ်ၸတ ၵွႆးမီးႁဝ်းသင်ႇၼႃႇ ၶင်ႇၵၼ် ႁူၺ်းၵဝ်ႇလႆႈ၊ ၶိုၼ်းၶႅၼ်ႇ သင်ႇၼႃႇၵဝ်ႈတင်း ၵျွင်းၶႅ ၵမ်ႇဝႃႈ ၵဝ်ႈသၢင်ႇၵဝ်ႈၵၢင်း ပေႃး ၼိုႈတွင်းပၢၼ်၊ တြႃးၸိတ်းပိၼ်သႃႇသၶႄ၊ ၶၼ်ႉၵႁ ၸလႈ ထမ်ႇမၶၼ်ႉၵႁ ပေႃးဝႃႈၶၼ်လိုင် ပႃးတင်း ၵမ်လိမ်း ၸလႈ ပပ်ႉသေ ဍူၺ်ႇလူးၵႃႈ တီႈၵဝ်ႈ ပႃးၵၼ်ၵတ်ႉလင်ႇၵႃႇၶႅင် တိူင်ႇ ပၢင်ႇ ၵုပ်ႇၵူဝ်းတူၺ်းသေ ပေႃးမၼ်းၵဝ်ႈ တၼ်းၶၼ်ၵႃႈ ႁပ့်ပျႃႉဍူၺ်ႇထုတ်ႇဍူၺ်ႇယဝ့်။

(ၼ) ၶိုၼ်းၶင်ႇ၊ ၵဝ်ႈမေႃလင်ႇၵႃႇ(ဓမ္မရက္ခိတ) ၶႅင် ပေႃးတေထုတ်ႇတြႃးမူႉမ်ႇၶႅ သမ်ႉမီးဝ့် သွင်တွၼ်ႈႁွၼ်ႇ။

(ၼ)1. မိူဝ်ႈၸတ၊ တီမ်ႈတြႃးမူႉမ်ႇၶႅင် လႆႈ ဍူၺ်ႇယွၼ်းၸတ၊ ၵႃႈတီႈၵဝ်ႈမထေဢၢၼ်းၵျွင်း ၵဝ်ႈ ဢၢမ်းဝႃႈမၼ်း "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃး ၼႃႈ ႁူဝ်ႇတေႃႇၽုင်းၵျိုးၵဝ်ႈ ၼႃႈတၸပးၵဝ်ႈ ယွၼ်းထုတ်ႇတီမ်ႈတြႃးမူႉမ်ႇၼႃႈ" ၼုပ်ႉသၢမ်ၵမ်း သေဝႃႈထိင်ႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၼႃႈ ႁူဝ်ႇ တေႃႇၽုင်းၵျိုးၵဝ်ႈ ၼႃႈတၸပးၵဝ်ႈ ယွၼ်း ၸတ၊ ၶမေႃးၼႃႈ" ၼုပ်ႉသၢမ်ၵမ်းသေ ယွၼ်း ၵၼ်ႇတေႃး ႁူဝ်ႇတေႃႇၽုင်းၵျိုးၵဝ်ႈသေ မႃး တီမ်ႈဍူၺ်ႇယဝ့်။ ႁူၺ်းၵႃႈ ၼၢဝ်းယၢမ်း သင်ႇၼႃႇ တင်းလႆ ႁူမ်ႈၵၼ် ၵၢၼ်ႇလိၵ်ႈ ၵူလ်ႉလိၵ်ႈ ပျၼ်ႇလိၵ်ႈ ဝႆႈၽြႃး ၸလႈ တင်ႉၸတ၊ ဝၼ်း သိၼ်ၵူဝ်းၶႅ ၵမ်ႇလႆႈပျႃႉ။

(ၼ) 2. မိူဝ်ႈၵၼ်ၵဝ်ႈၵဝ်၊ တီမ်ႈယဝ့် ယဝ့် ၵွတ်ႇတူဝ်ႈ(သေ၊ၼျႃႇ) လပ့်လွင်းလီလီယဝ့် ၵေႃး သမ်ႉၼိၼ်းပၢင်းၵၢဝ်တြႃးမူႉမ်ႇ၊ ၵၼ် ၵဝ်ႈၵဝ်၊ တီမ်ႈၶႅင် မႃးပျႃႉၸၶႁူဝ်ႇတေႃႇ ၽုင်းၵျိုးၵဝ်ႈ ဢၢမ်းဝႃႈမၼ်း "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၼႃႈ ႁူဝ်ႇတေႃႇၽုင်းၵျိုးၵဝ်ႈ ၼႃႈတ ၸပးၵဝ်ႈ လႆႈပျႃႉတီမ်ႈတြႃးမူႉမ်ႇ၊ ယဝ့်တူဝ်ႈ သေၸလႈ ယွၼ်းၽိတ်ႈပၢင်းထတ်းသၢင်ႈပၼ် သေၵမ်းၼႃႈ" ၶၼ်သေ ယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃး ႁူဝ်ႇ တေႃႇၽုင်းၵျိုးၵဝ်ႈ၊ ပေႃးဝႃႈႁူဝ်ႇတေႃႇၽုင်း ၵျိုးၵဝ်ႈႁဝ်း လႆႈလူတူၺ်းသေ ထတ်းပၼ် ယဝ့်ၶၼ်ၵေႃး ၵင်ႇၵွႆႈတီမ်ႈသ်ႇပပ့် ၸိတ်းပိၼ် တူဝ်လိၵ်ႈလူင်ဍူၺ်ႇ။

မၢႆတွင်း– မိူဝ်ႈၸတ၊ တီမ်ႈၵွၵ်ႉ တြႃးတွႆးလူင် မူႉမ်ႇၶႅင် မၢင်ၵဝ်ႈ မၢင်ပႃးၵေႃး တီမ်ႈတူဝ် လိၵ်ႈၵွၼ်၊ ၵွၼ်တၢင်း။ ဝႆးမႃး ပေႃးယဝ့် ၵင်ႇတီမ်ႈတူဝ်လူင် တူဝ်ယ်ႇ၊ မၢင်ၵဝ်ႈၵေႃး တီမ်ႈတူဝ်လူင်သ်ႇပပ့် ၵမ်းလိဝ်ယဝ့်။

(ၸ) တွၼ်ႈသွင်ၶႅ ပိၼ်တွၼ်ႈ ပျႃႉထုတ်ႇတြႃး လင်ႇၵႃႇလူင်ႇမူႉမ်ႇ လူႇၵိၵ်းၵျွင်းထၢင်ႇႁၢင်ႈ။ ပႃးလွ်သေၵမ်ႇဝႃႈ ပေႃးတေထုတ်ႇတီမ်ႈလူႇ ဝ့်ၶိုဝ်ၵျွၼ်းၶႅ လွၵ်းလႆးယွၼ်း တီႈၵဝ်ႈ မထေႇဢၢၼ်းၵျွင်းၸတ တင်းၵၼ်ဝႃႈမႃး တၢင်းၶိုဝ်ၶႅင် မိူၼ်ၵၼ်ယဝ့်။ ၵၢဝ်လိမ် မိူဝ်ႈ တီမ်ႈ မိူဝ်ႈၸတ၊ မိူဝ်ႈယဝ့် ပေႃးတေတီမ်ႈလူႇ ဝ့်ၶိုဝ်ၵျွင်း လူႇတၢၼ်းၵဝ်ႈသင်ႇၼႃႇ သိပ်ႇသႆ သိၼ်ၼိုဝ်းၼမ်း သႃႇသၶႄႇၽြႃးပိၼ်ၵဝ်ႈၶႅ ၸတ ၵမ်ႇလႆႈမီး ၵဝ်ႈတွင်းပၢၼ်၊ ၵွႆႈပိၼ် ၵဝ်ႈၵဝ်၊ တီမ်ႈလူႇ တေႃႇပေႃးသုတ်းမူႇဍူၺ်ႇ တီႈၵေႃႇသုတ်း တေလႆႈမီးသီ၊ ၼၢၼ်းၼိၼ်ႈၶိူဝ် တိူဝ်းဍူၺ်ႇ လႆၵၼ်(ၼၢၼ်း)ၵေႃႈ ၵမ်ႈပိၼ်လႆႈ ယဝ့်။

တီႈမၢႆတွင်း– လွင်ႈထုတ်ႇပျႃႉ တြႃးမူႉမ်ႇ တႃႇ ၵိၵ်းၵျွင်းၶႅ ပျႃႉတီမ်ႈမိူဝ်ႈၼၢဝ်းၶွၼ်း ၵၢင် ၼိၼ်းၵေႃး လႆႈယူႇ။ ႁူၺ်းၵႃႈ လႆႈယွၼ်း ၵ ၼၢင်ႇတႆႈၾႆး တီႈၵဝ်ႈမထေဢၢၼ်းၵျွင်းသေ လႆႈၵၼၢင်ႇ လီလီယဝ့် ၵင်ႇတီမ်ႈ ၶၼ်ယဝ့်။

5

လွင်ႈၸတ၊တင်ႈ ပၢင်တြႃးထုတ်ႇမူႉမ်ႇ ၵိၵ်းၵျွင်း

မူႉတြႃးၵဝ်ႈထုတ်ႇပျႃႉမ်ႇ တႃႇလူႇၵိၵ်း ၵျွင်းဝ့်ၶႅ ပေႃးမီးၵဝ်ႈ ၵၼ်ထုတ်ႇပျႃႉ ယဝ့် တူဝ်ႈ သုတ်းမူႉသုတ်းတွႆး၊ ၵဝ်ႈရႁၢၼ်းသင်ႇ ၼႃႇတင်းၵျွင်း တေႃႈၶိတ်းပၢင်ပွႆးတြႃး(ထမ်ႇမ သၽေင်ႇ)သေ ႁူမ်ႈၵၼ်ၽေႃးထွမ်ႇ တီႈၶေႃႈ ၵျွင်းလူင်သၢင်ႇဝၢင်ႇၶၼ် တီႈပ်းတတ်းဝ့်ယူႇ ယဝ့်။

ၵွမ်းၶင်ႇ၊ ၽေႃးတီႈပ်းတတ်းမီးဝ့်ၶႅင် ပေႃးဝႃႈ ၸတ၊တင်ႈပၢင်ၽေႃးထွမ်ႇထမ်းၵဝ်ႈ မူႉမ်ႇ (တႃႇလူႇဝ့်ၵိၵ်းၵျွင်း) ၶႅ လွၵ်းလႆးပၵ်း ပိူင် ႁၢင်ႈၶိုၼ်း ၸလႈ တေၶိတ်းဍူၺ်ႇၶၼ်လိုင် တင်းၵၼ်လၢတ်ႈၸမေႃး တီႈတွၼ်ႈပၢင်ပွႆး ၽေႃးထွမ်ႇထမ်း(တြႃး) ၵဝ်ႈလင်ႇၵႃႇလူင် ၶႅင် မိူၼ်ၵၼ်ယဝ့်။

ထိုင်မႃးမိူဝ်ႈ ပီႊသႃႇသၶႄ 2546 ၶိုၼ်ႈ၊ ပီႊၵေႃးၵၢႆ 1364 ၶိုၼ်ႈ၊ ပီႊတႆး 2097 ၶိုၼ်ႈ၊ လိူၼ်သၢမ်မ်ႇ 2 ၼမ်ႈ၊ 3 ၼမ်ႈ (မ်ၶၼ်ႈယၢမ်း တီမ်ႈလိၵ်ႈ တႃႇပိၼ်ပပ့်ၶႅၸလႈ) ၸတ၊တင်ႈ ပွင်ပိၼ် ပၢင်ပွႆးၽေႃးထွမ်ႇထမ်းၵဝ်ႈ ထုတ်ႇ ပျႃႉမူႉမ်ႇ(တႃႇလူႇၵိၵ်းၵျွင်း) 3 တွႆး ၶႅ–

(1) ၵဝ်ႈသၢင်ႇၽေႃးၵသီ၊ရိ တီႈယူႇ (မၢၼ်ႈ ၵွႆႈ၊ ၶမေႃႇၼမ်း) ထုတ်ႇပျႃႉဝ့် ထမ်းၵဝ်ႈ "ထမ် မေႃးဝႃႇတတေႃႇသၶႄ တွႆးသၢမ်" မူႉၶိူင်ႈ။

(2) ၵဝ်ႈသၢင်ႇၵိင်ႇတမိၼ်ႇၵူႇ (ၶမေႃႇမႃႉ ၶမေႃႇၼမ်း) ထုတ်ႇပျႃႉဝ့် ထမ်းၵဝ်ႈ "ၵၵ်ႉၵ သႃႇဝၵ သႃႇထၵ ဝတ်ႉထူႉ" မူႉၶိူင်ႈ။

(3) ၵဝ်ႈသၢင်ႇၵၵ်ႉၵသီ၊ရိ (ႁၢႆးလူင်၊ မိူင်း ယၢင်း) ထုတ်ႇပျႃႉဝ့် ထမ်းၵဝ်ႈ "သတ်ႉထႃႇထ ၶ တူၼ်ႇလၽ ဝတ်ႉထု" မူႉၶိူင်ႈ။

ပွၵ်ႈၶႅပွႆးၶႅ ဝႃႈပိၼ်ပွၵ်ႈၵမ်းၵွၼ်တၢင်း သုတ်းၶၼ်ယူႇယဝ့်။ ၵဝ်ႈၵၼ်ၽေႃးတြႃး ၶိုၼ်း ပၢင်ပွႆးၶႅ ပိၼ်ၵဝ်ႈမထေဢၢၼ်းၵျွင်း ႁူမ်ႈပႃး ၵဝ်ႈၵၢင်းၵဝ် ၸလႈ ၵဝ်ႈသၢင်ႇၵဝ် မီး 12

ၵဝ်ႈ၊ ၵဝ်ႈၵၢင်း ၵဝ်ႈသၢင်, ၵၢၼ်ၵၢမ်, ၶျေးထမ်းၵဝ်ႈ မီး 98 ၵဝ်ႈ၊ တၵၢႉၼိင်းၶၢဵး ပရိၵ်ႈသၢတ်ႈ ၵိုဝ်းမႄး ႁူမ်ၵူမ်းၵွမ်း ထွမ်, တြူး မီးမွၵ်ႈ– 150 လိူဝ်၊ မ်ၶၼ်ႈဝၶၼ်း ႁူၶၼ်း မိူင်းၵျပၢၼ်,ၵေႃ့ၶိူင်ႈ ၵိုဝ်ႈႁွင့် (KOJIMA) ႁွတ်ႈ ထိုင်မႄးသေ လီပ်ႈၵှိၼ်း လွင်ႈၽေႉသႃႉ, ၶလႈ ပိုၼ်းၵႄးတိ တီႈႁျင်းၵႂ်းယဝ့်။

တြူးမူႉမွ့်,ၶၶၼ့် ပေႊဝၢႆးယင့်ၶၼ်ၵိုင် ၼွ့်ႈယႂၶၼ်းထုၵ်,မိူဝ်းႁူဝ်းၵူ်ႇ ၵျႈႁိူၼ်းၵေႃႈ လႆႈ ယႃႉ။

မုၶၼ်ၵၢင်းၵဝ်းသေႊပီႉတ

တွၼ်ႈသီပ်ႊသၢမ်

ၶေႃႈၵၢၼ်ဝေႉယႃႉဝၼ်ႉၵ

1

လွင်ႈပတ်းၽိဝ်ႈမူတ်းသူ်

ပေႊၽိဝ် လိူၼ်ပ်တ်ႉမွ့်, 9 ၼမ်ႈ၊ တွၼ်ႈ ၵၢင်ၶ့် ဝၢႆးသုင်းသွမ်းယဝ့်၊ ၵဝ်ႈသၢင်, ၵဝ်ႈ ၵၢင်း ၵွမ်ႉလွမ်ႈၽွမ့်ၵၼ်သေ ၽိဝ်ႈပတ်း ႁျင်းၽ့်ႁျင်းမၶၼ်း ႁျင်းၵဝ်ႈၵၢင်းၼဝ်ၵေႃႈ ၵိတ့်မၢၼ်,ၶေႃႈတူႉႁူးလိင်းတၢင်းတ့်ႈ တၢင်း ၶိူဝ်ႁူႈႁျင်းႁျင်း။ ထိုင်မႄးတွၼ်ႈ ၵၢင်ဝၶၼ်း ဝၢႆးသွမ်းပီၶၼ်းယဝ့်ၵေႃႈ ၵဝ်ႈၵၢင်း ၵဝ်ႈ သၢင်,ၵွမ်ႉလွမ်ႈၽွမ့်ၵၼ်သေ ပတ်းၽိဝ်ႈၶေႃႈ ႁျင်းသၢင်,ဝၢင်,၊ ႁျင်းၽျေး၊ ႁျင်းတြူး။ လၢင့် ႁျင်းသွမ်း။ 10 ၼမ်ႈ ဝၢႆးသွမ်းပီၶၼ်း လၢင့် ၵၢၼ်းၵုတ်ႉ။

2

ၵဝ်ႈမထေႉႁူၶၼ်းႁျင်း

ပၼ်ၵေႃးဝႃႉတ တင်းႁျင်း

ပေႊထိုင် 11 ၼမ်ႈ ၼၢဝ်းၵှိတ်းၸုတ်ႈ ၽျေး တြူးသင်,ၼျႃႉ, တီႈႁျင်းတေႃႉၵိၵ်, ၵဝ်ႈမထေ ႁူၶၼ်းႁျင်းယဝ့် ထိုင်မႄး တၢမ်းၼမ်ႈ 7 မူင်း တေႃႉ, 8 မူင်း ၵဝ်ႈၵၢင်းၵဝ်ႈသၢင်, တင်း ႁျင်း ၵွၶၼ်ၵၶၼ်မႄးၵူႉတုမ်ၵၶၼ် တီႈႁျင်းသၢင်, ဝၢင်,သေ ယွၶၼ်းထွမ်,ႁူမ်း ၵေႃးဝႃႉတ ၵဝ်ႈ မထေႁူၶၼ်းႁျင်းၵေႃႈ ၵိဝ်,လူလ်ႈ လွင်ႈလူဝ်, ၵှိတ်းသၢင်ႈၶေႃႈၵၢၼ် ၼဝ်ႈဝႃႉၼဝ်ႈသႃ ၵၢဝ်ဝႃႉ ၵၢဝ်သႃ ၵိူဝ်းၶ့် ႁူႈလွင်ႈလွင်ႈယဝ့်။

3

လွင်ႈၶင်ႈ တင်ႈၸတ, ၵပ်ႉၵၢဝ်တၢင်းလူ,တၵ႑,ၼဝ်

ၸတ,ၵၢဝ်လိူၼ်ပႅတ်ႇ,မႆ့ 14 ၼမ်ႈ၊ ၵၢင်ၶၼ် ၼိုၼ်ႈၵျွင်း တၵ႑,ၶွၵ်ႈၽ႑,ပႃႈမိူင်း ၵဝ်ႈၵူဝ် သိပ်းၵုမ်း မႄးလူ,တၢၼ်း ၼၢဝ်းယၢမ်း 8 မူင်း တီမ်တီမ် တေႃ,ၵွတ်ႈ ၼၢဝ်းယၢမ်း 10 မူင်း လိူဝ်လိူဝ်။ သိုပ်,ၵူ, ၵူးၶၼ် တေႃ,လိူၼ်လွင်ႈ 3 ၼမ်ႈ၊ 4 ၼမ်ႈ ၵင်,ယဝ့်။ ပေႃးၵၢမ်,ၵႂ်ႈ ၶွၵ်ႈၽ႑,ပႃႈမိူင်းၼဝ်မႄးလူ, လႆႈတင်ႈၸတ, ၶိူင်ႈသိၼ်ၶိူင်ႈပွၵ်ႈ(ၶိုၼ်းဝ,ၶွၵ်ႈဝ, မိူၼ်ၵၼ်ယဝ့်) လႆႈမႄးတင်ႈၸတ, တီႈၶႄႈၵျွင်း သၢင်,ဝၢင်, (ၶႄႈၵျွင်းလူင်)။ ပေႃးထိုင် ၵၢင်ၶၼ် 8 မူင်း ၼိင်းၼဝ် ၸလႈ ၼိင်းၵျွင်း(ၵူဝ်လူ,) ၵူမ်ႈ ၼိုၼ်ႈမႄးၵွၼ်တၢင်း။

– ၼိင်းၵျွင်းယွၼ်းပၢင်း ၵဝ်ႈသင်,ၼ, တင်း ၵၢၼ်,တင်းၵျွင်း ၵႂႈတီႈ ၵဝ်ႈမထေၵူၢၼ်း ၵျွင်း ပေႃးယဝ့် ၵၢဝ်ပၢၼ်ႉမွၵ်,ၵၢပ်ႈ။

– ၵဝ်ႈမထေၵူၢၼ်းၵျွင်း ၵင်,တွၵ်းၵွၵ်ႈ ၵမ်းၶၼ်ႉ ၵဝ်ႈၵၢင်း ၵဝ်ႈသၢင်,ၼဝ် ၵင်, ၼိုၼ်ႈမႄး ၶႄႈၵျွင်းသၢင်,ဝၢင်,။ မိူဝ်ႈၼိုၼ်ႈ ၵဝ်ႈ ၵၢင်းၼိုၼ်ႈၵွၼ်တၢင်း၊ ပေႃးၵဝ်ႈၵၢင်းၼဝ် ၵမ်မူတ်း ပေႃးမီးၵဝ်ႈသၢင်,ၵဝ်,ၶႆၵေႈ ၵဝ်ႈသၢင်,ၵဝ်,ၵူဝ်ၵျွင်း ၼိုၼ်ႈၵူ,၊ ပေႃးၵၢမ်, မီး ၵဝ်ႈသၢင်,ၵဝ်,ၶႆၵေႈ ၵဝ်ႈသၢင်,မႆ့,ၵူဝ် ၵျွင်း ၼိုၼ်ႈၵွၼ်တၢင်း။

– သီသၢင်,ၵၢၼ်းမိူဝ်ႈတင်ႈၸတ, ၵဝ်ႈ ၵၢင်းရင်,သၢင်,ၵၢၼ်းၸၽႄး၊ ၵဝ်ႈသၢင်,ၵဝ်,/မႆ့, ပေႃးဝႈ မီးသီလိင်ၵေႈ သီလိင်မီးသီလိူင် ၵေႈ သီလိူင်၊ လႆႈရင်, မိူၼ်ၵၼ် မူတ်းမူတ်း ယဝ့်။

– လၢႆးၶင်ႈ.... ၶင်ႈၼူၵ်,ပျွင်း(ၼၢႆ,ၵုတ်,) ရင်,သၢင်,ၵၢၼ်း ၵူမ်,ၵူဝ်မ,သွင်ၽၢႆ, ဝႆ,ၶႄႈ ၵူးတၵ႑,ၼဝ်။

– ၵိူဝ်းတင်ႈၸတ, ၶိူဝ်ၵူ,ၼမ်း(ပလၢင်, ၼမ်း) 1 ၵဝ်ႈၶျေးတျ၊ 2 ၵဝ်ႈၵူၢၼ်းၵျွင်း၊ ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်း တၢမ်းလူင်းမႄး တေႃ, ထိုင်ၶျႈပႃး၊ ၶင်ႈၵူ,ၶိုၼ်းၵၢင် ၽၢႆ,သႂ်ႇၵူ,ၶျေး တျးပၼ် ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်း ၽၢႆ,ၼူ ပၼ်ၵူ,ၵဝ်ႈၵၢင်းလူင်(ၵဝ်ႈၼူမိူဝ်း)။ ၵူ,ၼမ်း ၽၢႆ,တၢင်းၵွင်,သုတ်း ပၼ်ၵူ,ၵဝ်ႈၵၢင်းသႂ်ႇ မိူဝ်း ၵူ,ၼမ်းသွင်ၵၢၼ် ၽၢႆ,ၵၢၼ်းၶၼ်ႉ သမ့် ပၼ်ၵူ,ၵဝ်ႈၵၢင်းၼပ်ႉမၢႆ 4–5။

4

လွင်ႈၵၢၼ်,တေႃးၵၢၼ်

မိူဝ်ႈလိူၼ်ပႅတ်ႇ,မႆ့ 14 ၼမ်ႈ ၵူဝ်ၼမ်ႈ၊ ပေႃး ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်းတွၵ်းၵွၵ်ႈ ၵိူဝ်းပၼ် လုၵ်ႈၶွင်ႈတၸပႊတပၢၼ်း ၵူႈပႃးပႃး ၵၢဝ် တင်းတၵုၵ်ႉၽိူမ်ၼ်းသေ မႄးၵူးၶႄႈၵျွင်း သၢင်,ဝၢင်, မႄးၵၢဝ်တီႈ ၵၢဝ်ၵွင်ႈ ၽိူၽိူမၼ်း မၼ်းသေယဝ့်–

– ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်း ၵွၼ်တၸပႊတ ပၢၼ်းၵၢဝ် တၵုၵ်ႉတၢင်,မ, ၵိူတ်းၵုတ်ႈၽျေး တျးသင်,ၼ,ယဝ့် ပၢၼ်,ၵျူးၵိူတ်းၵုတ်ႈယွၼ်း ၽေ,ၵ,ယ ဝၵီ, မၶျေး တမ်ႈတီႈ ၵုတၶျေ, ၵိဝ်ႈ မျၢတ်ႈသၢမ်ပိူင်။

– ၵဝ်ႈသျ,လူင် သမ့်ၼိုၼ်းၵွၼ်ၵၢဝ် ၵဝ်ႈ ၵၢင်း ၵဝ်ႈသၢင်,ၼဝ် တင်းသိင်ႈ ယွၼ်းၵၢၼ်, တေႃး ၵ,ယဝၵီ, မၶျေး တမ်ႈတီႈၵူဝ်, တေႃ,ၽုင်းၵျိုးၵဝ်ႈ။

– ၵဝ်ႈသျ,သႂ်ႇ သမ့်ၼိုၼ်း ၵွၼ်ၵၢဝ် ၵဝ်ႈ ၵၢင်း ၵဝ်ႈသၢင်,ၼဝ်တင်းမူတ်း ၵၢၼ်,တေႃး ၵ,ယဝၵီ, မၶျေး ၵႂႈတီႈ ၵဝ်ႈသျ,လူင်။

– ၵမ်းၶၼ်ႉ ၵႂႈပၼ် ၵဝ်ႈၵၢင်းၼဝ် မီးလႆႇ ပႃးၵေႈ ၵင်,ဝၢၵ်ႈသွင်ၽၢႆ, ဝႆ,ၶႄႈတေႃ, ၵၢၼ်သေ ယွၼ်းၽေ,ၵ,ယဝၵီ, မၶျေး တီႈ ၵၢၼ်(ၵဝ်ႈသျ,လူင်ၵွၼ်ဝႈ)။

– ပေႃးမီးၵဝ်ႈသၢင်,ၵဝ်,ၶႆၵေႈ ၵဝ်ႈ သၢင်,ၵဝ်,ၵူဝ်ၵျွင်း ၵွၼ်ၵဝ်ႈသၢင်,မႆ့,ၼဝ် ၵၢၼ်,တေႃး ၵဝ်ႈၵၢင်းၼဝ်။ ပေႃးၵၢမ်,မီး ၵဝ်ႈသၢင်,ၵဝ်, ရၢးၵဝ်ႈသၢင်,ၵူဝ်ၵျွင်းမႆ့, ၵွၼ်ၵၢၼ်,တေႃး။

– ပေႃးမီးသၢင်,ၵဝ် ၵဝ်ႈသၢင်,ၵူဝ်ၵျွင်းမႆ့, ၵွၼ်ယွၼ်းၵၢၼ်,တေႃး ၵဝ်ႈသၢင်,ၵဝ်,တင်း မူတ်း။ ပေႃးၵၢမ်,မီးသၢင်,ၵဝ်,ၵေႈ သၢင်,မႆ့, ၶင်,ၵၢၼ် ဝၢၵ်ႈၵိူတ်းသွင်ၽၢၵ်,သွင်ပႃႈယဝ့် ဝႆ,ၶႄႈတေႃ,ၵၢၼ်သေ ၵၢၼ်,တေႃးၵၢၼ် (ၵူၢမ်း မၶၼ်း ၵဝ်ႈသျ,သုင်းမ,လူင် ၵွၼ်ဝႈ)ပေႃးဝႈ ၵူၢမ်းၵၢၼ်,တေႃးၵၢၼ် သုတ်းယဝ့်ၶၼ် သမ့်ၼိုၼ်း ဝႈ ၵေႃးၵ,သ ၽၢႆ,တႆး တေႃ,ထိုင်ၵျၢင်သေ သ,ထူ 3 ၵမ်း။

– ပေႃးၵၢၼ်,တေႃးယဝ့်မူတ်းၶၼ် ၵဝ်ႈသျ, လူင် ၵွၼ်ၵၢဝ်ၵဝ်ႈၵၢင်း ၵဝ်ႈသၢင်,ၼဝ် တင်းမူတ်း ယွၼ်းထွမ်,ၵူၢမ်းၵသုင်းၵမ, ၵႂႈတီႈၵဝ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်း ပေႃးထွမ်, ပေႃးယဝ့်ၵေႈ ၵွၼ်ၵိူတ်းၵုတ်ႈ ၵဝ်ႈမထေ, ၵူၢၼ်းၵျွင်းယဝ့် ၵူ,ၵူးၵျွင်းၽိူမၼ်းသေ ၶွၼ်း။

5

ၸတ,တင်ႈပၢင်တျး ၶိုၼ်းဝ,သၢမ်လိူၼ်

ၸတ,ၵၢဝ် လိူၼ်ပႅတ်ႇ,မူၼ်း၊ ဝၼ်းၼဝ်ႈဝ, ၶၶၼ်ႉသေ ပၼ်ၵူ,ၶိူင်ႈသိၼ်ၶိူင်ႈပွၵ်ႈ၊ ၼၢဝ်း ယၢမ်းၵၢင်ဝၼ်း 1 မူင်း ၸတ,တင်ႈၵူ,၊ ၵႂႈ ပၼ်ၵဝ်ႈၵၢင်း ၵဝ်ႈသၢင်, ပေႃးယူ,လီၵိၼ် ဝၢၼ်ယူ,ၶၼ် လူဝ်,လႆႈမႄးၵူႈပႃးပႃး။

– ၵေ,ငဝ်ႈၵူဝ်ပိူင်း သေၵဝ်ႈၵဝ်ႈ ယွၼ်း ၵၢဝ်ၵူ,သုလ်, ပၢၼ်,ၵျူး လူ,ၵၢပ်ႈတီၼ်းၽႂ်း တီၼ်းၵွမ် ၶမ့်ၵတ်း ၶမ့်ဝၢၼ် ဝႊဝၼ်းၶၶၼ်ႉ ၵၢဝ်,ၵူ, လူ,ၵူ,။ လိၵ်ႈမၼ်းၸတ, ပိၵ်,ပိူင်ႈ တင်းလၢႆးတၵ႑,ၼဝ် ၵိတ်းၵိတ်း။

– ၶျေးတျးလင်,ၵ,လူင်ၽၢႆ,တႆး ၶိူင်ႈ ၼၢၼ်း ၵမ်,ၶၶၼ်ႉ သွင်ၼၢၼ်းသေ လိူဝ်ႈၵမ်း ၶိူင်ႈ သိုပ်,တျးၵူမ်ၵၢၼ်, ၼူၶ့်မိူင်ႈတျးတေႃ, ၽျေးပၼ်ၵဝ်ႈ ပိင်ႈၵူမ်,လႆႈဝႆ့ၶၶၼ်ႉ ၵမ်းပႃး။

– ၵဝ်ႈသျ,လူင် ၵွၼ်ယွၼ်းၵၢၼ်,တေႃး ၶွပ်,တူဝ်ၵၢပ်ႈၵႂ်ႈ ၽျေးတျးသင်,ၼ, ယွၼ်း ၵမ်,မထၢၼ်း၊ ပေႃးယဝ့် သိူဝ်ႈၽိူတၼ်းမၼ်း ၶၶၼ်ႉ ၵွၼ်ၵၢၼ်ၶင်ႈ ၵွမ်းၶင်,ပလီ ၽျေး

ပီၼ်လိၵ်ႈၶဝ်း ၵျေႃးဝႃႈ "ဥၸႁ ကာယံ ပၼီတယ"ၶၼ်ႈသေ ၶင်ႈမၢ်,ၵူတ်,၊ တူဝ်တင်ႈသိုဝ်ႈ လပ်းတၢင်သေ ၵိတ်းၵၢၼ် အာၼာပါၼ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၵျူႈလိၵ်ႈလိၵ်ႈ တေႃ,ထူၼ်ႈ 20 မိၼိတ်ႉ။

– တၢင်းလၢင်းၵၢၼ် ပတိပၢတ်ႈ ၵၼ်လႆႈ ၵိတ်းၶၼ်ႈ ၵျမ်ႈၵၼ်ယွၼ်းပူ,လေႃ,ၵၼ်, တေႃး ၽြႃးတြႃးသင်,ၼ၊, ဝႃႈလွမ်း မေႃႈပ၊,လီ ၵူၺ်,ဝၢၵ်ႈၽွၼ်းလီ တီႈသတ်းတဝ၊, သၢမ် သိပ်းၵီတ်းၼူင်း လင်,ၵ၊,လူင်ၽႅ,တႃး (ၵမ်, ၶၼ်ၼေႃႈၵူၢမ်းပ၊,လီ)။

– ၵွၼ်ၵၼ်,တေႃး လူပ်းလင်ယဝ့်သေ သိမ်းပၢင်ၵျေႃးတြႃးၵူ၊, တ၊,ၶိူင်ႈသိၼ် ၶိူင်ႈ ပွၵ်ႈယဝ့်။

6

လိၵ်ႈၵျၢၼ်းသင်,ၼ၊, ယွၼ်းၼဝ်ႈဝ၊,

ထိုင်မိူဝ်ႈဝၼ်းလိူၼ်ပ်ီတ်,လွင်ႈ 2 ၼမ်ႈ၊ ၵၢင်ၼမ်ႈ၊ ၼၢဝ်းယၢမ်း 7 မူင်း တီမ်ၶၼ်ႈ လိၵ်ႈ မထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်း တွၵ်းၵွၵ်ႈသေၸလႈ ၵ၊ႈ ပီၼ်လိၵ်ႈလၢင်း လိၵ်ႈသၢင်, တင်းၵၢၼ်,တင်း ၵျွင်း ပႃးၵဝ်တၵုၵ်ႉၽႅ်မၼ်းသေ မႃးၵွတ်ႈ ၶျေႈၵျွင်းသၢင်,ဝၢင်, ၵဝ်တီႈၵွင်ႈၶင်ႈၽႅ် မၼ်း။

– လိၵ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်း ၵွၼ်တၸပႃးတ ပၢၼ်း ၵျၢၼ်းသင်,ၼ၊, ယွၼ်းၼဝ်ႈဝ၊,– တၵုၵ်ႉ တၢင်,မ၊,သေ (1) ၵိတ်းၵူတ်ႈၽြႃးတြႃးသင်, ၼ၊,၊ (2) ပၢၼ်,ၵျူး၊ (3)ယွၼ်းၼဝ်ႈဝ၊, ၵျေႃး ၽႅ,ပ၊,လီ၊ (ဩကာသ–ဣမသ္မ ဝိဟာရေ အာရာမေ တေဟာသံ ဝသံ ဥပေမိ။ ၺ–တ)

ပေႃးယဝ့် ၵ၊ႈပီၼ်သင်,ၼ၊,တင်းၵျွင်း ၵျမ်ႈ ၵၼ်သ၊,ထူ,သၢမ်ၵမ်းသေ လိၵ်ႈဩျ,လူင် လင်,ၸတ,ဝ၊ႈၵူၢမ်း ယွၼ်းၼဝ်ႈဝ၊,။ သိုပ်,ၵူ၊, တေႃ,ပေႃးထိုင် လိၵ်ႈသၢင်,ၵျၢင်ၵျွင်းယဝ့်။

– လိၵ်ႈဩျ,လူင် ၵွၼ်ၵဝ် လိၵ်ႈလၢင်း လိၵ်ႈသၢင်,ၼဝ် ယွၼ်းထွမ်, ၵူၢမ်းကသုင်းကမ၊, ၵေႃးဝ၊,တ ၵ၊ႈတီႈလိၵ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်း ပေႃးထွမ်,ၵူၢမ်းသုင်းမ၊,ယဝ့် ယွၼ်းၵိတ်းၵူတ်ႈ ၵူၢမ်းမၼ်းဝႃႈ "ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်,တေႃးၼ၊ႈ လိၵ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်း ၼ၊ႈတၸပႃးတေႃ, ယွၼ်းထၢမ် ဝတ်းၵၢၼ် ၵရုယေႃးၵ၊, သိူင်း သ၊, ၵမ်,လ၊,တီႈၼ၊ႈၶေႃးလိၵ်ႈ" ၼုပ်ႉသၢမ် ၵမ်းသေ ၼိုၼ်းဝႃႈထိုင်ႈ "ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်, တေႃးၼ၊ႈ လိၵ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်း ၼ၊ႈတၸပႃး လိၵ်ႈ ယွၼ်းၵၼ်,တေႃးၼ၊ႈ" ၼုပ်ႉသၢမ်ၵမ်း ယဝ့်ၵူ၊,ၵိင်း ၵျၢင်းၽႅ်မၼ်း တီႈၽႅ် ၵျွင်းမၼ်း။

7

တင်ႈၸတ,ၵျူႈၼမ်ႈ ၶင်းဝ၊,သၢမ်လိူင်

ၸတ,လိူၼ်ပ်ီတ်,လွင်ႈ 2 ၼမ်ႈ ၶင်ႈတင်ႈ ၸတ,ၵူ၊, ၵျူႈၼမ်ႈၼမ်ႈ တေႃ,ၵွၵ်,ဝ၊,။ ပေႃး ထိုင်ၼၢဝ်းယၢမ်း 7 မူင်းပႃ 45 မိတ်ႉ လိၵ်ႈမ ထေ,တွၵ်းၵွၵ်ႈသေ ၵ၊ႈပီၼ် လိၵ်ႈလၢင်း

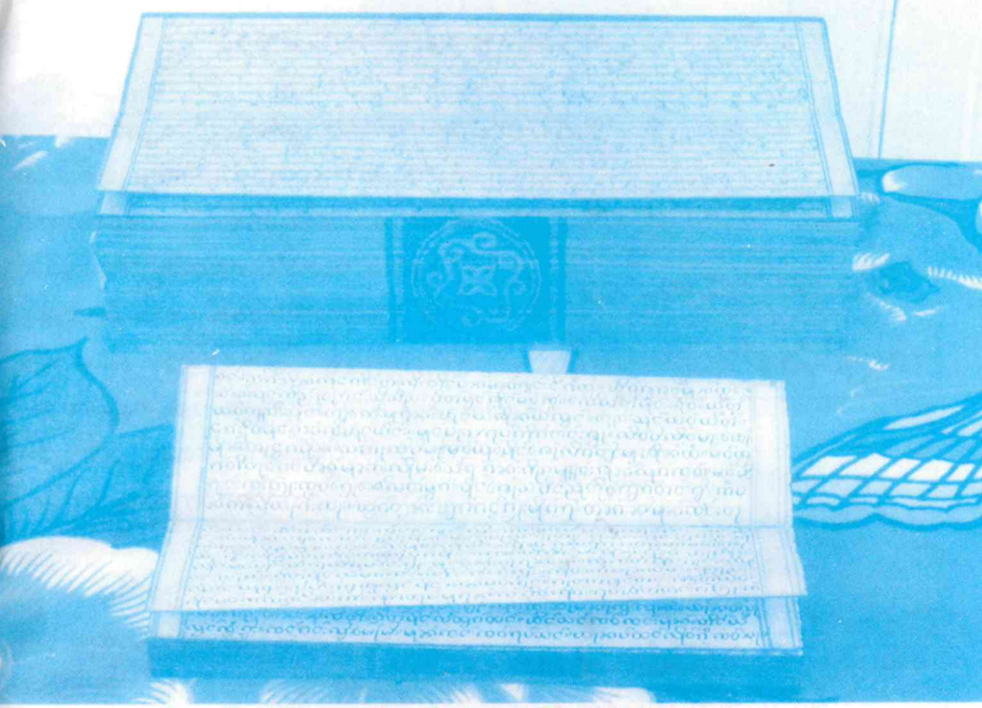

ၶၢင်းပပ်ႉလိၵ်ႈပ၊,လီ ၵိဝ်,လူၺ်ႈ ၼီတ်ႉသယၽႅ,တႃး

ၶၢင်းပပ်ႉလိၵ်ႈၵမ်,မဝ၊,

ၵဝ်ႈသၢင်ႇႁူႈၵဝ်ႈ ၵႂၢမ်းၶွတ်ႈမႃး ၶႄႈႁွင်း သၢင်ႇဝၢင်ႇ မႃးၶၼ်ႈတင်ႈၸတႇ သိုပ်ႈၽႅၵ်ႈၵႂင်ႈ မၼ်းယဝ့်သေ ရင်ႇသၢင်ႇၵၢၼ်းႁူ။ ၵဝ်ႈမ ထေႇႁၢၼ်းႁွင်းဝႃႈ– ယံမၵ်လံ တေႃႇထိုင် တမ္ဘဏာမ ပေႃ။ ႁူမ်ႈဝႃႈ ပဏိဍ္ဍာနတော တေႃႇ ထိုင် ရတန သုတ္တံ။ သမ့်သိုပ်ႇဝႃႈ ယသသာနုဘာ ဝတော တေႃႇထိုင် တမ္ဘဏာမ ပေႃ။ ႁူမ်ႈဝႃႈ ကရဏိယ၊ ယေကေစိ၊ နပရောပရံ၊ ယံကိဉ္စိ၊ ဘဝတု၊ မဟာကာရုဏိကော၊ သဗ္ဗိတိယော တေႃႇႁွတ်ႈ သုခံဖလံ။ ၵဝ်ႈသြႃႇလူင် ၵင်ႇ ၵႂၢၼ် ႁူမ်ႈဝႃႈ ၸတႇ ကုသလဓမ္မာ အကု သလဓမ္မာ ပထၢၼ်းသၢဝ်းသီႇ၊ အနုလုံ၊ ပဋ္ဌိလုံ၊ ယံဒုန္နိမိတ္တံ၊ ၵိူဝ်းၶၼ့် တေႃႇထိုင် ႁၢမ်းသူင်ႇမိတ့် တႃႇ သုတ်းတီႈ နိဥပဒ္ဒဝ်။ ယဝ့်ၵေႃႈႁူမ်ႈၵၼ် ဝႃႈ "တူဝ်ၵဵဝ်ၵတ်းယီၼ်လီ သတ်းႁူၼ်းၵိၵ်ႇ သၢင်ၽီ ၵွႆႈလႆႈၽိင်ႇပိင်းၵၼ်သေ ၵမ်းလူလ်ႈ တႃႉၶေး သႃႇထူႉ သႃႇထူႉ သႃႇထူႉ" ၶၼ် သၢမ်ပွၵ်ႈ။

မၢႆတွင်း– ယံမၵ်လ ၸလႈ ယသသာနုဘာဝတော ၶၼ့် ပေႃးဝႃႈ ၵဝ်ႈမထေႇႁၢၼ်းႁွင်းၵွဝ်း ဝႃႈယဝ့် တၢမ်းလူင်းမႃး ၵဝ်ႈသြႃႇလူင် ၵဝ်ႈ သြႃႇသၢႆႇ ၶိူင်ႈၼမ်ႈၶိူင်ႈပႃး တေႃႇထိုင် ၵႂၵ်ႇ ဝႃႇယဝ့်။

8

ၸတႇတင်ႈပၢင်ႁြူး

လင်ႇၵႃႇလူင်ၽေႇတႅး

ၶၼ်းဝႃႇၶိုင်ႈပီႊၶိုင်ႈပွၵ်ႈ

– ဝၼ်းၵႂၢၼ်တၢင်းသုတ်း ၶင်ႈပၢင်ၵမ် ၵဝ် ၵၢင်ၵဵဝ်တင်းႁွင်းယဝ့် ၵွင့်မိင်းၵေႃးပၵၼ် မႃး လၢတ်ႈၵႂၵ်ႇ မွၵ်ႇၸၶလွင်ႈတၢင်း။ ပေႃးထိုင် လိူၼ်သိပ်းမူႇ 9 ၼမ်ႈ၊ ၵၢင်ဝၼ်းၶၼ့် လိုဝ်ႈ ၶႄႈၵၢၼ်ၵၢၼ်ႇလိၵ်ႈသေ ၽွမ့်ၵၼ်တင်း ၵၢၼ်ႇတင်းႁွင်း ၵႂၢၼ်မႃး ႁၢင်ႈၵုၼ်းဝ့်ပုၼ်ႈ တႃႇ ၸတႇတင်ႈပၢင်ပွႆးႁြူး တီႈၶႄႈႁွင်း သၢင်ႇဝၢင်ႇ။

– ၼိူင်ႈယိပ်းတၢင်းတိုဝ်း တႃႇတိုဝ်း ၶၼ်းပၢင်ပွႆး ႁြူးၶၼ့်ၵိူင် ႁူႇၵျေႃးႁြူး၊ ၽိူၼ်ပိၼ်ႈယၢဝ်း သုင်သွင်ၵၢၼ်၊ မၼ်ႈၽိၼ်ႇတိမ်ႈ တူဝ်လိၵ်ႈ လူင်သွင်ၵၢၼ်၊ ၵိၵ်းပႃး ၵွမ်ပိုဝ်သႃႇသၶေႃႇ ၵေႃႈ/မၼ်ႈ၊ မွၵ်ႇမေႈၶမ့်၊ မွၵ်ႇယႃႈ ႁူႈမိဝ်း မိဝ်း မႃးႁွႆႈမႃးၽိၼ် မိၵ်ႉ၊ ၵၢၵ်ႈၸၢၵ်ႈသိင် ၵိူဝ်းၶၼ့်တူဝ်ႈတူဝ်ႈတၼ်းတၼ်း။

– ထိုင်မႃး ဝၼ်း 10 ၼမ်ႈ၊ ၵၢင်ၶၼ် ဝၢႆးသွမ်း 6 မူင်းယဝ့် ၵႂၢၼ်ၵၼ်ၸတႇတင်ႈပၢင်ႁြူး ႁူႇ။

– ၵဝ်ႈမထေႇႁၢၼ်းႁွင်း ၵႂၢၼ်ႁူဝ်ၶေမ်း ၶႄႈ တၸပႃးတပၢၼ်း ၵဝ်ႈရႁၢၼ်းသင်ႇၼႃႇ တင်းၵၢၼ်ႇတင်းႁွင်းသေ ၵိတ်းဝုတ်ႈၵၼ်ႇ တေႃး/ ၵၢဝ်ႇလူႇၵၢဝ်ႇတၢၼ်း ယွၼ်းၽေႇ

ၶႄႈလိၵ်ႈ

ၵျႉယ ဝၵီ, မၶေႃး ယွၼ်းယွင်ႈၵုင်,ပၢၼ်,ၵျူး ယွၼ်းပၢင်းတြူး ယွၼ်းၵျေႃး ယွၼ်းထွမ်,တြူး ၶွႆးၵူဝ်ႈသီ,မိုဝ်ႉၵျႃႈဝၼ်း။

– ၵျူမ်ႈၵၼ်ယွင်ႈၵုင်, ဩကၢသ၊ ဩကၢသ၊ ဩကၢသ၊ တ္တတိပိသော၊ သွက္ခာတော၊ သုပ္ပဋိ ပန္နော၊ သမ္မဒ္ဒေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ တေႃႉထိုင် ယောနာမ သျႉထူ 3 ၵမ်း။

(ၽူႈၶဵမ်းပၢင် ပီၼ်ၵဝ်ႈဩျႉၸူမိုဝ်း ၵမ်, ၶၶၼ် ၵဝ်ႈဩျႉသၢဲမိုဝ်း)

– ပၢင်းၵၢဝ် ၵဝ်ႈမထေ,ၵျၢၼ်းၵျွင်း မိုၼ်ႈ ၶၼိူဝ်ၵျူႉသေ ၵဝ်ႈမထေ,ၵျၢၼ်းၵျွင်း ကွၼ်တ ဎပးတၵျႉတင်းမူတ်း ပိုတ်,ပၢင်ပွႆးတြူး ၵျူမ်ႈ ၵျွမ်းဝျႈၵွမ်း ၶမေးတသ်ႉသ သၢမ်ၵမ်းသေ ၵျေႃးတြူးလင်,ၵျႉၵျူႉ ပိင်ႈၶင်,မၼ်းၵဝ်ႈ ပိၼ်လႆႈၶၶၼ်ႉ။ ပေးမၼ်းၵဝ်ႈ လူင်းပလၢင်, ၵျူႉၵျေႃးတြူးယဝ်ႉ ၵဝ်ႈဩျႉၸူမိုဝ်းမိုၼ်းသိုပ်, ၵျေႃးသေ ၵိုဝ်းတူၵ်းလျႃးပုၼ်ႈၽွၼ်းၶၶၼ်ႉပျႃး ၶၼိူင်ႈယဝ်ႉပျႃးၶၼိူင်ႈ သိုပ်,ၵျေႃးၵျူႉ,တိၵ်းတိၵ်း။

တီႈမၢႆတွင်း– ၵိုဝ်းမိုၼ်ႈၵျေႃးတြူးၵမ်း ဎတ, ၵၢဝ်ၵဝ်ႈၵၢင်း ဎလ; ၵဝ်ႈသၢင်,ၵဝ်,ၼဝ် ၵိုဝ်းပွင်ပိၼ်လႆႈၶၶၼ်ႉ သိုပ်,တၢမ်းၵၼ် ၵျေႃး ၵျူႉ ၶၼိူင်ႈပျႃး ပၼ်ၼၢဝ်းယၢမ်း 20 မိတ်ႉ၊ ၵမ်, ၶၶၼ် 30 မိတ်ႉ။

ပၢင်ပွႆးတြူးၶွႆႉဎတ, လိူၼ်သိပ်းမွႆ, 10 ဝၼ်း တေႃႉထိုင် 14 ဝၼ်း။ ၼၢဝ်းယၢမ်း တွၼ်ႈၵၢင်ၶၼ် ဎတ,ၵၢဝ် 6:30 မူင်း တေႃႉထိုင် 10 မူင်း။ တွၼ်ႈၵၢင်ဝၼ်း ဎတ,ၵၢဝ် 12:30 မူင်း တေႃႉထိုင် 5 မူင်း။

– ဝၼ်းလူပ်းလင် 14 ၼမ်ႈၶွႆႉ ပေးမူႉတြူး လင်,ၵျႉလူင် သုတ်းယဝ်ႉ သမ်ႉသိုပ်,ထိင်ႈ တွၼ်ႈၼူၼ်ႉမိူင်း တြူးၵူမ်သူပ်း ၶမ်တင်းၵေ, ၶွႆႉ ၵမ်ႈၽွႆမၼ်း မေလၢတ်ႈ၊ မေသပ်းလိင်း ပိၼ်လႆႈ။

– ၵဝ်ႈၵၢင်း ၵဝ်ႈသၢင်, ၵိုဝ်းလႆႈထုတ်, တြူးဝႆႉ တျႉလူ,ၵိၵ်းၵျွင်းၶၶၼ်ႉ ကွၼ်ၵၼ် ပၢင်းပျႃး ၵၢပ်ႈၶွႆးပၢင်တြူးသေ ၵဝ်ႈၽူႈ ၶဵမ်းပၢင် တိမ်ႈမၢႆၵၢဝ် သိၼ်ႈၵိုဝ်ႈၵဝ်ႈထမ်, မတျႉၶ ၵဝ်ႈၵၢင်း ၵဝ်ႈသၢင်, ဎလ; ၵိုဝ်ႈ သိင်ၶျႉမ တြူးၵဝ်ႈယဝ်ႉ ပိုၼ်ၽၢဝ်,ပၼ်။

– သင်,ၼျႉ,ၵဝ်ႈၼဝ် တင်းၵျွင်း ၵၢဝ်တၵိၵ်ႉ ပႆႉမျႉ,ၽွႆမၼ်းသေ ပူႉၵေႃႉ,ၵၼ်,တေႃး ယွၼ်း ယေ,ယွၼ်းလွႆး ၵၢပိတ်ႈ ၵျႉယ ဝၵီ, မၶေႃး ၵၢမ်,သၢမ်ပိူင် တီႈၽျေႃးတြူးသင်,ၼျႉ။

– ယွၼ်းပၢင်းတြူး ၵၢၼ်ၵျေႃး/ထွမ်, ၽွင်း ဎတ,တင်ႈပၢင်တြူးၵျူႉဝႆႉ ၶွႆးၵျွင်းၵဝ်, (ၵျွင်းပိ တၵၢတ်ႈ)။

– ၵျူမ်ႈၵၼ် ၵူလျ်,ဝၢၵ်ႈဝၢင်းပၼ် ၵျူႉသူလ်, ၽွၼ်းလီ တီႈသတ်းတဝျႉ, သၢမ်သိပ်းၵိတ်း ၼူင်း (ၽၢ,ပျႉ,လီ)။

– ၵျေႃးထွမ်,လိၵ်ႈမၢၵ်, ပၢင်ပွႆးတြူး(ၵဝ်ႈ ၵၢင်း/သၢင်, သေပျႃးပျႃး တိမ်ႈပိၼ် ၶမ်ႉၵျၢမ်း လင်,ၵျႉလူင်။

– ၵၼ်,တေႃး လူပ်းလင်သေ ပိုၼ်ၽၢဝ်, လွင်ႈပၢင်ပွႆးတြူးယဝ်ႉတူဝ်ႈၵျူႉ။

– မိင်းၶၢႆး ၵိုဝ်းမျႃး ၵျူမ်ၵူမ်းၵွမ်းသေ မျႃး ထွမ်,တြူး ၽွင်းပွႆးတြူး ဎလ; ပၵ်ႉၵေႃးတျႉ, ယၵျႉ,ၼဝ် ယွၼ်းပူႉ,ၵေႃႉ, ၵၼ်,တေႃး ၵဝ်ႈၵ ၵျၢၼ်းသင်,ၼျႉ, တင်း ၵျွင်း။

တီႈမၢႆတွင်း–

(1) လွင်ႈဎတ,တင်ႈ ပၢင်ပွႆးတြူးၵျေႃးထွမ်, ထမ်းၵဝ်ႈလင်,ၵျႉလူင် သီ,မိုဝ်ႉၵျႃႈဝၼ်းၶွႆႉ ဎတ,ၵၢဝ်ပီႊသျႉ,သၶျေႉ, 2544 ၶၼီႈ တေႃႉထိုင် ပီး 2546 ၶွႆႉ ၵျွတ်းမျႃး မီး သၢမ်ပီး၊ သၢမ်ပွႆး ၶွႆႉပိူင်ၶၼိူင်ႈ။

(2) ၵၢၼ်ဎတ,တင်ႈ ပၢင်တြူး ဝၼ်းသိၼ် (လိူၼ်ပိတ်,တေႃႉလိူၼ်သိပ်းၵိတ်း) ၵျူႈသိၼ် သိၼ်ၶွႆႉ ဎတ,ၵၢဝ် ၵူဝ်ႈပၢၼ်သၢမ်ပွၵ်ႈ၊ ၵဝ်ႈဝၼ်,ၶပလျႉ,ပိၼ် ၵဝ်ႈၶင်ႈၵျွင်း မိူဝ်ႈ ပီးၵေႃးၵျႉ, 1359 တေႃႉထိုင် 1364 ၶၼ် မီးမျႃးၵျႃႈပီး ၶွႆႉပိူင်ၶၼိူင်ႈ။

ၶွႆးၶင်,သွင်ပိူင်ၶွႆႉ ပေးၵၢမ်,မီး ၵၢၼ် ၵၢတ်ႈသင် တေဎတ,တင်ႈသိုပ်,ၵျွတ်း ၵျွႆႈပိၼ် ၵျူႉၵျႃႈၶျေႃး ၵျူႈပီးပီး။

9

ဝိသေသ ပၢင်ပွႆးတြူး

ဝိသေသလွင်ႈမိုၵ်ႉတွၼ်း ပၢင်ပွႆးတြူး ၶွႆႉ– ပိၼ် "ပၢင်ပွႆးၵျေႃးထွမ်, ထမ်းၵဝ်ႈဝိဎၶၶး ပိတၵၢတ်ႈၽၢ,တႅး" ၶၼ်ယဝ်ႉ။ ၵၢၼ်ပိၼ် ပၢင် ပွႆးၵျေႃးဝိဎၶၶးပိတၵၢတ် တႅးၶွႆႉ မိူဝ်ႈၵေႃႉ, တင်ႈၵျွတ်းမျႃးၵိုဝ်င်– ပီႊသျႉ,သၶျေႉ, 2546 လိူၼ်ၵိတ်းမွႆ, 7 ၼမ်ႈ၊ ၵၢင်ဝၼ်း 1 မူင်း တေႃႉ, 2 မူင်း၊ ၵဝ်ႈၵျၢၼ်းသင်,ၼျႉ, (ၶၼိူဝ်ၵျွင်း) ၵျူမ်ႈ ပျႃး ၵျႈပူႉ,ၵျႈမိင်း(မိင်းၵေႃးပၵ) ၼဝ် တူင်, ပၢင်, ၵၢပ်,ၵူဝ်းၵၼ် လႆႈၵွႆ လႆႈၼေႃးၵၼ် သေဎလ; ၵင်,ဎတ,တင်ႈ ပွင်ပိၼ်မျႃးယဝ်ႉ။

– ဝၼ်းဎတ,တင်ႈပၢင်တြူးဝိဎၶၶး ပိတ ၵၢတ်ႈတႅးၶၼ် လိူၼ်ၵိတ်းမွႆ, 10 ဝၼ်း တေႃႉ ထိုင် 14 ဝၼ်း။

– လွၵ်းလၢႆး ၵျၢင်ႈၵျွၼ်း မိူင်ႈယိပ်းတၢင်း တိုဝ်း ဎတ,တင်ႈ ဎလ; ၼၢဝ်းယၢမ်းၵျေႃးထွမ်, ၵျူႉ,ၵိုဝ်းၶွႆႉ တင်းၵၢၼ်တိမ်ႈဎၶမေး တီႈ တွၼ်ႈပၢင်ပွႆးၵျေႃးထွမ်,ထမ်းၵဝ်ႈ လင်,ၵျႉ, လူင် ၽၢ,တႅးၶၶၼ်ႉ မူၼ်ၵၼ်ယဝ်ႉ။

– ၵွပ်ႈသင်ဎလ;ဝျႈ ပိၼ်ပၢင်ၵျေႃးဝိဎၶၶး ပိ တၵၢတ်ႈ။ လိူၵ်ႈၵျေႃး ၽိုၼ်ထမ်းဝိဎၶၶး ပိုတ ၵတ်ႉလၢႆလၢႆ ပိၼ်ၽိုၼ်ၵၢၼ် လၢတ်ႈဎၶ ၵျေႃး လူလျ်ႈ လွင်ႈၵၢင်းတၢင်းၵမ် ၵဝ်ႈၵျႃၼ်း သင်,ၼျႉ, ၵမ်ႈပျႈၶမ်ယဝ်ႉ။

(ၶွႆႉၵေႃး ပေးၵၢမ်,မီး ၵၢၼ်ၵၢတ်ႈသင် တေ သိုပ်,ၵျွတ်း ၵျွႆႈပိၼ်ၵျူႉ, ၵျူႈပီးပီး။)

– ၵၢၼ်လႆႈဎတ,တင်ႈ ပၢင်ၵျေႃးဝိဎၶၶး ပိ တၵၢတ်ႈၽၢ,တႅးၶွႆႉ ယူင်းၵၢၼ်း ၵိုင်ႉၵျူဝ်ၶၼ် ၵွမ်းၶင်,(ဝိနည်းယယ်လေးတောင်ပါဌ်) ၵတ်ႉထ ၵထျႉ, ဩျႉ,ၼဝ်ၵဝ်ႈဎၶဝေႃႉဝျႈ "ဝိန ယောနာမ သာသနဿ အာယု" ဝိဎၶၶးတြူး (လွင်ႈၵၢင်း တၢင်းၵမ်) ၵၢၼ်ဝျႈၶွႆႉ ပိၼ်ၵျႉ,ယု သျႉ,သ ၶျေႉ,ပိူင်ၶၼိူင်ႈ။ "ဝိနယေဌိတေ ဗုဒ္ဓသာသနံဌိတံ" ပေးဝျႈဝိဎၶၶးတြူး(လွင်ႈၵၢင်းတၢင်းၵမ်)ၶွႆႉ မၼ်ႈၵိမ်းမီးယူႉ,ၵိုဝ်င် သျႉ,သၶျေႉ,ပုတ်ႉထၵဝ်ႈ ၵေႃႈ တေမၼ်ႈၵိမ်းမီးယူႉ,ယဝ်ႉၶၼ် ပိူင်ၶၼိူင်ႈ။

"အနာဂတေ သာသနံ လဇ္ဇီ ရက္ခိဿတိ" ၽူႈ ၵၢၼ်တေပွႆႉပျႃး သျႉ,သၶျေႉ,ပုတ်ႉထၵဝ်ႈ ၵျူႉ, ပျႈၶျေႈၶၶၼ်ႉ တေပိၼ် ၵဝ်ႈၵျႃၼ်းသင်,ၼျႉ, (လဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်) ၵၢၼ်မီးသီ,လ သိၵ်ႉၼျႉ, မၼ်ႈၵိမ်း မီးဝႆႉၶွႆးတူဝ်ၶွႆးၵွႆၼဝ်ၵဝ်ႈၶၶၼ်ႉယဝ်ႉ ၶွႆႉၵေႃး ပိူင်ၶၼိူင်ႈ။

ၼုၵ်းၼူၼ်ႉၵူၼ်ႉပွင်ႇ, လွင်ႈတၢင်းသၢမ်ပိူင်ၶဵင်ႉ သေ ယိူင်းဢၢၼ်းႁႂ်ႈပဵၼ်လွင်ႈၵမ်ႉယၢၼ် ပၼ်ၼိူင်း လွင်ႈၶၢင်းတၢင်းၵမ် ၶဝ်ႈၵျၢၼ်းသင်ႇ, ၼႂ်း မၼ်းၵိမ်း မီးဝႆႉၶင်းတူဝ် ၶင်းၵေႃႈ ၽႅမ်ၼၼ်း ၵူႈတူၼ်ၵူႈပႃးသေၸလႄႈ ပၼ်ပဵၼ် ၵီၼ်ၼိူင်း ပွႆႇပႃး ၵႃႈယူ သႃႇသၶျေႃႇ ပုတ်ႉထၶဝ်ႈ ႁႂ်ႈ ပေႃး မၼ်းၵိမ်း ယိၼ်းယၢဝ်း ၶိုဝ်ႈၶိုင်း ပိုင်းသုၼ် ၵူႈၶျေႃႈ ၼၢဝ်းၶိူင် ဝႃႈၶႂ်ႈ ၶင်ႇတေၸတႃႇတင်ႈ ၵိတ်းသၢင်ႈ ပွင်ပဵၼ်ယဝ်ႉ။

မုၼ်ၶၢင်း ၶဝ်ႈသေႃးပီႇတ

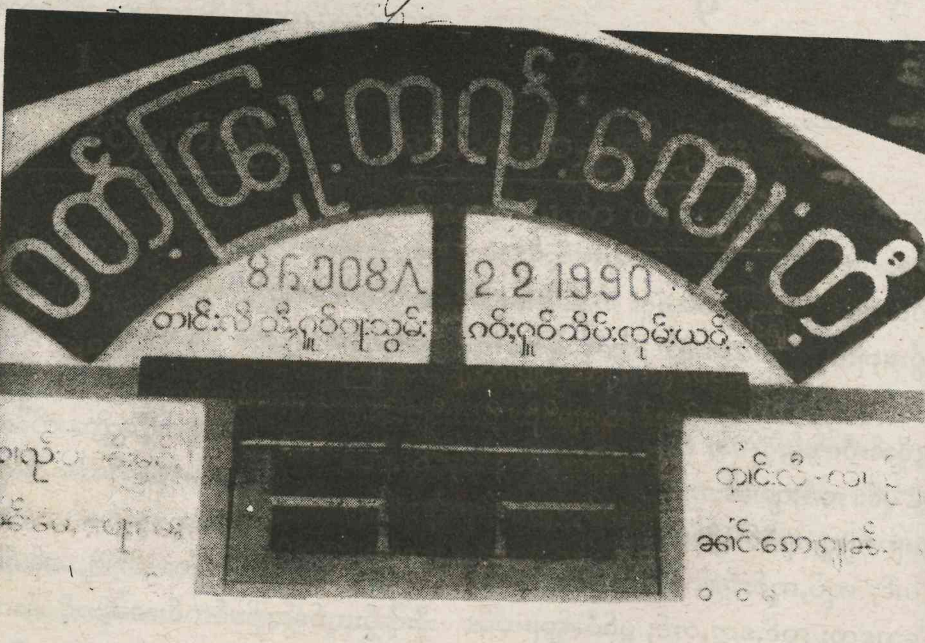

တွၼ်ႈသိပ်းသီႇ

လွင်ႈၵိတ်းသၢင်ႈမိူဝ်ႈၵွၵ်ႇဝႃႇ

1

ၵိတ်းဢၢၼ်ပတ်းၽဵဝ်ႈမူတ်းသုဵ

လၢႆးၵိတ်းမၼ်းတင်းမိူဝ်ႈၵူဝ်ဝႃႇ ၵၢၼ် လၢတ်ႈမႃးၵွၼ်တၢင်းၶၼ်ႈ မိူၼ်ၵၼ်ယဝ်ႉ။ ၽဵဝ်ႈၵျွင်းတၢင်းတဵၵ်ႈ တၢင်းၶိူဝ် ၸလႈ လၢင်ႇ ၶၢၼ်းၵုတ်ႉ, လၢင်ႇ ၵျွင်းသွမ်း။

2

တုင်းထွမ်ႇၵေႃးဝႃႇတ

ၶၼ်ႇၵေႃႈ မိူၼ်ၶင်, ၵူဝ်ဝႃႇ မိူဝ်ႈလိူၼ်ပဵတ်ႇ, မႅႇ, 10 ၼမ်ႈ ၶၼ်ႈ ၶင်ႇၵၼ်ယဝ်ႉ။ မိူဝ်ႈၵွၵ်ႇ, ဝႃႇၵေႃႈ သမ်ႉလႃး လိူၼ်မႅႇ, 10 ၼမ်ႈ၊ ၶင်ႇၵဝ်ႇ, ယဝ်ႉ။

3

လွင်ႈတင်ႈၸတႃႇ

လွၵ်ႈလၢႆးတင်ႈၸတႃႇ, မိူဝ်ႈၵွၵ်ႇဝႃႇၵွၵ်ႇ, သၢၼ်ႇၵေႃႈ မိူၼ်ၶင်, မိူဝ်ႈၵူဝ်ဝႃႇ, လိူၼ် ပဵတ်ႇမႅႇ, 12 ၼမ်ႈ၊ 13 ၼမ်ႈ တေႃႇထိုင် လိူၼ် မူၼ်းယဝ်ႉ လွင်ႈ 3–4 ၼမ်ႈ ၶင်ႇယဝ်ႉၶွတ်ႈ, တူဝ်ႈလီငၢမ်း။

4

ၵိတ်းတီၼ်းလူင်ၶဝ်ႈသင်ႇၼႆႉ

လွင်ႈၵိတ်းတီၼ်းလူင် ၶဝ်ႈသင်ႇၼႆႉ တႃႇ လူ မိူဝ်ႈၵွၵ်ႇဝႃႇၶၼ်ႇ ၸတႃႇၵၢဝ်လိူၼ်သိပ်း ၵီတ်းမႅႇ, 12–13 ၼမ်ႈ ၸတႃႇၼိူင်သၢင်ႈၵၢင်ႈ ပွင်ၵျူ (ၵၢင်ၶၼ်ႇ တင်ႈၸတႃႇ၊ ၵၢင်ဝၼ်း ၽွမ်ႉ ၵၼ်ၵိတ်းတီၼ်းလူင်)။

– 12 ၼမ်ႈ၊ ၵၢဝ်တီႈၶၼ်းၸဝ်ႈသၢင်ႉၼႃႉ လိမ်ႈၵွၼ်ႉ တူမ်ႈလေႃႉၵွတ်းပိၼ်ႇ တီႈၶၼ်းလူင် လိမ်ႈယိူင်ႉ။

– 13 ၼမ်ႈ၊ ၵွၼ်ၵၼ် မႃးလူႉမႃး လွင်းႁူမ်း ႁူမ်ႈဝၢင်ႉသိူဝ်ႉ ပုၼ်ႈၵွတ်းတီႈၶၼ်းလူင်။ တီႈၶၼ်း ၵွၼ်ႉၵိူဝ်းၵၢၼ်မႃးလူႉမႃးလွင်းဝႆႉၶႄႉ ၼိုၼ်း တူမ်ႈသေလေႃႉ ၵွတ်းတီႈၶၼ်းလူင် ၸဝ်ႈသၢင်ႉ ၼႃႉ။

– လွင်ႈၵွတ်းတီႈၶၼ်းလူင်ၶႄႉ ၵွပ်ႈဝႃႈ ၸဝ်ႈ □ူႉႁဝ်းၼဝ်ၸဝ်ႈ ၵိူဝ်းၵၢၼ် ပုၼ်ႉၵူႉဝႃးမိူဝ်း ၵွၼ်ၵွတ်းမႃးႁူမ်းႁူႈပိုၼ်းပိုၼ်းၼလႈ ၶၢၼ်ႇတေႃႉ ထိုင်မႃး ၸၼ်ႉၶၢႆႈ လႆႈသိုပ်ႉၵွတ်း မႃးယဝ်ႉ။ၵူႉ ၵူႈၶျေႈၶျေႈ ပေႃးပိၼ်လႆႈ တေသိုပ်ႉၵွတ်း ႁူမ်းယူႉၶႅင်ႉၵဝ်ႉ။

5

လွင်ႈလွင်းတီႈၶၼ်းတႆႈတီႈၶၼ်း

သီႉထူႉၶႄ

– ထိုင်မႃးဝၼ်း 14 ၼမ်ႈ၊ ယၢမ်ႈတၢမ်းၼမ်ႈ 3 မူင်းၶႄၶႄႉ ၵူႈပိၼ်ၸဝ်ႈၸၢင်း ၸဝ်ႈသၢင်ႉ၊ တင်းၵၢၼ်ႉတင်းၵျွင်း ၵွၼ်ၵၼ်တုမ်တီႈၶျေႈ ၵျွင်းသၢင်ႉဝၢင်ႉသေ ပေႃးဝႃႈ မႃးၸုင်ႉၵၼ် သိူင်ႈယဝ်ႉၶႅ ၸဝ်ႈ□ူႉလူင် ၸၼ်ႉၵွၼ်ယွၼ်း တီႈၸဝ်ႈမထေႉၵူၶၼ်းၵျွင်းဝႃႈ "ၵၼ်ႉတေႃး ၵၼ်ႉတေႃးၼႃႈ ၸဝ်ႈမထေႉၵူၶၼ်းၵျွင်း ၼႃႈတၼပး တေႃႉ ယွၼ်းလွင်းတီႈၶၼ်း ယွၼ်းတႆႈ တီႈၶၼ်းထူႉၶႄသီႉတီႈ ၵၢၼ်ပိၼ်ၶျေႈၵျွင်း သၢင်ႉဝၢင်ႉ၊ ၵျွင်း□ူး၊ ၵျွင်းတေႃႉ၊ ဝၢင်းၵွင်းမူး၊ ၶိုၼ်းၵူႈထူႉၶႄသီႉတီႈ ၵိူဝ်းၶႅ ၼႃႈတၼပး တေႃႉၼဝ် ယွၼ်းလွင်း ယွၼ်းတႆႈ တေႃႉပေႃး မူတ်းသိူင်ႈၼႃႈ" ၼုပ်ႉသၢမ် ၵမ်းသေ ၼိုၼ်းဝႃႈ "ၵၼ်ႉတေႃး ၵၼ်ႉတေႃးၼႃႈ ၸဝ်ႈမထေႉ ၵူၶၼ်းၵျွင်း ၼႃႈတၼပးတေႃႉ ယွၼ်းၵၼ်ႉ တေႃးၼႃႈ"ၶႅသေ ၼုပ်ႉသၢမ်ၵမ်း။

– မူဝ်ႈ 3 မူင်းပႆႇၵီတ်းၵွတ်း လွင်းၵူႉ လူႉ ၵူႉ ပိင်ႈၶႅင်ႉ ၸဝ်ႈၵဝ်ႉပွင်ပိၼ်လႆႈၶႄၶႄႉ။

– မူဝ်ႈၼတႉလွင်းၶႄၶႄႉ ယိပ်းၵၢဝ် တီႈၶၼ်း ၸဝ်ႈၵဝ်ႉ 1 လိမ်ႈ 2 လိမ်ႈ တေႃႉႁူဝ် ၵမ်ႈပိၼ် လႆႈၶႄၶႄႉ ယုၵ်ႉတၢင်ႉႁူဝ်သေ ၸင်ႉလူႉၸင်ႉ လွင်း သိူဝ်ႉၶိူဝ်ၽိူၼ်လိူင် ၵၢၼ်တမ်းဝႆႉတီႈ ၶၢၼ်ႇၶိူဝ်၊ တင်းမူတ်းမီးပိူတ်ႉၽိူၼ်။

– မူဝ်ႈ 4 မူင်း 5 မူင်း၊ ၶႄၶႄႉ ပေႃးၵမ်ႉမီး ၸဝ်ႈသၢင်ႉယဝ်ႉၶႅ ၵိူဝ်းမီးပုၼ်ႈၽွၼ်းၶႄၶႄႉ ၸင်ႉယွင်ႈၵၢဝ်ၽိူၼ်တီႈၶၼ်းၶႄၶႄႉ ၵူႉတမ်းဝႆႉ ပုၼ်ႈတေႃႉသီႉထူႉၶႄ သီႉၵွင်ႈ၊ ၶိုၼ်းၶိုင်ႈၵွင်ႈ တမ်းသွင်ၽိူၼ် ၶႅင်ႉၵၼ်။

– ထိုင်ၼၢဝ်းယၢမ်း 6 မူင်း ပႆႇ 3 မိတ်ႉ ၸင်ႉ၊ ၵွၼ်ၵၼ် ၵူႉတႆႈၵူႉၸပ်း ၶိုၼ်းသီႉထူႉၶႄ၊ သီႉၵွင်ႈၶႄၶႄႉ တေႃႉပေႃးထိုင် တီႈတီႈၶၼ်း မူတ်း။ မူဝ်ႈလိူၼ်သိပ်းၵီတ်းလွင်ႈ 4–5 ၼမ်ႈ ၶႄၶႄႉယဝ်ႉ။

တီႈတွင်း– မူဝ်ႈၵူႉၸပ်းၵူႉတႆႈၽွၼ်းတီႈၶၼ်း လိမ်ႈလွႆႉလိမ်ႈၶႄၶႄႉၶႅ လႆႈဝႃႈၵူမ်းယွၼ်း ၸပ်းၽွၼ်းမၶၼ်းဝႃႈ "ဆီမိးညိုပါဘုရား"ၶႅ ပိၼ်ၵူမ်းဝႃႈ မူဝ်ႈၵွၼ်ႉၵွၼ်တၢင်းပုၼ်ႈမႃး။ မူဝ်ႈလိူဝ် သမ်ႉၵၢဝ်ၵူမ်းတႆးဝႃႈ "ယွၼ်းၸပ်း ၽွၼ်းတီႈၶၼ်းၼႃႈ"ၶႅယဝ်ႉ။ မူဝ်ႈတေပဝ်ႉၽွၼ်းတီႈၶၼ်း မွတ်ႉၶျေႈလႆႈဝႃႈ "ဆီမိးမိုတ်ပါဘုရား" ၶႅ ပိၼ်ၵူမ်းၵၢၼ်မူဝ်ႈၵွၼ်ႉ ၵွၼ်တၢင်း။ မူဝ်ႈ လိူဝ်သမ်ႉဝႃႈ "ယွၼ်းမွတ်ႉ ၽွၼ်းတီႈၶၼ်းၼႃႈ" ၶႅ ယဝ်ႉ။

– ၶိုၼ်းၶႅင်ႉတႆႈတီႈၶၼ်း ႁူႈဝၼ်းၶႄၶႄႉ မၢင် ပွၵ်ႈ တၵူႉယိင်း တၵူႉၸႂ်းၼဝ် ၼဝ်ႈမႃးတႆႈ မႃးဝႆႈ တီႈၵွင်းမူး ၼလႈ ၵျွင်းတေႃႉၶႄၶႄႉၶႅ ၼိုင်းၸဝ်ႈလုင်းၵီၶၼ်ႉၼဝ် သေၵေႃႉၵေႃႉ မႃး မွၵ်ႉမႃးလဝ်ႈ လၢတ်ႈဝႃႈ "ၽိတ်ႈပၢင်း ၸဝ်ႈ ႁဝ်းၼဝ် ယၢင်ႉပၼ်ၵမ်းၶိုင်ႈၼႃႈ" ၶႅၼလႈ ၵူႈပိၼ်ၸဝ်ႈၸၢင်း ၸဝ်ႈသၢင်ႉ၊ ၵိူဝ်းမီးၶိုင်း ဝၢင်းၵွင်းမူး ၼလႈ ၶိုၼ်းၵျွင်းတေႃႉၶႄၶႄႉ ၵွၼ် ၵၼ်ၼဝႈယၢင်ႉ ပႆႈၼဝ်ႈဝၢင်းၵျွင်းမႃးပၼ် တ ၵူႉၼဝ် မႃးၸပ်း မႃးလူႉ မႃးဝႆႈ မႃးသူ။

ပေႃးထိုင်ၼၢဝ်းယၢမ်း 8 မူင်းတီႈမ်၊ တွၵ်း ႁူၵ်ႈ ၵၢၼ်ႉလိၵ်ႈ ၽွၼ်ႉလိၵ်ႈၶႅ ၵူႈပိၼ် ၸဝ်ႈၸၢင်း ၸဝ်ႈသၢင်ႉ၊ ႁူဝ်တေႃႉၶၢင် ၵွၼ် ၵၼ်မႃးႁူးၶျေႈၵျွင်းသၢင်ႉဝၢင်ႉယဝ်ႉ ၶင်ႈဝႆႈ ႁူး ၼူးဝႃးတူၶၼ်ၸဝ်ႈငဝ်ႈၵျွင်း သၢမ်ပွၵ်ႈသေ ၸင်ႉၵၢၼ်ႉလိၵ်ႈၽွၼ်ႉလိၵ်ႈ ၶၢင်းၽိူမ်ၶၼ်း ၵိူဝ်းပိူဝ်ႉၵျွင်း ၶိုင်ႈၵျွင်းသွင်ပႃးၵေႃး ၵူႉႁူး ၵျွင်းၽိူဝ်ၵျွင်းမၶၼ်းသေ ၽွၼ်ႉလိၵ်ႈ ပိူဝ်ႉၵျွင်း။

6

ဝၼ်းလိူၼ်သိပ်းၵီတ်းမူၼ်း

(ၵ) ဝၼ်းလိူၼ်သိပ်းၵီတ်းမိူဝ်ႉ လႆႈ 15 ၼမ်ႈ (လိူၼ်မူၼ်း)ၶႄၶႄႉ တွၼ်ႈၵၢင်ၶိုဝ်ႈၶႅ ၶႅင်ႈ တင်ႈၼတ, ၵပ်ႉတၢင်းလူႉတၵူႉၼဝ် မႃးၼိုၼ်ႈ ၵျွင်း။

(ၼ) တွၼ်ႈၵၢင်ဝၼ်းၶႅ ၸဝ်ႈၸၢင်းၼဝ်ၸဝ်ႈ ၼဝ်ႈသိမ်ႉသေၼလႈ ႁူမ်ႈၵၼ်ၵွၵ်ႉၵၢပုသ်ႈ ပ ဝူႉၶျေ ၼဝ်ႈၽွၼ်ႉလိူဝ်၊ ဝႃႈၶိုင်ႈၵမ်းၶိုင်ႈ ပႃး၊ ၸဝ်ႈမထေႉၵူၶၼ်းၵျွင်းယဝ်ႉ ၸဝ်ႈၼျူမိူဝ်း၊ ၸဝ်ႈသၢႆႉမိူဝ်းၵွတ်းၶႅတၢမ်းလူင်းမႃး တေႃႉ ပေႃးယဝ်ႉတင်းမူတ်း။ ၸဝ်ႈမထေႉၵူၶၼ်းၵျွင်း ဝႃႈ– "နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ" သၢမ်ပွၵ်ႈ □ကာသ၊ □ကာ သ၊ □ကာသ၊ သုဏာတုမေ အာဝုသောသံဃော အဇ္ဇ ပဝါရဏာ ပန္နရသီ ယဒိသံဃဿ ပတ္တက လ္လံသံဃော ပဝါရေယျ။ သံဃံ အာဝုသော ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေနဝါ သုတေနဝါ ပရိသင်္ကာယဝါ ဝဒန္တု မံ သံဃာ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ ပဿန္တော ပဋိကရိ ဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ (.... ....) တတိယမ္ပိ (.... ....) သင်ႉၼႃႉတင်းလၢႆ ႁူမ်ႈသူႉထုသၢမ်ပွၵ်ႈ၊ လုၵ်ႉ ၵၢဝ် ၸဝ်ႈ□ူႉလူင် လူင်းမႃး တေႃႉထိုင် ၸၢင်းၶၢင်ၵျွင်း ၶႄၶႄႉဝႃႈ........

□ကာသ၊ □ကာသ၊ □ကာသ၊ သံဃံ ဘန္တေ ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေနဝါ သုတေနဝါ ပရိသင်္ကာ ယဝါ ဝဒန္တု မံသံဃော အနု ကမ္ပံ ဉပါဒါယ ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ ။ ဒုတိယမ္ပိ(.... ....) တတိယမ္ပိ(.... ....)သင်ႉၼႃႉတၢင်းလၢႆ ႁူမ်ႈ သူႉထူသၢမ်ပွၵ်ႈ ။

(ၸ) လွင်ႈၵၼ်ႉတေႃးၵၼ်

ပေႃးထိုင်ႁူဝ်ၼမ်ႈ၊ လိူၼ်သိပ်းၵီတ်းမူၼ်း၊ ၼၢဝ်းယၢမ်း 7:30 မူင်းၶႅ ၸဝ်ႈမထေႉၵူၶၼ်း ၵျွင်း တွၵ်းႁူၵ်ႈ– ၵူႈပိၼ်လုၵ်ႈၶွင်ႉတၼပး

တင်းလၢႆၵေႃႈ ၵွၼ်ၵၼ်ပႃးၵၢဝ်တၢၵ်ႇပၼ်မၼ်း သေ မႃးတုမ်ၵၼ်တီႈၶႄႈၵျွင်းသၢင်ႇဝၢင်ႈယဝ်ႉ ၵေႃႈတၢၵ်ႇတၢင်ႇမႃႉၶၢႆႇသႆၵၢမ်ႇၵႂႃႇ ယိပ်းပႃး ၼၢၵ်ႈၼႃႇသေ ယွၼ်းပူႇၼေႃႇၵၼ်တေႃး။

(1) ၼဝ်ႈမထေႇၵူၼ်းၵျွင်း ၵွၼ်ၵီတ်း ၵူတ်ႈ[ၽျႃးတြႃး]သၢင်ႇၼႃႈ ပၢၼ်ႇၵျႃးယွၼ်းၽေႇ ယွၼ်းလွႆး ၵၢပ်ႈတ်ႈ ၵႂႃႇယ ဝၼီႇ မၶေႃး တီႈ [ၽျႃးတြႃး]သၢင်ႇၼႃႇ ၶၢႆႇၶႄႈၵွၼ်ႇၵၢင်းသၢင်း ထူးၽျႃးပိၼ်ၼဝ်ႈယဝ်ႉသေ ၵၼ်ႇတေႃး ၵေႃး ၵႂႃႇသ ၶၢႆႇတႆး။

(2) ၼဝ်ႈၼၢင်းၼျူမိုဝ်း ၵွၼ်ၵူဝ်ၵၼ်ႇတေႃး ၼဝ်ႈမထေႇၵူၼ်းၵျွင်း။

(3) ၼဝ်ႈ[သြ]သႆ သမ်ႉၼိုၼ်းၵွၼ်ၵူဝ်ၵၼ်ႇ တေႃး ၼဝ်ႈၼၢင်းၼျူမိုဝ်း။

(4) ၵီတ်းၶၼ်ႇ ပႃးၶိုင်ႈ ၼလႅ ပႃးၶိုင်ႈ ၵွၼ်ၵူဝ်တၢမ်းလူင်းမႃးသေ ၵၼ်ႇတေႃးၵၼ် တေႃႇထိုင်ၵၢင်ၵျွင်း။ ပေႃးၶမ်ၶေႃႇၵေႃႈ မႃးဝၢၵ်ႈ ၵီတ်းသွင်ၶၢႆႇသေ ၵၼ်ႇတေႃးၵၼ်ၵူႇယဝ်ႉ။

(5) ပေႃးၵၼ်ႇတေႃးယဝ်ႉမူတ်း ၼဝ်ႈၼၢင်းၼျူမိုဝ်းသမ်ႉၵွၼ်ၵၢဝ်ၼဝ်ႈၼၢင်း ၼဝ်ႈသၢင်ႇၼဝ် တင်းမူတ်း ယွၼ်းထွမ်ႇၵူမ်း ၵေႃးဝႃႇတ ၵႂႃႇ တီႈၼဝ်ႈမထေႇၵူၼ်းၵျွင်း။ ယဝ်ႉၵေႃႈ သၢင်ႇ ၼႃႇတင်းလၢႆ ၼုပ်ႉဝႆႉသၢမ်ပွၵ်ႈ ယဝ်ႉတူဝ်ႈၵူႇ ယဝ်ႉ။

တီႈမၢႆတွင်း– မူဝ်ႈၵၼ်ႇတေႃးၵၼ်ၶၼ်ႇ ယိပ်း ၼၢၵ်ႈၼႃႇၶိုင်ႈၵမ်းၶိုင်ႈၵူပ်ႉ၊ ၵူဝ်တေႃႇၵၢင် ပေႃးယဝ်ႉၵူႇ ၼုပ်ႈၶိုင်ႈၵေႃႈ ၼၢၵ်ႈၼႃႇ ၶိုင်ႈ ၵူပ်ႉ တမ်းဝႆႉၵၼ်ၵဝ်ႇသေ ၼိုၼ်းၵၢဝ်ထိင်ႈ ၵၼ်မူႇ။

7

ၵူမ်းသၢင်ႇၼႃႇယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃး မူဝ်ႈၵွၵ်ႇဝႃႈ

ၵေႃး....ၶၼ်ႇၵေႃႈ ၼွမ်းၶင်ႇ ထိုင်မႃး ဝႃႇ လသတၢင်းၵျွတ်ႈ ၵွတ်ႈမူဝ်ႈလိုၼ်သိပ်း ၵီတ်းမူၼ်း ၵွၵ်ႇဝႃႇ ၵၢၼႃႇၵူဝ်ၼမ်ႈၼိုၼ်း ယိၼ် ၼဝ်ႈပိၼ်ဝၼ်းၵၼ်သီႇၶၼ်ႇ ၵၼ်ႇ တေႃး ဝႃႈၵိုင်ႉၶင်ႇၶၼ်ၼလ ၼင်ႇၶၼ်ႈယၢမ်း လိဝ် ယင်းၵၼ်မီးတင်း ၼႃႈတၼပႃးတေႃႇ ၼလ (........)တင်းလၢႆ ယင်းၵၼ်ၼုၵ်းၼွႆလႆႈ အၸ္ၸကာယ တူဝ် တူၼ်မိင်းၵၢင်းၼဝ်ႈၵဝ်ႇ သေ မီးတင်း တၢၵ်ႇတၢင်ႇသႆ ပႆႇမႃႇ မိုဝ်းသိပ်း ၶိဝ်ႉ တင်း ၼၢၵ်ႈၼႃႇ တုင်းတွင်ႈယုၵ်ႉယွင်ႈ တၢင်ႇတႃႈသီႈမွမ်ႈၼွမ်ၵူဝ် ၵွမ်းတူဝ်ၵူဝ်ႇသေႇ မႃးယွၼ်းသီၼူဝ်း ပူႇၼေႃႇၵၼ်ႇတေႃး ၵႂႃႇယ ဝၼီႇ မၶေႃးၵၢမ်ႇ ၵၢပ်ႈတ်ႈတၢင်းၶီတ်း ၵႂႃႈ တီႈ(........)ဝႃႈၶၼ်တီႈၼႃႈၵေႃး။

ၵႂႃႇယၵမ်ႇမီးသူၼ်ႈတိၶၼ်မဝ်ႇၼၢင်ႈၼူဝ်ႇ မီးပႆတိၶၼ်မဝ်ႇၼၢင်ႈယၢင်ႈ ယူဝ်လႆႈတိုပ်ႈ ၶၢင်ႈ ၼမ်ႈၶႄႈၵႆတႃႇ ယိပ်ႇယၼ်ႈၼမ်ႈငဝ်း ယိတ်ႇၼိၼ်လိၼ်းမိုဝ်း ၼုၵ်းသုင် မုင်ႈတိမ်ႇ ၵၢပ်ႇၶမ်ႉတႃႈၶိူဝ် သိမ်ႈတႃႈတႆႈ ယိပ်ႇတီႈ ၵွင်ႈၶွၼ်း ၼွၼ်းတီႈၵွင်ႈၶင်ႈ ၼိုၼ်ႈၵျွင်းဝႆ ပႆၵျွင်းသၼ်ႇ ၵၢၶမိဝ် မုၼ်ႈမွတ်ႈၽွင်လိၼ် ၼပ်းတူဝ်ၼပ်းမိင်း တူၵ်းၵူင်ႈၽူင်ႉသႂ် တီႈ ၵမ်ႇထုၵ်ႇ ၵမ်ႇၵၢပ်ႈ မီးၵူႇၶၼ်ႉၼလႈသၢင်၊

ဝၼီႇၵၢမ်ႇ မီးသူပ်းၵမ်ႇၼၢင်ႈလၢတ်ႈ မီး

ပၢၵ်ႇၵမ်ႇၼၢင်ႈၼၢၼ် ယူဝ်လႆႈတၢၼ်ႈသိင်ယႂ် ႁႂ်ႇသိင်ၵိင်း တိင်းသေလိၵ်ႉ ၶမ်ႉလႆးသိၼ် ၵိၼ်မေႃးမိင်ႈ ၽူင်ႉသႂ်ႇတီႈ ၵမ်ႇထုၵ်ႇ ၵမ်ႇ ၵၢပ်ႈ ပိၼ်ၵူႇမီးသေၶၼ်ႉ ၼလႈသၢင်။

မၶေႃးၵၢမ်ႇ တၢင်းၵႂႃႈ သႆၼွႆၵၢၶိၵ်ႉၼႃႇ ပျူႇပႃႇတ မိၼ်ႉသႃႇလႃႇၶ မိဝ်းလိမ်ႈၼွႆ သမ်ႉ ၵမ်ႇမိုဝ်ႈၼွႆ မိဝ်းၵမ်ႇလိမ်ႈၼွႆ ယူဝ်သမ်ႉလႆႈ မိုဝ်ႈၼွႆၵူႇ မီးသေၶၼ်ႉ ၼလႈသၢင်။

တၢင်းၵႂႃး တိမ်ႇသုင်ၵူလ်ႇၵင်ႈသီႇပိုင် ၵူဝ် လူမ်း ၵၢင်လူမ်း တၢင်းၵႂႃႈ ၵၢပ်ႈတ်ႈ မိၼ်ႇၼႃႉ သိၼ်ၼွင်ႈ မိၼ်ႇလွင်ႈသိၼ်တၢင်း ပိၵ်ႉသမ်ႉ ပိၼ်သေၶၼ်ႉ ၼလႈသၢင်။ ၵမ်ႇပိၼ်ၼလႈ သၢင်၊ သိၼ်းတေႃႈ........ ၵဝ်း ပူတ်းဝၢင်းၼျၢင်းပွႆး ပၼ် ၼႃႈတၼပႃးၼဝ်ႈၵဝ်းၼဝ် ပၢၼ်ႇၼၢင်း သႃႇ မၶေ တင်းသိင်ႈတင်းလၢႆ ယၢႆႈၶွႆႈလႆႈပိၼ် ၵူတ်ႈပိၼ်ၵၢမ်ႇ ပိၼ်တၢမ်ႇ ၵူႇၶႄႈမူဝ်းၵိုင် ၵၼ်တၵ်းပွႆးတေၵွၼ်ၵၢဝ် တူဝ်ၼဝ်ႈၵဝ်ႇ ပၼ်ႇၼဝ်ႈလူင်းၼမ် တမ်ႈၵႂႃႈ၊ ၶၼ်ႈမိုင်းၶၢၼ်ၵ ၼပႇလေးပႃး တီႈၵၼ်ၶၢၼ်းမႃးပွၵ်ႈဝႆ ၶၼ်ႉၵေႃႈ ယႃႇၶွႆႈလႆႈၵူႇၼဝ်ႈလူင်းၼမ် ၵူၶၼ်း ၵေႃႈ ယႃႇၶွႆႈတၵၢၼ် ၶွႆႈမၼ်းပိၵ်ႉလီႇၵဝ်း တၼ် ၶွႆႈလႆႈလုၼလီပိၼ် ၵတ်းယိၼ်သူဝ်းသႃႇ သူဝ်းသႃႇၶီ သူဝ်းသႃႇၵူၼ်း သူဝ်းသႃႇၵၢၼ်ႉ ပေႃး တေႃႇတူၵ်ႈ သူၵ်ႈၵွတ်ႈၶိဝ်ထိုင် မူင်းသိင် မူင်းၼမ်း မူင်းမၢၵ်ႈၽူလ်ႇၶိပ်ႉပၢၼ်ႇ ၵမၢၼ်ႇ ၼၼ်ပိၼ် ယႃႇၵၢင်ႉယႃႇၵၢတ်ႈ ယႃႇၵၢတ်ႈယႃႇ ၵၢင်းသေၵမ်း တီႈၼႃႈၵေႃႈၼဝ်ႈ။

ၼုပ်ႉသၢမ်ၵမ်းယဝ်ႉ(သိပ်ႇဝႃႈၵေႃးၵႂႃႇသ)။

8

ၵၢမ်းၼျၢင်းပၼ် တၢင်းၶီတ်း

ၵူဝ်း....ၶၼ်ႇၵေႃႈ ၼွမ်းၶင်ႇ ၵွတ်ႈသူႇ ထိုင်မႃး ဝႃႇလသတၢင်းၵျွတ်ႈ ၵွတ်ႈမူဝ်ႈလိုၼ် သိပ်းၵီတ်းမူၼ်း ၵၢၼႃႇၵူဝ်ၼမ်ႈၼိုၼ်းယိၼ် ၼဝ်ႈပိၼ် ဝၼ်းယၢမ်းသီႇၶၼ်ႇ ၵၼ်ႇတေႃး ဝႃႈၵိုင်ႉၶင်ႇၶၼ်သေၼလ ယင်းၵၼ် မီးတင်း သူႇၼဝ်ႈ(........) တင်းလၢႆ ၼုၵ်းၼွႆလႆႈ မိုဝ်ႈၼွႆ ထူပ်း အၸ္ၸကာယ တူဝ်တူၼ်မိင်းၵၢင်ႈ ၼဝ်ႈ ၵဝ်ႇသေၼလ မီးတင်းတၢၵ်ႇတၢင်ႇသႆပႆႇမႃႇ ယုၵ်ႉၵၢဝ်မိုဝ်းသိပ်းၶိဝ်ႉ တၢင်မွၵ်ႇယႃႈ သွင်ၵျႃႈ တၢင်မွၵ်ႇမူဝ် ၼၢၵ်ႈတႃႇယိပ်းၼွမ်း ၵွမ်းမူဝ်း တၢင်ႇၵူဝ် ၵွမ်းတူဝ်ၵူဝ်ႇသေႇ မႃးယွၼ်းၽေႇ ယွၼ်းလွႆး ယွၼ်းသီၼူဝ်းပူႇၼေႃႇ ၵၼ်ႇတေႃး ၵႂႃႇယ ဝၼီႇ မၶေႃးၵၢမ်ႇသၢမ်ပိုင် တီႈၼႃႈတ ၼပႃးတေႃႇ ဝႃႈၵိုင်ႉၶင်ႇၶၼ်သေၵေႃႈ တၢင်းၵႂႃႈ ၵႂႃႇယ ဝၼီႇ မၶေႃးၵၢမ်ႇ ၵၢပ်ႈတ်ႈ သိပ်းသမ်ႇ သိၼ်ပိုင် ၼိုင်ႈမဝ်ႇၵူႉၵူႈၵၢၼ် ၼိုင်ႈမဝ်ႇၵၢၼ် ၵူႈလွင်ႈ ပိၵ်ႉသမ်ႉလႆႈတူဝ်ႉထုၵ်ႇၼွင်ႈ ပိၼ်ၵူႇ မီးၵူႇသမ်ႇလွႆ ပိုင်လွႆ သေၵမ်ႇဝႃႈ ၼင်ႇၶၼ်ႈ ယၢမ်းလိဝ် ၼႃႈတၼပႃးတေႃႇ တၵ်းမႃးပူတ်း ဝၢင်း ၼျၢင်းပွႆးပၼ်သူၼဝ်ႈ(........) တင်း မူတ်း တင်းသိင်ႈ ယၢႆႈၶွႆႈလႆႈပိၼ်ၵူတ်ႈ ပိၼ်ၵၢမ်ႇ ပိၼ်တၢမ်ႇပႃးဝႆႈ သမ်ႇသၵျႃႇၵူႇၶႄႈမူဝ်းၵိုင်၊ ပိုင်ၶိုင်ႈသေၵေႃႈ ၼႃႈတၼပႃးတေႃႇ သမ်ႉ ၼိုၼ်းၼုၵ်းၼွႆလႆႈ မိုဝ်ႈၼွႆထူပ်း တူဝ်မိင်းၼဝ်ႈ ၵဝ်ႇသေၼလ ၼူဝ်ႈၵွၼ်ႇပူၼ်ႉမႃး ၵွပ်ႈၵၼ် သူၼဝ်ႈၵဝ်းၼႃႈ ယူႇၵွမ်းၼွမ်းၵၼ်မႃးၼလ

ၵမ်ႇႁူႉလႆႈၶၢၼ်ပိၼ် ႁူဝ်လႆႈမီးတီႈၽိတ်းၵျူႇ မီးမႃး တၢင်းၵျႃႈ ၵႃႇယ ဝၸီ, မၶေႃးၵမ်ႇ, သၢမ်ပိူင် ၵျႃႈတီႈသူၸဝ်ႈ တင်းမူတ်း တင်း သိင်ႈဝျႃႈၶႆသေၵျေႃႈ ၶိၼ်းတေႃႈသူၸဝ်ႈ (.........) တင်းမူတ်း တင်းသိင်ႈ ပူတ်းဝၢင်း ၸွင်းပွႆႇပၼ် ၼျႃႈတၼပႊတေႃႇ ယႃႇၸွႆႈလႆႈပိၼ် ႁူတ်ႈပိၼ်ၵမ်ႇ, ပႊဝႆႈသမ်ႇ,သၸျႃႇၵျူႇၶျေႃႈမိူဝ်း ႁိူင် ၵၼ်တၵ်းပွႆးတေၵွၼ်ၵၸ်တူဝ်ၸဝ်ႈ ၵဝ်, ပၼ်ႇၼဝ်ႈလူင်းၼမ် တမ်ႈၵျႃႈၶွႆးမိူင်း ၽၢၼ် ၵၼပႇ,လေးပႊ တီႈၵၼ်ၶၢၼ်းမႊ ပွၵ်ႈတႆႇ,ၶၶေႃႉၵျေႃႈ ယႃႇၸွႆႈလႆႈၵျူႇ,ၼဝ်ႈလူင်းၼမ် ႁူင်ၶၢၼ်းၵျေႃႈ ယႃႇၸွႆႈတၸႃၼ် ၸွႆႈလႆႈသုၼ လီ ပိၼ် ၵတ်းယိၼ်ၼျမ်းသႃႇ, ၼျမ်းသႃႇၸၢၼ်ႉပေႊ တေႃႇတိူၵ်ႈ သိူၵ်ႈၵွတ်ႈၽိဝ်ထိုင် မိူင်းၼမ်းမၵ်ႈ ၽူလ်ႇ,ၶိပ်ႉပၢၼ်, ၵမၢၼ်,ၼၼ်ပိၼ် ယႃႇၸၢင်ႉ ယႃႇၸၢတ်ႈ ယႃႇၵၢတ်ႈ ယႃႇၵၢင်းတင်းသွင်ၽဵဝ်ႇ, သွင်ပႃႈ သေၵမ်း လူလုၼ်ႈတႃႉၶေႃး။

(ၼ) ၼိင်းၵျွင်း ၵဝ်ပၢၼ်ႉမွၵ်ႇ,ၵၢပ်ႈ တီႈၸဝ်ႈ သၢင်ႇ,ၼဝ် တိဝ်းတင်ႈငတ,တၢင်းၶျႃႈ သေပႊ ပႊ ၵွၼ်ၵၸ် ၸတုပၸွယၻ်ယကာ ၼိင်းၶႆး ယိင်းၸဝ်း တင်းလႆႇ ၼုပ်ႉထိင်ႈ ၵမ်းၶိုင်ႈ။ ယွၼ်း ၽေႇ,ၵႃႇယ ဝၸီ, မၶေႃး ၵျႃႈတီႈၸဝ်ႈသင်, ၼျႃႇ,ၶိူဝ်ၵျွင်း ၵွတ်းႁူတ်ႈ ၵေႃးၵႃႇသၽႆ,တႆး။

(င) ၸဝ်ႈမထေ,ၵျၢၼ်းၵျွင်းၵဝ်း ၸင်,တၵ်း ႁူလ်,ပၼ် ၸွင်းပၼ် ပူတ်းပွႆႇ,ပၼ် တၢင်းၽိတ်း တီႈပၸွႉၵေႃးတႃႇ,ယၵႃႇ,တင်းလႆႇ။

(ၸ) ၼိင်းၵျွင်း ၸင်,သမ်ႉၵဝ်ပၢၼ်ႉမွၵ်ႇ, ၵၢပ်ႈ ထိင်ႈ ၵမ်းၶိုင်ႈ၊ ၼိင်းၵျွင်းၵွၼ်ႁူဝ် ယွၼ်း ၽိတ်ႈပၢင်း ၸဝ်ႈၸျၢၼ်းသင်,ၼျႃႇ,ၶိူဝ်ၵျွင်း တင်ႈငတ,ငတးသဝ်း ၵျႃႈတီႈ ၵၢၼ်,ၵွင်းၵျွင်း ၵဝ်,၊ တႆႈယႃႇၸွႆႈလႆႈမိူဝ်း ၶိူဝ်ယႃႇၸွႆႈလႆႈၵျူႇ ၸွႆႈလႆႈပိၼ်တီႈၼျႃႈလႆ ပၸွႉၵေႃးတႃႇ,ယၵႃႇ, တင်းလႆႇ ပိုင်ႈၵိင်သိၼူဝ်း ႁူဝ်းၵျႅ ၵွတ်းႁူတ်ႈ ၵွတ်းၼေႃႇ ၽၵ်ႇ,သွမ်ႈတႃႇ,ၶ ၼိူင်ႈလူႉ,တၢင်း တၢၼ်း ႁူႈၸဝ်ႉၶွႆဝၼ်းၼမ်ႈ သေၵမ်းတီႈၼျႃႈ ဝျႃႈၶႆ။

(သ) ပေႊဝျႃႈ ပၢင်းၸဝ်ႈၼဝ် တင်းငတ,ၵျွင်း ၵဝ်,ယဝ်ႉ သူင်,မိတ်ႉတႃႇ ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၵွတ်း ႁူတ်ႈ ပူႉၸေႃႇ,ၵၼ်,တေႃး ၸဝ်ႈၼဝ်ပၼ် ပွၼ်းလူပ်းလၼ်သေ သႃႇ,ထုသၢမ်ၵမ်း။

9

ဝၼ်းပွႆးၵၼ်,တေႃးလုမ်း

(ၵ) လိူၼ်သိပ်းၵိတ်းလွင်ႈ 2ၼမ်ႈ၊ ၵၢင်ဝၼ်း 1 မူင်း ၶၶေႃႉ တင်ႈငတ, ၸတုပၸွယ တႃႇ,ယၵႃႇ, တႃႇ,ယိၵႃႇမ ၼိင်းၶႆး ယိင်းၸဝ်း တၵႃႇ,သိ, ႁူဝ်ၵႊသွမ်းငလ ၵဝ်ႈႁူဝ်သိပ်းၸုမ်း ၽွမ်ႉ ၵၼ် ၼိၼ်ႈၵျွင်းလွင်းမွၵ်ႇ, ၵၢဝ်,လူႉ ၵၢဝ်, တၢၼ်း ထွမ်,တြူး လူလုၼ်ႈၵၼ်။

မၼ်ၸၢင်း ၸဝ်ႈသေႃးပီ,တိ

တွၼ်ႈသိပ်းႁႃႈ

လိူၼ်ၵထိၼ်, ငလႆႈ လွင်ႈသၢင်ႇ,ၵၢၼ်း

1

လိူၼ်ၵထိၼ်, ငလႆႈ လွင်ႈသၢင်ႇ,ၵၢၼ်း

ငတ,ၵဝ် လိူၼ်သိပ်းၵိတ်းလွင်ႈၼမ်ႈ ၶိုင်ႈ တေႃႇ,ထိုင် လိူၼ်သိပ်းသွင်မူၼ်းၶွႆႈ ပိၼ် လိူၼ်ၵထိၼ်, ၵၼ်ႁူၼ်းၸၢဝ်းပုတ်ႉထ တင်း လႆႇ ငတ,တင်ႈပွႆးၵထိၼ်,သေ လူႉ,တၢၼ်း သၢင်ႇ,ၵၢၼ်းႁူႈတီႈႁူႈလိၼ်ယဝ်ႉ။

ပေႊၽိဝ်ထိုင် လိူၼ်ၵထိၼ်,ၶၶေႃႉ ငတ, ၸိမ် ဝၢၼ်ႈၶွၵ်ႈ ၶွႆးဝိင်း မိူင်းလူင် မိူင်းၵွၼ်, ၶွၵ်ႈမိူင်း ၶွႆးမိူင်း ႁူႈတီႈႁူႈလိၼ် ၵွတ်းပွႆး ၵွတ်းလၢမ်း ၵထိၼ်,ယူႉ,ၶႆႈ မၼ်းငၶသၢၵ်ႈ သေ,လၢၵ်းထၢၼ်ႁူၼ်း ပုတ်ႉထတင်းၶမ် ၶပေႃႉယမ် ဝႆႉၶၵ်း ၶိူဝ်ပွႆးၵထိၼ်,ယူႉ ငတ့ငတ့ ဝျႃႈဝျႃႈ ၶၶေႃႉယဝ်ႉ။

ၵထိၼ်,ၶႆႈ လုၵ်ႉတီႈၵျၢမ်းပႃႇ,လိ"ကထိန" သေ ပိၼ်မႊ"ၵထိၼ်,"ၶႆယဝ်ႉ။ "ကထိန"ၶႆႈ ၶွႆးပႃႇ,လိၵတ်ႉထၵထႃႇ,တိ,ၵႃႇ, လႆႇၽိုၼ်လႆႇ ၵျမ်းၸိူဝ်းၶၶေႃႉၵျေႃႈ ပိုတ်,ငၶ တီႈပွင်,မၼ်း တင်းၶမ်ယဝ်ႉ။ ႁူဝ်ႁူပ်ႈၸမ်း–

* ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ မၼ်းမီးၶမ်ႉၵတ်ႉ ၸၢင်ႈယုၵ်ႉ ယွင်ႈပွင်ပၼ် ၸွႆႈၵၼ်ၵထိၼ်,ၵၢၶိသိင်, ၶျႃႈ ပိူင် ၼိူင်,ၵိမ်းမၼ်ႈၶိမ်ဝ့ တၢၼ်းၶွႆးၵုပၸႃႇ, သိမ်, ၵျွင်းတိူၵ်ႈဝိၸၢၼ်, ၵၼ်လႆႈသိူဝ်,ၵ ထိၼ်,ၶၶေႃႉငလ ၸင်,ႁွင်ႉဝျႃႈ"ၵထိၼ်,"ၶႆ ယဝ်ႉ။

* ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ မၼ်းၵဝ်ၵႃႇ,ၶိသိင်, ၶျႃႈပိူင် ၶၶေႃႉ ပၢမ့်ထွၵ်ႈ မျူၵ်ႈၸွႆႈထိမ်ပၼ် သင်,ၼျႃႇ, ၸဝ်ႈၼဝ် ၶွႆးၸူဝ်ႈၼၢဝ်းၶျႃႈလိူၼ်လုမ်းလုမ်း ငလ ၸင်,ႁွင်ႉဝျႃႈ"ၵထိၼ်,"ၶႆယဝ်ႉ။

* ၶျႃႈၵၢၼ်ၵထိၼ်,ၶႆႈ ပိူဝ်ႈဝျႃႈ ၽျူးပိၼ် ၸဝ်ႈ ႁူႈၸဝ်ႈႁူႈတူၼ် ယေႃးၵၢမ်းငတ့ငတ့ ဝျႃႈဝျႃႈငလ ၸင်,ႁွင်ႉဝျႃႈ"ၵထိၼ်,"ၶႆယဝ်ႉ။

* မိူဝ်ႈပၢၼ်ၽျူးပိၼ်ၸဝ်ႈၶၶေႃႉ ၸၵ်ႈယိပ်ႉ ၼူဝ်းၸိူင်ႉၶင်,ပၢၼ်မိူဝ်ႈလိဝ်ၶၶေႃႉ ပႆ,မီးငလ ပေႊတေယိပ်ႉသၢင်ႇ,ၵၢၼ်း ၵွၼ်တၢင်းသုတ်း လႆႈၵဝ်ၼွပ်,ထၢင်သိ,ၸိင်,တမ်းသိူဝ်,ဝ့သေ ၵဝ်ၽိၼ်,ၵၼ်လူဝ်,ယိပ်ႉၶၶေႃႉ ၵိႈသိူဝ်,မတ့ ၼိင်ႈၸပ်းၼွပ်,ထၢင်ၶၶေႃႉ ၸွႆႈၵၼ်ယိပ်ႉ ၸွႆႈ

-ၵီဝ်းယဝ်ႉ ၵီဝ်းတၢင်းယူႇယဝ်ႉ။ တူၺ်းၵၢဝ် ၶၼ်ႉသေ ၵၢင်ႇဝႃႈ "သိူဝ်ႇသၢင်ႇၵၢၼ်းၵထိၼ်ႇ" ၶၼ် ယဝ်ႉ။ ႁူၺ်းၵႃႈ ၶႄႈၵၢၼ်သိူဝ်ႇၵထိၼ်ႇၶၼ်ႉ ၵမ်ႇၸွမ်ႉဝႃႈ ယိပ်ႉသၢင်ႇၵၢၼ်းၶၼ်ႉလႄႈလႄႈ။ ၵွမ်း ၶင်ႇ မုၼ်မၼ်းၽျႃးပိၼ်ၵဝ်ႈ တမ်းပူင်ဝႉ ၶႄႈ ၵၢၼ် ဝိၶေးၵထိၼ်ႇ တင်းသိင်ႈၶၶဵၼ်ႉ ႁူမ်ႈ လေႃးၵၼ်တင်းမူတ်းသေ ၵၢင်ႇလႆႈႁွင်ႉဝႃႈ "သိူဝ်ႇၵထိၼ်ႇ" ၶၼ်ယဝ်ႉ။

2

ပိုင်လႄးၵၼ်ၵျင်းၶေႃးတီ ႁိတ်းၵွမ်းႁူးပိးပိး

ပေႃးၼိဝ်မႃး ဝၼ်းလိူၼ်သိပ်းၵိတ်းလွင်ႈ 9 ၶမ်ႈ-10 ၶမ်ႈၶၼ် ၸတႇၵျႃသွၵ်ႈတူၺ်း ၼိၼ်ႇမၼ်ႈသၢင်ႇၵၢၼ်း ၵၼ်တၵႃႇၶဝ် မႃး လူႇမႃးတၢၼ်း မိူဝ်ႈၶိုၼ်းဝႃႇၶွၵ်ႈဝႃႇ မီးဝႉၵိုဝ်း ၶၶဵၼ်ႉယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈလိူၵ်ႈႁႃ သွၵ်ႈတူၺ်းယဝ်ႉၵေႃႈ လႆႈႁၢင်ႈၼိၼ်း မဝ်ႉထတ်းပွတ်း/ယၢဝ်း၊ မၢႆမီႈ ပွတ်း/ယၢဝ်း၊ ၵၢၵ်ႈယိပ်ႉ 5/6 ယူင်ႇ ၸလႈ ၼိူင်ႈယိပ်းတၢင်းတိုဝ်း တႃႇတေယိပ်ႉ သၢင်ႇ ၵၢၼ်းယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ ႁၢင်ႈၼိၼ်းယဝ်ႉ ၵွၼ်တၢင်း သုတ်းၶၼ်ႉ လူဝ်ႇယိပ်ႉသၢင်ႇၵၢၼ်းၽျႃးပိၼ်ၵဝ်ႈ တီႈၶိုၼ်းၵျင်းတေႃႇ ၸလႈ တီႈၶိုၼ်းၵွင်းမူးႁူင် ယဝ်ႉၵေႃႈ ၵိုဝ်းၵၼ်ၵိတ်းၶၶဵၼ်ႉ ၵွၼ်ၵၼ် တိၵ်ႈၵိတ်း ၸွင်းမိၼ်, တင်းၵၢၼ်ႇတင်းၵျင်း ၸတႇတီႈ ၵဝ်ႈမထေႇၵျၢၼ်းၵျင်း လူင်းမႃး

ပေႃးၼႃႇၵျင်းယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ တေယိပ်ႉသၢင်ႇၵၢၼ်းၶၼ် လူဝ်ႇ လႆႈပၼ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းၵဝ်ႈၵၢၵ်ႈၶဝ် ႁၢႈႁူၵ်း ၵိတ်းပႃး။ လူဝ်ႇပၼ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းထိင်ႈ ၵဝ်ႈတတ်း ၵဝ်ႈၵိတ်း ၵဝ်ႈၼိတ်းၶဝ်ၵွၼ်ႇ၊ ပေႃးယဝ်ႉၵေႃႈ ၵွၼ်ၵၼ်ယိပ်ႉႁူႇ ၵျင်းလႅၵ်ႈၵျင်း ၶၶဵၼ်ႉယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ ၵဝ်ႈၵၼ်မႃးယိပ်ႉသၢင်ႇၵၢၼ်း သၢင်းပိူင်ႇ သၢင်ႇၵၢၼ်းႁူပ်ႉ မိဝ်းလႅၵ်ၵမ်ႇဝႃႈ မႃး ၼိတ်ႈပၢင်း တီႈၵဝ်ႈၵၼ်တတ်း ၵၼ် ၼိတ်းၶဝ်ၶၼ် လႆႈၶုပ်ႉသၢမ်ပွၵ်ႈယဝ်ႉဝႃႈ "ၵၼ်ႇ တေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၶႃႈ ၵဝ်ႈၽျႃႇၵဝ်ႈ/ ၵဝ်ႈၵၢင်းၵဝ်ႈ/ၵဝ်ႈသၢင်ႇၵဝ်ႈ ၶႃႈတၸပႃး တေႃႇ ယွၼ်းၼိတ်ႈပၢင်း တတ်းပၼ် ၼိတ်း ပၼ် သၢင်ႇၵၢၼ်း သၢင်းပိူင်ႇ သၢင်ႇၵၢၼ်းႁူပ်ႉ ၶႃႈတၸပႃးတေႃႇၶႃႈ" ဝႃႈၶၼ်သေ ၶုပ်ႉထိင်ႈသၢမ် ပွၵ်ႈယူႇယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ တတ်းယဝ်ႉ ၼိတ်းယဝ်ႉၵေႃႈ ယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃး တီႈၵဝ်ႈ ၵၼ်တတ်းပၼ် ၼိတ်းပၼ်ၶၶဵၼ်ႉ လူဝ်ႇလႆႈဝႃႈ ၵျမ်းမၼ်းထိင်ႈ "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၶႃႈ ၵဝ်ႈၽျႃႇၵဝ်ႈ/ ၵဝ်ႈၵၢင်းၵဝ်ႈ/ၵဝ်ႈသၢင်ႇၵဝ်ႈ ၶႃႈတၸပႃး တေႃႇ ယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃးၶႃႈ" ၶၼ်ယဝ်ႉ။

ပေႃးယဝ်ႉၵေႃႈ ၵၼ်ႁဝ်းတတ်းဝႉ ၼိတ်း ဝႉၶၶဵၼ်ႉ ၵဝ်ႁူႇၵူး တီႈၵဝ်ႈၵၼ်တေယိပ်ႉ ၶၶဵၼ်ႉယဝ်ႉ။ တီႈၵဝ်ႈ ၵၼ်ယိပ်ႉၶၶဵၼ်ႉၵေႃႈ လူဝ်ႇလႆႈၼိတ်ႈပၢင်း ၶုပ်ႉသၢမ်ပွၵ်ႈယဝ်ႉသေ ဝႃႈၵျမ်းမၼ်း "ၵၼ်ႇတေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၶႃႈ ၵဝ်ႈၽျႃႇၵဝ်ႈ/ၵဝ်ႈၵၢင်းၵဝ်ႈ/ၵဝ်ႈသၢင်ႇ ၵဝ်ႈ ၶႃႈတၸတးတေႃႇ ယွၼ်းၼိတ်ႈပၢင်း ယိပ်ႉပၼ် သၢင်ႇၵၢၼ်း သၢင်းပိူင်ႇ သၢင်ႇၵၢၼ်း ႁူပ်ႉ ၶႃႈတၸပႃးတေႃႇၶႃႈ" ၶၼ်ယဝ်ႉသေ လူဝ်ႇ ၶုပ်ႉထိင်ႈသၢမ်ပွၵ်ႈယူႇယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ ယိပ်ႉယဝ်ႉမူတ်းၵေႃႈ လူဝ်ႇလႆႈ ယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃးထိင်ႈ၊ ၵျမ်းမၼ်းဝႃႈ "ၵၼ်ႇ တေႃး ၵၼ်ႇတေႃးၶႃႈ ၵဝ်ႈၽျႃႇၵဝ်ႈ/ ၵဝ်ႈ ၵၢင်းၵဝ်ႈ/ ၵဝ်ႈသၢင်ႇၵဝ်ႈ ၶႃႈတၸပႃး တေႃႇ ယွၼ်းၵၼ်ႇတေႃးၶႃႈ" ၶၼ်သေ ၶုပ်ႉထိင်ႈ သၢမ်ပွၵ်ႈယူႇယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ တေတတ်း တေၼိတ်းသၢင်ႇ ၵၢၼ်းၵိုင် လွၵ်းလႄးမၼ်းၶၶဵၼ်ႉ တႃႇသၢင်ႇ ၵၢၼ်း လူဝ်ႇလႆႈမီးၵိတ်းတႃႇပႆၼိူင်ႈယဝ်ႉ။ ၶၢၼ်းမၼ်း လူဝ်ႇလႆႈမီးၵဝ်ႈၶၢၼ်း၊ ၶႄႈပၢတ်ႈ မၼ်း လူဝ်ႇလႆႈမီးသီႇပဵၵ်ႉမယဝ်ႉ။ တၢင်းၵျၢင်ႈ သႆႁတ်ႉၵူၵ်းမၼ်း မီးသိပ်းသွင်ပဵၵ်ႉ (ၶိူင်ႈ ထတ်း) တၢင်းယၢဝ်းမၼ်း လူဝ်ႇမီးသၢမ်သွၵ်ႇ ပႆယူႇယဝ်ႉ။ သၢင်ႇၵၢၼ်း ၶိုင်ႈၵုမ်ႇၶၼ်ႉ လူဝ်ႇမီး ဝႉ မၼ်ႈၼိၼ်ႇသၢင်ႇၵၢၼ်း ၵၼ်ပႆႇၼိတ်း ၶၶဵၼ်ႉ သၢဝ်းသွၵ်ႇ(သိပ်းၵိၵ်ႉ) ယူႇယဝ်ႉ။

ပေႃးတေတတ်းသၢင်းပိူင်ႇၸတႉ ၶၢၼ်း မၼ်း မီးႁႃႈၶၢၼ်း၊ တႃႇမၼ်းလူဝ်ႇမီးသၢမ်တႃႇ ယဝ်ႉ။

3

ဝၼ်းၵထိၼ်ႇ တီႈၵျင်းၶေႃးတီ

ၵွမ်းၶင်ႇ ၶိုင်ႈပီးမိူင်း မီးသိပ်းသွင် လိူၼ်၊ လိူၼ်လူႇၵထိၼ်ႇသၢင်ႇၵၢၼ်း သမ်ႉမီး ၶိုင်ႈလိူၼ်၊ ၶိုၼ်းၶိုင်ႈလိူၼ် (လိူၼ်သိပ်းၵိတ်း လွင်ႈ ဝၼ်းၶိုင်ႈ တေႃႇထိုင် လိူၼ်သိပ်းသွင် မူၼ်း) ၶၼ်ႉ ဝၼ်းပွႆးတၵႃႇၶဝ်လူႇတၢၼ်း၊ ၵဝ်ႈ ရႁၢၼ်းသၢင်ႇၶႃႇ ႁပ်ႉၶၢမ်ႇတၢင်းလူႇ ၵထိၼ်ႇ သၢင်ႇၵၢၼ်းၶၼ်ႉ မိၼ်ႈဝၼ်း လိူၼ်သိပ်းသွင်မူၼ်း 12 ဝၼ်း၊ ၶၢဝ်းယၢမ်းၵၢင်ဝၼ်း၊ ၵႃႈပိၼ် ၵဝ်ႈၵၢင်း ၵဝ်ႈသၢင်ႇ တင်းၵျင်း လႆႈမႃး ၶင်ႈတင်ႈၸတႇ တီႈၶႄႈသၢင်ႇဝၢင်ႇ ႁူႈတူၼ် ႁူႈပႃးယဝ်ႉ။

4

ရူင်ႇပၼ်သၢင်ႇၵၢၼ်းၽျႃး ၶိုၼ်းၵျင်းတေႃႇ

ဝၼ်းလိူၼ်သိပ်းသွင်မူၼ်း ယၢမ်းၵၢင် ဝၼ်း 12 မူင်း၊ ၵဝ်ႈၶဝ် ၵဝ်ႉတင်း သၢင်ႇ ၵၢၼ်း ႁူႇၵူး ၶိုၼ်းၵျင်းတေႃႇသေ ၵွၼ်တၢင်း သုတ်း ၵဝ်ႈမထေႇၵျၢၼ်းၵျင်း ၵွၼ်ႁူဝ် ၶၢမ်းၶႄ ၵဝ်ႈသၢင်ႇၶႃႇၶဝ် ႁိတ်းရုတ်ႈ ပူႇ ၶေႃႇ ၵၼ်ႇတေႃး ယွၼ်းလူႇတၢၼ်း သၢင်ႇ ၵၢၼ်းၽျႃး ယွၼ်းရူင်ႇသၢင်ႇၵၢၼ်းၽျႃးသူႇ လူင်/ၵွၼ်ႇတင်းသိင်ႈ။ ယဝ်ႉၵေႃႈ ၵွၼ်သုၵ်ႈ မိုဝ်းသိၼ်ႈသုၺ် ၼၢင်းမၼ်းယဝ်ႉ ၵဝ်သၢင်ႇၵၢၼ်း ၸၼေးလူင် ရူင်ႇပၼ်ၽျႃးလူင်/ၵွၼ်ႇ ၶိုၼ်းၵျင်း တေႃႇၵမ်ႇၵႃး ၵိၵ်းပႃးၵိမ်တီႈၶိုၼ်းၵွင်းမူး ႁူႈ သူႇသူႇယဝ်ႉ။

မၢႆတွင်း- သၢင်းထူးလူင်သူႇၶၼ်ႉ တၢင်းသုင်- မီးႁႃႈသွၵ်ႇပႆၼိူပ်ႈ၊ သၢင်ႇၵၢၼ်း ၵၼ်ရူင်ႇပၼ် ၽျႃးလူင်ၶၼ်ႉ ၶႄႈပွတ်း မီးၵိတ်းသွၵ်ႇပႆ။ ၶႄႈ

ယၢဝ်း မီးမွၵ်ႈသိပ်းႁႃႈသွၵ်ႇပႆ၊ ပီၼ်သၢင်ႇ ၵၢၼ်းၸၽႄး သီလိူင်ၸမ်း၊ ႁူႈသူႇသူႇ ရင်ႇဝႆႉ တေႃႇထိုင် သၢင်းၵျၢၼ်ႇသွၼ်းၶမ်ႉ ၸင်ႇတေ ပူတ်းသိမ်းယဝ့်။

5

ၶိုင်ပွင်သိုပ်ႇယိပ့်

သၢင်ႇၵၢၼ်းသင်ႇၶျႇ

ထိုင်မႃး လိၼ်သိပ်းသွင်လွင်ႈ ၸမ်ႈၶိူင်ႈၶၼ့် ၸိုဝ်းၸဝ်ႈၸၢင်းၽၢၼ်ႇတႃႇ တင်း ၸဝ်ႈ ၸၢင်းသုင်းမႃႉၸဝ် ၵွၼ်ၵၢဝ်ၸဝ်ႈၸၢင်း ၸဝ်ႈ သၢင်ႇၸဝ် လိူၵ်ႈတိူၵ်ႈတတ်း၊ ၵိတ်းမၼ်ႈသၢင်ႇ ၵၢၼ်း သၢင်းၵၢၼ်း သၢင်းပိူင်ႇ ပၼ်ႈတႃႇ လွင်း မိင်ႇၸဝ်ႈသင်ႇၶျႇတင်းၵျင်း။ ပေႃးယဝ့်တူဝ်ႈ ရမ်ႇထူၼ်ႈၶေႃးယဝ့် လိၼ်သိပ်းသွင် လွင်ႈ 2 ၸမ်ႈ ၸဝ်ႈသုင်းမႃႉၸဝ် ၸင်ႇႁွင့်ၵၢဝ် ၸဝ်ႈ သင်ႇၶျႇတင်းၵျင်း ၸုလုမ်းတုမ်ၵၼ် တီႈၶေႈ ၵျင်းသၢင်ႇဝၢင်ႇသေ ၵျႇၽိတ်ႈပၢင်း ၸဝ်ႈမထေႇၵျၢၼ်းၵျင်း ၵျႃႉမႃး မွၵ်ႇလၢတ်ႈ ၶေႈၵျမ်း သင်ႇသွၼ် သုင်းမႃႉယဝ့် ၸင်ႇလွင်း မိင်ႇပၼ် ၶိူင်ႈပႃးၶိူင်ႈၸုမ်ႇ မိူၼ်ၵၼ်သိင်ႈ။ ရူလ်းၵႈ ပၼ်ႈတႃႇ ၸဝ်ႈ[ၽြႃ]ႇၵျၢၼ်းၵျင်း ၸဝ်ႈ[ၽြႃ]ႇၸုမိုဝ်း ၸလႈ ၸဝ်ႈ[ၽြႃ]ႇသူမိုဝ်း သၢမ်ၸဝ်ႈၶၼ့် လႆႈလွင်းၵၢပ်ႈပၼ် ၶမ် တိူဝ်း ၵိတ်းၶိူင်ႈယဝ့်။ ၵၢၼ်ပီၼ်ၶိူင်ႈ ၵိူၵ်းတၢင်း လူႇ တူၼ်ႈပတေႇသႃႇ ၵႃႇလၵထိၼ် ၵိၵ်ႇ ၸူဝ်းလူႇၶိူင်ႈယိပ်းတၢင်းတိုဝ်း ႁွၼ်ႈပူၵ်ႇ ၽွင် ပူၵ်ႇ ပပ့်ပၼ်ႇ ၵမ်ၸိုမ်း ၸလႈ ၽေႈၸိတ့် ၸိုဝ်း ၶၼ့်ၵေႃႈ လွင်းမိင်ႇပၼ်ၸွမ်းလႆႈၶေး ႁူႈ တူၼ်ႈႁူႈပႃးယဝ့်။

လွၵ်းလၢႆး တမ်းပၢႆး မိင်ႇပၼ် တႃႇၶိူင်ႈ ၸဝ်ႈၶၼ့် သၢင်ႇၵၢၼ်း သၢင်းပိူင်ႇ ၸုမ်ႇၶိူင်ႈ ၸလႈ တင်းမိူင်ႈယိပ်းတၢင်းတိုဝ်း ၸိုဝ်းၶၼ့် တမ်းသွၼ့်တိင်တၢင်ႇ ၸပ်းၵၼ် ၵိတ်းႁွင်ဝႆႉ မီးပၢၵ်ႇပႃးၵေႃႈ ၵိတ်းတမ်းၸပ့်ပၢႆးဝႆႉ ပၢၵ်ႇႁွင် ယဝ့်။ ၸဝ်ႈၸၢင်း လႆႈတိုဝ်းၸဝ်ႈသၢင်ႇ ၵိတ်း ၶိူင်ႈ ၸဝ်ႈသၢင်ႇၵဝ်ႇ လႆႈတိုဝ်း ၸဝ်ႈသၢင်ႇမွႆႇ ၵိတ်းၶိူင်ႈယဝ့်။

လွၵ်းလၢႆး လွင်းပၼ်မိုဝ်ႈလိဝ်ၸမ်း ၸဝ်ႈ [ၽြႃ]ႇသုင်းမႃႉၸဝ် ႁွင့်ၸိုဝ်ႈ ၸဝ်ႈသၢင်ႇႁၢင်ၵျင်း သေ လွင်းမိင်ႇပၼ် ႁွႆႈၸဝ်ႈသၢင်ႇႁၢင်ၵျင်း ၵၢဝ်ၵွၼ်တၢင်း။ ယဝ့်ၵေႃႈ သိုပ်ႇႁွင့်ၸိုဝ်ႈ ပၼ်မိူၼ်ႈမႃး ပႃးၵွၼ်ႇယဝ့် ပႃးယိူႇ။ တေႃႇ ပေႃး ထိုင်ႁူဝ်ၵျင်းယဝ့်။

ပေႃးလွင်းမိင်ႇၵၼ်ယဝ့်ၵေႃႈ ၵၢၼ်ပီၼ် သၢင်ႇၵၢၼ်း၊ သၢင်းပိူင်ႇၶၼ့် သိုပ်ႇယိပ့်ၵျႇ(ၸိူင့် ၶင်ႇ လၢႆးၵၢၼ်တိမ်ႈလၢတ်ႈၸၶမေႃး သုပ်ႈ ၵွၼ်တၢင်းၶၶၼ့် ၶင်ႇၵဝ်ႇ) ၵိတ်းၶၶၼ် သိုပ်ႇ ၵျႇ ႁူႈဝၼ်းဝၼ်း၊ ဝၼ်းၶိူင်ႈယဝ့် ဝၼ်းၶိူင်ႈ၊ သိၼ်ၶိူင်ႈယဝ့်သိၼ်ၶိူင်ႈ တေႃႇထိုင် လိၼ် ၸိင်တၢမ်းမူၼ်း ၸင်ႇယဝ့်တူဝ်ႈသေ သိမ်းပၢင် ၵျႇ တႃႇပီႊလွႆပီႊၶၶၼ့်ယဝ့်။

မုၼ်ၸၢင်း ၸဝ်ႈၸုၼ်ႇတသႃႇမိ

ပပ့်မၢႆၵိမ်း ပီးႁွၼ်းၸမ်း ႁူင်းလွႆၶေႃးတီ ႁွင်းၶွင်ၽႄ ဝီင်းၵျၢင်း

ၵျမ်းၸဝ်ႈရၢၼ်းသင်ႇၶျႇ လူႇတၢၼ်းသၢင်ႇၵၢၼ်း[ၽြႃး] မိူဝ်ႈလိၼ်သိပ်းသွင်မူၼ်း

သႃးထူ သႃးထူ သႃးထူ ၵၼ်ႇတေႃးတီႈ ၶျႈ ၵၼ်ႇတေႃးပုတ့်ထေႃး ပုတ့်ထိၼ်းတ ထမ်းမေႃးထမ်းမိၼ်းၸ သင်ႇၶေႃးသင်ႇ မိၼ်းၸ [ၽြႃး][ပြႃး]သင်ႇၶျႇ ရတၶေႇတေႃႇ ၸဝ်ႈသၢမ်ပႃးၶၼ့် ဝႆႉၸွႆႈမျႃးတ်ႈတၢင်ႇမျႃးတ်ႈ တွၼ်း တၵ်းမႃးႁႃၵၼ်တူႉတိူၵ်ႈ ပိင်ႇသိၵ်ႈ ၵပ်းၶိူင်း တိူင်းတၢၼ်ႇရင်ႇၸဝ်ႈမုၼ်ၸဝ်ႈ ၵမ်ႇလႆႈသေသမ့်ႇသေပိူင် ၸၢင်ႈပၼ်ၵတ်း ပၼ်ယိၼ် ပၼ်ပိၼ်သိူဝ်းသႃႇ တီႈလူႇၶေႃတ်ႈ သတ်းတဝႃႇ ပျမ်ႇမႃႇ ၽီသၢင်ႇ သတ်းႁူၼ်း တင်းလႅဝ် ပိူဝ်ႈမီးၶင်ႇၶၼ် သရၶမေႇၸဝ်ႈပိၼ် တီႈပိင်ႈတၢၼ်းၵိင် ၵိတ့်သႃးမိ ၵမ်ႇမီးၽေႈ ပူင် လူင်လိမ်း ႁူႈၸဝ့်ၶၼ့်ဝၼ်းၸမ်ႈ ၸုၵ်းႁွႆႈ လႆႈၸမ်ႈႁွႆႈထူပ်း ရင်ႇသိင်မုၼ်ၸမ်း[ၽြႃး][ပြႃး] သင်ႇၶျႇ တင်ႈၸတႇ ၸတးသဝ်း သိူဝ်ႈတိင်းၵိင်း ၶၼ့် မီးဝႆႉမိင်ႇလွႆၶျႇၶၶၼ့် ထိုင်ထွင် လိၼ်သိပ်း ၸၢဝ်းပိုၼ်ႈလူႇ ပိုၼ်ႈတၢၼ်း ၽိၼ်ၽေႈလိူင် သၢင်ႇၵၢၼ်း ၸင်ႇတၵ်းႁႃတူလ်း ၶိုၼ်းတိူၵ်ႈ ၶိုၼ်းတႃႇ ႁူႇလႆႈၵၢဝ်မႃး ပၢတ်ႇၽျွတ်ႈမႄႈမီႈ ပၼ်ႇဝီႈတတ်းႁွၼ်း ယိပ့်ၸၢၵ်ႈမႄႈလွၼ်း ပိၼ် ၽိၼ်ပိၼ်ၸုမ်ႇ ရမ်ႇထူၼ်ႈ ယဝ့်တူဝ်ႈလိငၢမ်း ၸွၵ့်တူပ့်ဝႆႉသိမ်းထႃး ၸင်ႇတၵ်းထိုင်မႃး ပၼ်ႇ ၶရႃသ လိၼ်သိပ်းသွင် ပေႃႉဝသိပ်းႁႃႈမူၼ်း တိမ် မိူဝ်ႈတၼ်းဝၼ်းၶၼ့် ၸဝ်ႈပိၼ်ဝၼ်းလူင် ဝၼ်းႁူင် ဝၼ်းႁၢင်း ဝၼ်းသတၢင်းၵႃပုသ်ႈ လူႇတၢၼ်း ၸင်ႇၵွၼ် ၵၼ်ၵၢဝ်တင်းသၢင်ႇ ၵၢၼ်း တၢင်ႇယင့်တမ်းၽိၼ် ၵွၼ်ၵၼ်မႃး ပႃးၵၼ်တဝ်ႈ တီႈၶျး ၵျင်းတေႃႇ လႆႈမႃးၽူး မျေႇ သိူဝ်ႈၽူသိူဝ်ႈမၼ်း ပေႃးဝႃႈ တူဝ်ႈတၼ်း ယဝ့် မီးတင်းမိူင်ႈရူတ်ႈ မိူင်ႈမျေႉ တရၵ့်ပႆႉမႃႇ ၽေႇမိုဝ်းသိပ်းၶိဝ့် ယုၵ့်တၢင်ႇသီႈမွမ်ႈၸွမ်ႁူဝ် ႁွမ်းတူဝ်ရူဝ်ႇသေႇ ယွၼ်းသိၸူဝ်း ပူႇၶေႃႇ ၵၼ်ႇတေႃး [ၽြႃး] [ပြႃး] သင်ႇၶျႇ ရတၶေႇ တေႃႇၸဝ်ႈသၢမ်ပႃး ရူဝ်လႆႈ ၽိတ်းၽိၵ်ႇ ပိၵ်ႇ မိူင်ႈယၢင်းမႃးၵျႇ သၵ်းၸွင်ႈ ၸွင်ႈၵျႇသၵ်း တၢင်း ယွၼ်းသုၵ်ႈ ယွၼ်းသီ ယွၼ်းၵၢဝ်ရ သူလ်ႇၵၢၵျူဝ်းတၢင်းလီ ရင်ႇၸဝ်ႈမုၼ်ၸဝ်ႈ သုၵ်းသဝ်ႈ ၸွႆႈလႆႈသုၵ့်ၸလီပိၼ် ၵတ်းယိၼ် သိူဝ်းသႃႇလီၵျိူင် မီးထိင်ႈၸိုင် မိူင်ႈလူႇၸူဝ်း တၢၼ်း ၽေႈလိူင်သၢင်ႇၵၢၼ်း[ၽြႃး]ပိၼ်ၸဝ်ႈ တင်ႈၸတႇ ၸတးသဝ်း တီႈၶႄးၵျင်းတေႃႇသိူဝ်ႈ တိင်းၵိင်းၶၼ့် သေႇၶျႇ ပႃးၸိမ်ႇမွၵ်ႇ မေႃႈၶမ့် ၵမ့်ပလၢ့်ႇၽေႈႁွပ်း မွၼ်ႁူဝ်ၸွၼ်ႇၶွႆႈ တုင်းပျူး ယွၼ်းၶုင်ႈယွၼ်းမႆႉသၢင်ႇၵၢၼ်း၊ ႁူၼ်ႇႁၢင်း သၢင်းထူး[ၽြႃး]ပိၼ်ၸဝ်ႈ ယဝ့်ၸွတ်ႇတူဝ်ႈလီ ငၢမ်းၸလႈ ၵမ်းၶၼ့် ယွၼ်းၽိတ်ႈပၢင်းၵၢဝ် ႁူၼ်ႇႁၢင်းသၢင်းထူး [ၽြႃး]ပိၼ်ၸဝ်ႈ တင်ႈ ၸတႇ ၸတးသဝ်း တီႈၶိူဝ်ပလၢင်ႇ ပႃးၸိမ်ၸိင်ႇ တၢင်ႇမွၵ်ႇ မေႃႈၶမ့်တိူၵ်ႈ သၢင်ႇၵၢၼ်း ၵမ့်ပ လႃႇ ၽေႈႁွပ်းမွၼ်ႁူဝ် ၸွၼ်ႇၶွႆႈ တုင်းပျူး ၵၢဝ် မႃးၽိဝ်တဝ်ႈ၊ ၸွႆႈပေႃးၸဝ်ႈပိၼ် ၵသုင်းၵ သွင်ႇ [ၽြႃး] [ပြႃး] သင်ႇၶျႇ ရတၶေႇတေႃႇၸဝ်ႈ

သၢမ်ပႃး ၶၠႂႆႉပေႃးၼၼ်ႉပိၼ်ႇၵႃႊၵျွၼ်းၵႃဢႃး ၵႃ ထွၵ်ႉၵႃထႃး တီႉၵျွင်းတေႃႊ ၽြႃးပိၼ်ႇၵေႃၼ်ႉ ဢွင်ႇၸၼ်ႉထၼ်းထိင်ႇ ၵႃမိင်ႇလိူၼ်ႇသိပ်းသွင် ၼႃႉတၼ်ပႃးတေႃႊၼၼ် တင်းၵၢၼ်ႇ၊ တင်းၵျွင်း လႆႉၵျႃၼ်းလႆႉပွင် မိူင်ႉလူႊတၢင်းတၢၼ်း လႆႉ ၶိတ်းၸုတ်ႉၶိတ်းၼေႉ ပတ်းယူးလူၸိၼ်ႉ ၵႃၶ မိၼ်၊ မုၼ်ႉမွတ်ႉၽွင်လိၼ်ႇ သႃႊၶိၼ်ႇတႆႉ လၢင်ႉ ၶၼ်ႈၵျွင်း မိင်ႇၽွင်းၶေၼ်ႈၶလ၊ ဝၢႆးဝၼ်း လိူၼ်ႇ သိပ်းသွင်မူၼ်း မိုၼ်ႉၶၼ်ႈ ၼႃႉတၼ်ပႃးတေႃႊၼၼ် မီး သေတူၼ်မၼ်ၵိုၵ်ႉ ၵၢင်ႇၶၼ်ႈ ၶင်ႇၵျွၼ်ဢသူလ်၊ တၵ်းတူၼ်း ၵႃၵျႃၼ်း တၵ်းပွႃး လႆႉမ်သၢင်ႇ၊ ၵၢၼ်း ႁူၼ်ႇႁၢင်းသၢင်း ထူးၽြႃးပိၼ်ႇၵေႃၼ်ႉ ယဝ့်ၵွတ်ႇတူၼ်ႉလိၵ်ႇဝၢမ်းၶလႉ ဢမ်းၶၼ်ႈ ၵႃၶိ သမ်ႇသ ၽွၼ်းၽလေ ဢသူၼ်၊ ၵႃၵျႃၼ်းတၢင်း လီမၼ်း ၶၠႂႆႉလိူဝ်ႇၵီလၼ်းၵၼ်း သူင်ႇၶၠႂႆႉပူင်ပၼ် ၵၢၼ်လီလေႃးၵီ၊ လေႃႊၵုတ်ႉတြႃႊ ၶၠႂႆႉလႆႉသိူၼ်း သႃႊ တူၼ်ၵွႆႇသွင်ပႃး ၵၢတ်ႉၶၼ်ႈ ၵၢတ်ႉတေမႃး ၶၠႂႆႉလႆႉသိူၼ်းသႃႊသၢမ်ပိူင် သိူၼ်းသႃႊၽီ သိူၼ်း သႃႊႁူၼ်း သိူၼ်းသႃႊႁၢၼ်ႉတေႃႊတိူၵ်ႉ သိူၵ်ႉ ၵွတ်ႉမိူင်းသိင် မိူင်းၼမ်း မိူင်းမၢၵ်ႉၽူလ်ႇၶိပ်ႉ ပၢၼ်၊ ၵႃမၢၼ်ႇၼၼ်ပိၼ် ယႃႊႁၢင်ႉ ယႃႊႁၢတ်ႉ ယႃႊၵၢတ်ႉယႃႊၵၢင်း သေၵမ်း တီႉၼႃႉၵေႃႉ ၵေႃၼ်ႉ။

သႃးထူႉ... သႃးထူႉ... သႃးထူႉ

ၵေႃၼ်ႉမထေႇၸၢၼ်းၵျွင်း
ၵေႃၼ်ႉဝၼ်ႇၶပေၸႃႊ

တွၼ်ႈသိပ်းႁူၵ်း

ပၵ်းပိူင်လွၵ်းလၢႆး တတ်းယီပ်ႉ သၢင်ႇၵၢၼ်း

1

ပၵ်းပိူင်လွၵ်းလၢႆး

တတ်းယီပ်ႉသၢင်ႇၵၢၼ်း

ပၵ်းပိူင် ၵႃမ်ႇၶေၼ် လွၵ်းလၢႆး တိၵ်ႉ၊ တတ်း၊ ၵိတ်း၊ တတ်း ၶလႉ ယီပ်ႉသၢင်ႇၵၢၼ်း၊ သၢင်းပိူင်ႇတဢုၵ်ႉ၊ သၢင်ႇၵၢၼ်းႁူပ်ႉ ၵႃၼ်ႇၶိတ်း သၢင်ႉမႃး တီႉဝတ်ႉတႆးၶေႃးတီ ၵိမ်မိူၼ်ႉပူၼ်ႉ မႃး ၵူၼ်ႉပီးယၢဝ်း ၼၢဝ်းၵျိင် တေႃႊထိင်မႃး ယၢမ်းလိၼ်ၶၼ်ႈ ပိၼ်ႇလွၵ်းလၢႆး ၵႃၼ်ပုတ်ႉထ ၵေႃၼ်ႉၶျေႃးဝႆႉ ၶၼ်ႈၽိၼ်ထမ်းၵေႃၼ်ႉ(ဝိၼသၺ မဟာ ဝါပါဠိတေႃ ၼိသယသၼ် ၶျေႉလိၵ်ႉ116/152) ၶေၼ်ႉ မီးဝႆႉ ထၢင်ႇၵိင်ႉ ၶင်ႇၶၶဝႆႉ တီႉတႆႉၶၼ်ႈ ယဝ့်။

မိူၼ်ႉယၢမ်းပွၵ်ႉၶိူင်ႉ ပုတ်ႉထမုၼ်ၼမ်းၽြႃး ပိၼ်ႇၵေႃၼ်ႉၶၼ်ႈ ၵွၼ်ၵႃၼ်ဢႁၢၼ်းသၢင်ႇၼႃႊ၊ တင်း ၶမ်တင်းလၢႆ လုၵ်ႉတီႉ မၵထရိတ်ႉတိူင်း မိူင်း ဢူႊၵေႃၵျႃၼ်ႇသေ ယုၵ်ႉတူၼ်ယေႃးၵူး တီႉ တၵ်ႉၶိၵေရိၵေၶပုတ်ႉ(ၶၼ်ႈၶၵႉၵၢင် မိူင်းဢူႊ ၵေႃၵျႃၼ်၊ ၶလႉ ဝေႇသႃႊလီႇ) ၶေၼ်ႉ ၵိၼ်ႇၵေႃၼ်ႉ လႆႉမုင်ႉႁၢၼ်တူင်ႉၶျေး ၵိူၼ်းၵႃၼ်ပိူၼ်ႉၶိတ်း ဝႆႉ ၵႃၼ်ဝႃႉ-

"အစ္ဆဗန္ဓ	–	ၶျေးသီႇၵိင်ႇၽိင်ႇၵၼ်။
ပါဠိဗန္ဓ	–	လွၵ်းၶျေးမီးၶျေႉယၢဝ်း။
မရိယာဒဗန္ဓ	–	တီႉၶၼ်ႈၶၵႉလွၵ်းၶျေး လွၵ်းၶိူင်ႉတင်းလွင်း ၶိူင်ႉ ၵိတ်းၶတႃးဝႆႉ။
သိဃာဠကဗန္ဓ	–	ၵိတ်းဝႆႉသီႇၶျေႉသီႇၵိင်ႇ ၶလႉ လွၵ်းၶျေး။"

သီႇပိူင် ၵိူဝ်းၶၼ်ႈၶလႉ ၵိၼ်ႇၵေႃၼ်ႉ ၵင်ႇ တၵ်းၵိူဝ်ႉၶၶ ၶွင်ႉၵေႃၼ်ႉၵႃႊၶေၼ်ႇတႃႊသေ ထၢမ်ဝႃႉ-

"ၵေႃၼ်ႉၶွင်ႉၵႃႊၶေၼ်ႇတႃႊ ၶေႉ ၶေႉ ၵႃၼ်ပိၼ်ႇတူင်ႉၶျေး လွၵ်းၶျေး ၶတႃးၶျေး ၵိူဝ်းၶေၼ်ႉ ၵွင်ႇၶွင်ႉၵေႃၼ်ႉႁၢၼ် ၵျိုၼ်? "
ၵေႃၼ်ႉၵႃႊၶေၼ်ႇတႃႊတွပ်ႇ–"ႁၢၼ်ယူႊတီႉၼႃႉ ၵေႃႉ"
ပုတ်ႉထၵေႃၼ်ႉမိူၼ်းဝႃႉ–"ၵႃႊၶေၼ်ႇတႃႊ၊

တႃ,တေၵွၼ် ၵျႃၼ်းသင်,ၼႃ, ၼဝ်သဝ်; ၷိတ်းသႃင်;သွမ်းၵႃၼ် တတ်းယီပ့် ၾိုၼ်လိူင် သႃင်,ၵႃၼ်း ၸွ်;ပီၼ် မိူၼ်ၶင်, တူင်;ၶရေး လွၵ်းၶရေး ၸတးၶရေး သိူဝ်းၶၼ့် သွင်,တေ ပီၼ်လႆ;ၵိူဝ်?”

သဝ်;ၵႃ,ၶၼ်,တႃ,ၵေႃ;ဝူၼ့်သေ ၵျူပွင်, သွမ်းၵႃင်သွ့် ပုတ့်ထသဝ်;မီးၶင်,ၶၼ်ၸလ; သင်,တၵ်းလဝ်;ဝု;–

“တေပီၼ်လႆ;ယူ, တီ;ၼႃ;ၵေႃး သဝ်;” ၶႆယဝ့်။

ဝႆးၶၼ့်ၵမ်,ပေးၵိူင် မိူဝ်;ယေႃးမႃးထိူင် တီ;ၵျင်းၼိူၼ်းၶၼ့် သဝ်;ၵႃ,ၶၼ်,တႃ, သင်,တၵ်းၵွၼ်သဝ်;ၵျႃၼ်းသင်,ၼႃ,ၼဝ်သဝ်; ၷိတ်းသႃင်; ၼိူင်ပွင် ၼွင့်၊ လွၵ်း၊ တႃ၊ တိၵ်; တတ်း တိပ်းပႃတ်,သွႆ့ယီပ့် ၷိတ်းပီၼ် သႃင်, ၵႃၼ်း မိူၼ်ၶင်, တူင်;ၶရေး လွၵ်းၶရေး ၸတး ၶရေး သိူဝ်းၶၼ့် ပီၼ်ၾိုၼ် ယဝ့်တူဝ်;လီငႃမ်း သေၸလ; ၵဝ်မႃးၸၶထိူင် ၾျေးပီၼ်သဝ်;၊ ၾျေးပီၼ်သဝ်; သင်,လႃတ်;ဝု;–

“ၵျႃၼ်းၼဝ်ၵိူလ်း သႃင်,ၵႃၼ်း ၵၼ် သဝ်;ၵႃ,ၶၼ်,တႃ, ၵွၼ်ၷိတ်းမႃး ၸၶၼ့် သူသဝ်;ၵွၼ်ၵၼ်တူလ်းၸလ; သဝ်;ၵႃ, ၶၼ်,တႃ,ၶၼ့် ပီၼ်ၾူ;မီးပိင်,လူ, လီတ်းၾၢ လၵ်းလီမ်ယွ်,ၵျႃင်;ၸတ့ၸတ့။ ၵဝ်ၾျေး သိူ့သင်, လႃတ်;ၸၶ ပိူင်တိၵ်; တီ;ၵိပ်းမၼ်းၵူလ်း မၼ်းပေးဝူၼ့်ၵျူပွင်,သွ့်သွမ်းသေ ၼိူင်ပွင် ၷိတ်း သႃင်;ပီၼ်မႃးၵမ်းလီဝ်ယဝ့်။ ၵၼ်မိူၼ် ၶင်, ၷႃင်;ၶမ့်ၶရေးလီပ်;သွမ်း တူင်;ၶရေး ၸလ; ၵၼ်ပီၼ်ၵျင်;လူင်ၵျင်;ၵွၼ်, လီပ်;ပၼ်, သွမ်းၷိမ်း ၸလ; ၶရေ;ပႃတ်;မၼ်းၵေႃ; လူဝ်, ၷိတ်းသွ့်,ၵိူဝ်;။ ၵၼ်ပီၼ်ပၵ်းမၼ်းၶၼ့် လူဝ်,ၵဝ်မိတ်;ၵွၼ်,ၵိမ်းၵွၼ်, ထိူဝ်ပႃတ်, ၵိတ်းၼႃတ်, ၷိတ်းပီၼ်ၷႃ;ၼႃၼ်း ၸလ;သင် သိတ်းၼႃၼ်းၸလ;သင်၊ ၵဝ်;ၼႃၼ်း ၸလ;သင်၊ သိပ်းၵိတ်းၼႃၼ်းၸလ;သင်၊ သင်,တေထုၵ်, ၵႃပ်; သဝ်;ၵျႃၼ်းသင်,ၼႃ, ၵဝ်ၶၼ;ဝ်ယဝ့်၊ မိူၼ်ၶင်,ၸတးၶရေး ၼီၼ်;ဝ့် လွၵ်း(တႃ) သႃင်, ၵႃၼ်းၶၼ့်ၵေႃ; လူဝ်,ၷိတ်းသွမ်းယဝ့်။ ပေး ၵမ်,ၷိတ်းသွမ်းသိူင့်ၶၼ့် ၵမ်,တိပ်း ၵမ်,ထိူဝ် လႃးလႃး ၸလ;သင်၊ တီ;ၵေႃ,သုတ်း ၵမ်, ၷိတ်းပီၼ် ၷႃ;ၼွင့် ၷႃ;ၼႃၼ်း ၸလ;သင်၊ ၵမ်, ထုၵ်,ၵႃပ်; သဝ်;ၵျႃၼ်းသင်,ၼႃ, ၵဝ်ၶၼ; ဝ်” ၶႆယဝ့်။ ပေးဝု; ၷိတ်းၶင်,ၶႆသိူင်....

ၶင်းၵျင်,တေႃ,သင်,ၼႃ,ၵဝ်;ပိူင်ၶၼ့် မၼ်း ပီၼ်ၵၼ်ၸၶဝ့်ဝု; “အနုတ္တရံ ပုညခေတ္တံ” ၵၼ်မိူၼ်ၶင်, တိူၵ်,ၷႃ;ၶရေးလီ။ လိၼ်လီမီး ၸႃ; ၸလ; ပီၼ်တီ;ၾုၵ်,သွမ်; သိူဝ့်ၾျၼ်း ၵျသူလ်,တႃင်းလီ ပိူင်ၶိူင်;။

ပီၼ်လွင်;ယူ,လူ,ၵႃ;ၼၼ် ၾၼ်,မၼ်;သေ ၸလ; ၾူ;လၵ့်ၵူၼ်းသူၼ်ၼဝ်ၵေႃ; တေၵမ်, မီးသွ့်ၼွ်;လႆ; ၼွ်;ၵဝ်ၸလ; လွတ်;ၵႃင်းၾေး ၼိၼ် ၵျၼ်,သူ, ပိူင်ၶိူင်;။

ပီၼ်လွင်;ယူ,လူ, ၼိူင်;ထိတိူဝ့်ၵူၼ်; ၵွၼ်, တီ;သဝ်;ၵျႃၼ်းသင်,ၼႃ,တင်းလႃ ၸလ; လွတ်;ၵႃင်း လွင်;သႃ,ယႃ, ၶိတ်;သႃၵ်; သွမ်း (ကာယသမ္ဖဿတဏှာ) တီ;တူဝ် ပိူင် ၶိူင်;။

ၵွပ်;ပိူဝ်; မီးလွင်;တႃင်းသႃမ်ပိူင် သိူင့် ၶင်, မွၵ်,လႃတ်;ၸၶမေး သိူဝ်းၶၼ့်ၸလ; ပုတ့် ထမုၼ်ၼမ်းၾျေးပီၼ်သဝ်;ၷဝ်း သင်,တေသိ့

သင်, မွၵ်,လႃတ်; ၸွ်;သဝ်;ၵႃ,ၶၼ်,တႃ, ၷိတ်းသွမ်းၶင်,(လၵ်းထႃၼ်) သႃ,ထၵ လႃတ်;မႃးၵၼ်ၶၼ့်ယဝ့်။

သင်,ဝု; ပေးၵဝ် သႃင်,ၵႃၼ်း(ၵၼ် ယီပ့်ယဝ့်) ၾိုၼ်ၶိူင်; သိူဝ်,သေတူလ်း ၵမ်, ၶၼ် ယင်သေတူလ်းလီလီသိူင် တေလႆ; ၷၼ်....

- ၾိုၼ်သႃင်,ၵႃၼ်း မိူၼ်ၶင်,တူင်;ၶရေး။
- လွၵ်းတႃ တင်း ၼွင့်ၼႃၼ်းမၼ်း၊ တႃမၼ်း ပေႃ,ဝ့် မိူၼ်ၶင်, ၸတးၶရေး။
- သႃႆၶရေ;ပႃတ်; ၵၼ်လီပ်; ပၼ်,ၵျပ်းၷိမ်း မၼ်းသမ့် မိူၼ်ၶင်, ၵျင်;ၶမ့်ၶရေး။

လွင်;သိူဝ်းၶၼ့် ၵျႃင်းလွၵ်းသႃင်,ၵႃၼ်း ၵၼ်သဝ်;ၵႃ,ၶၼ်,တႃ, ၵွၼ်ၵျူဝ်ၷိတ်း သွမ်း ပုတ့်ထဝု,တ ၵႃင်သွ့်သဝ်;ၾျေး ပူင်ၼေႃ; သိူ့သင်, လႃတ်;ၸၶ ၵၼ်မီးၶင်းဝိနည်း မဟာ ဝါနိသယသစ် ဝ့်ၶၼ့် လႆ;ဝု; ၼူပ်းမိၼ်;ၵၼ် ယူ, ယဝ့်။ ၵွပ်;ပိူဝ်;ၶႆ သဝ်;သင်,ၼႃ, တီ;ဝတ့်တႆး သေႃးတိၵေႃ; ၷိတ်းသွမ်းၶင်,ပၵ်းပိူင် လွၵ်း လႆးသႃင်,ၵႃၼ်း သဝ်;ၵႃ,ၶၼ်,တႃ,ၶႆယဝ့်။

2

လူင်လိမ်းသေ ၶၼင်;ဝ်ၵမ်,လႆ;

သႃင်,ၵႃၼ်း သဝ်;ၵျႃၼ်း သင်,ၼႃ,ၶၼ့် မၼ်းၵမ်,မိူၼ်ၶင်, ၼူဝ်းၶၼင်;ၵူၼ်းၵိူၼ်း၊ ယီပ့်ၵဝ် တႃင်းၷႃင်;လီ မိူၼ်ၶင်, ၼူဝ်းၶၼင်; ၵူၼ်းၵိူၼ်းၵေႃ; ၵမ်,သွ့်၊ ၼွ်;ၸွ်;ၷႃင်;လီၸလ; သင်,ၶၼင်;ဝ်သႃင်,ၵႃၼ်းၶႆၵေႃ; ၵမ်,သွ့်၊ လွင်;သွ့်;ပိူင်မၼ်း လူင်လူင်လိမ်းလိမ်းသေ ၼွ်; ၶၼင်;ဝ် သိူဝ့်ၵိူဝ်ၵေႃ; ၵဝ်ၵမ်;ၵႃင်သွ့် သဝ်; ၵဝ်,မီးၶၼ့် ၷိတ်းၵျႃ,ၵမ်,လႆ;။ သႃင်,ၵႃၼ်း ၵၼ်ဝု;ၶၼ့် ပီၼ်ၼူဝ်းၶၼင်; ၾူ;ၵၼ်မီးသတိ သမႃ,ထိ သီ,လ သိၵ့်ၼႃ, မၼ်;ၵိမ်း သပ်းတူဝ် သပ်;သွ့်သေ ၶၼင်;ဝ်သင်,ထိူၵ်;ၸလ; ပေး ၵမ်,မီး သတိ သမႃ,ထိ ၵမ်,မီး ဝိရိယ သေ ၶၼင်;ဝ် သိူင့်ၵၼ်ဝု; “ပရိဉ္ဇာလသိက္ခာပုဒ်” ၶၼ့်သိူင် ပိူင်သိၵ့်ၼႃ,ၵၼ်ဝု; “လူဝ်,လႆ; ၶၼင်;ဝ် ၸွ်;မၼ်းၾိင်,ပိင်းၵူ;ၾၢ,” ၶၼ့်ၵေႃ; မၼ်းသႃင်;လူ,ၵျႃ, ၵမ်းလီဝ်ယဝ့်။

3

လွင်;ၷတ့်သႃႆၵူၵ်း

(သႃႆမတ့်ၵူၵ်း)

ၵၼ်သဝ်;သင်,ၼႃ, ဝတ့်တႆးသေႃးတိ ၷတ့်သႃႆ တီ;ၵျူဝ်ၵူၵ်း ပႃ;ၶွၵ်;သႃင်,ၵႃၼ်း ၶၼ့် ပီၼ်ၵွပ်;သဝ်;သျူ,ၷဝ်းၼဝ် မိူဝ်;ၵွၼ်, ၵွၼ်ၷတ့်မႃးယဝ့်။

ၵွပ်;သင်? ၼဝ်သဝ်; သင်,ၵွၼ်ၷတ့်မႃး ပေးၶႆသိူင်– သွမ်းၶင်, တီ;ၶင်းဝိၸၶး သေ, ၼိယ သိၵ့်ၼႃ,ပုၵ်; မီးဝ့် သိတ်းသိပ်းၷႃ;ၸလ; ၵၼ်ပီၼ်ၼပ်းမႃႆၶိူင်;/သွင် တိမ်;ဝ့်ဝု; “ပရိ မဏ္ဍလံ= ၸွ်;ၾိင်,ပိင်းၵၼ် ၵူ;ၾၢ,ၵူ;တႃင်း ၸလ; လွင်;ၶၼင်;ဝ် သႃင်,ၵႃၼ်း သႃင်းပိူင်,ၶၼ့်

လီၵ်ႈတ်း ထုၵ်ႉ,ၵ်ႈတ်းယဝ့်" ၶၼ်ၶေၼ် ၵူဝ်မၶၼ်း ၵမ်ႉ,ၽႅင်,ပီင်းၵၶၼ် ၵူႈၽၢႆႇ,ၵူႈတၢင်း။ ယၢမ်း မိူဝ်ႈ ၵ်ႈတ်းၵူတ်ႈၵ်ႈတ်းၶျေႉ ဝေ,ယႃႉ,ဝၼ်ႉၵ သေပိူင်ပိူင်၊ သၢင်,ၵၢၼ်း ၵၢၼ်ၶၼ်ႈဝႆ ၵပ်း တူဝ်ၶေၼ် ၵူဝ်ပီၼ် ၵိူင်ႉၶႅင်, ၵျၢမ်းတ်းၵဝ်းဝႃႇ "ပႃႇၵွင်,ယၢၶၼ်း ပႃႇၵၢၶၼ်းၵွၶၼ်ႈ" ၽၢႆႇ,ၶိူင်ႈ သုင် ၽၢႆႇ,ၶိူင်ႈတီမ်, ၶလ ယိူင်းၵၢၶၼ်း မွႆႈမွႆႈ လွင်ႈၶုင်ႈဝီၵ်ႈတ်ႈလီတ်ႈ လွတ်ႈၵၢင်း ၵၢပီတ်ႈ ၵႃႉ,ပၢတ်ႈ(တုၵ်ႉၵၢတ်ႈ) ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ ၵိူဝ်းၶၼ်ႉ ၶလ ၵင်,တေၵတ်ႉဝႆႉသၢႆၵူၵ်ႈ ၶၼ်ယဝ့်။

သၢႆမတ်ႉတီႈၵွၼ်ၵူၵ်ႈ ၵဝ်ႈၶဝ်ၶၼ်ႉ ၶႄႇ ပွတ်းမီး သိပ်းသွင်ၶမႈမိဝ်း 12"၊ ၶႄႇယၢဝ်း မီးသၢမ်သွၵ်,ပၢႆမိုပ်၊ သီမၶၼ်းၵိုင် တင်းသီ သၢင်,ၵၢၼ်း ၵၢၼ်ၶၼ်ႈမ်ၶေၼ် မိူၼ်ၵၶၼ် (တုလ်,ၵၶၼ်)ယဝ့်။

သၢႆၵတ်ႉၵူၵ်ႈၵၢၼ်ဝႃႇၶၼ်ႉ တီႈၶွင်ႈၵျမ်း သီ,ပေ,တသုတ်ႈ တွၶၼ်ႈ 36 ၶၼ်ႉ ၶၶဝ့်ဝႃႇ ယေဇနာ– အကြင်သူတို့သည်၊ စိဝရံဝါ– သက်န်း ကို လည်းကောင်း၊ ဝတ္တဝါ– ပုဆိုးကို လည်းကောင်း၊ ပတ္တံဝါ– သပိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကာယဗန္ဓ နည္ဓ ခါးပန်း ရင်ဖွဲ့ကိုလည်းကောင်း၊ လျှုကုန်၏။ တေဇ နာပန– ထိုသူတို့သည်ကား၊ တိစိတ္တံသုခံ လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ နိဗ္ဗါန် ချမ်းသာကို၊ လဗ္ဘ န္တိ – ရလေကုန်၏ ၶင်ၶၼ် ယဝ့်။

မုၼ်ၵၢင်း ၵဝ်ႈၵိၶ

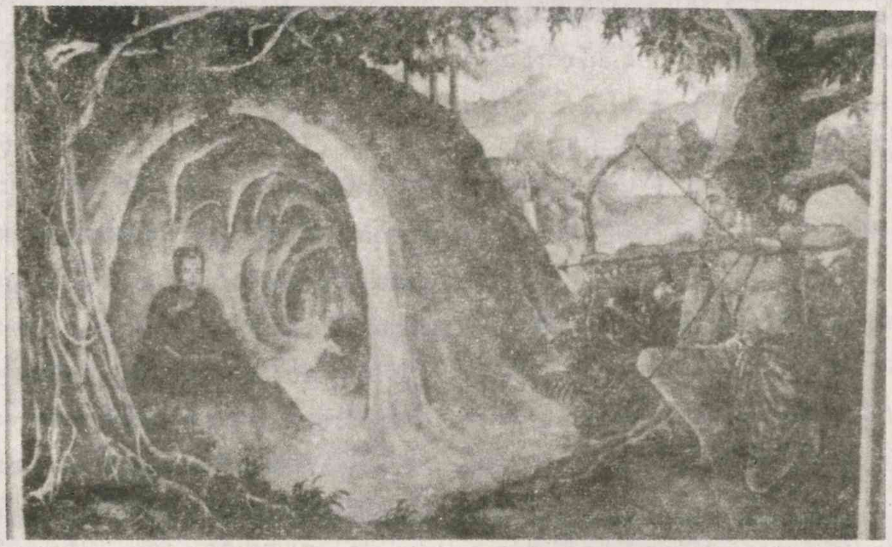

တွၶၼ်ႈသိပ်းၵိတ်း

လွင်ႈငလ,ထိူၼ်, ငလႈ မႆမိူႈငလ,ထိူၼ်,

1

လွင်ႈၶလ,ထိူၼ်, ၶလႈ မႆမိူႈၶလ,ထိူၼ်,

(ၵ) ၶၢဝ်းယၢမ်းၶလ,ထိူၼ်,

ပေႊဝႃႇလွင်ႈယီပ်ႉသၢင်,ၵၢၼ်း ယဝ့်တူဝ်ႈ သေ,ၶျႃႉ, လီငၢမ်းမူတ်းယဝ့် ၶတ,ၵၢဝ်လိူၼ် ၵိင်မ်ႉ, တေႃႉ,ထိုင် လိူၼ်ၵိတ်းလပ်း ၶၼ်းၵူဝ်ႈ ၵိတ်းလိူၼ်ၶၼ်ႉ ပေႊၵမ်ႉ,မီးၶႄႇၵၢၶၼ် ၵၢၼ် လမ်ႉ,လွင်ႈသေပိူင်ၶၼ် ၶိူင်ႈသိၶၼ် ၶိူင်ႈပွၵ်ႈၶၼ်ႉ ၵဝ်ႈသြႃႉ,မထေ,ၵျၢၶၼ်းၵျွင်း ပွႆႉ,ၵၢၶျင်ႉပၶၼ် ၵဝ်ႈၵၢင်း/သၢင်,ၶဝ် ၵျႃႉ,ၶလ,ထိူၼ်,ယူႉ,ယဝ့်။

လႆႈၶင်ႈ ၵမ်ႈၶမ်ၶၼ်ၶလႈ လိူတ်ႈလူမ်း ၵမ်ႉ, လႆႈ ပႆၽႅင်, ၵၢင်ႈပီၼ်ၶူပ်းမိူၼ်ႈ၊ ၵူၶၼ်ႉမူလ်ႈ ၶီတ်းၶေ ၶၼ်းတူဝ်ၶၼ်းမိင်း။ ပေႊလႆႈ ၵျႃႉ,တႃႇ ပႆတၢင်း ၶလ,ထိူၼ်,ၵိတ်းၶိူင်ႈၶၼ် လွင်ႈၵူၶၼ်ႉ ၵူၶၼ်ႉမိူၼ်ႈမိူၼ်ႈၵိူဝ်းၶေၼ်ႉ ၵၢင်ႈပေ,မိၶၼ်းၵႃႇ သေ လွင်ႈယူႉ,လီ မိမ်ႉလီပ်ႈမႃးၶၼ်ႉ ပိူင်ၶိူင်ႈ။

ပေႊလႆႈၵျႃႉ,ၶလ,ထိူၼ်,ၶၼ် ၵၢၼ်ပီၼ် တူၶၼ်ႈမိူဝ်းၵၢၵ်ႈၵွၼ် မိဝ်းၶဝ်ႈပီၼ်ယႃႇယႃ ၵိူဝ်းၶေၼ်ႉၵေႃႇ ၵၢင်ႈၵျႃႉ,ထူပ်းလႃႈ၊ ၵၢင်ႈၵျႃႉ, လႆႈၵၢဝ်မႃးယူတ်းယႃသေ တၢင်းပီၼ် မိၶၼ်းၵႃႇ ၵွပ်ႈမၶၼ်းၵေႃႇ ပိူင်ၶိူင်ႈ။

ၵွပ်ႈလွင်ႈတၢင်းၶင်,ၶၼ်ၶလႈ ၵင်,ပၶၼ် ၵျႃႉ,ၶလ,ထိူၼ်,ယဝ့်။

(ၶ) ပၶၼ်ၵျႃႉ,ၶလ,ထိူၼ်,ၶၼ်ႉ ၵွပ်ႈသင်?

ၵဝ်ႈၶဝ်ယူႉ,တီႈၵျွင်းၶၼ်ႉ ၵွပ်ႈၵမ်ႉ,လႆႈၵျႃႉ, ၶလ,ၵွၶၼ်း ၶၼ်းဝၢၶၼ်ႈၶၼ်းဝီင်း၊ လႆႈၶင်ႈသေ ၵ်ႈတ်းၵၢၶၼ်ပရိယၢတ်ႈ၊ ပတိပၢတ်ႈ၊ ၵၢၶၼ်, လိၵ်ႈ၊ တီမ်ႈလိၵ်ႈ၊ ၵျေႃးလိၵ်ႈ၊ ဝႃႇလိၵ်ႈ၊ တီမ်ႈ တြႃး၊ ၽႄႇ,ဝၶႄႇ,တြႃး၊ ၵူႈမိူဝ်ႈၵူႈဝၼ်း။ ၵွပ်ႈ

(ၷ) မႆမိူႈၶလ,ထိူၼ်, မီးၶင်,ၵိူဝ်?

မိူဝ်ႈၵျႃႉ, မိူဝ်ႈမႃး ၵမ်ႉ,လႆႈပႆလတ်းၶဝ်ႈ ၶၼ်းၵၢင်ဝၢၶၼ်ႈသေၵမ်ႉ,ၵႃး လွင်ႈၶလ,ထိူၼ်, ၶၼ်ႉ ၵဝ်ႈသင်,ၶျႃႉ, ၶိူင်ၵျွင်း ၶလႈ မိင်းၶဝ် ၵၢပ်,ၵမ်တိူင်,ပၢင်, လႆႈၵွ်ၵၶၼ်သေ တမ်းပိူင် မႆမိူႈမၶၼ်း မီးဝႆႉၵိူင်ႉၶႅင်, ပႃႇတ်ႈ ၶၼ်ႉယဝ့်။

2

မၢႆမီႈၸလ,ထုၼ်, 15 ပိူင်

(1) တေလႆႈၵူႉ ၶိူင်ႈသိၼ်ၶိူင်ႈပွၵ်ႈႁူလ်း။

(2) ၼၢဝ်းယၢမ်းၵၢင်ဝၼ်း ႁူလ့်လိၵ်ႈၼျူးယဝ့် ၵၼ်,တေလႆႈယွၼ်း။

(3) ၵဝ်ႈယ့်,ပႃးလူင် ၵိူဝ်းမီးပုၼ်ႈၽွၼ်း ၵွၼ်ယွၼ်း ၵွၼ်ၵူႉ ၵွၼ်မႃး ၵၼ်,တေလႆႈ။

(4) မိူဝ်ႈၵူႉ,ယွၼ်းၶၶေ့ တေလႆႈထူပ်းတူဝ် ၵဝ်ႈမထေ,ၵူၢၼ်းၵျွင်း။

(5) ပေႃးထိုင့် ၼၢဝ်းယၢမ်း ၶိူင်ႈမူင်းလိူဝ်ၵူႉ, ၽၢႆ,ၶၶေ့ တေၵမ်,လႆႈယွၼ်း ၵမ်,လႆႈၵူႉ, ယဝ့်။

(6) ၵွင်ႈၽႆၵွင်ႈမၼ်း တိၼ်းတေလႆႈၵဝ် ပႃးၵူႉ။

(7) ၵိူဝ်းၵွၵ်,ၵူႉ,ၵွၼ်တၢင်းၶၶေ့ တေလႆႈ ၵူႉ,ပိုၼ့်ထူႈၵၼ် တီႈႁူဝ်ၶမေ့ယၢင်း။

(8) ၽေ့ယ့်,၊ မိတ်ႈယၢဝ်း၊ ၽိုၼ်းထၢတ်ႈ၊ တီပ့် (ၵိတ့်သိတ့်)၊ ၶမေ့ဝၢၼ်ၶမေ့သူမ်ႈ၊ မၢၵ်,ၵူမ် ၵိုၼ်းၵိူဝ်းၶ့် တေၵမ်,လႆႈၵဝ်ပႃးသေ ၵမ်, ၵႃး မၢၼ်,တ(ၽျူမ်ႈ)ၵေႃႈ တေၵမ်,လႆႈ တိူဝ်း။

(9) တေလႆႈၵွမ်းၵၼ်ၵူႉ,ၽၢႆ,လိဝ့် တၢင်း လိဝ်။ တေၵူႉ,ၽၢႆ,လွ့် တိူၵ်ႈတီႈလွ့်ၵေႃႈ ၵဝ် ၵိူဝ်း ၵဝ်ႈၵွၼ်ႁူဝ်ဝႃႈ။

(10) တေၵမ်,လႆႈထိုတိူဝ့် ယႃႇၵဝ်း ၶလႈ ၵမ်,လႆႈၵဝ်ၼူဝ်းသူၼ်ၼူဝ်းၶျေးပိူၼ်ႈ။

(11) ၵၼ်တေၵူႉ,ၶလ,ၵျွင်းပိူၼ်ႈ ၶလႈ ၵူႉ မိူဝ်းၶဝ့်ၵိူၼ်းတၵႃ,သေယဝ့် ၵဵ့်သိုဝ့်ၼူဝ်းၼွင် တေၵမ်,လႆႈၵိတ်းလႃးလႃး။

(12) လွင်ႈလုတ်,လိၼ်းယႃႈၵွမ်းတၢင်း လွင်ႈလိၼ်ႈ၊ လွင်ႈၵိၼ်, ၶလႈ ယဝ့်ယွၵ်, ၵူၼ်းပိူၼ်ႈ ၵူၼ်းႁဝ်းသေ ၼူဝ်ၵူၼ်ႉၵွမ်းတၢင်း ၵိူဝ်းၶ့် တေၵႃမ်,လႆႈၵိတ်း။

(13) မိူဝ်ႈၵူႉ, မိူဝ်ႈမႃး ၵၼ်တေၶၽေၵုမ်း ၶလႈ ၶၽတၢင်းသေ ၵူႉ/မႃးၶ့် တေၵမ်, လႆႈ ၵိတ်း။

(14) ၵူႉ,ၶလ,ပွၵ်ႈမႃးၼမ်ႈၶလႈ လုတ်ႈႁၢမ်း ၼၢဝ်းယၢမ်းႁူမ်ႈၵၼ်ဝႆႈ[ၽျေး] တီႈၶၼ်းၵျွင်းတေႃ, ၶ့် တေၵမ်,လႆႈပိၼ်။

(15) ပွၵ်ႈမႃးထိုင်ၵျွင်းယဝ့် တေလႆႈၼိၼ်းမႃး ယွၼ်းတၢင်,လဝ်ႈႁၢင်းၽ့မၼ်း၊ ပေႃးၼိတ်း ၼိင်,ၼၢဝ်းယၢမ်းပိူၼ်ႈၵၢၼ်,လိၵ်ႈ ယူ,ၶ့် တေ ပ့်,လႆႈၵူႉ,ၵၢပ်,ၶမေ့၊ လၢင့်ၵွၵ်း။ တေလႆႈမႃး ၵၢၼ်,လိၵ်ႈၵွမ်းပိူၼ်ႈယူ,ယဝ့်။

* ၶၼ်းၵႃႈ 15 ပိူင်ၵိူဝ်းၶ့် ပေႃးဝႃႈ ပိၵ်,ပိူင်ႈ ပိၼ်မႃး မီးမႃးၵိုင် တေၵမ်,လႆႈၵူႉ,ယဝ့်။

* . ပေႃးဝႃႈ မီးလွင်ႈတၢင်း ၼေႃႈၵၼ်ပုၼ်ႈ ၼၢင်,ၼျ, သေပိူင်ပိူင်သေႇ ၵူႉ,ၶတ့် ဝ့်ႁၢၼ်းမၼ်း တွၼ်ႈၶိူင်ႈ။

ၽူႈတၢင်တူဝ်ၵဝ်ႈမထေ,

ၵဝ်ႈၵၢင်းသုင်းမ

တွၼ်ႈသိပ်းပဵတ်,

ၵျွင်းၶေႃးတီၶျမႃးမိူင်းယၢင်း

ယၢမ်းၽွင်း ၶေ,မၢၼ်,တၵႃတ ၼၢဝ်း ၵတ်း ၵမ်တေမူတ်း၊ ၵိင်,မၢၼ်,တ ၶတ,ၵေႃ ႁူဝ်ပိုင်း ၵမ်,ၵတ်းၵမ်,မႆႈ၊ ၵမ်တေၽိဝ် ထိုင် ၵမ်,ပေႃးၵိုင်သင်ၶၶေ့ ၵျွင်းလူင် ၵဝ်ႈ သင်,ၼျ,ၵေႃးတီၶ့် ပိၼ်ၵၼ်တင်ႈၶတ, ၶတႃးသဝ်း မိူင်းမိတ်ႈ 10 ပီႊလိူဝ်လိူဝ် သေ ယဝ့် ထိုင်မႃး မိူဝ်ႈ 1315 ၶိဝ်ႈၶၶေ့ လႆႈယုၵ့် ယွင်ႈၵဝ် ပၼ်,တပလ,သ သၢင်,လွင်း (.... ....)ၵဝ်ႈ ၼိၼ်ႈပိၼ်သ,မၶေ, ၶရင်ႈၽေႃႈ လိူင်သၢင်,ၵၢၼ်း ယဝ့်ၵွတ်,ႁွတ်ႈပၢႆလီငၢမ်း ယဝ့်သေ ၼိင်းၼဝ်ၵဝ်ႈ လုမ်းလႃးၶေႃႈၵၢၼ်, တၵျွင်း ၶလႈ ၽူႈတၢင်တူဝ် ၶွၵ်ႈၽျ,ပႃႈမိူင်း ၵၼ်,ၵိတ်းပၢင်ႁမ် တိူင်,ပၢင်,ၵၼ် လွင်ႈတေ ပၢင်း ၵဝ်ႈႁဝ်းၼဝ် ၵွၵ်,မိူင်းမိတ်ႈၶၶေ့ ၵၼ်, ထၢမ်ၵၼ် ႁူႈႁူဝ်ႁူႈလုမ်း။ လုမ်းလွ့်တေႁပ့် ပၢင်းၵဝ်ႈႁဝ်းၼဝ် မိူဝ်းတင်ႈၶတ,ၶိဝ်ယဝ့်။

လုမ်းမိူင်းလွ့်ၵေႃႈ ၵမ်,ႁပ့်ၵဝ်ပုၼ်ႈ ၽွၼ်းလႆႈၶလႈ ၵၼ်,မီး ပၵ့်ၶေႃးတ,ယၵ, မိူင်းယၢင်း 6 ဝတ့် 7 ဝႃး ၽွမ့်သိင်ပိင်းပၢၵ်, လႆႈၵဵ့်ၵၼ်သေ ၵဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်း ယွၼ်းပၢင်း [သ]ႇ,မျတ်ႈၵဝ်ႈၶၵႃးလူး ယေႃးမိူဝ်းသ တၢင်း သုင်းတင်ႈၶတ, ၶတႃးသဝ်း တမ်ႈတီႈသိုင်, တိူင်းမိူင်းယၢင်း တီႈၵရပ်ႈၵုင်းၵွင်း၊ ၵျွင်း ၶွင်ၽေႃၶၶေ့ၶိဝ်ၶလႈ ၽူႈတၢင်တူဝ်ၼိင်းၼဝ် မိူင်းယၢင်း ၵဝ်,ယွၼ်းၵၢၼ်ၸုၵ့်ပၢင်း တီႈၶၼ်းပၢင် ႁမ်လူင် ၵဝ်ႈႁူဝ် သိပ်းလုမ်း ၶွၵ်ႈၽျ,ပႃႈမိူင်း ၵုပ်,ႁမ်ၵၼ် မိူဝ်ႈပွႆးၼၢမ်,သၢင်, မိူင်းမိတ်ႈယဝ့် ၶၶေ့ယဝ့်။

ၵွမ်းၶင်, လုမ်းၼဝ်ၵဝ်ႈမိူင်းယၢင်းယွၼ်း ပၢင်းၶၶေ့ ပေႃးဝႃႈ ၵဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းလႆႈ ႁူႈ သမ်,ႁူႈပိူင်ၵေႃႈ ၵျႈၼဝ်ၵဝ်ႈၽိတ်ႈပၢင်းၵူႉ, မိူဝ်းတင်ႈၶတ, သိုင်,တိူင်းမိူင်းယၢင်းတ,ဝႃႈၶ့် ၵၼ်,ၽွမ့်လႆႈၵဵ့်ၵၼ် ႁူႈႁူဝ်ႁူႈလုမ်းသေ တိပ်း တတ်း မၵ်းမၼ်ႈပၼ် ၵျႈမူ,လုမ်းမိူင်းယၢင်းၼဝ် ပၢင်းမိူဝ်းယဝ့်။

ပေႃးဝႃႈ ပၢင်ႁင်တိပ်းတတ်းမၵ်းမၼ်ႈ ပၼ်ယဝ့် ၽူႈတၢင်တူဝ် ၶွၵ်ႈၽျ,ပႃႈမိူင်း ၵဝ်ႈႁူဝ် သိပ်းလုမ်း ၵၼ်,ၽွမ့်ၵၼ်ၵိၼ်းၵဝ် မွၵ်,ယႃႈၼဝ်ႈတိၵ်, ၵၢၵ်ႈၵေႃ, တၢင်,ပၢၼ့် တမ်းၽိူၼ်သေ ၵွၼ်ၵၼ်ၼိၼ်ႈမိူဝ်း ၶိူဝ်

ၵၢၼ်ႇ၊ၵျွင်းသြႃႇမျႃတ်ႈၸဝ်ႈၸၢၼ်းလူး မိူဝ်း တၢင်ႇလဝ်ႈ ယွၼ်းပၢင်းယေႃးမိူဝ်းတင်ႈၸတ၊ ၸတႃးသဝ်း သိူင်ႇတိူင်း မိူင်းယၢင်း တမ်ႈတီႈ ႁင်းၵွင်းၵျွင်းၶွင်ၾႆၶၼ်ႇသေ ၵႂႃႈၵၢၼ်ပီၼ်ႇ တီႈပၢၵ်ႇၶေႃးတႃႇယၵႃႇ တႃႇယၵီ၊ သိူင်ႇတိူင်း မိူင်းယၢင်း ၸလႈ ၶွၵ်ႈၽႃႇပႃႈမိူင်း ၵဝ်ႈႁူဝ် သိပ်းလုမ်း ပိုင်ႈၵိင်ၵူဝ်းၵူၢ်ႇလူႇၵပ်ႈ ၵၢပ်ႈ တၢၼ်း ႁူႈလိူၼ်ၶီႈ ပီႊဝၼ်းသေၵမ်း ၶင်ၶႆ ယဝ်ႉ။ မိူဝ်ႈၶၼ်ႇ သြႃႇမျႃတ်ႈ ၸဝ်ႈၸၢၼ်းလူး ၵေႃႈ လင်ႇၼိၼ်းတွင်ႈထၢမ် ၵႃႈတီႈၽူႈတၢင် တူဝ်ၵဝ်ႈသိူင်ႇ၊သိပ်းမိူင်းသေ ပေႃးဝႃႈ ၵႃႈပူႇ၊ ၵႃႈၼိင်း ၵဝ်ႈႁူဝ် သိပ်းလုမ်း ၶွၵ်ႈၽႃႇပႃႈမိူင်း ၽွမ်ႉသိၼ်ပီင်းပၢၵ်ႇ၊ၵၼ်ယူႇ ႁူႈႁူဝ်ႁူႈလုမ်းၵေႃႈ ပီၼ်ၵၢၼ်လီယဝ်ႉၵိူဝ်ႈ။ လဝ်ႈၼဝ် တင်းၵၢၼ်ႇ၊ တင်းၵျွင်းၵေႃႈ ပီၼ်ၵၢၼ်ႁပ်ႉ ၼမ်ႇတုင်းၵဝ် ၵူမ်းပၢင်း ၽူႈတၢင်တူဝ်မိူင်းယၢင်းယဝ်ႉၸလႈ လင်ႇတိပ်းတတ်း ဝၼ်းတေ ယေႃးၵွၵ်ႇ၊မိူင်း မိတ်ႈပီၼ်ဝၼ်း 1315 ၶၼ်ႈ၊ လိူၼ်သီ၊လွင်ႈ 7 ၼမ်ႈၶၼ်ယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ တိပ်းတတ်းယဝ်ႉ လီငၢမ်းၵေႃႈ ၽူႈတၢင်တူဝ် ႁူဝ်ၽိုၼ်လုမ်းမၼ်း လင်ႇတၵ်း ပွၵ်ႈမိူဝ်းဝၢၼ်ႈၽိူမ်ႈမၼ်းသေ ၵၢၼ်ပီၼ်ၽူႈ တၢင်တူဝ် မူႇလုမ်းမိူင်းယၢင်း ၵေႃႈပေႃးဝႃႈ ၽိူဝ်မိူဝ်းဝၢၼ်ႈၵဝ်ႇ၊မိူင်းလင်ယဝ်ႉ လင်ႇ၊မိူဝ်း သေႃႇ၊သူၼ်း ႁူႈဝတ်ႉႁူႈဝႃးၶင်ႇ၊ပႃးတီႈတူဝ်ႈၶၼ် ယဝ်ႉ။

(1) ၸိုင်းၸိူင်းလုမ်ႈ (ႁူဝ်ဝတ်ႉပၢင်၊ၵၢတ်ႇ)

(2) ၸိုင်းမၢၼ်ႇ၊သိူင် (ႁူဝ်ဝတ်ႉၵျေႃႊၽီ)

(3) ၸိုင်းၸိူင်းၵုမ်ႈ (ႁူဝ်ဝတ်ႉၸႃႊလူင်)

(4) ၸိုင်းလွႆသိူင် (ႁူဝ်ဝတ်ႉၶေႃးမူႇ၊ႁိူင်း)

(5) ၸိုင်းလွႆမွၵ်ႇ၊သိူင် (ႁူဝ်ဝတ်ႉဝီင်းၽႆး)

(6) ၸိုင်းလွႆသွႆႈၸိူင်း (ႁူဝ်ဝတ်ႉၵၸတႃးႁင်း ၶမ်ႉမႃ)

(7) ၸိုင်းလွႆၼမ်းလိူင်(ႁူဝ်ဝတ်ႉမိူင်းမဵဝ်ႉ၊ ပၢင်းသႃႇ) 7 ဝတ်ႉ 7 ဝႃး ၸွင်ႉၸႃႇၵိူင်းႁူၼ်း ၵိူင်းၸိူင်း သေ ပွင်ၵီတ်းၵၢၼ်ႇ၊ၵျွင်း 7 လင်

(1) ၵျွင်းလူင်

(2) ၵျွင်းသၢင်ႇ၊ဝၢင်ႇ

(3) ၵျွင်းၸဝ်ႈၸၢင်း

(4) ၵျွင်းၸဝ်ႈသၢင်ႇ

(5) ၵျွင်းသွမ်း

(6) ၵျွင်းၶမ်ႉ

(7) ၵျွင်းၵိင်ႇ၊သုမ်ႇ၊ 7 လင်၊ ၶမ်ႉမေႃႇ၊ 1 လုၵ်ႈ၊ ထၢင်ၽႆႈလူင်ၽႆႈၶွႆႉ ယဝ်ႉတူဝ်ႈလီ ငၢမ်းသေ ထိုင်မႃး 1315 ၶၼ်ႈ၊ လိူၼ်သီ၊တၢမ်း မူၼ်း ၶၼ်ႇ - ၸိုင်းၸႃဝ်းသိူင်(ဝတ်ႉပၢင်၊ၵၢတ်ႇ)ၵွၼ် ႁူဝ်သေ -

(1)ၸိုင်းသွႆႈသိူင်ႁိူင်း(ဝတ်ႉပၢင်၊ၵၢတ်ႇ)

(2)ၸိုင်းမွင်ႇ၊ၸၢႆး (ဝတ်ႉပၢင်၊ၵၢတ်ႇ)

(3)ၸိုင်းလွႆမွၵ်ႇ၊သိူင် (ဝတ်ႉဝီင်းၽႆး)

(4)ၸိုင်းမၢၼ်ႇ၊သိူင်မွင်ႇ၊ယူင်း (ဝတ်ႉဝီင်းၽႆး)

(5)ၸိုင်းသွႆႈၸိူင်းၸီၼ်ႈ (ၵၸတႃးႁင်း)

(6)ၸိုင်းမၢၼ်ႇ၊သိူင် (ၵၸတႃးႁင်း)

(7)ၸိုင်းသွႆႈၼမ်းႁိူင်းမွင်ႇ၊ပႃႉ (ဝတ်ႉၶေႃးမူႇ၊ ႁိူင်း)

(8)ၸိုင်းသွႆႈႁိူင်း (ဝတ်ႉၶေႃးမူႇ၊ႁိူင်း - ၸိုင်းသိူင် ႁိူင်း လုၵ်ႉမိူင်းမိတ်ႈၶိုဝ်ႇၵွမ်းမႃး)

(9)ၸိုင်းသွႆႈသိူင်ၸၢမ်ႇ၊လႃႉ (ဝတ်ႉၶေႃးမူႇ၊ႁိူင်း)

(10)ၸိုင်းမၢၼ်ႇ၊ၵိၼ်ႇ၊သၢမ် (ဝတ်ႉၸႃႊလူင်)

(11)ၸိုင်းမွၵ်ႇ၊ၸိူင်းၵွင်၊လူၼ် (ဝတ်ႉၵျေႃႊၽီ)

ႁၢင်ႈၵျွင်းတိူၵ်ႈမွႆႇ၊

ႁၢင်ႈၵျွင်းသိမ်၊

ႁၢင်ႈတၢင်းၶဝ်ႈဝၢင်းၵျွင်း ထၢပ်ႈၼွၵ်ႈ

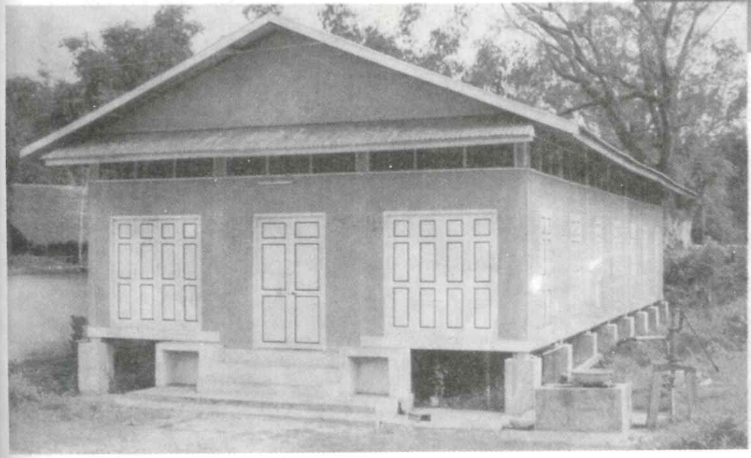

ႁၢင်ႈလႁွပ်ႈလူင် ၵၢၼ်ပူၵ်းတင်ႈဝႆႉ ႁိမ်းၵျွင်း

ႁၢင်ႈၵျွင်းသၢင်ႇလွင်း

ႁၢင်ႈတၢင်းၶဝ်ႈဝၢင်းၵျွင်း ထၢပ်ႈၶွင်ႈ

ႁၢင်ႈၵျွင်းလူင်

ႁၢင်ႈၸေႇတီႇ ႁွင်းမူးထၢတ်ႈလူင် ၶဝ်ႈၵိတ်ႉတိတ်ႉမ – ၶဝ်ႈပလၢႉသၢႉရ

ၼဝ်ႁိူဝ်းၶၼ်ႉ ၵႂၼ်ၵၢဝ်ပိတ်ႉၶေးတႃႉယ ၵႃႉ 30 လိူဝ်လိူဝ်သေ မိူဝ်းပၢင်း[ဩ]ႉ မျၢတ်ႈ ၶဝ်ႈၸၵၼ်းၶူးႁဝ်းၼဝ် ၵႃႈတီႈ မိူင်းမိတ်ႈၶၼ်ႉ ယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ ၽိူဝ်ၵွတ်ႈမိူင်းမိတ်ႈ၊ လိူဝ်ႈၵိူဝ်ႉ ၶူၼ်းၸၢႆသေ သွင်မိူဝ်ႈသၢမ်ဝၼ်းယဝ်ႉ ထိုင်မႃး ဝၼ်း 1315 ၶီႈ၊ လိူၼ်သီႇလွင်ႈ 7 ၼမ်ႈ၊ ၵၢင်ၶၼ်ႉ ဝၢႆးၶဝ်ႈၼဝ် သုင်းသွမ်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ သေ ပေႃးတူဝ်ႈတၼ်းယဝ်ႉ ၼိင်းၼဝ်တင်းသိင်ႈ ၶင်ႇတၵ်းၵိၼ်းၵၢဝ် မွၵ်ႇယႃႉၼဝ်ႈတိၵ်ႇ၊ ၶၢၵ်ႈၶႃႉ၊ တၢင်ႇပၢၼ်ႇ တမ်းၽိူၼ်သေ ၵႂၼ် ၵၼ် ၼိူၼ်ႈၵွတ်ႈမိူင်းထိုင် ၶိူဝ်ၵၢၼ်ႇၶိူဝ်ၵျွင်း ၼုပ်ႉႁွမ်းႁွမ်းမိူဝ်း တၢင်ႇႁူဝ် ယွၼ်းထၢမ် ဝတ်း ၵၢၼ်ရေးၵႃႉ [ဩ]ႉမျၢတ်ႈၶဝ်ႈၸၵၼ်းၶူး တင်းၵၢၼ်ႇတင်းၵျွင်းယဝ်ႉ ၶင်ႇသမ်ႉ ယွၼ်း ပၢင်း[ဩ]ႉမျၢတ်ႈၶဝ်ႈၸၵၼ်းၶူး ၶဝ်ႈမထေႇ ႁူၼ်းၵျွင်း၊ ၼိင်းၵျွင်းႁွင်းမူးၶိင်ႇယွင်ႈၵၢဝ် ပၢၼ်ႉမွၵ်ႇယိၼ်ႈၵပ်ႈယွၼ်းပၢင်း ယေႃးမိူဝ်း မိူင်းယၢင်း တမ်ႈၶဝ်ႈမထေႇႁူၼ်းသေ ၶဝ်ႈ ၵေႃႈ ႁပ်ႉၼၢမ်ႇသေယဝ်ႉ ၶင်ႇတၵ်းၵႂၼ်ၵၢဝ် တၸပ်းတပၢၼ်း(ၶဝ်ႈၶၢင်း 7 ပႃး၊ ၶဝ်ႈ သၢင်ႇ 45 ပႃး) သေ လုၵ်ႉ တီႈမိူင်းမိတ်ႈ ယေႃး မႃးမိူင်းယၢင်း ၼၢဝ်းတၢင်း 20 ဝၼ်း ယွမ်း ယွမ်းယဝ်ႉ။

ဝၼ်း 1315 ၶီႈ၊ လိူၼ်ႁႃႈမူႇ 12 ၼမ်ႈ၊ တၢမ်းၼမ်ႈၶၼ်ႉ ၽိူဝ်ထိုင် ၵိင်းႁွင်း ၵျွင်းၶွင် ၽေ မိူင်းယၢင်းၶၼ်ႉယဝ်ႉ။ ပေႃးဝႃႈ ၵွတ်ႈၽိူဝ်ထိုင် ၶေႃႈၽၵ်းတူ တေၼဝ်ႈၵျွင်းၶၼ်ႉ ပၵ်ႉၶေး တႃႉယၵႃႉ တႃႉယၵီ တင်းသိင်ႈ ၶင်ႇၵိၼ်း ၵၢဝ် ပၢၼ်းပွၵ်ႉမွၵ်ႇယႃႉၼဝ်ႈတိၵ်ႇ ၶၢၵ်ႈၶႃႉ တၢင်ႇပၢၼ်ႇ တမ်းၽိူၼ်သေ ယွၼ်းၽိတ်ႈ ပၢၼ်ႇပၢင်းၵၢဝ် [ဩ]ႉမျၢတ်ႈ ၶဝ်ႈၸၵၼ်းၶူး 53 ပႃး ယေႃးၼိူၼ်ႈၵၢၼ်ႇၵျွင်း ၵၢပ်ႈၵၢၼ်ႇ ၵၢပ်ႈ ၵျွင်း ၶဝ်ႈႁဝ်းၼဝ်တင်ႈၸတ ၸတႃးသဝ်း တမ်ႈတီႈၵၢၼ်ႇၵျွင်းၶွင်ၽေယဝ်ႉ။

ထိုင်မႃး ဝၼ်းလိူၼ်ႁႃႈလပ်းၶၼ်ႉ ပၵ်ႉ ၶေးတႃႉယၵႃႉ တႃႉယၵီ ၸေႃႇၽီ၊ ပၢင်ႇ ၵႃႉတ်ႇ၊ ၵုၼ်းလူင်၊ ၶေႃးမူႉၵိင်း၊ ဝိင်းၽႂ်း၊ ၶမ်ႉမႃႉ ၵၸတႃးၵိင်း၊ မိူင်းမူႇ၊ ၶင်ႇတၵ်းၽွမ်ႉႁူမ်ႈၵၢၼ် ၼိူၼ်ႈၵျွင်း လူႉတၢၼ်း ဝတ်ႉထိုၼ်း သွမ်း ၵၢၼ်ႇမူႇၵျွင်းမူႇသေယဝ်ႉ ၶင်ႇၵိူဝ် ပေႃးတေ လႆႈလူႉ လႆႈတၢၼ်း ၼဝ်ႈၶမ်ႉသွမ်းပၢၼ်း ဝတ်ႉ ထူႉပၵ်ႉၶေးသီႇပိူင် ႁူႈၵၢသ်ႉပုသ်ႉသတၢင်းၶၼ်ႉ ပၵ်ႉၶေးတႃႉယၵႃႉ တႃႉယၵီ ယူႇၼိပ်ႇၵိပ်ႇ ၶမ်ၵၢၼ်ႇၵျွင်း 6 ဝတ်ႉ 7 ဝႃး ၶင်ႇမႃးၶိၵ်ႇ ၸၽ ၵိတ်းပိၼ် သီႇၵႃးသွမ်း –

(1) ဝတ်ႉၵုၼ်းလူင်၊ ဝတ်ႉၵၸတႃးၵိင်း – ၵၢဝ်ပုၼ်ႈ ၽွၼ်းၼိူၼ်ႈၵျွင်းလူႉတၢၼ်း လိူၼ်မူႇ ပိတ်ႇ ၼမ်ႈ။

(2) ဝတ်ႉဝိင်းၽႂ်း – ၵၢဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းၼိူၼ်ႈၵျွင်း လူႉတၢၼ်းဝၼ်းလိူၼ်မူၼ်း။

(3) ဝတ်ႉၶေႃးမူႉၵိင်း၊ ဝတ်ႉမိူင်းမူႇ – ၵၢဝ် ပုၼ်ႈၽွၼ်း ၼိူၼ်ႈၵျွင်းလူႉတၢၼ်း ဝၼ်းလိူၼ် လွင်ႈ 8 ၼမ်ႈ။

(4) ဝတ်ႉပၢင်ႇၵႃႉတ်ႇ၊ ဝတ်ႉၸေႃႇၽီ ၵၢဝ်ပုၼ်ႈ ၽွၼ်း ၼိူၼ်ႈၵျွင်းဝၼ်းလိူၼ်လပ်း ႁူႈလိူၼ် လိူၼ်တႃႉသေႇ။

ပေႃးပိၼ် ၵၢၼႃႉယႂ်ႇ ၵၢၼႃႉလူင် ၶိူင်းၶိူင်း ပီႈမိူၼ်ၶၼ်ႇ –

1. လိူၼ်သိပ်းသွင်မူၼ်း သီႇႁူဝ် ၵႃးသွမ်း ႁူႈ

ဝတ့်ဝတ့်၊ ႁူမ်ႈၵၼ်လူ့,တၢၼ်း၊ သၢင်,ၵၢၼ်း ၵထိၼ်, ၼလႈ တူၼ်ႈပတေ,သၢ့။

2. လိူၼ်သၢမ်မူၼ်း ႁူမ်ႈၵၼ်လူ့,တၢၼ်း ဝတ့်ထုၵိုၼ်းသွမ်း ၵူႈဝတ့်ဝတ့်။

(4) ၵၢၼ,မၵျ,သၢင်းၵျၼ်, သီ,ႁူဝ် ၵၢးသွမ်း ၼလႈ ၶွၵ်ႈၽႄ့ပ့,မိူင်း ႁူမ်ႈၵၼ် လူ့,တၢၼ်း ဝတ့်ထုၵိုၼ်းသွမ်း။

(5) လိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း– ႁူမ်ႈၵၼ်လူ့,တၢၼ်း ဝတ့်ထုၵိုၼ်းသွမ်း ၼလႈ ၼဝ်ႈပၼ်းၵွၼ်ႈ 49 ၵမ်း တီႈဝတ့်ၽြႃးၵူႈဝတ့်ဝတ့်။

(6) လိူၼ်ပီတ်,မူၼ်း– ၵၢၼ,ၼဝ်ႈဝ,့ သီ,ႁူဝ် ၵၢးသွမ်း ၼလႈ ၶွၵ်ႈၽႄ့ပႈမိူင်း ႁူမ်ႈၵၼ် လူ့,တၢၼ်းဝတ့်ထု့ၵိုၼ်းသွမ်းယဝ့်။

(7) လိူၼ်သိပ်းမူၼ်း– ႁူမ်ႈၵၼ်လူ့,တၢၼ်း ဝတ့်ထုၵိုၼ်းသွမ်း ၼလႈ သွမ်းသုၵ်း သွမ်း သၢၼ်း ၸ,ရေးတၢၼ်,ယဝ့်။

(8) လိူၼ်သိပ်းၵီတ်းမူၼ်း– ၵၢၼ,ၵွၵ်,ဝ, သီ,ႁူဝ် ၵၢးသွမ်း ၼလႈ ၶွၵ်ႈၽႄ့ ပ့ႈမိူင်း ႁူမ်ႈ ၵၼ်လူ့,တၢၼ်းၵိုၼ်းဝတ့်ထု ပသ့်သေးလေး ပ့း၊ သွမ်း၊ ၵျွင်း၊ သၢင်,ၵၢၼ်း ယ့ႈယ ၵူႈဝတ့် ဝတ့် ၵူႈသုမ်းသုမ်းယဝ့်။

ၶိုၼ်းၶင်, ၵၢၼ,ယ့်,လူင် 8 သတၢင်း ၵ ပုသ်ႈၶ့် သီ,ႁူဝ် ၵၢးသွမ်း ႁူမ်ႈၵၼ် လူ့,တၢၼ်း ၵူႈၵၢၼ,ယဝ့်။ ၵၢၼ်ပိၼ် ၶွၵ်ႈၽႄ့ ပ့ႈမိူင်း ၵဝ်ႈႁူဝ် သိပ်းသုမ်းၶၶေ့ ၶိူင်ႈပီးမိူင်း 3 ပွၵ်ႈ (ၵၢၼ,ၼဝ်ႈဝ,၊ ၵၢၼ,ၵွၵ်,ဝ,၊ သွၼ်းၶမ့်)၊ ပေးပီးၵပ့်သၢင်,လွင်း 4 ပွၵ်ႈ၊ ၵမ်,မီး လွင်ႈ လုတ့်လွင်ႈၵမ်း ၵိပ်းတုင်းဝတ့်ထုၵိုၼ်းသွမ်း သေ လူ့,တၢၼ်းယူ့, ၵူႈပီးပီးယဝ့်။

မိူဝ်ႈၵၢၼ်ၵၢၼ,ၵွၵ်,ဝ,ၶၶေ့ ပသ့်သေး တ,ယၵ, တ,ယၵီ,ၼဝ် ၵူႈႁူဝ်ၵူႈသုမ်း ယိၼ်းႁူမ်ယိၼ်းသူမ်းလူလ်ႈ ၽြႃးပိၼ်သဝ်ႈ တေၵွၼ်လုၵ်ႈၶွင်ႈတၼပး ၵွၵ်,ဝ, ၵွၵ်, သယဝ့်ၼလႈ ၶင်,ၵိူဝ် တေလ်ႈမးလူ့,မး တၢၼ်း ပူ့,သေ့, ၵၼ်,တေး ၽြႃး တြႃး သၢင်, ၼ, သြႃ,မျၢတ်ႈသဝ်ႈၼၵးသူး တင်ႈၼတ,ၼတး သဝ်း ၵုင်းၵွင်း ၵျွင်းၶွင်ၽေ မိူင်းယၢင်းၶၶေ့ ဝတ့်ၽႄ ဝးမၼ်း ႁူဝ်ၽႄ သုမ်းမၼ်း သင်, တၵ်းႁွင့်ၵျ သၵိၵ်ႈသၵျ,ယ တုမ်ၵၼ် သီ့ သိတ်ႈၵိတ်ႈထၢမ် ၵၢသၵ လွင်ႈၵမ်တၢင်း သၢင်း သၢၼ့်သၢင်, သၢင်,သိုၼ်ႈ မူတ်းသ့် ၵူႈ ႁူဝ်ၵိူၼ်း ၵၢင်ယေးယဝ့် သင်,တၵ်းၵိပ်းယူင်း တုင်းၵဝ် ဝတ့်ထုၵိုၼ်း၊ သွမ်း၊ သတ့်ထ,၊ မ, သ,ပသ့်သယ, တၢင်,ပၢၼ့် တမ်းၽိူၼ် လ်ႈ ၶင်,ၵၢင်သွ့်ယိူင်းၵၢၼ်း ယဝ့်သွတ်,ႁူတ်ႈ ပႃလီငၢမ်း သင်,တၵ်းၵဝ်မိူဝ်းၵိဝ်ႈၵၢပ်ႈ ၼိင်း ႁူဝ်ဝတ့်ၽႄ ႁူဝ်ဝတ့်မၼ်း။ ၼိင်းႁူဝ်ဝတ့် သင်, သမ့် ၵဝ်မိူဝ်းၵိဝ်ႈၵၢပ်ႈ ၼိင်းႁူဝ်သုမ်း ၽႄ မၼ်းယဝ့်။

မိူဝ်ႈၶၶေ့ ၼိင်းႁူဝ်သုမ်းၵေႈ ၶင်,ၵိူဝ် ဝတ့်ထုပသ့်သေးသီ,ပိူင် တေသူ့,ႁူတ်ႈၽိဝ် ထိုင် လ်ႈမိူဝ်းလူ့,မိူဝ်းတၢၼ်း တမ်ႈတီႈသြႃ, မျၢတ်ႈၼၵးသူး ၼဝ်သဝ်ႈၶၶေ့ ၵၢၼ်ပိၼ် ၼိင်း ႁူဝ်သုမ်းၽႄမၼ်း သင်,တၵ်းသီ့ၵၢၼ်း ၼၢၼ်း ၵဝ်ၶိူင်ႈသုမ်းသွင်ပူ့, သွင်ၼိင်း ၵပ့်ၵဝ်ပုၼ်ႈ ၽွၼ်းသေ ပးၵဝ်ဝတ့်ထုၵိုၼ်းသွမ်း လတ်း တူင်ႈလူင်ႈမိူင်း မးႁွတ်ႈ ၽိဝ်ထိုင် သိုင်,တိူင်း မိူင်းယၢင်း ၵုင်းၵွင်း ၵျွင်းၶွင်ၽေ လ်ႈမးလိဝ်ႈ ထူင် ပူင်မ, လိဝ်ႈမ, ၼ,သ့် ၵႈတီႈ သလ,ၵ သလွပ်ႈၵိူၼ်းသိၼ် ယဝ့်လီငၢမ်း။ ပေးဝ့ႈ

ၼိင်းၼဝ်ၶွၵ်ႈၽႄ့ ပ့ႈမိူင်း သူ့,ႁူတ်ႈၽိဝ်မး ၵေႈ ၵၢၼ်ပိၼ် ၼိင်းၵေးပၵ ၼလႈ သဝ်ႈ လုင်းၵိၼ်,၊ ၶေႃးၵိၼ်းသွမ်းၼဝ် သင်,တၵ်း ၵွၼ်ၵၼ် မးတူင့်တၵ့် လွင်ႈယူ့,လီ သိူဝ်းသ, ၵၼ်ၶၶေ့ယဝ့်။

ဝႃးတူင့်တၵ့် ၵၼ်ယဝ့် ႁူဝ်ၽႄသုမ်းမၼ်း ၵၢၼ်လ်ႈၵဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်း ပးမးဝတ့်ထုၵိုၼ်း သွမ်းၶၶေ့ ၶင်,ၵိူဝ် တေလ်ႈလူ့, လ်ႈတၢၼ်း သြႃ,မျၢတ်ႈသဝ်ႈ ၼၵးသူး၊ ပေးဝ့ႈ သတ်းၼိုး ဝၵ်ႈမိင်,ယဝ့် သွတ်,ႁူတ်ႈပႃလီငၢမ်း၊ ၼိင်းၼဝ် မးလူ့,ၶၶေ့ သင်,ၽိတ်ႈၵပ့်သဝ်ႈၼိင်းလူင် ၵေးပၵ ၼလႈ ၽူႈပွင်ၵၢၼ်ၵျွင်း တင်းသိင်ႈ မးၵဝ်ၵွင်ႈတီႈသေ၊ ၵၢၼ်ပိၼ် ဝတ့်ထု ၵိုၼ်းသွမ်း၊ ၵိုၼ်းၼဝ်ႈလူင်၊ ၵိုၼ်းသၢင်,ၵၢၼ်း၊ ၵိုၼ်းတၢင်,ပၢၼ့်၊ ၵႈၶင်, ၵိပ်းတုင်းလ်ႈမး ၶၶေ့ ၵဝ်တၢင်,ပၢၼ့် တမ်းၽိူၼ်သေ ႁွပ်, ၵဝ်မးၼုပ့်ၼဝ်,တေ,ၶ့ႈၵၼ်တင်း ၼိင်းလူင် ၵေးပၵ။ သဝ်ႈၼိင်းၼဝ်သိူဝ်းၵၢပ်ႈဝတ့်ထု ၵေ့ ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ် ၵမ်ပၢၼ့်ဝတ့်ထု့ၵိုၼ်းၶၶေ့ သင်,ၵၢဝ်,ဝႈ–

ၵေးၶ့်ၵေႈ သွမ်းလူလ်ႈ ၵ ၵျူဝ်းတ, ၶ၊ ၵၵျူဝ်းသီ,လ၊ ၵၵျူဝ်းၽေ,ဝၶေ, ၵုသ့် သ,သူ့,တေ, ၵမ့်ၵိမ် ထိမ်သူၼ်း သင်,လ်ႈမး ၵိူတ်,ႁူပ့်ထုပ်းလႃး ၵၵျူးၵ,လသမ်,ပတ့်တီ မိူဝ်ႈမျၢတ်ႈယၢမ်းမၢၼ် ပၢၼ်သိင်ပၢၼ်ၼမ်း ၶိုၼ်းတ့ၢင်းသ,သၶေ, သပ့်ပိင်,လူတ ၽြႃး ပိၼ် သဝ်ႈ ယင်းထိူၵ်ႈလိဝ်းၵိူၼ်း ပိူင်းထွင်, ၵ လွင်,ၵဝ, ၵိူဝ်ႈတၢင်,ၼၵးတွၼ်းသၢၵ်ႈၽႄ့ သူ့,ရိယ, သၼ်တ,သၢ်လိူၼ် ဝူင်းဝၼ်း မိၼ်လုၵ်ႈ သိၼ်ၼလး ၵေႈမဝ်,ၵၢးယဝ့်။ သင်, သမ့် လ်ႈမးမီ,ဝူဵးၼသးၵၢပ်ႈ ပၼ်,တီတ,သြႃ, မျၢတ်ႈသဝ်ႈၼၵးသူးၼဝ်သဝ်ႈ ၵဝ်တင်းတြႃး တေ,ၼမ်းၽြႃးပိၼ်သဝ်ႈ တိၵ်ႈၼၶ သၢင်, သွၼ်သုင်းမ့ ပၢၵ်ႈလွင်ႈ ၼၶတေင်း သင်, တၵ်းႁူ့ပွင်, သွ့်တွင်း ၵၵျွင်းတြႃးလီသ့ ယုတ်ႈ မျၢတ်ႈသွင်ပိူင် ၵယုတ်ႈၵွၼ်ၵၼ် သုၼ့်၊ ၵမျၢတ်ႈ ၵွၼ်ၵၼ်ၼတ, ၼပ,သေ ၵယူ့,ယုတ်ႈသၢမ်ပိူင်၊ မဝ်,ပိုင်ႈ မဝ်,ၵိင်၊ ၵူလ်းၵႈ တွင်းပိုင်ႈတွင်းၵိင် ရုင်,ၽြႃးမျၢတ်ႈ ရုင်,တြႃးမျၢတ်ႈ ရုင်,သၢင်,ၼ,မျၢတ်ႈ တင်းၵႈ ၵတီရတၶေ,တေ,မျၢတ်ႈသဝ်ႈသၢမ်ပး၊ ၼတ,သိမ်သရၶေ,ရုင်,သဝ်ႈသၢမ်ပး၊ ပၼ်,သ သီ, သိၼ်ၵျူးၸးပး၊ ၵဝ်သိမ်ပ,ၶေ,တီပၢတ်ႈ တိူၵ်ႈႁူတ်ႈသူ့,ၵျ, ၵဝ်ပိၼ်ၶိသ့်သ သီလ မၼ်ႈၵိမ်း၊ ၼိင်,သူဝ်ႈၵသၢၵ်ႈသၢ်သ့် ပီႊလ့် လိူၼ်ၶၶေ့ ပိၼ်ၵၢၼ်သၢၼ့်သၢင်း သိုၼ်ႈသၢင်, မူတ်းသ့် ၵူႈသဝ့်ၶ့်ဝၼ်းၼမ်ႈ ၵမ်,မီးၽေႈပူင် လူင်လိမ်း ဝႈၶ့်တီႈၼ,ၵေႈ။

သင်,တၵ်း ပၼ်,ႁူပ်ႈႁူတ်ႈသူ့, ထိင်မး ပီႈသိူၼ်းၽႄ့ၶ့် မိူဝ်ႈၵၢၼ်ၵၢၼ,ၼဝ်ႈဝ, (ၵမ်,ၶၶေ ၵွၵ်,ဝ, သွၼ်းၶမ့်) ၶ့် သွမ်း ၶင်, သဝ်ႈၼိင်းၵေးပၵၵဝ်းၼဝ် လုမ်းလး ၶေ့ၵၢၼ်,တ,ၵျွင်း သင်,တၵ်းၼုၵ်း သ့်လ်ႈၵဝ်း ၼ, ၶွၵ်ၽႄ့ပ့ႈမိူင်း ၵူႈႁူဝ်ၵူႈသုမ်း ၶင်,ၵိူဝ် တေလ်ႈမးႁူမ်ႈၵၼ်လူ့,ၵၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၼ်း ၵၢၼၢၼ်းမိူဝ်ႈၼဝ်ႈဝ,ၶ့် (ၵမ်,ၶၶေ မိူဝ်ႈၵွၵ်, ဝ, မိူဝ်ႈၵၢၼ, သွၼ်းၶမ့်)သင်,တၵ်းမီး တင်းလိၵ်ႈလီလႃး မၢၼ်, ၽၢၵ်,ႁူတ်ႈပၼ်သိုင် ၵူႈႁူဝ် ၵူႈသုမ်း သေယဝ့် သင်,တၵ်းမီးတင်း သုမ်းၵဝ်းၼ, ဝိင်းၶမ့်ၼမ်း သဝ်ႈၼိင်းၼမ်းလိင်

(ၵႂၢမ်းလွႆၵၢပ်ႈၶေႃႈ သွႆႇ ၵိုဝ်ႈၵႂၢမ်းၶၼ်ႇ) ၸင်ႇတၵ်း ႁပ့်လႆႈလိၵ်ႈလီလႃႉမၢၼ်ႇ သူၸဝ်ႈ ၶေႃးပႁသေ ၸင်ႇတၵ်း ၵီႈၼၽေႇယင်ၼၶေ ႁူႈ ဝတ့်ဝတ့် ႁူႈဝႃးဝႃးယဝ့် ၵွင့်ႁျ ၸႃႇႁိၵ်ႈၵု လုမ်းတုမ်ႁၶ် ဝတ့်ၽႄဝႃးမၶ်း ၵီ့ၸီတ်ႈ ႁိတ်ႈထၢမ် ၵၸႃႇရ လွင်ႈႁမ်တၢင်းၸၢင်း ၽႄ ၶေႃႈသွင်ႇႁူႈမွႆ သွႆႁူႈႁၢၶ်ႈ သၢၶ့်ႁူႈၵိုၶ်း ယဝ့်။ ၸင်ႇတၵ်းၵိပ်းယူင်းတုင်းၵၢဝ် ဝတ့်ထုၼိၶ်း၊ သွမ်းသတ့်ထႃႇ၊ မႃႇသႃႇတၢင်ႇပၢၶ့် တမ်းၽိူၶ်လႆႈ ၶၼင်ႇႁၢင်ၵွႆ တီမ်ထူၶ်ႈ ယဝ့် ၵွတ်ႇ ၵွတ်ႈပႆလီငၢမ်း၊ ၸင်ႇတၵ်း ၵိဝ်ႈၵၢပ်ႈ ၼိင်းၵူဝ်ဝတ့်ၽႄၵူဝ်ဝတ့်မၶ်းယဝ့်သေ ၼိင်းၵူဝ် ဝတ့်ၸင်ႇသမ့်ပႃးၵၢဝ် ဝတ့်ထုၼိၶ်း သွမ်း မိုဝ်းၵၢပ်ႈထိုင် ၸဝ်ႈၼိင်းလူင် ၵူဝ်ၵုမ်းသေ ယဝ့် ၶၼင်ႇၵိူဝ် ဝတ့်ထုၼိၶ်းသွမ်း တၵ်းတေ ၽိဝ်ၵွတ်ႈ ၵၢထမ်ႇ[သျ]ႇမျၢတ်ႈၸဝ်ႈၼႁးၵူး လႆႈမိုဝ်းလူႇႁၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၶ်းၶၼၶ့် ၸဝ်ႈ ၼိင်းလူင်ၵူဝ်ၵုမ်း ၸင်ႇတၵ်းၸီၵၢၶ်း ၶၢၶ်း ၵၢဝ် ယေႈၵုမ်းသွင်ပူႇ သွင်ၼိင်း ပုတ်ႈႁၢင်ႈ တၢင်တူဝ် ၵူဝ်ၵုမ်းသေၼလႈ ၸင်ႇတၵ်း ႁပ့် ၵၢဝ်ပုၶ်ႈၽွၶ်း ဝ့်သေၶျူႇဝႃႇသ ၶျႈၵိုၶ်း တႃေယး ၵမ်ႇႁိတ်းၵမ်ႇပွင် ပႃးၵၢဝ်ဝတ့်ထု ၼိၶ်းသွမ်း လတ်းတူင်ႈ လူင်းမိုင်း ၶၢမ်ႈၶၼမ့် ၵမ်ႇၵူဝ်လႆ၊ ပႆလွႆၵမ်ႇၵူဝ်ၵိုဝ့် ၸင်ႇတၵ်း သူႇ ၵွတ်ႈမႃးထိုင် ရင်းႁွင်း ၵျွင်းၶွင်ၽေ သိုင်ႇတိူင်း မိုင်းယၢင်း လႆႈမႃးလိုဝ်ႈထူင် ပူင်မႃႇ လိုဝ်ႈမႃႇ ၶႃႇ ၵွႆတၵ့်ၶၢ ၶၢသူႇလေးႁရုတ့် လေးႁ ဝၢတ်ႈ ယဝ့်ၵွတ်ႇၵွတ်ႈပႆ လီငၢမ်း၊ ၵၢၶ်ပီၶ် ထမ်ႇမဝတ့်ထုၼိၶ်းသွမ်း ၶၼင်ႇၵိူဝ် တေလႆႈ လူႇတၢၶ်း [ၽျ]း [တျ]း သင်ႇၶႃႇ [သျ]ႇမျၢတ်ႈ

ၸဝ်ႈၼႁးၵူး တင်းႁၢၶ်ႇတင်းၵျွင်းၶၼၶ့် ၸင်ႇတၵ်းသွႆႇယိင့်တၢင်ႇပၢၶ့် တမ်းၽိူၶ်သေ ၼလႈ ၵွႆႈလႆႈမႃးၵိဝ်ႈၵၢပ်ႈ ၶေၢမ်ႇထႃး ႁႃႈပူႇ ႁႃႈၼိင်း ၶေႃးပႁ ဝေႇယႃႇဝၸွ့်ၸ လုမ်းလႃး ၶျႈႁၢၶ်ႇတႃႇၵျွင်းၶ့် သေႁမ်းၶႃႈၵေႃႈ။ (ၸင်ႇၵၢဝ်ၽိူၶ် ဝတ့်ထုၼိၶ်းသွမ်းၶၼၶ့် ယိၶ်ႈၵၢပ်ႈထိုင် မိုဝ်းၸဝ်ႈၼိင်းလူင်ယဝ့်။)

ႁမ်းၶၼၶ့် ၸဝ်ႈၼိင်းလူင်ၶေႃးပႁ ၸင်ႇ ႁပ့်ၶၢမ်ႇတုင်းၵၢဝ်သေ မီးႁၢမ်းၸီတ်ႈသေး တွင်ႈထၢမ်ဝႃႈ....

“ၵွမ်းၶၼင်ႇ ႁဝ်းၶႃႈၶေႃးပႁ ဝေႇယႃႇ ဝၸွ့်ၸ လုမ်းလႃးႁၢၶ်ႇၵျွင်း မီးတလိၵ်ႈ လီ လႃႉမၢၶ်ႇ ၶၼမ့်ၽိူၵ်ႇႁၢမ်းၶၢဝ် ၽၢၵ်ႇၵွတ်ႈ ပၶ်ထိုင် သူၸဝ်ႈႁူႈၵူဝ် ႁူႈၵုမ်း ႁူႈဝတ့် ႁူႈ ဝႃးၶၶ့် ပေႃးဝႃႈ လႆႈႁပ့်ၵၢဝ် လိၵ်ႈၶၼၶ့်သေ ၸင်ႇတၵ်း ၵီႈၼၽေႇယင်ၼၶေ ႁူႈၵူဝ် ႁူႈၵုမ်း ႁူႈဝတ့် ႁူႈဝႃး ၽႄၶေႃႈ ပေႃးဝႃႈလႆႈၵူႉလႆႈၸိၶ်း ယဝ့် ဝတ့်ၽႄ ဝႃးမၶ်း မူႇၽႄ ၵုမ်းမၶ်း ၸင်ႇ တၵ်းၵွင့်ႁျ ၸႃႇႁိၵ်ႈၵီၸီတ်ႈ ႁိတ်ႈထၢမ် ၵၸႃႇရ လွင်ႈႁမ် တၢင်းၸၢင်း ၽႄၶေႃႈသွင်ႇႁူႈ မွႆ သွႆႁူႈႁၢၶ်ႈ သၢၶ့်ႁူႈၵိုၶ်းယဝ့်၊ ၸင်ႇတၵ်း ၵိပ်းယူင်းတုင်းၵၢဝ် ဝတ့်ထုၼိၶ်းသွမ်း ႁူႈ ၵိုၶ်း ႁူႈယေး ယဝ့်ၵွတ်ႇ တူဝ်ႈလီငၢမ်း ဝတ့် ၽႄဝႃးမၶ်း ၸင်ႇတၵ်းမိုဝ်းၵိဝ်ႈၵၢပ်ႈ ၸဝ်ႈ ၼိင်း ၵူဝ်ၵုမ်းၽႄမၶ်း ယဝ့်ၵွတ်ႇ ၵွတ်ႈပႆ လီ ငၢမ်းယဝ့်။

ၸဝ်ႈၼိင်းၵူဝ်ၵုမ်း ၸင်ႇတၵ်းၸီၵၢၶ်း ၶၢၶ်းၵၢဝ် သူၸဝ်ႈၶိူင်ႈမိုင်း သွင်ပူႇသွင်ၼိင်း ႁပ့်ၵၢဝ်ပုၶ်ႈၽွၶ်းသေ မႃးၵၢဝ်ဝတ့်ထု ၼိၶ်းသွမ်း လတ်းတူင်ႈ လူင်းမိုင်း သူႇၵွတ်ႈမႃး

ထိုင် သိုင်ႇတိူင်း မိုင်းယၢင်း ရင်းႁွင်း ၵျွင်းၶွင် ၽေ၊ လႆႈမႃးလိုဝ်ႈထူင် ပူင်မႃႇ လိုဝ်ႈမႃႇၶႃႇၵွႆ တၵ့်ၶၢ ၶၢသူႇလေးႁရုတ်ႈ ယဝ့်ၵွတ်ႇၵွတ်ႈ ပႆလီငၢမ်း။ ၵၢၶ်ပီၶ် ထမ်ႇမ ဝတ့်ထုၼိၶ်း သွမ်း ၶၼင်ႇၵိူဝ် တေလႆႈလူႇႁၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၶ်း [ၽျ]း [တျ]း သင်ႇၶႃႇ ရတၶျႇတေႃႇမျၢတ်ႈ ၸဝ်ႈတင်းသၢမ်ၶၼၶ့် ၸင်ႇတၵ်းသွႆႇယိင့် တၢင်ႇၽိူၶ်သေ မႃးၵိဝ်ႈၵၢပ်ႈ ၶေၢမ်ႇထႃးႁဝ်း ၶႃႈၶေႃးပႁ ဝေႇယႃႇဝၸွ့်ၸ လုမ်းလႃး ၶျႈ ႁၢၶ်ႇတႃႇၵျွင်း” ဝႃႈၵိူင့်ၶၼင်ႇၶၼၼလႈ ၵၢၶ် ၶၼင်ႇ သူၸဝ်ႈ ႁူႈၵူဝ် ႁူႈၵုမ်း ၵိပ်းယူင်းတုင်း မႃး ဝတ့်ထု ပတ့်ၶေႃးသီႇပႃးၶၶ့် ပီၶ်ၵၢၶ် သၢၶ့်သၢင်ႇ ၸၢင်ႇၶျေ မူတ်းသွႆယူႇ ႁူႈၵူဝ် ႁူႈၵုမ်း ၶႃႈၵိူဝ်ၶေ။ (ၼိင်းလူင် ၶေႃးပႁ ၸီတ်ႈသေ တွင်ႈထၢမ်ႁူႇၵိူင့်ၶၼၶ်။)

ႁမ်းၶၼၶ့် ၵၢၶ်ပီၶ် ၼိင်းတၢင်တူဝ် ႁူႈ ၵူဝ် ႁူႈၵုမ်း ၵိူဝ်းၵၢၶ်ၵၢပ်ႈဝတ့်ထုၼိၶ်း သွမ်းၶေႃႈ ၸင်ႇတွပ်ႇၼိူၶ်းဝႃႈ– “ၵၢၶ်ၶၼင်ႇ ႁဝ်းၶႃႈ ႁူႈၵူဝ် ႁူႈၵုမ်း ၵိပ်းယူင်းတုင်းမႃး ဝတ့်ထုႉ ၼိၶ်းသွမ်းၵိူဝ်းၶၶ့် ပီၶ်ၵၢၶ်သၢၶ့် သၢင်ႇ ၸၢင်ႇၶျေႇမူတ်းသွႆယူႇ ႁူႈၵူဝ် ႁူႈၵုမ်း ၶႃႈၵေႃႈ”။

ယဝ့်ၶေႃႈ ၸဝ်ႈၼိင်းလူင်ၶေႃးပႁ ၸင်ႇ တွပ်ႇၼိူၶ်းဝႃႈ....“ၵူမ်းတီႈၶႃႈယဝ့် ပေႃးမၶ်း သၢၶ့်သၢင်ႇၸၢင်ႇၵိူၶ်ႈ မူတ်းသွႆယူႇ ႁူႈၵူဝ် ႁူႈၵုမ်းယဝ့်ၶၶ့်ၶေႃႈ သူၸဝ်ႈႁဝ်းၶႃႈ တေမိုဝ်း ၵူမ်ႈႁၶ် လူႇႁၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၶ်း [ၽျ]း [တျ]း သင်ႇၶႃႇ [သျ]ႇမျၢတ်ႈၸဝ်ႈၼႁးၵူး တင်းႁၢၶ်ႇ တင်းၵျွင်း ယဝ့်ၵွတ်ႇၵွတ်ႈပႆ လီငၢမ်းယဝ့် သေ ၵႃႇၶီသမ်ႇသ မႁပ့်ၽေ ရသူလ်ႇၵႃ

ရျူဝ်း တၢင်းလီမၶ်း ၸီမ်သူၸဝ်ႈပတီတႃႇၶ ၸီမ်တီႈႁဝ်းၶႃႈ ၸဝ်ႈပတႃႇၶရမေးတၶျေႇ တင်းမူတ်း တင်းသိင်ႈ ၵွႆႈလႆႈသုၶလီပီၶ် ႁတ်းယိၶ်သိူဝ်းသႃႇ သိူဝ်းသႃႇသၢမ်ပိူင် သိူဝ်း သႃႇၽီ၊ သိူဝ်းသႃႇၵူၶ်း၊ သိူဝ်းသႃႇႁၢၶ့်ပေး တေႃႇတိူၵ်ႈ သိူၵ်းၵွတ်ႈမိုင်းမႁႃႇမၢၵ်ႈၽူလ်ႇ ၶိပ့်ပၢၶ်ႇ ယႃႇႁၢင့်ယႃႇႁၢတ်ႈ ယႃႇႁၢတ်ႈယႃႇ လွႆး ႁူႈၵူဝ်ၵိုၶ်းႁၢင်ယေး ႁူႈဝတ့်ႁူႈဝႃး ႁူႈ ၵူဝ်ႁူႈၵုမ်း ၸီမ်ၽူႈမႃးၵွတ်ႈ မဝ်ႇမႃးၵွတ်ႈ သေႁမ်း ၶႃႈၵေႃႈ”။

ၵိူဝ်းၸဝ်ႈၼိင်းႁဝ်းၶဝ် ၵၢပ်ႈဝတ့်ထုႉ ၼိၶ်းသွမ်းၶၼၶ့် ၸင်ႇသႃႇထူႉၵၢဝ် သၢမ်ႁမ်း သေ ၶုပ့်ဝံႈယဝ့်။

ဝံႈၶၼၶ့်ၼိင်းလူင် ၸင်ႇၵၢဝ်ပၢၶ့်ၼိၶ်း ဝပ့်ထုၶၼၶ့် ၵၢပ်ႈပၶ် ၼိင်းၽၶ့်တႃႇယဝ့်။ ၼိင်းၽၶ့်တႃႇ ၸင်ႇၵၢၶ်ႇတူလ်းၼိၶ်းဝတ့် ထု ၵုမ်းၽႄၵုမ်းမၶ်းၵၢပ်ႈၶၼၶ့် ႁပ့်ၶၢမ်ႇ တုင်းၵၢဝ်ယဝ့် ၵွႆႈၽူႈၶေႃးၶၼ် ပၶ်မွႆတိုတ်ႇ မၶ်းသေ ၵၢဝ်ဝတ့်ထုၼိၶ်းသွမ်းၶၼၶ့် သိမ်းဝံ့ ယူႇယဝ့်။ ပေးဝႃႈယဝ့်တူဝ်ႈပွႆးလူႇပွႆးတၢၶ်း ၼိၶ်း ဝတ့်ထုႉၶၼၶ့် ဝံ့တႃႇတိုဝ်းၵွမ်း ႁူႈသိၶ် သိၶ်ၼလႈ ၵၢဝ်ႁျႇသၢင်းၽၶ့်(ယေးၼိၶ်း) ဝံ့ယူႇယဝ့်။

ၵျွင်းၸဝ်ႈသင်ႇၶႃႇ မႃးတင်ႈၼတ၊ မိုင်း ယၢင်း ပွၵ်ႈႁမ်း 3 ၶၶ့် မီၶ်ႈမိုဝ်ႈ 1315 ၶီႈ၊ လိူၶ်ႁျႈမွႆ, 12 ၶမ်ႈသေ တေႃႇထိုင် 1321 ၶီႈၶၼၶ့် ၵမ်ႇပံႇလႆႈၽွတ်ႈပီၶ် မူႇၵုမ်းၶေႃး ပႁၼလႈ ၼိင်းလူင် ၼိင်းၵျွင်းၶဝ် ႁမ်ႁၢၶ်ဝေႇ ယႃႇဝၸွ့်ၸၵျွင်း ၸဝ်ႈသင်ႇၶႃႇသေ လုမ်းလႃး ႁျႇၶၼင်ႇၶၶ်ယဝ့်။ ၶဝ်ၸဝ်ႈၸမ်း–

(1) ၶိင်းလွႆရှိင်း
(ၵာၼ်လုၵ်ႉမိူင်းမိတ်; ၼၢႆႇၶွမ်းမႃးၶၼ်ႇ ပီၼ်ၵၸ်;ၶိင်းလူင်)
(2) ၶိင်းလွႆၵွင်းမူးၵိင်,
(လုၵ်ႉမိူင်းမိတ်; ၼၢႆႇၶွမ်းမႃး ပီၼ်ၶိင်းၵျွင်း)
(3) ၶိင်းမၢၶ်,သီင်လၢမွင်, (ပၢင်,ၵုတ်,)
(4) ၶိင်းလွႆရှိင်း (ပွၵ်ႉၵျေႃးၸီ)

ၶွင်းၶင်, ၶၸ်ၵၸ်; 4 ၵေႃႉၶွႆ ၵွၶ်ရှူၸ် သီ,ၵႃးသွမ်း ၵၸ်;ရှူၸ် သိပ်းၵုမ်းသေ လုမ်း လႃး ၶျေႃးၵႃၶ်,တႃၵျွင်းမႃးၶင်,ၶၸ်ယၸ်ႉ။

ထိုင်မိုဝ်;ပီႊ 1316 ၶဵ;၊ လိူၶ်ရှူၵ်းမူၶ်း ၶၶေၼ်ႉ ၵၸ်;သင်ႉ,ၼျ,ၶၸ် ၸတ,ရွတ်; မိူင်းယၢင်း မႃးၵပ်ႉၵၢၸ်သၢင်,လွင်း 32 ၵၸ်;သေ ၵၢၸ် ၼၢမ်,ပီၼ်သႃ,မၶေ, ၵိတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, ၵွၶ်, ပွၵ်;ၵမ်းၶိူင်ၵ် ပီၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 3 ဝၶ်းယၸ်ႉ။ ၼၢမ်,ၵၵျူဝ်းၸွၶ်းလီမၶ်း ဝၶ်း လိူၶ်ရှူၵ်းမူၶ်းယၸ်ႉ။

ပီႊ1318 ၶဵ;၊ လိူၶ်သၢမ်မွ်ႉ 5 ၶမ်; တေႃ, 14 ၶမ်;၊ ၵိတ်းပီၼ် ပွႆးၼၢမ်,သၢင်,လူင် ပွၵ်; ၵမ်းၶိူင်;၊ သၢင်,လွင်းမီး 115 ပႃး၊ ၵၸ်;ဩ, တေႃ,လူင်ၵိတ်ႉတိထမ်,မ ၵွၶ်ရှူၸ် ၵၢၸ်ၼၢမ်, ပီၼ်သႃ,မၶေ, ပီၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 10 ဝၶ်း 10 ၵႃးယၸ်ႉ။ လိူၶ် 3 မူၶ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၼၢမ်,ၵၵျူဝ်းၸွၶ်းလီမၶ်းယၸ်ႉ။

ပီႊ 1321 ၶဵ;၊ လိူၶ်သၢမ်မွ်ႉ, 5 ၶမ်; တေႃ, 14 ၶမ်;ၶၶေၼ်ႉ ၵိတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, လူင် ပွၵ်;ၵမ်း 2၊ သၢင်,လွင်းမီး 102 ပႃး ယုၵ်ႉယွင်;ၵၢၸ်ၼၢမ်, ပီၼ်သႃ,မၶေ,၊ ပီၼ်ပွႆး ၼၢမ်,သၢင်, 10 ဝၶ်း 10 ၵႃးယၸ်ႉ။

ပီႊ 1324 ၶဵ;၊ လိူၶ်သၢမ်မွ်ႉ, 5 ၶမ်; တေႃ, 14 ၶမ်;ၶၶေၼ်ႉ ၵိတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, လူင် ပွၵ်;ၵမ်း 3၊ သၢင်,လွင်း 177 ပႃး ယုၵ်ႉ ယွင်;ၵၢၸ်ၼၢမ်, ပီၼ်သႃ,မၶေ,၊ ပီၼ်ပွႆး ၼၢမ်, သၢင်, 10 ဝၶ်း 10 ၵႃးယၸ်ႉ။ လိူၶ်သၢမ်မူၶ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၼၢမ်,ၵၵျူဝ်းၸွၶ်းလီမၶ်း ယၸ်ႉ။

ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, ပွၵ်;ၵမ်း 3 ၶွႆ ၵေႃ; ၵၸ်; ဩ,တေႃ,ၵူၶ်းၵျွင်း ပီၼ်ၵၸ်;ၵိတ်ႉတိထမ်, မ ၶင်;ၵျွင်းယၸ်ႉ။ ထိုင်မႃးပီႊၶွႆ ၶိင်းမွၵ်, ၸိၶ်း (သူလုပ်,ၵျူင်,) ၵင်,မႃး ၵွၶ်ရှူၸ်သေ ၸွတ်;ပီၼ်မူ,ၵုမ်းၵေႃးပၵ တႃ,လုမ်းလႃး ၵၢၶ်,ၵျွင်းၵၸ်;သင်,ၼျ, ၶၸ်ယၸ်ႉ။

သီၶ်;ၵိုဝ်;ၵမ်း–
(1) ရှူၸ်ပၸ်;လူင်
ၶိင်းၸိၶ်းၵုမ်; (ၵၢႆးလူင်)
(2) ၸူ;ၶမ်းၶွင်း
ၶိင်းလွႆရှိင်း (ပွၵ်ႉၵျေႃးၸီ)
(3) ၸူ;သိမ်းၸိၶ်းၸေၶ်,တႃ,
ၶိင်းလွႆမွၵ်,ၶမ်း (ပွၵ်ႉၵျေႃးၸီ)
(4) ၸူ;ၵွၶ်လူ,တၢၶ်း
ၶိင်းလွႆၵွင်းမူးၵိင် (ပွၵ်ႉၵျေႃးၸီ)
(5) ၸူ;သိုဝ်ႉၵေႃ၊(ၵႃႊ,တေႃ,)
ၶိင်းမွၵ်,ၶမ်းရှိင်း (ပွၵ်ႉၵျေႃးၸီ)
(6) ၸူ;ထတ်းၸိၶ်း
ၶိင်းမၢၶ်,သီင်မွင်,ယူင်း (ၿိင်းၸၢႆး)

ၸူ;ၶၸ်;မူ,ၵုမ်းၶိင်းရှူၸ်ဝတ်ႉ သီ,ရှူၸ် ၵႃး သွမ်း၊ 5 ဝတ်ႉ၊ 5 ၶိင်းၶၶေၼ်ႉ ၵိတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်, သၢင်,လူင် ပွၵ်;ၵမ်း 4၊ သၢင်,လွင်းမီး 168 ပႃး၊ ယုၵ်ႉယွင်;ၵၢၸ်ၼၢမ်, ပီၼ်သႃ,မၶေ၊ ပီၼ် ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 10 ဝၶ်း 10 ၵႃးယၸ်ႉ။

ၶျေႃ,လိၵ်;

ထိုင်မႃးပီႊ 1328 ၶဵ;၊ ၵၸ်;မထေ, ၵူၶ်းၵျွင်းၶၶေၼ်ႉ ပျၢၶ်,လုၶ်,တေႃ,မူ,ၵူ, ပီႊ 1329 ၶဵ; ၵင်,သၢင်းၵျူၸ်, ၵိတ်းပွႆးလေႃ. ၵၸ်;ယၸ်ႉ။ ဝႃးပွႆးသၢင်းၵျူၸ်,ၵၸ်;ယၸ်ႉ ၵင်, ယုၵ်ႉတၢင်, ၵၸ်;ပလႃ,သႃ,ၵ ၶိုၶ်;ပီၼ်ၵၸ်; ၶင်;ၵျွင်းသေ ထိုင်မႃး ပီႊ 1330 ၶဵ;၊ လိူၶ် သၢမ်မွ်ႉ, 5 ၶမ်; တေႃ, 14 ၶမ်; ၵိတ်းပီၼ် ပွႆး ၼၢမ်,သၢင်,လူင်ပွၵ်;ၵမ်း 5၊ သၢင်,လွင်းမီး 243 ပႃး၊ ၵၸ်;ဩ,တေႃ,ပလႃ,သႃ,ၵ ၵွၶ် ရှူၸ်သေ ယုၵ်ႉယွင်;ၵၢၸ်ၼၢမ်, ပီၼ်သႃ,မၶေ,၊ ပီၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 10 ဝၶ်း 10 ၵႃးယၸ်ႉ။ ဝၶ်းလိူၶ်သၢမ်ႉမူၶ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၼၢမ်,ၵ ၵျူဝ်း ၸွၶ်းလီမၶ်းယၸ်ႉ။

(မူိဝ်;ပွႆးၼၢမ်,သၢင်,ပၵွၵ်;ၵမ်းၶွႆ ၶိင်းသွႆ; သီင်ရှိင်း ပၢင်,ၵုတ်, ၶိုၶ်;ပီၼ်ရှူၸ်ပၸ်;ၵေႃးပ ၵမႃးယၸ်ႉ။ ၸူ;ၶၸ်;ၵုမ်းၸတႃး ပီၼ်ၵိူဝ်း တၢင်,ဝုံႉ ၵၸ်,ၵၸ်,ၶၶေၼ်ႉယၸ်ႉ။)

ထိုင်မႃးပီႊ 1333 ၶဵ;၊ လိူၶ်သၢမ်မွ်ႉ, 5 ၶမ်; တေႃ, 14 ၶမ်; ၵင်,ၵိတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်, သၢင်,လူင် ပွၵ်;ၵမ်း 6၊ သၢင်,လွင်းမီး 224 ပႃး ယုၵ်ႉယွင်;ၵၢၸ်ၼၢမ်,ပီၼ် သႃ,မၶေ,၊ ပီၼ် ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 10 ဝၶ်း၊ 10 ၵႃးယၸ်ႉ။ ဝၶ်း လိူၶ် သၢမ်မူၶ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၼၢမ်,ၵၵျူဝ်း ၸွၶ်းလီမၶ်းယၸ်ႉ။

ထိုင်မႃးပီႊ 1336 ၶဵ;၊ လိူၶ်သၢမ်မွ်ႉ, 5 ၶမ်; တေႃ, 14 ၶမ်;၊ ၵင်,ၵိတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်, သၢင်,လူင် ပွၵ်;ၵမ်း 7၊ သၢင်,လွင်းမီး 223 ပႃး ယုၵ်ႉယွင်;ၵၢၸ်ၼၢမ်,ပီၼ်သႃ,မၶေ,၊ ပီၼ် ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 10 ဝၶ်း၊ 10 ၵႃးယၸ်ႉ။ ဝၶ်း လိူၶ်သၢမ်မူၶ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၼၢမ်,ၵၵျူဝ်း ၸွၶ်းလီမၶ်းယၸ်ႉ။

ပီႊ 1336 ၶဵ;၊ လိူၶ်ၵျူ;မွ်ႉ, 8 ၶမ်; မီး ၵၸ်;သၢင်,လွင်း 3 ပႃး၊ ယုၵ်ႉယွင်; ၵၢၸ်ၼၢမ်, ပီၼ်သႃ,မၶေ,၊ ပီၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်,ၵွၶ်, ပွၵ်; ၵမ်း 2၊ ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၼၢမ်,ၵၵျူဝ်း ၸွၶ်းလီ မၶ်း ဝၶ်းလိူၶ်ၵျူ;မွ်ႉ, 8 ၶမ်; ၶၶေၼ်ႉယၸ်ႉ။

ထိုင်မႃး ပီႊ 1336 ၶဵ;ၶၶေၼ်ႉ ၵင်,ၶိုၶ်း လႆ;လိူၵ်;တၢင်,ၵေႃးပၵ ၸူ;ပွင် ၵၢၶ်ၵျွင်း ၵၢၶ်မွ်ႉ,–
(1) ရှူၸ်ပၸ်;လူင်
ၶိင်းသူလုပ်,ၵျွင်းပီ,တိ (ၵၢႆးလူင်)
(2) ၸူ;ၶေမ်းၶွင်း
ၶိင်းမွၵ်,ၶမ်းရှိင်း (ၵျေႃးၸီ)
(3) ၸူ;သိမ်းၸိၶ်းၸၶ်,တႃ,
ၶိင်းၶိုဝ်းသီင် (ပၢင်,ၵုတ်,)
(4) ၸူ;သိုဝ်ႉၵေႃ၊ (ၵႃႊ,တေႃ,)
ၶိင်းၵျွင်းသီင်ၵေႃးၸေ, (ၵၢႆးလူင်)
(5) ၸူ;ၵွၶ်လူ,တၢၶ်း
ၶိင်ယွတ်;ၶမ်းရှိင်းၵျေႃ,ၵေႃး (ၶျေႃးမူ,ၵိင်း)
(6) ၸူ;ထတ်းၸိၶ်း
ၶိင်းလွႆၵိုၶ်; (ၶမ်ႉမ)

ၶိင်းရှူၸ်ဝတ်ႉသီ,ၵႃးသွမ်း 5 ဝတ်ႉ၊ 5 ၶိင်း ပီၼ်ၸူ;ၶၸ်;မူ,ၵုမ်းယၸ်ႉ။ ရှူမ်လေႃးၵၢၶ်တင်း သီင်;မီး 11 ၵေႃ,ယၸ်ႉ။

ထိုင်မႃး ပီႊ 1339 ၶဵ;၊ လိူၶ်သၢမ်မွ်ႉ, 5 ၶမ်; တေႃ, 14 ၶမ်;ၶၶေၼ်ႉ ၵင်,ၵိတ်းပီၼ်ပွႆး ၼၢမ်,သၢင်,လူင် ပွၵ်;ၵမ်း 8၊ ၵၸ်;သၢင်,လွင်း မီး 396 ပႃး ယုၵ်ႉယွင်;ၵၢၸ်ၼၢမ်,ပီၼ်သႃ,မ ၶေ၊ ပီၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 10 ဝၶ်း၊ 10 ၵႃး ယၸ်ႉ။ လိူၶ်သၢမ်မူၶ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉၼၢမ်,ၵ

ၶျေႃ,လိၵ်;

ၵျူဝ်းၽွၼ်းလီ မၼ်းယဝ့်။

ဝၢႆးၼၼ်ႉ,ၵႃႈၵျူဝ်းသၢင်ႇမႂ်ႇယဝ့် ၸၼ်ႇသမ်ႉ ၸမ်းၼိုင်းလိူၵ်ႈတၢင်ႇ,ၶေႃႈပၵ ၽူႈပွင်ၵၢၼ် ၵျွင်း လိူၵ်ႈလႅၼ်ႈၸုဝ်ႈပၢၼ်ႇလူင် ၸလ ၽူႈၶၢမ်း ၶွင်ႈမႂ်ႇမႂ်ႇ-

(1) ၸုဝ်ႈပၢၼ်ႇလူင်
ၸၢႆးယွတ်ႈၶမ်းသႂ် (ႁၢႆးလူင်)

(2) ၽူႈၶၢမ်းၶွင်ႈ
ၸၢႆးမၢၼ်,သိင်သၢင်,ၶမ်း(ၵျေႃႇၼီ)

(3) ၽူႈသိမ်းငိုၼ်းၽၼ်,တႃႇ
ၸၢႆးသွႆႈၶမ်းၸိုၼ်ႈ (ပၢင်,ၵၢတ်ႇ)

(4) ၽူႈသိုဝ်ႇၸႂ် (ၵၢၵွႆႇ,တေႃႇ)
ၸၢႆးၵျွင်းသိင် (ႁၢႆးလူင်)

(5) ၽူႈၵွၼ်လူ,တၢၼ်း
ၸၢႆးယွတ်ႈၶမ်းၵျိုင်းၵျေႃႇ,ၵေႃး (ၶေႃးမူႇ, ႁိုင်း)

(6) ၽူႈထတ်းငိုၼ်း
ၸၢႆးလွႆၸိုၼ်ႈ (ၶမ်ႉမႃႇ)

ထိုင်မႃး ပီႊ 1342 ၶီႈ၊ လိူၼ်သၢမ်မူႇ, 8 ၶမ်ႈ တေႃႇ, 14 ၶမ်ႈ၊ ၸၼ်ႇသမ်ႉ ႁဵတ်းပိၼ်ပွႆးၶၢမ်,သၢင်,လူင် ပွၵ်ႈၵမ်း 9၊ သၢင်,လွင်းမီး 146 ပႃး၊ ယုၵ်ႉယွင်ႈၵၢဝ်ၶၢမ်,ပိၼ် သႃႇ,မၶေႉ၊ ပိၼ်ပွႆးၶၢမ်,သၢင်, 7 ဝၼ်း၊ 7 ၵႃးယဝ့်၊ ဝၼ်းလိူၼ်သၢမ်မူၼ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၶၢမ်,ၵႃၵျူဝ်းၽွၼ်းလီမၼ်းယဝ့်။

ပီႊ 1343 ၶီႈ၊ ႁဵတ်းပိၼ်ပွႆးၶၢမ်,သၢင်,ၵွၼ်, ပွၵ်ႈၵမ်း 3၊ သၢင်,လွင်းမီး 29 ပႃး၊ ယုၵ်ႉယွင်ႈၵၢဝ်ၶၢမ်,ပိၼ် သႃႇ,မၶေႉ၊ ဝၼ်းလိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၶၢမ်,ၵႃၵျူဝ်းၽွၼ်းလီမၼ်းယဝ့်။

ထိုင်မႃး ပီႊ 1345 ၶီႈ၊ လိူၼ်သၢမ်မူႇ, 8 ၶမ်ႈ တေႃႇ, 14 ၶမ်ႈ ႁဵတ်းပိၼ်ပွႆးၶၢမ်,သၢင်,လူင် ပွၵ်ႈၵမ်း 10၊ ၸဝ်ႈသၢင်,လွင်း 285 ပႃး ယုၵ်ႉၵၢဝ်ၶၢမ်, ပိၼ်သႃႇ,မၶေႉ၊ ပိၼ်ပွႆးၶၢမ်,သၢင်, 7 ဝၼ်း၊ 7 ၵႃးယဝ့်။ ဝၼ်းလိူၼ်သၢမ်မူၼ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၶၢမ်,ၵႃၵျူဝ်းၽွၼ်းလီ မၼ်းယဝ့်။

ပီႊ 1345 ၶီႈၶဝ့် သမ်ႉလႆႈလိူၵ်ႈလႅၼ်ႈၸုဝ်ႈပၢၼ်ႇလူင်ၶေႃႈပၵၸလ ၸၢႆးယွတ်ႈၶမ်းလႃႇ ၵျေႃႇ, (ဝီင်းၽၢဝ်း) ၼိူင်ႈပိၼ်ၸုဝ်ႈပၢၼ်ႇလူင်သေ ၽူႈပွင်ၵၢၼ် ပိၼ်ၵူၼ်းၵဝ်,ၵၢၼ် တၢင်,ဝႆႉပီႊ 1339 ၶီႈ ၶၼ်ႉၶင်,ၵဝ်,။

ပီႊ 1346 ၶီႈ၊ လိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း လႆႈ ႁဵတ်းပိၼ်ပွႆးၶၢမ်,သၢင်,ၵွၼ်, ပွၵ်ႈၵမ်း 4၊ သၢင်,လွင်းမီး 34 ပႃး၊ ယုၵ်ႉယွင်ႈ ၵၢဝ်ၶၢမ်,ပိၼ် သႃႇ,မၶေႉ၊ ဝၼ်းလိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၶၢမ်,ၵႃၵျူဝ်းၽွၼ်းလီမၼ်းယဝ့်။

ထိုင်မႃးပီႊ 1348 ၶီႈ၊ လိူၼ်သၢမ်မူႇ, 8 ၶမ်ႈ တေႃႇ, 14 ၶမ်ႈ၊ ႁဵတ်းပိၼ်ပွႆးၶၢမ်,သၢင်,လူင် ပွၵ်ႈၵမ်း 11၊ သၢင်,လွင်းမီး 309ပႃး၊ ယုၵ်ႉယွင်ႈၶၢမ်,ပိၼ်သႃႇ,မၶေႉ, ပိၼ်ပွႆးၶၢမ်,သၢင်, 7 ဝၼ်း၊ 7 ၵႃးယဝ့်။ ဝၼ်းလိူၼ်သၢမ်မူၼ်း ယၢတ်,ၶမ်ႉ ၶၢမ်,ၵႃၵျူဝ်းၽွၼ်းလီ မၼ်းယဝ့်။

ဝၢႆးပွႆးၶၢမ်,သၢင်,ပွၵ်ႈၵမ်း 11 ယဝ့်သေ ၸၼ်ႇ,သမ်ႉလိူၵ်ႈလႅၼ်ႈၸုဝ်ႈပၢၼ်ႇလူင် ၸလ ၽူႈၶၢမ်းၶွင်ႈ-

ၸုဝ်ႈပၢၼ်ႇလူင်- ၸၢႆးၼိူဝ်းၶမ်း (ႁၢႆးလူင်)

ၽူႈၶၢမ်းၶွင်ႈ- ၸၢႆးမွၵ်ႇ,ၶမ်းၵျိုင်း (ၵျေႃႇၼီ)

ၽူႈၶဝ်ႈၸုမ်းပွင်ၵၢၼ် ပိၼ်ၵူၼ်းၵဝ်,

ႁၢင်ႈႁေႃလွပ်ႈၵဝ်, ၵၢၼ်ၵိုၵ်းၵျွင်းဝႆႉ
လူဝ်ႇၶူပ်, 50 ပီႊမိူင်း

ႁၢင်ႈၸၢႆးဝေ,ယႃႇဝၼ်ႉလၶဝ် ႁပ်ႉတူင်းငိုၼ်းတၢင်းလူ,

တၢင်ႇဝႆႉ ပီႊ 1339 ၶီႈၶၶဵၼ်ႉယဝ်ႉ။

ထိုင်မႃး ပီႊ 1351 ၶီႈ၊ လိူၼ်သၢမ်မႂ်ႇ 8 ၼမ်ႈ တေႃႇ14 ၼမ်ႈ၊ ႁီတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်ႇသၢင်ႇလူင် ပွၵ်ႈႁမ်း 12၊ သၢင်ႇလွင်းမီး 371 ပူး၊ ၵဝ်ၼၢမ်ႇပီၼ်သႃႇမၶေ ႁီတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်ႇသၢင်ႇ 7 ဝၼ်း၊ 7 ႁူးယဝ်ႉ၊ ဝၼ်းလိူၼ်သၢမ်မူၼ်း ယၢတ်ႇၶမ်ႉၼၢမ်ႇၵၢႁျူဝ်းၽွၼ်းလီမၼ်း ယဝ်ႉ။

ထိုင်မႃးပီႊ 1352 ၶီႈ၊ လိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း ၶၶဵၼ်ႉ ႁင်ႇလႆႈႁီတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်ႇသၢင်ႇၵွၼ်ႇ ပွၵ်ႈႁမ်း 5၊ သၢင်ႇလွင်းမီး 50 ပူး၊ ယုၵ်ႉယွင်ႈ ၵဝ်ၼၢမ်ႇပီၼ်သႃႇမၶေ ႁီတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်ႇ သၢင်ႇ ဝၼ်းၶိုင်ႈ၊ ယၢတ်ႇၶမ်ႉ ၼၢမ်ႇၵၢႁျူဝ်း ၽွၼ်းလီမၼ်း ဝၼ်းလိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်းၶၶဵၼ်ႉ ယဝ်ႉ။

ထိုင်မႃးပီႊ 1354 ၶီႈ၊ လိူၼ်သၢမ်မႂ်ႇ 8 ၼမ်ႈ တေႃႇ 14 ၼမ်ႈ၊ ႁီတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်ႇသၢင်ႇ လူင် ပွၵ်ႈႁမ်း 13၊ သၢင်ႇလွင်းမီး 213ပူး ယုၵ်ႉ ယွင်ႈၵဝ်ၼၢမ်ႇ ပီၼ်သႃႇမၶေ ပီၼ်ပွႆးၼၢမ်ႇ သၢင်ႇ 7 ဝၼ်း၊ 7 ႁူးယဝ်ႉ။ ဝၼ်းလိူၼ်သၢမ် မူၼ်း ယၢတ်ႇၶမ်ႉ ၵၢႁျူဝ်းၽွၼ်းလီမၼ်း ယဝ်ႉ။.

ပီႊ 1355 ၶီႈ၊ လိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း လႆႈႁီတ်း ပီၼ်ပွႆးၼၢမ်ႇသၢင်ႇၵွၼ်ႇပွၵ်ႈႁမ်း 6၊ သၢင်ႇ လွင်းမီး 58ပူး၊ ယုၵ်ႉယွင်ႈၵဝ်ၼၢမ်ႇပီၼ် သႃႇမၶေႇ။ ဝၼ်းလိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း ယၢတ်ႇၶမ်ႉ ၼၢမ်ႇၵၢႁျူဝ်းမၼ်းယဝ်ႉ။

ထိုင်မႃး ပီႊ 1357 ၶီႈ၊ ႁင်ႇၶိုၼ်းလိၵ်ႈ လၢႆႈၵေႃးပႁ ၽူႈပွင်ႁၢၼ်ၵျင်း ႁဝ်ႈသင်ႇ ၼႃႇ–

(1) ႁူဝ်ပဝ်ႈလူင်
ၸိုင်းယွတ်ႈၼမ်းလႃႉၵျူႇ (ဝီင်းၽၢႆး)

(2) ႁမ့်ႁူဝ်ပဝ်ႈ
ၸိုင်းမွၵ်ႇၼမ်းႁူင်း (ၵျေႃႈၽီ)

(3) ၽူႈၶေႃမ်းၶုၼ်း
ၸိုင်းၵျင်းသိင်ၵေႃးၽေႇ (ၵၢႆးလူင်)

(4) ႁမ့်ၽူႈၶေႃမ်းၶုၼ်း
ၸိုင်းသူလၢဝ်ႇၵျင်းၵျူႇၵေႃး (ၵျေႃႈၽီ)

(5) ၽူႈသိမ်းၸိုၼ်းၽၶဵၼ်ႇတႃႇ
ၸိုင်းသွႆႈၼမ်းႁိုၼ်ႈ (ပၢင်ႇၵၢတ်ႇ)

(6) ၽူႈသိုဝ်ႉႁဝ်ႇ (ၵႂ်ႇတေႃႇ)
ၸိုင်းယွတ်ႈၸိုၼ်းမိၼ်ႉ (ပၢင်ႇၵၢတ်ႇ)

(7) ၽူႈၵွၼ်လူႇတၢၼ်း
ၸိုင်းယွတ်ႈၼမ်းႁူင်းၵျူႇၵေႃး
(ၶျေးမူႇႁိုင်း)

(8) ၽူႈထတ်းၸိုၼ်းၸိုင်းလွႆႁိုၼ်ႈ(ၶမ်ႉမူႇ)

(9) ႁမ့်ၽူႈထတ်းၸိုၼ်းၸိုင်းသွႆႈႁူင်းႁျူႇမွင်ႇ
(ဝီင်းၽၢႆး)

(10) ၸိုင်းယွတ်ႈၼမ်းသႂ် (ႁူဝ်ဝတ်ႉပၢင်ႇၵၢတ်ႇ)

(11) ၸိုင်းသွႆႈၼမ်းႁူင်း (ႁူဝ်ဝတ်ႉၵၢႆးလူင်)

(12) ၸိုင်းလွႆႁီၼ်ႈ (ႁူဝ်ဝတ်ႉၵျေႃႈၽီ)

(13) ၸိုင်းသွႆႈၼမ်းႁိုၼ်ႈ(ႁူဝ်ဝတ်ႉၶျေးမူႇႁိုင်း)

(14) ၸိုင်းယွတ်ႈႁူင်း (ႁူဝ်ဝတ်ႉဝီင်းၽၢႆး)

(15) ၸိုင်းမွၵ်ႇသိင်ၵွင်ႇပုၼ်ႉ (ပၢင်ႇၵၢတ်ႇ)

ထိုင်မႃး ပီႊ 1357 ၶီႈ၊ လိူၼ်သၢမ်မႂ်ႇ 8 ၼမ်ႈ တေႃႇထိုင် 14 ၼမ်ႈ၊ ႁီတ်းပီၼ်ပွႆးၼၢမ်ႇ သၢင်ႇလူင် ပွၵ်ႈႁမ်း 14၊ သၢင်ႇလွင်းမီး 159 ပူး၊ ယုၵ်ႉယွင်ႈၵဝ်ၼၢမ်ႇပီၼ်သႃႇမၶေ ပီၼ် ပွႆးၼၢမ်ႇသၢင်ႇလူင် 7 ဝၼ်း၊ 7 ႁူးယဝ်ႉ။ ဝၼ်း လိူၼ်သၢမ်မူၼ်း ယၢတ်ႇၶမ်ႉ ၼၢမ်ႇၵၢႁျူဝ်း

ၶျေႇလိၵ်ႈ

ၽွၼ်းလီမၼ်းယဝ့်။

ထိုင်မႃးပီႊ 1358 ၶႅ်ႈ၊ လိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း ပ်ိၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်,ၵွၼ်, ပွၵ်ႈၵမ်း 7၊သၢင်, လွင်းမီး 58 ပႃး၊ ယုၵ့်ယွင်ႈၵၢဝ်ၼၢမ်, ပ်ိၼ်သႃ, မၶေ,။ ဝၼ်းလိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း ယၢတ်,ၶမ့် ၼၢမ်,ၵၢၵျွဝ်းၽွၼ်းလီမၼ်းယဝ့်။

ထိုင်မႃးပီႊ 1359 ၶႅ်ႈ၊ လိူၼ်ႁႃႈမူၼ်း ၶၶေ့ ၵဝ်ႈမထေ,ၵုၢၼ်းၵျွင်း ၵဝ်ႈပလႃ,သႃ, ၇ ပျၢၼ်,လုၼ်,တေႃ,မူ,ၵျ,သေ ထိုင်မႃးပီႊ 1359 ၶႅ်ႈ၊ မိူဝ်ႈလိူၼ်သၢမ်မူၼ်းၶၶေ့ သၢင်း ၵျွဝ်,ၼၢပ်ႈတူဝ်ၵဝ်ႈ တီႈၶွင်းၶေႃး ၽၢ်,ၵၢၼ်း ပွၵ့်ပၢင်,ၵၢတ်,ၶၶေ့ ပ်ိၼ်ပွႆးတိုတ့်လေ,လူင် 7 ဝၼ်း၊ 7 ၶိုၼ်း ထၢၼ်ႈပေႃး ၵိၼ်းဝုံၵိုၵ့်ၵိုၵ့် ယဝ့်။ သီ,ႁူဝ်ၵႃးသွမ်း ၼလ; ၶွၵ့်ၽု, ပႃႈမိူင်း ၵဝ်ႈႁူဝ် သိပ်းၵုမ်း ႁူမ်ႈၽွမ့်ၵၼ်ပွင်ပ်ိၼ်ပွႆး သၢင်းၵျွဝ်,ယဝ့်။

ထိုင်မႃး 1359 ၶႅ်ႈ၊ လိူၼ်သၢမ်လွင်ႈ၊ 1 ၼမ်ႈၶၶေ့ သီ,ႁူဝ် ၵႃးသွမ်းၼလ; ၶွၵ်ႈၽု, ပႃႈ မိူင်း ၵဝ်ႈႁူဝ် သိပ်းၵုမ်းပၵ့်သေႃးတႃ,ယၵျ, တႃ,ယၵီ,တင်းသိူင်; ႁူမ်ႈၽွမ့်သေ မီးတင်း ပၢၼ်းပွၵ့်မွၵ်,ယႃႈၶဝ်ႈတိၵ်, တၢင်,ပၢၼ့် တမ်း ၽိူၼ်သေ ယွၼ်းတၢင်, ယွၼ်းမျၵ်ႈၵၢဝ် ၵဝ်ႈ; ၵျႃမိုဝ်းၵဝ်ႈၵၢင်းလူင်ဝၼ်,ၶပေလႃ, ၶိုၼ်ႈ ပ်ိၼ်ၵဝ်ႈမထေ,ၵုၢၼ်းၵျွင်းယဝ့်။

ထိုင်မႃးပီႊ 1360 ၶႅ်ႈ၊ လိူၼ်သၢမ်မွ်, 8 ၼမ်ႈ တေႃ, 14 ၼမ်ႈ၊ ၵ်ိတ်းပ်ိၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, လူင်ပွၵ်ႈၵမ်း 15 ၊ သၢင်,လွင်းမီး 339 ပႃး၊ ၵဝ်ႈမထေ,ဝၼ်ၶပေလႃ, ၵွၼ်ႁူဝ်သေ ယုၵ့် ယွင်ႈ ၵၢဝ်ၼၢမ်,ပ်ိၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 7ဝၼ်း၊ 7 ၵႃးယဝ့်။ ဝၼ်းလိူၼ်သၢမ်မူၼ်း ယၢတ်,ၶမ့် ၼၢမ်,ၵၢၵျွဝ်းၽွၼ်းလီမၼ်းယဝ့်။

ထိုင်မႃးပီႊ 1361 ၶႅ်ႈ၊ လိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း ၶၶေ့ ၵ်ိတ်းပ်ိၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်,ၵွၼ်, ပွၵ်ႈၵမ်း 8၊ သၢင်,လွင်းမီး 106 ပႃး၊ ယုၵ့် ယွင်ႈၵၢဝ် ၼၢမ်,ပ်ိၼ် သႃ,မၶေ, ၵ်ိတ်းပ်ိၼ် ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 2 ဝၼ်း 2 ၵႃးယဝ့်။ ယၢတ်,ၶမ့် ၼၢမ်,ၵၢၵျွဝ်း ၽွၼ်းလီမၼ်း ဝၼ်းလိူၼ်ႁူၵ်း မူၼ်းယဝ့်။

ထိုင်မႃး ပီႊ 1361 ၶႅ်ႈ၊ တုတိယလိူၼ် ပ်ိတ်, 1 ၼမ်ႈ ၶၶေ့ ၵႃႈပူ,ၵႃႈၶိင်း တၢင်တူဝ် ၵဝ်ႈႁူဝ် သိပ်းၵုမ်း ၶွၵ်ႈၽု,ပႃႈမိူင်း ၼလ; ၶိင်းႁူဝ်ဝတ့် သီ,ၵႃးသွမ်းၶွင်းမိူင်း ၵင်,ႁူမ်ႈ ၽွမ့်ၵၼ် ၶိုၼ်းလိူၵ်ႈတၢင်,ဝုံ မူ,ၵုမ်းၵေႃးပၵ ဝေ,ယႃ,ဝၵ့်ၵ မိူၼ်ၶင်, ပႃးမီးပႃႈ တွႆႈၶၼ့်။

(1) ႁူဝ်ပဝ်ႈလူင်
ၶိင်းမွၵ်,ၼမ်းႁိူင်း (ၵျေႃၽီ)

(2) ၵမ့်ႁူဝ်ပဝ်ႈ
ၶိင်းသွႆႈႁိူင်းၵျႃ,မွင်, (ဝီင်းၽၢ်း)

(3) ၽူႈၶေႃမ်းၶွင်း
ၶိင်းၵျွင်းသိူင်ၵေႃးပေ, (ၵ်ႃးလူင်)

(4) ၵမ့်ၽူႈၶမ်းၶွင်း
ၶိင်းလွႆမွၵ်,ၼမ်းထုၼ်းၵျိ (ပၢင်,ၵၢတ်,)

(5) ၽူႈသိမ်းၶိုၼ်းၽၶေ,တႃ,
ၶိင်းသွႆႈၼမ်းၵိုၼ်ႈ (ပၢင်,ၵၢတ်,)

(6) ၽူႈၵွၼ်လူ,တၢၼ်း
ၶိင်းယွတ်ႈၼမ်းႁိူင်းၵျေႃ,ၵေႃး
(ၶေႃးမူ,ၵ်ိင်း)

(7) ၽူႈသိုဝ့်ၵ်ႃ, (ၵၢၵွႆ,တေႃ,)
ၶိင်းယွတ်ႈၼမ်းလႃ,ၵျေႃ, (ၵ်ႃးလူင်)

(8) ၽူႈထတ်းၶိုၼ်း
ၶိင်းလွႆၵိုၼ်ႈ (ၶမ့်မျ)

(9) ၶိင်းယွတ်ႈၼမ်းသွ်(ႁူဝ်ဝတ့် ပၢင်,ၵၢတ်,)
(10) ၶိင်းၶိုဝ်းၼမ်း (ႁူဝ်ဝတ့် ၵ်ႃးလူင်)
(11) ၶိင်းလွႆၵီၼ်ႈ (ႁူဝ်ဝတ့် ၵျေႃၽီ)
(12) ၶိင်းသွႆႈၼမ်းၵိုၼ်ႈ
(ႁူဝ်ဝတ့် ၶေႃးမူ,ၵ်ိင်း)
(13) ၶိင်းယွတ်ႈႁိူင်း (ႁူဝ်ဝတ့် ဝီင်းၽၢ်း)
(14) ၶိင်းယွတ်ႈၼမ်းလႃ,ၵျေႃ, (ဝီင်းၽၢ်း)
(15) ၶိင်းမွၵ်,သိူင်ၵွင်,ပုၼ့် (ပၢင်,ၵၢတ်,)

ထိုင်မႃး ပီႊ 1363 ၶႅ်ႈ၊ လိူၼ်သၢမ်မွ်, 8 ၼမ်ႈတေႃ, 14 ၼမ်ႈ၊ ၵ်ိတ်းပ်ိၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, လူင် ပွၵ်ႈၵမ်း 16 ၊ သၢင်,လွင်းမီ 318 ပႃး၊ ယုၵ့်ယွင်ႈ ၵၢဝ်ၼၢမ်,ပ်ိၼ်သႃ,မၶေ,၊ ၵ်ိတ်းပ်ိၼ် ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 7 ဝၼ်း၊ 7 ၵႃးယဝ့်။ ယၢတ်, ၶမ့် ၼၢမ်,ၵၢၵျွဝ်းၽွၼ်းလီမၼ်း ဝၼ်းလိူၼ် မူၼ်းယဝ့်။

ထိုင်မႃး ပီႊ 1364 ၶႅ်ႈ၊ လိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်း ၶၶေ့ ၵ်ိတ်းပ်ိၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်,ၵွၼ်, ပွၵ်ႈၵမ်း 9 ၊ သၢင်,လွင်းမီး 50 ပႃး၊ ၵၢဝ်ၼၢမ်,ပ်ိၼ်သႃ, မၶေ,၊ ၵ်ိတ်းပ်ိၼ်ပွႆးၼၢမ်,သၢင်, 2 ဝၼ်း၊ 2ၵႃး ယၢတ်,ၶမ့်ၼၢမ်, ၵၢၵျွဝ်း ၽွၼ်းလီမၼ်း ယဝ့် ၵျ, ဝၼ်း 1364 ၶႅ်ႈ၊ လိူၼ်ႁူၵ်းမူၼ်းၶၶေ့ ယဝ့်။

ထိုင်မႃး ပီႊ 1364 ၶႅ်ႈ၊ လိူၼ်ၵီတ်းမွ်, 8 ၼမ်ႈ၊ ၵွမ်းၶင်, ၶိင်းၵဝ်ႈလႆႈၵွ်ဝႃႈ ႁူဝ်သိပ်း ၵုမ်း တႃ,တေတၢင်,ၵေႃးပၵ ဝေ,ယႃ,ဝၵ့်ၵ လုမ်းလႃး ၶေႃႈၵၢၼ်,တႃၵျွင်းၶၶေ့ ၵၢဝ်ၶိင်း ၼဝ်သီ,ႁူဝ်ၵႃးသွမ်းဝႃႈယဝ့်ၶဲၼလ; ၵွမ်းၶင်, ၶိင်းလွႆၶိုဝ်းၼမ်း ႁူဝ်ဝတ့် ၵ်ႃးလူင် ၵွၼ်ႁူဝ်ၶိင်း သီ,ႁူဝ်ၵႃးသွမ်းသေ ၵင်,ႁူမ်ႈၽွမ့်ၵၼ်ၶိုၼ်း ၼမး ၵျႃလိူၵ်ႈတၢင်, ၵေႃးပၵ ဝေယႃ,ဝၵ့်ၵ ၵျွင်း မိူၼ်ၶင်,ၵႃႈ တွႆႈၶၼ့်ယဝ့်။

(1) ႁူဝ်ပဝ်ႈလူင်
ၶိင်းမွၵ်,ၼမ်းႁိူင်း (ၵျေႃၽီ)

(2) ၵမ့်ႁူဝ်ပဝ်ႈ
ၶိင်းသွႆႈႁိူင်းၵျႃ,မွင်, (ဝီင်းၽၢ်း)

(3) ၽူႈၶေႃမ်းၶွင်း
ၶိင်းလွႆမွၵ်,ၼမ်းထုၼ်းၵျိ (ပၢင်,ၵၢတ်,)

(4) ၽူႈသိမ်းၶိုၼ်းၽၶေ,တႃ,
ၶိင်းသွႆႈၼမ်းၵိုၼ်ႈ (ပၢင်,ၵၢတ်,)

(5) ၽူႈသိုဝ့်ၵ်ႃ, (ၵၢၵွႆ,တေႃ,)
ၶိင်းယွတ်ႈၼမ်းလႃ,ၵျေႃ, (ၵ်ႃးလူင်)

(6) ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ်လူ,တၢၼ်း
ၶိင်းယွတ်ႈၼမ်းႁိူင်းၵျေႃ,ၵေႃး
(ၶေႃးမူ,ၵ်ိင်း)

(7) ၽူႈထတ်းၶိုၼ်း
ၶိင်းၼမ်းၵိုၼ်ႈ (ၶမ့်မျ)

(8) ၶိင်းယွတ်ႈၼမ်းသွ်
(ႁူဝ်ဝတ့်ပၢင်,ၵၢတ်,)

(9) ၶိင်းလွႆၵီၼ်ႈ (ႁူဝ်ဝတ့် ၵျေႃၽီ)
(10) ၶိင်းမၢၼ်,သိူင် (ႁူဝ်ဝတ့် ၵ်ႃးလူင်)
(11) ၶိင်းသွႆႈၼမ်းၵိုၼ်ႈ
(ႁူဝ်ဝတ့်ၶေႃးမူ,ၵ်ိင်း)
(12) ၶိင်းယွတ်ႈႁိူင်း (ႁူဝ်ဝတ့်ဝီင်းၽၢ်း)
(13) ၶိင်းမွၵ်,သိူင်ၵွင်,ပုၼ့် (ပၢင်,ၵၢတ်,)

လိူၵ်ႈတၢင်,ဝုံ တေႃ,ထိုင် ပီႊၵွၼ်းၼမ်း 1365 ၶႅ်ႈ ယူ,ယဝ့်။

ၵင်,ဝႃႈ ၼတ,ၵၢဝ် ပီႊ1315 ၶႅ်ႈ တေႃ, ထိုင် 1365 ၶႅ်ႈၶ့် ၵျွင်းၵဝ်ႈသၼ်,ၼျ,သေႃး တိ လုၵ့်တီႈမိူင်းမိတ်ႈ ၵျူ,မႃးတင်ႈၼတ, ၼတး သဝ်း မိူင်းယၢင်း တိမ်ထုၼ်ႈ 50 ပီႊမိူင်းယဝ့်၊

ပီႊ 1365 ၶိူဝ်း၊ လိူၼ်ၵျၢၵ်ႈမူၼ်း ၵၢင်ႇလႆႈၵျၢင်ႈ ၵျၢင်းၸိူဝ်ႉပီၼ်ပွႆးပီႊၵွၼ်းၶမ်း၊ ႁူင်းၵၢဝ်ႈသၢင်ႇ ၶူႉၵေႃးတီယဝ်ႉ။ ၶိူဝ်းမၢဝ်းတၢင်း 50 ပီႊၶၼ် လႆႈမူးၵျိဝ်းပီၼ်ပွႆးၶမ်ႇသၢင်ႇ လူင် 16 ပွၵ်ႈ၊ သၢင်ႇလွင်းႁူမ်ႈလုမ်းၵၼ်မီး 3980 ၵၢဝ်ႈ၊ ၵျိဝ်းပီၼ် ပွႆးၶမ်ႇသၢင်ႇၵွၼ်ႇ 9 ပွၵ်ႈ၊ သၢင်ႇ လွင်း 420 ၵၢဝ်ႈ၊ ယုၵ်ႉယွင်ႈၵၢဝ်ႇပီၼ် သူႉမ ၶေႇႁူမ်ႈလုမ်းၵၼ်မီးႁူႉ4900 ၵၢဝ်ႈယဝ်ႉ။

ၶိူဝ်းၶၢင်ႇ 4900 ၵၢဝ်ႈၶၼ် တေႃႉလိဝ် မီး ယူႇၶိူဝ်းႁူင်း ပီၼ်ၵၢဝ်ႈသၢင်ႇဝႆႉ 85 တူၼ်၊ ပီၼ် ၵၢဝ်ႈၵၢင်း 19 တူၼ်၊ ၵၢဝ်ႈသၢင်ႇ ၵၢဝ်ႈ ၵၢင်း ၵိၵ်ႇ ၵၢဝ်ႈမထေႇႁၢၼ်းႁူင်း ႁူမ်ႈလေႃး ၵၼ်မီး 105 တူၼ်သေ သတၢင်းသုင်းတင်ႈ ၼတႇ ၼတႃးသဝ်း ၵတ်းၵၢႆယိၼ်ၵၢႆဝႆႉ တီႈႁူင်း ၶွင်ၽႄမိူင်းယၢင်းယူႇယဝ်ႉ။

ၼိင်းမွၵ်ႇၶမ်းႁိူင်း

တွၼ်ႈသိပ်းၵဝ်ႈ

ၵၢပတေႇသတႃႉႁူၼ်းႁိူၼ်း

ႁူၼ်းၶိူင်းမူႉၵုမ်းႁူင်းလွႆးၶၼ် ပေႃးဝႃႈ ယဵ် မႃႈ ၵႂႃႈသုင်မႃး မေႃႁူၼ်ႉႁူႉ လွင်ႈလီ လွင်ႈၵႃႉ မႃးၵိုင် တၵ်းလႆႈၵျပ်ႉတုင်းၵၢဝ်ႇ သၵ်ၶေႇၵျင်ႇ သၢမ်ပႃး ၼလႈ သိၼ်ၵျႃႈသိၼ်ႈ။ ၶၼ်ႉပွင်ႇဝႃႈ ယုမ်ႇယမ် ပိုင်ႈၵိုင် ၵိဝ်ႈၵႂႃႈသၢမ်ပႃး ၽြႄး တြႃး သင်ႇၶူႉ တိုဝ်းၵမ်သိၼ်ၵျႃႈသိၼ်ႈသေ ပွင်ၸိူင်ႉ ပွင်ၼဝႈ တုၵၢၵ်ႉသိပ်းပိူင် တင်း တၢင်းၵၵျႃး ပိူင် ၵိူဝ်းၶၼ်ႉ ၶၼ်ယဝ်ႉ။

တီႈတွင်း– သၵ်ၶေႇၵျင်ႇၶၼ်ႉ သင်ဝႃႈ ၽိတ်း ပိူင်ႈႁူႉၵိုင် ၵမ်ႇၶၼ် တၢင်းယုမ်ႇယမ် ၶျႃးလၢႆးပိူင်ႈၽိတ်းႁူႉၵိုင် တၵ်းလႆႈၼမႃးၶမ်ႇ ၵျင်ႇ၊ သင်ဝႃႈ ၽိတ်းသိၼ်ၵျႃႈသိၼ်ႈသေသိၼ် သိၼ်ႈ၊ ၵမ်ႇၶၼ် တင်းၵျႃႈသိၼ်ႈၵိုင်– တၵ်းလႆႈၼမႃး ၶမ်ႇသိၼ်။ သင်ၽိတ်း ၵမ်ႇ ထိုင်သိၼ်ၵိုင် တၵ်းလႆႈပူႉၵေႃႉၵၼ်ႇတေႃး တီႈ ၽြႄး တြႃး သင်ႇၶူႉယဝ်ႉ။

ၵၢပတေႇသ ၼလႈ ၽိုင်ႈထုင်းတၢမ်း

သွင်ၵၢၼ်ၶၼ် ၵၢၼ်မၼ်း ၶဝ်ႈမိုင်ၶူၼ်း ၶဝ်းၵၼ်ဝႆႉ၊ ၵမ်ႇၵိၵ်ႇၼၽိင်ႇ ၽေႃတ်ႇၵၼ် ၵၢၼ်လွႆးၵၢၼ်ၶၼ်။

(ၵ) ၵၢပတေႇသၶၼ် မၼ်းပီၼ်ပၵ်းပိူင် ပုတ်ႉ ထၽေႇသူႉတင်းလၢႆ တမ်းဝၢင်းဝႆႉ၊ ၵၢၼ်တၵ်း လႆႈယုမ်ႇယမ် ၽိၵ်းၵမ်တိုဝ်းယိပ်းၵွမ်းၶၼ် ၶၼ်ယဝ်ႉ။

(ၶ) ၽိုင်ႈထုင်းတၢမ်းၶၼ် မၼ်းပီၼ်ၵၢၼ်တမ်း ဝႆႉ ပုၼ်ႈႁူၼ်း ၶိူင်းမူႉၵုမ်းႁူင်းလွႆး လိဝ်လိဝ်ၵႂႃး။

ၵၢပတေႇသၶၼ် ၵိူင်ႉၶၢင်ႇသၵ်ၶေႇၵျင်ႇ သၢမ်ပႃး တၵ်းလႆႈၵျပ်ႉၶမ်ႇ တုင်းၵၢဝ်ႇတွင်း တိူင်ႈမိူင်ႈသိုဝ်ႈ။ တီႈပွင်ႇမၼ်းၵိုင်–

* ၽြႄးပီၼ်ၵၢဝ်ႈၶၼ် တၵ်းပိုင်ႈၵိုင် တေႃႉ ဝၼ်းၶွႆႈယဝ်ႉ။

* တြႃးၵၢဝ်ႈၶၼ် တၵ်းပိုင်ႈၵိုင် တေႃႉ ဝၼ်းၶွႆႈယဝ်ႉ။

✱ သင်ႇၸႂ်ႇၶဝ်ႈၶဵင် တၢၵ်ႈတွင်းပိုင်ႈ ၵိုင် တေႃႇဝၼ်းၶွႆႈယဝ့်.... ၶႅၵ်ႇယဝ့်။

ၽႅၢ်ႇပႃႇလီသမ့်ဝႃႈ–

ၵၢၼ်ႇၵတၢၵ့်ၵေး ပၢႆးၶရပေတမ်း ပုတ့် ထမ်းသရၶမေ်း ၵသ့်သၢႆးမိ။

ၵၢၼ်ႇၵတၢၵ့်ၵေး ပၢႆးၶရပေတမ်း ထမ်း မမ်းသရၶမေ်း ၵသ့်သၢႆးမိ။

ၵၢၼ်ႇၵတၢၵ့်ၵေး ပၢႆးၶရပေတမ်း သင်း ၸမ်းသရၶမေ်း ၵသ့်သၢႆးမိ။

သိၼ်ၵျႃႈသိၼ်ႈၵမ်း–

(1) ၼဝႆႈလွင်ႈၸူႈတူဝ်မီးၵွႆႈတၢႆ
(2) ၼဝႆႈလွင်ႈလၵ့်ၸူဝ်းၸွင်ပိူၼ်ႈ
(3) ၼဝႆႈလွင်ႈၽိတ်းလုၵ်ႈလၢင်းၶၢင်းမေး
ၵဝ်ႈၽူဝ်ပိူၼ်ႈ
(4) ၼဝႆႈလွင်ႈပၵ်တ့်လၵ်ႉပိူၼ်ႈ
(5) ၼဝႆႈလွင်ႈ ၵိၼ်သူတ့်လုတ်ႇၶမ့်လဝ်ႈယႃႈ
မဝ်းၵမ်။

ၽႅၢ်ႇပႃႇလီသမ့်ဝႃႈ–

(1) ပႃႇၶရေးတီပၢႆးတၢႆး ၷူလ်းလြူႉမၶႅ သိၵ့် ၸၢႆးပတမ်း သမ်းမၢႆးတီယၢႆးမိ။

(2) ၵတိၼ်းၶရေးတၢႆးၶရေး ၷူလ်းလြူႉမၶႅ သိၵ့်ၸၢႆးပတမ်း သမ်းမၢႆးတီယၢႆးမိ။

(3) ၵၢႆးမေးသုမိၵ့်သၢႆးၵရူး ၷူလ်းလြူႉ မၶႅ သိၵ့်ၸၢႆးပတမ်း သမ်းမၢႆးတီယၢႆးမိ။

(4) မုသၢႆးဝၢႆးတၢႆး ၷူလ်းလြူႉမၶႅ သိၵ့်ၸၢႆး ပတမ်း သမ်းမၢႆးတီယၢႆးမိ။

(5) သုရူးမေးလြယ မိတ့်ၵပမၢႆးတထၢႆး ၶရေး ၷူလ်းလြူႉမၶႅ သိၵ့်ၸၢႆးပတမ်း သမ်း မၢႆးတီယၢႆးမိ။

ပတမ်း သမ်းမၢႆးတီယၢႆးမိ ၵိူဝ်းၶၼ့် ပိၼ်ၵုပတေႇသ တီႈၵိပ်ႈမၶၼ်းယဝ့်။

လိူဝ်ၶၼ့် တူဝ်ၽိတ်းသၢမ်ပိူင်၊ သူပ်းၽိတ်း သီႇပိူင်ႇၵေႃႈ ၺွႈၼဝႆႈၸိူင့်၊ ပေႃးဝႃႈ ၼဝႆႈၸိူင့်ယဝ့် ၵၼ်ႇပိၼ်တၢင်းလိင့်တူဝ်ၵွႆႈ ၵၼ်လီယဝ့်။ ၵၼ်ၼဝႆႈ ၵႃႇယၵမ်ႇသၢမ်၊ ဝၵီႇၵမ်ႇသီႇ၊ ႁူမ်ႈ ၵၼ်ပိၼ်ၵိတ်း။ ၵိတ်းၵၼ်ၶၼ့် သမ့်ပိၼ် သမ်ႇမႃႇၵႃႇၵီႇဝ သိၼ်ႈၶိူင်ႈ။ ၵိတ်းတင်း ၶိူင်ႈပိၼ် ပၵ်တ်ႉ ပၵ်တ်ႇၵၼ်ၶၼ့် ၷွင့်ဝႃႈ ၵႃႇ ၵီႇဝထမၵသီႇလ(သိၼ်ပၵ်တ်ႇ) ပိူင်ၶိူင်ႈ၊ လႆး သမ့် ၸိူင့်ၼဝႆႈထိင်ႈ တၢင်းၵႉ ၵၼ်ၽိတ်းၵျႃႈ ပိူင်။

ၵႃႇယၵမ်ႇသၢမ်ပိူင် (တူဝ်ၵီတ်းၽိတ်း)

(1) ၵဝ်ပိူၼ်ႈတၢႆ
(2) လၵ့်ၵဝ်ၸူဝ်းၸွင်ပိူၼ်ႈ
(3) ၽိတ်းလုၵ်ႈလၢင်းၶၢင်းမေးၵဝ်ႈၽူဝ်

ဝၵီႇၵမ်ႇသီႇပိူင် (သူပ်းလၢတ်ႈၽိတ်း)

(1) လၢတ်ႈၵႂၢမ်း ၵတ်းၵၢဝ်ႈၵူၵ်းၵွၢႆႇလႃႇလင်
(2) လၢတ်ႈၵႂၢမ်း ၸူႉၼၢႆႁွႆႈပိူၼ်ႈၽိတ်းၵင်း
ၵၼ်
(3) လၢတ်ႈၵႂၢမ်းပူလ် ၵႂၢမ်းၽၢင်း ၵမ်ႇမီး
တၢင်းလီပၢၼ်ၶၼ့် ပၢၼ်ၶရႄႈ။

ပၜ္စသီလ (တၢင်းၵႉၽိတ်း ၵျႃႈယိူင်ႈ)

(1) ၵႉၵူၼ်း (သိုဝ့်ၼၢႆၵူၼ်း)
(2) ၵႉၼိူင်ႈၸူႈတူဝ်ၵွႆႈပိူၼ်ႈ
(3) ၵႉၶိူဝ့် (ၶိူဝ့်လိပ်း၊ ပႃႇလိပ်း)
(4) ၵႉၵွင့်၊ ၷူၼ်ႈ၊ သၢၼ်မိူဝ်,
(5) ၵႉယၢင်ယမ်မဝ်းမိင်း(လဝ်ႈ၊ ယႃႈ၊ ၽိၼ်ႇ)

ပပ့်မၢႆၵိူမ်း ပီႈၵွၼ်းၸမ်း ၶူင်းလွင်ႈၵႄႈတီ ၵွင်းၶွင်ၽႄ ၶိင်းၵျယၢင်း

လိူဝ်သေၶၼ့် ၵၢၼ်ၶၼ်းသထမ်ႇမ ၵၼ် ၼဝႆႈပၵ်တ်ႈ တၢင်းတီၵ်းငိၼ်းပၼ်ၵိၼ်း၊ ပၼ် ၸၢၼ်ၵွႆႈပိူၼ်ႈ (ၵိူင့်ၶငေ်ႇ, တွၼ်ၵမ်ၵူဝ်း၊ ၵွႆး၊ မႃႉလွႆ)၊ ပွႆႇၸဝ်ႈပွႆႇငိၼ်း ၵိၼ်မီး ၵိၼ်ၵၢင် ၵိူဝ့် ၶၼ့်လွႆၵေႃႈ ပၢႆးၵွၼ်ႇ။

ၵုပတေႇသတႃႇၵူၼ်းၼိူင်းတီႈၵူၢင်ႈ

တီႈသရၶရေင်ႇၶၼ်ႇ ၵဝ်ပုတ့်ထ ထမ်ႇမ သင်ႇၸ ၵီတ်းတီႈပိုင်ႈတၢၼ်းၵိုင်သေ–

(1) ၼဝႆႈပၵ်တ်ႈ လွင်ႈၵိူဝ်းလီ ၽိ သၢင် တင်း လူင်။

(2) ၼဝႆႈပၵ်တ်ႈလွင်ႈယုမ်ႇယမ် လေႃးၵ ၵေႃး တူၵလမင်ႇၵလႃႇ ၵၼ်ၵဝ်တႃႇၵၼ်၊ ၵူၼ်ၶၼ်း၊ တူဝ်ထူပ်း ၵိူဝ်းၶၼ်ႇ ၵီတ်းပိၼ်မင်ႇၵလႃႇ လီၵႃႇ။

(3) ၼဝႆႈပၵ်တ်ႈလွင်ႈယုမ်ႇယမ် ၵီတ်းသၢင်ႈၵၢင်ႈ ပွင်ၵွမ်း ဝေႇတ၊ ၵၼ်ပိၼ်ၸွင် ပျမ်မၶ ၸဝ် ၵိူဝ်းၶၼ်ႇ။

ၵိူဝ်းၵၼ်ဝႃႈမၢႆးၶၼ့် ပေႃးၵူပ်ႈၵိုင် မၢႆး ၸဝ်ႈၶၼ်ႈၵမ်ႇမသ့်သၵတ သမ်ႇမႃႇတိတ့်ထိ (ကမ္မဿကတ သမ္မာဒိဋ္ဌိ) ယုမ်ႇယမ် ၵူၵၼ် ၵၢၼ်ၵီတ်း ၼလႈ ၵၼ်လႆႈ ၵၼ်ပိၼ်မၼ်း (ကမ္မ၊ ကမ္မဖလ) ၵမ်ႇၶၼ် ၵၵျင်းၵၢမ်, ၼလႈ ၵၵျူဝ်းၵၢမ်ႇ။

ပိတ်ႇလွင်ႈသိၼ်ၵျႃႈသိၼ်ႈတီႈၵူၢင်ႈ

ပိူင်ၽၢင် ပႃႇၶရေႇတီပၢတ်ႈ ၵျႃႈယိူင်ႈ

(1) သတ်းတဝႃႇၵေႃႈ ႁွႆႈၵိူဝ်ႈၼတ့် ပိူင်ၶိူင်ႈ
(2) မၼ်းပိၼ် သတ်းတဝႃႇၵေႃႈ ၷူႉယူႇၼတ့် ပိူင်ၶိူင်ႈ
(3) ၵွႆၼွႆႈၵဝ်တၢႆၵေႃႈ မီးမၢႆးၼတ့် ပိူင်ၶိူင်ႈ
(4) သမ့်လႆႈၸတ်းၵွႆ ႁွႆႈမၼ်းတၢႆၼတ့် ပိူင်ၶိူင်ႈ
(5) ၵွပ်ႈၵၼ်ၵဝ်းၸတ်းၵွႆၶၼ်ႇ သမ့်တၢႆၵူႃႇ ၼတ့် ပိူင်ၶိူင်ႈ။

ပိူင်ၽၢင် ၵတိၼ်ႇၶရေႇတၢၼ်ႇ ၵျႃႈယိူင်ႈ

(1) ႁွႆႈပိၼ်ၸူဝ်းၸွင် ၵၼ်ပိူၼ်ႈသိမ်းဝႆႉ
(2) လွင်ႈပိၼ် ၸူဝ်းၸွင်ပိူၼ်ႈ သိမ်းဝႆႉၶၼ့် ႁွႆႈမီး ၼိူင်ႈမၢႆမၼ်း
(3) ၵွႆၼွႆႈလၵ့်ၵဝ်ၵေႃႈမီး
(4) တၢင်းၸတ်းၵွႆ ႁွႆႈလၵ့်ၵေႃႈမီး
(5) ၵဝ်တၢင်းၸတ်းၵွႆ ၵၼ်ၶၼ်ႇသေ လၵ့် ၼတ့်ၵေႃႈ ႁွႆႈပိၼ်။

ပိူင်ၽၢင်ၵႃႇမေႇသု မိၵွတ့်သႃႇၵႃႇလြ သီႇယိူင်ႈ

(1) ဝတ့်ထုမၼ်း ပိၼ် တီႈၵၼ်ၵမ်ႇလီၵူႃႇ ၵေႃႈ ၵွႆႈၼတ့် ပိူင်ၶိူင်ႈ
(2) ၵွႆၼွႆႈၵွမ်းသွင်ၵေႃႈ မီးၼတ့် ပိူင်ၶိူင်ႈ
(3) ၶငေ်ႇၵိူဝ် တၢၵ်းလႆႈၵွမ်းသွင်ၶၼ်ႇ ၸတ်းၵွႆ ၼတ့် ပိူင်ၶိူင်ႈ
(4) လွင်ႈၵွမ်းသွင်ၵၼ်ၶၼ်ႇ ထိုင်တီႈၵူႃႇၼတ့် ပိူင်ၶိူင်ႈ။

ပိူင်ၽၢင် မုသႃႇဝႃႇတ သီႇယိူင်ႈ

(1) ဝတ့်ထု ၵၼ်ၵမ်ႇၵွႆႈ ၵမ်ႇၵိူဝ်ႈၵေႃႈ ႁွႆႈပိၼ်
(2) မီးၵွႆၼွႆႈႁွႆႈပိူင်ႈၶၼ်ႇၵေႃႈ ႁွႆႈပိၼ်
(3) ၶငေ်ႇၵႃႈ ၵွႆၵၼ်ၼွႆႈႁွႆႈပိူင်ႈၶၼ်ႇ တၢင်း ၸတ်းၵွႆၵွမ်းၵေႃႈ ႁွႆႈပိၼ်

(4) ၶင်ႇ,ၵူၺ်း ၵၢမ်းပိူၼ်ႈလိၼ်ၶၼ်ၶၼ် သမ်ႉၸႂ်ႈ ၵေႃႉထွမ်, ႁူႉတီႈပွင်ႇ,မၼ်း။'

ပိူင်ၽႃင် သုလႃ,မေ,လႃယ သီ,ယိူင်ႈ

(1) သူ,လျ,ၵူႈၵိူဝ်ႉ မေ,လျယၵူႈၵိူဝ်ႉ သေ ၵိူဝ်ႉၵိူဝ်ႉၵေႃႈ ၸႂ်ႈပီၼ်
(2) ၵႂ်ၼွႆႈသူတ်ႉၼွႆႈၵိၼ်ၵေႃႈ မီးဝႆႉၸတႉ
(3) ၼတ်းၵႂ်ၸႂ်ႈလႆႈၵိၼ်ၵေႃႈ ၸႂ်ႈပီၼ်
(4) ၵိၼ်ပူၼ်ႉႁူင်မေႃးၵူ,ၵေႃႈ ၸႂ်ႈပီၼ်

* တီႈတွင်း – ပိူင်ၽႃင် "သူ,လျ,မေ,လျယ" ၶႆႉ ၵမ်,ပုၼ်း ၶႂ်းၵမ်,မပထ၊ သူ,လျ,မေ,လျယၶႆႉ ပေႃးၵၢဝ် ၶႂ်းတုၵရိူၵ်ႈသိပ်းပိူင်ဝူၺ်ႈ ၵမ်ႉ မၼ်းၼဝ်ႈ တီႈ "ၵႃ,မေ,သုမိၵဵဝ်ႉသႃ,ၵႃ,လျ" ၶၼ်ႉ ၶဵဝ်ယဝ်ႉ။

ၽိုင်ႈထုင်းတၢမ်း

မေႃႈၵၢမ်း ၵၢၼ်ဝူၺ်ႈ ၽိုင်ႈထုင်းတၢမ်းၶႆႉ မၼ်းပိၼ် ၵၢၼ်ထုၵ်,ၵၢၼ်ၽိတ်း တီႈသဝ်ၶေ ႁူင်,၊ သိၼ်၊ ၵႃ,ၵႃ,လျ ၵိူဝ်းၶၼ်ႉသေ ပူ, မိင်းၼဝ်ၵဝ်ႈ မိူဝ်ႈႁွၼ်, ၵူၺ်ႈၶင်ႇ,ၼဝ်ႁူႉႁူၼ် ပွင်,ၵႂ်သေ ၶပ်ႉၵၢဝ်တိူဝ်းယိပ်းၵွမ်းမုၼ်း တင်း ႁိူင်တင်းၵိူဝ်း မိူဝ်ႈပူၼ်ႉမုၼ်းၵိူဝ်းၶၼ်ႉၶဵဝ်ယဝ်ႉ။ ၽိုင်ႈထုင်းတၢမ်းၶၼ်ႉ ပေႃးမုၼ်းႁူပ်ႈၵိပ်ႈၵိူင် မၼ်းလႆႈလီၵိတ်းၸလႆႈ ၵမ်,လီၵိတ်း သွင်ပိူင်။ ၵၢၼ်ၵမ်,လီၵိတ်းၶၼ်ႉ ပေႃးၵိတ်း ပွင်,ဝူၺ်ႈ ၽိတ်း။ ၵၢၼ်ၽိတ်းၶၼ်ႉ (1) ၽိတ်းႁူင်,၊ (2) ၽိတ်းသိၼ်၊ (3) ၽိတ်း ၵႃ,ၵႃ,လျ ၶဵဝ်ယဝ်ႉ။

ၵၢၼ်မၼ်း တီႈၽိတ်းႁူင်,ၶၼ်ႉ မိၼ်း ၼၢမ်,ႁူင်,၊ တီႈၽိတ်းသိၼ်ၶၼ်ႉ မိၼ်းၼၢမ်, သိၼ်၊ တီႈၽိတ်းၵႃ,ၵႃ,လျၶၼ်ႉ ပူ,ၵေႃ, ၵၼ်,တေႃး ၽိူဝ်းတျူးသင်,ၼူ, ပေႃႈၸမႈမိၼ်း ယဝ်ႉ သုမ်ႉလႆႈတင်းထွမ်, မေႃႈသင်,သွၼ် ပူ, မိင်းၼဝ် ၵၢၼ်ၵပ်းၽိုင်ႈထုင်းတၢမ်း ၵိူဝ်း ၶၼ်ႉ ၶဵဝ်ယဝ်ႉ။

လွင်ႈၽိတ်းႁူင်, (ႁူင်,လူ)

တူၼ်ႈယၢႈယၢ သင်ဝူၺ်ႈ ၵၢဝ်,ဝၢၼ်းတိူင်, ၶႅၢ ၵၢဝ်ငိုၼ်းတွင်း၊ ၼဝ်ႈၽၵ်း၊ မွၵ်,ယၢႈ၊ ၵၢၵ်ႈၵႃ,လိၼ် ၽိူၵ်, တၢင်,တမ်းဝႆႉ ႁူင်,လူ ယဝ်ႉ။ ၵၢဝ်,ၽီ၊ ဝၢၼ်းၽီ၊ ၶႅၢၽီ၊ တၢင်,ၽီ၊ တမ်းၽီ၊ ပၢႆးၽီ၊ လိင်ႉၽီ ႁူင်,လူယဝ်ႉ။ တႆႈ တီၼ်း၊ တႆႈၵၢင်း၊ ၵိၼ်တီၼ်း၊ ၵိၼ်ၵၢင်း၊ ၵၢဝ်ၵၢင်းၽင်လွမ်ႉ တီႈယူ,တၼ်းသဝ်းၵဝ်း၊ ၵၢဝ်သၢႆးၵႃ,တီ, မုၼ်းၽၢဝ်,မၢၼ်ႈ သူၼ်၊ ႁိူၼ်းယေး၊ ၵၢဝ်ၶမ်ႉၵၢဝ်မွၵ်, ၶႂ်းတဝ်ႈမွၵ်, တီႈမိင်,တျူး ၽွင်/မုၼ်ႈ ၶႂ်းၽေ,ၵူင်ႈ မိူဝ်း ႁူၼ်,ၵၢင်းၵဝ်ႈၽိူး ပွင်းယၢႈယၢ၊ လိူၵ်ႈမိူဝ်ႈ လိူၵ်ႈဝၼ်း ထွမ်,သိင်ၶူၵ်ႉသိင်ၶူသေ ၵၢဝ် ၵိတ်းၵၢတိတ်ႈၶမိတ်ႈ ယုမ်,ယမ်ၵွမ်း၊ သွၼ် မိၼ်ႉသွၼ်လၢႆး တၢင်,ၽီၼူး၊ ၶႅၢၽီၼူး၊ ၼုၼ် မိူင်းၵမ်,ၵႂ်ႉၵမ်,တုၵ်း ၵင်းၵဝ်ႈၵၢဝ်, ၵူ,ၼုပ်ႉ ၵူ,ဝႆႈ၊ ၵုၵၢၼ်း ၵမ်,မီးသိၼ်သီ,လသိၵ်ႈၼူ,၊ ႁူၼ်,ၵၢင်ႈၽိူးပိၼ်ၵပ်ႈလႆ ၸျူးပိတၵၢတ်ႈ လႆ ၵဝ်းလေႃ, ၵဝ်းၵိတ်း ၵဝ်းသိူဝ်ႉ ၵဝ်းထုတ်, သေ ၵၢင်ႈယွင်ႈႁူင်, ပႆ,တၼ်းယွင်ႈ ၵၢဝ်ၼႅၢ မိၼ်း၊ ႁူၼ်,ၵၢင်းၽိူးပိၼ်ၵဝ်ႈလႆ၊ ၸျူးပိတ ၵၢတ်ႈလႆ ၵဝ်းလေႃ,သွၼ်းၵူး ၵၢပ်ႈမုၼ်းယဝ်ႉ ၵမ်,ထုၵ်,ၵႂ် သမ်ႉမိၼ်းၼႅၢပိူၼ်ႈ၊ ၵၢဝ်တူဝ် လိၵ်ႈ ၵမ်ႉမဝူ,တိမ်ႈသေ ၸႁူၸၶိူၼ်းယေး

မၢၼ်ႈသူၼ်၊ ပိူၼ်ႈၵိတ်းပၢင်လိင်ႉလမ်ႈတမ်းၽီ ၸလႈ ၵူ,ယိမ်ႈၵူ,တူလ်း ၵူ,ၵိၼ်ၼဝ်ႈၽၵ်း ၶိူဝ်ႉပၢၼဝ်၊ ၵူးမေလူလၢႆးမိူဝ်း ၵူးၶပ်ႉ/သွၼ်, ပေ, တၢင်,ပၼ်ပုၼ်ႈၵဝ်း တၵ်းလီတၵ်းၵႃ ယူ, ၵမ်,လီၵိၼ်ၵမ်,ဝၢၼ်ၸလႈ ႁွင်ႉၼုၼ်(ႁွင်ႉ ၽၼ်) ၼႅၢလဝ်ႈ ၼႅၢယၢႈ ၵိူဝ်းၵူႈဝူၺ်ႈမုၼ်းၶႆႉ ပိၼ် ႁူင်,လူတင်းသိင်ႈယဝ်ႉ။

လွင်ႈၽိတ်းသိၼ်(သိၼ်လူ)

ၵိၼ်ငိုၼ်းယၢ၊ ငိုၼ်းလၵ်ႉမၢပ်,၊ ငိုၼ်းမႂ် ပိူၼ်ႈ၊ ၵိၼ်ၵၢင်ႈတၢင်,ၵၢပ်,ၵွင်ႈ ႁွၵ်,၊ လၢပ်, မၢၵ်,မိူဝ်ႉ ၵိုၼ်းယၢမ်း၊ ၵိၼ်ၵၢင်ႈတၢင်,ၵပ်, ၶိူဝ်ႉလိပ်း ပလိပ်း၊ သၢၼ်ၵွၵ်ႉၼူႈၸႂ်ႈၵၢင်ႈၶိူဝ်ႉ၊ ၵိၼ်ၵၢင်ႈၵၢပ်,၊ တၢင်,ယၢႈၽိၼ်,လဝ်ႈ။ ၵိၼ် ၵၢင်ႈၵျူႈႁူဝ်း ၵူၢႆး၊ တုၵ်ႉၼူ, ၵၢင်ႈၶိူဝ်ႉ သူင်, ထိုင်ႁိူၼ်းယေးၼဝ်။ တုၵ်ႉၼူ,ၵၢင်ႈၶိူဝ်ႉ သိူဝ်ႉၼႅၢႁူဝ်း ၵူၢႆး မူ, ၵႂ်, ၵဝ်းသမ်ႉၵူ,ၵိတ်းပၼ် မိဝ်မၼ်း၊ ၽူႈယိင်းၵေႃ,ၶိူင်ႈ ၽူဝ်မၼ်းတၢႆ ပိတ်ႈယဝ်ႉၸလႈ သမ်ႉပႆ,တၼ်းၵူ,ၽၼ်၊ ၶႂ်းပၢင် သွမ်းၶၼ်ႉ ၽူႈၵၢႆးၵေႃ,ၶိူင်ႈ ၵၢၼ်လႆႈၵဝ်း ယၢႈတူဝ်မိင်းမၼ်းၶႅၢင်း၊ ပိူၼ်ႈလိင်ႉႁူဝ်း ၵူၢႆး မု, ၽၢၵ်,ၵၼ်တင်းၵဝ်း မိူဝ်ႈမိင်,ၵၼ် ၵဝ်း ၵၢဝ်တူဝ်သိူဝ်,တူဝ်ၸမႈ၊ ဝၢႆးမုၼ်းတူဝ် ငၢၼ် ၶၼ်ႉ ပိူၼ်ႈတွၼ်ယဝ်ႉ၊ ၵဝ်းသမ်ႉမိၼ်း ၵၢဝ် တူဝ်ငၢၼ်ၶၼ်ႉ။ ပိူၼ်ႈလၵ်ႉတွၼ်ႁူဝ်း ၵူၢႆး မူ, ၵဝ်းသေၸလႈ ၵဝ်းသမ်ႉၵႂ်ႉၵိၼ်ၵိင်းမၼ်းယူ,၊ ၵၢဝ်လဝ်ႈ ၵၢဝ်ယၢႈၽိၼ်,၊ ၵမ်ႉၵေႃ, တိူၵ်း တၢၼ်,ပၼ်မူ, ႁူဝ်း ၵူၢႆး ၵိတ်းယၢႈယၢ၊ ၵၢဝ် လၢၼ်ႈ ယၢႈလမ် ၵမ်ႉၵေႃ, ၵိတ်းယၢႈယၢ ႁူၼ်း ၼၢႆႈ ႁူၼ်းပိၼ် ၵိူဝ်းၵူႈဝူၺ်ႈမုၼ်းၶႆႉ ပိၼ်သိၼ်လူ သိင်ႈသိင်ႈယဝ်ႉ။

လွင်ႈၵႃ,ၵႃ,လျလူ

သင်လႆႈၵၢဝ်မႂ် တီႈဝတ်ႉတီႈၵျွင်း ၸႂ်ႈၽေ ၸႂ်ႈတီၼ်းသေယဝ်ႉ ပူ,ၵေႃ,ၵၼ်,တေႃး၊ သင် လႆႈၵၢဝ်မႂ်ႈၵလွပ်ႈ၊ သႃလႃး မႂ်ႉၼုဝ် ၸႂ်ႈသင်, သွၼ်သေ၊ သင်လႆႈၵၢဝ်မႂ်ႉတမ်းၼွၼ်, သၢႆႈ တီၼ်းသေ ပူ,ၵေႃ,ၵၼ်,တေႃး၊ သင်လႆႈၵိၼ် တၢင်းၵိၼ်တီႈၵျွင်း တၵ်းလႆႈၽေတီၼ်း ၽေတီၼ်းၶႆႉ ပွင်,ဝူၺ်ႈ သၢႆႈပၼ်) ၶဵဝ်ယဝ်ႉ။ သင်လႆႈ ၵိၼ်ၵၢင်ၼဝ်ႈၵၢင်ငိုၼ်း သင်,သွၼ် သေ။ ႁူၼ်းမီးမေယူ, သမ်ႉၸလ,သၢဝ် သင်, သွၼ်သေ။ ထွမ်,မေႃၵၢမ်း ၼဝ်ႈၶႂ်းသမ်,ၽေပ်ႉပ လႃ,ပဝ,ၵႃ, သင်,သွၼ်သေ။ ငိုၼ်းၼမ်း ၵၢၼ် လႆႈလူလ်ႈ ၵၼ်,ၵၵူႈပိူင်လႆ၊ ၵူႈၽူဝ်ၵူႈမေး ပိၼ်ၶိူၼ်း ပိၼ်ယေးလႆ၊ ငိုၼ်းၸမႈမုတ်ႉၸမႈမေ လႆ၊ ငိုၼ်းတၵ်ႉၵတွၼ်းလႆ၊ ငိုၼ်းမုၼ်ၵဝ်ႈတုၵ်ႉ သီလ၊ ငိုၼ်းၽူႈၶပ်ႉပေ,တၢင်,ႁူးလျုး၊ ငိုၼ်း ၵိပ်းၵၢင်၊ ငိုၼ်းတတ်းၽိုင်ႈၵမ်,ၽွမ်းတျူး ၵိူဝ်းၶႆႉ ၵၢဝ်ၵိတ်းႁူၼ်,ၵၢင်ႈၽိူးပိၼ်ၵဝ်ႈ ၸလႈသင်၊ ၵၢဝ်ၵေႃ,ၶေ,တီ,ၵွင်းမူး ၸလႈသင်၊ ၵၢဝ်ၼုၼ်း ၵၢဝ်လေးၶမ်ၵေ, ၸလႈသင်၊ ႁူၼ်,ၵၢင်ႈၽိူး ပိၼ်ၵဝ်ႈ သၢင်းထူးၵွင်းမူး ၵိူဝ်းၶႆႉ ၵမ်,ထုၵ်,ၼုပ်ႉဝႆႈ။

ႁူၼ်းၵိၼ်ယၢႈၽိၼ်,၊ ၵိၼ်ပၢင်းၼဝ်ၵမ်ႉ မဝ်,လီႁူမ်ႈၵၼ်လူ,။ ပၵ်ႉသမ်ႉ မၼ်းၵျူးတျူး ယူ,ၵေႃႈ မဝ်,လီၵူ,ထွမ်,၊ ပိူၼ်ႈမုၼ်းယွၼ်းလုၵ်ႈ သၢဝ်လုၵ်ႈယိင်းၵဝ်း မဝ်,လီဝူၺ်ႈ ၵူႈၼၼ်မၼ်း၊ ၼုဝ်းၼွင် ဝႆႉၸႂ်ႈပိူၼ်ႈ ပၼ်ပိူၼ်ႈယဝ်ႉ ဝၢႆးမုၼ်းၼွႆႈၵႃ, ပိူၼ်ႈသေ သမ်ႉယွၼ်းမိၼ်း၊ ၼုဝ်းၼွင်တီႈၵျွင်း ၵမ်ႉ သင်သိူဝ်ႉၵၢဝ် ၵမ်,ပိၼ်သင်၊ ၽိူဝ်းၵမ်း ၵမ်,ပိၼ်သင်၊ ပေႃးႁူႉလွင်ႈမၼ်း၊ မိူဝ်ႈသိူဝ်ႉ

တၢင်းလူ, ၵမ်,လီသိတ်ႇၵုႆႈၼၼ်မၼ်း၊ ၼွင် ပိူၼ်ႈပိတ်ႈဝႆႉၶလႆႈသင်၊ ႁူႉယူ,လဝ်ႈပိူၼ်ႈ တၵ်းတေၼိုၼ်းမုၼ်းၵဝ်ၶၼ် မဝ်,လီၵဝ်၊ တိမ်ႈလိၵ်ႈယွင်ႈတၢင်းလူ,ပၼ်ၽႂ်,ပိူၼ်ႈ မဝ်, ၵၢပ်ႈ၊ ပိူၼ်ႈမၢပ်,မွ်ၵၼ်သေ ၵဝ်ၶိုၼ်းၶၼ် ပၼ်ႁဝ်းမဝ်,လီၵဝ်၊ ၶိုၼ်းလၢႆ,ၶႄႈလၢႆ,လင် မဝ်,လီၵိတ်း၊ ပိူၼ်ႈဝၢင်,လူ,ႁွမ်း တၢၼ်းႁဝ်း သမ်ႉတေၵဝ်ၵိၼ်မဝ်,လီ၊ မွၵ်,ယူႈၼဝ်ႈတိၵ်, ဝူႈတၵ်းလူ,ၽြႃးတြႃးသင်,ၼႃ,သေ သမ်ႉၵဝ် ပူ,လေႃ,ၵၼ်,တေႃး ပေႃႈၶမႈၵူၼ်းထဝ်ႈ မဝ်, လီ၊ ၼွင်ပိူၼ်ႈလၵ်ႉ၊ ပိူၼ်ႈယူ၊ ပိူၼ်ႈၵိမ်ၵၼ် တင်းလူင်ၶၼ် မဝ်,လီသိုဝ်ႉ၊ မိူဝ်ႈပွႆးသိၼ်လူင် မဝ်,လီၵုၼ်ႉ၊ ၶမ်ႉမေႃ, တီႈၵျွင်း မဝ်,လီၵိၼ် မဝ်,ၵိၼ်လႆႈ။ တီႈၵျွင်း ၵလိတ်ႉလီ,ၼဝ် လၢႆ,ၵ ႁဝ်း မဝ်,လီၵိၼ်လိူဝ်းၶႆႈ ပိၼ်တွၼ်ႈၵႃႈ,လၢႆ, လြယဝ်ႉ။

ၽိုင်ႈထုင်းတၢမ်းၶႆႈ ႁၢမ်ႉပိၼ်ၶႄႈ ၵျၢမ်း ၵၢၼ်ၵၢၼ်မၼ်း ၵွၵ်,ပိၼ်မုၼ်းသေ ပူ,ၼိင်း ၼဝ်၊ ၵူၼ်းၵွၼ်ႁူဝ် မိူဝ်ႈၵွၼ်,ၼဝ် ၵုပ်,ၵုမ် တိပ်းတတ်းၵဝ်ၵႄႈ ပုၼ်းမီးၶလႆႈ မၼ်းမိူၼ် ၶၼ်, ၼိၶၼ်သ်ႉသယဝ်ႉယဝ်ႉ။ ၵွပ်ႈၶႆ မၢင်တီႈ ၶုၼ်း လိၵ်ႈလၢႆး ၽႂ်,မၢၼ်းၼဝ်ၵႄႈ လၢင်ႈမီးယူ,။ မၼ်းမိူၼ်ၶၼ်, လေ,တီ,ႁူၼ်,ႁၢင်း လီဝ်ႉ ၵမ်,လီဝ်ႉၶၼ် ၼဝ်ၵႄႈ ၼွင်ႈၼမ်ၵၼ်မုၼ်း တိၵ်,သွင်ၽႂ်,ဝ်ႉသေ ၵမ်းလိူၼ်း ၵၼ်ဝူႈ ၵမ်,ပိၼ်သင် ၵွပ်ႈဝူႈ လေ,လီ,ႁူၼ်,ႁၢင်းၶႆ မၼ်းပိၼ်ၵဝိင်,လၢ,ၶၵေႉၶလႆႈ ၵမ်,ၵႂ်, လူလၺ်ႈ လီလၢႆႉၶႆ။ ၵင်,၊ သိၼ်၊ ၵလၢ,လြၶႆ ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈမၼ်းပိၼ် ၶႄႈၵၢၼ်ၵိုတ်းၵပ်း ႁပ်း ပိတ်ႈၽၵ်းတူ ၵပႆ,ယသီ,တီႈသေ ၽုၺ်, ပိုတ်,ၽၵ်းတူ မၢၵ်ႈၽူလ်,ၶိပ်ႉပၢၼ်,ၶဵၶလႆႈ တေလႆႈ လွမ်ႉတူၺ်း ၶိုင်းမၢၵ်ႈၵၢင်,ပိတ်,ပုး သေ မၼ်းတေတူၵ်းလွၵ်း ၵမ်,တူၵ်းလွၵ်း ၶၶေႉ လင်,ပိၼ်ၵၢၼ်ၼိုၵ်ႉၼမ်,/လိုၵ်ႉလမ်, လိူဝ် ၶႆႉယဝ်ႉ။

တၢ,ႁဝ်းတၵ်းတေၽိုၵ်းၵမ် တိုဝ်းယိပ်း လွမ်းၶၶေႉ ၽူႈတိမ်ႈလိၵ်ႈၵိတ်းဝႆႉ ၽိုၼ်သွၼ် ၽိုၼ်ၶိူင်ႈသေ လႆႈၽုၺ်,ပၢင်သွၼ်မုၼ်း သၢမ် သီ,ပွၵ်ႈယူႉယဝ်ႉ။ ၽိုၼ်သွၼ်ၶၶေႉ မၼ်းပိၼ် ၵၢၼ်ၵင်,၊ သိၼ်၊ ၵလၢ,လြ လိူဝ်းၶႆ ၶႆယဝ်ႉ၊ ၵွႆးၵုႆႈဝူႈ လူဝ်,လႆႈသွၵ်ႈႁႃၵဝ် ၶိုင်းလိၵ်ႈလၢႆး ပိတၵၢတ်ႈၵိတ်းပၼ် လၵ်းသင်ႉလၵ်းယၼ် မီး ဝ်ႉၶႆယဝ်ႉ။

ၼိင်းၵၢၼ်ႈၼမ်း (သၢင်,သၢမ်)

ၶၢႆးၵိဝ်း၊ လူႈသိဝ်ႈ။

ၵူလ်းၵေ့လီ သိပ်းပိူင်

(1) ဗုၶ္ဓ– ၽြႃးပိၼ်လဝ်ႈ
(2) ပစ္စေကဗုၶ္ဓ– ၽြႃးပိတ်ႉလေ,ၵပုတ်ႉထႃ,
(3) အရဟန္တ– ရႁၢၼ်းတႃ,
(4) အဂ္ဂသာဝက– တၶပးသၢႆ/ၶူးလဝ်ၽြႃး
(5) မာတာ– ၶမႈ
(6) ပိတ– ပေႃႈ
(7) ဂရု– ၵေ့ၵၢၼ်သီ,လသမႃ,ထိပလႃ, တၢင်းႁူ့တိမ်ထူၼ်ႈ
(8) သင္ဃာ– သြႃ,သင်,သွၼ်သုင်းမပၼ်ႁဝ်း
(9) ဓမ္မဒေသနာ– ပူၵ်ႉႁူဝ်,ၶႃးတြႃး
(10) ဒါယကာ– ၵေ့ယၢမ်ႈပၼ်သေသမ်,သေ လိူဝ်ႉတီႈႁဝ်း

ၶိုၼ်းၵူလ်းၵေ့လီ သိပ်းပိူင်ၶႆ ပေႃးလႆႈ ၽိတ်း ၵႃ,ယၵမ်, ဝလီ,ၵမ်, မၶေႃးၵမ်, သေပုးပုးလိူင် ၶိုၼ်းပၢၼ်ၶႆၵမ်းလိဝ် တၵ်း လႆႈၼမ်,တၢမ်,သိပ်းပိူင်ၵမ်,ႁၢင်ႉၶႆ တီႈလိူင်း လဝ်ႈမွၵ်ႉၵလၼ်, ၶိုၼ်းထမ်,မပတ တၢၼ်,ထ ဝၢၵ်ႈၶၶေႉ ၶႃးၵွၵ်, မွၵ်,လၢတ်ႈမုး ၶင်,ၶႆ ယဝ်ႉ။ ။

တၢမ်,သိပ်းပိူင်လမ်း–
1. ၵုလ်ႉလႃ,ၶူဝ်းၼွင် လူ့သုမ်း
2. ပီႈၶွင်ႉတိုၼ်းၼိုဝ်း လူ့ၵိူၼ်,လိဝ်ပင်း
3. တူဝ်လဝ်ႈၵဝ်, လူ့ၵိူၼ်,လိဝ်ပင်း
4. လၢင်ႈယွင်,
5. လၢင်ႈပိၼ်တုတ်ႈ
6. လၢင်ႈႁၢးပိူၼ်ႈမၢပ်,မွ်ႈ
7. လၢင်ႈထူပ်းၽေးၽိုၼ်း
8. လၢင်ႈလႆႈၼမ်,ဝေ,တၶျ,
9. လၢင်ႈလၢႆးပိူၼ်ႈပၼ်တၢမ်,ပၼ်ၽေး
10. လၢင်ႈသုမ်းတြႃးပိူၼ်ႈ

တီႈတွင်း– တၢမ်,သိပ်းပိူင်ၶႆ ၵွၵ်,မုး ၶိုၼ်းထမ်,ၶပတ တၢၼ်,တဝၢၵ်ႈ ၶလႆႈ တေ မိၼ်လၢတ်ႈတေႃ, တေ,မိူဝ်ႉယလၢတ်ႈတေႃ, ၶႃးၵွၵ်,မွၵ်ႈလၢတ်ႈၶၶမုးယဝ်ႉ။

ၼုၵ်,ႁုႈလိမ်ႈ
(ၽၢၵ်,ၶဵမ်ႁုႈသိၼ်ႈ)

1.ဗုဒ္ဓကၵ်တိ– ၵမ်,ယုမ်,ၵမ်,ယမ်လမ်တမ် ငမ်းငဝ်းထၢင်,ထိူမ်ၽြႃးၶၶေႉ....ၼုၵ်,လိမ်ႈ ၶိူင်း
2.ဓမ္မကၵ်တိ– ၵမ်,ယုမ်,ၵမ်,ယမ်လမ်တမ် ငမ်းငဝ်းထၢင်,ထိူမ်တြႃးၶၶေႉ....ၼုၵ်,လိမ်ႈၶိူင်း
3.သၸ်ကၵ်တိ– ၵမ်,ယုမ်,ၵမ်,ယမ်လမ် တမ်ငမ်းငဝ်းထၢင်,ထိူမ်သင်,ၼႃ,ၶၶေႉ....ၼုၵ်, လိမ်ႈၶိူင်း
4.သီလာကၵ်တိ– ၵမ်,ယုမ်,ၵမ်,ယမ်လမ် တမ်ငမ်းငဝ်းထၢင်,ထိူမ် သီ,လသိၼ်ထမ်း လဝ်ႈၵဝ်,....ၼုၵ်, လိမ်ႈၶိူင်း
5.ပြဟ္မကၵ်တိ– ၵမ်,ယုမ်,ၵမ်,ယမ်လမ် တမ်ငမ်းငဝ်းထၢင်,ထိူမ် ပၼ်,လႃ,သီ ၶလႆႈ ၵေ့ၽူးႁူ့ယ်ႉ,သိၼ်မၼ်ႈ.... ပိၼ်ၼုၵ်,လိမ်ႈ ၶိူင်း

လွင်ႈၽိတ်းမၼ်းလမ်း

ပေႃးဝူႈငမ်းငဝ်းထၢင်,ထိူမ်ၶိူဝ် ရတၶျ, တေႃ,မျၢတ်ႈလဝ်ႈ 3 ပုး ၶဵလိူင် သရၶၵေင်, လူ့ပင်းယဝ်ႉ။

ပေႊဝ့ၫ် ငမ်းငဝ်းထၢင်,ထိုမ်ၶိုဝ် သီ,လ သိၼ်ထမ်း ၵဝ်ႈၵဝ်,ၶဲၵိုင် သိၼ်သီ,လ လူ့ ပင်းယဝ့်။

ပေႊဝ့ၫ်ငမ်းငဝ်းထၢင်,ထိုမ်တီႈ ၶိုဝ်သီ, လသိၼ်ထမ်း ၽူႈရူ့ယႅ်,သိၼ်မၼ်ႈၶၶေႃ့ၵိုင် ၵျ,လြလူ့ပင်းယဝ့်။

လႆးဢမးမၼ်းၵမ်း

ငမ်းငဝ်းထၢင်,ထိုမ် တီႈၽြေး တြႃး သင်, ၼျ,ၶၶေႃ့ လူဝ်,လႆႈၼၢမ်,ၵုင်,၊ ငမ်းငဝ်းထၢင်, ထိုမ်တီႈ သိၼ်ၵဝ်ႈၵဝ်,ၶၶေႃ့ လူဝ်,ဢမးၼၢမ်, သိၼ်၊ ငမ်းငဝ်းထၢင်,ထိုမ်တီႈ သိၼ်ၽူႈရူ့ယႅ်, သိၼ်မၼ်ႈၶၶေႃ့ လူဝ်,လႆႈၵၼ်,တေႃးၼဝ် ၵဝ်ႈယူ့,ယဝ့်။

ၵၵတိ သီ,ယိူင်ႈ

(1)ဆန္တာၵတိ– ၵီ,ရၢင်,ၵမူ့ သမ်,လွႆပိူင်လွႆ ၵမ်,ၵွမ်းတြႃး ၵမ်,ၵွမ်းထမ်,မသၢတ်ႈ ၵမ်,ၵွမ်းပၵ်းပိူင်ထုင်းလႆး ပၵ်းပိူင်။ ၵွႆးၵျ ၵွမ်းၵဝ် ၵလူဝ်,ရူဝ်ၵွႆၵဝ်ႈၵဝ်,ၵျိၵ်ႈ သေဢလႈ တိပ်းတတ်းၵျ,ၵမ်း လႆႈဝ့ၫ် သၼ်, တျ,ၵတိ ယဝ့်။

(2)ဒေါသၵတိ– ၵီ,ရၢင်,ၵမူ့သမ်,လွႆပိူင်လွႆ မဝ်,သၢင်,ၼျင်,ၵီၼ်းၵျး ၵူးၵဝ် ၵွႆလမ် သႆႈၵမ်, ၵိူဝ်းမတ့်ၵိူဝ်းပေ့ ၵိူဝ်းမၢပ်,ၵိူဝ်းမွႆ ၵိူဝ်းၽၼ်း ၵိူဝ်းတိင်း ၵွႆးၵွႆးၵမ်း လႆႈဝ့ၫ် တေႃးသၵတိ ယဝ့်။

(3)မောဟၵတိ– ၵီ,ရၢင်,ၵမူ့သမ်,လွႆပိူင်လွႆ မဝ်,ရူ့လွင်ႈၵျၼ်တၢင်း မဝ်,ရူ့ထမ်,မျ့သၢတ်ႈ မဝ်,ရူတြႃး မဝ်,ရူ့ထုင်း မဝ်,ရူ့လႆးဢလႈ လၢမ်းဝၵ်ႇလၢမ်းဝၢၵ်ႇသေ တိပ်းတတ်းၵျ,ၵမ်း လႆႈဝ့ၫ် မေႊၵျ့ၵတိ ယဝ့်။

(4)ဘယာၵတိ– ၵူၼ်းၵျႆ ၵူၼ်းလီ ၵိတ်းၵမူ့ တေ,ၵၼ် မးၵူးတိပ်းတတ်း။ ၵေ့လီၵိုင် ထုၵ်,ပေ့၊ ၵေ့ၵျႆၵိုင် ထုၵ်,သုမ်းၵေႃ့ ၵွႆးၵျ ငိၼ်းၵူဝ်ၵေ့ၵျႆၶၶေႃ့ ၵိတ်းရၢၼ်, ၵိတ်းၽေး တီႈၵျဝ်းဢလႈ ၵဝ်ၵေ့လီၶၶေႃ့သုမ်း၊ ၵဝ် ၵေ့ၵျႆၶၶေႃ့ပေ့သေ ၵင်,ဝ့ၫ် ၽယျ,ၵတိ ယဝ့်။

ၶၼ်းၶင်,ၵၵတိ သီ,ပျးၶႆ့ ရူဝ်ပူ့,ရူဝ်မိင်း ရူဝ်ၵၢင့်ရူဝ်ဢၵ, ထမူင်ၵိၼ်မိူင်း တြႃးသူ့,ၵျိူး ၼဝ် လီၵဝ်ၵိတ်းသတိၵၢင်းၵမ်ဢတ့ဢတ့။ ပေႊလႆႈပီၼ်ၵျ, ၵၢပ်ႈလူရ်ႈၵုင်,ၵေႃ့ ၵုင်, လူ့,ယဝ့်၊ ၵၢပ်ႈလူရ်ႈသိၼ်ၵေႃ့ သိၼ်လူ့ ယဝ့်၊ ၵၢပ်ႈလူရ်ႈၵၵျ့ရၵေႃ့ ၵျ,ၵျ,လြ လူ့ယဝ့်။

ၵိတ်းရိူဝ်ဝ့ၫ်ၶၶေၼ်ၶႆ ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈဝ့ၫ် ၶၼ်းၵ ၵူသူလ်, သီ,သိပ်းၶၶေႃ့ မၼ်းၼဝ်ႈပျး ၶၼ်း သူပ်းၵွႆ ၵွႆႈထိမ် ၽူႈမိူၵ်ႈၼဝ်ၵျ,ယဝ့်။

1. ဝျ,ရိၵ်ႈတ 15 ပိူင်
2. ၼူဝ်းၼၢ်ယုတ်ႈ 5 ပိူင်
3. ၵူရ်းလီလူင် 10 ပိူင်
4. ၼၢၵ်,ၵျႈလိမ်ႈ (ၽၢၵ်,ၶၢမ်) 5 သိၼ်ႈ
5. ၵၵတိ 4 ပိူင်

မိင်းသွႆႈၼမ်းရိူင်း
ဝၢၼ်ႈၵျႃးလူင်)

တွၼ်ႈၵုပျ,သၵျ,
(ၵ) တီႈပွင်,ၵုပျ,သၵျ,
(ၶ) လွင်ႈပိူင်ၽၢင်ရုင်ၵိၵ်ႈ ၵုပျ,သၵျ, တိမ် ထူၼ်ႈ
(င) သရၶရေင်, သီ,ပိူင်
(ၵ) သရၶရေင်,ထိုင်တီႈဢလႈ ၵမ်,ထိုင်
(သ) ၵုပျ,သၵျ, ၵမ်,ရူ့ၵၵ်းရုင်,ဢၵးၵူး
(ၸ) ၵုပျ,သၵျ, မေရူ့ၵၵ်းရုင်,ဢၵးၵူး

(ၵ) တီႈပွင်,ၵုပျသၵျ,

ၵုပျ,သၵျ, ၵၼ်ဝ့ၫ်ၵမ်း ဝ့ၫ်တီႈၵေ့ ၽူႈပိုင်ႈၵိင် ၵိူဝ်းလီ ၽြေးတြႃးသင်,ၼျ,သေ ထွၵ်ႈပမ့် လူ့,တၢၼ်း ဝတ့်ထုသီ,ပိူင် ၽိုၼ်လိူင် သၢင်,ၵၢၼ်း၊ သွမ်း၊ ႁျွင်း၊ ယႃႈယႃ တမ်ႈတီႈ ရတၶျေ,တေ,မျႃတ်ႈၵဝ်ႈတင်းသၢမ် ၵိုဝ်း ၶၶေႃ့ယဝ့်။

ၵုပျ,သၵျ, ၶႆ့ ပွင်,ဝ့ၫ် တၵျ,ၽူႈၵႆး
ၵုပျ,သိၵျ, ၶႆ့ ပွင်,ဝ့ၫ် တၵျ,ၽူႈယိင်း ၶဲယဝ့်။

ရွႆႈပေႊပီၼ်မး ၵုပျ,သၵျ, ၵေႃးတိ ႁျွင်းလွႆ ၵေ့ၶိူင်ႈ ၵၼ်ဝ့ၫ်ၶၶေႃ့ သင်ဝ့ၫ် ပီၼ်ၵူၼ်းၼဝ်ႈမးမွႆ,မွႆ,ၵမ်း လူဝ်,လႆႈယွၼ်း ၵဝ်ၵၼၢင့် တီႈမိင်းရူဝ်ဝတ့် ဝၢၼ်ႈၽႅသူၼ် မၼ်း ၵွၼ်တၢင်းပိူၼ်ႈယဝ့်။

ပေႊဝ့ၫ် လႆႈၵၼၢင့် တီႈရူဝ်ပူ့,ရူဝ်မိင်း ၵၼ်ရွင့်ဝ့ၫ် မိင်းရူဝ်ဝတ့်ၶၶေႃ့ယဝ့်ၵေႃ့ ၵင်, သမ့်ၵပ့်ၽိတ်ႈၵဝ် ၽူႈၵွၼ်ရူဝ် ထုဝ်းၶျေ သေယဝ့် ၽူႈၵွၼ်ရူဝ်ၶၶေႃ့ ၵဝ်တင်းမွၵ်, ယႃႈၼဝ်ႈသၢၼ် သႂ်,ၶၼ်းပၢၼ်ႇသေ ၶွပ်,ၵၢပ်ႈ ယိုၼ်ႈထိုင် တီႈမိင်းရူဝ်ဝတ့်ယဝ့်။

မိူဝ်ႈယၢမ်းၶွပ်,ၵၢပ်ႈပၢၼ်ႇမွၵ်, တီႈမိင်း ရူဝ်ဝတ့်ၶၶေႃ့ မိင်းရူဝ်ဝတ့်ၵေႃ့ သမ့်လူဝ်,ရွင့် ၵျ မိင်းပရိသၢတ်ႈ ရွႆႈပီၼ်သၢၵ်ႈသေ,၊ တီႈ ၵေႃ,သုတ်း သီ,ပူ့,ၵျႈမိင်း လိူဝ်ၶၶေႃ့ ၶမေၵျ ၵိူဝ်ၵေႃ့ မိမ့်ၼၶၶေႃ့ယဝ့်။

ယၢမ်းၶၶေႃ ၵၼ်ပီၼ် မိင်းရူဝ်ဝတ့်ၶၶေႃ့ ၵင်,သမ့်ၵွႆရိၼ်း တင်း မွၵ်,ယႃႈၼဝ်ႈတိၵ်, ၵိၵ်,လူရ်ႈ တိၼ်းရွမ်၊ တိၼ်းၽွၼ်း၊ ၶမေ့ၵတ်း၊ ၶမေ့ယိၼ်သေဢလႈ ၵွၼ်ၼဝ်ႈၵၢၼ်,ၼဝ်ႈႁျွင်း ၵမ်,ၶၶေ ၵေ,တီ,ၵွင်းမူး လူ့,ၽႈပူင် တၢၼ်း မွၵ်,ၶမေ့တိၼ်းၽွၼ်း ၵူႈပိူင်ပိူင် ယဝ့် တူဝ်ႈသေ ယွၼ်းၼၢမ်,ပၼ် သရၶရေင်,သၢမ် ပျး ၵိၵ်,လူရ်ႈ ပၼ်,ၵသီ,လသိၼ်ၵျႈ သိၼ်ႈ ၶၶေႃ့ဢလႈ တၢမ်တူဝ်မိင်းရူဝ်ဝတ့် ၵွၼ်ၼၢမ်,ပၼ် ဢတ,ၵဝ် ၵိၵ်ႇၵတၵ်ႇၵေ ၵျၼ့်ရွတ်ႈ သိၼ်ၵျႈသိၼ်ႈသုတ်း။ ယဝ့်ၵေႃ့ ယွင်ႈရုင်, ယေးမုၼ် ရတၶျေ,တေ,မျႃတ်ႈ ၵဝ်ႈတင်းသၢမ် ၵူရ်,ဝၢၵ်ႈဝၢင်းပၼ် ၵသူလ်, တၢင်းလီ တီႈသတ်းတဝျ, သၢမ်သိပ်းၵိတ်း ၼူင်း ယဝ့်တူဝ်ႈသေ ၵၼ်,တေႃးလူပ်းလိုၼ်း သေယဝ့် ၵွၵ်,ႁျွင်းမးၵူး တီႈၵလွပ်ႈၶၶေႃ့ ယဝ့်ၵေႃ့ ၽူႈၵျတၢင်းလီၶၶေႃ့ ၵင်,သမ့်ၵိၼ်း တင်းမွၵ်,ယႃႈၼဝ်ႈသၢၼ် တၢင်,ၶိုဝ်ပၢၼ်ႇသေ ယွၼ်းၵၼ်,တေႃး တီႈၵဝ်ႈမိင်းရူဝ်ဝတ့် ၶၶေႃ့ ယဝ့်။

ပေႊဝ့ၫ် ၵၼ်,တေႃးယဝ့်ၵေႃ့ ထဝ်ႈမိင်း ရူဝ်ဝတ့် ၵင်,သမ့်ပၼ်ၽေႈၵျမ်းၵေႃးဝျ,တ သင်,ပွၼ်ႈသွၼ်ဢၶ လွင်ႈၵၢင်းတၢင်းၵမ် ၵျ,ရိတ်ႈတ၊ ဝျ,ရိတ်ႈတ၊ လွင်ႈလီၵိတ်းလီ ၵၢင်း ဢလႈ လွင်ႈလီပႆႉ,လီဝၢင်း ၵူႈသမ်,သိၼ်

ပိူင် ၵိူဝ်းၶၼ် တင်းသိၼ်ႈယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ သၢင်ႇပွၼ်ႈသွၼ်ၶၼ ယဝ်ႉတူဝ်ႈ လီငၢမ်းၵေႃႈ (သႃႇထူႇ)[3] ႁူမ်ႁူမ်းသေ သမ်ႉ ၼိုင်းၵႄၶၼ်းတင်းမွၵ်ႇယႃႈ ၼဝ်ႈသၢၼ် လႆႈၵၼ်ႇ တေႃးၼူႈၵွၼ်ႁူဝ် ထူဝ်းၶႄႈ လူးၵွၼ်ႇယဝ်ႉ။ ပေႃးဝႃႈ ၵၼ်ႇတေႃးယဝ်ႉၵေႃႈ ၸၢင်ႇတေပိၼ်ႇ မႄး ၵုပႃႇသၵႃႇ ၵျွင်းလွၵ်ႇသေႇတီႈၵေႃႉၶိုင်ႈယဝ်ႉ။

(ၶ) လွင်ႈပိူင်ၾၢင်ႁၢင်ႇႁိၵ်ႈ ၵုပႃႇသၵႃႇ တီမ်ထူၼ်ႈ

ပေႃးဝႃႈ ပိၼ်ႇမႄး ၵုပႃႇသၵႃႇ ၵျွင်းလွၵ်ႇ ၵေႃႉၶိုင်ႈယဝ်ႉၵေႃႈ ယူႇလၢႆလၢႆလွၵ်ႇလွၵ်ႇ ၼၢၼ်ႉၵိုၼ်သေ ၵမ်ႇၼတ်းၵွႆႈႁိတ်းသၢင်ႈ တႃႇ ၶေ၊ သီႇလႃ၊ ၼႄႇဝၶႄႇ သေပိူင်သေပႃးၵမ်း ပိူင်ၾၢင်ႁၢင်ႇႁိၵ်ႈ ၵုပႃႇသၵႃႇ ၶုၶၼ်ႉ ၵမ်ႇ ၵွင်ႇထိုင်တီႈလႆႈယဝ်ႉ။

တႃႇၼႂ်ႈပိူင်ၾၢင်ႁၢင်ႇႁိၵ်ႈ ၵုပႃႇသၵႃႇ တီမ်ထူၼ်ႈၵမ်း လူဝ်ႇၵႂ်ႉသွၵ်ႈၸတႃႇ သိၼ်ႁႃႈ မၼ်ႈၵပ်း ၵပ်းတူဝ်၊ လူႇၼေႈပူင်တၢၼ်း ၵႃႈ ၶင်ႇ ၵေႃႇတၶႄႇႁဝ်း ၵၢင်ႈၵၢၼ်း ပိၼ်လႆႈ ၶၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

ပေႃးႁွတ်ႈထိုင် ၼၢဝ်းၶိူင်းဝႃႇမႄးၵေႃႈ လူဝ်ႇ လႆႈၵမ်သိၼ်ပိတ်ႇ၊ ၶွၼ်းၵလွပ်ႈၵျေ၊ ၼႄႇဝ ၶေႃႇ ၵမ်ႇမထၢၼ်း၊ ၵတ်းၵၢၼ်းၸပ်ႈၶဵမ်ႇ ၼၶၼ်ႇထႃႇ၊ ၶင်ႇႁိူဝ် သႃႇသၶႄႇပေႃးတေလိၵ်ႈ ႁွတ်ႈၼီဝ်ထိုင် တီႈၶိုင်းမၢၵ်ႇႁၢင်ႈႁူဝ်ၵွႆၶၼ်ႉ ယဝ်ႉ။

ပေႃးႁိတ်းၵွမ်း ၵိူင်ႉၶႆၵွၼ်ႇ ၸၢင်ႇတေ ပိၼ်မႄး ၵုပႃႇသၵႃႇ ၵိတ်ႈၸၢင်ႇ ထၢင်ႇၵိင်ႈ ၵေႃႉၶိုင်ႈယဝ်ႉ။

(င)သရၶရေင်ႇ သီႇပိူင်

သရၶရေင်ႇၵမ်း ၵိၵ်ႇၸၼႄႇ မီး 4ပိူင်-

(1) အတ္တသန္တိယျာတန သရဏာဂုံ
(2) တပ္ပရာယဏ သရဏာဂုံ
(3) သိဿဘာဝူပဂမန သရဏာဂုံ
(4) ပါဏိပါတ သရဏာဂုံ။

1. အတ္တသန္တိယျာတန သရဏာဂုံ - ၸတႃႇၵၢဝ် ဝၶၼ်းႁဝ်းႁပ်ႉၼၢမ်ႇ တုင်းၵၢဝ် သႃႇရၶရေင်ႇ ယဝ်ႉ ၵၢပ်ႈတူဝ်ၵၢပ်ႈၵွႆ တမ်ႈတီႈ ရတၶေႇ တေႃႇ မျၢတ်ႈၵဝ်ႈ တင်းသၢမ်ၶၶၼ်ႉ ပိၼ် သရၶရေင်ႇ ပိူင်ၶိုင်ႈ။

2. တပ္ပရာယဏ သရဏာဂုံ - ၸတႃႇၵၢဝ် ဝၶၼ်း ႁဝ်းႁပ်ႉၼၢမ်ႇ တုင်းၵၢဝ် သရၶရေင်ႇၶၶၼ်ႉ ပိုင်ႈ ၵိင်ၵိူဝ်းလီ ရတၶေႇတေႃႇမျၢတ်ႈၵဝ်ႈ တင်း သၢမ် တေႃႇသိၼ်ႈသၢၵ်ႈ သုတ်းပၢၼ်ၶၶၼ်ႉ ပိၼ် သရၶရေင်ႇ ပိူင်ၶိုင်ႈ။

3. သိဿဘာဝူပဂမန သရဏာဂုံ - ၸတႃႇၵၢဝ် ႁဝ်းႁပ်ႉၼၢမ်ႇ တုင်းၵၢဝ် သရၶရေင်ႇယဝ်ႉ ၼၢမ်ႇ ပိၼ်တၸပႃးတၵႃႇ တေႃႇသိၼ်ႈသၢၵ်ႈသုတ်း ပၢၼ်ၶၶၼ်ႉ ပိၼ်သရၶရေင်ႇ ပိူင်ၶိုင်ႈ။

4. ပါဏိပါတ သရဏာဂုံ - ၸတႃႇၵၢဝ်ႁဝ်းႁပ်ႉ ၼၢမ်ႇ တုင်းၵၢဝ် သရၶရေင်ႇယဝ်ႉ ၼၢမ်ႇၵုၶၼ်ႉၵ သၢၵ်ႈၵဝ်ႈၵဝ်ႇသေ ပိုင်ႈၵိင် ယုမ်ႇယမ် ၵမ်ႇ လူင်ၵမ်ႇလိၶၼ်း ရတၶေႇတေႃႇမျၢတ်ႈတင်း သၢမ်ၶၶၼ်ႉ ပိၼ် သရၶရေင်ႇ ပိူင်ၶိုင်ႈ။

(ၵ) သရၶရေင်ႇ ထိုင်တီႈၸလႈ ၵမ်ႇထိုင်

လွင်ႈတၢင်းၼၢမ်ႇၵၢဝ် သရၶရေင်ႇထိုင်တီႈ ၸလႈ ၵမ်ႇထိုင်တီႈၶႆႉ မီးဝႆႉသီႇပိူင်ၶင်ႇၵဝ်ႇ၊

(1) ၶပေႃးပိၼ် ၵိူဝ်ႉႁိူဝ်ႇသၢႆၼိုဝ်းႁဝ်းသေၸလႈ ႁပ်ႉၼၢမ်ႇၵၢဝ်ၵေႃႈ သရၶရေင်ႇ ၵမ်ႇထိုင်တီႈ။
(2) ႁူဝ်ၽေးသေပိူင်သေမီဝ်းၸလႈ ၸၢင်ႇမႄး ႁပ်ႉၼၢမ်ႇၵၢဝ်ၵေႃႈ သရၶရေင်ႇ ၵမ်ႇထိုင်တီႈ။
(3) မၢတ်ႈပိၼ် သြုႇၵဝ်ႈၸၵးၵူးသေၸလႈ မႄးႁပ်ႉၼၢမ်ႇတုင်းၵၢဝ်ၵေႃႈ သရၶရေင်ႇ ၵမ်ႇ ထိုင်တီႈ။
(4) ၶပေႃးပိၼ် ဒကွိၼောယျ ပုၵ်ႉႁူဝ်မျၢတ်ႈ တၢင်ႇႁူင်တွၼ်းသေ မႄးႁပ်ႉၼၢမ်ႇတုင်းၵၢဝ် ၵမ်း သရၶရေင်ႇ ၸၢင်ႇတေထိုင်ယဝ်ႉ။

(သ)ၵုပႃႇသၵႃႇၵမ်ႇႁူႇၵၵ်းႁၢင်ႇၸၵးၵူး

ၵုပႃႇသၵႃႇ ၵမ်ႇႁူႇၵၵ်းႁၢင်ႇၸၵးၵူး ရ တၶေႇတေႃႇမျၢတ်ႈၵဝ်ႈတင်းသၢမ်ၵေႃႈ မီး သၢမ်ၵေႃႉ ၸလႈ ၵၢင်ႇၵႃႇ ႁႃႈပိူင်ၵွၼ်ႇ-

(1)ၵုပႃႇသၵႃႇ ၵၶၼ်ႇတႃႇလ တၢင်းၵၢင်း ႁတ်းႁတ်းႁၢဝ်ႈႁၢဝ်ႈၶႆႉ ၵေႃႉၶိုင်ႈ။
(2) ၵုပႃႇသၵႃႇ မလိၶၼ်ႇသေႇဝ (မလစေဝ) တၢင်းၵျၢင်ႉၼုၶၼ်ႇသဝ်ႈဝဝ်းမွင်ၶႆႉ ၵေႃႉၶိုင်ႈ။
(3) ၵုပႃႇသၵႃႇ ပတိၵ်ႉသေႇတ (ပဋိကိဋ္ဌ) တၢင်းၵျၢင်ႉလီမိူဝ်ႇလီၵၢၼ်ႈ ယုတ်ႈမိူၵ်ႈတူၵ်း ယွမ်းၶႆႉ ၵေႃႉၶိုင်ႈ။

ပိူင်ၾၢင်ႁႃႈယိူင်ႈၵမ်း

(1)ၵမ်ႇမီးသၢႆၵွႆသတ်ႉထႃႇ ယုမ်ႇယမ် ႁူမ် ၵူမ်းၶိူဝ် ရတၶေႇတေႃႇမျၢတ်ႈၵဝ်ႈတင်း သၢမ် ပိူင်ၶိုင်ႈ။
(2) ၵမ်ႇႁွၶၼ်ႇတွၶၼ်ႉသွၵ်ႈတေ၊ ၵမ်ၵၢင်းသီႇ လ သိၶၼ်ထမ်း ပိူင်ၶိုင်ႈ။
(3) ၵဝ်ႉၶၼ်ႉဝၶၼ်းၼမ်ႈ ႁွႆးၵုမ်ႇမိူင်ႉႁိတ်းလူလ်ႈ တီတ်ႉထ၊ သုတ၊ မုတ၊ မင်ႇၵလႃႇ လီင်ႉၼိၵ်ႇ လမ်တမ်တၢင်ႇပွႆးၼီ ပိူင်ၶိုင်ႈ။
(4) ၵၶၼ်ပိၼ်ၵၢမ်ႇၵဝ်ႈၵဝ်ႇၼၢၶၼ်ႇ ၼွႆႈပူင် ပၶၼ် ၿီၵႃႇယုတ်ႈမျၢတ်ႈ သွင်ပိူင်ၵေႃႈ ၵမ်ႇ ယုမ်ႇၵမ်ႇၵူး၊ ႁွႆးၵႃႈ ၶူႇယုမ်ႇၵၢဝ်ၵူးၵၢဝ် မင်ႇၵလႃႇတမ်းပွင်ႇ ၶမိတ်ႈၶွၶၼ်းၾၶၼ် ထွမ်ႇ သိင်ၶူၵ်ႉသိင်ၶူ လူမိူဝ်ႈတူလ်းဝၶၼ်း ပိူင်ၶိုင်ႈ၊
(5) ၵၶၼ်တေၶူႇႁႃလူႇႁႃတၢၼ်း တၵ်ႉမိၶေ၊ ယ ၵဝ်ႈမျၢတ်ႈတူၶၼ်လီၶၶၼ်ႉၵေႃႈ ၵမ်ႇႁႃ လူႇႁႃတၢၼ်း၊ ႁွႆးၵႃႈ ၶူႇႁႃလူႇ ႁႃတၢၼ်း တိၵ်ႉ ထိ တၵ်ႉၵတွၼ်း ၵၶၼ်ယူႇၶွၵ်ႈသႃႇသၶေႇ ၼျေးပိၼ်ၵဝ်ႈၶၶၼ်ႉ ပိူင်ၶိုင်ႈ။

ပေႃးဝႃႈပိူင်ၾၢင်ႁႃႈယိူင်ႈၶႆႉ တီမ်ထူၼ်ႈ ယဝ်ႉၵေႃႈ ၸၢင်ႇတၵ်းလႆႈဝႃႈ ၵူႉပႃႇသၵႃႇ ၵၶၼ်ႇတႃႇလ တၢင်းၵၢင်းႁတ်းႁတ်း ႁၢဝ်ႈ ႁၢဝ်ႈယဝ်ႉ။

တီႈပွင်ႇၵၶၼ်ႇတႃႇလၵမ်း

ၵၶၼ်ႇတ ၶႆႉ ပွင်ႇဝႃႈ ႁတ်းႁတ်းႁၢဝ်ႈ ႁၢဝ်ႈ၊ ၵလ ၶႆႉ ပွင်ႇဝႃႈ ႁတ်းႁိတ်းၶႆယဝ်ႉ။ ၵၶၼ်ႇတႃႇလ ၶႆႉ ပွင်ႇဝႃႈ ႁတ်းႁိတ်းၵရ သူလ်ႇတင်းလူင်ၶႆယဝ်ႉ။ ၵူႉပႃႇသၵႃႇ ၵေႃႉ ၵၶၼ်သတ်ႉထႃႇ လိၵ်ႉၵေႇၵေႇမၢင် ၵမ်ႇၶၶၼ်ႉ သတ်ႉထႃႇ ၵမ်ႇမီးသေၵိတ်းၵမ်း ၵရ သူလ်ႇတင်းလူင် ၵၶၼ်ၵမ်ႇႁတ်းႁိတ်းၶၶၼ်ႉ ၵမ်ႇမီးယဝ်ႉ။

ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ ႁတ်းႁိတ်းၵရသူလ်ႇတင်းလူင် ၸလႈ ၸၢင်ႇႁွင်ႇဝႃႈ-

- ၵုပႃႇသၵႃႇ ၵၶၼ်ႇတႃႇလ
- ၵုပႃႇသၵႃႇ မလိၶၼ်သေႇဝ ၵမ်ႇၶၶၼ် မလ

– ၵုပႃႇသၵႃႇ ပတိၵ်ႉၵိၵ်ႉသေႃးၸ ၵမ်ႇ ၶၼ်ၶ ပငိုၵ်ၵ ၶဵ်ယဝ့်။

တွၼ်ႈသပ်းလီၼ်း

ၶေႃးတူၶလမင်ႇၵလႃႇ

မင်ႇၵလႃႇ ၵၼ်ၽြေးပိၼ်ၸဝ်ႈၶဝ်း ၶျေႃး ဝ့်ၶၼ်ႉ ၵၶေႃၵ်ႈၵၢမ်းတႃးၶဝ်း ပွင်ႇဝႃႈ ၵွပ်ႈ ပိုဝ်ႈမၼ်းၸၢင်ႈ တတ်းပိတ်ႈၵၢၵသူလ် ၵၼ် ၵမ်ႇလီ ၸိုဝ်းၶၼ်ႉ တင်းလူင် သေယဝ့် ပၼ် ထိုင်တၢင်းလီၵႃႉသူလ်ႇ ၼၶပေၼ်တၢင်းၵူႃႇ မၢၵ်ႈ ၽူလ်ႇသေ ၵမ်ႇၵႃး ႁူမ်ႈပႃးၸွႆႈတူဝ်ၵူၼ်ႈ ၵွၼ်ႇ ယိၼ်ႇၼင်ႈ ၵွၼ်ၼဝ ႈ မိူင်းၵၼပႇသီႇ ပႃးၶဵ်ယဝ့်။

မင်ႇၵလႃႇၸမ်း ၽြေးပိၼ်ၸဝ်ႈၶဝ်းၶျေႃး ဝ့် မီး 38 ပႃး၊ ပိၼ်ထြႃး သွၼ်တူဝ်ၸွႆႈ ၵူၼ်ႈ ၵွၼ်ႇယိၼ်ႇၼင်ႈ ၶၼ်ႉယဝ့်။

ႁူလ်းၵႃႈ ႁူၼ်းၶဝ်းၵမ်ႈၽွင်ႈ သမ့် ၵမ်ႇ ယုမ်ႇၵဝ်ၸၢင်းၵဝ် ၵၼ်ၽြေးပိၼ်ၸဝ်ႈၶဝ်း ၶျေႃးဝ့်သေ သမ့်ႁူလ်း ၵူႃႇယုမ်ႇၵဝ်ၸၢင်းၵဝ် ၵၼ်ၽြေးၵမ်ႇ ၶျေႃး မိူၼ်ၶင်ႇ ၵေးတူၶလ မင်ႇၵလႃႇ တိတ်ႉထ၊ သုတ၊ မုတ ၸိုဝ်းၶၼ်ႉ တင်းသီၼ်ႈယဝ့်။

ပိူင်တီၵ်ႈ တီႈပွင်ႇၸွႆၸမ်း

ပေႃးဝႃႈ ၶၼ်ႇတိၼ်ႇလုၵ်ႉမႃး လႆႈငိၼ်း သီၼ်ၶူၵ်ႉၵွၼ်ႇ သေပိူင်သေမိဝ်း ၽွင့်မေးသီၼ် ၵူၼ်ႈသီၼ်ၵွၼ်ႇၼလႈ ငိၼ်းထုၵ်ႇႁူ မိၼ်ႈၸွႆ သေ ၵိၵ်ႈဝႃႈ ၶုၼ်ၶဵ် မီးမင်ႇၵလႃႇ ၼတ့ၼတ့ၶဵ် ယဝ့်။ ၶဵ်ႉၸမ်း ၽွင့်ဝႃႈ သုတမင်ႇၵလႃႇ ငိၼ်း သေ ၵဝ်ပိၼ်ၶမိတ်ႈၶၼ်ႉယဝ့်။

ၵမ်ႇၶၼ် လႆႈၶၼ်လႃး ၵၢင်ၼမ်ႈ ၸိၼ်း လိုၼ်မူၼ်း ၼလႈ တွင့်ၽြႃပၢင်ႇလီၶျေႇ ၼမ်ႈၶဵ့ မီးမင်ႇၵလႃႇ ၼိမ့်ၼတ့ၶၼ်ႉ ၼလႈသင်၊ ၵမ်ႇ ၶၼ် လႆႈၶၼ်မိၼ်ႈႁူပ်းၵိၼ်လိုၼ် ၵိၼ်ဝၼ်း သေ လႆႈၶၼ်လမ်ၵူႃႇၽိတ်းၽိတ်းၼလႈ သမ့် ဝႃႈ ၵမ်ႇမီးမင်ႇၵလႃႇၶၼ်ႉ ၼလႈသင်၊ ၸိုဝ်း ၶဵ့ လႆႈၽွင့်ဝႃႈ တိတ်ႉထ၊ သုတ၊ မုတ တင်း သီၼ်ႈယဝ့်။

ၵမ်ႇၶၼ် ၶဝ်းတေၵူႃႇၼိၵ်ႈ ၵူႃႇပွႆး သေ တီႈတီႈၶၼ်ႉ လႆႈသုတ်ႇၶူမ် ၵၢမိၼ်တူႃႇမိၼ် ၶဝ်ႈ သေပိူင်သေမိဝ်းၼလႈ သမ့်ၼၶၼ်းဝႃႈ ပိၼ်ၵမင်ႇၵလႃႇ။ သင်သမ့် လႆႈသုတ်ႇလႃး ၶူမ်လႃး ၵၢႆႁွမ်ၵၢႆႁူလ်းမွၵ်ႇလွႆၶၼ်ႉၸမ်း သမ့်ဝႃႈ မိူဝ်ႈၶဵ့မီးမင်ႇၵလႃႇၼတ့ၼတ့ၶဵ်ၼလႈ သင် (ၵမ်ႇၶၼ်ၽေႃႈ ၵူႃႇမိၼ်ႈၵၢၼ်ႇမိၼ်ႈ ၵျင်းသေ မႃးထွမ်ႇလႃး မိင်းၵျင်းမဝ် ၵၢဝ်ႇလူႇ ၵၢဝ်ႇတၢၼ်း သွမ်းသတ့်ထႃႇ၊ မႃႇသႃႇ ပူၢင့် လၢၼ်း၊ လုမ်းပွင်းၵၼ် မီး 522 ၼလႈ ၶဝ်း သမ့် ၵဝ်ပိၼ်ၵတိတ့်ထီႇ ၵတိတ့်ၼမျႃး ၵူႃႇ သွႆႇ ၶူႈသွင်သွင်ၶၼ်ႉ ၼလႈသင်၊ ၵမ်ႇၶၼ် ပွႆးမၢမ်ႇသၢင်ႇ ၵပ်ႈၶဵ့ သၢင်ႇလွင်းမီး 315၊ ၶဝ်းသမ့်ၵူႃႇသွႆႇထီႇ သွႆႇၼမျႃး သၢမ်ၶိူင်ႈၶူႈ ၶၼ်ႉ ၼလႈသင်) ၵႃႈၽူႈႁိတ်း ၸိုင့်ၶဵ်ၸမ်း လႆႈဝႃႈ ႁူၼ်းယုမ်ႇယမ်ၵဝ် ၸူးၵဝ် ၵေးတူ ၶလ မင်ႇၵလႃႇ ယိၼ်းပိၼ် ၵုပႃႇသၵႃႇ ၸၼ်ႇတႃႇလ တင်း သီၼ်ႈယဝ့်။

(ၺ) ၵုပႃႇသၵႃႇ

မေႃၵူႉၸၵ်ႈၵူင်ႇၼၵႃးၸူး

ၵုပႃႇသၵႃႇ ၽူႈၵၼ်ပိူင်ၽၢင်ၵူင်ႇၶိၵ်ႈ တီမ်ထူၼ်ႈသေ ၵူႉၸၵ်ႈ ၵူင်ႇၼၵႃးၸူးရတၶေႃႇ မျၢတ်ႈၸဝ်ႈတင်းသၢမ် သေၵေႃႈ ယင်းမီး သၢမ်ၵေႃႉ ၼလႈ ပိူင်ၽၢင်ၶူႈယိူင်ႈ–

(1) ၵုပႃႇသၵႃႇ– ရတ့်တၼ်ၸ
ၵ့်လူလ်ႈၵမူႉဝေႇယႃႇဝၸွ့်ၸ ရတၶေႃႇ မျၢတ်ႈၸဝ်ႈတင်းသၢမ် ၵေႃႉၶိူင်ႈ။

(2) ၵုပႃႇသၵႃႇ– ပတုင်ႇမႃႇ
ၵ့်သွၵ်ႈၼတ ႇ သီႇလ သိၼ်ထမ်းမီးဝ့် ၶၼ်း ၶၢင်ႈၶၼ်းတူဝ် ၵမ်ႇၽွႆႈလႆႈလူႉ လႆႈပင်း ပၼ်ႈ မၼ်ႈ ၵမ်တိုဝ်း တေႃႇသီၼ်ႈသၢၵ်ႈသုတ်းပၢၼ် ၵေႃႉၶိူင်ႈ။

(3) ၵုပႃႇသၵႃႇ–ပူင်ႇတရိတ်ႈ
ၵ့်သတ့်ထႃႇ လူႇၽေႈပူင်တၢၼ်း တႃႇၶေႉ တၢင်းလူႇ ၵမ်ႇမီးၸွႆထီႇၸွႆၶၸိဝ် ၶိၼ်ၸိၼ်း သေပွၵ်ႈ ၵေႃႉၶိူင်ႈ။

ပိူင်ၽၢင်ၶူႈယိူင်ႈ

(1) မီးသေ သၢၸွႆသတ့်ထႃႇထြႃး ယုမ်ႇယမ် ႁူမ်ၸူမ်း ၶိူဝ်ရတၶေႃႇမျၢတ်ႈၸဝ်ႈတင်းသၢမ် ပိူင်ၶိူင်ႈ။

(2) ၸဝ့်ၶၵ်ႇဝၼ်းမမ်ႈ ၵ့်သွၵ့်ၼတ ႇသီႇလ သိၼ်ထမ်း မၼ်ႈၵပ်းၸပ်းတူဝ် ပိူင်ၶိူင်ႈ။

(3) ၵမ်ႇၽွၼ်ႇတွၼ်ႇယုမ်ႇ ၵဝ်ၸူးၵဝ် ၶေႃး တူၶလ မင်ႇၵလႃႇ တိတ့်ထ၊ သုတ၊ မုတ သေ ပိူင်သေမိဝ်း ပိူင်ၶိူင်ႈ။

(4) ယုမ်ႇၵဝ်ၸူးၵဝ် ၵၢမ်ႇၸဝ်ႈၵဝ်ႇၽေႃၼ် ၽွႆႈပူင်ပၼ် လွင်ႈလီလွင်ႈၸႃႉ ပိူင်ၶိူင်ႈ။

(5) ၵမ်ႇၽွၼ်ႇတွၼ်ႇႁူလူႇ ႁူတၢၼ်း တိတ့်ထိ တၵ့်ၵတွၼ်း ႁူၼ်းၶွၵ်ႈသႃႇ သၶေႃႇ သေပွၵ်ႈ၊ ၵွႆးၵႃႈ ၵူႃႇ ႁူလူႇ တၢၼ်း တၵ့်မိၶေႇယ ၸဝ်ႈ ထွတ်ႈၸဝ်ႈမျၢတ်ႈ ပိူင်ၶိူင်ႈ။

ပေႃးဝႃႈ ၵၢင်ႇၵႃႇ ၶူႈပိူင်ၶဵ့ တီမ်ထူၼ်ႈ ယဝ့်ၵေႃႈ ၸင်ႇတၵ်ႈလႆႈဝႃႈ–

(1) ဥပါသကာ ရတ္တနညွ လီၸူမ်းၶပ့်ၶပ့်ထိုဝ် ၵေႃႉၶိူင်ႈ။

(2) ဥပါသကာ ပဒုမ– လီႁူမ်ၸူမ်းၸွမ်း မိူၼ် ၶင်ႇ မွၵ်ႇမူဝ် ၵေႃႉၶိူင်ႈ။

(3) ဥပါသကာ ပဏ္ဍရိက– လီႁူမ်ၸူမ်းၸွမ်း မိူၼ်ၶင်ႇ မွၵ်ႇမူဝ်မၢဝ် ၵေႃႉၶိူင်ႈ။

မီးသၢမ်ၵေႃႉ ၶင်ႇၶဵ်ယဝ့်။

သိုဝ်ၶၢၼ်လီၼ်း (ဝီင်းၽေႃး)

တွၼ်ႈသၢဝ်း

ၵၢပ်ႈသၢင်ႇလွင်း လေႈ ႁပ်ႉသၢင်ႇလွင်း

ႁူမ်းယွၼ်းၵၢပ်ႈသၢင်ႇလွင်း ၸလႈ ႁပ်ႉၵၢဝ်သၢင်ႇလွင်း

1. ၵွၼ်တၢင်းသုတ်း ၽဵတ်ႈႁပ်ႉ ၸဝ်ႈမိင်း မဝ် ၵၢဝ်ၵွင်ႈၵၢဝ်တီႈၶဵင်ႈ။

2. မိင်းတေၵၢပ်ႈသၢင်ႇလွင်းၶဵၼ်ႉ ၸင်ႇႁူင်ႉ ၵၢဝ် သၢင်ႇလွင်းမႄးၶဵင်ႈဢုပ်ႉမဝ်, ယႂ်ထဵဝ်သေ ၵၢဝ်ၵွင်ႈတီႈ ႁူဝ်ၶျႄႈသၢင်ႇလွင်း၊ တေလႂ်ႈ ႁူပ်ႇၵၢဝ်ပၢၼ်ႉမွၵ်ႇယၢႈမဝ်ႈသၢၼ်။

3. ၽၢဵႇလင် မိင်းတေၵၢပ်ႈသၢင်ႇလွင်းၶဵၼ်ႉ ပေႏဝႈၸဝ်ႈသၢင်ႇလွင်းမဝ် တင်းသဵင်ႈ တူဝ်ႈ တၶၼ်းယဝ်ႉ ၸင်ႇၽွမ်ႉၵၼ် ဝံႈသၢထူႉသၢမ်ၵမ်း သေ ႁွမ်းမိူဝ်းတၢင်ႇႁူဝ်ဝံႉ တေႃႇပေးယဝ်ႉတူဝ်ႈ လီငၢမ်း။ ၸဝ်ႈမိင်း တေၵၢပ်ႈသၢင်ႇလွင်းၵေႃႈ ၸင်ႇယုၵ်ႉၵၢဝ်ပၢၼ်ႉမွၵ်ႇ, တၢင်ႇသီႈ မွမ်ႈၸွမ် ႁူဝ်သေ ၵၢဝ်ႇဝႈ....

"ၵေႃး.... ၶဵၼ်ႉၵေႃႈ ၸင်ႇတၵ်းၸွမ်းလူၺ်ႈ ၶဵတ်ႉၸီၼ်, လၸီၼ်, ပၼ်ႇႁုပ်ႈ ႁူတ်ႈသူ, ထိုင်မႄး ပီႊလိူၼ်းၽႃႇၶဵၼ်ႉ မိူဝ်ႈၵၼ် ႁၢင်ဝႇ, ဝႆးႁူတ်ႈၶဵၼ်ႉ ႁဝ်းမျႈ သီႇႁူဝ် ၵႃႈသွမ်း ၶွၵ်ႈ ၽႃႉ ပႈမိုင်း လႂ်ႈမႃး ႁူမ်ႈၵၼ်လူႇၵၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈ တၢၼ်း ဢႅၼ ဢႅတပႂ ယဝ်ႉၸွတ်ႇႁူတ်ႈပႆႇ လီငၢမ်း။ ၸင်ႇတၵ်း လႂ်ႈမႄးတိုင်ႇပၢင်ႇ ၵုပ်ႇႁုမ် ၵၼ် လွင်ႈလူၺ်ႈ သႈသၶျႄႈ ၵၸီးၵပွႆး တၵ်းတေၸီႇရမ်းတီတ်ႉထတု ႁွႈၶျႄႈ မိုဝ်းႁိုင် ႁႈႁိုင်ၶဵႈပီးမိုင်းၶဵၼ်ႉ ၸင်ႇတၵ်း ၵုပ်ႇႁုမ် ၵၼ် လွင်ႈလူၺ်ႈ သၢမ်ပီးမိုင်း ၶိုင်ႈပွၵ်ႈ ၶဵင်ႇႁိုဝ် တၵ်းတေလႂ်ႈႁပ်ႉၵၢဝ်ပၼ်ႇတုပလႈ သ သၢင်ႇလွင်း ႁီတ်းပီၼ် ပွႆးမၢမ်ႇသၢင်ႇၶဵၼ်ႉ ပေးဝႈ ၽွမ်ႉသီင်ပီင်းပၢၵ်ႇ လႂ်ႈၸွႆႈၵၼ်ယဝ်ႉ ၸင်ႇတၵ်း ႁီၼ်းၵၢဝ်ပၢၼ်းပွၵ်ႉမွၵ်ႇယၢႈ မဝ်ႈ တီၵ်ႇ, တၢင်ႇပၢၼ်ႉတမ်းၽိၼ်သေ ၵွၼ်ၵၼ် မိၼ်ႈမိုဝ်းၶိုဝ်ၵၢၼ်ႇႁျင်း [သျ]ႇမျၢတ်ႈၸဝ်ႈ ၸၵးၸူး လႂ်ႈမိုဝ်းယွၼ်းၵၢဝ် ၵယူႇၵၢၸၢင်ႉ လွင်ႈလူၺ်ႈ ၶႂ်ႈပေးလႂ်ႈယွၼ်းႁပ်ႉပၼ်တုပ လႈသသၢင်ႇလွင်း ဝႈၶဵင်ႇၶဵၼ်ၸလႈ မိုဝ်ႈၶဵၼ်ႉ [သျ]ႇမျၢတ်ႈၸဝ်ႈၸၵးၸူးၵေႃႈ ၸင်ႇတၵ်း ပွႆႇ ၽျႈပူင်ဝၢင်း။ ပေးဝႈ ပၸွ်ႉၸေး တႈယၵႈ သီႇႁူဝ်ၵႃႈသွမ်း ၸလႈ ၶွၵ်ႈၽႃႉ ပႈမိုင်း

ၽွမ်ႉသီင်ပီင်းပၢၵ်ႇ ၵၼ်ၵေႃႈလီယဝ်ႉ ၵိုဝ်ႈၶဵ မီးၵၢၸၢင်ႉပွႆႇ ၽျႈပူင်ဝၢင်းသေယဝ်ႉ ၵမ်းၶဵၼ်ႉ ႁဝ်းမျႈ ၵႈပူႇၵႈမိင်း ၸင်ႇတၵ်းဝႆႇပျၢၼ်, ပွၵ်ႈလူင်းႁျင်းမႄးထိုင် တီႈၵၢင်တွင်ႈႁွင်ႈၸ လွပ်ႈ ၸင်ႇတၵ်း မီးတင်းမိုၵ်ႉလမ် ၵမ်ၽျႈ ၸႈလီၵ်ႈၽိၼ်လၢႆး ၽၢၵ်ႇႁူတ်ႈပၼ်ထိုင် ႁူႈ ႁူဝ်ႁူႈၸုမ်း ႁူႈဝတ်ႉႁူႈဝႈ ႁူဝ်ၽႅ ၸုမ်းမၼ်း သေယဝ်ႉ ပေးဝႈ ႁပ်ႉလႂ်ႈလီၵ်ႈလီ လႂ်းမၢၼ်, ၵေးပၵဝေ,ယႈ,ဝၸွ်ႉၸ မဝ်ၸဝ်ႈ ပၼ်မိုဝ်း ႁူႈႁူဝ်ႁူႈၸုမ်းယဝ်ႉၵေး ၸင်ႇတၵ်း ၵီးၸၽ, ယင်ၸၶၵၼ် ႁူႈဝတ်ႉႁူႈဝႈယဝ်ႉ။

ပေးဝႈ ၽိူမ်းလုၵ်ႈလီလၢင်းမၢၼ်, ၵမ်, သိုဝ်းထႈၵိၼ်မႈ၊ ၵမ်,ထႈၵိၼ်ႁိုင်း၊ ၶျႈမိုဝ်း ထွၵ်ႈထၢမ်းသႈ,သၶျႄႈမဝ်း[ၽျး]ပီၼ်ၸဝ်ႈၵေး ၸိုဝ်းၵၼ်ႁူႉလီၵ်ႈၶဵၼ်ႉ မိုဝ်ႈၵၢမႈ,မဝ်ႈဝႈ,ၶဵၼ်ႉ သူင်,မႄးတႈ။ ၸိုဝ်းၵၼ် မီး ၸၶဵၼ်ႉလီၵ်ႈၸိုင် မိုဝ်ႈၵၢမႈ,ၵွၵ်ႈ,ဝႈ,ၸင်, သူင်,မႄးတႈ။ ဝႈၸိုင်ႉ ၶဵင်,ၶဵၼ်သေ ၸင်,မီး ႁဝ်းမျႈဝတ်ႉ .... ၸုမ်း........ ၶဵၼ်ႉတင်း သၢင်ႇလွင်း(....)ၵေႈ ၶျႈ မိုဝ်းထွၵ်ႈထၢမ်း သႈ,သၶျႄႈ,မုၶဵၼ်မဝ်း[ၽျး]ပီၼ် ၸဝ်ႈ မိုဝ်းႁီတ်းတၸပႈ[သျ]ႇမျၢတ်ႈၸဝ်ႈၸၵး ၸူး ၶိုဝ်ၵၢၼ်ႇၶိုဝ်ႁျင်း ၵၢၼ်ႇလီၵ်ႈသွၼ် ထမ်း ႁၢၼ်ႉပေးလႂ်ႈၶုင်ႈၽျႈလိုင် သၢင်ႇ, ၵၢၼ်းၶဵၼ်ႉ ၽိူၵမ်,လႂ်ႈတီၵ်ႈတူဝ်းၶုဝ်း သေႈ, ၵလူဝ်,လူဝ်, ပေႈ,ၵွၵ်,ပွၵ်ႈမႄး ၶိူး မၢၵ်,ႁူဝ်ၸွႆသေၸလႈ ၸင်,တၵ်း ယွၼ်းၵၢဝ် ၵၢၸၢင်ႉ ၵႈပေႈၵႈၸမႈ သူၺ်,ရႈ,ပီႈၶွင်ႉ တိၼ်းမိဝ်းသေယဝ်ႉ ၵႈပေႈၵႈၸမႈၵေႈ ၵမ်,ႁၢမ်ႈၵမ်,သီး ပေးဝႈ ၸွႆမီးၶျႈမိုဝ်းယူႇ, ၵၢၼ်,ယူႇ,ႁျင်း ဝႈၶဵၼ်ၵေႈ ၸင်,တၵ်း ပွႆႇ,ဝၢင်း ၸၢင်းလွတ်ႈပၼ်သေ ၵွၼ်လုၵ်ႈၽိူလၢင်း မၼ်း မိုဝ်းၸုသုမ်တုမ်ၵၼ် တီႈ သလႈ,ၵၸ လွပ်ႈႁိုၼ်းသီၼ်ယဝ်ႉ ၸင်,တၵ်း ၽဵတ်ႈႁပ်ႉ ၵၢဝ်ၵႈပူႇ,ၵႈမိင်းႁူဝ်ဝတ်ႉ ၵီၵ်,လူၺ်ႈ ပရိၵ်ႈ သၢတ်ႈ မိင်းမဝ် ၵၢဝ်ၵွင်ႈ ၵၢဝ်တီႈသေ ၸင်, တၵ်း မီးတၢင်းပၢၼ်ႉမွၵ်,ယၢႈမဝ်ႈသၢၼ် တၢင်, ပၢၼ်ႉတမ်းၸၽ ယွၼ်းၵိဝ်ႈ ၵၢပ်ႈပူႇ,ၽိူမိင်း မၼ်း ဝတ်ႉၽိူဝႈမၼ်း မူႇ,ၽိူၸုမ်းမၼ်းၵေႈ ယဝ်ႉၸွတ်,ႁူတ်ႈပႆႇလီငၢမ်း ယဝ်ႉ။

ၶဵင်,ႁိုဝ် ပၼ်,တုပလႈ,သ သၢင်ႇလွင်း တၵ်းတေသူႇ,ႁူတ်ႈၽိူဝ်ထိုင် ၵၢထမ်,[သျ]ႈ, မျၢတ်ႈၸဝ်ႈၸၵးၸူးၶဵၼ်ႉ ႁူဝ်ၽိူၸုမ်းမၼ်း ၸင်,တၵ်း ၸီႉၵၢၼ်း မၢၼ်းၵၢဝ် ၶိုင်ႈၸုမ်း သွင်ပူႇ,သွင်မိင်း ႁပ်ႉၵၢဝ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းသေ ၵွၼ်ၸဝ်ႈသၢင်ႇလွင်း လတ်းတူင်ႈ လူင်းမိုင်း မီၵႈ ရထႈ သူႇ,ႁူတ်ႈမႄးထိုင် သိုင်,တိုင်း မိုင်း ယၢင်း ၵင်းႁွင်း ႁျင်းၶွင်ၽျ လႂ်ႈမႄးမျူႉတုင် ပူင်မႈ, လိုဝ်ႈမႈ, မႈ,ၸွႆ တီႈသလႈ,ၵ ၸလွပ်ႈ ႁိုၼ်းသီၼ် တၵ်ႉၶၢႆမၢႆသူႇ, ေလးၵဝၢတ်ႈ ယဝ်ႉ ၸွတ်,ႁူတ်ႈပႆႇလီငၢမ်း၊ ၵၢၼ်ပီၼ် ပၼ်,တုပ လႈ,သသၢင်ႇလွင်းႁဝ်းမျႈ မူႇ,ၸုမ်း .... ၶဵၼ်ႉ ၶဵင်,ႁိုဝ် တေလႂ်ႈ ႁူတ်ႈထိုင် ၵၢထမ်,[သျ]ႈ, မျၢတ်ႈၸဝ်ႈၸၵးၸူး မိုဝ်းပီၼ်တၸပးၵၢၼ်, လီၵ်ႈသွၼ်ထမ်း ႁၢၼ်ႉပေးလႂ်ႈ ၶုင်ႈၽျႈလိုင် သၢင်,ၵၢၼ်း တသ်ႉသသီ,သီၼ်သိပ်း တၢင်,ၵဝ်ႈ ဝီၼ်းၽူမ်ၶဵၼ်ႉ ႁဝ်းမျႈ ၵႈပူႇ,ၵႈမိင်း ၸင်, တၵ်း မီးတင်း မွၵ်,ယၢႈမဝ်ႈသၢၼ် တၢင်,ပၢၼ်ႉ တမ်းၸၽသေ ၵွၼ်ၵၢဝ် တူဝ်မဝ်သၢင်ႇလွင်း မႄးယွၼ်းၵိဝ်ႈ ယွၼ်းၵၢပ်ႈ ၵႈပူႇ,ၵႈမိင်း ၵေးပၵ ဝေ,ယႈ,ဝၸွ်ႉၸ ႁျင်း[သျ]ႈ,မျၢတ်ႈ

ၶျႈလိၵ်ႈ

လဝ်ႈၸၢႆးလူး ၵၢၵျွင်းလွင်ႈ တၢင်းမၼ်း မီး ၶဝ်ႈၶဝ် တီႈၼၼ်ႉၵေႃႈ။

(ၵမ်းၼႆႉ လဝ်ႈၼိင်းၵေႃးပၵႃဢွၼ်းၼဝ် ၵၢၼ် တေဢွပ်ႇၼမ်ႉ,လဝ်ႈသၢင်,လွင်းၼႆႉ လၢင်,ၼိူင်း သိပ်,လၢတ်ႈ လွင်ႈလႆႈဢွပ်ႇၵၢဝ်သၢင်,လွင်း မိူၼ်ၶၢင်, ၵေႃႉၽူႈၵၢပ်ႈႁူဝ်,ၼႆႉ လိူင်း သုတ်းမၼ်း လၢင်,လိၵ်ႈထၢမ် လွင်ႈတၢင်းပိူင် ၽၢင် လၵ်ႉၼၶႄ,ဢူႈပႃး တိမ်ထူၼ်ႈ ၵၢမ်,တိမ် ထူၼ်ႈၼႆႉသေ လၢင်,ဢွပ်ႇၼမ်,ယဝ့်။)

ၼိင်းၼဝ် လိၵ်ႈထၢမ်ဝႃႈ–

လိူဝ်းသူလဝ်ႈသၢင်,လွင်း ၵၢၼ်တေမႃး ယူႇ,ၵၢၼ်,ယူႇ,ၵျွင်းၼႆႉ တင်းသိူင်ႈ –

1. လွင်,လႆႈၵၢၸၢင်ႉပေႃႈၸမႈယဝ့်ႁိုဝ် ?
2. တၢမ်,လဝ်ႈမုၼ်ၼုၼ် လွင်,လွတ်ႈႁိုဝ် ?
3. ၶိုဝ်ႈၵၢမ်,ႁွင်း ၼွင်ၵၢမ်,တၢင်,ႁိုဝ် ?
4. လွင်,ပိၼ်ၵူၼ်းသူ,ယႃႈမဝ်းၵမ်ႁိုဝ် ?
5. လွင်,ပိၼ်ၵူၼ်းတုၺ်းၵူၼ်းမွင်းႁိုဝ်?
6. လွင်,ပိၼ်ၵူၼ်းမီးလူမ်းမႃႈမူမႃႈၵႆ,ႁိုဝ်း?
7. ပိူင်ၽၢင်လၵ်ႉၼၶႄ, ႁူ တိၼ် တၢ မိုဝ်း လွင်,တိမ်ထူၼ်ႈယူႇ,ႁိုဝ်?

ၶိုဝ်းၶင်, 7 ၶေႃႈၼႆႉ တွင်ႈထၢမ်ႁူ,ယဝ့် သေ မိူဝ်ႈၼႆႉ လဝ်ႈသၢင်,လွင်းတင်းသိူင်ႈ လၢင်,ၼိူင်းတွပ်,လၢတ်ႈဝႃႈ–

"ၵၢမ်,မီး လွတ်ႈသၢင်းၵၢင်းယူႇ, ႁူႈသမ်,ႁူႈပိူင် ၼႂ်ႈၵေႃး...." ၼႆ။

ပေႃးဝႃႈၼႆႉၵေႃႈ ဢဝ်းၼႂ်ႈၵူႈပူႇ,ၵူႈၼိင်း ၵေႃးပၵႃ တၵ်းတေဢွပ်ႇၼမ်, ၵွၼ်ၵၢဝ် တူဝ် ၼဝ်လဝ်ႈသၢင်,လွင်း ၼိူင်ႈမိူဝ်း ၶိူဝ်ၵၢၼ်, ၶိူဝ်ၵျွင်း မိူဝ်းၵိဝ်ႈၵၢပ်ႈၶဵမ်,ထႃး ႁၼ်, မျႃတ်ႈလဝ်ႈၸၢႆးလူး ႁွႆႈပိၼ်တၸပး ၵၢၼ်, လိၵ်ႈသွၼ်ထမ်း ဢၢၼ်ႇတေႃ,ပေႃးလႆႈၼမ်, ပိၼ် သႃ,မၶေ, ၶုင်ႈၽေႈလိူင်သၢင်,ၵၢၼ်း တသ့သသိ,သိၼ်သိပ်း တၢင်,ၵဝ်ႈဝိၼ်းၽူမ် ယဝ့်လွတ်,လွတ်ႈပႂ် လီငၢမ်းယဝ့် ၵသူလ်, ၵ ၵျူဝ်း ၽွၼ်းလီမၼ်း လိမ်သူလဝ်ႈဢဝ်းၼႂ်ႈ ႁွႆႈ လႆႈသုၵ်ႉၼလီပိၼ် ၵတ်းယိၼ်သိူဝ်းသႃ, သိူဝ်း သႃ,သၢမ်ပိူင် သိူဝ်းသႃ,ၽီ သိူဝ်းသႃ,ၵူၼ်း သိူဝ်းသႃ,ဢၢၼ်ႇပေႃးတေႃ,တိူၵ်ႈ သိူၵ်ႈလွတ်ႈ မိူင်းသိူင် မိူင်းၼမ်း မိူင်းမဢႃ,မၢၵ်ႈၽူလ်, ၶိပ်ႉ ပၢၼ်, ယႃ,ဢၢင့် ယႃ,ဢၢတ်ႈ ယႃ,ၵၢတ်ႈ ယႃ,လွႆး သေၵမ်း တီႈၼႂ်ႈၵေႃႈ။

ၼိင်းမွၵ်,ၼမ်းႁိူင်း
ၵေႃၽီ
ၸိင်းမိူင်းယၢင်း

ၶေႃႈၵႂၢမ်းၵၢၼ်,တေႃး
ၵၢဝ်,လူ,တၢၼ်း မိူဝ်ႈဝၼ်းသိၼ်

ဢွၼ်းၼႂ်ႈ ၵွၼ်ၵၢၼ်ၵႃ,ၵဝ ပူႇ,လေႃ,ၵၢၼ်,တေႃး ၽြေးတြူးသၢင်,ၼႃ, ၵတၶႄ,ၵိဝ်ႈမျႃတ်ႈ တင်းသၢမ် ၵွၼ်ၵၢၼ်ၼုပ်ႉၼႂ်ႈ–

ပုတ်ႉထမ်ႊပူလေႊမိ။ ထမ်ႊမမ်ႊပူလေႊမိ။ သင်ႊၼမ်ႊ ပူလေႊမိ

ပေႃးၼုပ်ႉသၢမ်ပွၵ်ႈယဝ့် လၢင်,ဝႃႈၵႂၢမ်း ၵၢၼ်,တေႃး။

ၵႂၢမ်းၵၢၼ်,တေႃးလမ်း

"ၵေႃးၵႃ,သ ၵေႃးၵႃ,သ ၵေႃးၵႃ,သ ၵႃ, ယၵၢမ်, ဝလီ,ၵၢမ်, မၶေႃးၵၢမ်, ၶင်,ၵႃႈ တူဝ် ဢိတ်း သူပ်းဝႃႈ လွႆၵျမ်, ၶိုဝ်းၵၢမ်,သၢမ်ယိူင်ႈ သင်လႆႈၵၢဝ်ပိူင်ႈၽိတ်းႁူ, ပုၼ်ႈတႃ,ယိၼ်ဢႃ ယၢမ်းၶဝ်တမ်ႈတီႈ ၽြေးၵတၶႄ, တြူးၵတ ၶႄ, သၢင်,ၼႃ,ၵတၶႄ, ၵတၶႄ,ၵိဝ်ႈမျႃတ်ႈ သၢမ်ပိူင် လိူဝ်းၼႆႉ ၼႂ်ႈမႃး ယမ်ၵူဝ် ဝၢင်းႁူဝ် ၵူမ်ႈတေႃ, ပူႇ,လေႃ,ၼုပ်ႉႁွမ်း ၶွမ်းဝႆႈ တီႈၼႂ်ႈ ၵေႃႈလဝ်ႈ...."

(ပေႃးၵၢၼ်,တေႃး ၵတၶႄ,ၵိဝ်ႈမျႃတ်ႈ သၢမ်ပိူင်ယဝ့် လၢင်,တွင်ႈထၢမ်ဝတ်းၵၢၼ်ၸူး ၵႃ, လဝ်ႈသၢင်,ၼႃ,)

ၼိင်းၵျွင်း(ႁူဝ်လူ,) တၢင်တူဝ်တင်းလႆၢသေ ထၢမ်ဝႃႈ သၢထု သၢထု သၢထု လဝ်ႈ ၵၢၼ်,တေႃး ၵၢၼ်, တေႃးတီႈၼႂ်ႈၵေႃး လၢင်,တၵ်းပၼ်ၼွပ်ႈ ၼွႆႈပွင်,ထိူင်မႃး မိူဝ်ႈတၢၼ်းဝၼ်းၼႆႉ ၼဝ်ႈပိၼ် မိူဝ့်ယႆ,ဝၼ်းလူင် ဝၼ်းႁူင်ဝၼ်းဢၢင်း ဝၼ်းသ တၢင်း ၵုပုၼ်; လိူၼ်သၢမ် ပၼ်,ၶရၺ့်သ သိပ်းဢႃႈမုၼ်းတိမ်ၼႆႉ ၼႂ်ႈလႆ ပိလ့်လေးတႃ,ယ ၵႃ, ၼႂ်ႈတၵႃ,တင်းလႆ ၵိတ့်ထိ ပူ,ဝိသၼုၼ် လႆး ၶၢင်းယိင်း ၼိင်းၶၢႆးၵူၼ်းထဝ်ႈ ၵွၼ် ၵၢၼ်မႃး ပႃးၵၢၼ်တဝ်ႈ ၼဝ်ႈလွတ်ႈမႃးထိူင် သေ, ၶႄ,သၶမ်, ပိၵ့်မၢၼ်,ၵၢၼ်,ၵျွင်း သြ,မျႃတ်ႈ လဝ်ႈၸၢႆးလူး သိူဝ်ႈတိင်းဢိင်းၼႆႉ လၢင်,တေမီး တင်း မိူဝ်းသိပ်းၶိဝ့် ယုၵ့်တၢင်,သီႈမွမ်ႈ လွမ် ႁူဝ် ၵွမ်းတူဝ်ႁူပ်,သေ, ဝႆႈလဝ်ႈတွင်းပၢၼ်, ယွၼ်းထၢမ် ဝတ်းၵၢၼ်ၸူးၵႃ, သြ,မျႃတ်ႈ လဝ်ႈၸၢႆးလူး တင်းၵၢၼ်,တင်း ၵျွင်းယင်းပွႆး ၵျၼ်းတေႃး ၵျၼ်းမႃ, သိူဝ်းသႃ, ၵၢမ်,လႃ, ႁူႈလဝ်ႈ ႁူႊတူၼ်ႊ ႁူႊမုၼ်ႊ ႁူႊပႃး တီႈၼႂ်ႈ ႁိုဝ်ၶေႃႈလဝ်ႈ။

ၵမ်းၼႆႉ လဝ်ႈမထေ,ၵၢၼ်းၵျွင်း လၢင်, တွပ်,ဝႃႈ "ၵိူဝ်း ၵၢမ်,လႃ." ၼႆယဝ့်။ ပေႃးလဝ်ႈမထေ, တွပ်,မႃးယဝ့်ၵေႃႈတၵႃ,ၼဝ် လၢင်,ဝႃႈ သၢထု 3 ၵမ်းယဝ့်။

မိူင်းၵျွင်းယုၵ်ႉပၢၼ်ႇမွၵ်ႇ ၵၢဝ်ႉလူႉ

သၢထု သၢထု သၢထု ၶဝ်ႈ ႁၼ်ႉတေႃး ႁၼ်ႉတေႃးတီႈၼႂ်းၵေႃး ႁၼ်ႉတေႃးပုတ်ႇထေႃး ပုတ်ႇထီၼ်းၶ ႁၼ်ႉတေႃး ႁိင်ႉၼၵႃးၶူး [ၽြႃး] ပိၼ်ၶဝ်ႈမျၢတ်ႈ ႁၼ်ႉတေႃးထမ်ႉမေႃးထမ်း မိၼ်းၶ ႁၼ်ႉတေႃးႁိင်ႉၼၵႃးၶူး[တြႃး]တေႃႉ ၼမ်းၶဝ်ႈမျၢတ်ႈ ႁၼ်ႉတေႃး သင်ႉၶေႃး သင်း ၼိၼ်းၶ ႁၼ်ႉတေႃး ႁိင်ၵေႃးၶူး သင်ႉၼႃႉၵ တိတရတ်ႇၶေႃႉတေႃႉ ၵိဝ်ႈမျၢတ်ႈ တင်းသၢမ်၊ ၵၼ်လွႆ သေၵေႃႈ ဝႆႉၵျွႆႈႁိင်ႉၼၵႃးၶူးၶဝ်ႈၵဝ်း မျၢတ်ႈထွတ်ႈ တွၼ်းတၢင်ႉ ဝေႉၶေႉယသတ်ႇ တဝႃႉ ပျမ်ႉမႃႉၼီသၢင် သတ်းႁူၼ်းတင်းလၢႆ ၵျသင်တၵ်းမႃး တုတိၵ်ႈ ပိင်ႉသိၵ်ႈၵပ်းၶိူင်း တိူင်းတၢၼ်ႉ ႁိင်ႉၶဝ်ႈမုၼ်ၶဝ်ႈၵဝ်းလႆႈ သၵ်းသမ်ႉသၵ်းပိူင် ဝႃႈၶႅ တီႈၼႃႈၵေႃႈ....

ၶင်ႉတၵ်းပၼ်ႉၼွပ်ႈၼွႆႈပွင်ႉထိုင်မႃး ၶယႃး ၵေႃးၶႃႉ ယႃႉသီႉပီႊမိူင်း လၵ်းၶိူဝ်း ပီႊတႆး ၼိၼ်ႈမႃးလႆႈ 2097 ၶိူဝ်ႈ၊ ႁွတ်ႈတီႈ လိူၼ် သၢမ် ပၼ်ႉၶေႃႉသ သိပ်းႁႃႈမူၼ်းတိမ်ၶႂ်ႇ ၼႃႈ လႆႇ ပၵ်ႇၸေႃးတႃႉယၵႃႉ ၼႃႈတၵႃႉတင်းလၢႆ ၵိတ်ႇထိပူႉရိသၼၼ်ၶႃး ၶၢင်းယိင်း ၼိင်းၶႃး ႁူၼ်းထဝ်ႈ ၶိူဝ်းၵၼ်သတိသမ်ႉမႃႉထိ ၵိၼ်ႉ တရေႃႉ တေႉတိၼ်ႈၶိမ်သဝ်း တမ်ႈၶႂ်ႇၵျၢင်ႈ ၶႂ်ႇတူဝ်ၶႅၼ်ႇ ၶင်ႉတေၵွၼ်ႁၼ်မႃး ပႃး ႁၼ်တဝ်ႈ ၼဝ်ႁွတ်ႈမႃးထိုင် သေႉၶေႃႉသၼ် ပိၵ်ႇမၢၼ်ႉႁၢၼ်ႉၵျွင်း [သျူႉ]မျၢတ်ႈၶဝ်ႈၼၵႃးၶူး သိဝ်ႈတိင်းၵိင်းၶႂ်ႇ ၶင်ႉတေမီးၶိမ်ၼိူင်ႈရုတ်ႈ ၼိူင်ႈၶေႃႉ ပၢၼ်းပွၵ်ႇ မွၵ်ႉယႃႈၼဝ်ႈတိၵ်ႉ ၶေႃႈ ထိၵ်ႉၶၢၵ်ႈၶႃႉ တႃႈၶိူဝ်လၢင်ႉတၢင်ႉၶိူဝ် ပၢၼ်ႇတမ်းၼိူၼ် မိဝ်းသိပ်းၶိဝ်ႇယုၵ်ႇတၢင်ႉသီႈ မွမ်ႈၶွမ်ႁူဝ် ႁွမ်းတူဝ်ႁူဝ်ႉသေႉ ယွၼ်းၵိတ်း ဝၢတ်ႈ ၵိတ်းၶေႃႈ ႁူဝ်ႉသေႉႁူဝ်ယမ် ယွၼ်းသိ ၼူဝ်းပူႉၶေႃႉ ႁၼ်ႉတေႃး ႁၼ်ႉတေႃးတီႈၼႃႈ ၵေႃႈ ယူဝ်လႆႈ ၼိတ်းသေ ႁႃႉယဝၶီႉ မ ၶေႃး သူပ်းတူဝ်ၶႂ်ႇၼိင်း ႁၢမ်ႉသၢမ်ပႃး ၼိူင်ႈ ၵမ်ႉႁူႉႁူႈၵၢၼ် ၼိူင်ႈၵမ်ႉၵျၼ်ႁူႈၶွင်ႈ ယူဝ် လႆႈၵိတ်ႉၼွင်ႈ ယွင်းမႃးၵျူႉသၵ်းလွင်ႈ သၵ်း ၵၼ်ၶၶေႇ ၵျႈပေႃးလႆႈ ယွၼ်းၼေႉယွၼ်းလွႆး ယွၼ်းသုၵ်ႈယွၼ်းသီ ယွၼ်းပိၼ် ႁူႉသူလ်ႉၵ ႁျူဝ်းတၢင်းလီ ပူဝ်ႇသႃႉႁူမ်တူဝ်မႆႇၼိင်း ၵျႈလႆႈ သုၼ လီပိၼ်ႁတ်းယိၼ်သိူၵ်းသႃႉ တႂ်ႈႁိင်ႉ ၼေင်းမုၼ် [ၽြႃး] [တြႃး] သင်ႉၼႃႉ ၵတိရတၶေႃႉ [သျူႉ]မျၢတ်ႈၶဝ်ႈၼၵႃးၶူး တင်းႁၢၼ်ႉ တင်း ၵျွင်း သေႁမ်း တီႈၼႃႈၵေႃႈၶဝ်ႈ။

ၶင်ႉတၵ်း ပၼ်ႉၼွပ်ႈ ႁွတ်ႈသူႉ ထိုင်မႃး ပီႊၶိူၼ်းၼႃႉၶႂ်ႇ မႂ်ႈၶႂ်ႇလူလ်ႈ ၶင်ႉတေမီး တင်း ၶဝ်ႈၼိင်းလူင်(....)၊ မၼ်းၶဝ်ႈ ၵိတ်း ၵထိပတိ သဝ်သင်ပၢၼ်းလေး ၶုၵ်းသင် မုင်ႈတိမ်ႉ သေႃႉၵူဝ်းၶူဝ်းႁျူး သႁႃႉယ သီ, ႁူဝ်ၵႃးသွမ်း ႁဝ်ႈႁူဝ်သိပ်းၶုမ်း ၶွၵ်ႈၼႃႉပႃႈ မိူင်း ၶင်ႉတေ ႁွတ်ႈသူႉထိုင်မႃး မိူဝ်ႈတၢၼ်း ဝၼ်းၶႂ်ႇ ၼဝ်ႈပိၼ် ၼလႆႉလႃႉၵႃးသွမ်း ပၵ်ႇ ၸေႃးတႃႉယၵႃႉ ဝၢၼ်ႈ (....) တင်းဝတ်ႇ တင်း ဝႃႈ ၶင်ႉတေမီးတင်း ၶဝ်ႈၼိင်းႁူဝ်ဝတ်ႇၼိင်း (....)၊ ၶင်ႉတေၼုၵ်းၶႂ်လႆႈ ၵတ္တၵိတႃႉယ ပုၼ်ႈပိူၼ်ႈ ပုၼ်ႈႁဝ်း ၶင်ႉတေ သေႃႉၵူဝ်း ၶူဝ်းႁျူး ၵိပ်းယုင်းတင်းႁၼ် ဝတ်ႇထုပၵ်ႇ ၸေႃးလေးပႃး ပိၼ်ၵၼ်လႆႈၶင်ႉသိၼ်ႈႁူသႂ် ၶႂ်ႇ ယဝ်ႇၶွတ်ႉတူဝ်ႈ သေႉၼျူႉ လီၸမ်း ႁွတ်ႈ သူႉထိုင်မႃး ၼႃႉသႂ်ႇမိူင်းၶၢင်ႉ ၼႃႉပၢင်ႉမိူင်း

လိူင်း ၶင်ႉတေပႃးၵဝ် တႃႉၶ ၼိူင်ႈလူႉၼူဝ်း တၢၼ်း သူႉႁွတ်ႈမႃးထိုင် ၶလွပ်ႈထမ်ႉမႃႉရိင်ႉ ၵိမ်းၵျွင်း ၶင်ႉတေၵဝ်ၸိၼ်း ဝတ်ႇထုတၢင်ႉ ပၢၼ်ႇတမ်းၼိူၼ် ၵိဝ်ႈၵၢပ်ႈၶမ်ႉထႃး ထိုင်မူႉ ၶုမ်းပွင်ႁၢၼ်ၵျွင်း ၼိင်းလူင် ပိၼ်ၵၢၼ်ၶိူတ်ႈ သေးတွင်ႈထၢမ် ၶၢင်ႉၶိၼ်ႈ မူတ်းသႂ် ယဝ်ႇ ၶွတ်ႉတူဝ်ႈလီငမ်း ယၢမ်းလိဝ် ၶင်ႉတေႁူပ်ႉ ႁွင်းတဝ်ႈ ၼဝ်ႈႁွတ်ႈမႃးထိုင် တႂ်ႈတၵ်းၵျၵ်း ၼဝ်ႉ [ၽြႃး] [တြႃး] သင်ႉၼႃႉ [သျူႉ]မျၢတ်ႈၶဝ်ႈၼၵႃး ၶူး သိဝ်ႈတိင်းၵိင်းၶႂ်ႇ ၵျႈပေႃးလႆႈယွၼ်းၼဝ်ႈ ပိၼ် တႃႉၶ ဝိဝတ်ႇတတႃႉၶ တႃႉတပ်ႇပႃႉ ၵ ၶူႉၶူႉ ၵုတိၵ်ႇသ ၵုထိၵ်ႇသ ၵုတိၵ်ႇသ လေႉ ၶွင်ႈ လေႉမၢတ်ႈ လူႉႁၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၼ်း သွမ်းသတ်ႈထႃႉ သွမ်းလူင် ၶဝ်ႈသင်ႉၼႃႉ ၼလႆႉလႃႉၵႃးသွမ်း ၼဝ်ၶဝ်ႈဝၢၼ်ႈ(........) တင်းဝတ်ႇတင်းဝႃး ၵိၵ်းပႃး သွမ်းသတ်ႇထႃႉ ပုၢင်ႇလၢၼ်း ၶိူဝ်းၵၼ် ပတ်ႇသေႃးတႃႉယၵႃႉ မႃးႁူမ်ႈလူႉႁူမ်ႈတၢၼ်းၶႂ်ႇ ၶိူဝ်းၵၼ်ႁျမ်ႉဝႃႈ လႆႈပွင်ပိၼ် ယေႈၵိူၼ်း ယေႈၵျေႃ ယေႈဝၢတ်ႈ ယေႈၵူး ဝႃႈၶႅတီႈၼႃႈ ၵေႃႈ.... (ပေႃးၵၢဝ်ႉ, သုတ်းယဝ်ႇ ၼိၼ်းၵဝ် သိၼ်ႈသၢႆမႃႇသွမ်း ၵျေႃး ၼၶေ။)

ပၵ်းပိူင်သိၼ်ႈမႆၶွမ်းၶမ်း မိူၼ်ၶၼ်ႉ, ပႃးၶႂ်း ပၵ်းပိူင်ၼိင်းႁူဝ်ဝတ်ႇၼဝ် မႆၶၶႅ ယဝ်ႇ။ သၢႆမႃႇသွမ်းၶၶႅ တင်းၶမ်တင်းၵေ, ၵမ်ႉ, မိူၼ်ႁၼ် ပေႃးမိၼ်ႈၵျႈသွမ်းဝၢၼ်ႈယႂ်ႉၵေႃ သိၼ်ႈမၼ်းၶမ် မီးၶိူတ်းပိတ်ႉပၢၵ်ႉ၊ ပေႃး ၵႃးသွမ်းဝၢၼ်ႈလိၵ်ႈ သၢမ်သီႉပၢၵ်ႉ၊ ပေႃးပိၼ် ၵၼႃႉသီႉ ၵႃးသွမ်းႁူမ်ႈႁၼ်ၶၶႅ မီးၵိင်ႁျႈ ပၢၵ်ႉ လိူဝ်လိူဝ်ယဝ်ႇ။

ပေႃးၵၢဝ်ႉၵျေႃး ၶလၢင်းၶဝ်ႈတႃႉၶ ယဝ်ႇ မိူင်းၵျွင်းႁူဝ်လူႉၶၶႅ ၶင်ႉဝႃႈ-

သၢထု သၢထု သၢထု ႁၼ်ႉတေႃးတီႈၼႃႈ ၵေႃး တၢင်းၵျႈသွမ်းသတ်ႇထႃႉ မႃႉသႃႉၵႃး လုင်း ၶုင်ႉၶွႃႉ ၼလႆႉလႃႉၵႃးသွမ်း(....)ၵိၵ်ႉ ပႃး သွမ်းပုၢင်ႇလၢၼ်းၶုသွင်း ပွင်းႁၼ် မီး (....)ၵူး ၵိၵ်ႉပႃး တႃႉၶ ၼိူင်ႈလူႉၼူဝ်း တၢၼ်း ႁႈၵၢၼ်ႁျမ်ႉလႆႈပွင်ပိၼ်ၶၶႅ ၵျႈလႆႈယွၼ်းလူႉႁၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၼ်း[သျူႉ] မျၢတ်ႈၶဝ်ႈၼၵႃးၶူး တင်းႁၢၼ်ႉ တင်းၵျွင်း တီႈၼႃႈၵေႃး။ ၵွႆးႁႈ ၵႃႉၶိသမ်ႉသ ၼွၼ်း ၼေလ တၢင်းလီမၼ်း ၶၼ်ႉၵၢၼ် ၼႃႈလႆႈ ပတ်ႇ ၸေႃးတႃႉယၵႃႉ တင်းလၢႆ လႆႈၼတ်းလႆႈပွင်ၶႂ်ႇ ၵျႈလႆႈယွၼ်းတပတ်ႇၶေႃႉသူးတွင်း ယွၼ်း ႁွတ်ႈယွၼ်းထိုင် မိူင်းသိင် မိူင်းၼမ်း မိူင်းမႁႃႉ မၢၵ်ႈၼူလ်ႉၶိပ်ႇပၢၼ်ႉ ၵမၢၼ်ႉတီႈတိင်ႈ ငိမ်းယိၼ် သိၼ်းတေႃႈ ယႃႉႁၢင်ႇယႃႉႁၢတ်ႈ ယႃႉၵၢတ်ႈယႃႉလွႆး သေႁမ်း တီႈၼႃႈၵေႃး။

မႂ်ႈၶႂ်ႇလူလ်ႈ ၶိူဝ်းၵၼ် ၵၼ်ၶိၶႂ်ႇၶႁၢမ်ႉ [တြႃး]ႁွတ်ႈႁၢင်ႈထိုင်တူဝ် လူႉၵျႃႇတၢႆၵျႃႉ တၢႆ ၼၢတ်ႉ,တၢႆယၢၼ် သူလ်ႉ,လႃႉၶႃႉတိ ပီႈၶွင်ႇ တိၼ်းမိဝ်း လုၵ်ႈလၢင်းၵၢင်တဝ်ႈ ႁႊလုၵ်ႈ ႁႊလၢၼ် ၶိူဝ်းယူႉၼၢႆႉပႃႈၶွင်ႈ လိၼ်းလင် ပွင်ၵိတ်းပွင်ၵိၼ်း သွမ်းမႃႉသႃႉ ယေႈၵေႉယေႈ ဝၢတ်ႈ ယေႈၵူးၶႂ်ႇ ပိၵ်ႇသမ်ႇ မိဝ်းပိၼ်ၼေဝလႆ ၵေႃႈ ၶၢတ်ႈလႆႈ ပၢၼ်လႆႈ သိၼ်းတေႃႈမႃးႁပ်ႇမႃး ႁွင်း ႁူႉသူလ်ႉၼွၼ်းၼေလတၢင်းလီမၼ်း ၵျႈ လႆႈသုၼလီပိၼ် ႁတ်းယိၼ်သိူဝ်းသႃႉ သိူဝ်း သႃႉၼီ သိူဝ်းသႃႉႁူၼ်း သိူဝ်းသႃႉတေႃႉတိူၵ်ႈ သိူၵ်ႈႁွတ်ႈ မိူင်းၼမ်းမႁႃႉၶိပ်ႇပၢၼ်ႉ ၵမၢၼ်ႉ

ၼၼ်ပီၼ် ယႃႇၵႃတ်ႈယႃႇလွႆး ၼျႈလႆ ပၸ်ႉသေး တႃႇယၵႃႇ ၼျႈတၵႃႇတင်းလၢႆ ၸီမ်လိပ်းၸီမ် တၢႆ ပတ်ႉထၶေႃႇသူးတွင်း သျွၵ်ႈလဝ်ႈ ၼဝ်ႈ ထိုင်သူလ်ႇၶေႃးၶပေႃးတေႃႇ ၵတီရတၶေႃႇ မျၢတ်ႈၸဝ်ႈ တင်းသၢမ် ဿႇမျၢတ်ႈၸဝ်ႈၼၵး ၸူး တင်းၵၢၼ်ႇတင်းၵျွင်း တီႈၼျႈၵေႃးၸဝ်ႈ။

သၢထု သၢထု ၸဝ်ႈ သၢထု ၵၼ်ႇတေႃး တီႈၼျႈၵေႃး ၼျႈလႆ ပၸ်ႉသေးတႃႇယၵႃႇ ၼျႈ တၵႃႇတင်းလၢႆ မီးၸီမ်မိုဝ်းသိပ်းၶိဝ်ႉ ယုၵ်ႉ တၢင်, သီမွမ်ႈၸွမ်ႁူဝ် ႁွမ်းတူဝ်ရဝ်ႇသေ, ယွၼ်းၵီတ်းဝတ်ႈၵီတ်းၼေႃႇ ရဝ်ႇသေႇႁူဝ်ယမ် ယွၼ်းသိၼူဝ်းပူႇသေႃႇၵၼ်ႇတေႃး တီႈၼျႈ ၵေႃး။ ၵၼ်ႇတေႃးၽြႃးတြႃးသင်ႇၼ ၵတီရႃ ၶေႃႇမျၢတ်ႈၸဝ်ႈတင်းသၢမ် ယွၼ်းၼၢမ်ႇသရ ၶရိုင်, ၸဝ်ႈသၢမ်ပႃး ယွၼ်းၼႃမ်ႇပၼ်ႇၸ သီႇသိၼ်ႁူႈပႃးပႃး ယွၼ်းထွမ်ႇတြႃးၽြႃးပီၼ် ၸဝ်ႈ ထမ်ႇမတေႇသၶေႃႇပၢတ်ႈ ပႃႇလီၵႃႇထႃႇ ၽေႃႇသႃႇၵတီပ်ႇၼပႇႁၢမ်းတႃး တီႈၼျႈၵေႃး ၸဝ်ႈ။

(ပေႃးဝႃႈ ယွၼ်းထွမ်ႇတြႃးယဝ်ႉ ၵေႃႉပီၼ် ၽူးၵွၼ်ႁူဝ် ၼိင်းႁူဝ်လူႇၶၼ်ႉ ၸင်ႇသေႃႇဝႃႈ ႁူႇ ႁဝ်းၼျႈၵွၼ်ၵၼ် ယွၼ်းၼၢမ်ႇ ပၼ်ႇၸ သီႇသိၼ်ႁူႈယဝ်ႉ။

ပေႃးၼၢမ်ႇသိၼ်ႁူႈယဝ်ႉ သင်ႇၼႇၼဝ်ၸဝ်ႈ တင်းသီင်ႈ ႁေႃးပရိတ်ႈမိတ်ႉတႃႇသုတ်ႈ။ ပေႃး ယဝ်ႉ ၸဝ်ႈၵၼ်ႁေႃးတြႃးၶၼ်ႉ ၸင်ႇမိတ်ႉ တႃႇ ႁေႃးတြႃးပၼ်တၵႃႇၼဝ်ယဝ်ႉ။

ပေႃးႁေႃးတြႃးယဝ်ႉ သိပ်ႇပၼ်ပွၼ်း ၵၼ် တၵႃႇၼဝ်လႆႈမႂ်းလူႇမႂ်းတၢၼ်း တေႃႇထိုင်တီႈ ယွတ်ႈ ၸွတ်ႈတီႈပၢႆယဝ်ႉ။

ပေႃးထွမ်ႇတြႃးယဝ်ႉ၊ ၸင်ႇယၢတ်ႇၶမ်ႉ ယဝ်ႉ။ လွင်ႈယၢတ်ႇၶမ်ႉၶဵ ပေႃးၼၢဝ်းယၢမ်း ပွတ်း ၸမ်သွမ်းၼိၼ်းယဝ်ႉၶဵ မၢင်ပွၵ်ႈ ဝႃႈၽႅၢ ပႃႇလီ လၢႆလၢႆၵေႃႈမီး။ ပေႃးၼၢဝ်းယၢမ်းမီးၶမ် ယၢတ်ႇၶမ်ႉၽႅၢတႃး လင်ႇၵႃႇလူင် ယၢဝ်းယၢဝ်း ၵေႃႈမီး။ ၵၼ်တေတီမ်ႈသိုၶင်းပပ်ႉၶဵ လင်ႇ ၵႃႇ ၶမ်ႉႁၢမ်းယၢဝ်း(သီႇၶမ်ႉႁၢမ်း) ၵၼ် ၼိင်း ၵျွင်းၵႆႉယၢတ်ႇၶၼ်ႉယဝ်ႉ။)

✻ ၵေႃးၵႃႇသ ၵေႃးၵႃႇသ ၵေႃးၵႃႇသ သတ်ႉသၶီသိင်ႇၶေယေႃး သၽေးၶေးမုၼ် တၢင်းတၢၼ်း တၵ်းလႆႈၸတ်းၵၢၼ်းၼွႆးပၼ် လၢႆတၼ်မျူးပွင်း ၵိမ်းငွင်းႁူတ်းပိုၼ် ၽိုၼ် လိၼ်တွင်းဝႆး တႆးၼၢင်ယၢင်းယူၼ်း ႁူၼ်းသဝ်း ရၼ်ၼူ ၶမ်ၶေသိင်းသၢၼ်း ၵၼၢၼ်းလၢႆ သိၼ် ၵၢင်ၵိၼ်ၶၼ်းၽွင်း ၽြႃးလွင်း ၼုၼ်လီ ဝၼ်းပီ ၵျူဝ်းၼတ်းလတ်းႁႃ တႃၸွမ်ႁႃႁွမ် ၵေးလၢင်း ၵိုဝ်းဝၢင်း ပူၼ်ႉၵေႃးၼ လိၼ်းလုၼ် ၵၢင်းၵီတ်းၸဝ်ႈမၢင်းတြႃးၼုၼ် ၼတ်းလေႇၶ ဝႃႇ ၸီမ်ၵၼ်သွင်တူၼ်ၼၵးၸူးႁွမ်းပူး ၸဝ်ႈ သွၼ်လၢတ်ႈၶေ ပၢၵ်ႈတၢင်းပၼ် ၼိင်းၶဵၢး ယိင်းၸၢႆး ၵႃႈႁဝ်းၵမျူး လႆႈမႂ်းႁွတ်ႈၸွမ်း ၵၼ် ၸူမ်းသၢထု ၵၶရမေႃႇတၶေႃႇၼေႃႇ ယဝ်ႉ....

✻၊ တင်းၵႃႈ သီႇၸိင်, ပိၼ်တ်ႇပႃႈ သိပ်းၶေႃႈ ပိၼ်တ်ႇၽႅၢ လိၼ်လၢႆႇၶိုဝ်တ်ႉ ၼွႆႈႁွတ်ႈႁူႉသူလ်, ၸီမ်တီႈမိၼ်းမူဝ်ႇတွင်ႇထိၵ်ႉ ၶၢၼ်းယိၵ်ႉဝေႃး ပျၢၼ်ႇ သၢင်ၸၢၼ်ႇသၢဝ်းထၢပ်ႈ လူင်းၸၢပ်ႈ ၵၼပႇသီႇၽုင်ႇ ထိုင်ၵျူင်ႇၵူးယႃႇၶၵေႃႈ တေႃးလီႇသေႃႇၵီႇၽိုဝ်ထိုၼ် လူင်ၵိုၼ်ႇႁေႃႇမ ဝၼ်ႇတႃႇ ၵႃႇၵႃႇႁွင်းၵၢင်, ၶတေႃႉၼၢင်ႇဝတီင်,

ႁေႃႁိုင်ႇမျူႉၽုင်ႇႁၢင်ႈ ထၢင်ႇႁၢင်ႈသိုဝ်းမူၼ်ႈ ယူႇပေျႃႇ ၶတေႃႉတေႇဝေႃႇႁဝ်းၼျူႉၼျူး ၼယႃး ၶမ်ႉၵိမ်း ၼွႆႈၽိမ်းႁေႃႈတူၵ်းၼၵႈ ၵၢင်ၵျွင်း ၽွင်းမိုဝ်ႈၼႃႇၼိင်ႇ ႁဝ်းၼျႈမႂ်းၼုပ်ႉၵၢၼ်း ယုၵ်ႉမိုဝ်း တႃႈ ၶိုဝ်ၶေႈတေးမ တေးမပူင်တၢၼ်း....

✻ ၵႈၶဵႉဝူလ်ႇယဝ်ႉ ၸုင်ႇၸုင်ႇ ၶုင်ႈၽုင်ႇ သုင်းလွႃႇ ၵယႃႇလူဝ်ႇမိၼ်ႇ ၼရိုင်ႇမိတ်ႉတႃႇ ပၼ်ႁွႃႇ ၸိုဝ်းၵၼ်ယူႇၶုင်ႈမေႃးႁူႉမိၵ်ႉမွင်ႇ ၵျူင်းထွင်ႇလပ်းသိင်ႇ ထိုင်ၼိင်ႇရႃးၵပ်ႈ ၵ လၢပ်ႈ ဝိပသသ်ႉသၶေႃႇ ၼၼ်ႇထႃႇလိၼ်းၸိုၼ်ႈ ၵမ်ႇၼိုၼ်ႈတူလ်းမျၢင်ႇ ၵထၢင်ႇႁၼ်တၢတ်ႈ မၢင်ႇမၢတ်ႈတူဝ်ၵဝ်ႇ လၢႆၽဝ်ႇၵမ်ႇၽႄႇ ၶမ် ၶေႃႇၵၢၼ်ႇၸၢတ်ႈ ၵၢတ်ႈၵၢတ်ႈၼူဝ်ႇၼူဝ်ႇ မၢၵ်ႈ ၽူလ်ႇၵမ်ႇပွင်ႇ တူၵ်းထွင်ႇၼမ်ၼွၵ်ႈ ႁွပ်ႈမၼ်း ၸိၵ်ႉၶွၵ်ႈယူယွင်ႇ မေႃးမွင်ႇတၶေႃႇ ၵွၼ်ႁူႇ ဝၢႆႈၼလ, ၶုင်းၼၶ, သီႇၼျၢင်ႇ ၶၶၼ်းမျၢင်ႇႁူႉၵမ်ႇ ၸိင်ႈ ယူႇၵိင်ႈၵမ်ႇမုင်ႈတူလ်းမေျႃႇ ၶင်ႈငွမ် ငေႃႇ ငိုးယိုင်ႈၼိင်းပေႃႈလိင်းၽုင် ၸွႆမၢင်ႇမၢတ်ႈ တွၼ်း ၵၸွၼ်းပိုင်ၵမ်ႇ ၵျူႉ ၼွႆႈၼပႇၼျူႉထွမ်ႇ ၼေႃႈႁၢမ်းသူႇတေႃႇယႃႇ ၸဝ်ႈပိင်ႇလႃႇ ၶေ ပူၼ်ႉၵၢင်းၵတွင်းၼၵႈဝွႆးၵၢင်....

✻ လိုဝ်ၶၶၼ်ႉ ၸႃႇတီၼတ်ႉတ ၵၶေႃႇၼတ်ႉ တ ဝိသယၼတ်ႉတေႃး ၵိမ်းငေႃးႁူတ်းပိုၼ် ၽိုၼ်ပၼ်ပေႃးသေး ၽေးပၼ်ၵႃးလုင်း ၵ သုင်းထိုင်ၸွမ် ၵိပ်းႁွမ်းၽီသၢင်သတ်းႁူၼ်း ၼူၼ်းၵၼ် သတ်းသၢင် ပတ်းပၢင် ဝၢင်းၼျူး လူတ်းၵႃး ၵဝိၵ်ႉၸႃႇတၶေႃႇၵၢပႃႇတၢၼ်ႇ ၼိုဝ်းႁူင်ၼလႈ ႁွႆႇၼျူၵ်ႈဝီင်းလုၵ်ႈငိမ်းလိုင်ႇ ၸီး ၸိင်ႇၶိပ်ႉပၢၼ်ႇ ၸၢၼ်ႇမျၢၼ်း ၸိုၼ်ႈသၢၼ်း ယႃႇပေႁွႆႈမၼ်းၵၢတ်ႈ ၽိဝ်တီႈၵိင်းမျူဝ်ႉဝီင်း ၵသိင်ႇၼတ်ႉတထၢတ်ႈလူလ်ႈတႃႉ မုၼ်ၵူလ်း မုၼ်ၶေႈ....။

(ႁူႉသူလ်ႇပုၼ်ႈတၢင်းလီ သတ်းႁူၼ်း ၵိၵ်ႇသၢင်ၽီ ၼွႆႈလႆႈၽိင်ႇပိင်းၵၼ်သေၵမ်း လူလ်ႈၵေႃး သၢထု သၢထု သၢထု....)[3]

ပေႃးယၢတ်ႇၶမ်ႉယဝ်ႉၵေႈ ၵၼ်ႇတေႃး လူပ်းလင် ၸိုဝ်ႉၶင်ႇႁၢမ်းၵၼ်ႇတေႃး တီႈ တၢင်းၶေႈၶၼ်ႉသေယဝ်ႉ ၸဝ်ႈၵၼ်ပၼ် တြႃး ၸင်ႇတေပၼ်ပွၼ်း လွင်ႈၵၼ် တၵႃႇ ၼဝ် ၵၼ်ႇတေႃး လူပ်းလင်ၶၼ်ႉသေ ယဝ်ႉ တူဝ်ႈႁူႇယဝ်ႉ။

ၵမ်းၶၼ်ႉ ၼိင်းၼဝ်ၵမ်ႈၽွင်ႈ ၸင်ႇႁူႇ ယၼ်ႇၽေႈၵင်ႈယဝ်ႉ။ မၢင်ၸိုဝ်း သမ်ႉတေႃႉ ၽိုၼ် ၼၼးၽွႆႇၽိုၼ်မွၵ်ႇ လူင်းႁၢၼ်ႉတ်ႈၶၼ်ႉ သေ ယဝ်ႉတူဝ်ႈႁူႇၵေႃး။

ၼိင်းၵျွင်းဝၼ်ႇၶေႉ

ၵႃမ်းၵၼ်ႉတေႃးသင်ႉၶူႉ
ဩႉမျၢတ်ႈၸဝ်ႈၶၵးၸုမ်း မိူဝ်ႈႁွၵ်ႉဝူႉ

သၢထု သၢထု ၸဝ်ႈ သၢထု ၵၼ်ႉတေႃး ၵၼ်ႉတေႃးတီႈၶူႈၵေႃး ဩႉမျၢတ်ႈၸဝ်ႈ ၶၵးၸုမ်း တင်းၵၢၼ်ႉ,တင်းၵျင်း ၸင်ႉတေ ပၼ်ႉၶူပ်ႈၶွႆႈပွင်ႉ,ထိုင်မႃး မိုဝ်ႉတၼ်းဝၼ်းၼႆႉ ၶဝ်ႈပိၼ်လိူၼ်သိပ်းၵီတ်း သုၵ်ႉဝႆ,ၶိူဝ်းလူင်း လႆႈသွင်ဝၼ်း မိုဝ်ႉတၼ်းဝၼ်းၼႆႉ ၶူႈလွႆ ပိတ်ႉ ၸေႃးတူႉယၵူႉ ၶူႈတၵူႉ,တင်းလႆ သီ,ႁူဝ်ၵႃး သွမ်း ၶွၵ်ႈၾူႉပူႈမိူင်းၵေႃႈ ၵွၼ်ၵၼ်မႃးပႃး ၵၼ်တဝ်ႈ ၶဝ်ႈႁွတ်ႈမႃးထိုင်သေ,ၶႄႉ,သၶမ်, ပိၵ်ႉမၢၼ်ႉ,ၵၢၼ်ႉ,ၵျင်းဩမျၢတ်ႈၸဝ်ႈၶၵးၸုမ်း သိုဝ်ႈတိင်းၸိင်းၼႆႉ ၸင်ႉ,တေမီး ၸိမ်မိူင်ႈရူတ်ႈ မိူင်ၶႅ, ပၢၼ်းပွၵ်ႉမွၵ်ႉ,ယူႈၶဝ်ႈတိၵ်ႉ, တၢင်, ပၢၼ်ႉတမ်းၾိူၼ် မိုဝ်းသိပ်းၶိဝ်ႉ ယုၵ်ႉတၢင်,သီႈ မွမ်ႈၸွမ်ႁူဝ် ႁွမ်းတူဝ်ရူဝ်,သေ, ယွၼ်းသျွၵ်ႈ ယွၼ်းလဝ်ႈပၢၼ်ႉ,ၵျူး သုရ်ႉ,ၶေႃး ၶေပႃးၵ တိရတၶႅ, ဩႉမျၢတ်ႈၸဝ်ႈၶၵးၸုမ်း တင်း ၵၢၼ်ႉ,တင်းၵျင်း တီႈၶူႈၵေႃႈ။

ၸင်ႉ,တေ ႁူတ်ႈသူႉ,ထိုင်မႃး မိူဝ်ႈၵၶူႉ ၵျၢင်ဝူႉ သတၢင်း ၵျွတ်ႈၶၼ်ႉ ၿေးပိၼ်ၸဝ်ႈၵျဝ်း တေၵွၼ်ၵဝ်လုၵ်ႈၸဝ်ႈတၶပးတပၢၼ်း ရ ၵျၢၼ်းသင်ႉ,ၶူႉ ၵွၵ်ႉ,သေပႉ,သေသႃ ဩး ၹတူႉ,ၶမ်းၸဝ်ႈ ၵွၵ်ႉ,သေတိူၵ်ႈတေႃႉ,သူးသိင် သူးၼိုၼ်း သူးၶမ်း ရသေးယူႉ,ၶိုၼ်းပူႉ, သင်,ၶူႉ, ယူႉ,ၶိုၼ်းၵၢၼ်ႉ, ၶိုၼ်းၵျင်းသေၵေႃႈ တၵ်းပွႆးပူင် ၹသ ၵုပုသ်ႉပဝူႉ,ရၶႅ, ၶလ,ၸျွတ်ႈဝေ,ၶေ, ယ သတ်းတဝူႉ, ပျမ်,မူႉ,ၾိသၢင်သတ်းႁူၼ်း တင်းလႆ ဝူႈၶၼ်တီႈၶူႈၵေႃႈ။

ၶၼ်ႉၵေႃႈ ၶူႈလွႆ ပၸ်ႉၸေႃးတူႉယၵူႉ ၶူႈ တၵူႉ,တင်းလႆ သီ,ႁူဝ်ၵႃးသွမ်း ၶွၵ်ႈၾူႉပူး မိူင်း ပူႉ,ၾိုမိင်းမၼ်း ၸင်ႉ,တေသေႉ,ၵုဝ်း ၶူဝ်းၵျူး ၵိပ်းယုင်းတုင်းၵၼ် ဝတ်ႉထုပၸ်ႉ ၸေႃးလေးပႃး ၵွၼ်ၵၼ်မႃးလူႉ,မႃးတၢၼ်း ၶတ,ၵဝ်လိူၼ်သိပ်းၵီတ်းမူႉ,လႆႈ သိပ်းသွင် သိပ်းသၢမ် သိပ်းသီႈ, တေႃႉ,ထိုင် သိပ်းႁူႈတူၵ်း သိပ်းႁူၵ်းပွင်, သိပ်းၸိတ်းတဝ်ႈ ၶဝ်ႈပိၼ် ဝၼ်းသီၶႄၼ်, ၵၼ်ႉတေႃး။ လွင်ႈသွင်ၶမ်ႈ၊ မိူဝ်ႈတၼ်းဝၼ်းၼႆႉ ၶူႈလွႆ ပၸ်ႉၸေႃးတူႉယ ၵူႉ, ၶူႈတၵူႉ,တင်းလႆ မီးတၢင်းတူႉ,ၶ မိူင်ႈ လူႉ,ၶူဝ်းတၢၼ်း လႆႈမႃးလူႉ,ၵပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၼ်း ယဝ်ႉႁွတ်,တူဝ်ႈလီငမ်း ယၢမ်းလိဝ်ၶူႈလွႆ ပၸ်ႉၸေႃးတူႉယၵူႉ,တင်းလႆ ၸင်ႉ,တေမီး တင်းပၢၼ်းပွၵ်ႉမွၵ်ႉ,ယူႈၶဝ်ႈတိၵ်ႉ, တူႉၶိုဝ် လၢင်,တၢင်,ပၢၼ်ႉတမ်းၾိူၼ် မိုဝ်းသိပ်းၶိဝ်ႉ ယုၵ်ႉတၢင်,သီႈမွမ်ႈၸွမ်ႁူဝ် ႁွမ်းတူဝ်ရူဝ်,သေ, ယွၼ်းသီၶူဝ်းပူႉ,ၸေႃႉ,ၵၼ်ႉ,တေႃး ယွၼ်းၾေ, ယွၼ်းလွႆးၶူႈလွႆ ပၸ်ႉၸေႃးတူႉယၵူႉ, ၶူႈတ ၵူႉ,တင်းလႆ ၸိုဝ်းၵၢၼ် ၵူႈပူႉ,ၵူႈမိင်း ဝေ, ယူႉ,ဝၸ်ႉၸ လူႉၵျၼ်လုမ်းလႃး မိၼ်ႈၵၢၼ်, လူင်းၵျင်း ႁူႈပီႊလပ်းလိူၼ် ၶွၵ်ႈၾူႉပူႈမိူင်း လႆႈမႃးလူႉ,မႃးတၢၼ်း ၶဝ်ႈဝူႉ, ၵွၵ်ႉ,ဝူႉ, လိူၼ် ၵၢႈ ၸိုဝ်းၵၢၼ် ပၸ်ႉၸေႃးတူႉယၵူႉ, သီ,ႁူဝ် ၵၢႈသွမ်း လႆႈမႃးမိၼ်ႈၵၢၼ်,လူင်းၵျင်း ၵိတ်း ဝေ,ယူႉ,ဝၸ်ႉၸ ၶိုၼ်းဝၢင်းၵၢၼ်, ဝၢင်းၵျင်း ယူမဝ်,ႁူႉလႆႈၵျၼ်ပိၼ် တင်းၵႃး ၵူႉ,ယ ဝၸိ, မၶေႃး သုပ်းတူဝ်ၸႂ်မိင်း ၵမ်,သၢမ်ပႃး ႁူဝ်ၾလႆႈၵိတ်,ၶွင်ႈ ယွင်းမႃးၵူႉ,သၵ်းၸွင်ႈ ၶွင်ႈၵူႉ,သၵ်းတၢင်း၊ ၵူႉ,ယၵမ်,သၢမ်ပိူင် သူၼ်ႈ တိၼ်မဝ်,ၸၢင်ႈမူႉ ပႂ်တိၼ် ၵမ်,ၸၢင်ႈဝႃ, ယူလႆႈယိပ်,ယမ်ႈပမ်ငဝ်း ၶမ်ႈၶေႃႈၵႂ်တ ပိၼ်မိၼ်လိၼ်းမိုဝ်း မိၼ်ႈၵျင်းဝ ပႂ်ၵျင်း သၼ်, ၵၢပ်,ၶမ်ႉတူႈၶိုဝ် သီမ်ႈတူႈတႆႈ။ ဝၸိ,ၵမ်,သီ,ပိူင် မီးသုပ်းမဝ်,ၸၢင်ႈတၢၼ်ႈ မီး ပၢၵ်,မဝ်,ၸၢင်ႈမၢၼ်၊ ယိဝ်လႆႈတၢၼ်ႈသိင်ယႂ်, သႂ်,သိင်လူင် ပူင်သိင်ၵိင်း တိင်းသိင်လိၵ်ႉ ၶမ်ႉ လႃးသိၼ် ၵိၼ်ၶေႃးမိင်ႈ ၾူင်ႉသႂ်, သိၼ်သႂ်, တိႈၵမ်,ထုၵ်,ၵမ်,ၵၢပ်ႈ ထူမ်,ၶမ်ႉလႃး ၶႃး ၶမ်ႉမုၵ်ႈ ၶိုၼ်းဝၢင်းၵၢၼ်,ဝၢင်းၵျင်း။ မၶေႃး ၵမ်,သၢမ်ပိူင် တင်းၵႃး သႃႁွႆ ၵၢၾိတ်ႉသူႉ, ပျူႉ,ပူႉ,တ မိၵ်ႉသူႉ,တိတ်ႉထိ တိႈလိလႆႈၶမ်ႈႁွႆ သမ်ႉ ၵမ်,လႆႈၶမ်ႈႁွႆ၊ တိႈၵၼ်ၵမ်,လိလႆႈၶမ်ႈႁွႆ ၶၶေႃႉ သမ်ႉလႆႈၶမ်ႈႁွႆထိုင်ၵျူႉ, သၵ်းသမ်,သၵ်း ပိူင် တင်းၵႃး ၶိင်ႉမျၼ်ႉတိမ်,သုင် ၸၢၵ်ႈသုၵ်း လေးပႃး ၵပူၵ်ႉၵၶေႃၼ်ႉ လေ,ပျိူ,လေ,လႃႉ, ႁူဝ်လူမ်းၵျၢင်လူမ်း ပိၵ်ႉသမ်ႉ မၼ်းပိၼ်ၵူႉ, မိင်,ၶူႉ,ယၢမ်းလွႆ ၶၼ်ႉၵေႃႈ မိုဝ်ႉတၼ်းဝၼ်းၼႆႉ ၶူႈလွႆ ပၸ်ႉၸေႃးတူႉယၵူႉ, ၶူႈတၵူႉ,တင်းလႆ ၶွႆႈပေႃးလႆႈယွၼ်းၾေ, ယွၼ်းလွႆး ၵၼ်တေ ပိၼ်ရူတ်ႈပိၼ်ၵမ်, ပိၼ်တၢမ်,ပႃးဝႆႈသၢမ်, သရျူႉ, ၵျူႉ,ၶေႃႈမိူဝ်းႁိူင် ၵွၼ်ၵၵ်တူဝ်ၸဝ်ႈ ၵဝ်, ပၼ်,ၶဝ်ႈလူင်းထိုင် မိူင်းၵၶပ,သီ,ပႃး တိႈၵၼ်ၶၶေႃၼ်းမႃးပွၵ်ႈဝႆႉ,ၶၶေႃၼ်ႉၵေႃႈ ယူႉ,ၶွႆႈ လႆႈၵျူႉ,ၶဝ်ႈလူင်းၶမ် ၶမ်ႉတွၼ်းတၢင်းလိ ၵၼ် ၶူႈလွႆပၸ်ႉၸေႃးတူႉယၵူႉ, လႆႈလူႉ,လႆႈတၢၼ်း လႆႈၵိတ်းဝေ,ယူႉ,ဝၸ်ႉၸူႉ မိၼ်ႈၵၢၼ်,လူင်း ၵျင်းၶၶေႃၼ်ႉ ၵူႉ,ၶိသမ်,သ ၾွၼ်းၾလတၢင်း လိမၼ်း ၸွႆႈလႆႈသုၶလိပိၼ် ၵတ်းယိၼ်သိူဝ်း သႃႉ, သိူဝ်းသႃႉ,သၢမ်ပိူင် သိူဝ်းသႃႉ,ၾိ သိူဝ်း သႃႉ,ႁူၼ်း သိူဝ်းသႃႉ,တေႃႉ,တိူၵ်ႈသိူၵ်ႈႁူတ်ႈ မိူင်း ၶမ်း မၢၵ်ႈၾူလ်, ၶိပ်ႉပၢၼ်, ယူႉ,လၢၼ်, ယူႉ,ၵၢင်း ႁူႈၶုၼ်,ႁူႈၶေႃင်း ၸိမ်ႁိူဝ်းမႃးႁူတ်ႈ ၵမ်,မႃးႁူတ်ႈ ယွၼ်းသီၶူဝ်း ပူႉ,ၸေႃႉ,ၵၼ်ႉ, တေႃး ဩႉမျၢတ်ႈၸဝ်ႈၶၵးၸုမ်း တင်းၵၢၼ်ႉ, တင်းၵျင်း ၵၵျင်းလွင်ႈမၼ်း မီးၶင်,ၶၼ် တိႈ ၶူႈၵေႃႈၸဝ်ႈ။

ၼိင်းၵျင်းဝၼ်ႉ,ၶႅ

ၵႂၢမ်းပၢင်းသင်ႇၶႃႉၸဝ်ႈ

တၢင်ႇၸတႃႇတီႈၵျွင်းၵဝ်ႇ

သႃထု သႃထု သႃထု ၸဝ်ႈ သႃထု ၵၼ်ႇတေႃး တီႈၶႃႈၶေႃး [သျႃႇ]မျႃတ်ႈၸဝ်ႈၸၵႃးရူး တၢင်း ၵၢၼ်ႇတၢင်းၵျွင်း သင်ႇတေ ပၼ်ႇၽွပ်ႈၽွႆႈပွင်ႇ ထိုင်မႃး မိူဝ်ႉတၼ်းဝၼ်းၶၼ်ႇ ၶႃႈလွႆ ပၢၵ်ႇဢေႃးတႃႇယၵႃႇ ၶႃႈတၵႃႇတၢင်းလၢႆ သီႇႁူဝ်ၵႃးသွမ်း ၶွၵ်ႈၽႅႉပႃႈမူင်း သိူဝ်းၵၼ် ၵွၼ်ၵၼ်မႃး ပႃးၵၼ်တဝ်ႈ ၼဝ်ႈႁွတ်ႈမႃးထိုင် သေၶေႃႇသ ၶမ်ႇ ပိၵ်ႉမၢၼ်ႇၵၢၼ်ႇၵျွင်း [သျႃႇ]မျႃတ်ႈၸဝ်ႈ ၸၵႃးရူး သိုဝ်ႈတိၼ်းၵိၼ်းၶၼ်ႇ သင်ႇတေမီး သိမ် ၼိူင်ႈဝူတ်ႈၼိူင်ႈၶျေႃႇ ပၢၼ်းပွၵ်ႉမွၵ်ႇယႃႈၼဝ်ႈ တိၵ်ႇ ဢေႈထိၵ်ႇသၢၵ်ႈသႃႇ တႃႈၶိူဝ်လၢင်ႇ တၢင်ႇပၢၼ်ႉတမ်းၽိူၼ် မိူဝ်းသိပ်းၶဝ်ႉ ယုၵ်ႉ တၢင်ႇသီႈမွမ်ႈသွမ်ႁူဝ် ႁွမ်းတူဝ်ရဝ်ႇသေႇ ယွၼ်းသွၵ်ႈယွၼ်းလဝ်ႈပၢၼ်ႇၵျူႈ သူရ်ႇၶေႃး ၶပေႃးၵတိရတၶေႃႇ [သျႃႇ]မျႃတ်ႈၸဝ်ႈၸၵႃး ရူး တၢင်းၵၢၼ်ႇတၢင်းၵျွင်း တီႈၶႃႈၶေႃး။

သင်ႇတေပၼ်ႇၽွပ်ႈၽွႆႈပွင်ႇထိုင်မႃး မိူဝ်ႉ တၼ်းဝၼ်းၶၼ်ႇ ၼဝ်ႈပိၼ်ဝၼ်းသီႇၶၼ်ႇၵၼ်ႇ တေႃး ၶႃႈလွႆ ပၢၵ်ႇဢေႃးတႃႇယၵႃႇ ၶႃႈတၵႃႇ တၢင်းလၢႆ သီႇႁူဝ်ၵႃးသွမ်း ၶွၵ်ႈၽႅႉပႃႈမူင်း မီး သိမ်တႃႇၶၼိူင်ႈလူႇၼူဝ်းတၢၼ်း လႆႈမႃးလူႇ ၵၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၼ်း လႆႈမႃးယွၼ်းသီၼူဝ်း ပူႇ ဢေႃႇၵၼ်ႇတေႃး ယွၼ်းၽေႇယွၼ်းလွႆး ပိၼ် ၵၢၼ် ယဝ်ႉသွတ်ႇတူဝ်ႈသေႇၶျူႇလီငၢမ်းယဝ်ႉ တီႈၶႃႈၶေႃး။ ယၢမ်းတေႃႈလိဝ် သင်ႇၶႅၼ်ႈ ၶႃႈ လွႆ ပၢၵ်ႇဢေႃးတႃႇယၵႃႇတၢင်းလၢႆ သီႇႁူဝ်ၵႃး သွမ်း ၶွၵ်ႈၽႅႉပႃႈမူင်း တၢင်းသိင်ႈ ယွၼ်း သျွၵ်ႈယွၼ်းလဝ်ႈ ယွၼ်းၶၢမ်ႇယွၼ်းတုင်း ၵ သုင်းၵမႃႉ ၵၶေႃႇၵတၢတ်ႉ ၶင်ႇၶိုဝ် တၵ်း ပွႆးၶဝ်ႈပိၼ် သီႇရမ်ႇတိထတ ပုတ်ႉထ သႃႇသ ၶေႃႇ ႁႂ်ႈလႆႈယွၼ်းၽိတ်ႈယွၼ်းပၢင်း သင်ႇၶႃႇ [သျႃႇ]မျႃတ်ႈၸဝ်ႈၸၵႃးရူး တၢင်းၵၢၼ်ႇ တၢင်း ၵျွင်း တင်ႉၸတႃႇတေႃးသဝ်း ၵၢၼ်ႇၵွင်း ၵျွင်း ၵဝ်ႇ ယႃႇႁႂ်ႈလႆႈၵျူႉၵူႇတူဝ်ႈမိူဝ်းၶိူဝ် ႁႂ်ႈပေႃး ၶဝ်ႈပိၼ်တီႈၵၼ်ၶႃႈလွႆ ပၢၵ်ႇဢေႃးတႃႇယၵႃႇ တၢင်းလၢႆ ယွၼ်းၵိင်ယွၼ်းပိုင်ႈ ယွၼ်းသီၼူဝ်း ႁူဝ်းၵူဝ်ႇ ယွၼ်းလႆႈၶဝ်ႈပိၼ် ပုင်ႇလၢမိူဝ်ႉၸတ ၸလႇမျေႇသၽွႆ တၢင်းၵႃႈ သၢမ်သွႆႇပုတ်ႉထ ထမ်ႇမ သင်ႇၶ ႁႂ်ႈၵၢၼ် ၶႃႈတၵႃႇၶဝ် ပေႃး လႆႈၽၵ်ႇသွမ်ႈ တႃႇၶ ၼိူင်ႈလူႇ ၼူဝ်းတၢၼ်း ပိုင်ႈၵိင် သီၼူဝ်း ပူႇဢေႃႇၵၼ်ႇတေႃး ႁႂ်ႈပေႃး ၶဝ်ႈပိၼ်ရသူလ်ႇၵၵျူဝ်း တၢင်းလီမၼ်း ႁႂ်ႈ လႆႈသုၶလီပိၼ် ၵတ်းယိၼ် သိုဝ်းသႃႇ သိုဝ်း သႃႇ သၢမ်ပိုင် သိုဝ်းသႃႇၽီ သိုဝ်းသႃႇၵူၼ်း သိုဝ်းသႃႇတေႃႇတိုၵ်ႈ သိုၵ်ႈႁွတ်ႈ မိုင်းၶမ်း မၢၵ်ႈၽူလ်ႇၶိပ်ႉပၢၼ်ႇ ယႃႇလၢၼ်ႇ ယႃႇၵၢင်း ယွၼ်းၽိတ်ႈယွၼ်းပၢင်း သင်ႇၶႃႇ [သျႃႇ]မျႃတ်ႈ ၸဝ်ႈၸၵႃးရူး တၢင်းၵၢၼ်ႇတၢင်းၵျွင်း ၵၵျွင်း လွင်ႈတၢင်းမၼ်း မီးၶင်ႇၶႅၼ်ႈ တီႈၶႃႈၶေႃႈ ၸဝ်ႈ။

ၼိင်းၵျွင်းဝၼ်ႇၶေႃႉ

တွၼ်ႈသၢဝ်းၵိတ်း

လွင်ႈၶိုၼ်ႈၵၢၼ်ႇၶိုၼ်ႈၵျွင်း

လွင်ႈၶိုၼ်ႈၵျွင်းသေ တုင်းထွမ်ႇ[တျႃး]

ၵၼ်ၶင်ႇ၊ ႁဝ်းႁႃး ၵမျူး ၼိင်းၶေႃး ယိင်းလေႃးသၢမ်ပၢၼ်လိတ်းသိၼ်း ၵိၼ်းၵၼ် မႃးၶိုၼ်ႈၵျွင်းဝၼ်းသိၼ်ၶႅၼ်ႈ ယၢမ်းၽွင်း ၵၢင် ၶၼ်ႇ လိတ်းမွင်း ၽိူင်ၵေႃႈ ၵွၼ်ၵၼ်ၵမ်သေ မွၵ်ႇယႃႈဢေႈထိၵ်ႇသၢၵ်ႈသႃႇ လိတ်ႉယႃႇလိတ်ႉ ဝွႆး သႃႉၵမ်ႇဝႃႈ ၶျူၵမ်ႇဝႃႈ ၵမ်ယုၵ်ႉငွၵ်းသွၵ်ႇ မတ်ႉမွၵ်ႇၵၸ်တင်ႈသေ ၵမ်ႇၶူၼ်ႇယွၼ်ႇမိူဝ်း မွၵ်ႇယႃႈလိူဝ်ႉလိၼ် ပႃႇတိၼ်ယၢင်ႈလွႆး ၵမ်ႇသွႆး ၵမ်ႇလိၼ်ႈ မီးသေၵႃႇယ ၵိင်ႇတရေႇ ၶျေႃႇ ယႃႇ ၽေႃႈၵူႇ ႁၢၼ်ႉတေႃႇထိုင်ၽိူဝ် ၵူႈႁိမ်း ထမ်ႇမႃႇရူင်ႇ တီႈၵၼ် ၵၸ်ၽိူၼ်တမ်းၶပ်ႉ ၶပ်ႉပႃႈဝႆႉၶၶၼ်ႉ သင်ႇပွႆးထွတ်ႇသေ သွၵ်း တိၼ် ၼိပ်းတိၼ် ပူတ်းႁူဝ်လီငၢမ်း ႁွမ်းမူဝ်း သွင်ၽေႃ ၵၼ်ပိၼ် ပၢၼ်းပႃႇ ၵေႃႇသႃႇၸၶႃး ၽွႆ ယေႃးႁူဝ် လွင်းတၢင်ႇၶိူဝ်ၽိူၼ်သေယဝ်ႉ သင်ႇပွႆးၵူႇႁႃလိုဝ်ႈမႃႇသႃႇလွႆ ပွႆႇႁွတ်ႈၵၼိင်ႇ ၶိုၼ်ႈၵျွင်း တီႈၵၼ်သလွပ်ႈ ၵိၵ်ႇလူရ်ႈ တီႈ ၵၼ်လွၵ်ႈပၢတ်ႈ ႁိမ်းၼိပ်ႉ ၵိပ်ႇသမ် ၵေႃႇရီႇ ယႃႇ ဝၢင်းၵျွင်းၶၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

ပိုင်ၶိုင်ႈသမ်း ၶေႃးၶဝ်ယိင်းၶဝ် ယူႇတီႈ ၶိုင်ႈ ၼိင်းၶဝ်လေႃးၶဝ် ယူႇတီႈၶိုင်ႈ ၵၼ်ဝႃႈ ၵူၶၼ်းသဝ်ႈလုင်းၵိၶၼ်ႇ ၶၶၼ်ႉၸလ; ၵိၵ်ႇ လူရ်း ၶူႈႁူင်းထႃႇၶ တုင်းႁပ်ႉတၢင်းလူႇ တၢင်းတၢၼ်းၶၶၼ်ႉယဝ်ႉ၊ တၢင်းၵႃႈ ႁႃႈဝၢၼ်ႈ ႁႃႈဝတ်ႉ ႁႃႈဝႃး သမ်ႉၵမ်ႇ ၵႃးၵႃးဝႃးဝႃး ၵမ်ႇ ၵူၼ်ၵမ်ႇမေႃး ၵွၼ်ၵၼ်တူင်ႉတၵ်ႉၶေႃးသူႇ ယူႇလီသိုဝ်းသႃႇ ပီႇယဝႃႇလႃႇလၢတ်ႈတွၼ်ႈ ၽိူမၼ်းယူႇယဝ်ႉ။ သိူဝ်းၵၼ် မႃးသုၼ်ႇမႃး လႃး ၶိုၼ်ႈၵျွင်း ယၢမ်းၽွင်း မႃးမုင်ႈမႃးႁၼ် ပိၼ်ၵၸ်ၶျူႈလူႇ လၢတ်ႈသူႇထိုင်တဝ်ႈ ၶဝ်ႈ ႁွတ်ႈ တီႈၵၼ် ပွႆႉပႃးႁပ်ႉ ၶမ်ႇတၢင်းလူႇ ႁူႈ သမ်ႇသမ်ႇ ႁူႈပိုင်ပိုင်ၶၶၼ်ႉ သင်ႇပွႆးလုၵ်းၵဝ် ဢေႈမၢင်တၢင်ငိၼ်း ယိၼ်းမိူဝ်းဢေႃႇႁူဝ် ၵွမ်း သႂ်ႇၽိူဝ်ႈဝႃႈ သွမ်းသတ်ႉထႃႇမႃႇသႃႇ သွမ်းပုင်ႉ လၢၼ်း ၵၶၢၼ်းၶဝ်သဝ်ႈ ၵေႉၼူႈထတ်းမၢႆ ၶၶၼ်ႉသေၸလ; ၵဝ်တင်း ငိၼ်းဝတ်ႉထုသေ သင်ႇၵၼ်ယုၵ်ႉယေႃးတၢင်ႇႁူဝ် လူႇတၢၼ်း၊

ၵၼ်လျွၵ်ႈပၢတ်ႈ ႁိမ်းၼိပ်ႉ ၵိပ်ႇ သမ် ၵေႃႇရီႇ ယႃႇ ဝၢင်းၵျွင်းၶၶၼ်ႉယဝ်ႉ။

ယဝ်ႉၵေႃႈ ၽူႈထတ်းမၢႆ ၼင်ႇပွႆးထတ်းမၢႆ ၵေႃႉ လွႆၵေႃႉၶႅၼ်ႈ မိဝ်းလွႆ မိဝ်းၶႅၼ်ႈယဝ်ႉ။

ထိုင်ယၢမ်း 8 မူင်း လိူဝ်လိူဝ်ၶႅၼ်ႈ ၶိုင်း ၵျွင်း ၼင်ႇၵၢဝ်တၢင်းပၢၼ်ႉမွၵ်ႇ,ယၢႆႈသေ ၶိုၼ်ႈ သူႇၵျွင်းႁူႇ ၵႃႇရဝ ႁူမ်ႈယေႃး လီလီငၢမ်းငၢမ်း သျၢၵ်ႈလဝ်ႈ ၽိတ်ႈပၢင်းတၢင်ႉၸတ, ၵၢဝ်တၢင်း ပၢၼ်ႉမွၵ်ႇ, ယေႃးသွၵ်ႇ, ႁူမ်ႈႁွမ်း ၶွမ်းၵၢပ်ႈထိုင် မိူဝ်းၼဝ်ႈမထေႇ,ၵျၢၼ်းၵျွင်း ယဝ်ႉတူဝ်ႈလီငၢမ်း ယၢမ်းၶႅၼ်ႉ ၼဝ်ႈၵျၢၼ်းၵျွင်းၵေႃႈ ၼင်ႇတွႆႇ ႁွၵ်ႈယဝ်ႉ၊ ပေႃးဝႃႈ ၶဝ်လႆႈငိၼ်းသိင်ႁွၵ်ႈယဝ်ႉ ႁိုင် မိင်းၼဝ်ႈလုင်းၵိၼ်, ၼင်ႇသမ်ႉမိင်ၶႅၵ်ႈ တွႆႇမွင်းလူင် ပွၵ်ႈၵမ်းသၢမ်ၽဝ်ႇယဝ်ႉ။

သၢမ်ၽဝ်ႇ,သၢမ်ပွၵ်ႈ ၵၢၼ်ဝႃႈၼမ်း မူဝ်ႈ ၼဝ်ႉ 7 မူင်းတွႆႇပွၵ်ႈၶိုင်ႈ။ 7 မူင်း လိူဝ်သီ, သိပ်းႁႃႈမိၼိတ်ႉ တွႆႇပွၵ်ႈၶိုင်ႈ။ မူဝ်ႈသုတ်း ၶိုၼ်းၵျွင်း တွႆႇပွၵ်ႈၶိုင်ႈၼႆယဝ်ႉ။

မူဝ်ႈၶႅၼ်ႉ ပေႃးဝႃႈ ၵၢမိင်, ၼဝ်ႈမထေႇ, တွႆႇႁွၵ်ႈယဝ်ႉၵေႃႈ ၵႃႈပိၼ် ၼဝ်ႈၼၢင်း ၼဝ်ႈ သၢင်ႇ,ၶဝ် ႁူႈပႃး သိူဝ်ႇ,ၵမ်ႉပလႃႇ, တီႈၼႂ်တၢင်း မၢင်း လီလီငၢမ်းငၢမ်း ၼင်ႇပွႆးႁိုင်ႇမႆ သၢင်ႇ, ၵၢၼ်းသေၸလ တၢင်ႉတေႇ,ၶိမ်တူဝ် ၶိမ်မိင်း ဝႆႉ ႁူႈၼဝ်ႈယဝ်ႉ။ တီႈၵၢၼ် ၼဝ်ႈသင်ႇ,ၶႃႇ,ၶဝ် ၼဝ်ႈ တၢင်ႉတေႇ,ၶႅၼ်ႉ လႆႈဝႃႈ ၶႄႈၵျွင်းလုင် ၵမ်ႇ,ၶႅၼ်ႉ ၵျွင်းသၢင်ႇ,ဝၢင်ႇ,ၵေႃႈ ဝႃႈယူႇယဝ်ႉ။ ၼဝ်ႈသင်ႇ,ၶႃႇ,ၶဝ်ၼဝ်ႈ ဝိၼ်ႇ,ၶႄႈႁူးတၵႃႇ, ၶဝ် တၢင်းၵွၵ်ႇ,ဝႆႉယဝ်ႉ။

ၵၢၼ်ၼဝ်ႈသင်ႇ,ၶႃႇ,ၶဝ် တၢင်ႉတေႇ,ၶႅၼ်ႉ ထိဝ်ၽႅဝ်ႇ,ပႃႈလၢင်ၼမ်း ႁူႇပလၢင်ႇ,မထေႇ,ၼဝ်ႈ ပူးၶိုင်ႈ၊ ၽႅဝ်ႇ,သၢႆႉ မီးၼဝ်ႈၼၢင်းသၢႆႉမိူဝ်း။ ၽႅဝ်ႇ,ၸူၼဝ်ႈမထေႇ, သမ်ႉမီးႁူႇ,ၸေႃးတြူး ပၼ် သိၼ်သေ တီႈၶႄၼ်ႉၶႅၼ်ႉ ၼဝ်ႈၼၢင်း ၸလႈသင်၊ ၼဝ်ႈသၢင်ႇ, ၸလႈသင် ၵၢၼ်တေၵျေႃးတြူး ၶႅၼ်ႉ ယွၼ်းၵၢၸၢင်ႉၼဝ်ႈမထေႇ,သေ ၼင်ႇလႆႈ တၢင်ႉတေႇ,ယဝ်ႉ။ ၽႅဝ်ႇ,ၸူႇႁူႇ,ၵျေႃးတြူး သမ်ႉမီး ၼဝ်ႈၼၢင်းလူင်ၸူမိူဝ်းယဝ်ႉ။ ၽႅဝ်ႇ,ၶိူဝ်ႁူႇ,ၵျေႃး တြူးၶႄၼ်ႉ သိူဝ်ႈသိူဝ်ႈသမ်ႉမီးႁူၼ်,ႁၢင်ႈသၢင်း ထူးၽြေးပိၼ်ၼဝ်ႈ။ ၽႅဝ်ႇ,ၸူၼဝ်ႈၼၢင်းလူင် သမ်ႉမီးထိင်ႈ ႁူႇ,ၼဝ်ႈၼၢင်းသွင်ပူး၊ တၢင်ႉတေႇ, ဝႆႉယူႇ,ယဝ်ႉ။ ၼင်ႇ,ဝႃႈ ထိဝ်ပလၢင်ႇ,ၶႅၼ်ႉ မီးႁူႇ, ၼဝ်ႈႁဝ်းၶဝ် တၢင်ႉတေႇ,ႁူၵ်းႁူႇ,ယဝ်ႉ။

ထိဝ်ထိုင်ႉသွင် ၵၢၼ်မီးတၢင်းၶႄႈႁူႇ,ပ လၢင်ႇ,ၼမ်း ၵၢဝ်ၵႃႈ ၼဝ်ႈၼၢင်းၶဝ် တၢင်ႉ တေႇ,တၢမ်းၵၼ် သိုပ်ႇ,ၶပ်ႉထိဝ်ႁူႇ, တေႃႇ,ႁွတ်ႈ ၼဝ်ႈသၢင်ႇ,ႁၢင်ႇၵျွင်းယဝ်ႉ။ ၽႅဝ်ႇ,ပူးၶႄႈသင်ၶႃႇ, ၶဝ်ၼဝ်ႈၼမ်း ႁၢၼ်ႉၵျွင်း ယွမ်းလူင်းတွႆႇႁူႇ, ပိတ်ႇ,ၶိဝ်ႉ။ တၢမ်းမႃး တၢင်းၶႄႈ တႃႇ,ႁႃႈ သွၵ်ႇ,။ ၶႆႉပိၼ်ႁၢၼ်ႉၶိုင်ႈ၊ တွႆႈႁၢၼ်ႉၶိုင်ႈၶႆႉ သီ,ၶိဝ်ႉသမ်ႉ ပိၼ်တႃႇ,ပတ်ႉလေးတႃႇ,ယၵႃႇ,ၶဝ် ၶႄႈထွမ်ႇ,တြူး ယဝ်ႉ။

မူဝ်ႈၶႅၼ်ႉ မိင်းၵျွင်း ၼင်ႇ,ၶိမ်တူဝ် ၶုပ်ႉ ၶဝ်,သိူဝ်ႈၶႄႈ ႁူႇ,ၵျေႃးတြူးၶႅၼ်ႉသေၸလ ၵွၼ်ၵၼ်,တေႃး ယေႃးၵၢဝ်ပၢၼ်ႉမွၵ်ႇ, သွင် သွၵ်ႇ,ၽႄႇ,မူဝ်း ယုၵ်ႉမိုဝ်း ႁွပ်ႉႁွင်း ၵၵျွင်းပၢၼ်, ၵျူး သူလၢႆ,ၶႄးတေႃႇ, ႁူသိင် ႁွၼ်ၶမ်း ၵတိရ တၶႄႇ, သြူႇ,မျၢတ်ႈၼဝ်ႈၸၵႃးႁူး တၢင်းၵၢၼ်, တၢင်းၵျွင်းယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ လူႇ,တၢၼ်းၶၢမ်,သိၼ် ထွမ်,တြူး ယၢတ်ႇ,ၶႄႉ ယဝ်ႉတူဝ်ႈလီငၢမ်းၵေႃႈ တၵႃႇ, ယိင်းၶဝ် ယေႃးတူဝ် ယုၵ်ႉမိင်း လူင်းၵျွင်းႁူႇ, တၢင်းၽႅၵ်ႇတူလူင်ၽႅဝ်ႇ,ႁွင်ႇ,သေ တၵႃႇ,ၼၢႆးၶဝ် သမ်ႉလူင်းႁွမ်းၶုပ်ႉလႆ ၽႅဝ်ႇ,ႁွင်ႇ,တၢင်းတူၵ်း ၶႆႉယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈတႃႇ,ၶဝ်ႈၶမ်ႉၽႅၵ်းသွမ်း

လွင်ႈလူလၢႆႈ ၵၢၼ်ၵပ်းၵႃႇ, ၽႅဝ်ႇ,ပုိၼ်ႉပႃး ၵွၼ်းႁူင် တူမ်ႈပွင် ၶဝ်ႈၶမ်ႉၽႅၵ်းသွမ်းၼမ်း– ပူၵ်းတၢင်ႈ ၵွၼ်းဝႆႉ ႁိုၼ်းၵွၼ်းသွမ်းလၢင်ၶိုင်ႈ၊ မီးဝႆႉ ၽႅဝ်ႇ,ႁွင်ႇ,ၵျွင်းလူင်သေ ယၢၼ်ၵၼ် 250 ပေ, လိူဝ်လိူဝ်ယဝ်ႉ။ သွမ်းၼမ်း ယေႃးဝၼ်းမီး သွင်တႃႇ,ယဝ်ႉ။ သွမ်းၶႆႉ ႁူၵ်းမူင်း၊ သွမ်းဝၼ်း သိပ်းမူင်းၶိုင်ႈ။

ႁိုဝ်ၵၢၼ်လႆႈမႃးၶဝ်ႈထၢမ်း ၵိတ်းၶၢဝ်း ၵွၼ်းသွမ်းၶႆႉၼမ်း– ၶၢဝ်းၵၢၼ်ၵသၢၵ်ႈ သၢဝ်း ႁွတ်ႈထိုင်ၶဝ်ႈႁူၵ်းသိပ်းၶႆႉယဝ်ႉ။ တေ လႆႈၶဝ်ႈပိၼ် ၵၢင်ႇ,ၵႃႇ,လၵ်ၶၶႄႉ,ႁုင်ႇ, ပိုင် ၶိုင်ႈ။ သၵႃႇၶႄႉ, ပၼ်ႈမၼ်ႈၼပ်းမိင်း ပိုင် ၶိုင်ႈ။ ပေႃးမီးၶႄႈႁိုၼ်း တေလႆႈယွၼ်းၵၢၸၢင်ႉ ၼဝ်ႈၽုဝ် လႆႈယဝ်ႉသေ ၼင်ႇ,တေလႆႈမႃးပွင် ၵိတ်း ပိုင်ၶိုင်ႈ။ ပေႃးပိၼ်ၵေႃႉလွတ်ႈလိဝ်း တေလႆႈယွၼ်းၵၢၸၢင်ႉပေႃႈၸမ် လႆႈသေယဝ်ႉ ၼင်ႇ,တေလႆႈမႃးၵိတ်း ပိုင်ၶိုင်ႈ။ ပေႃးဝႃႈ ၽိင်ႈၽႄႇ,သႃႇ, လူဝ်ႇ,ယႃႇ,ႁုင်ႇ,ထုၼ်ႈယဝ်ႉၼမ်း ၶႅၼ်းၵိုင်,မိူင်း ၵျွင်းသၢင်ႇ,ၶႃႇ, ပူၵ်းတၢင်ႈၶႆႉ ၵၢမ်, ဝႃႈ ႁိမ်ၵၢၼ်ၶႄႉသွၵ်ႇ,ၽႅဝ်ႉပုၼ်ႈမိူင်း တီႈၵွၵ်ႈတၢင်းၵႂ် ၵၢမ်,ဝႃႈ လူဝ်ႇ,လႆႈၵၢဝ်ၵၢပ်ႈပူ,ၼႂ်မိင်းမၢၼ်း ဝတ်ႉၼႂ်ဝႃးမၢၼ်းသေ ၼင်ႇ,တေလႆႈမႃးထၢမ်း ယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ ၽိဝ်မႃးတီႈၵျွင်းယဝ်ႉ ၵွၼ် တၢင်းသုတ်း တေလႆႈၵၢဝ်တၢင်းမွၵ်ႇ,ယၢႆႈ ၶဝ်ႈ သၢၼ် တမ်းတၢင်,ၶိူဝ်ပၢၼ်ႉ ၽိတ်ႈၵၢဝ် မိင်း ပွင်ၵၢၼ် ဝေ,ယႃႇ,ဝႁ်ႁ(မိင်းလူင်) ၵၢပ်ႈ ထိုင် ႁပ်ႉၶၢမ်, ႁိတ်ႈသေ တွင်ႈထၢမ် ယဝ်ႉ တူဝ်ႈလီငၢမ်း ထွမ်,ၵၢဝ် ၵျၢမ်းၵသၢင်းၵၢမႅ ပၼ်ႈၽွၼ်း တၢင်းလူင်ယဝ်ႉသေ မိင်းလူင် ၼင်ႇ,ၵၢဝ်တၢင်းမွၵ်ႇ,ယၢႆႈၶဝ်ႈတိၵ်ႈ, တမ်းတၢင်, ၶိူဝ်ပၢၼ်ႉ ႁွင်ႉၵၢဝ် ၶၢဝ်းမွႆႇ,ၶဝ် ၶိုၼ်ႈႁူႇ,ၶိူဝ် ၵျွင်း ၵထမ်, မထေႇ,ၼဝ်ႈၵျၢၼ်းၵျွင်းသေ ၸလႈ မိင်းလူင် ၼင်ႇ,ပွႆး သျၢၵ်ႈလဝ်ႈပၢၼ်,ၵျူး မွၵ်ႇ,ၶေ လွင်ႈတၢင်း ယဝ်ႉတူဝ်ႈသေ,ၶျႃႇ ၼင်ႇ, ပွႆးလႆႈမႃး ပုိၼ်ႉပႃးၵိတ်းသၢင်ႈ ၵွၼ်းပွင် ႁူႈၼဝ်ႉ ၶႆႉဝၼ်းၶမ်ႈ ယူႇ,ယဝ်ႉ။

တွၼ်ႈတႃႇ,ၶၢဝ်းၵွၼ်းသွမ်းၶႆႉ ဝႆႉမီး သိပ်း ၶၢဝ်းယူႇ,ယဝ်ႉ။ ႁိုဝ်ၵၢၼ်မႃးႁွႆႈမႃးထိမ်ၵေႃႈ မီးဝႆႉယူႇ၊ ၵၶႃႇ,တေႃးလိဝ်ႁိုင် ၶၢဝ်းသွမ်းၶဝ် မီးဝႆႉႁိတ်ႈၶၢဝ်းယဝ်ႉ။ ပေႃးဝႃႈ ၶုၵ်ႈၵွၵ်ႈ, ၶုၵ်ႈမူဝ်း ၼမ်း– တေလႆႈယွၼ်းၵၢၸၢင်ႉမိင်းလူင်သေ မိင်းလူင် ၼင်ႇ,ၵွၼ်ၶိုၼ်ႈၶိူဝ်ၵျွင်း ယွၼ်းၵ ၸၢင်ႉ သျၢၵ်ႈလဝ်ႈ တၢင်,ၸၶႄႇလႆႈသေယဝ်ႉ ၼင်ႇ, တေလႆႈမူဝ်း ဝႃႈၶႆႉယူႇ,ယဝ်ႉ။

ၽိင်ႈပိုင် တိပ်းတတ်းဝႆႉ တႃႇ,ၶၢဝ်းသွမ်း

(1) ၵၢင်ၶႆႉ ၶၢဝ်းလူင် ၸေလႆႈလူႇ,ၶဝ်ႈၶမ်ႉ သွမ်းပၢၼ်း ၽြေးတြူး သင်ႇ,ၶႃႇ, ၶုၼ်းႁိုၼ်းသွမ်း၊

(2) ၶၢဝ်းလူင်ၶႆႉ လူဝ်ႇ,လႆႈတူလၢႆးႁွမ်း မွၵ်ႇ, ၸၶေႃးလွင်ႈလွင်ႈ၊

(3) လူဝ်ႇ,လႆႈမီးၵိၼ်,တၶေႇ, သတိ သမ်,မႃႇ, ထိ ႁွႆသွႆႁိၼ်းၼၢင်, ထုၵ်ႇ,မေဢေးၵျမ်း ၽွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်ႇ,ၵၼ်၊

(4) ၶုပ်ႉမူဝ်ႈ တၵႃႇ,ႁူဝ်ႁိုၼ်းၶဝ် မၼ်းၵွၼ်း

သွမ်းလဝ်ႈသၢင်,ၶျ, တၢင်းၵၢၼ်, တၢင်းၵျွင်း ၶၼ်ႇ လူဝ်,လႆႈမီး ၵိင်,တရေ,လၢတ်ႈတွၼ်ႈ ၵုပ်,ၵူဝ်း သူပ်းလီသိင်ဝၢၼ် မေႃႁူၺ်,ဝၢၵ်ႈ ပၼ်ပွၼ်း လဝ်ႈတျ,ၶမဝ်၊

(5) ၶူပ်,မိူဝ်ႈ ၶေႃးၶိူင်ႈၶလ; ၶေႃးၶိူင်ႈ ၵမ်, ထုၵ်,မေႃၽေႃးၵျမ်းၵၼ်သေ လႆႈထိင်သူပ်း ထိင်ၵျမ်းၵၼ်ၵျူ,ၶၼ်ႇ ၵေႃႉပိၼ်ၶေႃးလူင် တေလႆႈမေႃသူင်းမျ. တိပ်းတတ်းပၼ်ၽိင်, တၢင်းသွင်ၵေႃႉသွင်ႁူၼ်း၊

(6) ပေႃးမီးလွင်ႈလူဝ်,ၵျူ,လူဝ်,ပႅမႃးၶ် လူဝ်, လၢတ်ႈမွၵ်, ယွၼ်းၵၢၼ်ႉ ၶေႃးၵၢၼ်ပွႆႉယူ, မီးယူ, ၶၼ်းၵျွၼ်းသွမ်းသေ လၢင်,တေလႆႈၵျူ,၊

(7) ၶေႃးလူင်ၶၼ်ႇ လူဝ်,လႆႈဝႆႉၵႂ် ၶမ်ႇမၼ်ႈပိင်း ၽိင်, ပေၵျ်ႈလႆႈမိတ်းလိင်, ပျူ,ပျ,တ လိူဝ်းၵျ; ၶေႃးလိူဝ်းယူ,လွမ်းၵၼ် တၢင်းလူင်ၶၼ်ႇယဝ်ႉ။ ၶၼ်ႇ ပိၼ် ပၼ်ႈၽွၼ်း ၶေႃးၵျိၼ်းသွမ်းၶဝ် လူဝ်,ၵျူ. လူဝ်,မၢတ်ႈ လူဝ်,ပေ, လူဝ်,ဝၢင်း ၵလၢင်း လျ,ရိတ်ႉတ ဝျ,ရိတ်ႉတယဝ်ႉ။

ပၼ်ႈၽွၼ်း လဝ်ႈလုင်းၵိၼ်,

ၵၢၼ်ဝျ; လဝ်ႈလုင်းၵိၼ်,(လဝ်ႈလုင်း ၵိၼ်း)လမ်း ပိၼ်ၶိင်းၶဝ်ၵၢၼ်ပွႆႉပႃး လမ် ၵိပ်,ၶိပ်,ၵျ; ၵိင်းၵၢၼ်,ၵျွင်းၶၼ်ႇယဝ်ႉ။ ၶၼ်းၵျ; မူ,ၵေႃႉၵျွၼ်းလုမ်းၶၼ်ႇ တေႃႇလိဝ်မီးဝႆႉ သၢမ်ၶိင်း ယဝ်ႉ။ ၶၼ်းသၢမ်ၶိင်းၶၼ်ႇ ပၼ်ႈၽွၼ်းတၢင်ႈၶမ်ႉ မႆႈ၊ ၽိဝ်ႈသိမ်းၽိူၼ်ၽၵ်း သပိတ်ႈၶဝ်ႈသွမ်း ၽၵ်းသွမ်း လဝ်ႈမထေ,လူင် ၶလ; ၵိၵ်, လူလၢႆႈ လဝ်ႈလၢင်းလူင်သွင်ပႃးယဝ်ႉ။ လိမ်ၵျ; တၢင်,သွမ်းၽျေး သွမ်းၶၼ် သွမ်းဝၼ်း ထမ်,မ ဝၢတ်ႈၶၼ်ႇလႆႉ ၶဝ်ႈပိၼ် ပၼ်ႈၽွၼ်း

မိင်းလဝ်ႈလုင်းၵိၼ်,ယဝ်ႉ။ ၵိၵ်,လူလၢႆႈ ပွႆႉပႃး ၶျေႈၵၢၼ်,တျၵျွင်း လဝ်ႈလၢင်း လဝ်ႈသၢင်, ၶဝ်လဝ်ႈ လွႆႉၵိတ်းလွႆႉၵျူ, ၵျူႈလွင်ႈၶၼ်ႇယူ,ယဝ်ႉ။ ၶူပ်,မိူဝ်ႈ ၶိၵ်,ပီးၶွင်ႉ သၵျယထျ,ၶတိီႈဢဵ တိီႈ လမ် ၶလ;သၢင် တၵျ,ပေႃးၶမ; လဝ်ႈလၢင်း လဝ်ႈသၢင်,ထိုင်မႃး ၶလ;သၢင် ၶွႆႈၶုပ်ႉၶွႆႈဝႆႉ တေ လႆႈၵွၼ်ႁူဝ် ၵျူ,ဝႆႉသျ,။

ၽိင်ႈပိူင် တိပ်းတတ်းဝႆႉ တျ,ၶိင်းလဝ်ႈလုင်းၵိၼ်,

(1) ၵသၢၵ်ႈသၢဝ်းလိူဝ် တေႃႇၵျႈသိပ်း၊

(2) ပိူင်ၽၢင်လၵ်ႉၶၶျေ, ပိင်းၽိင်,တိမ်ထူၼ်ႈ၊

(3) သရၶရေင်, သိၼ်ထမ်း ၵမ်မၼ်ႈလပ်း တူဝ်၊

(4) လႆႈၵၢၼ်ႉပေႃးၶမ; ၵိၵ်,လူလၢႆႈ မေး ၶၢင်းသေ လၢင်,တေလႆႈမႃးထၢမ်း၊

(5) ၵွၼ်တၢင်း လူဝ်,လႆႈၵၢၼ်ႉ ၵျူဝ်ဝတ်ႉ ဝၢၼ်ႈၽႅမ်ၼ်းသေ လၢင်,ၵၢပ်ႈထိုင် ၶိင်းလူင်၊ ၶိင်းလူင်သမ်ႉလၢင်,ၵွၼ်ၵွတ်ႈၶိူဝ်ၵျွင်း ပၢၼ်ႇ မွၵ်, ယေႃးသျၵ်ႈ တၢင်,ၵျူဝ်လျၵ်ႈလဝ်ႈ လႆႈၵ ၶၢင်ႉ မထေ,လဝ်ႈယဝ်ႉ လၢင်,တေလႆႈထၢမ်း ယဝ်ႉ။

ပၵ်းပိူင်ပၼ်ႈၽွၼ်း ၶေႃးၵျိၼ်းသွမ်း

(1) ၵၢင်,ၵျ,လၵ်,ၶၶျေ,တိမ်ထူၼ်ႈ ၵိၵ်, လူလၢႆႈ မီးၵျင်,မီးသိၼ်

(2) ၵူမ်ၵၢၼ်,/ပျၢၼ်,လႆႈ ၵျမ်းဝႆႉၽျေး သိၼ်ၵျ; သိၼ်ပိတ်,

(3) ၶိုင်ပွင် ၵိတ်းသၢင်ႈ ၵျၢင်ႈၵျိၼ်း ၵၢၼ်ၵျိၼ်း သွမ်းႁူႈလွင်ႈလွင်ႈ

(4) လွမ်းၶင်, ပၼ်ႈၽွၼ်းၽႅမ်ၼ်း ၵိတ်း ယဝ်ႉသေတျ,ၵေႃႉ တေလႆႈလွႆႈထိမ်ပၼ် လိူဝ်း ပႆ,ယဝ်ႉတူဝ်;၊ ၵမ်,လႆႈသူလၢႆႈၵၢၼ်

(5) ၵျမ်းၶျ,ၵျမ်းလၢင်း ၵျမ်းၽေႃ,ၶၶၼ်ႇ ၽေႃ,ၶၼ်ႇ ၵမ်,လႆႈၵဝ်မႃးယုင်ႈၵဝ်း ၶၼ်းၵျွၼ်းသွမ်း

(6) တေလႆႈမီးမိတ်ႉတျ, ပိင်းၽိင်,ၵၢၼ်၊ ၶျေ; ၵျၵ်ႉၶျေႈလၢင်း ၵမ်,လႆႈမီး

(7) ပေႃးတေၵွၵ်,ၵျူ,ၵျႈၶွၵ်; တေလႆႈမွၵ်, လၢတ်ႈ ၶေႃးလိူဝ်းပွႆႉယူ, ၶၼ်းၵျွၼ်းသွမ်း

(8) ၵဝ်ၵမ်ႈလွႆႉလဝ်ႈၵဝ်, ၵျူ,ၶလ,တၢင်းလွင်, တၢင်းလၢၼ်း ၵမ်,လႆႈ

(9) ၵျူ,ၶွၼ်းတၢင်,တိီႈတၢင်,ၵျွၼ်း ၵမ်,လႆႈ

(10) လွႆႉပတိၵ်ႉၶၢတ်ႈ ပိင်းလၢင်းၵၢၼ် ၵမ်, လႆႈမီး

(11) တျ,တေသိူင်,သိမ်း လွင်ႈၵိၼ်လွင်ႈၵိဝ်ႉ တၢင်းလူင် ၵမ်,လႆႈၵိတ်း၊ တေလႆႈမိင်,ယိၼ်; ပၼ်ၵၢၼ်

(12) လွင်ႈလူလၢႆႈ လွႆးၶၢမ်ၶဝ်ႈၽၵ်းၵၢၼ် လိူဝ် လူင်းမႃး လုၼ်ႉမႃး ၽရင်,ပျႈတ်ႉၶၼ်ႇ ၶိၼ်းၵျ; ၶၼ်မၼ်း တေလႆႈဝႆႉ ပိၼ်ၶဝေၵျ,မဝတ်ႉထု ၵွင်ၵၢင်။

ပၼ်ႈၽွၼ်း ၶေႃးသွမ်းႁူႈဝၼ်းဝၼ်း

(1) သိူဝ်ႉၽၵ်းသွမ်း သွင်ၵေႃႉ

(2) ၶိူင်ႈၶဝ်; ၵေႃႉၶိူင်ႈ(ပေႃးလူဝ်, လွႆႈၵၢၼ်)

(3) ၵျင်ၽၵ်း ၵေႃႉၶိူင်ႈ (ပေႃးလူဝ်, လွႆႈၵၢၼ်)

(4) လိူၵ်ႈၽၵ်း

(5) လိူၵ်ႈမွၵ်,

(6) လိူၵ်ႈၶဝ်;၊ ၽတ်းၶဝ်;

(7) လၢင်ႉဝၢၼ်, လၢင်ႉမေႃ;

လွင်ႈၶင်,ၵၢၼ်ငၢၼ်းလိူဝ်းၶၼ်ႇ ၽွၼ်းၽႅမ် ၽွၼ်းမၼ်း မီးသေတျ,ၵေႃႉ လူဝ်,လွႆႈထိမ် ၵၢၼ်ၵိတ်းသၢင်ႈၵျူ,။

လွင်ႈၶိူင်ပွင် သိူဝ်ႉၽၵ်းသွမ်းႁူႈလွင်ႈ

သွင်ၵေႃႉသိူဝ်ႉၵမ်,ဝျ; ၵေႃႉၶိူင်ႈသိူဝ်ႉၵမ်, ဝျ; တေလႆႈ မီးပပ်ႉသိၼ်ႈသၢႆမၢႆၶိုၼ်းတွင်းပပ်ႉ ၶိူင်ႈ တၢမ်တူဝ် ၶေႃးလူင် တေၵမ်,လႆႈသိူဝ်ႉ၊ တေလႆႈပၼ်ၽွၼ်းၵေႃႉၶိူင်ႈ သွင်ၵေႃႉ သိူဝ်ႉ ယူ,ယဝ်ႉ။ ၶေႃးလူင် လူဝ်,လႆႈၵဝ်ပၼ်ႈၽွၼ်း ၶိူင်ပွင်လၢတ်ႈၶၶ ႁူႈလွင်ႈလွင်ႈယဝ်ႉ။

ပၵ်းပိူင် ၵျ,ယ လိလွႆႉၵ ၶေႃးလူင်

(1) ၵိၼ်,တရေ, တူဝ် သူပ်း လွႆႉ သၢမ်ပႃးမီးဝႆႉ

(2) လူဝ်,မီး ပိူင်ၽၢင်ၵျၢင်ႈၶိူၵ်ႉ

(3) လူဝ်,မီး တၢင်းလၢင်ႈတၢင်းမေႃ ၵိဝ်, လူလၢႆႈ ၽိင်ႈၶင; ၽေႃ,သျ,

(4) လူဝ်,မေႃ ထတ်းသၢင်ႈတိပ်းတတ်းလွမ်းပိူင်

(5) ပၢႆးယူ,လီ တူဝ်လွႆႉသွင်ပိူင် တၵ်းလႆႈၵမ်, ထူၼ်ႈ မၢၼ်,မိၼ်ႈ

(6) လူဝ်,မေႃ ပၢၵ်ႈလွင်ႈၶၶ တၢင်းလီလျ. သွင်ပိူင်

(7) ၵၵတိသီ,မိဝ်း ၵွႆႈလွတ်ႈၵွႆႈၵၢင်း

ပေႃးဝျ; ပၵ်းပိူင် လိူဝ်းၶၼ်ႇ ၵမ်,ထူၼ်ႈ ၵမ်,တိမ်လိူင် တျ,တေၵိတ်းၵျူဝ်ၶၢမ်းၶျေ; ၵမ်,ၵၢပ်ႈယဝ်ႉ။ လၢင်,ဝျ; လဝ်ႈၶိင်းပွင်ၵၢၼ် ၵျူႈၶိင်းၶိင်း ၶလ; ၶိင်းၵျူဝ်ဝတ်ႉ ၵျႈဝၢၼ်ႈ ၵျ; ၶိင်း လႆႈလွႆႉၽွမ်ႉၵၢၼ်သေ လၢင်,လိူၵ်ႈၵဝ်ၶေႃး ၶဝ် ၶေႃးၶိူင်ႈ တၢင်,ၵိတ်း ၶၢမ်းၶျေ;ၵျူ,ယူ, ယဝ်ႉ။

ပေႃးၽိတ်းၽိၵ်,ပိၵ်,ပိူင်ႈပၵ်းပိူင်

(1) လွင်ႈၵၢၼ် မၵ်းမၢၼ်ႈၽွၼ်းၽႅၵ်ႇၵၢၼ်မၼ်း ၵမ်ႉၵိတ်း ၵမ်ႉပွင် ၶတ်းသၢၼ်ၵျူႉၵူႈလွင်ႈလွင်း။

(2) ပေႃးမီးတၢင်းၽိတ်း တူင်ႉတၵ်ႉ ၵမ်,လႆႈ ၶႆႈၸၢင်ႉၶႄင်းၵၢၼ်။

(3) ၸႂ်ႈၵိတ်းမီးၶိုင်ႈ မီးသွင် ၵမ်,ၵိတ်း ၵမ်,ပွင်ၶတ်းသၢၼ်ဝႂ်ႉ။

(4) ၵႂ်ႉၶလ,ၶင်းဝီင်း ၵူၼ်းႁွင်,ၵူၼ်းၶၢၼ်း၊

(5) ၵမ်,ယွၼ်းၵၢၸၢင်ႉသေ ၵႂ်ႉၶၶလွင်ႈၶၶ တၢင်းၵျူႉပႂ်။

(6) လွမ်လၵ်ႉသိူင်,သိမ်းၶူဝ်းၶွင်၊

(7) ၵႂ်ႉၶလ, ၽိတ်းၽိၵ်,မဝ်း ၸွမ်းၵျူႉရင်,၊

ၶင်းၵျူႈ မၵ်းမၢၼ်ႈ တိၼ်းတတ်း ၵၢၼ်ၶၶ လွင်ႈမၼ်းမၢႆးၸိူဝ်းၶၼ် ပေႃးၽိတ်း ၵရူၵမ်, ၶေႃးလိူၵ်ႉ လူဝ်,လႆႈၵွၵ်,ယၢၼ် ၶင်းမူႉ,ၵေႃ ၶႅၼ်းသွမ်းယဝ်ႉ။ ၵမ်,ႁူႉၵမ်,ႁၼ် ၽိတ်းၽိၵ်, ပိၵ်,ပိူင်ႈၵျူႉ, ယေႈပွၵ်ႈယေႈၶျူႉ,ၸိူင် လူဝ်,လႆႈ တွင်းပၢၼ်, ယိၼ်ၽိတ်းတီႈ ၽူႈပွင်ၵၢၼ်ၶဝ် သေ ထွမ်,ၵၢဝ် ၵူမ်းၵၢသူင်းၵၢမ။ ပေႃးဝျႈ ၸဝ်ႈ ၶိုင်းပွင်ၵၢၼ်ၶဝ်ႁပ်ႉၶၢမ်, ၸင်,တေလႆႈ ၶိၼ်းၶဝ်ႈမူႉ,ၵေႃ ၸုမ်းၶႅၼ်းသွမ်းယဝ်ႉ။

ၶိုင်းၸၢၼ်,တ

ၽေ,တျူႈၶၢမ် ပွၵ်ႉပၢင်,ၵၢတ်,

ဝီင်းမိူင်းယၢင်း

ၵူဝ်ၸုမ်း ၵၢၼ်မီးဝႂ်ႉ ၵူႈမိူင်း

(တေႃႈလိၵ်ႉ)

1. ၵူဝ်ၸုမ်း ၶမ်ႉၶမ်း

ၶပ်ႉ	ဝတ်ႉ	ၶိုင်းၵူဝ်ဝတ်ႉ
(1)	ဝတ်ႉၶွင်ၸၢင်ႉ	ၶိုင်းၶမ်းလိူင်
(2)	ဝတ်ႉႁွင်းၵလႃး	ၶိုင်းၸိုၼ်းသွႆ;
(3)	ဝတ်ႉမၢၼ်ႈၵွႆ;	–
(4)	ဝတ်ႉၶမ်ႉတီး	ၶိုင်းလွႆသိူင်
(5)	ဝတ်ႉၶမ်ႉမျႉ	ၶိုင်းယွတ်ႈၶမ်း
(6)	ဝတ်ႉၶွင်ၶမ်း	ၶိုင်းၶမ်းသွႆ;
(7)	ဝတ်ႉမိူင်းရၺ်း	ၶိုင်းလွႆသိူင်
(8)	ဝတ်ႉပၢင်ၶိမ်	–
(9)	ဝတ်ႉပၢင်ၶျႃးၶူဝ်	ၶိုင်းမႂ်သိူင်
(10)	ဝတ်ႉပၢင်ၶျႃးမွႆ,	ၶိုင်းၶမ်းၵူင်း
(11)	ဝတ်ႉၵူဝ်ၶေႃးၵဝ်,	ၶိုင်းၵၢႆႈၶမ်း
(12)	ဝတ်ႉၵူဝ်ၶေႃးလွႆ	ၶိုင်းၵျွင်းၶမ်း
(13)	ဝတ်ႉၵွႆလေႃး(ၸၢၼ်း)	ၶိုင်းၶမ်းၵူင်း
(14)	ဝတ်ႉမၢၼ်ႈႁွင်း	ၶိုင်းၵျွင်းၸိုၼ်း
(15)	ဝတ်ႉမၢၼ်ႈၵၢင်	ၶိုင်းၵျွင်းယွတ်ႈ

ၸေႃးဝီင်းၶမ်ႉၶမ်းၶၼ် မီးၵျူႉ, 15 ဝၢၼ်ႈ; 15 ဝတ်ႉ 15 ၶိုင်းယဝ်ႉ။

2. ၵူဝ်ၸုမ်း မူႉ,ၸေႃး

(1)	ဝေ,လုဝၼ်,	ၶိုင်းၶမ်းလိူင်
(2)	ၸေႃးလၢၼ်ႉ	ၶိုင်းလွႆသၢင်,ၶူဝ်း
(3)	တိုင်းလူင်	ၶိုင်းယွတ်ႈသႂ်
(4)	တျႈၶပႃး	ၶိုင်းမွၵ်,ၶမ်းသႂ်
(5)	ႁွင်းၶေႃး	ၶိုင်းယွတ်ႈသိူင်
(6)	သူၼ်လူင်	ၶိုင်းမႂ်သိူင်
(7)	ၶမ်ႉပၢၼ်း	ၶိုင်းမၢၼ်,ၵျွင်း
(8)	မိူင်းပေႃႈ	ၶိုင်းသၢင်,သႂ်,
(9)	မၢၼ်ႈပုင်,၊ ပၢင်,သႂ်း သၢင်,မျွတ်ႈၵွင်,	
(10)	ၵိင်းယၢင်းလွႆ	
(11)	မၢၼ်ႈၶူင်ႈၵၢင်	
(12)	ၵူဝ်ၶွင်၊ ၸေႃးၽေင်	
(13)	မၢၼ်ႈပၢင်,	
(14)	ၵူလ်ႈၵွမ်;	
(15)	ၶွင်ၶမ်း	
(16)	မၢၼ်ႈသၢင်း	
(17)	မၢၼ်ႈၽေလူင်	
(18)	မၢၼ်ႈလိူဝ်,	
(19)	ဝီင်းရင်း	
(20)	ဝီင်းႁွင်း	
(21)	မၢၼ်ႈပိင်း	
(22)	ၸေႃးမွႆ,	
(23)	ၶေႃးသိူင်	
(24)	ၶမ်ႉပုင်,	
(25)	ၵၢတ်,ၸူင်	
(26)	ႁွင်းၶေႃး	
(27)	တူင်းမုၼ်း	ၶိုင်းၸိုၼ်းၸိူၼ်ႈ
(28)	ဝီင်းမွႆ,	ၶိုင်းပၢၼ်းသွၼ်း
(29)	ၵိမ်,ၵိမ်	ၶိုင်းယွတ်ႈသွၼ်း
(30)	ၵူဝ်ၶူဝ်	ၶိုင်းလွႆမူဝ်သွၼ်း
(31)	မၢၼ်ႈၶမ်း	ၶိုင်းယွတ်ႈသိူင်
(32)	မၢၼ်ႈပိပ်ႉ	ၶိုင်းၶမ်းလိူင်
(33)	ၽေၶတႃး	ၶိုင်းမၢၼ်,ၸီ,
(34)	မၢၼ်ႈပၢင်,မိူင်းၶီ	
(35)	မၢၼ်ႈၶၢင်မိူင်းၶီ	
(36)	မၢၼ်ႈရၼ်မိူင်းၶီ	ၶိုင်းယွတ်ႈၵျွင်း

မီး 36 ဝၢၼ်ႈ 36 ဝတ်ႉ။

3. ၵူဝ်ၸုမ်းလႂ်းၶျႈ

(1)	ရင်းမွၵ်,ၸၢမ်	ၶိုင်းၸိုၼ်းသွႆ;
(2)	ၵူလ်ႈယိၼ်,	ၶိုင်းသွႆႈၸိုၼ်းၵျူ,
(3)	ၵူဝ်ၶွင်ၵွၼ်,	ၶိုင်းသွႆႈၸိုၼ်း
(4)	မိူင်းၵိုင်	
(5)	ရင်းလူမ်း	

4. ၵူဝ်ၸုမ်းပၢင်လူင်

(1)	ဝတ်ႉၵူဝ်တိၼ်ႈ	ၶိုင်းတၢင်းၶၵး
(2)	ဝတ်ႉရင်းၵျွင်း	ၶိုင်းၶူဝ်းသိူင်
(3)	ဝတ်ႉပၢင်လူင်	ၶိုင်းမၢၼ်,ၶမ်း
(4)	ဝတ်ႉဝၢၼ်ႈလူင်	ၶိုင်းၵျွင်းၶမ်း
(5)	ဝတ်ႉဝၢၼ်ႈယိၼ်,	ၶိုင်းၸိူၼ်ႈၶမ်းသႂ်

5. ၵူဝ်ၸုမ်းမိူင်းမိတ်;

(1)	ဝတ်ႉၵူးယိၼ်,	ၶိုင်းလွႆသွႆႈသိူင်
(2)	ဝတ်ႉထုင်ႉၵျိုး	ၶိုင်းလႂ်းသႂ်
(3)	ဝတ်ႉၵၢင်းၵျူး	ၶိုင်းသၢင်,ယူင်း
(4)	ဝတ်ႉၶွင်,ပူ,လႂ်း	ၶိုင်းလွႆသေႃး
(5)	ဝတ်ႉမျူးရင်း	ၶိုင်းပၢၼ်း
(6)	ဝတ်ႉရင်းသျႉ(မွႆ,)	ၶိုင်းလွႆလႂ်းသိူင်

6. ႁူဝ်ၸုမ်း လွႆမိူဝ်း
(1) ဝတ်ႉဝၢၼ်ႈမွၼ်း ၸိင်းၵေႃးၶေႅၼ်,တ
(2) ၺူင်းသၢင်ႉတုၺ်ႈ ၸိင်းသၢင်,မူၼ်း
(3) ဝွၵ်းၵၢၵ်, ၸိင်းၵျွင်းၵေႃး
(4) ၾၢႆးရၺ် ၸိင်းၶိူင်းလႃႉ

7. ႁူဝ်ၸုမ်း မိူင်းမွၵ်,
(1) ဝတ်ႉၵျွင်းၵၢင် ၸိင်းလွႆၵျေႃ,ထုၼ်း
(2) မၢၼ်ႈမွၺ်, ၸိင်းမွၵ်,ၼမ်းၶိူင်း

8. ႁူဝ်ၸုမ်း ၵျွၵ်ႉၸမ်း
(1) ဝတ်ႉသေႃးတီၵုင်း - ၸိင်းထမ်းၼ
(2) မူၺ်,တေႃ, / ၵွင်ႈၾိင်ႈ] ႁူမ်ႈလူ,တၢၼ်းသွမ်း သေႃးတီၵုင်း ၼႅၼ်ယဝ်ႉ။

9. ႁူဝ်ၸုမ်း ၶမ်ႉယၢင်း-သၢႆးၼၢဝ်
(1) ဝတ်ႉသၢႆးၼၢဝ် ၸိင်းသႃ,လိင်,
(2) ဝတ်ႉသၢႆလေး ၸိင်းသၢင်,သၢႆး
(3) ဝတ်ႉလွင်,ထွၵ်ႈ ၸိင်းသေႃးလိၼ်,
(4) ဝတ်ႉမၢၼ်ႈမွၺ်, ၸိင်းသီ,လ

10. သၢပ်,ဝိင်းသိၼ်ဝီ
(1) သေႃႈၵူ ၸိင်းလွႆၵျွင်း
(2) ၵုင်းသႃ,-ႁူဝ်ၽိတ်ႈ ၸိင်းလွႆယီႈၵျေႃ,
(3) ၶွင်ၼမ်း ၸိင်းသၢင်,လေႃး
(4) မိူင်းပႃး ၸိင်းယွတ်ႈၼမ်းလူဝ်,
(5) ႁူဝ်ၶေႃး ၸိင်းလွႆသႆ,
(6) ၵုင်းသႃ,-မိူင်းသီး ၸိင်းသၢင်,ယီႈ
(7) ႁူဝ်ၼင်း ၸိင်းသၢင်,ၵုင်း

11. ႁူဝ်ၸုမ်း မိူင်းမေႃ,
(1) ဝတ်ႉၵွင်းမူး ၸိင်းၵွင်းသိၼ်
(2) ဝတ်ႉၶမ်ႉၾႃး ၸိင်းမွၵ်,ၼမ်းယီႈ
(3) ဝတ်ႉမေႃ,ၶိူဝ် ၸိင်းၼမ်းသွႆႈ
(4) ဝတ်ႉၵုင်းလွင်, ၸိင်းမွၵ်,ၼမ်းသွႆႈ
(5) ဝတ်ႉၶမ်ႉတူႈ၊ သေႃးတီၵုင်း (ၶၢႆးမွၵ်,ၼမ်းသုၺ် ပွၺ်ႉပႃး)

12. ႁူဝ်ၸုမ်း ၵူဝ်းၵၢင်ႉ
(1) ဝတ်ႉၵုင်းသႃ, ၸိင်းၵၢႆႈသီၼ်ႈ
(2) ဝတ်ႉသီ,ၵေႃႈ ၸိင်းသၢင်,ပၢင်,
(3) ဝတ်ႉဝၢၼ်ႈၼႃး ၸိင်းသၢင်,သၢမ်

13. ႁူဝ်ၸုမ်း လႃႈသိၼ်ႈ
(1) ဝတ်ႉလႃႈသိၼ်ႈ ၸိင်းသၢင်,လႃႉ
(2) ဝတ်ႉၶွင်သိၼ် ၸိင်းမွၺ်ၶိူင်း
(3) ဝတ်ႉပၢင်,ၼမ်း ၸိင်းၼမ်းၵေႃ,
(4) ဝတ်ႉပၢင်လူမ်း ၸိင်းသိၼ်ၼမ်းၶိူင်း
(5) ဝတ်ႉၼၢႆးၾိဝ်း

14. ႁူဝ်ၸုမ်း ၵုင်းမူင်ႈ- ၶေႃးယႃႉ
(1) ၶေႃးယႃႉ ၸိင်းသၢင်,ၵွင်,
(2) ၵုင်းမူင်ႈ ၸိင်းသၢင်,ၼမ်း
(3) ၶမ်ႉမႃႉ ၸိင်းပၢၼ်း
(4) ၶေႃးသၢၼ်ႈ ၸိင်းမွၵ်,ၼမ်း

15. ႁူဝ်ၸုမ်း မိူင်းယိၼ်
(1) မၢၼ်ႈသႃ,လူင်
(2) မၢၼ်ႈသႃ,ၵွၼ်,
(3) ၶေႃးပိင်း
(4) ၶေႃးသၢင်း

16. မူ,ၸုမ်း မိူင်းယၢင်း
(1) ပၢင်,ၵုတ်, ၸိင်းယွတ်ႈၼမ်းသုၺ်
(2) ၵျေႃႈၽီ ၸိင်းလွႆသီၼ်ႈ
(3) ၾၢႆးလူင် ၸိင်းမၢၼ်,သိၼ်
(4) မေႃ,ၾိင်း ၸိင်းလွႆသိုၼ်ႈ
(5) ဝိင်းၽၢႆး ၸိင်းယွတ်ႈၶိူင်း
(ဝတ်ႉၵၢၼ်သမ်ၵိၼ်ပ်,ၼိပ်,ၵူမ်ႈ ၵျွင်း သဝ်ႈသၢင်,ၼႃ,ယဝ်ႉ။)

17. မူ,ၸုမ်း ၵၢဝ်ယၢၼ်ၵျွင်း
(1) ဝိင်းမျိတ်ႉၵျိုးၶေႃး ၸိင်းမွၵ်,ၼမ်း ၵၢဝ်ယၢၼ် 101 လၵ်း ပံ,မီးဝတ်ႉ
(2) ၵွင်,မင်,ၵလႃ, မိူင်းၵွင်း ၸိင်းမွၺ်ဝၢဝ်း ၵၢဝ် ယၢၼ် 82 လၵ်း
(3) မိူင်းမွၺ်,ပိင်းသႃ, ၵၢဝ်ယၢၼ် 38 လၵ်း
(4) ၶမ်ႉသီ,ၵွင်ႈ ၵၢဝ်ယၢၼ် 8 လၵ်း
(5) ပၢင်,ၸၶေၶေႃႈ ၵၢဝ်ယၢၼ် 1 လၵ်း

18. မူ,ၸုမ်း ဝေ,ယႃ,ဝသ်ႉသ
(1) ၸိင်းမွၵ်,ၼမ်းၶိူင်း ႁူဝ်ပဝ်ႈ
(2) ၸိင်းသွႆႈၶိူင်း ၵိမ်ႁူဝ်ပဝ်ႈ
(3) ၸိင်းမွၵ်,ၼမ်း ၽူႈၶၢမ်းၶႂ်း
(4) ၸိင်းယွတ်ႈၼမ်း ၽူႈသိဝ်ႉသႃႇ,
(5) ၸိင်းဝၼ်,ၶ ၸိင်းၵျွင်း(ႁူဝ်လူ)
(6) ၸိင်းသွႆႈၼမ်းသိုၼ်ႈ ၽူႈသိမ်းပိၼ်း

19. မူ,ၸုမ်း သဝ်ႈလုင်းၵိၼ်,
(1) ၸိင်းယွတ်ႈၼမ်းၵျေႃ,
(2) ၸိင်းၼုၼ်ၽူင်း
(3) ၸိင်းၵၢႆႈယီႈ

20. မူ,ၸုမ်း ၶၢႆးၾိၼ်းသွမ်း
(1) ၶၢႆးယွတ်ႈၼမ်းၾၢၼ်,
(2) ၶၢႆးယွတ်ႈမွၼ်း
(3) ၶၢႆးမၸၸ,
(4) ၶၢႆးယွတ်ႈသုၺ်
(5) ၶၢႆးလူၼ်ႉ
(6) ၶၢႆးမေ,
(7) ၶၢႆးၼမ်းသွႆႈ

သင်,ဝႃႈ တၵႃ,သိူဝ်းၵၢၼ်လူ,တၢၼ်း ၵျွင်းလူင် သဝ်ႈသၢင်,ၼႃ, ၵွင်းၶွင်ၽႄ မိူင်း ယၢင်းၼႅၼ် ႁူဝ်ၸုမ်း ၶွၵ်ႈၽႃႉပႃႈမိူင်း မီးၵူ, ႁူဝ်ဝတ်ႉ 102 ဝတ်ႉ၊ ၼႂ်းသိုင်,တိူင်း မိူင်းယၢင်း 10 ဝတ်ႉ၊ ႁူဝ်ႁူပ်ႈလုမ်း မီးၵူ, 112 ဝတ်ႉ ယဝ်ႉ။

ၾၢၼ်ႉတေႃ, တေႃႈလိဝ် ပိၼ်ၵေႃ ပိၼ် ၸုမ်း ၵွၼ်ၵၼ်ၾိတ်းပိၼ် ပသ်ႉသေးတႃ,ယ ၵႃ, သဝ်ႈသၢင်,ၼႃ, တင်းၵၢၼ်,တင်းၵျွင်း ယူ, ယဝ်ႉ။

ၸိင်းသၼ်,တ
ၽၢႆ,တႃႈၼၢမ်၊ ပွၵ်ႉပၢင်,ၵုတ်,
ဝိင်းမိူင်းယၢင်း။

တွၼ်ႈသၢဝ်းသွင်

တွၼ်ႈလူႇသွမ်းတေႃႇ

တွၼ်ႈလူႇသွမ်းတေႃႇၶိုင်ႈဝတ်ႉ

ႁူဝ်ပိုင်း ၶၢဝ်းၼဝ် တေႃႉၵၢဝ်ၽိူၼ်မွၵ်ႇ, ပၢၼ်ႇသွမ်း ၼဝ်ႈၵူႇ ၶိုင်းဝတ်ႉၶိုင်းႁႅင်း မိူဝ်းပတ်း ပူလူၸိူဝ်ႈ တဵႈတီႈၼႃးလပ်းၽႅၼ်း ယုၵ်ႉၵၢဝ်ပၢၼ်ႇ မွၵ်ႇ,ပၢၼ်ႇသွမ်း ၼိူင်ႈလူႇ,တၢင်းတၢၼ်း ၵၼ် ႁၢင်ႈႁၢင်းမႃးၶၼ်ႇ ၶွပ်ႇ,ၵၢပ်ႈသေယဝ်ႉ ၶင်ႈ ၼုပ်ႉၼဝ်, လီၼ်,ယဝ်ႉ ယွမ်ႇ,ၶိုင်ႈႁၢင်းၼဝ်။ ဝၢႆး ၶၼ်ႇ ၵၼ်ပီၼ်ပူႇ,မိူင်းႁူဝ်ဝတ်ႉ ၸလႈ မိူင်းၼဝ် လင်ႇ,ၵႂႆႈ ႁွင်ႉပၢဝ်ႇ,ဝႃႈ ၵေႃႈၼၼ်ႈ ၵႃႈမိူင်းၵႃႈၶၢဝ်း လီၵ်ႉႁၢႆး သၢမ်ပၢၼ် ပေႃးဝႃႈ ႁဝ်းၼၼ်ႈတူဝ်ႈ တၢၼ်းယဝ်ႉၵေႃႈ ႁဝ်းၼၼ်ႈ ၵႂၼ်ၵၼ်ၶိမ်တူဝ် ၶိမ်လႆႈသေ ႁူမ်းမိူဝ်းတၢင်,ၶၢဝ်ႈၽၵ်ႇ, ၵဝ် ၵႃႇ,ႁူင်,ယိုင်းလူး ၽြႃး ၽြႃး သင်,ၼႃႇ, ၵႃႇ,ႁဝ ႁူမ်ႈၵၼ်ၼုပ်ႉၼႃႈ။ လင်ႇ,ၵႂႆႈ ႁူမ်ႈၵၼ်ဝႃႈ ဗုဒ္ဓံ ပူဇေမိ၊ ဓမ္မံ ပူဇေမိ သံဃံ ပူဇေမိ ယဝ်ႉသေ ၵၼ် ပီၼ် မိူင်းႁူဝ်ဝတ်ႉ ၵမ်,ၶၼ်ႇ ႁူဝ်လူႇ, လင်ႇ,ၵႂႆႈ ၵဝ်မိူဝ်းႁူပ်,ယုၵ်ႉပၢၼ်ႇမွၵ်ႇ, သေၵၢဝ်,ဝႃႈ–

သႃႇ,ထု သႃႇ,ထု သႃႇ,ထု လႆႈ သႃႇ,ထု ၵၼ်,တေႃး တီႈၼႃႈၵေႃႈ ၵၼ်,တေႃး ပုတ်ႉထေႃး ပုတ်ႉထီၼ်းလႄ ၵၼ်,တေႃးႁင်,ၸၵႃးလူး ၽြႃးပီၼ်လႆႈမျၢတ်ႈ ၵၼ်,တေႃးထမ်,မေႃး ထမ်,မီၼ်းလႄ ၵၼ်,တေႃးႁင်,ၸၵႃးလူး တြႃး တေႃႇ,ၼမ်းလႆႈမျၢတ်ႈ ၵၼ်,တေႃးသင်,ၼေႃး သင်,မိၼ်းလႄ ၵၼ်,တေႃးႁင်,ၸၵႃးလူးသင်,ၼႃႇ တင်းၵႃႈ ၵတိရတၶႄႇ,မျၢတ်ႈလႆႈသၢမ်ပိူင် တင်းၵႃႈ ပုတ်ႉထၵၶမ်, ထမ်,မၵၶမ်, သင်, ၼၵၶမ်, ၵလီၼ်,တေ,ယ ၵပ်ႉပမေ,ယမ်, ၵၶၶၼ်,တၵၶမ်, သမ်,မႃႇ,သမ်,ပုတ်ႉထေႃး လေႃးၵဝိတူ သုင်းလူႇ,ၵထွတ်ႈ လႆႈႁဝ်း ႁူပ်ႈယွတ်ႈ သၢမ်သိပ်းပႃႆၵီတ်းၽႅင်, ဝဵႆႈႁင်, လႆႈၽိင်းလႆႈႁဝ်း ယႂ်,ၵႂၢင်ႈတွၼ်းလိူဝ် တၵ်းတေႁၢသင် တၵ်းမႃးတီၵ်ႈတိူင်း ၶိူင်း တၢၼ်,ႁင်,လႆႈ ၽင်းလႆႈ ၵၢမ်,လႆႈ ၸၢၼ်,လႆႈ ၸၵႃးလူးလႆႈ ၼၼ်ၵေႃႈ ၵမ်,မီး လႂ်ႈ သၵ်းသမ်,သေပိူင်ယဝ်ႉတီႈၼႃႈၵေႃႈ။

လင်,ဝႃႈ သၵၶမ်, ၼဝ်ႈပီၼ် တီႈပိုင်ႈ တၢၼ်းၵိင်၊ ၵလွႆးသႃႇ,မိ ပီၼ်တီႈ ၼႃႈလွႆ ပလွႆ လေးတႃႇ,ယၵႃႇ, ၼႃႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ မီ,ၵွႆး ၸသးၵၢပ်ႈ ၼူဝ်,ယႃႇ,ၶႄႇ,ထ ၵမ်,မီးၽေႈပူင် လူင်လိုမ်း ႁူးမိူင်,ဝၼ်းယၢမ်းယဝ်ႉတီႈၼႃႈၵေႃး လင်,တၵ်းပၼ်,ၼွပ်ႈႁွတ်ႈသူ,ထိုင်မႃး မိူဝ်ႉ တၢၼ်းဝၼ်းၶၼ်ႇ ၽိူဝ်ႉသိုဝ်မိူင်းလၢင်, ၽိူဝ်ႉပၢင်,မိူင်း လီၼ်းၶၼ် ၼႃႈလွႆပလွႆလေးတႃႇ,ယၵႃႇ, ၼႃႈတၵႃႇ, တင်းလၢႆ ၵီတ်ႉထိပုရိသ ၼုၼ်လႂ်း ၶၢင်းယိူင်း မိူင်းၶၢဝ်းႁူၼ်းထဝ်ႈ ၵႃႈၽိူဝ်ႈၵႂၼ်ၵၼ်မႃး ပႃး ၵၼ်တဝ်ႈ ၼဝ်ႈႁွတ်ႈမႃးထိုင် တဵႈတၵ်းႁၵ်း ၼဝ်, ပုတ်ႉထၵူႇပပိင်,ပမ်,ႁူၼ်,ႁၢင်းသၢင်းထူး သပ်ႉပိၼ်,ရူတ ၽြႃးပီၼ်လႆႈႁဝ်း တၢင်ႉတေ, ၶေ,ရၢပ်ႈၸတႃးသဝ်း သေၶႄႇ,သၶမ်, ပိၵ်ႈ မၢၼ်,ၵၢၼ်,ႁဵင်း သိုဝ်ႈတီင်းၼိင်းၶၼ်ႇ ယင်း ၵၼ် မီးတင်းၼိူင်ႈၸူတ်ႈၼိူင်ႈၶိူဝ်ႇ ပၢၼ်းပွၵ်ႉပွၵ်ႉ မွၵ်ႇ,ယႃႈၼဝ်ႈတၵ်ႉ, လေႈထၵ်ႉ,လၢၵ်ႈလႃႇ, တၢင်,ပၢၼ်ႇတမ်းၽိူၼ် မိူဝ်းသိပ်းၶိူဝ်ႉ ယုၵ်ႉ တၢင်,သီႈမွမ်ႈလွမ်ႁူဝ် ႁွမ်းတူဝ်ႁူဝ်,သေ, ၼႂ်ႈ ပေႃးလႂ်ႈယွၼ်း သိၼုဝ်းပူႇ,လေႃႇ,ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်,တေႃး ၽြႃး မျၢတ်ႈ ၵၼ်,တေႃး တြႃး မျၢတ်ႈ ၵၼ်,တေႃး သင်,ၼႃႇ,မျၢတ်ႈ တၢင်းၵႃႈ ၵတိရ တၶႄႇ,မျၢတ်ႈလႆႈတင်းသၢမ် လိူဝ်ၶၼ်ႇ ၼႂ်ႈ လႂ်ႈယွၼ်းၽိတ်ႈပၢၼ်,ပၢင်းထိုင် လီမ်ၵၼ် ႁူဝ်,လႃးတေႃႇ, ႁူဝ်,ပုႆးတေႃႇ, ယူၵ်ႉထုတေႃႇ, သိၼ်းတုတေႃႇ, မူလ်,တေႃႇ,ထၢတ်ႈတေႃႇ, ပႃႇ, တ လၢၵ်ႈတေႃႇ, ၵႂၼ်းတိၼ် ၽူမ်သိင်ငႄးၼမ်း ဝၢင်းတမ်းၶိူဝ်လႂ်သိင်,ရၵ်ႉတရႃႇ, လီမ်ၵႃႈ ထမ်,မၵ်ႉၼၼ်,ထႃႇ, ပိတၵၢတ်ႈပိတ်,မိၼ်,သီ, ၼိင်ၵျမ်းၼမ်း ၵရိယႃႇ, သင်,ၼႃႇ, သႃႇ,ၵီ,ဝၢင်, မင်းမိဝ်းၼဝ်လႆႈ တင်းလူင်တင်းလၢႆ ၵဝ် လီမ်ၵုတိတ်ႉသလေ,တီ, ထမ်,မလေ,တီ, ထႃႇ,တုလေ,တီ, ပရိၽေးၵလေ,တီ, တၢင်း ၵႃႈ လေ,တီႈလေးသူႇ, ယူႇ,ၽဝ်ႈ ပုတ်ႈႁၢင်ႈ တၢင်တူဝ် ႁူဝ်,လႃးတေႃႇ,သပ်ႉပိၼ်,ရူတ ၽြႃး ပီၼ်လႆႈမျၢတ်ႈ ပိၵ်ႉဝႃႈတၢင်ႉတေ, ၶေ, ရၢပ်ႈၸတႃးသဝ်း သိုဝ်ႈတီင်းၼိင်းလွႆမီးသေ မိူင်း ၽီ မိူင်းသၢင် မိူင်းၶၵေႃး မိူင်းႁူၼ်း ဝၼ်းတူၵ်း ဝၼ်းၵႂၵ်, ၶႄႈ ႁွင်,ပႃႆလၢၼ်း သီ,လိင်,ပိတ်, ပႃႈ သီ,ၶႄႈပိတ်,ၽႆ, သမ်ႉဝႃႈ တၢင်ႉတေ,သ ပေ,တေႃႇ,မူႇ, လျၵ်ႈပၢတ်ႈတေႃႇ,မူႇ, ယူႇ,သိုဝ်ႈ တီင်းၼိင်းလွႆသေၵေႃႈ ၼႃႈလွႆ ပလွႆလေးတႃႇ,ယ ၵႃႇ, ၼႃႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ ပိၵ်ႉဝႃႈ တူဝ်ၵမ်,ႁွတ်ႈ မိူင်းၵမ်,ထိုင် ၼႂ်ႈလႂ်ႈယွၼ်းၽိတ်ႈပၢၼ်,ပၢင်း ထိုင် ၵၢဝ်,ႁွတ်ႈၶဝ်ထိုင် ၼႂ်ႈလႂ်ႈယွၼ်းလူႇ, ယွၼ်းၵၢပ်ႈ ယွၼ်းၵၢပ်ႈယွၼ်းတၢၼ်း ယွၼ်း သိၼုဝ်းပူႇ,လေႃၵၼ်,တေႃး ယွၼ်းၽေ,ယွၼ်း လွႆး တၢင်းၵႃႈႁူတ်ႈ ၵပိတ်ႈ ၵႃႇ,ယ ဝလီ, မ ၶႄႇ သုပ်းတူဝ်လွႆၵမ်,သၢမ်ပႃး တၢင်းၵႃႈ ၵႃႇ,ယၵမ်,သၢမ်ပိူင် ဝလီ,ၵမ်,သီ,ပိူင် မၶႄႇ ၵမ်,သၢမ်ပိူင် ၸၽပီၼ်တုလရိၵ်ႈ ၼိူင်ႈမိူၵ်ႈ သိပ်းပိူင် တၢင်းၵႃႈၼိူင်ႈၵမ်,ႁူႉႁူႈၵၼ် ၼိူင်ႈ ၵမ်,ႁၼ်ရူႈလွင်ႈ ယူႇ,လႆႈထုၵ်,ၼွင်ႈယႂၢင်းမႃး ပီၼ်ႁူႇ,သေသမ်,သေပိူင်ၶၼ်ႇ ၼႃႈလွႆ ပလွႆ လေးတႃႇ,ယၵႃႇ, ၼႃႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ ၼႂ်ႈလႂ်ႈ ၵႂၼ်ၵၼ်ယွၼ်းသီ ယွၼ်းၵၢဝ်ရသူလ်,ၵ ၵျူဝ်းတၢင်းလီမၼ်း ပုဝ်ႉသႁူမ်,တူဝ်မ်မိူင်း ႁူႈ ၽူႈမိူင်းႁူၼ်း သေၵမ်း တီႈၼႃႈၵေႃႈလႆႈ သႃႇ,ထုၵၼ်,တေႃး တီႈၼႃႈၵေႃႈ ၼႃႈလွႆ ပလွႆ လေးတႃႇ,ယၵႃႇ, ၼႃႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ ၵႃႈၵၼ် ၵႂၼ်ၵၼ်မႃး ပႃးၵၼ်တဝ်ႈ ၼဝ်ႈႁွတ်ႈမႃးထိုင် ၶၼ်ႇ ယင်းၵၼ်မီးသေ ၼိူင်ႈၸူတ်ႈၼိူင်ႈၶိူဝ်ႇ ပၢၼ်းပွၵ်ႉပွၵ်ႉမွၵ်ႈယႃႈၼဝ်ႈတၵ်ႉ, လေႈထၵ်ႉ, လၢၵ်ႈလႃႇ,တၢင်,ယိင်ႉတမ်းၽိူၼ် မိူဝ်းသိပ်း ၶိူဝ်ႉ ယုၵ်ႉတၢင်,သီႈမွမ်ႈလွမ်ႁူဝ် ႁွမ်းတူဝ်ႁူဝ်, သေ, ၼႂ်ႈလႂ်ႈယွၼ်းသျၵ်ႈလဝ်ႈပၢၼ်,ၵျူး သူလ်,ၶႄးၶပေးတေႃႇ ႁူသိင် လွႆၼမ်း ၵတိရ တၶႄႇ,တေႃႇ,မျၢတ်ႈလႆႈတင်းသၢမ် သေၵမ်း တီႈၼႃႈၵေႃး။

ၼႃႈလွႆ ပလွႆလေးတႃႇ,ယၵႃႇ, ၼႃႈတၵႃႇ,

ၶႄႈလိၵ်ႈ

တင်းလၢႆၶၼ်ႈ ၵၢၼ်လွင်ႈသေၵေႃႈ ၸွမ်းလူလၢႆႈ သႂ်ႇၽဝႃထွၵ်ႈ ၶွၵ်ႈၽဝႃလွင်း ၵၢၼ်ၵျွင်းၼမ်, ၵၢမ်ႇၵဝ်ႇဝၼ်းလင် ၸိမ်သင်ၵိတ်းမႃးဝႃႈဝႆႉ ၵႂ်ႉ လူလၢႆႈ တႃႇၶ သီႇလ ၽေႃႇဝၶေႃႇ ပူင်ႇလၢၵိရိ ယႃႇ ၵူၺ်ႉၸႃႇသူႇတေႃႇ ၼၶီတ်ႈၸီတ်း တၢၼ်, ၽၢၼ်ႇႁွင်ႈႁွင်းသူၼ်း ပိၼ်ႇႁူၼ်းမႃး ၸၢတ်ႈၶၼ်ႈ ၸင်ႇလႆႈ မႃးႁူတ်ႇႁူပ်ႉထူပ်းမၢၼ် ပၢၼ်သိင် ပၢၼ်ၼမ်း ၶိုၼ်းတႂၢင်းသႃႇသၶေႃႇ ငေႃႇ, သပ်ႉပိၼ်ႇလူတ ၽၢႆးပိၼ်ႇၸဝ်ႈၵဝ်း ယင်းတိုၵ်ႉၵီႈ ႁူင်းပိုင်းထွင်, ၵႃႁွင်ႇၵႃဝႃႇ, ပေႃး တၢၼ်ႇၸၢၵ်ႈၽေႃႉ ၸၼ်ႇတႃႇ သူရိယႃႇသၢႆ လိူၼ်ႁူင်းဝၼ်း မိူၼ်ႇလုၵ်ႈသိၼ်လေးၵေႃႈ မဝ်ႇၵႃး ဝႃႈၶၼ် တီႈၼၼ်ႈၵေႃႈ။

ၸင်ႇတၵ်းလႆႈမႃးၵႂၢၼ်ၵၢၼ် ၵူပၢၼ်ၼီႈ သယ ၵူပၢၼ်ၼီႈသယေး မီႇၽွႆးသေးၵပ်ႈ ၸဝ်ႈၽူႈပူႇသူတ ပၼ်ႇတီတႃႇ ႁူႇပူၵ်ႉ ႁူလ်ႇၼဝ်ၸဝ်ႈ ၵဝ်တင်းႁူးတေႃႇၼမ်းၽႃး ပိၼ်ၸဝ်ႈ တိၵ်ႈၸၶသင်ႇသွၼ်သုင်းမႃႉ ပၢၵ်ႈ လွင်ႈၸၶတေႃင်း တင်းၵႃႈ တၢင်းၸၢင်းလီၸႃႉ ယုတ်ႈမျၢတ်ႈသွင်ပိူင် ၵယုတ်ႈၵႂၢၼ်ၵၢၼ် ၸုၼ်ႉ ၵမျၢတ်ႈၵႂၢၼ်ၵၢၼ်ၸတ, ၸပ,သေၵ ယူႇယုတ်ႈသၢမ်ပိူင် မဝ်ႇပိုင်ႈမဝ်ႇ ၵိင် မဝ်ႇႁူဝ်း မဝ်ႇၵႃႈ ႁူလၢႆးၵႃႈ ၵႂၢၼ်ၵၢၼ်တွင်းပိုင်ႈတွင်း ၵိင် ႁင်ႇၽႃးမျၢတ်ႈ ႁင်ႇႁူးမျၢတ်ႈ ႁင်ႇ သင်ႇၼႃႇမျၢတ်ႈ တင်းၵႃႈ ၵတိရတၶေႃႇတေႃႇ မျၢတ်ႈၸဝ်ႈတင်းသၢမ် ၵမ်ႇမီးၽေႃႈပူင် လူင် လိမ်း ၸတ,ၵဝ် တိသရၶေႃႇႁင်ႇၸဝ်ႈသၢမ် ပႃး ၵိၵ်ႇလူလၢႆႈ ပၼ်ႇၸသီႇသိၼ်ၵျႃႈငႄးပႃး ၵႂၢၼ်ၵၢၼ်ၵဝ်ၵိတ်း ၶီၸွႆႉၸသီႇလ မၼ်ႈ ၸမျႃး ၼိင်ႇၵသၢၵ်ႈသၢႆၸွႆႈ ပီႊလွႆႈလိူၼ်ၶၶၼ်ႉ ၶီတ်ႉၸိၼ်, လၸိၼ်, ၵိင်ႇမၼ်, ၵျေႃႇမၼ်, ပၼ်ႇပုတ်ႈ သုတ်ႈလၢႆးၼႃႉထွၵ်ႈ, ပျူင်းၸလးၵၼ် မႃး ပၼ်ႇၼွပ်ႈႁွတ်ႈသူႇထိုင်မႃး ပီႊၸိူၼ်းလိူၼ် ၶၼ်ႈ ၼဝ်ႈပိၼ်လိူၼ် (....) သၢၼ်းမွႆႇ/မူၼ်း/ လွင်ႈ/ လပ်းၶၼ်ႈ ၼဝ်ႈပိၼ်မိုဝ်ႉလီဝၼ်းၵႃႈ မိုဝ်ႉ သႃႈ ဝၼ်းယွႆႇ, ဝၼ်းႁူင် ဝၼ်းၵၢင်း ဝၼ်းသ တၢင်း ၵူပုၼ်ႈ ဝႃႈၸိူင်ႉၶင်ႇ,ၶၼ်တီႈၼၼ်ႈၵေႃး။

ၶၼ်ႈၵေႃႈ ၼၼ်ႈလွႆ ပၸွႆႉၸေးတႃႇယၵႃႇ, ၼၼ်ႈ တၵႃႇ,တင်းလၢႆ ယင်းၵၢၼ် ၵႂၢၼ်ၵၢၼ်ၼုၵ်းၸွႆ လႆႈ ၼွႆႈၸွႆထူပ်း ႁင်ႇ,သိင်မုၼ်ၼမ်း ၵတိရတ ၶေႃႇတေႃႇမျၢတ်ႈၸဝ်ႈတင်းသၢမ်ၵေႃႈ ပိူင်ႈ ၶိူင်ႈ။ ပိူင်ၶိူင်ႈ ၵႂၢၼ်ၵၢၼ်ၼုၵ်းၼူၼ်ႉႁူၼ်ႉ လူလၢႆႈ ၼယဝယ ၵၢၼ်ၸွႆႉၸ ၵမ်ႇမၼ်ႈၵမ်ႇ ၸမျႃး တုၵ်ႉၼယၢပ်ႇ,ၽိတ်ႇ,ၼၢၼ်ၸွႆသၢင်းၸရ ၵၢၶေတ်ႉတ တူဝ်လၢႆၼၢပ်ႈပဝ်, ၵမ်ႇမီးလွၼ်ႉ မီးၵိၼ် ၸၢင်ႈပိၼ်ၸၢင်ႈၵၢႆ ၸၢင်ႈတၢႆ ၸၢင်ႈ ၸတ, ၸလ,လူလၢႆႈၸတးၽုင်, မိၵၽဝၽုင်, သၢမ်မူင်း ၵဝ်ပိၼ်ၸူဝ်းသမ်,သၵျူႇ ၵျူႇ,ၵျၢင်ႈ ယိၼ်းယၢဝ်း ၵမ်းၶၼ်ႈ ၶင်ႇ,ႁူဝ် သမ်,သၵျူႇ တၵ်းတေၸိဝ်းပူၼ်ႉ ၸိဝ်းလွတ်ႈသေ ၸႃႇတိ တုၵ်ႉၼ ၸၵျူႇ,တုၵ်ႉၼ ပျူႇ,ထိတုၵ်ႉၼ မရၶတေႃၵ်ႉၼ တင်းၵႃႈ တုၵ်ႉၼလူင်သီႇ,ပႃး ၶင်ႇ,ႁူဝ် တၵ်း တေၸိဝ်းၵႃး ၸိဝ်းပူၼ်ႉ ၸိဝ်းလွတ်ႈ ၸိဝ်း ႁွတ်ႈ ၸိဝ်းထိုင် မူင်းသိင် မူင်းၼမ်း မူင်းမၢၵ်ႈ ၽူလ်,ၶီပ်ႉပၢၼ်,ၶၶၼ်ႉ ငေႃၽိူၼ်ႈႁူၼ်းမၼ်း ၸင်,တေၵႂၢၼ်ၵၢၼ် သၢႆ,သုၵ်ႈပုပ်ႉပ၊ မုင်,ၸ၊ ပရၸေႃ,တၶေႃႇ, သတ်ႉထေႃႇ,ၽိူၵ်,ၸိူၼ်ႈၼၢဝ်သွႆ ၸူၵ်းၵဝ်ၸေႃႈ မၢင်တၢင်ၶိူၼ်း လႆႈမူဝ်းသိူဝ်ႉ သၢႆးလၢႆးလီၵ်ႈ ၵေႃႇ,ၸႃႇ,ၽိူၼ်းၸိၼ်,ၸၼ်းၽွ, မၢၵ်ႇ,ႁူလၢႆႈဝီဝၢၼ် ၼဝ်ႈၶမ်ႉသွမ်းသၢၼ် ၵႂၢၼ်

ၵၼ်မႃး ၸုမိတုမ်ၵၼ် ၵႃႈတီႈသလႃႇ,ၵ ၸ လွပ်ႈႁူၼ်းသိၼ် မူဝ်ႈၽီတ်ႈဝၼ်းဝႃးၶၶၼ်ႉ ၶၼ်ႈ ၵေႃႈ ယင်းၵၢၼ် မီးသေဝေ,ယႃႇ,ဝၸွႆႉၸၶေႃး ၼဝ် တင်းၵၢင်ႈတင်းၵျေႃႇ ၸွမ်းလူလၢႆႈ တူဝ်မဝ် ၸွႆႉၵႂ်ႉ ၸင်,တၵ်းၵႂၢၼ်ၵၢၼ်လိူၵ်ႈတူလၢႆး ယူလၢႆး ၼေႃ သုၵ်ႈၸၢင်,သီၼျူးထိုင်မႃး မူဝ်ႉတၶၼ်း ဝၼ်းၶၼ်ႈ လုၵ်ႉၸဝ်ႉတူမ်ႈသုၵ်းႁူင်ပူလၢႆ, ၸတ်း ၼွႆးဝၢၵ်ႈမိင်, သွႆႇ,ယိင်ႉတမ်းၽိူၼ် ၵုမ်ႈတဝ်ႈ ၼဝ်ႈ ႁွတ်ႈထိုင်မႃး တွႆႈတၵ်းၵၵ်းၼဝ်, သပ်ႉ ပိၼ်ႇ,လူတၽႃးပိၼ်ၸဝ်ႈမျၢတ်ႈ ႁူးတေႃႇ, ၼမ်းၸဝ်ႈမျၢတ်ႈ သင်ႇ,ၼႃႇ,ၵတိရတၶေႃႇ,တေႃႇ, ၸဝ်ႈမျၢတ်ႈ တင်းသၢမ် တၢင်ႉတေ, ၶေ,ရပ်ႈ ၸတးသဝ်းသေ,ၶေႃႇ,သၶမ် ပိၵ်ႈမၢၼ်,ၵၢၼ်, ၵျွင်း သိုဝ်ႈတိင်းၵိင်းၶၼ်ႈ ၶၼ်ႈၵေႃႈ ယင်းၵၢၼ် မီးသေ သွမ်းတေႃႇ,လူင် သပ်ႉပိၼ်ႇ,လူတၽႃး ပိၼ်ၸဝ်ႈ ႁူးတေႃႇ,ၸဝ်ႈ သင်ႇ,ၼႃႇ,ၵတိရ တၶေႃႇ,မျၢတ်ႈ,ၸဝ်ႈတင်းသၢမ် သွမ်းသတ်ႉ ထႃႇ ႁူဝ်မၢၼ်ႈႁူဝ်သူၼ် သုမ်,ဝၢင်,လုမ်းပွင်း ၵၼ်ၶၼ်ႈ ဝၢတ်ႈၶိူင်ႈ ၵူႈၶိူင်ႈ တီႈၼၼ်ႈၵေႃႈ။

သႃႇ,ထု ၸဝ်ႈသႃႇ,ထုၵၼ်,တေႃးတီႈၼၼ်ႈ ၵေႃး ၵႃႈၶင်, ၼၼ်ႈလွႆ ပၸွႆႉၸေးတႃႇ,ယၵႃႇ, ၼၼ်ႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ မူဝ်ႉတၶၼ်းဝၼ်းၶၼ်ႈ ၵႃႈ ၶင်, ၵျမ်ႇ,လႆႈပွင်ပိၼ် တႃႇ,ၶသေပုပ်ႉပ ၵႃး လူင်းၸုင်,ၸွႆ, ၼၼ်ႈလွႆ ပၸွႆႉၸေးတႃႇ,ယၵႃႇ, ၼၼ်ႈ တၵႃႇ,တင်းလၢႆ ၶွႆႈလႆႈၵႂၢၼ်ၵၢၼ် ယွၼ်းမၢတ်ႈ ပိၼ်တႃႇ,ၶ ဝိဝတ်ႉတ ယွၼ်းၵုတိတ်ႉသ ၵု တိတ်ႉသရေ, ၸွင်ႉရေ,မၢတ်ႈ လူႇ,ၵပ်ႈၵၢပ်ႈ တၢၼ်း ၽႃးမျၢတ်ႈ ႁူးမျၢတ်ႈ သင်ႇ,ၼႃႇ, မျၢတ်ႈ တင်းၵႃႈ ၵတိရတၶေႃႇ,တေႃႇ,မျၢတ်ႈ ၸဝ်ႈတင်းသၢမ် သေၵမ်း တီႈၼၼ်ႈၵေႃႈ။

သႃႇ,ထု ၸဝ်ႈသႃႇ,ထု ၵၼ်,တေႃး ၵၼ်,တေႃး တီႈၼၼ်ႈၵေႃႈ ၵႃႈပိၼ် တႃႇ,ၶသေပုပ်ႉပ ၵႃးလူင်း ၸုင်,ၸွႆ, ၵႃႈၶင်, ၼၼ်ႈလွႆပၸွႆႉၸေးတႃႇ,ယၵႃႇ, ၼၼ်ႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ ၵျမ်ႇ,လႆႈပွင်ပိၼ် ႁွပ်ႇ,ႁွင်း တဝ်ႈႁွတ်ႈမႃးထိုင်ၶၼ်ႈ ႁွႆႈလႆႈၵႂၢၼ်ၵၢၼ် ယွၼ်းယုၵ်ႉယွင်ႈႁွင်ႉဝႃႈ ၵေႃးၵႃႇ,သ ၵေႃးၵႃႇ, သ ၵေႃးၵႃႇ,သ မယမ် ၽၢၼ်,တေ သမ်းသႃးရ ဝတ်ႉတတုၵ်ႉၼတေႃး မေႃးၸ ၶတ်ႉထႃးယ ၵိမမ်း လႃးၸႃး ပုပ်ႉၽမ်း ၵလေႃး ၵၵ်ႉၵိတိ,ပမ်း ၵုတၵမ်း ပၼ်း တပႃးတမ် ၵႃႇ,ၵျႃႇ,ရ ၽႄးၸၶမ် သပ်ႉပေ တႃးၶမ် မယမ် ပုတ်ႉထတ်ႉသ တေးမ ထမ်, မတ်ႉသ တေးမ သင်,ၼသ်ႉသ တေးမ။

တုတိယမ်းပိ မယမ်းၽၶၼ်းတေး(ပ)တေးမ တတိယမ်းပိ မယမ်းၽၶၼ်းတေး(ပ)တေး မ ပူႇ,ၸေးမ ဝရမ်း ၶီပ်ႉပႃးၶမ်း ၶီပ်ႉပႃး ၶတ်ႉသ ပၸွႆႉၸယေႃး ၵျေႃးတု။ သႃႇ,ထု သႃႇ, ထု သႃႇ,ထု။

သႃႇ,ထု ၸဝ်ႈသႃႇ,ထု သွမ်းတေႃႇ,ၵေႃႇ, ၸႃႇ,ၵႃႇ,ၵျႃႇ,ရ ၵႃႈၶင်, ၼၼ်ႈလွႆ ပၸွႆႉၸေးတႃႇ, ယၵႃႇ, ၼၼ်ႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ လႆႈၵျူဝ်းလႆႈပွင် တႃႇ,ၶ သပ်ႉပၵႃးလူင်းၸုင်,ၸွႆ, လႆႈမႃး လူႇ, ၵပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၼ်း ၽႃးမျၢတ်ႈ ႁူးမျၢတ်ႈ သင်ႇ,ၼႃႇ,မျၢတ်ႈ တၢင်းၵႃႈ ၵတိရတၶေႃႇ,တေႃႇ, မျၢတ်ႈၸဝ်ႈ တင်းသၢမ်ၶၼ်ႈ ပိၼ်ၵၢၼ် သိၵ်ႉထိ ပရိပုင်,ၶမ်, ယဝ်ႉၸွတ်,တူဝ်ႈသေ,ၼျူႇ,လီငၢမ်း ယဝ်ႉတီႈၼၼ်ႈၵေႃး။

ယၢမ်းၶၼ်ႈ ၼိၼ်းတေႃႈသိပ်ႉပိၼ်,လူတ ၽႃးပိၼ်ၸဝ်ႈ ႁူးတေႃႇ,ၼမ်းၸဝ်ႈ သင်ႇ,ၼႃႇ, ၵတိရတၶေႃႇ,တေႃႇ,မျၢတ်ႈၸဝ်ႈ တင်းသၢမ်

ၸဝ်ႈၶဝ်း ပရိၼိၼ်,ၸတ်ႉထ ၶပ်ႉၼၢမ်,တုင်း
ၵဝ် သုင်းသွင်,တေႃႇမူႇ ၼႄင်းပေႃးတေႃႇမူႇ
ၶပ်ႉၵဝ် ဝၢတ်ႈလူႇ ၼူဝ်းတၢၼ်း ၵႂႈၶင်, ၼႂ်ႈ
လွင် ပၸ်ႉၸေႃးတႃႇယၵႃႇ ၼႂ်ႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ
လႆႈလူႇ,လႆႈတၢၼ်းၶၼ်ႉသေၵမ်း တီႈၼႂ်ႈၵေႃး။
ႁူလ်းၵႂႈ ၵႃႇၶီသမ်,သ မၶပ်ႉၽလေရသူလ်,
ၵၵျူဝ်းတၢင်းလီမၼ်း ၼႂ်ႈလွင် ပၸ်ႉၸေႃးတႃႇ,
ယၵႃႇ ၼႂ်ႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ ၶႂႆႈလႆႈၵွၼ်ၵၼ်
ယွၼ်းပထၶေႃႇ,သူးတွင်း ၶႂႆႈလႆႈယွၼ်းပီၼ်
ၼွင်ၼၢၵ်,လၢၵ်ႈသွင်,တၢင်းပွင်, သူလ်,ပျေႃႇ
ၼေ,မမ်,ဝရမ်,မျၢတ်ႈထွတ်ႈ ၶႂႆႈၸီဝ်းလႆႈၵွၵ်,
လွတ်ႈၵေႃးလေးၽျေႃႇ ၵႃႇလေးၼု ၵုလေး
တၢၼ်, ၵၢၼ်,လေးယၢတ်ႈ ပတီၸ်ႉၸသ
မုတ်ႈပၢတ်ႈၵိတ်းငိင်, ပေႃးဝႂႈ ထိုင်ၼိင်, မၼ်း
ထူၼ်ႈ ၶႂႆႈလႆႈမူၼ်ႈလူလ်ႈလေးရတ်ႈ ဝိမုၵ်ႈ
ငေးတၢၼ်, ဝိပသ်ႉသၶေႃႇ ရၢၼ်,ၵေႂႈ ၶႂႆႈႁူႉ
ၸတုသၸ်ႉၸေႃႇ ၼျူႇၸလ,လူင်ႉတၢတ်ႈ ပရ
မၢတ်ႈၵသီ, တီႈပ်းတီ,တၶေႃႇ မႃႇၶတီတ်ႉထိ
ၶိဝရၶၼ်ၽၶၼ်းပၢင်, သီ,လ သမႃႇထိ ပရႃ
မၢၵ်ႈၵၢင်,သၢမ်ယိူင်ႈ ၶၢင်ႈၼိူင်ႈပေႃးထိပ်ၵ်ႉမိ
ယႃႇ ၶႂႆႈမၼ်းၶိုင်ႁူႇ,ယူၼ်ႈယူၼ်ႈ ပူၵ်းတူၼ်ႈ
မႃႇရိူင်, တီႈင်,ၼၢမ်ႈ ၵႃႇမေႃးၼ ၽဝေႃးၼ တိတ်ႉ
ထေႃးၼ ၵဝိၸ်ႉၸေႃးၼ လေႃႇရတ်ႈတရူႇ
ႁူဝ်းၵဝ်ႈ မီ,ၼဝ်ႈသၵုပႃႇ,တိသေ,သ ၶိပ်ႉ
ပၢၼ်,၊ ၵၶုပႃႇ,တိသေ,သ ၶိပ်ႉပၢၼ်,၊ တီႈ
ၵၼ် ယၢၼ်ရၢၼ်,ၸႃႇ,တိၸရူႇ ပျူႇ,ထိမရၶ
သေႃးၵ ပရိတေ,ဝ ၵုပယႃႇ,သႃႇ, တီႈၵၼ်
ၵမ်,လႆႈႁွၼ်ႉမႆႈ ၸူဝ်းရိူင်,မီၼူမ်ၶၶၼ်ႉ ပေႃးဝႂႈ
ပႃႇ,ရမီ, ၼိင်,ထူၼ်ႈတၼ်းမႃး ၶႂႆႈလႆႈႁူပ်ႉလႆႈ
သၢၼ်,တြႃး၊ မၢၵ်ႈတြႃး၊ ၽူလ်,တြႃး၊ ၶိပ်ႉ
ပၢၼ်,ၼျၢမ်းသႃႇ,တြႃးမျၢတ်ႈ ယႃႇ,ၵၢတ်ႈ ယႃႇ,
ၵၢင်း ၶႂႆႈမၼ်းမိူၼ်ၶင်,ၵုမ်းလၢင်းၵတိတ်ႉ
ထႃႇ, ဝႃႇ,သၶေႃႇ,ၵၢင်ၸွင်ၽွင်မၼ်းၸွၵ်းမီးၶၶၼ်ႉ
သေၵမ်း တီႈၼႂ်ႈၵေႃး။ ၸဝ်ႈသႃႇ,ထု ၵၼ်,
တေႃး တီႈၼႂ်ႈၵေႃး။ ၼႂ်ႈလွင် ပတ်ႉၸေႃး တႃႇ,ယ
ၵႃႇ, ၼႂ်ႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ ၵႂႈၵၼ်ၵွၼ်ၵၼ်
မႃး ပႃးၵၼ်တဝ်ႈ ၼဝ်ႈႁွတ်ႈမႃးထိုင်ၶၼ်ႉ ယင်း
ၵၼ် မီးသေ မိူဝ်းသိပ်းၶိဝ်ႉ ယုၵ်ႉတၢင်, သီႈ
မွမ်ႈၸွမ်ႁူဝ် ၵွမ်းတူဝ်ရူဝ်,သေ, ၶႂႆႈလႆႈ ယွၼ်း
သိၼူဝ်းပူႇ,ၸေႃႇ,ၵၼ်တေႃး ၵၼ်,တေႃး ၽြႃး
မျၢတ်ႈ၊ ၵၼ်,တေႃး တြႃးမျၢတ်ႈ၊ ၵၼ်,တေႃး
သင်,ၼႃႇ,မျၢတ်ႈ၊ တင်းၵႂႈ ၵတိရတၶေႃႇ,
မျၢတ်ႈၸဝ်ႈသၢမ်ပႃး ၶႂႆႈပေႃးလႆႈယွၼ်းၼၢမ်,
သရၶရေင်,မျၢတ်ႈၸဝ်ႈသၢမ်ပႃး၊ ၵိၵ်,လူလ်ႈ
ပိၼ်,ၸသီ,သိၼ်ၶႂႈငေးပႃး၊ ယွၼ်းယွင်ႈရင်,
ယေးမုၼ်ၽြႃးတြႃးသင်,ၼႃႇ, ယွၼ်းၵဝ်ရ
သူလ်,တၢင်းလီမၼ်း ပရိတ်ႈမိတ်ႉတႃႇ, ႁူလ်,
ဝၢၵ်ႈဝၢင်းပၼ် သပ်ႉပေ,သတ်ႉတႃႇ, သတ်းတ
ဝႃႇ, ၽီသၢင် သတ်း ႁူၼ်းတင်းလၢႆ ၶႂႆႈလႆႈႁူမ်ႈ
ၵၼ်သုၼလီပိၼ် ၵတ်းယိၼ်သိူဝ်းသႃႇ, သိူဝ်း
သႃႇ,ၽီ သိူဝ်းသႃႇ,ႁူၼ်း သိူဝ်းသႃႇ,ၶၢၼ်ႉပေႃး
တေႃႇ,တိူၵ်ႈ သိူၵ်ႈႁွတ်ႈ မိူင်းသိင် မိူင်းၼမ်း မိူင်း
မၢၵ်ႈၽူလ်,ၶိပ်ႉပၢၼ်, ယႃႇ,ၶၢင်ႉယႃႇ,ၶၢတ်ႈ ယႃႇ,
ၵၢတ်ႈယႃႇ,လွႆး ႁူႈၽူႈၼိင်းႁူၼ်း ၸီမ်ၽူႈမႃး
ႁွတ်ႈ ၵမ်,မႃးႁွတ်ႈ၊ ၼႂ်ႈလွင် ပၸ်ႉၸေႃးတႃႇ,ယ
ၵႃႇ, ၼႂ်ႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ ယွၼ်းပထၶေႃႇ,တိူင်,
ၼေႃႇသူးတွင်း ၵၵျူင်းမၼ်းမီးၶင်,ၶၼ် ၵမ်း
ၶိုင်ႈ တီႈၼႂ်ႈၵေႃး ၸဝ်ႈ ....

(ၵမ်းၶၼ်ႉ ယွၼ်းၼၢမ်,သိၼ် ယွင်ႈရင်,ယဝ်ႉ
ယၢတ်,ၶမ်ႉ ႁူလ်,ဝၢၵ်ႈ ပိၼ်ၸၽရသူလ်,။
ပေႃးဝႂႈယဝ်ႉယွၼ်းၸွၼ်ႉၽိူၼ်သွမ်း ၽိူၼ်
မွၵ်,)

ၵျၢမ်းၵၢဝ်,ယွၼ်း
ၸုၼ်ႉၽိူၼ်သွမ်း/ၽိူၼ်မွၵ်,

သႃႇ,ထု သႃႇ,ထု ၸဝ်ႈသႃႇ,ထု ၵၼ်,တေႃးတီႈ
ၼႂ်ႈၵေႃး ၵၼ်,တေႃး ပုတ်ႉထေႃး ပုတ်ႉထေႃး
ၵၼ်,တေႃးရင်,ၸၵးၸူး ၽြႃးပိၼ်ၸဝ်ႈမျၢတ်ႈ
ၵၼ်,တေႃးထမ်,မေႃး ထမ်,မေႃး ၵၼ်,တေႃး
ရင်,ၸၵးၸူးတြႃးတေႃႇ,ၼမ်းၸဝ်ႈမျၢတ်ႈ ၵၼ်,
တေႃး သင်,ၼေႃး သင်,ၼေႃး ၵၼ်,တေႃးရင်,
ၸၵးၸူးသင်,ၼႃႇ, တင်းၵႂႈ ၵတိရတၶေႃႇ,
မျၢတ်ႈၸဝ်ႈတင်းသၢမ် ၵၼ်ပၼ်,ၼွပ်ႈ ႁွတ်ႈ
သူႇ,ထိုင်မႃး မူဝ်ႈတၼ်းဝၼ်းၶၼ်ႉ ၽၢႉသုၺ် မိူင်း
ၸၢင်, ၽၢႉပၢင်,မိူင်းလိူင်းၶၼ် ၼႂ်ႈလွင် ပတ်ႉၸေႃး
တႃႇ,ယၵႃႇ, ၼႂ်ႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ ၵႂႈၵၼ် ၵွၼ်
ၵၼ်မႃး ပႃးၵၼ်တဝ်ႈ ၼဝ်ႈႁွတ်ႈၽိူဝ်ထိုင် လႆႈ
မႃးလူႇ,ၵၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၼ်း ပၢၼ်းပွၵ်ႉပွၵ်ႉ မွၵ်,
ယႃႈၼဝ်ႈတိူၵ်, ၵၵ်ႉၵိတီႊပမ်ႊ–သီ,မီး တီၼ်း
ၽိူၼ်း၊ ၵုတၵမ်,– ၶမ်ႉၵတ်း ၶမ်ႉယိၼ်၊ ပိၼ်,
တပႃးတမ်ႊ–ၼဝ်ႈၶမ်ႉသွမ်းတေႃႇ, ၵေႃႇ,ၸႃႇ,
ၵႃႇ,ၶႃႇ,ရ ၵႂႈၵၼ် သိသမျူႉ ၵျမ်,လႆႈ ပွင်
ပိၼ် လႆႈမႃးလူႇ,ၵၢပ်ႈ ၵၢပ်ႈတၢၼ်း ၽြႃး တြႃး
သင်,ၼႃႇ, ရတၶေႃႇ,တေႃႇ,မျၢတ်ႈၸဝ်ႈ တင်း
သၢမ်သေၵေႂႈ ပိၼ်ၵၼ် ယဝ်ႉၸွတ်,တူဝ်ႈ
သေ,ၼျူႇ, လီငၢမ်းယဝ်ႉ တီႈၼႂ်ႈၵေႃး။ ရသူလ်,
ၵၵျူဝ်းတၢင်းလီမၼ်းၵေႂႈ လႆႈမႃး ပရိတ်ႈ
မိတ်ႉတႃႇ, ႁူလ်,ဝၢၵ်ႈဝၢင်းပၼ် သပ်ႉပေ,သတ်ႉ
တႃႇ, သတ်ႉတဝႃႇ,သ သၢမ်သိပ်းပႃၵီတ်းၽႄင်,
ၶၼ်ႉ ယဝ်ႉၸွတ်,တူဝ်ႈလီငၢမ်းယဝ်ႉ တီႈၼႂ်ႈ
ၵေႃႈ။ ယၢမ်းၶၼ်ႉ ၶင်,ႁိူဝ် ရသူလ်,တၵ်းတူဝ်း
ၵၵျူဝ်း တၵ်းပူႊၶၶၼ်ႉ ၼႂ်ႈလွင် ပတ်ႉၸေႃးတႃႇ,
ယၵႃႇ, ၼႂ်ႈတၵႃႇ,တင်းလၢႆ ၶႂႆႈလႆႈ ၵွၼ်ၵၼ်
ယွၼ်းၵဝ် ၵယူႇ,ၵၼူင်ႉ ၽြႃးပိၼ်ၸဝ်ႈ
မျၢတ်ႈ တြႃးတေႃႇ,ၼမ်းၸဝ်ႈမျၢတ်ႈ သင်,ၼႃႇ,
တင်းၵႂႈ ၵတိရတၶေႃႇ,တေႃႇ,မျၢတ်ႈၸဝ်ႈ
တင်းသၢမ် ယွၼ်းၶိတ်း ဝေ,ယႃႇ,ဝၸ်ႉၸ မွၵ်,
ယႃႈ ၸိူဝ်းၵၼ်လီပၵ်းလီသိမ်း ၶႂႆႈလႆႈယွၼ်း
ပၵ်းယွၼ်းသိမ်း၊ ၼဝ်ႈတိူၵ်, ၶမ်ႉၵတ်း ၶမ်ႉ
ယိၼ် ၼဝ်ႈၶမ်ႉသွမ်းတေႃႇ, ၵေႃႇ,ၸႃႇ, ၵႃႇ,ၶႃႇ,
ရ ၸိူဝ်းၵၼ်ဝႆႉၵမ်,လႆႈ သိမ်းၵမ်,ပိၼ်ၶၶၼ်ႉ
ၶႂႆႈလႆႈယွၼ်းၸုၼ်ႉ ယွၼ်းၽိူဝ်ႈ ယွၼ်းသိမ်း
ယွၼ်းၵဝ်ရသူလ်, ၵၵျူဝ်းပူဝ်ႉသ ႁူမ်,တူဝ်မ်
ၼိင်း ၶႂႆႈလႆႈႁူမ်ႈၵၼ်သုၼလီပိၼ် ၵတ်းယိၼ်
သိူဝ်းသႃႇ, သိူဝ်းသႃႇ,တဝ်ႈရင်,ၽိင်းမုၼ် ၵတိရ
တၶေႃႇ,မျၢတ်ႈၸဝ်ႈတင်းသၢမ် သိူဝ်းသႃႇ,ၶၢၼ်ႉ
ပေႃးတေႃႇ,တိူၵ်ႈ သိူၵ်ႈႁွတ်ႈ မိူင်းသိင် မိူင်းၼမ်း
မိူင်းမၢၵ်ႈၽူလ်,ၶိပ်ႉပၢၼ်, ယႃႇ,ၶၢင်ႉ ယႃႇ,ၶၢတ်ႈ
ယႃႇ,ၵၢတ်ႈ ယႃႇ,လွႆး ႁူႈၽူႈၼိင်းႁူၼ်း ၸီမ်ၽူႈ
မႃးႁွတ်ႈ ၵမ်,မႃးႁွတ်ႈ တင်းမုတ်းတင်းသိင်ႈ
သေၵမ်း တီႈၼႂ်ႈၵေႃႈၸဝ်ႈ၊ သႃႇ,ထု....
သႃႇ,ထု.... သႃႇ,ထု....

ၼိင်းလွၵ်မွၵ်,သိင်

ၵမ်ႉႁူဝ်ဝတ်ႉ– ဝၢၼ်ႈပၢင်,ၵုတ်,

ၶေႃးၵွမ်း လုၵ်ႈလၢၼ်ၵၼ်ႇတေႃးႁူၼ်းထဝ်ႈ

(မိူဝ်ႈၵွၵ်ႇဝႃႇ)

ၵၢၼ်လွႆသေၵေႃႈ သၽေႃးၵွမ်းလူၺ်ႈ ပီႇၵ ပုင်ႇလၵိရိယႃႇ မႁႃႇႁသူလ်ႇ ပိၼ်တ်ႇ သီၼ်ႈ ၵွမ်းလူၺ်ႈ ၵၢၵ်ႉၵႃႇသူႇတေႃႇ ၼု ၶီတ်ႈၵီတ်းတၢၼ်ႇ ၽၢၼ်ႇပျူႉ ၵွင်းမူႉပုင်ႇ ၵေႃႇ ၵၢၶျေႃႇငဝ်ႈႁႃၵ်ႈ ၵင်ႇၼွႆႈဝိပၢၵ်ႈ ၵ ၵျူဝ်း ၶုဝ်းသေႃႇ ၵေႃႇၵၢတ်ႈ ထူးမျႃတ်ႈ ၵိၵ်ႉထိၽေႃးပုင်ႉ မီးၵုင်ႇၼၼ်ႇထႃႇပၼ်ႇၵ ပေႃႉဝလၵ်ႉၼၶေႃႇ ၵသလႃႇမူႉထွၵ်ႈ မျၵ်ႈသူင်ႇ ၶုင်ႈတူင်ႇၵႃႇလသမ်ႇပတိ တူၺ်ႉမိၽူးမေႃႇ သႃႇသၶေႃႇတေႃႇတၢင်းၵၢပ်ႈ ငဝ်းၽၢပ်ႈယွင်ႇ ထိင်ႇ ၼၵးသေသူႇရိင်ႇလီင်းလူင်ႇ ႁူင်းတူင်ႇ ၵႃႇတိၵ်ႉၵ မူႉလၢၵ်ႈသွႆးၵွင်ႇ ၶေႃးၵွင်ႇႁိင် ပေႃႈ ၵုၵ်းလေႃးဝီၼ်ထိပ်ႇၵိပ်ႇၼႃႇ ၵႃႇၵွမ်း ၵၼ်ႇတေႃးမၵ်ႉသိ ပၵိတရိ သုင်းသွႆႇ ၵွင်ႇပွႆႇ ႁိင်သီၼ်ႈ တူင်ႉတီၼ်ႈၵွတ်ႇၵီတ်ႇ ၽွတ်ႇ ၽီတ်ႇၵိူဝ်ႈႁႃႈ ၵဝ်ႈၶေႃႈသိပ်းၽေႃ ၵပ်းၵႂ် ၵမ်ႇၵျၼ်ႇ ၵႃႉၶၼ်ႉ တေႃႈယင်းပႂ်ႇတၢၼ်ႇ ၶိူင်းလေႃႇ သႃႇသၶေႃႇတေႃႇၽြေးပီၼ်ၵဝ်ႈ ထွင်ႇၼဝ်ႈၵေႃးၽိင်ႇ ၵွၵ်ႉၵိင်ႇထွင်ႇတွင်း သိင်းသၢၼ်းမၵ လိူၼ်တႃႉၵမ်ႇပိင်ႇ ဝၼ်း သိင်ႇၵမ်ႇတၢၼ်ႇ သႂ်ႇၽၢၼ်ႇသႃႇသၶေႃႇ လိင်းႁွတ်ႈ ၵၢဝိၵ်ႉၵႃႇမေႃးႁ ၵႃႇယတူဝ် ႁူဝ်ႇ ၵသူလ်ႇ ၵၵသူလ်ႇ လေႃးၵီ လေႃႇၵတ်ႈ ႁၼ်ႇၵပ်ႈ ႁၼ်ႇၶေမ်ႇ ႁၼ်ႇၵမ်ႇ ႁၼ်ႇၵူတ်ႈ ႁၼ်ႇၵီမ် တီႈၵၢၼ်ၵွၵ်ႇလူတ်ႈ ပတိၵ်ႉၵ သ မုတ်ႈပၢတ်ႈၵွႆးပၼ်ႇ တိုင်းလၼ်ႇ သီႇတၢတ်ႇ ႁၼ်ၵၢတ်ႇႁႃႈလုၵ်ႈ ပၼ်ႇၵ ၵႃႇပၼ်ႇၶမ်ႇ ႁၼ်ၵီမ်ႁူဝ်ၵမ်ႇၵိလေႇသႃႇ မေႃးႁ ၵဝိၵ်ႉ ၵႃႇ တၶေႃႇ မႃႇၶ တိတ်ႉထိ ႁူဝ်ၼၵ ၵွၼ် ၼလႇၵႃႇမ ၵူႉပ ၵၵူႉပ သၢၼ်ႇၵုင်ႇ ၵင်ႇဝႃႈ ထူးၵိင်ႇၵေႃးၽေႃ သႃႇသၶေႃႇ ၵွင်ႇပေႃႇ ၵေႃႇ သေသႂ်လိူၼ်ၵူင်းဝၼ်း မိၼ်ႇလုၵ်ႈသီၼ်လေး ၵေႃႈ တေႃႈယင်းၵမ်ႇၵႃး တီႈၼႃႈၵေႃႈ.... သူ ၵဝ်ႈႁဝ်းၼႃႈ ၵင်ႇတေၵွၼ်ၵၼ် ၵပၼိၵ်ႉ သၽေး မီႇၵွႆးၼသးၵၢပ်ႈပၼ်ႇတိတႃႇ ႁႂ်ႇပူၵ်ႉ ႁူလ်ႇၼဝ်ၵဝ်ႈ ပၢၵ်ႈၼၶသင်ႇသွၼ်ႇ သုင်းမူႉ ပျူႉပၢၵ်ႈၼၶတေႃင်း ၵွၼ်ၵမ်ၵွၼ်ၵၢင်း တင်းၵႃႈ တၢင်းၵၢင်းၵယူႇယုတ်ႈ သၢမ်ပိူင် ၵယုတ်ႈ ၵွၼ်ၵၼ်ၵုၼ်ႉ၊ ၵမျႃတ်ႈၵွၼ် ၵၼ်ၼတႇ၊ ၼပႇသေ ၵယူႇယုတ်ႈသၢမ်ပိူင် ၵမ်ႇပိင်ႉၵမ်ႇၵိင် ၵွႆးၵႃႈ တွင်းပိူင်ႈတွင်း ၵိင် ၵင်ႇၽြေးမျႃတ်ႈ ၵင်ႇတြူးမျႃတ်ႈ ၵင်ႇ သင်ႇၼႃႇမျႃတ်ႈၵဝ်ႈတင်းသၢမ် ၵမ်ႇမီးၽေႃႈ ပူင်လူင်လိမ်း ၵဝ်ၵီမ် ပႃႇၶေႃႇတိပၢတ်ႈ တိူၵ်ႈႁွတ်ႈ သူႇၵျူႇ ၵဝ်ပီၼ်ၶိၵ်ႉၵ သီႇလ မၶၼ်ႈၼမျး ၶိင်ႇၵသၢၵ်ႈသႂ်ၵ်ႉ ၵဝ်ႉၶဝ်ႈဝၼ်း ၼမ်ႈ ၵမ်ႇမီးၽေႃႈပူင်လူင်လိမ်း ထၢၼ်ႈပေး ထိုင်မႃး ၶေၵ်ႉၵိၼ်ႇ လၵိၼ်ႇ ၵိင်ႇမၢၼ်ႇ ႁေႃႇမၢၼ်ႇ ဝသ်ႈသၼ်ႇ ပၼ်ႇပုတ်ႈပျႃင်းၼလး ၵၼ်မႃး သၵ်ႉၵရိတ်ႉၵေႃးၵႃႇပီႊမိူင်း ၼိုၼ်ႈလႂ်ႈ မႃး 1364 ၶီႈ သႃႇသၶေႃႇတေႃႇၽြေးပီၼ် ၵဝ်ႈ ၼိုၼ်ႈမႃးလႂ်ႈ 2547 ဝႃႇ ထိုင်မႃး မိူဝ်ႉ တၼ်းဝၼ်းၶၼ်ႉ ႁဝ်းၼႃႈ ၵႃႈမိင်း ၵႃႈၶေႃး ၵႃႈ ယိင်း ၵႃႈၵႂ်း လိၵ်ႉႁႂ်းသၢမ်ပၢၼ် ၵီတ်းသီၼ်း ၵင်ႇတၵ်း ႁိၼ်းၵဝ် မွၵ်ႇယႃႈၼဝ်ႈသၢၼ် ၼွႆႈပေးလႂ်ႈယွၼ်းသိၼူဝ်းပူႇၵေႃႇၵၼ်ႇတေႃး ယွၼ်းပူတ်း ယွၼ်းၼၽ ယွၼ်းလွႆးမိင်းႁဝ်း ႁူဝ်ၵမ်ႇႁူႉလႂ်ႈ ႁၼ်ပီၼ် ႁူဝ်လႂ်ႈၽိတ်းသေ ၵႃႇယ ဝၵီ မၶေႃး သူပ်းတူဝ်ၵ်ႉ မိင်း ၵမ်ႇ သၢမ်ပိူင် တင်းၵႃႈ ၵႃႇယၵမ်ႇ သၢမ်ပိူင် ယူဝ် ၵၢၼ် သူၼ်ႈတိၼ်ၵမ်ႇၵၢင်ႈၼႂ်ႉ ပႂ်တိၼ် ၵမ်ႇၵၢင်ႈယၢင်ႈ ယူဝ်လႂ်ႈယိပ်ႇယမ် ပမ်ငဝ်း ၵၢပ်ႇၶမ်ႉတႃႈၶိူဝ် သီမ်းတူၵ်းတွႆႈ ၶိင်ႉမျၼ်ႉ တီမ်ႇသုင် ၵၢၵ်ႈသုၵ်ႈလေးပႃး ႁူဝ်လူမ်း ႁၢင် လူမ်း ၵပုၵ်ႈၵၶၢၼ်ႉ ၵမ်ႇထုၵ်ႇၵမ်ႇၵၢပ်ႈ ပီၼ်သေ မဝ်ႇပီၼ်သေၶၼ်ႉ ၼလႈသင်၊ ဝၵီ ၵမ်ႇသီႇပိူင် မီးသူပ်း ၵမ်ႇၵၢင်ႈလၢတ်ႈ (တၢၼ်ႈ) မီးပၢၵ်ႇ ၵမ်ႇၵၢင်ႈၼၢၼ် ယူဝ်လႂ်ႈ လၢတ်ႈသိင်လူင် ပူင်သိင်ယႂ်ႉ သွႆႇသိင်ႁိင်း ၶမ်ႉ လႂ်းသီၼ် ၵိၼ်ၶေႃးမိင်ႈ ပီၼ်သေ မဝ်ႇပီၼ် သေၶၼ်ႉ ၼလႈသင်၊ မၶေႃးၵမ်ႇ သၢမ်ပိူင် သႂ်ၵ်ႉၵၽိၵ်ႉၵႃႇ ပျူႇပႃႇတ မိၵ်ႉသႃႇတိတ်ႉထိ မိဝ်းလီၼႂ်ႈၵ်ႉ ၵမ်ႇလႂ်ႈၼႂ်ႈၵ်ႉ မိဝ်းၵမ်ႇလီၼႂ်ႈၵ်ႉ ယူဝ်သမ့်လႂ်ႈၼႂ်ႈၵ်ႉႁူႇၶၼ်ႉ ၼလႈသင်၊ ပိၵ်ႉ သမ့်ဝႃႈ ပီၼ်ႁူႇမိင်ႇလွႆယၢမ်းလွႆသေၵေႃႈ ႁဝ်း ၼႃႈ မိင်းၶေႃး ယိင်းၵႂ်း သၢမ်ပၢၼ် ၵီတ်း သီၼ်း ယွၼ်းသိၼူဝ်း ပူႇၵေႃႇ ၵၼ်ႇတေႃး မိၼ်းတေႃႈ ၵဝ်ႈမိင်းႁဝ်း ပူတ်းဝၢင်းၼၢင်းပွႆႇ ၼွႆႈႁဝ်းၼႃႈပေးလႂ်ႈလီပီၼ်သိူဝ်းသႃႇ ၵႃႇယ သုၼ ဝၵီႇသုၼ မၶေႃးသုၼ ႁူႈႁေႃ ႁူႈႁိၼ်း ႁူႈၵေႃႉႁူႈႁူၼ်း ၵီမ်မႃးႁွတ်ႈ ၵမ်ႇမႃးႁွတ်ႈ သေၵမ်းလူၺ်ႈၵေႃး။

သႃႇထု.... သႃႇထု.... သႃႇထု....

(ၵဝ်ႈမိင်းႁူဝ်ဝတ်ႉ သမ့်ၼိုၼ်းၵူၺ်ႇဝၢၵ်ႈ ပူင်ဝၢင်း ၵမ်ႇၼွႆႈလႂ်ႈပီၼ်ၵပိတ်ႈသင် ၼွႆႈလႂ်ႈ ပီၼ် ၵတ်းယိၼ်သိူဝ်းသႃႇ ၼိုၼ်းတွပ်ႇပၼ် ၶင်ႇၶႅၺ်ႉသေ ႁူၼ်းၶုမ်ႇယိင်း ၶုမ်ႇၵႂ်း သမ့်ၼိုၼ်းၵၼ်ႇတေႃး ၽူႈထဝ်ႈႁူၼ်းၼၵ မိင်း ၶေႃး ယိင်းၵႂ်း သေယဝ့် ပွၵ်ႈမိူဝ်းၼိုၼ်း ၵိူၼ်း ၽိူဝ် ၵိူၼ်းမၼ်း။ ထိုင်မႃး ၵၢင်ၼမ်ႈ ႁေႃၽိူဝ် ၵိူၼ်း မၼ်း ႁိၼ်းၵဝ်မွၵ်ႇယႃႈၼဝ်ႈတီၵ်ႇ ၽွင်ႁွမ် ၵၢၵ်ႈၵႃႇသေ ၵေႃႇပီၼ်ပေႃႈၼမ ၵင်ႇသမ့် ၵွၼ်ၵဝ်လုၵ်ႈလၢၼ် ႁိတ်းဝၢတ်ႈတြူး သိ ၼူဝ်းပူႇၵေႃႇၵၼ်ႇတေႃး တြူးတေႃႇၵဝ်ႈ ၵမ်ႇၵႃး သမ့်လႂ်ႈၼိုၼ်းၽီတ်ႈပၢင်း တြူးတေႃႇ ၵဝ်ႈ ၼိုၼ်းတၢင်ႉတေႇၼတးသဝ်း ၶုင်ႈတိူၵ်ႈ ၶုင်ႈသူးယဝ့် ၵေႃႇပီၼ်ပေႃႈၼမ ၼိုၼ်းၵွၼ် ၵဝ်လုၵ်ႈလၢၼ် ၵၼ်ႇတေႃးပူႇၶေႃး။ ၵမ်း ၶၼ်ႉ ၵေႃႇပီၼ်ၼမ သမ့်ၼိုၼ်းႁိၼ်းၵဝ် မွၵ်ႇ ယႃႈ ၼဝ်ႈသၢၼ် သွႆႇဝၢၼ်ႇၼၽသေ ၵွၼ်ၵဝ် လုၵ်ႈလၢၼ် ၵၼ်ႇတေႃးပေႃႈႁူၼ်းထဝ်ႈယဝ့် ၵမ်းလိူၼ်း ၵႃႈလုၵ်ႈ ၵႃႈလၢၼ် သမ့်ၼိုၼ်း ၵၼ်ႇတေႃးၼမႈၵဝ်ႈၼၵႃးၵူးယဝ့်။ ထုင်းၽိုၼ်ႈ ၵေႃးတိၵျႃင်းလွႆ သႁႃႇယတ်းႁဝ်း ႁိတ်းမႃး ႁူႈပီႊပီႊ ၵိူင်ႉၶႆ ယူႇယဝ့်။)

မိင်းသွႆႈႁိူင်း(ဝီင်းၽၢႆး)

ၵမ့်ႁူဝ်ပဝ်ႈ

ၵုမ်းၵေႃးပၵ ၵျႃင်းလွႆၵေႃးတိ

ပုၼ်ႈတႃႇဝူၺ်ႇႁႃသူလ်ႇ ပၼ်လုၵ်ႈလၢင်း

(ပေႃးဝႃႈလုၵ်ႈလၢၼ် မူႇၸုမ်း ယိင်းၸၢႆး ၼဝ် ၵၢဝ်ႇသေပၢၼ်းပွၵ်ႈမွၵ်ႈ ယႃႈၼဝ်ႈသၢၼ် သွ်ႇ ဝၢၼ်ႇ သွ်ႇ ဢၾေသ မႃးယွၼ်းသိၼ်ႇၼူဝ်းပူႇ ၸေႃႇ ၵၼ်ႇ တေႃး ၵဝ်းပေႃႈဢမ်ႈၾူႈထဝ်ႈႁူၼ်းဢၵ ၸိုင်– ၵဝ်းၼႃႈၾူႈထဝ်ႈႁူၼ်းဢၵႈသမ်ႉ လူဝ်ႇ ၼိုၼ်းလႆႈဝူၺ်ႇ ပၼ်ႁႃသူလ်ႇ ၾွၼ်းလီ ၺႂ်ႈၵႃႈ လုၵ်ႈ ၵႃႈလၢၼ်ယူႇယဝ်ႉ။)

ၵေႃႈလွႆၵေႃႈ ၸွမ်းလူၺ်ႈသေႉၾဝႃႉ ထွၵ်ႈ ၶွၵ်ႈၾဝႃႉႁွင်း ၵႁျင်းၸၢတ်ႈႁွၼ်ႇ ဝၼ်းလင် ၸၢင်ႈၵိၼ် ၸၢင်ႈလူႇ ၸၢင်ႈတၢၼ်း ၸၢင်ႈၾႅႇဝၼ်ႇသုတွင်း ႁျင်းလၢင်း တၢင်းလီ ၵိတ်းမႃး ဝႃႈၸႂ် ပိၼ်လူၺ်ႈ ၵႁျုဝ်းတႃႇၼႅႉ ၵႁျုဝ်းသီႇလ ၵမ့်ၵိမ် ထိမ်သူၼ်း ပိၼ်ႁူၼ်း မႃးၸၢတ်ႈၼႆႉ ပၢၼ်ၼႆႉ ၸင်ႇတေလႆႈ မႃးၵိုတ်ႇ ႁူပ်ႉထုပ်းမၢၼ် ပၢၼ်သိူင်ပၢၼ်ၼမ်း ၼႂ်းတၢင်း သႃႇသၼႅႇ ၾျႃးပိၼ်ၸဝ်ႈၵေႃးတမၵဝ်း ယင်းတိုၵ်ႉၵိႈလၢင်း ပၢင်းၵိူင်း ၵႁွင်ႇၵဝႃႇ ပ မႃႇ ၸၼ်ႇတႃႇသၢႆလိုၼ် ဝူင်းဝၼ်း မိုၼ်ႇ လုၵ်ႈသိူၼ်လေး တေႃႈယင်းမဝ်ႇၵႃး ဝႃႈၼႅ ၶလႈ သူၸဝ်ႈၵဝ်းၼႃႈ ၵွၼ်ၵၼ် ၵုပၼီသ်ႉ သယ ၵုပၼီသ်ႉသၶရ မီႇဢွၼ်းၶသးၵပ်ႈ ပၼ်ႇ တီတႃႇၸွႇပူၵ်ႉႁူလ်ႇၼဝ်ၸဝ်ႈ ၸင်ႇတေၵွၼ် ၵမ်ၵွၼ်ၸၢင်း ၸင်ႇတၵ်းႁူႉပွင်ႇၸွႆႈတွင်း ၵႁျင်းၾျႃးလီၸေႃႉယုတ်ႈမျၢတ်ႈ ၵယူႇယုတ်ႈ သၢမ်ပိူင်၊ ၵယုတ်ႈၵွၼ်ၵၼ်ၸုၼ်ႉ ၵမျၢတ်ႈ ၵွၼ်ၵၼ်ၶတႇ၊ ၶပႇသေ ၵယူႇယုတ်ႈ သၢမ် ပိူင် ၵမ်ႇပိူင်ႈၵမ်ႇၵိင် ၸွႆးၵႃႈ တွင်းပိူင်ႈ တွင်းၵိင် ႁင်ႇၾျႃးမျၢတ်ႈ ႁင်ႇၾျႃးမျၢတ်ႈ ႁင်ႇသင်ႇၼႃႇတေႃႇမျၢတ်ႈ ၸဝ်ႈတင်းသၢမ် ၵမ်ႇမီးၾႅႈပူင်လူင်လိမ်း ၵဝ်ၸိမ် သႁၶႅႇ ႁင်ႇၸဝ်ႈသၢမ်ပႃး ပိၼ်ႇၸသီႇသိၼ်ၵျႈငႃးပႃး၊ ၵဝ်ၸိမ် ပႃႇၶႅႇတိပၢတ်ႈ တိုၵ်ႈႁွတ်ႈသူႇၵျႃႇ ၵဝ်ပိၼ် ၶိၼ်ၸွ်ႉၸသီႇလ မၼ်ႈၶမျႃးမိူင်ႇၵ သၢၵ်ႈသၢႆၸွႆႉ ပီႈလွႆ လိုၼ်ၶၶႅၼ်ႉ ၶႅၼ်ႉၸိၼ်ႇ လၸိၼ်ႇ ၵိင်ႇမၢၼ်ႇ ၶေႇမၢၼ်ႇ ဝၼ်ႈသၼ်ႇ ပၼ်ႇပုတ်ႈၼွႆႉထွၵ်ႈ ပွၵ်ႉၶလႈၵၼ်ၶလႈ ၸင်ႇ တေႁွတ်ႈသူႇ ထိုင်မႃး ပီႈၸိုၼ်းၾႂ်ႉၶၼ်ႉ ၵဝ် ၸိမ်ပထမဝႃႇသူဝ်ႇ လိုၼ်ပိုတ်ႇ သၢၼ်းမွႆႇ ယွႆႇ လႆႈပၼ်ႇၶရတ်ႉသသိပ်းၵႃႈ ပေႃႉဝမူၼ်းတိမ် ၶၶႅၼ်ႉ သပ်ႉပိၼ်ႇလူတ ၾျႃးပိၼ်ၸဝ်ႈၵဝ်း တၵ်းတေၵွၼ်ၵဝ်ၶွင်ႉၸဝ်ႈတပေးတပၢၼ်း ႁၵႃၼ်းသင်ႇၼႃႇ ၼဝ်ၸဝ်ႈ ၼဝ်ႈသေဝႃႇသေသႃ တြႃးတေႃႇၼမ်းၸဝ်ႈၵေႃႈ တၵ်းတေၼဝ်ႈသေ တိုၵ်ႈသိူင် ၵုပ်းငိၼ်းၵုပ်းၼမ်း ၸိမ်ၵၼ် ႁသေႉ ယူႇၶိုင်းပႃႇ သင်ႇၼႃႇၼဝ်ၸဝ်ႈ ယူႇၶိုင်း ၵၢၼ်ႇၶိုင်းႁျင်း ဝတ်ႉၾိုင်ဝႃးမၼ်း ပူႇၾိုင်မိင်း မၼ်း ၸင်ႇတေၵွၼ်ၵၼ်လိုၼ်ႈလင်ၸွမ်းၾွႆး သပ်ႉပိၼ်ႇလူတ ၾျႃးပိၼ်ၸဝ်ႈၵဝ်း ၼဝ်ႈသေ ဝႃႇသေသႃ တိုၵ်ႈၵမ်ႇမူဝ်း ၶိူဝ်ၵမ်ႇႁူႇ မိတ်ႉ တႃႇပၼ်မုၼ် ပုဝ်ႉၸျွတ်ႈဝေႇၶေႇယသတ်ႉတဝႃႇ ပျၢမ်ႇမႃႇ ၾီသၢင် သတ်းႁူၼ်း ဝႃႈၶၼ်ၶလႈ သူ ၸဝ်ႈၵဝ်းၼႃႈ ထၢၼ်ႈပေႃးလူႇမႃး တၢၼ်းမႃး သၢမ်လိုၼ်လပ်း သီႇလိုၼ်လိူင်း ၾိဝ်ပွင်ႇတု တိယဝႃႇ ၼွင်ႇ ပွင်ႇႁွတ်ႈဝႃႇလသတၢင်းႁျွတ်ႈ ၾိဝ်သူႇထိုင်မႃး လိုၼ်သိပ်းၵိတ်းသၢၼ်းယွႆႇ မွႆႇလႆႈသိပ်းၵႃႈ လပေႃႉမူၼ်းတိမ်ၶၶႅၼ်ႉ သပိၼ်ႇလူတ ၾျႃးပိၼ်ၸဝ်ႈၵဝ်း တၵ်းတေ ၵွၼ်ၵဝ်တၶပႇတပၢၼ်း ႁၵႃၼ်းသင်ႇၼႃႇ ၼဝ်ၸဝ်ႈ ၵွၵ်ႇဝႃႇ ၵွၵ်ႇသႃ တြႃးတေႃႇၼမ်း ၸဝ်ႈၵေႃႈ တၵ်းတေၵွၵ်ႇသေ တိုၵ်ႈသိူင် သူးငိၼ်းသူးၼမ်း ႁသေႉ ယူႇၶိုင်းပႃႇ၊ သင်ႇၼႃႇ ၼဝ်ၸဝ်ႈ ၶိုင်းၵၢၼ်ႇ ၶိုင်းႁျင်း ဝတ်ႉၾိုင်ဝႃးမၼ်း ပူႇၾိုင်မိင်းမၼ်း ၸင်ႇတေၵွၼ်ၵၢၼ် လိုၼ်ႈ လင်ၸွမ်းၾွႆး သပ်ႉပိၼ်ႇလူတ ၾျႃးပိၼ်ၸဝ်ႈ ၵဝ်း ၵွၵ်ႇဝႃႇၵွၵ်ႇသႃ ဝႃႈၶၼ်ၶလႈ သူၵေႃႉ ပိၼ်လုၵ်ႈပိၼ်လၢၼ် ၸင်ႇတၵ်း ၶုၵ်းၶူၼ်ႉ ႁူၼ်ႉလူၺ်ႈ ၵႃႇယတူၼ်တူဝ်မိင်းၵၢင်ႉ ၵမ်ႇ ႁူႉလႆႈ ၵၼ်ပိၼ် ႁူဝ်လႆႈၾိတ်းၾိၵ်ႈ ပိၵ်ႇပိူင်ႈ ယွင်ႈမႃးႁူႇ တင်းၵႃႈ ၵႃႇယၵၢမ်ႇ သၢမ်ပိူင် ဝၸီႇၵၢမ်ႇ သီႇပိူင် မၶေးၵၢမ်ႇ သၢမ်ပိူင်ၶၶႅၼ်ႉ ၵႃႇယၵၢမ်ႇသၢမ်ပိူင် ယူဝ်ႇၵၼ်သူၼ်ႈတိၼ် ၵမ်ႇၸၢင်ႈၼွ်ႉ ပႃႇတိၼ်ၵမ်ႇၸၢင်ႈယၢင်ႈ ယူဝ်ႇ လႆႈယိပ်ႇယမ်ႇပမ်ငဝ်း၊ ၵၢပ်ႇၶမ့် တႃႈၼိူဝ်သီ ၼွႆးတူၵ်းတွ်ႈ ပိၼ်သေ မဝ်ႇပိၼ်သေၶၶႅၼ်ႉ ၶလႈသင်။ ဝၸီႇၵၢမ်ႇ သီႇပိူင် မီးသူပ်း ၵမ်ႇ ၸၢင်ႈလၢတ်ႈ မီးပၢၵ်ႇ ၵမ်ႇၸၢင်ႈၼၢၼ် ယူဝ်ႇ လႆႈလၢတ်ႈသိူင်လူင် ပူင်သိူင်ယွႆႇ သွ်ႇသိူင်ၵိုင်း ၶမ့်လၢႆးသိၼ် ၵိၼ်ၶေႃးမိူင်ႈ ပိၼ်သေ မဝ်ႇ ပိၼ်သေ ၶၶႅၼ်ႉၶလႈသင်။ မၶေးၵၢမ်ႇ သၢမ် ပိူင် သၢႆၸွႆႉၵၾီၸွႆႉၸႃႇ ပျႃႇပႃႇတ မိဝ်းၵၼ် လီမွႆႈၸွႆႈ ၵမ်ႇလႆႈမွႆႈၸွႆႈ၊ မိဝ်းၵၼ်ၵမ်ႇလီမွႆႈ ၸွႆႈ ယူဝ်ႇသမ့်လႆႈမွႆႈၸွႆႈႁူႇ သၵ်းသမ်ႇသၵ်းပိူင်၊ ပိၼ်ႁူႇ၊ ၼိင်ႇလွႆ ယၢမ်းလွႆ ၵမ်ႇႁူႉလႆႈ ႁၼ်ပိၼ် ၶၶႅၼ်ႉ တင်းၵႃႈ ၵႃႇယၵၢမ်ႇ သၢမ်ပိူင် ဝၸီႇၵၢမ်ႇ သီႇပိူင် မၶေးၵၢမ်ႇ သၢမ်ပိူင် သမ့်ဝႃႈ မၼ်း ပိၼ်ႁူႇ ၼိင်ႇလွႆ ယၢမ်းလွႆသေၵေႃႈ သူၵေႃႉပိၼ် လုၵ်ႈပိၼ်လၢၼ် မီးတင်းမွၵ်ႇ ယႃႈၼဝ်ႈသၢၼ် မႃးယွၼ်းသိၼ်ႇၼူဝ်း ပူႇၸေႃႇႁၼ်ႇတေႃး ၵဝ်း ၵေႃႉပိၼ်ပေႃႈပိၼ်ဢမ်ႈ ပိၼ်ပူႇပိၼ်ၶႃႇ တၵ်း တေပုတ်းဝၢင်းၼွင်ႇပွႆႇ ႁၼ်ႈ တင်းၵႃႈ သိၼ်ႈ တၢင်းမိူင်းၵၶပႇသီႇပႃးၶၶႅၼ်ႉၵေႃႈ ႁၼ်ႈပိၵ်ႉလီႇ ၵပ်းတၼ် ႁူဝ်ၼ်း ယႃႇႁၼ်ႈတႃႇၵၼ်၊ ၵွၼ်းၵႃႈ ၼွင်း တွၢင်းဝႃႇ သၢမ်လိုၼ်ၶၶႅၼ်ႉ သူလုၵ်ႈသူလၢၼ် မီးသေ ပၸွ်ႉၸႃႇယၢၼ် မႃးပၼ်ၵိၼ်သူင်ႇလူႇ ၵဝ်း ၵေႃႉပိၼ်ပေႃႈပိၼ်ဢမ်ႈ ပိၼ်ပူႇပိၼ်ၶႃႇ ၶၶႅၼ်ႉ လႆႈမိူဝ်း ၵမ်သိၼ် ၶွၼ်ႉႁျင်း ၵိတ်း သေ ၾဝႃႇဝၼ်ႇ ၵမ်ႇမထၢၼ်း ၸီးၾျၢၼ်း ၼၢင်း တွၢင်းဝႃႇ သၢမ်လိုၼ်ၶၶႅၼ်ႉ သမ့်ဝႃႈၵႁျူ ၵႃႇယႁႃသူလ်ႇ ဝၸီႇႁႃသူလ်ႇ မၶေးႁႃသူလ်ႇ မီးၶမ်တၢၼ်ႇလွႆသေၵေႃႈ တၵ်းမႃးဝူၺ်ႇဝၢၵ်ႈ ဝၢင်းပၼ် ႁႂ်ႈမၼ်းမိူၼ်ၶင်ႇ ယႃႇၸူႇၾဝင် ၸင်ႈ ယွႆးၼမ်း၊ ႁႂ်ႈလႆႈသုၶလီပိၼ် ၵတ်းယိၼ် သိူဝ်းသႃႇ လေးၵီႇ လေးႁတ်ႈ ၵုၸွ်ႉၸႃႇ ႁတၶႅႇ ၼဝ်ႈ ၶမ့် ငိၼ်း ၼမ်း ႁႂ်ႈၸိဝ်းလႆႈ ႁမ်ႇထူၼ်ႈ တိမ်တၼ်း မိူင်းၼမ်းမၵႃႇၶီပ်ႉ ပၢၼ်ႇၶၶႅၼ်ႉၵေႃႈ ႁႂ်ႈလႆႈၼၼ်ၼၼ်ၾိူင်းၾိူင်း ႁူႈ ၵေႃႉ ႁူႈႁိူၼ်း ႁူႈၵေႃႉ ႁူႈႁူၼ်း သေၵမ်းလူၺ်ႈ တႃႉ။

ၼိင်းသွႆႈႁိူင်း (ဝိင်းၾၢႆး)
ၵမ့်ႁူဝ်ပဝ်ႈ
ၸုမ်းၵေႃးပၵ ႁျွင်းလွႆၸေႃးတိ

လိၵ်ႈယႃတ်ႉၶမ့် ဝၼ်းၵၼ်ႉတေႃးလုမ်း

(မိူဝ်ႈပီႊထမ်း 2524)

(1) ၶေႃးၵၢႉသ ၶေႃးၵၢႉသ ၶေႃးၵၢႉသ ၵျၢၼ်တတၢႉၶီ သမယမ်, ပုတ့်ထသၢႉသ ၶမ် ၵသၢၵ်ႈ ၶပေ့တျၢၵ်ႈ သွင်ၵီင်ၵျူႈပၢၵ်, သၢဝ်းပၢႆသီႉၼု ၵုတုဝသ့်သၼ်, ၶႅ်းယၼ်, ၵျၢင်ၵျွတ်ႈ ထိုင်ႇၵွတ်ႈ သတ့်တ ရတ့်သ ဝႃးဝၢႉ, သွင်မိူင်း ငဝ်းၵွီဝ်ႈယွင်ႉထိင်, သူႉရိင်ႉၵၢႉ, တိတ့်ၵ မေႃးရၵီင်းၵူဝ်, တၶိင်းၵၶူလ်, ၵျူဝ်, သူႉရိတ့်ၵ ၵၵ့်ၵမွင်းၼိူ သၢမ်သီႉၶေႃႉ, ရီႉတၢမ်းၼမ်ႈ ၵျဝ်းၼျႈတဝ်ႈၵွတ်ႈ ၵိင်ႉၵမ်ႈ ၼမ်းမၢၼ်, ဝိၵျၢၼ်ႉသူလ်ႉမုင်, ၵွင်ႉၵူင်ႉထုၼ်း တွၵ်ႈ ရင်းမျွၵ်ႈၽေႃၼမ်, မိူင်းၶေႃမ်ႉၵျတ့်ထိ တၼ်ႉတီႉၵိင်ႇသွႆ, ၵၵွႆႉၶၶင်ႈၼၢင်း မိူင်း ယၢင်းမီဝ့်ၼတ, ၵၼိၼ်ႉပိူႉၼၶ, လိၼ်ၵိုင်ႈ ၵျဝ်းၼျႈၵိူင်းၶိူင်ႈ ၸေႃတိ ၸေႃတိ တမ ပရႃ ယၼ ၵဝၢင်, တီမ်ၼၢင်ႉတူဝ်ႈၽီင်, ၵွၵ့်ၵီင်, ဝိၵျႃႉရသွတ်ႉလၼ်ႈ ၵၼ်းၵတေႃ့သီႉၶၶ်, တီမ်သတ့်ၶွင်း တူဝ်ႈဝတ့်တူဝ်ႈၵျွင်း မၵျႃႉ ရၼ်, သုၵ်ႈသေႃးလုၼ်, လေႃးၽ တေႃးသ မေႃးၵျၵျဝ်းၵျႃ သၢႆငိူၼ်ႈၶေႃးတိမႃးသုမ် တုမ် ၼွၼ်ႈၶွင်းၶေႃ လႆႈမႃးၵပ်ႈလူႉပူႉၶေႃႉ လၢႆ ၶေႃႉသၽ်သမျၢတ်ႈၵျႈ ရူင်ႉၽေႃႈၵၢၼ်းသီတ်, ၵွင့်ၶေႃးဝိၶေႃးမ်ိတ်, ၵျွင်းၵူမ်ႈၼၢင်း ၶမ့် ယၢင်း ၵွင့်ၶွင်ၽေႃ........။

(2) မိူဝ်ႈၶႅ့် မဝ်ႉၵိုဝ်ႈ ၵွမ့်ဝၢႈ ဝၼ်းလူႉ ဝၼ်း တၢၼ်း ပႃးၵီမ် လွင်ႈၵၼ်သီႉၶၶ်, ၵၼ်, တေႃးၵျွင်းၵွၼ် ၵၼ်ႉတေႃးသေၵျေႃႈ မဝ်ႉၵွႆႈ ၵွႆးၵွမ့်ၼဝ်ၵဝ်ႈတင်းလူင် မိူင်းယၢင်း ၼုၼ် ၶၢင်း သီႉၵွဝ်ၵႃးသွမ်း သိမ်းယႆ ၵဝ်ၵီမ် ၵျဝ်း ၼျႈမိူင်းၵၢႆၼၢဝ်းၵိူး ပႃးပိုးပွင်းပိင်း ၵိုဝ်းၵၼ် မဝ်ႉယိုတ်းမဝ်ႉသိင်း ၼတ်းၵွႆ ၶမ်လွႆ မိူင်းမွၵ်ႉ, မိူင်းမွႆ, ၶမ့်ၼမ်း မိူင်းရလ်း မူႉၶေႃး ၶေႃး လၢၼ့် တျႈၼပး တိုင်းလူင် ပွတ်းၵူင် ၶေႃးၵူ ၵွဝ်ၽိတ်ႈ မိူင်းၵီး မိူင်းပႃး မိူင်းမိတ်ႈ ၵွဝ်ၽႅ ၵၢင်းၵျေႃး လေႃးပႃး တၼ်းၶူင်ႈမိူင်းယၢင်း ၵီမ်ၼုၼ် ၵီမ်ၶၢင်းသမၵ့်ၵ သၵျႃႉယ ပုတ့်ထ ၶွႆႈၵီၼ်, ယီၼ်ႉၵျေႃးၵေႃ့ၶေႃးၵုင်, ၶွင်းၶေႃ တၢႉၶၵေလူႉပူႉၶေႃႉ ၵေႃႉၶွင်း ၶေႃႈၵျွင်း ၵုတ်ႉၵိၼ်ၶေႃႈၼေႃးမင်ႈ သဝ်းတင်ႈၼျေႃး ၽိင်ႉလီၼ်ၶ်ႈ လိၵ်းသွတ်ႈမုင်း ပွတ်ႈလုင်း ၵီၼ်ႉၵီႉၶီႉဝၢႉ ၵျူႉသၢၼ်း ပိုၵ်ႈလၢၼ်းသိူဝ်, ၶၢင်ပီၼ်ႈ ထမ်ႉမပလၢင်, ၵၢင်ႉၼၵျႃႉ ၼတ, ၵွင်းၶေႃႈၵျွင်း ၵပွင်းသင်ႉၼၢႉတေႃႉၼဝ်ၵဝ်ႈ ပေႃးသတ့်ပီၼ်တီၼ်ႈ ပီၼ်တီၼ်ႈၼတ့်ယဝ့်....

(3) ၵင်ႉဝၢႈ တီမ်မိူဝ် လိုဝ်တၢႉၵူၼ်းပေႃးၶွင်း ယဝ့် တီႈၶူင်းၽူလ်းၵျွင်းလၢင်ၵွၼ် ဝၼ်းၵွၵ်ႉ, ၼၵးလူင်ၼျွင်းယၢင်း ဝၼ်းတူၵ်းတိုင်း ၵၢင်း ၶွင်ၽေႃ ပႃႈၵၢၼ်းပူဝ်ႉတၢဝီင်းမူၼ်း မူဝ်း လူၼ်းသိင်ၵူၼ် ပႃႈၵွင်ႉပီၼ်သူၼ်လေႃးၶေႃး ထူးမျူးလိုဝ်ပီၼ် လၢႆသိၼ်ရင်းၵိၵ်း တီမ်ပိၵ်း လီလူ ၽူလ်းပူၵၢင်းၵွင်း လၢႆၵျွင်းမႃးယင် လၢႆ လၢင်မႃးၵမ်း ၼပ့်တၢမ်းယၢၵၼ် လီၵျၼ်မုၵ့် ၵူး ထူးသၢၼ်းပၢၼ်းဝၢ ၽွမ်တၢ တီင်းလူမ်း ၶႅ်းမူမ်းမူလ်လိဝ် ၵျၵ်းထိဝ်တိဝ်း တၢၼ်းမၼ်း သၢၼ်းမၼ်းၶၢၶၼ်းတွၵ်ႈတိင်းတ တွင်ႈလၢႆး ၶူၵ့်လၢႆးၵ သိမ်းၶေႃးသၢတ်ႉၵျၢတ်ႉ တူလ်း ယိင်း ပိင်းၵွင်း ၵျွင်းၼမ်း တမ်းၼၢင်း မွႆသၢင်း လွမ့်သိမ်းယႆ ၼၵးၽွင်း ၵွင်ႈၼျွင်း ၶမ့်ယၢင်း လႆ လူင်းလေႃးလိင်ႉတၢတ်ႉ၊ ၶႅ်းၼိင်း ၵိုဝ်း ထိင်းပေ့ၵိင်ၵျူႈပႃးလေႃ ပိူၼ်ႈပူၵ်းတင်ႈၵွၼ်း ၵျေႃ သဝ်းၵူမ်ႈၵမ်ႉထၢတ်ႉ၊ ၵၼ်းသွမ်း ၵၼ်း ပၢၼ်း ၵပ်ႈတၢၼ်းၵဝ်ႈငဝ်းသွႆ ယွင်ႈၵမ်း ၵွႆ တွၼ်းဝၢႉရူလ်ႉတွင်ႉၵျၢတ်ႉ....။

(4) ၵပ်ႈလူလ်ႈပွၵ်ႈၶႅ့် ၵၼျႉၵွၵ်ႉဝၢႉ ၵျၢင် ၵျွတ်ႈ ၵိုဝ်းၵၼ်မႃးၵွတ်ႈ ၶွၵ်ႈၽူႉပႃႈမိူင်း ၼမ်ႉၼိၵ်ႉၵျဝ်းၼျႈ တေႃႉၶေႃႈတိုင်ႉပၢင်, ၵ ထၢင်ႉၶၢၼ်းယဝ့် လုၵ့်ၵဝ့်ထမ်းၵျၢပ်, ၵၢၼ် ယၢပ်ႉၵီၵ့်ၵ ၵႉလၵယေးပေႃႉ, ၵွင်ၵေႃႉ, ၵိၼ်းၵု လိုၵ်ႈၵဝ် ၵူၼ်းတၢတ်ႈၵူၼ်းၵူႉ ၵူႈတိုင်းၵူႈမိူင်း ၵူႈၵိုင်, ၶမ်လိုင်, သုတဝ်ါရ ဝၼ်းထိ သၢမ်သီႉၵူၵ်းၵျႈ တေႃႉၶေႃႈၵွႆးၵုပ်, ၵုပ်ႉပၢၵ်ႉၼမႃးပွၼ်ႈ ၵူႈတွၼ်ႈယေႃးယၢႉ ပုၼ်ႈ တၢႉၵျွင်းၵၢၼ်, ဝိၵျၢၼ်ႉလၢၼ်းမၵ့်ၵတီႈၵွႆႈ ၵျမ်ႉၼွႆႈပေႃးသၽေႃးလွတ်ႈ တၢင်းယႆႈ တၢင်း ယၢတ်ႈ လၢႆလွင်ႈၶေႃးၶေႃး ၵၼ်လႆႈၼမ်, ယၢပ်, လိုဝ်လူၼ့်ၵိင်းၼတ့် ပီၼ်ၵတူင်းယေး သေႃးၶပေ့တူလ်းၵူႈၽႅ,ၽႅ, သၢႆငိူၼ်ႈၵျွင်း ၵေႃႈၵူဝ်သုမ်း ၶူင်းမုၵ့်ၵုမ်းၵေႃႈ ၵူဝ်တင်ႈၵူဝ် ၵုၵ်း ၼုၵ်းၵူၼ့်သၢင်ႉၼျၢင်, တၢင်းၵၵုဝ်းယ ၼဝ်ၵေႃႈ ၵဝ်မ်ႈၵဝ်ၵိၼ်း ငိၼ်းဝၢႈပႃးပူၵ့် ၵူဝ်ႉမင်ႉထတေႃႉၼမ်းၵဝ်ႈ ပေႃးမ်ႈၵွႆႈၵွမ်း မၢင်ၵဝ်ႈ ၵဝ်ယူပ်ႈယွမ်းသၽေႃး[တြႃး] မဝ်ႉ ထိုင်တီႈ ၵင်ႉဝၢႈ ၵေတ္တၵာယနာၼတ္တ သညိ သတ့်တဝၢႉ တိၼ်းဝၢႈပီၼ်ၵသီးသီးဝ့်ယဝ့်....

(5) ၵင်ႉဝၢႈ ဝိၵျၢၼ်ႉၵၢၼ်ႉၵျွင်း ၵပွင်းလွင်ႈ ၶေႃးတိၵျဝ်းၶႅ့် ၶၢၼ်းသၽေႃးပွင်ႉထိုင်တီႈ ယဝ့် ၵီမ်မိူဝ်ႈပီႊၶီႈသၢမ်ပၢၵ်, လိုဝ်လၢၵ်, တူဝ်းလူၼ့် ပူၼ့်ယဝ့်ၵိူင်ၶိၼ်, ၵၵီၼ်ႉၵမ်, လူႉ တၢင်းၵူႉၵမ်ႉၽၢတ်ႉ, ၵမ်ႉၼၢတ်ႉ, ၵမ်ႉ ယႃႈ တူဝ်ပႃႈၵျွင်းပႃႈၵေႃႈယၢႉ ၸိုႉတၵျႃႉ ၵမ်ႉပႃႈ ပွၵ်ႈၶႅ့်မဝ်ႉငႃႈပျၢသ့်သၶေႃႉ ၵမ်ႈ ၽွင်ႈ ၵမျူးတၵျႃႉလႆႈငိၼ်း သၢႉသၶေႃႉတၢၼ် သိၼ်းထူႉထွင်, ၵျဝ်းပွင်ႉတၵ်းယၢႉ သမၵ့်ၵ သၵျႃႉယ ၶေႃးတိၽေႃႉသၢႉ ပႆႉလၢႉမဝ်ႉရမ်, တၢင်းယုမ်ႉမဝ်ႉမၢၼ်, ၵဝ်လၢၼ်ႉလူတ်ႈ သွၼ့်လူင့်ၵွတ်ႈတွႆႈ ၵမ်ႉၵွႆႈၵျၼ်တီႈမၼ်း ၽၢတ်ႉ ၼႆႈၵွႆထူလ်ႈၵုတ်ႉၵျၢတ်ႉ ပေႃးၵိုဝ်ႈပေႃး ငဝ် ၵဝ်သၽေႃး[တြႃး]ၵုင် သင်ၵေႃႈၵျဝ်းတၼ် မၢင်ၵေႃႉၵထၢင်ႉတၢင်းလူဝ် ပူၵ့်ၵူဝ်ႉလၢမ့် ထၢၼ်ႈတွႆႈ ၵျမ်ႉၼွႆႈမီးၶေႃႈမီးရင်, ၵၽူင်, ၽူင်, ၵီတ်းၶမ့်လႆတွႆႈၽိူင်း ၵၢင်ႈတၵ်းယၢႉ ၵိူင်းတေႃႉ, ၵဝ်မူင်ႈလီၼ်းမူင်ႈလၢႆးၼဝ်ႈမႃး လွၵ်ႉမႃးၵိုတ်ႈ ၶိုဝ်ၵၼ်ယဝ့်....။

(7) ၵင်ႉဝၢႈ မၼ်းလီၵီပ်းထိုင်ၵွႆယဝ့် တူၼ် သွ်ပႃးၵွၼ်းၵိူင်းၵိုလ်း ၵွပ်ႈပိုဝ် ပတ့်ၶေႃး တၢႉယၵျႃႉ ၶွၵ်ႈၽူႉပႃႈမိူင်း ၶူင်းမိူင်းတီႈၵမ် ပီၼ်ၶ တီႈၵပီၼ်ၵိုဝ်ပီၼ်ၵျႃႉ လပ်းတၢၵီၼ်း ၵႃး သၶေႃးလိုဝ်တၼ် တူလ်းၵျၼ်ငိၼ်းမဝ်း

တေႃႉၺဝ်းမိူင်းယၢၼ် ၵွၼ်ၵၼ်မႃးၵူႊမွင်း
ငိၼ်း တူၼ်ၶူႊၵျေႊသွၼ် ႀွင်းမွၼ်တြူး ဝၼ်း
မႃးၵူမ်းၵႆႇ ၺဝ်းလွင်းၺဝ်းတၢၼ်း ၶင်လႆႇ ၶင်လႆႇ
ၵေႃႉလၢႆး ၶိင်းၶၢ်းၶီၶၚ်င ၵွႆးၺၼ်ထမ်,မပ
လၢင်,ၶမ်းလီင်တမ်းပိင်း ၵမ်,လႆႉတူၺ်းယိင်း
သေၶၼ် ၵိပ်းၵႆႇၶင်းထၢႆး ၶၢႆးယၢၼ်ၶိင်းၶၢ်း
ယိင်းၵၢႆးတၢလႆလိၶၼ်းလေး ၵူဝ်ၶေႃး ၵူဝ်
ၶေႃးပေႉၵူၵ်းတၼ် လွတ်ႉၺမ်းၺၼ် မႃး
တၢင့်တေ, သပ့်ပေ,ယူႉ,ၶိူဝ်ႁူႉ,ပလၢင်, ၵမ်,
လႆႉၽူႊမျၢင်, ႁူဝ်,တေႃႉ,ၶိူဝ်းၺဝ်း သဝ်းမႃးပူၼ့်
လၢႆၵဝ်ႉတီၼ်းတၢမ် လွတ်ႉမီးသိၼ်ႉမီးၶေမ်
သိူဝ်းသႃႉ,ယႃႉ,ပျေႃႉ, သီးၵႆႇသၵ်းၵမ်း တူၼ်
ၶမ်းၵဝ်ႉမီးသိၼ် ၵဝ်ႉပေၽေႃႉတၢင်းယီမ့်
တၢင်းၵိၼ် ၵႃႉ,ၺႃႉ,ရပူႉ,ၵေႃႉ၊ ၶိူဝ်ၵျွင်း ႁူၼ်း
ၵိူၼ်း ပီႊၵိူၼ်း ႁွႆႉၺဝ်းၽွမ့်ႀွမ်းၵၼ် မဝ်,ယၢႆႉ
မဝ်,ၽေႃႉ, မိဝ်းလႆႇမီးမႃး ၵိၼ်းၵႃးတီႉမၼ်း
ယုင်ႉမၼ်းယွင် ၵွႆႉပူၵ်းပွင် လၢႆးမၢၼ်,သၢင်,
တေႃႉ....။

(8) ပေႊတၵ်းၶုၵ်းၶူၼ့် ႁူၼ့်ၵွပ်ႉၶုၵ်းပွင်, ပႃႉ
ႀွင်, ပႃႉတႆႉ ဝၼ်းတူၵ်းဝၼ်းၵွၵ်, ႁူႉၶွၵ်,
ပၵ့်ၵေးတႃႉ,ယၵႃႉ, ႁူႉမိူင်းႁူႉယၢတ်ႉ မဝ်,
ၶၶၼ် ၵတိတ့် ၵၶေႃႉ,ၵၢတ်ႉ ပၵ့်ၵုပၢၼ်,
ႁူၺ်,ၽေၢၼ်,ၵၵ်းၵွၼ့် ႁူ့မၼ်းမႃးပိၼ် တၢင်း
ႀွၼ့်ႁူဝ်,တေႃႉ, တူၼ်ၶေႃႉ,ၶမ်းၵဝ်ႉ ငူၼ်ႉ
ငဝ်ႉၵျွင်းၵၢၼ်, ဝိၺၢၼ်,ၵေႃးတိ မိူ့မိူ့ၺၼ်ႁူႉ
ၽေႃႉ,သႃႉ,ၺဝ်းၶႃႉ ယေႉလႃႉယေႉပူႉ,ယေႉယၢၵ်ႉ
ဝိပၢၵ်ႉၵမ်,ၵဝ်, ၵူၵ်းၵဝ်,ပူႉ,လွင်, ပေႊၺၼ်
ၵၢၼ်းသွင်,မျၢတ်ႉထေ,ရယွတ်ႉၵဝ်ႉ သွင်
ၽၢၵ်, တၢမၢၵ်,ၺမ့်ၵမ်,သဝ်ႉ တၵႃႉ, လိၵ့်ယႆႇ,
ထဝ်ႉ ၶွၵ်ႉၽႃႉပႃႉမိူင်းၶၼ့်သူႉ,တဝ်ႉ ႁူႉၵဝ်ႉ
တၢယွႆႉလိၶၼ်း ၵပ့်ၵိၶၼ်းၸၺႉလႆလေႃႉ, ၵေႃး
ၵၢင်ႉၵိူဝ်သဝ်း မဝ်းတမိင်းမိင်း ၶိင်းၵေႃႉတၢ
လၢႆး ၶၢ်းၵေႃႉတၢၵိူင်း မိူင်းၶမ့်ယၢင်း ၵႃႉ
ပေႃႉ,လိင်,လတ်းလိပ်ႉၵၢင်ဝိင်း ယိင်းယိၵ့်လူ
တူၺ်း သင်ပေ့မႃးၵပ့်လူၵိၶၼ်း ၶေႃႉ,ၵရ ထႃႉ,
ၶ သူၺ်,ပျေႃႉၶၢင်, ၶၢဝ်းၶေႃႉလိူၼ်ၵျွတ်ႉ ၺဝ်း
ႀွတ်ႉယိင်းယိၵ့် မၼ်းလိၵ့်မီးၵႃႉတၢမိၶၼ်း ၵွႆး
ယဝ့်....။

(9) ဝႃႉတီႉႁူဝ်,တေႃႉ, ၶေႃႉ,သၢၼ်း ၵဝ်ႉပိၼ်
ၵဝ်ႉၺဝ်းပိုင်ႉၵူၺ်း ပၼ်ႁွႆႉၶမ်ယိင်ႉတၵႃႉ,
ၽေႃႉ,သႃႉ,ၵေႃးတိ တိင်းထိတပ်းပွတ်, တၢ
ယွတ်,ယၢႆႉယၢႆႉ တၵ်းပၢႆႉမဝ်,ပူၼ့် တၵ်းႁူၼ့်
ယေႉတိပ်, ပေႊတၢၼ်,လၶၼ်ၺိပ်,ၶေႊမွင်ႉ ႁူႉ
လွင်ႉၵွင်းၵိူင်, လိၶၼ်ၵိူင်,ၺဝ်းယူႉ, မိူၼ်ၵူႉ,
ၶေၢင်းတိတ့် သွႆးဝိတ့်ၵႆယွပ်, လိၼ်ၶွပ်,မိူင်း
လုၵ်ႉၶၼ့်သၼ်,ႁူၼ်ႉ လိၶၼ်ၶၢမ်,ပိၶၼ့်တင်ႉ
ႁူၼ်ႉ ၵူၼ်သုၵ့်ၵဝ်း လွင်ႉမႆႉလွင်ႉမဝ်း ပွၵ်ႉ
ယိၼ်းပေႃႉ, သြူ,တေႃႉ,ၶမ်းၵဝ်ႉပေႃႉငဝ်၊ ၵဝ်
ႁွႆႉၺဝ်းၸႆႉၺဝ်းမႆႉၵွမ်းၶမ် ၶမ်ဝၢင်ႉၵူၵ်းၵွင့်
ႁူႉၶႃႉ, ၵွၵ်,ဝႃႉ,ပီႉၵိၵ်,ၶွင့်တိၵ်,သၢၼ်ႉ ႁူႉ
မၢၼ်ႉမႃးၵုင်, ပွႆးႁူၼ်ႉမွင်းၵွင် ထိုင်ၶႃႉ, ၵွၵ်,
ဝႃႉ,ပီႊၶိီႉၶၼ့် လႆႉၵိင်ႉငိၼ်းတူႉ,ရိယႃႉ, ၵိုတ်,
မႃးထိင်ႉတၢင်းမႆႉတၢင်းမွင်၊ ၵွပ်ႉပိူဝ်ႉ မဝ်,လႆႉ
တူၺ်းမျေႃႉ, ႁူဝ်,တေႃႉ,မျၢတ်ႉထေ,ရ ၵျူ့ၶိၼ်ႉ
မႃးယူႉ, တီႉၶိူဝ်ႁူႉ,ၵျေးတြူးၶၶၼ်ႉၵျူးႀွင် ၵ
ၶေႃႉ,ရျေးၵႃႉ,ပယေးၵ ၵမ်,မီး လႆႉယၢၵ်ႉ
ၵူၵ်းၵဝ်, ထၢတ်ႉၽႆး ထၢတ်ႉလူမ်း ၶိူဝ့်ၶင်
ၵဝ်, တဝ်မုၶၼ်ႉၶင်းၵွင် မိူဝ်ႉၽၵ်ႉမိူဝ်ႉၵိူဝ်းၶၼ့်

ပေႊၶွၵ်ႉၽျေႃႉပႃႉမိူင်းပျၢၼ်, တီႉၵျွင်းၵၢၼ်,
ၶမ်းၵဝ်ႉ တၵ်းသဝ်ႉတၵ်းမွင်၊ သတိသမ်,မႃႉ,
ထိယိူၼ့်ၵၼ်ႉသီးလဝ်, တြူးၶူပ်ႉၵႆႇၵဝ်, ပေ
ဝ့်ၵႆႇဝ့်ၵေႃး သၽေးၵဝ်ႉၺဝ်းယုင်ႉၺဝ်းယွင်
လူၺ်ႉတႃႉ....။

(10) မိူဝ်ႉၶၼ့် ၶဝ်ႉပိၼ်ၶွၵ့်သုင်း ဝၼ်းၺၢင်
တၵ်းလႆႉသိမ်းပၢင်ဝၢင်းဝိး ၵိူဝ်းမီးၵႆၵမ်
တင်းၶမ်ပူႉ,ၵေႃႉ,ၵၼ်,တေႃး ၵိူဝ်းၵၶၼ်လူႉ,
ၵၢပ်ႉ ၵၢပ်ႉယေး သတ့်ထႃႉ, တႃႉ,ၶ ႁူဝ်
သွမ်းတီႉၵႆ ၵိူဝ်းၶဝ်ၸၵးလႆၵျွင်းယၢဝ်း ထုင့်
မၢဝ်းပွတ်းၶိူဝ် တိမ်မိူဝ်ၵေႊလၢၼ့် ၺၢၼ့်ပိင်း
ၶင်းဝိင်းမူႉ,ၵေႊလိူဝ်းႁူင် တိုင်းလူင် တႃႉၸပး
ၵိင်းယၢင်း ၵိင်းၶၢၼ်း ၶမ့်ပၢၼ်း ၵွင်ၶေ ၵိၵ်,
လူၺ်ႉ သၢႆလႃမေႃႉ,တႆႉမေႃႉ,ၶိူဝ် မိူင်းမေႃႉ, ၶမ့်
ၸႆး ၵွင်းမူး မိူဝ်းၵူး ၶွင်သၢင်း ၵုင်းလွင်, သိူဝ်း
ၶူဝ် မူႉ,ၵေႊ မိူင်းမေႃႉ, သွင်ႁူဝ် သတ့်ထႃႉ,
မႃႉ,သႃႉ, ပိတ့်ၵယႃႉ, ၶၵ့်ၵၺႃႉ, တၢင်,ပၢၼ့်
ႀွတ်ႉၵျွင်း ပီႉၶွင့်တင်းၶမ်မျူးပွင်း မႃးၽိဝ်
ၵိၶၼ်းၶွင်း ႀူမ်ႉၵၼ်သၵ့်ၵႃႉ,ရဝပူႉ,ၵႃႉ, သင်,
ၶႃႉ,ၵဝ်င,ပၼ်းႀွင် ယဝ့်ယွတ်,ၶွတ်,တၼ်း သီ,
ဝၼ်းပျေႃႉထိုင်တီႉ မဝ်,ၵႆႉ ၵုမ်းၵွၼ်, ၵုမ်း
ၵီႉ ၵိမ်ပႃႉၶွၵ်ႉပႃႉၶင်း ယိုတ်ႉယႆးတၢၼ်,
ၽုင်တေႃႉ,ၽုင်ၽိူင်ႉ ၶဝ်လိုင်ႉၵွင် ၸလႉ မွင်း
ပေႃႉထွင်းၸႆ,သိင်ႁူၼ်ႉ မၼ်းမူၼ်ႉလၢႆး ပႆ,ထိုင်
တီႉ ၵိတ်းၶိုင်ႉပူၵ့်ႁူဝ်,ၸထ,တေႃႉ, ၶေႃႉ,
သၢၼ်းတီႉၺဝ်းပိုင်ႉ မီးလွင်ႉသေးၵ ၵူၵ်း
ၵဝ်, ၵႆႇၵဝ်ႉပေႊမႆႉ ၶိူဝ်ဝတ်ႉၵျမ်းႁူဝ်,
လမ်းႀွတ်ႉ ၵိမ်ၶၵမ်, ၵိမ်ထဝ်ႉ ၶၶၼ့်
ယဝ့်....။

(11) ၵင်,ဝႃႉ မဝ်းၵေႃႉ ယိူၼ့်ၵႆႇလီငေိတႃႉ
ၶီၵေႃႉ ယိူၼ့်ၵႆႇသိူဝ်းၸလႉ ၵွပ်ႉပိူဝ်ႉ မိူဝ်ႉၽၵ်ႉ
တၵ်းမိူဝ်းယၢၼ်ၵၼ် ၵိူင်ၶေႃႉ,ၵႃႉ,ၶႃး ယေႉ
ပွၵ်ႉ မႃးႀူပ့်မႃးထုပ်း ပိၼ်သုပ်းပိၼ်သိင် ၵၢင်
ၶိင်မေးၶၶၼ်း ၵၢၼ်ငၢၼ်းၵေႃႉမေ ၵေႃးပၵ
တင်းၵေလိတ်းလၵ်း ၶၢ်းၶဝ်ႀူ့ၵၵ်းတၢၵၼ်
မဝ်,ႁွႆႉလွႆးယၢၼ်လုမ်းလႃး ၶမ်ႉဝႃးၶဝ်ႉသွႆး
ၶေးဝၢၼ် ၺတ်းၺၢၼ်ၵုၶၼ့်ၸၵး ၵႆႇၸယးတင်း
ၵိူၼ်းတင်းၵျေ ၵွမ့်ၵႃႉၵိူၼ်းၶဝ်ၶေၶေ ဝၼ်း
ၶၶၼ် ၵႃႉ,ၵႃ့ၶဝ်ႉၽၵ်း မိူဝ်ႉဝႃးၵျူဝ်းၶၵ်း
ၶဝ်ႉသွႆးပွင်ပိၼ် ပေႊထိုင် ၶၢဝ်းၵၶၼ် သိင်
ယိၼ်ၵွၼ်းၵွၼ်း မၢင်ၶိင်းပေႊၶွၼ်းပူၵ်း
ၵဝ် ငိၼ်းဝႃႉ ၶၢ်းၵိင်,ပုၸမႉလုၵ်ႉ ၵၢႆး
တၢၼ်, တင်းၵုမ်းၶဝ် ၶတ်းၸိင်းၵႃႉ,ၵႃ့ မိူင်း
ၵႆၽႆးလိင်း ပီႉလေႊၶွင့်တင်းၵွင် ၵိူၼ်းသဝ်း
ၵူမ်ႉပၢၼ်းတၢပ်ႉၶၢႆးၶွင် ၵေႃးသတ့်ထႃႉ,ယႆႇ,၊
ၶွၵ်ႉၶၼ့် ၶိူဝ်းၽႆတိၶၼ်းမၼ်း ၵေႊတၼ်းႀွင့်
ၽိဝ်ႀွတ်ႉတင်းမၢၼ်ႉတင်းသူၼ် ႁူၼ်ႉၶၶၼ်း
ၵူၼ် ၵႆႇၺပ့်လူဝ်,ႁူ့သူလ်,ၽႆ,ယဝ့်....။

(12) မိူဝ်ႉၶၼ့် ယေႉၶိၼ်းလႆႉတူၺ်းလႆႉမျၢင်,
သၽေၢင်,သီ,ၶၶၼ်, ၵၼ်,တေႃးၵွၵ်,ဝႃႉ, သူႉ,
ရိယႃႉ,ၺႃၶူဝ်း သေးယူဝ်းႁူႉၽဝ်, ထုင်းၵဝ်,မီး
ဝ့် ၵိူဝ်းၶၼ့် မဝ်,ၺိဝ်,မဝ်,ၵွပ်ႉ တိမ်တူဝ်ႉ ၵ
လွပ်ႉသွင်ၽုင်, ထမ်,မႃႉ,ရင်,ၵတၢင်း ၶပ့်ၶၢင်း
မဝ်,ငိင်, ၵိူၼ်းၶိင်းၵလုင်းၵိင်,တူဝ်ႉတႃႉ
ၶေႃႉႀွင်,ၵျွင်းတိူၵ်ႉ သတ့်ပိူၵ်ႉသေးသိင်, ပိူၼ်ႉ
မိင်,ၶဝ်ႉသိၼ်ႉၶဝ်ႉသွႆး ၵပွႆးပၢၼ့်ၶူင်,ၶဝ်ႉ
မုၶၼ်းတူင်, သတ့်ၶွင်း ၶဝ်ႉပွင်းၶဝ်ႉတေႃႉ,
မုၶၼ်းၵျေႃႉ,ပိၼ်ၵိမ်ႉ လၢမ်လိမ်ႉၸမးပွၵ်, ၵွႆႉ

မွၵ်ႇသေးလိၵ်ႈ ၶႂၢၼ်ၶိၵ်ႈၶူမ်းလူဝ်ႇ ၶၼူဝ့်ယေႃႇ ၶျူဝ်ႇၵတ်းမူၺ်ႈ မၢၵ်ႇၵူၺ်ႈၶေႃးၾိင် သီႇ ၶိင်ႇလွမ့်လိူင်ႇၸၽႈ လုၵ်ႈၵွၼ်ႇၵွ့်တဝ်ႇၸမႈ ၶမေ်ယႅ်ႇ လီၸိၵ့်လီၶျူင်း၊ မွင်းၵေႃႈမူၶ်ၵျၢင်ႈ မေးဝႃႈၵျိုးၵုင်းၵျိုးၵုင်း တုင်းၸၵျႈၵူႊၶေၢင်း သိင်သိင် မူၶ်ၵျၢင်ႈမေးဝႃႈ မိူင်းယၢင်း မိူင်းယၢင်း၊ ၶုၼ် ၸလႈ ၶၢင်းမူၼ်ႈၶုၼ်ယၢဝ်း ၵွင်ၵျၢင်ႈ မေးဝႃႈ ၶေႃးတိ ၶေႃးတိ လင်ၶၢဝ်းဝ့ ယဝ့်....။

(13) ၶဝ်ႇဝႃႈ ၵျၢၼ်ႇဝႃႈၵျၢၼ်ႇယဝ့် ၶႄႇၵ ၵျတ့်ထိၶွ်ႇၶုင်ႇပျၢၼ်ႇ တူဝ်ၶၢင့်ပႆႈငူင်း ၵူင်ႈလူင်းလုတ်ႇၵိၼ်ၶမ့်ယၢင်းၶိုၼ်ႈၶ့် မူတ်းၶိုၼ်ႈၶၢင်ႇၸၵႇ ၸတႇၶိမ်ၿႃႇတၵႃႇ တင်းသိင်ႈ မူတ်းၵိင်ႈဝိသုၵ့်ထိသီႇလမ်ႇ သုင် တမ်ႇၵၢတ်ႈလၢတ်ႈ သၢမ်ယၢတ်ႈၵယွ့်ႇ ၵၶွ့်ႇ ပုတ့်ထ ထမ်ႇမၽၶဵၼ်ႇတႃႇၵႃႇရိၵထိင်းလုင်ႇ ၵိင်ၵုင်ႇၵၵျၢင့် ထုၼ်းပွၢင့်ထၢင်ႇပေႃႇ ၶၢဝ်ႇ ၵျေႃႇလိုဝ်းၵူၼ်ႈ မိူဝ်ႈၶ့် တိမ်ထူၼ်ႈတၢင်းလူႇ ပူႇၶေႃႇၵၶၼ်ႇတေႃးယၢတ်ႇၶမ့် ထွၵ်ႈၵမ့် ၵျွင်းတေႃႇ ၶမ်းၵျတ့်ထ ၵုလပုတ္တႃ ၵွၵ်ႇဝႃႇ ထုင်းၵၸလ့မဝ်ႇၵႆႈ တိၼ်းၶုတ်ႇလုၵ့်လီႇသႆႈ မၶၼ်းယွတ်ႇယွႆ့ၶူဝ်ႇၶႄႈ ၶႂၢပျၢတ်ႈထၢၼ်း သၢၼ့်သၢၼ်းၵျၢင်ႈၵျၼ်မွ့်ႇ မျၢတ်ႈၵုင်ႇယႂ်ႇပႃး ၽျႃးတြႃးၶဝ်ႈတင်းသၢမ် ယူဝ်းယႃႇၽႄႇသႃႇ ၶဝ်ႈပုတ့်ထၵမ်ႇဝွတ်ႈ ၵႃႈၵွတ်ႈၵွင်ၵေႃႇ လႆႈပူႇၶေႃႇ ပႃးၵျၢၼ်းၽႄႈၵၢၼ်းယွမ့်လိူင် ၶၢမ်ယဝ့်....။

(14) ၵႃႈၶ့် မူႇၶေႃႈၸထုင့်မၢဝ်း ၶုမ်းၶဝ် ၵိၼ်းၵဝ်ၶေႃးၶမ့်ၶေႃးၶၼ်း မိူင်းမေႃႇ ၶမ့်ၵျႆး တၢၼ်းပူင် ၶိူဝ်းၵျဝ်းတင်းလူင်ပူႇၶေႃႇၵၶၼ်ႇ တေႃး ပျိုးၶျိုးထိုင်တူဝ် ၶၢမ်ႇၵဝ်သရၶႄႇ ၵုင်ႇတိင်ၵူဝ်ၵျဝ်းၵျႃး ထွမ်ႇၸိၼ်းတြႃးပႃႇလိ တေႃႇထိုင်ၶွမ် ၵမ်းၶ့် ၵျဝ်းတၵ်း မိူဝ်းယိပ်း ၵိမ်းၵွမ်ငွႆးငူင်း ၵူတ်းလူင်းပၼ်ၽိဝ် သၢမ် ထိဝ်သုင်းဝေႃး ၶွႆးလေႃးၶွၼ်ယိမ် သၢမ်သိပ်း ၵိၼ်းလိမ် ၵေႃးၵတရိင်းသၵပွင်း သူးတွင်း ယွၼ်းယၢၼ် ၽေးၾၢၼ်ၶွၵ်ႈၶွႆး ၶျၢင်းၶွႆး ၵျၵ့်ၵၼ်ၵွမ်ၵၼ် ပေပၼ်မၼ်းဝ်မၼ်းၵိူင်း ၵဝ်ႈၵူဝ်သိပ်းမိူင်းလိင်းၵူင် သီႇၵူဝ်ၵႃးသွမ်း တင်းလူင် ယႃႇယူပ်ႈယႃႇယၢၼ်း ၵၢပ်ႈမၢၼ်ႈ ၵေႃႈၵိူင်း မိူင်းၵျဝ်းၵေႃႈလီ ယႃႇၽေၵ်ႈယႃႇၶီ သႃႇသၶႄႇ တၢၼ့်တၢၼ့်သိၼ်းသိၼ်း ငူင်း လိၼ်းငွႆးၶၢဝ် ၵူတ်းထိုင်ၶၢဝ်းယၢဝ်တွင်းၵိမ်း ပေပၼ်မၼ်းလူမ်မၼ်းၶိုမ်း ပတိတႃႇၶ ယိၼ်ႈသုင်ႇတုင်ႇတၢင်ႇၶျၢင်ႇတိူင်း ၵူႈဝၢၼ်ႈၵူႈ မိူင်းၶိၼ်ႇလၢမ်းတၢမ် မျူႉၵူၺ်ႇသူၺ်ႇလေႃႇ ၵႃႇပေႃႇထွၵ်ႇယမ်း ၶေႃ့ၶမ်းၵမ်ႇၵူဝ်လွတ်ႈ ယွၼ်းၵွတ်ႈမိူင်းတီႈၶျမ်းသႃႇၶွမ်ၶိုင်ႈ မၢၵ်ႈ ၵၢင်ႇတၢင်ႇၽွင်ႇ ထွင်ႇတိူဝ်း မျွၵ်ႈယိုဝ်းပွႆ့ႇသိင် လိုင်ႈ ယၢၼ်ယၢတ်ႇၽၢတ်ႇတေႃး ၵၵေႃး ၶမ့်ၵူၼ်းလူမ်ႇထၢင်ပိုင်ႈ သၶွ့်ၶေႃႇသီႇၵၢင်ႇ ထၢင်ႇသျူး ပေႃႇမႃးတမ်ႈၶေႃးၶျၢင်ႇၶႂၢၶိူင်ႈ တႃ့ ၶိၵ့်ၶယၽလေ ထႃႈၶသီႇဝ ၵသိင်ႇၶ တမ်ႇ ပူႇရမ်ႇပျေႃႇဝိင်း တီႈၵၢင်ႈတီႈပိင်းၽိင်ႇ ၶႂၢပိုင်ႈ ၶိတ်းသိုင်ႇပိတ်ႇမိူင်း ၵူမ်ႈမူႇၵူမ်ႈၵိူင်း ၵူမ်ႈမူၶ်ၵတိူင်း ၶင်ႇလွႆၶိုင်ႈ ပႃႇပၵျ ၵျႃ ၵမင်ႇၵလႃႇ ၶွင်ယုတ်ႈယွမ်း ယႃႇမႃးလိႈ

ၶွမ်းၽႄႇတဝ်လိူင်ႈ ၵေႃးလႃႇ ၵျေႃႇလႃႇၶၢဝ်ႇ ၶၢင်း သတၢင်းၵွႆႈပေႃးၶၶဵၼ်ႈမေးၽူႇၵွမ်ၵိူင်ႈ သၵျႃႇယ သမၵ့်ၵၵၶုင်ႇ ၵုင်ႇတူဝ်း တၶူဝ်း သိၵ့်ၶႃႇ သႃႇသၶႄႇမူႇၶုမ်း ၶုလုမ်းၶွတ်ႇ ၵိၼ်ႇ ၶိၼ်ႇယၢဝ်းၶူဝ်းၶွင်ႇလႃႇ ယႃႇဝ် ယႃႇၶွၼ်း ယႃႇၵွၼ်း ယႃႇဝႆး ယႃႇလႆး ယႃႇ လူင်း ယႃႇသူင်း ယႃႇငဝ် ယႃႇၵဝ် ယႃႇမွႆး ယႃႇ မၼ်း ၵူႈပီႊ ၵူႈလိူၼ် ၵူႈဝၼ်း တူဝ်ႈတၼ်း လိူင်ႇ ပေးၶိူင်ႇၶိမ်မၼ်ႈတိုင်ႈတိုင်ႈ လူၺ်ႈ တႃႈ .... မုၼ်ၵူၺ်း မုၼ်ၶႄး .... ။

မေႃလိၵ်ႈလူင် ၶိင်းၸိၼ်းယွတ်ႈ(မိူင်းယူႇ)

❀❀❀❀❀❀❀❀

ယွင်ႈၵူင်ႇတႆးလႄးတီႇ

လိၵ်ႈတႆး တႅမ်ႈလွမ်းသဵင်၊ (တိ) တူဝ်ၼၼ်ႉ မီးၼႂ်းမူႇ (သရ) ပဵၼ်တၢင်ႇၵူႈသွၼ်ႉသုၼ်ႇပိူၼ်ႈသေ ၼႄပဵၼ်မႃး တူဝ်လိၵ်ႈၽိုင်ႈတူဝ်၊ သဵင်ၵၢမ်းၽိုင်ႈ သဵင်ၼၼ်ႉယူႇယဝ်ႉ။ သဵင်မၼ်း မိူၼ်ၵၼ်သေ၊ ပေႃး တႅမ်ႈ (လိ = လိ) လိူင်ႉၼႆ၊ ၵႃႈထိုင်ႉပၢႆး တီႈပွင်ႇ, သပ်းမၼ်း ပႅၵ်ႇၵူႈၼၼ်ႉ၊ ၼႂ်းလိၵ်ႈတႆး (19) တူဝ် ၶဝ်း ၵမ်ႉမီး၊ ၵူၺ်းသမ်ႉ မီးၼႂ်းလိၵ်ႈတႆးယူၼ်း (လိၵ်ႈၶိုၼ်၊ လိၵ်ႈထႆး၊ လိၵ်ႈလၢၼ်ႉၼႃး) ယူႇ ယဝ်ႉ။ (သရ) ယင်းၵိုင်ႇလီတႅမ်ႈ (သရူ) ၼႆယူႇ။ ႁွပ်ႈဝႃး တူဝ်ၽႃႈလိၵ်ႈ (ၵၽၸ) ၼႆႉ ယူႇလႂ်ႈၼႂ်း ထိုဝ်လိၵ်ႈယူႇသေတႃႉ မၼ်းပဵၼ် သဵင်ပွတ်း၊ သဵင် ၽိုင်ႈၶိုင်ႈၵူႈ။ ၼႂ်းထိုဝ်လိၵ်ႈၼၼ်ႉ၊ (ၵ) တေၵမ်ႉ, ၶွၵ်ႉသဵင် (ၵႃႉ)၊ တေၶွၵ်ႉတီႈ (ၵူႈၵလ်ႈ) လိူင်ႉ ၼႆၵူၺ်းယဝ်ႉ။ (သရူ) လႆႈလႆႈ (–ႃ၊ –ိ၊ ေ–၊ ႄ–) လိူဝ်းၼႆႉ တၢင်ႇသွၼ်ႉသုၼ်ႇပိူၼ်ႈၵူၺ်း။ မိူၼ်ၼင်ႇ, (ၵိ = ၵိ၊ ၵု = ၵူႉ) ၼႆ၊ (ၵိ၊ ၵု) မီးၼႂ်း လိၵ်ႈတႆးၵဝ်ႇၼမ်ဝႆႉ။ ၵၢၼ်ၸႂ်ႉၶဝ်းတႅမ်ႈ "လႄး တီႇ" ၼႆႉ လိူဝ်းၵၢၼ်ၸႂ်ႉၶၼ်မိူၼ် "လႄးတီႇ"၊ တႅမ်ႈ "လႄးတီ" ၼႆ ၵေႃႈ ၵဝ်ၽိုၵ်ႇမၼ်းဝႃႈၸႂ်ႈ ယဝ်ႉ။

လိူဝ်းၼပ်ႉမႃႉၼၼ်ႉ လိူဝ်းၵဝ်ၵူၼ်းၵူၼ်ႈ ၵေႃႈမီး။ လိူဝ်းၵဝ်ၵိပ်ႈၵိပ်ႈၵေႃႈ မီး။ တႆးမိူင်း ယၢင်း၊ တႆးလႅင်းတုင်၊ တႆးၶဵင်း၊ တႆးၶွၼ်၊ လိုဝ်ႈ လိူဝ်းၼႆႉ လႅၵ်ႈလိူဝ် တႆးၼိူဝ်၊ တႆးၶိုၼ်၊ တႆးၶမ်းတီႈ သေတႃႉ၊ လိူဝ်းသၢမ်ယၢင်ႇၼႆႉ သမ်ႉလႅၵ်ႈလိူဝ် (တႆး) တူဝ်လဵဝ် ၼၼ်ႉယူႇယဝ်ႉ။ မိူၼ်ၼင်ႇ,ၼၼ် လိူဝ်းတိုဝ်း မၢၼ်ႈ,မႃႇ,ပုတ်ႇထႃႇၽေႃႇသႃႇ၊ မၢၼ်ႈ,မႃႇ, မူႇသလိမ်ႇ,ၼၼ်ႉ၊ ၶဝ်ၵဝ်လိူဝ်းၶိုဝ်းၵူၼ်းၵိုၵ်းသုဝ်ႇ, ပၢႆးယုမ်ႇ,ယမ်ၶဝ်ၵူႈ။ တႆးလႄးတီႇၵေႃႈ ၼင်ႇ, ၼၼ်။ ၶၢဝ်းၼၼ်ႉ (AD- 1770) ၼၼ်ႉ၊ ႁိမ်းႁွမ်း လႄႈၽႃင် မီးၵိူင်းပွႆးၵျူင်း (ၵရီးၵျီး)၊ ၵိူင်းတေႃး ၼေ, (တေႃးလေ,) ၼမ်ဝႆႉၸလႆ၊ ပီႈၼွင်ႉတႆး လိူဝ်း ႁပ်ႉၵဝ်ၵိူင်းလႄးတီႇ (လဝ်ႈဝႃႉ,ယူႇလႄးတီႇ) ၼၼ်ႉ ႁွင်ႉလွမ်းဝႃႈ တႆးလႄးတီႇ ၼႆယဝ်ႉ။ တႆး လႄးတီႇၵေႃႈ ပဵၼ်တႆးၼင်,ၵၼ်ၶႃႈယဝ်ႉ။ လိၵ်ႈ ၵွၼ်ႇ,တွၼ်ႈၼႆႉ ၶႃႈၶဝ်း ၶိုၼ်တႅမ်ႈတၢင်,မၢႆၽိုၼ် လွင်ႈလီ လွင်ႈၵိူင်းလႄးတီႇ၊ ၵၼ်ၶဝ်လဝ်ႈလႆႈ ႁဵတ်းမႃး တႃႇ,သႃႇ,သၼေ, ၼၼ်ႉၶႃႈၵေႃး။ ၵိူင်း လႄးတီႇၼႆႉ ပဵၼ်ထေ,ယူႉဝႃႉ,တႃႉသေ ယိပ်းၵမ် ဝိူဝ် ၼႂ်းၶိုၼ်ဝႆႉၽွင်ႈ ၼႆၵူၺ်းၶႃႈ။

လဝ်ႈလႄးတီႇ ၼႆ ပဵၼ်ၵူၼ်းၼႂ်းၵျေႃမိူင်း မၢဝ်း၊ မႃးႁွတ်ႈထမ်း တီႈဝဵင်းလႄးၵိုင်း။ မိူဝ်ႈ ၵႃႈ,ယူႉလႆႈ (20) ၼၼ်ႉ ယေႃးပဵၼ်မုၼ်လၢင်း (ဝႃႉ,ယူႉလႄးတီႇ) ၶႃႈၵေႃး။ လွင်ႈၵျၢင်ႇၵမ် ၽေႃး,ဝိူ ၼေႃးၼၼ်ႉ ၼႂ်းလွႆမၼ်းလဝ်ႈပဵၼ် ဝိူဝ်ႈ ၶၢမ်ႇၵူၼ်း ယွမ်းဝိူဝ်ႉ ၼႆၵေႃႈ ၼႃးၵဝ်ႇ,ၵူႈ ၸိူဝ်း တၢင်းၵမ်ႉ ဝိူဝ်းလႃ လႆႈမီးၸွမ်းၵူႈတမ်ၵူႈ တီႈ ၶူးသွၼ်မၼ်းလဝ်ႈယူႇ,ယဝ်ႉ။ ဝၢႆးၼၼ်ႉ မၼ်းလဝ်ႈ ၶေႃႈ,ႁွၼ်ႈ ၵူႈၼွၼ်းမွၼ်ႈ,ထိုင်ႈ။ ဝၢႆးၼၼ်ႉ မၼ်းလဝ်ႈၵူႈ, ၵျူင်ႇၵမ်ပဝ်ႈ ၶႃးထမ်း ၵုမ်းမိၼ်, (ထမ်းသၢမ်ပီဝ်) ၶႃႈၵေႃး။

မီးဝၼ်းၼိုင်ႈ ပူႇ,ထိုၼ်,မူးသိုဝ်းၶဝ်ႈ မႃး ၼႂ်းထမ်းသေ၊ သမ်ႉပဵၼ်တၢမ်းၶမ်ႈၸလႆ ၵိူဝ်းဝႃႈ မၼ်းၸၼ်ၵၢင်ယဝ်ႉသေ ယုၵ်ႉၵၢင်,ယိူဝ်း။ ၵူၺ်းၵႃႈ ၵၢင်,ၵမ်,လၼ်,၊ လိမ်ႈ (ပိုၼ်) ၵၢင်, ၵမ်,ၶွၵ်, လႆႈ။ ၶိုၼ်းတၢင်, ၶိုၼ်းယိူဝ်း ပဵၼ်သၢမ်ၵမ်းၵေႃႈ ၵၢင်,ၵမ်,လၼ်,လႆႈ။ ၼၼ်ၸလႆ ပူႇ,ထိုၼ်,သုတ်ႉလမ် သေ လႆႈၶၼ်ပဵၼ်လဝ်ႈလၢင်းၸလႆ ယွၼ်းတွင်း ပၢၼ်, ၸတေႃႇၸတေႃႇဝႃႈဝႃႈ ယူႇ,ယဝ်ႉ။ ဝၢႆးၼၼ်ႉ ပူႇ,ထိုၼ်, ဝၢင်းပဵတ်ႈၵၢၼ်ၸလ,ထိုၼ်,မၼ်းသေ မႃးၵမ်ႉလူႇ, ၵမ်ႉတၢၼ်း တီႈလဝ်ႈလႄးတီႇ ႁူႉ,ယဝ်ႉ။ ၶၢဝ်,ငၢဝ်း လဝ်ႈလႄးတီႇ ၽိူဝ်ၵူႈ,တီႈ လဝ်ႈၵျေႃၶမ်း (ၶုၼ် တၼေၢင်းၼူလ်,)။ ၼေၢင်းမိူင်းႁွင်း ၸလ, ၶုၼ်ၵျေႃ ၶမ်းမွႆ, (လဝ်ႈမိၼ်းၸရးသီ,ၵျူႉၵျူ,) ၶဝ်ၵေႃႈ ၵမ်ႉထိမ်ၸလႆ ၵိူင်းလႄးတီႇ ၸိုၼ်ႈယွႆ,မွႆ,သုင်မႃး။ လဝ်ႈလႄးတီႇ (AD- 1616-1706) သဵင်ႈၵၢမ်, လွၼ်,ၵူႈ, မိူဝ်ႈၵႃ,ယူႉလႆႈ (90) ၼၼ်ႉၵေႃး။

လဝ်ႈၼၼ်,တႃႉမႃႉ,လႃႉ ပဵၼ်ငဝ်ႈၵိူင်း မႃး။ ၵူၺ်းၵႃႈ လဝ်ႈၵျေႃၶမ်း ၵမ်,ပၼ်ႁွင်းၼေ, ၶွၼ်တၢင်း။ ၼၼ်ၸလႆ မၼ်းလဝ်ႈလႆႈယၢႆႈၶႃႈၵူႈ, ဝိင်းႁူမ်ႈမၢၵ်,လၢင်း ၸလ, ဝိင်းသွင်သူပ်း။ ႁွပ်ႈၼႆ ၸလႆ ၵိူင်းလႄးတီႇ ၽိူဝ်တီႈ ပီႈၼွင်ႉတႆးလဵင် ၶဝ် ၵူႈ,ယဝ်ႉ။

လဝ်ႈပိင်,လျ,ၵိတ်ႉတီ ပဵၼ်ငဝ်ႈၵိူင်းမႃး သေ သမ်ယႂ်ႈၶႂ်ႈမႃး မိူင်းတႆး။ ၽိူဝ်မႃးဝိင်းသီ,ပေႃ,၊ သမ်ႉမႃးၶတ်းမၢၼ်ႈ လဝ်ႈၽျႃႉသီ,ပေႃ,ၸလႆ သမ် လႆႈယၢႆႈၶႂ်ႈထဵင်ႈ။ လဝ်ႈၵိင်,တႃႉပပ်ႉၽေႃ,ဝတီ, ပုတ်ႈပဵၼ်ငဝ်ႈၵိူင်းမႃး။ လဝ်ႈၽျႃႉသီၼ်ဝီ ႁူႉဝႃႈ ၵိူင်းလႄးတီႇ ၵတ်ႉၶၢၼ်,လိၵ်ႈထမ်းၸလႆ ႁပ်ႉပၢင်း ႁွၼ်ႈပဵၼ် (ငဝ်ႈၵိူင်း သင်,ၶႃႉတႆးတင်းလႆႈ)။ လဝ်ႈ ၵမ်,ၶွႆႈပဵၼ်ၸလႆ ၶႂ်ႈယႂ်ႈမႃး လွႆလိၵ်း၊ ၼႂ်းဝိင်း လႄးၽေႃင်။ တီႈၼၼ်ႉ ႁူဝ်သိုၵ်းလူင် သဵၼ်းလုင်း (ၶျုၼ်ႁွၼ်း)၊ လဝ်ႈၽျႃႉသီၼ်ဝီ၊ ပီႈၼေၢင်းလဝ်ႈ ၽျႃႉမိူင်းၶွၼ် ပၼ်ႁွင်းၶဝ်လဝ်ႈၸလႆ ၵိူင်းလႄးတီႇ ယူႇ,တီႈလွႆလိၵ်း လႆႈ (90) ပီမိူင်း။ ၶၢဝ်းၼၼ်ႉ တီႈမိူင်းမၢဝ်းလူင်၊ ၵိူင်းယူၼ်း၊ ၵိူင်းတႆးယူၼ်း ပေႃးၽိူဝ်ဝႆႉလွတ်,မိူင်းတႆး ၵူႈတီႈဝႆႉယဝ်ႉ။

(ၵ)

ၵၼ် ၽေႃ,မေႃ, (မၢၼ်း) ၶဝ်ႁွင်ႉ ယုၼ်း သဵၼ်း (တႆးယူၼ်း) ၼႆ ပဵၼ် လႅင်းမႂ်,၊ လႅင်းတုင် ၸလ လၢဝ်း ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ မိူဝ်းထႆး ႁပ်ႉၵဝ်ပၢႆးပုတ်ႉ ထႃ,ၽေႃ,သႃ, တီႈလဝ်ႈယူဝ်းၼၵႃ,ၸလ ပဵၼ်မႃး ထႆး (တႆး) ယူၼ်းယူႇ,ယဝ်ႉ။ လိၵ်ႈယူၼ်း (လိၵ်ႈ ထမ်း) ၸလ ပၢႆးၽေႃ,သႃ,ပုတ်ႉထႃ,ၼႆ မီးဝႆႉထႃႈ လဝ်ႉတိူဝ်းၶၢဝ်းၸတ,တင်ႈ မိူင်းလၢၼ်ႉၼႃး သိပ်း သီ,လူဝ်းပၢၵ်, ယူႇ,ယဝ်ႉ။ လိၵ်ႈတႆးယူၼ်း မီးယူႇ, တီႈတိၼ်သဝ် ဝတ်ႉလူင်ၽေႃ,ပၢင်း တႅမ်ႈဝႆႉမိုဝ်ႈ AD-1002 ။ ႁွပ်ႈၼႆ လိၵ်ႈတႆးယူၼ်း၊ ၽိူင်ႈတႆး ပုတ်ႉထႃ,ၽေႃ,သႃ,တႆးယူၼ်းၼႆ လဝ်ႉလိူဝ် AD-1002 ႁွၼ်,ယဝ်ႉ။ လဝ်ႈတႆးယူၼ်းၶဝ်ၽိူဝ်မႃး သိပ်းသွင် ၽေၼ်းၼႃး၊ လႅင်းတုင်၊ မွၵ်,မႂ်,၊ လၢမ်ၵၢ၊ သီၼ်ဝီ ၸလ မိူင်းတႆးပတ်းပိုၼ် ယူႇ,ယဝ်ႉ။ တႆးယူၼ်း တင်ႈၸတ, ဝိင်းမွၵ်,မႂ်, မိူဝ်ႈ သိပ်းလူဝ်ႈပၢၵ်,၊ တႆး ယူၼ်း တင်ႈၸတ, ဝိင်းလၢမ်ၵၢ မိူဝ်ႈ သိပ်းၵီတ်း လူဝ်ႈပၢၵ်, ယူႇ,ယဝ်ႉ။ ၼမ်ႉတိၼ်ၼမ်ႉမိူဝ်း၊ ၽိူင်ႈ ၸႄႈၶွင်တႆးယူၼ်း ၸလ ႁုၼ်းၶိူဝ်းတႆးယူၼ်း တိုၵ်ႉ

မီးဝႆႉယူႇတီႈ မွၵ်ႇမႆႇ၊ ၼၢမ်ၵျူး၊ ၵၢတ်ႇၵူႇ တေႃႇ ဝၼ်းမိူဝ်ႈလဵဝ်။ ပေႃးဢဝ်ပိုၼ်း ၽရျႃႉသီႁိူင်ႇၵျႃႉ ဝႃႈလိူင် သိုၵ်းသိၼ်ဝီ ၽဵဝ်ႁူဝ်ႇလိၼ်းမႆႇ မိူဝ်ႈသိပ်း ဢၵ်ႇတီးလူဝ်ႈပၢၵ်ႇ။ ၶဝ်ပွၵ်ႈမႃး သမ်ႉပၢင်း ၽရျႃႉသီႁိူင်ႇၵျႃႉ (ၽြေးၵေႃႇမိူင်း) မႃး။ ဝၢႆးၼႆႉၵေႃႈ ၼဝ်ႈ ၽိၵ်ႉၶူႉ ၸလႄႈ ၵူၼ်းႁိူၼ်း၊ ပီႈၼွင်ႉတႆးယူၼ်း မႃး မိူင်းတႆး ပဵၼ်ႁိူင်လိူဝ်။ သၢင်ႇၵၢၼ်းမတ်ႉဢူၵ်း၊ လိၵ်ႈထမ်း၊ သိင်ထမ်း၊ ၵွင်းမူးၵၢတ်ႇၵူႇ၊ ၵွင်လူင် ၶိူဝ်းဝတ်ႉ လိူဝ်းၼႆႉ ပိၼ်ၽိူင်ႈၸၢင်ႈ ဝတ်ႉထၶေးထမ်း ၶွင်တႆးယူၼ်း ၵမ်းလိဝ်ယဝ်ႈ။ ၵိူင်းတႆးယူၼ်းမႃး ၵေႃႇသၢင်ႈ သႃႇသၶေႃႇပုတ်ႉထႃႉ၊ ထေႇရျႃႉဝႃႇတႃႉ ၶိူဝ်းၸၵႈတႆး၊ ၶိူဝ်းမိူင်းတႆးလွတ်ႇလီတ်ႇ လီမ်မိူဝ်ႈ မႃးၸတႇ မွၵ်ႇမႆႇ ၶၼ်ႉယဝ်ႈ။ ၽိူင်ႈတႆးယူၼ်းၵေႃႈ ပိၼ်ၽိူင်ႈတႆးသေယဝ်ႈ။ ၵႃႇထႃႇယူၼ်း လၢင်ႇယမ် ဝႃႈၼဵဝ်ယဝ်ႈ။

ၵမ်ႈၽွင်ႈသမ်ႉ လွတ်ႈပၢႆႈဢွၵ်ႇမႃး ၽဵဝ်မႃးမိူင်းတႆး။ ၶၢဝ်းၶၼ်ႉ သၢႆသိၼ်ႈတၢင်းမႃးမိူင်းတႆးလိူင် ၸိုင်ႈ လွမ်းၶမ်ႉၵဵဝ်၊ ၽဵဝ်မိူင်းၵွင်း၊ မိူင်းယၢင်း၊ မၢၼ်ႈ မူဝ်ႈ၊ မိူင်းမၢဝ်း ယူႇယဝ်ႈ။ မိူဝ်ႈရျႃႉၸၼ်းပူးၵမ်ႇၶဝ် ၽဵဝ်မႃး မိူင်းမၢဝ်းလူင်ၼႆႉ လဝ်ႈတႆးၶဝ် ပေႃးတိုဝ်း လိၵ်ႈယူၼ်း၊ သိင်ယူၼ်းဝႆႉယဝ်ႈ။ လဝ်ႈတႆးၵမ်ႈ ၽွင်ႈ ထၢင်ႇၸိုၵ်ႉ ရျႃႉၸၼ်းပူးၵမ်ႇသေ ႁပ်ႉဢဝ်ၶဝ် ၶဝ်ႈၵျွင်းမႃးသေ ပိၼ်ၶဝ်ၵူၺ်ႇပိတ်ႈယဝ်ႈ။ တီႈၼႆႉ လိုဝ်ႈၶဝ် ပိၼ်မႃး ရျႃႉၸၼ်းပွႆးၵျွင်း ၼႆယဝ်ႈ။ ၵွပ်ႈ ပိုဝ်ႈ ၶဝ်သမ်ႉတိုပ်း လိၵ်ႈယူၼ်း၊ သိင်ယူၼ်းၸလႄႈ ၵမ်ႈၽွင်ႈၶွင်ႉၶဝ် ရျႃႉၸၼ်းၵိူင်းယူၼ်း ၼႆယဝ်ႈ။ ၵိူင်းယူၼ်းၵဝ်ႇ တီႈသိၼ်ဝီ ၸလႄႈ တၢင်ႇတီႈလိူဝ်း ၶၼ်ႈ သမ်ႉသိုပ်ႇပိၼ် ထေႇရျႃႉဝႃႇတႃႉ ဝႆႉသေ ဢမ်ႇ လိၵ်ႈလၢႆႈ။ ၵိူင်းယူၼ်း တီႈမိူင်းမၢဝ်းသမ်ႉ ယိၼ်း ပိၼ် ရျႃႉၸၼ်းပွႆးၵျွင်း ၵူႇသေယဝ်ႈ။ ၵွပ်ႈၼၼ်ႉ ၵိူင်း ယူၼ်းတီႈမိူင်းမၢဝ်း ပိၼ်ၵိူင်းလိၵ်ႉၶွႆႉၵူၺ်း။ ၵိူင်း တႆးယူၼ်းပတ်းပိုၼ်ႉမိူင်းတႆးၼႆႉ ဢမ်ႇလိၵ်ႈဢမ်ႇ လႆႈ၊ ပိၼ်ၵိူင်းယူၼ်း ငဝ်ႈ၊ ၵိူင်းယူၼ်းၵေႃႇသႃႇသ ၶေႃႇဝႆႉယူႇယဝ်ႉ။

(ၶ)

မိူဝ်ႈပၢၼ် ၸုၼ်ဢၶူႉၵျူတ်ႉထႃႇ၊ တီႈမိူင်း ပူးၵမ်ႇၼၼ်ႉ မီးရျႃႉၸၼ်း (ဢရီႈၵျီး)။ ၶဝ်မီးသုၼ်ႇ၊ မီးၶေး၊ ၶပ်ႉပေႇတၢင်ႇၵျႃႇလႃး၊ ႁပ်ႉၶဝ်ႈၶမ်ႈ၊ ႁပ်ႉလဝ်ႈ၊ ႁပ်ႉၶၢင်းယိင်းၵွၼ်ႇယဝ်ႈ။ ၶဝ်ၼႆႉ တေ ပိၼ်လႆႈ ၽိူင်ႈႁိၼ်ႇတူႇ ၵူၺ်းယဝ်ႈ။ မၢင်ပွၵ်ႈ ပေႃးၶဝ်ႁိူင်းယႂ်ႇမႃး ယင်းၸိုၼ်ႈႁဵတ်းၸုၼ်ၵိၼ်မိူင်း ယူႇယဝ်ႈ။ (တီႈတၢၵ်ႈမၼ်း ၸုၼ်ပုပ်ႉပူးလေႃး ရျႃႉၸၼ်း၊ ၸုၼ်လွင်ႇဢူးလေႃးရျႃႉၸၼ်း။) ၶိူဝ်းႁေႃ ဢၶူႉၵျူတ်ႉထႃႇ ၵေႃႈ မီးပုင်ႇၶေး ႁဵတ်းၵူၼ်းႁူး ၵူၼ်းမေႃဝႆႉတၢင်းၶမ်။ လဝ်ႈဢရျႃႉၸၼ်း (လဝ်ႈထေႇ ရျႃႉဝႃႇတႃႉ) တီႈမိူင်းသထုင်ႇ ၽဵဝ်မိူင်းပူးၵမ်ႇမႃး ၸလႄႈ လဝ်ႈႁေႃၶမ်းၵေႃႈ မိၼ်ႈၶိူဝ်းလွမ်းသေယဝ်ႈ ၽဵဝ်ႈပိတ်ႈ ရျႃႉၸၼ်းဢရီႈၵျီးၶဝ် ပိတ်ႈသိင်ႈသေ ယဝ်ႈ။ ၵမ်ႈၽွင်ႈ လႆႈၵူႇႁိတ်းၵူၼ်းတူလႃႈလၢင်ႇ တၢင်ႈၵိူင်းလေႃးတီႉ တီႈလွႆလိၵ်း၊ ဝီင်းလေႊၽၢင်

(ၸ)

တီႈမိူင်းပူးၵမ်ႇၼၼ်ႉ မီးထိင်ႈ ၵိူင်းတေႃး ၶေႇၵွၼ်ႇ။ ငဝ်ႈပိုၼ်ႉ ပိၼ်ႁိၼ်ႇတူႇ သေတႃႉ ၶဝ် ယူႇၶိူဝ်းထုၼ်ႇၶိူဝ်းပႃႇ ၵျၢင်ႉၵမ်ၾြႃး၊ သမ်ႉယႃၵူၼ်း၊ ယႃၽီ ၵွၼ်ႇယဝ်ႈ။ လိုဝ်ႈၼႆႉၵေႃႈ မႃးၽဵဝ်မိူင်းတႆး ပွတ်းႁွင်ႇ၊ မိူင်းမၢဝ်းလူင်။ လဝ်ႈတႆးၵမ်ႈၽွင်ႈ မေႃလိၵ်ႈထမ်း၊ မေႃသိင်ထမ်းသေယဝ်ႉ ၶဝ်ႈပိၼ် ၶဝ်ၵျႃႇၵေႃႈ မီးမႃးယဝ်ႈ။ ရျႃႉၸၼ်းသွင်လုမ်း ဢၼ် လုၵ်ႉတီႈပူးၵမ်ႇမႃးၼႆႉ ဢမ်ႇလိုဝ်ႈထေႇရျႃႉဝႃႇတႃႉ။

မိူဝ်ႈလဝ်ႈဢိင်ႇတႃႉပပ်ႉၽေႉဝတီႇ မႃး တင်ႈၵိူင်းလေႃးတီႉ တီႈလွႆလိၵ်း၊ ဝီင်းလေႊၽၢင်

(AD-1750) ၶၼ်ႈ ၶိူဝ်းမိူင်းမၢဝ်းၼႆႉ မီး (1) ၵိူင်း ယူၼ်းဢၼ်ၵဝ်ႇ၊ (2) ၵမ်ႈၶမ် ယိၼ်းၶဝ်ႈ ၵိူင်း ပွႆးၵျွင်း၊ (3) ၵမ်ႈၽွင်ႈ ယိၼ်းၶဝ်ႈ ၵိူင်းတေႃးၶေႇ (တေႃးလေႇ) ၵူႇ။ သမ်ႉမီး ဝတ်ႉမႁႃႇယႃႇၶေႉ ပႃး ပုတ်ႉထႃႉ ၼၢဝ်းၶိူဝ်းၸၶ ၸေဢမ်ႇၵူး မီးပႃး ၸၶႇမူႇသလိမ် (ပၼ်းသေး) ၵွၼ်ႇယဝ်ႈ။ ၵွပ်ႈ ပိုဝ်ႈ လဝ်ႈၽြႃႉသိၼ်ဝီ၊ ၶၢင်းလူင်မိူင်းၶွၼ်၊ ႁူဝ် သိုၵ်းလူင် ၶျိၼ်ၵွၼ်း ပၼ်ႁိူင်းၵိူင်းလေႃးတီႉၸလႄႈ ၽိၵ်ႉၶူႉသင်ႇၶႃႉၶဝ် ၶိုၼ်းလႆႈၶူးသိၵ်ႈၶႃႇသေ ၶဝ်ႈ ပိၼ် ၵိူင်းလေႃးတီႉမႃး မီးၵူႇ (300) တူၼ် လိူဝ် လိူဝ်။ ပေႃးၶူႈပိၼ် ၵိူင်းလေႃးတီႉၵူႇ ၵူႈဝၢၼ်ႈ ၵူႈသုၼ်ယူႇယဝ်ႈ။ မီးဝၢၼ်ႈၶိူင်ႈ၊ ၶဝ်ႁဵတ်းပူႇ လၢင်းၶိူဝ်ႉၸလႈ ဝၢၼ်ႈၶၼ်ႈ ဢမ်ႇၶဝ်ႈလူးမႃး။

ၶၢဝ်းၶၼ်ႈ လိၵ်ႈတႆးယူၼ်း၊ သိင်တႆး ယူၼ်း ႁူမ်ႇလူမ်ႈ တႆးၶိူဝ်ႉဝႆႉ မူတ်းယဝ်ႉၸလႈ တီႈ လွႆလိၵ်း၊ ဝီင်းလေႊၽၢင် ဢၼ်လဝ်ႈၵိူင်းလေႃး တီႉၶဝ် တၢမ်ႈဢွၵ်ႇပပ်ႉတင်းၶမ်ၶၼ်ႈ တေပိၼ် ဢဝ်လိၵ်ႈယူၼ်း ပိၼ်ႇႁဵတ်းပိၼ် လိၵ်ႈတႆးထူဝ်ႇ ငွၵ်ႈၶၼ်ႈယူႇယဝ်ႈ။ ၶၢဝ်း AD 1750 ၶၼ်ႈ လိၵ်ႈ ထူဝ်ႇငွၵ်ႈ ႁိင်းၵိၼ်းဝႆႉႁၢင်းမၼ်း။ လိၵ်ႈတူဝ်မူၼ်း၊ လိၵ်ႈလူင်၊ လိၵ်ႈပီႈၼွင်ႉတႆးတွၵ်ႈၶူင်းၵေႃႈ ဢမ်ႇပႆႇ ၵိၼ်းထူးၵျႈႁိူဝ်ၵွၼ်ႇ။ ၶိူဝ်းလူဝ်ႈၶၢဝ်း (90) ပီၼႆႉ ၵိူင်းလေႃးတီႉၵေႃႈ မၼ်းၵိၼ်ႇၵူႇလီငၢမ်းယူႇၸတႉ ယဝ်ႈ။ မႆႇမီႈ တႃႇလဝ်ႈသၢင်ႇ၊ တႃႇလဝ်ႈလၢင်း၊ တႃႇပူႇသိၼ်ၶႂၢႆးသိၼ်။ ၵွပ်ႈၶဝ်လဝ်ႈ ၸိင်ဝႆႉ ၽေႃႇ တၢင်းၵျၢင်ႉၵမ် လွင်ႈဝီႉၶႂၢႆးၶဝ်လဝ်ႈၸလႈ၊ မၢင် ၽဝ်ႇ လႆႈၵိတ်ႇပႆႇ လူလၢႆႈၸုၼ်ၵေႃႈ မီးယူႇယဝ်ႈ။ ၶၼ်ၸလႈ လႆႈၶႆႉယၢႆႈမႃး ၶမ်ႉၶမ်း၊ မႃး ႁိၼ်လမ် (ၵျၢၵ်ႉၸမႄး)။ တီႈၵျၢၵ်ႉၸမႄးၼႆႉ လႆႈဢဝ်လိၵ်ႈထူဝ်ႇ ငွၵ်ႈ ႁိတ်းဢွၵ်ႇပိၼ် လိၵ်ႈတူဝ်မူၼ်းမႃးၵေႃႈ မီးမႃးယဝ်ႈ။ တီႈဝတ်ႉမိူင်းယၢင်း မိူဝ်ႈလိဝ်၊ မီး

ၵိၼ်လိၵ်ႈ၊ မူႇလိၵ်ႈၵဝ်ႇ၊ ႁိမ်း (400) လိူဝ်းၼႆႉ၊ ပိၼ်လိၵ်ႈယူၼ်း (လိၵ်ႈထမ်း)၊ လိၵ်ႈထူဝ်ႇငွၵ်ႈ၊ လိၵ်ႈတူဝ်မူၼ်း။ ထိုင်ၶၢဝ်း မီးမူႇမီးလုမ်း သိမ်း ပိင်းလိၵ်ႈၵဝ်ႇလိူဝ်းၶၼ်ႈ လီငၢမ်းယူႇယဝ်ႈ။ ဢၼ် ဝႃႈ ၶဝ်လဝ်ႈၶိင်ဝီႉၶႂၢႆး ဢၼ်ဝႃႈၶၼ်ႈ ၶိင်တီႈ သိၼ် (သီႇလ) ႁႃႈ ၼႆႉ ႁိင်းႁိင်းယဝ်ႈ။ တေဢမ်ႇ လႆႈလိင်ႉလူတူဝ်သတ်း၊ တေဢမ်ႇလႆႈႁိတ်း တမ်ႇ ငၢႆႈ လၢင်းထိုၼ်ႇ၊ တေဢမ်ႇလႆႈၶႃႈ တူဝ်ၵွႆသတ်း တႃႈ.... လိူင်ႉၼႆႉ။ လဝ်ႈၶဝ်ၵေႃႈ–

(1) ဢမ်ႇယိပ်း ၶူဝ်းၶွင်ၸိုၼ်းတွင်း

(2) ဢမ်ႇလူႇမွၵ်ႇ ႁူမ်ႈပၢၼ်ႈ လူလၢႆႈ (ပွႆးၵျွင်း) ၸလႈ ၵူၼ်းၶဝ်

(3) ဢမ်ႇၵိၼ်သွမ်းႁူမ်ႈၽိူၼ် လူလၢႆႈရျႃႉၸၼ်း ပွႆးၵျွင်း

(4) ဢမ်ႇၶွၼ်းသဝ်း ႁူမ်ႈၵုင်းဝတ်ႉၵျွင်း လူလၢႆႈ ရျႃႉၸၼ်းပွႆးၵျွင်း

(5) ပေႃးဝႃႈ သတ်ႉထႃး ဢမ်ႇႁပ်ႉဢမ်ႇပၢင်း ဢမ်ႇၵျူႁိူၼ်းၽိူၼ်

(6) ဢမ်ႇလႆႈ ၽဝ်ႈၶိူဝ်းၶမ်ႉၸၵး ၶမ်ႉႁွင်ႈ

(7) ၶၢဝ်းၶွၼ်း ဢမ်ႇၵိင်ႈသုတ်း

(8) ဢမ်ႇဢွၵ်ႇလူႇၶၢမ်ႇသွမ်းပိၼ်း (ၵူဝ်လူၼ်ႉ လိူဝ် လႆႈပိတ်ႈၶမ်)....

မိူဝ်ႈၶၼ်ႈ ၶၢဝ်းၶၼ်ႈ ႁိမ်းႁွမ်းလွႆလိၵ် ၶၼ်ႈ ရျႃႉၸၼ်းပွႆးၵျွင်း ၶမ်ဝႆႉ။ လွမ်ႉလေႃးတီႉဝႆႉၸလ ၵိူင်းလေႃးတီႉ ၵိတ်ႇၶဝ်လဝ်ႈဝႆႉၶေႃၶေႃ၊ ၶဝ်ဢမ် လေႃးပိူၼ်ႈ၊ ပိူၼ်ႈဢမ်ႇလႆႈလေႃးၶဝ်၊ ၶဝ်ဝႆႉၶဝ် မူတ်းလၢင်ႇလိူဝ်ပိူၼ်ႈဝႆႉ။ ၵွပ်ႈပိုဝ်ႈ ၵူၼ်းမိူင်း ၸလ လဝ်ႈၽြႃႉ ၵမ်ႉထိမ်ၸလႈ ရျႃႉၸၼ်းပွႆးၵျွင်းတင်းၶမ ၵေႃႈ လူမ်ႉလွမ်းမႃး။ လူဝ်ႈၶိူဝ်းတႆး ပႆႇပိၼ်လၢဝ ပုတ်ႉထႃႉ၊ ၶိူဝ်းတႆး ပႃႈၽီပူႇၽီၶႂၢႆးမႃးယူႇယဝ ႁႃၵ်ႈၽိူင်ႈၸၢင်ႈၼႆႉ သမ်ႉယၼ်ႇလိူၵ်ႉဝႆႉ။ ၵိူင်းလေႃးတ

သမ်ႇ ၵၢမ်ႇပၼ်ၼႄႇင်း ၶိုင်ႈၽိူ။ ၸုၼ်မိူင်း၊ ႁူၼ်းမိူင်း ၵမ်ႉၽွင်ႈ ၵၢမ်ႇၽွမ်ႉလွမ်းလႆႈ။ ၽိူင်ႈၶဝ်ႈ ႁူင်း သွၼ်းၼမ်ႉၽြေး ၶၢဝ်းသွၼ်းၼမ်ႉၼၼ်ႉလႄႈ၊ ၽိူင်ႈၶဝ်ႈ တၢၼ်းတမ်းၸွၼ်ႇတႆး (တံခွန်ကုက္ကား) တျႇၽူႈ သိူင်ႈၵၢမ်ႇ၊ တၢၼ်းမိူဝ်ႈလိူၼ်သိပ်းၼိူင်ႈဝျႇၼၼ်ႉလႄႈ၊ ၼိူင်ႈဝျႇၼွၼ်းသိၼ် ၼွၼ်းသႃလႃးလႁူပ်ႈသေ ၵၢဝ်ႇ သိၼ်ၶၼြၢႆးႁၢၼ်းၽြႆးၼၼ်ႉလႄႈ၊ ပိၼ်ၽိူင်ႈၶဝ်ႈ ၵၢၼ်လီ ၵၢၼ်ၸိုၵ်ႉၶတ်ႉၶတ်ႉ။ ပေႃးႁဝ်းလူ့တၢၼ်း ယဝ်ႉသေ ၵႃးလၢၼ်ႁူဝ်လူႇ တိုင်ႇၵၢဝ်ႇ လိူဝ်းၼၼ်ႉ ပိၼ်ၵၢၼ်လီႁူၺ်းႁူၺ်း။ မွၵ်ႇယၢႆႈ၊ ၸဝ်ႈသွမ်း၊ ၸဝ်ႈမုၼ်းၽြေး တေလႆႈလွၼ်ႉ (လုၼ်ႉ) ထွၵ်ႇသႂ်ႇ ၼိူင်ႈထၢင်.... (ယွၼ်းလွၼ်ႉၽိူၼ်မွၵ်ႇ၊ ယွၼ်းထွၵ်ႇ ၽိူၼ်ပၢၼ်း) ဝႃႈၼႆ။ ႁဝ်းၸႂ်ႈ ၸၢမ်ႇသိၼ်ၼၼ်ႉ ၶေႃႈပွင်ႇမၼ်းဝႃႈ "ၵဝ်ၸႂ်ႈ တေၶဝ်ႈ...." ၼႆၸႂ်ႈ။ ႁူဝ်လူႇပူႇႁူင်းမၢင်လိူဝ်း ႁူဝ်ႁူၼ်းႁဝ်းၽိတ်းသိၼ် ၸၢမ်ႇ (ၶေႃႈယိုၼ်) ၼၼ်ႉသေ၊ ႁူဝ်ႁူၼ်းႁဝ်း (ၽိတ်းသုပ်း) သေ၊ တူၵ်းငၢႆးၼၼ်ႉ၊ ၵမ်ႉၽွင်ႈ ၵေႃႈ ပိၼ်ၸၢမ်ႇသိၼ် လူဝ်ႇၶၢဝ်းၼိူဝ်ႁူင်းႁူၺ်း။ ပေႃးမိူဝ်း- "ၼိုင်ႈလႆႈပူတ်းသိၼ်သေၵမ်း" ၼႆ ယွၼ်းပူတ်းသိၼ် ဝႃႈၼႆၵေႃႈ။ ႁူဝ်ၽိတ်းသုပ်း ၶလႆႈ ယွၼ်းပူတ်းသိၼ်ၼၼ်ႉ "ၽိတ်းသုပ်း ၶလႆႉ ၽိတ်းသိၼ်" ၵၢၼ်လႄႈၸိုၵ်ႉတိူဝ်းၵၢၼ်လႄႈ ႁဝ်းၵၢမ်ႇ ဝူၼ်ႉလီလီႁူၺ်းယဝ်ႈ။ ၵၢဝ်ႇသိၼ်၊ ၵၢမ်ႇၵၢဝ်ႇသိၼ်၊ ပူတ်းသိၼ်၊ ၵၢမ်ႇပူၼ်းသိၼ်၊ ပေႃးၽိတ်းသိၼ် ၵေႃႈ ပိၼ်ၵၢမ်ႇၽိတ်းသိၼ် ယူႇယဝ်ႈ။ ၵၢၼ်ႁဝ်း ၸၢမ်ႇသိၼ်ၼၼ်ႉ ၵၢမ်ႇလီပူတ်းၸႂ်ႈ။ ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ ပူတ်း သိၼ်သေ သမ်ႇၽိတ်းသိၼ်ႁူဝ်ႇၼၼ်ႉ တေၵၢမ်ႇပိၼ် တၢမ်ႇ၊ တေၵၢမ်ႇပိၼ်ၵၢမ်ႇ၊ ၵၢမ်ႇလႆႈၸႂ်ႈ။

"သိၼ် = သီႇလ = လွင်ႈၵၢမ်ႇလီတေႃႇပိူၼ်ႈၼၼ်ႉ ၶဝ်ႈလႆႈၵႂႃႈ ႁိုဝ် လီၶၼၼ်ႉၶလႆႈ ၶတ်းလႆႈၶဝ်ႈ" ၼၼ်ႉၸႂ်ႈယဝ်ႈ။

ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈ ၵိူင်းလေႃးတီႇ ၵိၼ်ႇၶိုင် ၽဝ်ႇ ၵမ်ႉၵျၢင်ႉဝီႈၶႂၢႆးၶလႆႈ ပိၵ်ႉသမ်ႇ ၵျႃၼ်းပွႆးႁူင်း (ၵရီးၵျီး) ၶလႆႉ ၵျႃၼ်းတေႃးၶေ (ၵၢၼ်ၵၢမ်ႇလွႆႈ ထေႇၵျူႉဝျႇတျႉၼၼ်ႉ) ႁူမ်ႇလူမ်ႈ ပီႈၼွင်ႉတႆး မိူင်း ၼိူဝ်၊ မိူင်းမၢဝ်းမေႃးသေတျႉ သမ်ႉလႆႈလူမ်ႉၸဝ်ႈ မေႃး ၸိုၼ်း ၼိူင်ႈၵိူင်းလေႃးတီႇၼႆႉ တေလႆႈယွင်ႈၵုင်ႇၵၢဝ်ႇ မုၼ် ၵိူင်းလေႃးတီႇ ယူႇၶတ်ႉယဝ်ႈ။ ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ ၵိူင်း လေႃးတီႇသေၶလႆႈ သျႇသၶေႇပုတ်ႉထႃႉ ၼိူင်ႈမိူင်း မၢဝ်း လႆႈၸိုၼ်းပိၼ်မေႃး ထေႇၵျူႉဝျႇတျႉသေ မူတ်း လၢင်ႇလီတိူဝ်းမေႃးယူႇယဝ်ႈ။ လွင်ႈၵၢၼ် ၵိူင်းလေႃး တီႇ လႆႈလိုၼ်ႇတေႃး ၵျႃၼ်းပွႆးႁူင်းၸဝ်သေ ၵၢဝ်ႇ ၶပုၸဝ်မေႃးၼၼ်ႉ ၸုၼ်မၢၼ်းၵၢမ်ႇႁူႉၶလႆႈ (တႆး ၵၢမ်ႇပေႃးတိမ်ႈၽဝ်ႇမၢၼ်းၶလႆႈ) လၢင်ႇဝျႇ ပိၼ် ထေႇၵျူႉဝျႇတျႉ မိူၼ်ၵၼ်ဝႆႉလႆလႆယဝ်ႉလူင် ၼႆ သေ ၵၢဝ်ႇၵိူင်းလေႃးတီႇ ႁူဝ်ႇသႂ်ႇဝႆႉ ၼိူင်ႈၵိူင်းသူႉထမ်ႇ မျႇ။ ၶတ်ႉမၼ်း လႆႈၵျၢင်ႉလႆႈၵမ်ႉသမ်ႇ တႆးလေႃးတီႇ ယင်းလမ်ၵိူင်းသျူလၺ်ႇၵျၢင်ႇဝႆႉၵွၼ်ႇယဝ်ႈ။ ၼိူင်ႈမိူင်း ၽွမ်ႉႁူမ်ႈၼႆႉ လႆႈၵျၢင်ႉလႆႈၵမ် ၵိူင်းလေႃးတီႇၸဝ် လၼ်ႉသုင်ဝႆႉယူႇၶတ်ႉၼႆ လဝ်ႈလူင်ဝတ်ႉဝိင်းသိူဝ် မျိုတ်ႉၵျိုးၶျေး ပေႃးလႆႈယွင်ႈယေႃးၶတ်ႉယဝ်ႈ။ လႆႈ ၵျၢင်ႉလႆႈၵမ် ၵိူင်းလေႃးတီႇလႄႈ၊ ပွႆးၸၢမ်ႇသၢင်ႇတႆး လေႃးတီႇလႄႈ၊ ဝတ်ႉလေႃးတီႇလႄႈ လီသိုပ်ႇမီးဝႆႉယူႇ။ ႁဝ်းၵေႃႈ ပိၼ်ထေႇၵျူႉဝျႇတျႉ ယူႇၶလႆႈ လူလၺ်ႈ တင်းထေႇၵျူႉဝျႇတျႉတၢင်ႇလိူဝ်း လီႁၢတ်းႁိုဝ်ယူႇ လွမ်းၵၼ်ႁူဝ်၊ ၼႆၶတ်ႉ လီဝူၼ်ႉလီသၢၼ် လီႁျႇလႆး မၼ်းယူႇယဝ်ႈ။

ၼိူင်ႈပပ်ႉလိၵ်ႈမိူင်းၶၸ၊ တိမ်ႈဝႆႉဝႃႈ ပီႈ ၼွင်ႉတႆး မီးပုတ်ႉထႃႉၽေႃႈသႃႇသီႇလိူဝ်ႉ ဝႃႈၼႆ။

(1) ၵိူင်းယူၼ်းလူင် ၵၢၼ်ၵဝ်ႇၵဝ်ႇ၊ ၵၢၼ်မေႃး ၵေႃႈၵုမ်း သႃႇသၼႃႇမိူင်းတႆး
(2) ၵိူင်းပွႆးႁူင်း
(3) ၵိူင်းတေႃးၶေ၊
(4) ၵိူင်းလေႃးတီႇ ဝႃႈၼႆ။

ၸႂ်ႈႁဝ်းလွပ်ႇထၢမ်ႇ လွင်ႈပွႆးႁူင်း ၶလႆႉ တေႃးၶေႇၶလႆႈ သမ်ႉပေႃးလႆႈၽိဝ်ထိုင် လုင်းလဝ်ႈ ထုၼ်းမၢတ်ႉဝိၼ်း ႁူဝ်ႇ။ မၼ်းလဝ်ႈသၢင်းလၢင်းၶၼ မိူဝ်ႈပၢၼ် မိူင်းပူးၵမ်ႇ။

မိူဝ်ႈလိဝ် ၼိူင်ႈၶၵႈ တႆးၼိူဝ် တႆးမၢဝ်း၊ ၵွပ်ႈၵိူင်းလေႃးတီႇ လိုၼ်ႇတေႃးၶလႆႈ ပွႆးႁူင်း ၶလႆႉ တေႃးၶေ၊ ၵၢမ်ႇမီးႁူဝ်ႇယဝ်ႈ။ ၼိူင်ႈမိူင်းတႆး ၵိူင်း ယူၼ်းၵဝ်ႇၵဝ်ႇ ၵၢၼ်မေႃးသၢင်ႈ သႃႇသၼႃႇထေႇ ဝျႇတျႉၼၼ်ႉ ယိူၼ်းပိၼ်မေႃး ၵိူင်းၸိုၼ် ယူႇ ယဝ်ႈ။ (မိူင်းၵိင်းတုင်၊ မိူင်းသိပ်းသွင်ၽၼ်းၶေႃး၊ မိူင်းလၢၼ်ႉၶေႃႈ၊ မိူင်းလၢဝ်း ပိၼ်မိူင်းတႆးယူၼ်း ယဝ်ႈ။) ၵိူင်းယူၼ်းၵဝ်ႇၵဝ်ႇ ၵၢၼ်ၵၢမ်ႇလိၵ်ႈ လိူဝ်းၼၼ်ႉ မီးယူႇတီႈ သိၼ်ဝီ၊ မွၵ်ႇမႆႇ၊ လၢမ်ၵႃး။ ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈ ၵိူင်းတႆးယူၼ်းၶလႆႈ လိၵ်ႈယူၼ်း သိူင် ယူၼ်း (သိူင်သီႇ ႁူဝ်ႇ) ယၼ်ႇႁၢၵ်ႈဝႆႉ ၼိူင်ႈပီႈၼွင်ႉ တႆး လိုၵ်ႉဝႆႉယူႇယဝ်ႈ။ ဝၼ်းမိူဝ်ႈလိဝ်ၼႆႉ တီႈသၢင်ႇ ၸႃႉလိုင်ႈတႆး၊ ဝိင်းပၢင်လူင်ၵေႃႈ ႁပ်ႉတိုဝ်း သိူင်သီႇ ႁူဝ်ႇ (သိူင်တႆးယူၼ်း၊ သိူင်လဝ်ႈဝုၼ်းလုမ်ႈ) ယူႇ ယဝ်ႈ။ ၵွပ်ႈၼႆ ၵၢၼ်ႁဝ်းမီး သိူင်ၵၢမ်ႇမိူၼ်မၢၼ်း ၼၼ်ႉ ၼိူင်ႈဝျႇ၊ ၽိူင်ႈၵၢၼ်ႁဝ်းၼွၼ်းသိၼ်ၼွၼ်း ႁူင်းၼၼ်ႉ ၵၢၼ်ႁဝ်းလူႇတမ်းၸွၼ်ႇပၼ် ၽူႈသိူင်ႈ ၵၢမ်ႇၼၼ်ႉ၊ ၵၢၼ်တႆးၵၢမ်ႇလူႇသွမ်း မိူဝ်ႈႁူပ်ႉႁူႈပိၼ် ႁိၼ်းၼၼ်ႉ၊ ၵၢၼ်ႁဝ်းမီး ႁူင်းသွၼ်းၼမ်ႉၽြေးၼၼ်ႉ ၽိူင်ႈၶဝ်ႈၽေႇသျႇ၊ လိူဝ်းၼႆ မေႃးႁူမ်ႈလေႃးၵၼ်သေ တေလႆႈဝျႇ ၼႆႉပိၼ် သႃႇသၼႃႇၵိူင်းတႆး ယူႇယဝ်ႈ။ ၵွပ်ႈၼႆ ၼိူင်ႈပီႈၼွင်ႉတႆး ပေႃးဝျႇ သႃႇသၼႃႇ မီး လႆႈၵိူင်းၼႆ မီးဝႆႉသၢမ်ၵိူင်းႁူၺ်းယဝ်ႈ။ ၵိူင်းတႆး ယူၼ်းၵဝ်ႇၵဝ်ႇၼၼ်ႉ ပိၼ်ငဝ်ႈသႃႇသၼႃႇႁဝ်းယဝ်ႉ ၶလႆႈ ၵၢမ်ႇလီလူင်လိူမ်းပိူတ်ႈ။

(1) သႃႇသၼႃႇ ၵိူင်းတႆးၸိုၼ် (ယူၼ်းၵဝ်ႇၵဝ်ႇ) (ဂုံရှမ်းဂိုဏ်း)
(2) သႃႇသၼႃႇ ၵိူင်းတႆးလေႃးတီႇ (ရှမ်းဇောတိဂိုဏ်း)
(3) သႃႇသၼႃႇ ၵိူင်းတႆး (သာသနာရှမ်းဂိုဏ်း)

တင်းသၢမ်ၵိူင်း ပိၼ်ထေႇၵျူႉဝျႇတျႉ ၶၼ်ႇၵၼ်ၸႂ်ႈၵေႃႈ။

□□

Dr. လၢႆးသၢင်ႇၵၢႆႈ

ႁျင်းလွႆၽေႃးတိ ႁွင်းၶွင်ၾႃ ဝိင်းၵႃယၢင်း

မၢဝ်းၶမ်းလၢၵ်ႇ,-ၶမ်ႇၶမ်း

ႁျင်း- ႁျင်းတီႈသင်ႉၸူႉယူႉ
ႁျင်းႁူဝ်ႈမွၼ်ႉ ၵိၵ်ႉပူႉႁိူင်ႁီး
ႁျင်းၵၢၼ်မႆႇလွၵ်းထွၵ်ႉတီႈ ႁွတ်ႈမႃးမီးမိူင်းၸၢင်....

လွႆ–လွႆၵတ်းယိၼ်ႁျင်းတင်ႈ
လွႆမႂ်ႇမင်ႈယုမ်းၶႄ
လွႆလီလွႆၵျူႉဝတ်ႇႁျင်းႁုၸတႉသၢင်ႈတေႃႇယဝ်ႇ....

ၽေႃး–ၽေႃးမႁုႉၵသူလ်ႉ
ၽေႃးလူဝ်ႉႁူႉႁၼ်ထမ်း
ၽေႃးၵွႆၵိုၼ်ႈသႂ် ၵၢင်ႈဝီင်းၸမ်းၵဝ်ႉၵွႆႈ....

တိ – တီႇသတ်းတီႇၵုၼ်းတႂ်ၵမ်ႉၵိုဝ်ႈ
တီႇႁွပ်းၵွႆယိတ်ႉသိုဝ်ႈၵွမ်းၵြူး
တိသရၶရေင်ႉၵၼ်းမုၼ် ငဝ်းၵဝ်ႈသၢမ်ပႃးႁူမ်ႈႁၢင်ႈ....

ႁွင်း – ႁွင်းၵွင်ႈႁျင်းတႂ်းပုၵ်း
ႁွင်းၵမ်ႉတုၵ်းတမ်ႉတိုၼ်ႈ
ႁွင်းၸိုၼ်ႈတိုၼ်းပွင်ႉ လိၼ်ႁျင်းသုင်....

ၶွင် – ၶွင်ၾႃဝိင်းၵႃယၢင်း
ၶွင်မီးသိမ်ႉလၢပ်ႈၵၢင်းၶမ်ႇယိုင်ႈ
ၶွင်ၵိုၵ်းႁျင်းဝတ်ႇၶိုင်ႈ မိူင်းၸၢင်....

ၾႃ – ၾႃႁိၼ်ႁွင်းၶမ်ႇသိမ်ႉ
ၾႃႁုၼ်းလိမ်ႉႁွမ်းႁူမ်ႈမဝ်ႉၵိုဝ်ႈ
ၾႃႁူမ်းသိုဝ်ႈၾႃႁိၼ်....

ဝိင်း – ဝိင်းႁူင်ဝိင်းႁၢင်းဝိင်းၵႃယၢင်း
ဝိင်းၸုၼ်ဝိင်းၶေႃင်းလႆႈၵတ်းလီ
ဝိင်းၵၢၼ်ႁျင်းတႂ်းႁုႈသိပ်းပိူၼ်ယူႉထုၼ်ႈ....

ၵႃ – ၵႃၸၢဝ်ၶူၵ်ႇၸုၼ်ယီႈမႃးပွႆႉ
ၵႃၵပ်းၵိုဝ်ႈမဝ်ႉထွႆႉၵီမ်သိုၼ်း
ၵႃယၢင်းမိူင်းလူင်ႁွင်ႇၵွမ်းပိုၼ်းတၢင်ႉၵိုဝ်ႈ....

ယၢင်း – ယၢင်းၵုၼ်းၵမ်ႉၵိုဝ်ႈၸုႈ
ယၢင်းဢုႈၵွမ်းသတ်းၸၢဝ်
ယၢင်းမိၼ်ႁုႉၶိူဝ်ႁူၵၢင်ႁၢဝ်ၵဝ်ႉမိၼ်ႈ....။